

TOBIAS THUM
DIE SCHRIFTEN DES JOHANNES VON DAMASKOS
VIII / 5

PATRISTISCHE TEXTE UND STUDIEN

IM AUFTRAG DER
PATRISTISCHEN KOMMISSION
DER AKADEMIEN DER WISSENSCHAFTEN
IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

HERAUSGEGEBEN VON
HANNS CHRISTOF BRENNCKE UND
EKKEHARD MÜHLENBERG

BAND 75

De Gruyter

DIE SCHRIFTEN DES
JOHANNES VON DAMASKOS

HERAUSGEGEBEN VON DER
BAYERISCHEN AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

VIII / 5

Iohannis monachi (VII saeculo ineunte)
Sacra
olim Iohanni Damasceno attributa

Liber II. *De rerum humanarum natura et statu.*
Erste Rezension. Zweiter Halbband.
Z–Ω (II1001–2293)

BESORGT VON
TOBIAS THUM

De Gruyter

Das Vorhaben *Die Schriften des Johannes von Damaskos* wird im Rahmen des Akademienprogramms von der Bundesrepublik Deutschland und vom Freistaat Bayern gefördert.

ISBN 978-3-11-055579-0
e-ISBN (PDF) 978-3-11-055669-8
ISSN 0553-4003

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data
A CIP catalog record for this book has been applied for at the Library of Congress.

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek
Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über <http://dnb.dnb.de> abrufbar.

© 2018 Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston
Druck und Bindung: Hubert & Co. GmbH & Co. KG, Göttingen
⊗ Gedruckt auf säurefreiem Papier
Printed in Germany

www.degruyter.com

Inhaltsverzeichnis

Sigel der Textzeugen..... VIII

Abkürzungen in den Apparaten IX

Editionstext *Sacra II*¹

Στοιχεῖον Ζ	587
Στοιχεῖον Η	596
Στοιχεῖον Θ	606
Στοιχεῖον Ι	666
Στοιχεῖον Κ	682
Στοιχεῖον Λ	754
Στοιχεῖον Μ	797
Στοιχεῖον Ν	834
Στοιχεῖον Ξ	850
Στοιχεῖον Ο	861
Στοιχεῖον Π	931
Στοιχεῖον Ρ	1004
Στοιχεῖον Σ	1006
Στοιχεῖον Τ	1084
Στοιχεῖον Υ	1101
Στοιχεῖον Φ	1131
Στοιχεῖον Χ	1176
Στοιχεῖον Ψ	1181
Στοιχεῖον Ω	1183

TEXTUS

IOHANNIS MONACHI

SACRA

Liber II. Recensio prior

Z-Ω

Sigel der Textzeugen

Im kritischen Apparat der Titloi bezeichnet ein hochgestelltes „pin“ hinter einem Siglum das Inhaltsverzeichnis, ein hochgestelltes „txt“ den Text; ohne Zusatz bezeichnet das Siglum die Übereinstimmung von Inhaltsverzeichnis und Text (z.B.: K^{pin}, K^{txt}, K = K^{pin et txt}).

- K Vatikanstadt, *Bibliotheca Apostolica Vaticana*, Vat. gr. 1553
(10. Jh.)
- V^E El Escorial, *Real Biblioteca del Monasterio de San Lorenzo*,
Ω. III. 9 (11. Jh.)
- V^W Wien, *Österreichische Nationalbibliothek*, Suppl. Gr. 178
(11. Jh.)
- V^O Vatikanstadt, *Bibliotheca Apostolica Vaticana*, Ottob. gr. 79
(15. Jh.)
- V Übereinstimmung von V^EV^WV^O
- V^{Ph} Nikosia, *Βιβλιοθήκη Φανερωμένης*, 1 (a. 1600)
- H^{I-III} Jerusalem, *Πατριαρχικὴ Βιβλιοθήκη*, Παναγίου Τάφου 15
(11. Jh.)
- A^{I-III} Athen, *Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος*, Μετόχιον τοῦ
Παναγίου Τάφου 274 (14. Jh.)
- P Paris, *Bibliothèque nationale de France*, gr. 923 (9. Jh.)
- M Venedig, *Biblioteca Nazionale Marciana*, gr. 138 (10./11. Jh.)
- L^b Florenz, *Biblioteca Medicea Laurenziana*, plut. VIII. 22,
f. 46r–73v (14. Jh.)
- Q³ Paris, *Bibliothèque nationale de France*, Coislin 20 (9. Jh.)
- L^a Florenz, *Biblioteca Medicea Laurenziana*, plut. VIII. 22,
f. 1r–45v (14. Jh.)
- E Modena, *Biblioteca Estense universitaria*, gr. 111 (II D 12)
(12. Jh.)
- T Thessaloniki, *Μονὴ Βλατάδων*, 9 (10. Jh.)
- R Berlin, *Staatsbibliothek zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz*,
Phill. 1450 (12. Jh.)
- L^c Florenz, *Biblioteca Medicea Laurenziana*, plut. VIII. 22,
f. 74r–189v (14. Jh.)

Abkürzungen in den Apparaten

a. c.	ante correctionem	om.	omisit / -erunt
acc.	accentus	p.	pagina
add.	addidit / -erunt	p. c.	post correctionem
addit.	addidamentum	pin	pinax
ad loc.	ad locum	Praef.	Praefatio
ap.	apud	praem.	praemisit / -erunt
app. crit.	apparatus criticus	p. ras.	post rasuram
appos.	apposuit	propos.	proposit
a. ras.	ante rasuram	propt.	propter
atrament.	atramentum	resect.	resectus
cancellav.	cancellavit	s. a.	sine attributione ¹
cap.	caput	sc.	scilicet
cf.	confer	scrips.	scripsit
cod. / codd.	codex / codices	s. d.	sine distinctione ²
coniec.	coniecit / -erunt	seclus.	seclusit
corr.	correctio	secund.	secundum
correx.	correxit	ser.	series
delev.	delevit	s. l.	supra lineam
ed.	editio	spir.	spiritus
ed. cit.	editio citata	sqq.	sequentes
e. g.	exempli gratia	supplev.	supplevit
eras.	erasit	text. / txt	textus
evanesc.	evanescens	transpos.	transposuit / -erunt
exspectav.	exspectaveris	v. / vv.	versus
f.	folium		
hab.	habet		
ibid.	ibidem		
interpunx.	interpunxit / -erunt		
inser.	inseruit		
iterav.	iteravit		
l.	linea		
lac.	lacuna		
mg.	margo		
man. prim.	manus prima		
man. rec.	manus recens		
mut.	mutilatio		

¹ Eine Stelle ist von der vorhergehenden getrennt, aber die Attribution fehlt.

² Eine Stelle ist von der vorhergehenden weder durch eine Attribution noch durch ein Zeichen noch durch einen Zwischenraum getrennt.

Στοιχεῖον Z

Τίτλος α' Περὶ ζώων ἀλόγων <τῶν> φυσικῇ σοφίᾳ κεκοσμημένων.

β' Περὶ ζώων ἀλόγων τῶν φυσικῇ σοφίᾳ κεκοσμημένων.

5 β' Περὶ ζώων ἀλόγων τῶν φυσικῇ σοφίᾳ κεκοσμημένων.

ΙΙ¹1001 / K cap. Z 1, 1

Τοῦ Ἰώβ.

Ἡ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν,
ἐνέδυσας δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον;
10 Περιέθηκας δὲ αὐτῷ πανοπλίαν
καὶ δόξαν στηθέων αὐτοῦ τόλμαν;
Ἄνορύσσων ἐν πεδίῳ γαυριᾷ,
ἐκπορεύεται δὲ εἰς πεδίον <ἐν> ἴσχυϊ·
συναντῶν βέλει καὶ καταγελᾶ,
15 καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψει ἀπὸ σιδήρου.

2 Περὶ – ἀλόγων] cf. ΙΙ¹ / K^{pin} Παραπομπὴ A 4

8 – 588, 16 ΙΙ¹1001 Versio K Iob 39, 19¹–30²

1 Stoicheion K^{txt} (164v18) K^{pin} 2 – 3 Titlos (a) K (164v18–19) 4 Titlos (b) V
A^{1 pin}; deest in H¹A^{1 txt} 5 Titlos (c) PML^{b txt} T^{txt} R; deest in L^{b txt} T^{pin} (lac.)

7 – 588, 25 ΙΙ¹1001 K cap. Z 1, 1 (164v[19]20–165r14); V cap. Z 2, 1–2–3; PM cap.
Z 2, 1–2–3; T cap. Z 2, 1–2–3; R cap. Z 2, 1–2; deest in H¹ L^b; PG 95, 1569, 31–39

2 – 3 Titlos (a) 2 τῶν] supplevi e K^{pin}, om. K^{txt} 4 Titlos (b) β'] praem. τίτλος
V^{W txt} 5 Titlos (c) β'] α' M^{pin}, praem. τίτλος T^{txt} R^{txt} τῶν – κεκοσμημένων]
om. M τῶν] om. R

ΙΙ¹1001 (a) K (b) Ἰώβ / s. a. / s. a. V^{EV}O PM (cf. *infra*, app. crit. text.) Ἰώβ PM (c)
Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ (ἴώβ cod.) / Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ T (cf. *infra*, app. crit. text.) (d)
Ἰώβ / s. d. / Τοῦ αὐτοῦ V^W (cf. *infra*, app. crit. text.) (e) Ἰώβ / s. d. R (cf. *infra*, app.
crit. text.)

8 – 588, 16 Versio K 8 Ἡ] scripsi (LXX), ἦ K 9 τραχήλῳ] scripsi (LXX), τράχη-
λον K 11 δόξαν] forsū legendū δόξῃ (cf. LXX in app. crit.) 13 ἐν] supplevi
(LXX), om. K

ἐπ' αὐτῷ γαυριᾷ τόξον καὶ ὀξυσθενής μάχαιρα,
καὶ ὄργῃ ἀφανιεῖ τὴν γῆν·
οὐ μὴ πιστεύσει, ἔως ἂν σημάνῃ σάλπιγξ·
σάλπιγγος δὲ σημαινούσης, λέγει· Εὗγε,
πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου καὶ σὺν ἀλαλάγματι
[καὶ κραυγῇ ἐκπορεύεται.

5

'Εκ δὲ τῆς σῆς ἐπιστήμης ἔστηκεν ἱέραξ,
ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας αὐτοῦ, ἀκίνητος καθορῶν
[τὰ πρὸς νότον;

"Η ἐπὶ τῷ σῷ προστάγματι ὑψοῦται ἀετός,
γὺνψ δ' ἐπὶ νοσσιὰν αὐτοῦ καθεσθεὶς αὐλίζεται
ἐπ' ἔξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ;

10

'Εκεῖσε ὃν ζητεῖ τὰ σῖτα,
πόρρωθεν δὲ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσιν.
νεοσσοὶ δὲ αὐτοῦ φύρονται ἐν αἴματι,
οὖ δ' ἄν ὥσιν τεθνηκότες, παραχρῆμα εύρισκονται.

15

"Η σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν,
ἐνέδυσας δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον,
πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου;

'Εκ δὲ τῆς σῆς ἐπιστήμης ἔστηκεν ἱέραξ,
ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας αὐτοῦ, ἀκίνητος ὁρῶν τὰ πρὸς νότον;
Γὺψ ἐπὶ νοσσιὰν αὐτοῦ καθεσθεὶς αὐλίζεται
ἐπ' ἔξοχῇ πέτρας καὶ ἀποκρύφῳ;

20

'Εκεῖσε ὃν ζητεῖ τὰ σῖτα,
πόρρωθεν δὲ οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσιν.

25

**17 – 25 II¹1001 Versio V PM T R 17 – 18 Ἡ – φόβον] Iob 39, 19^{1–2} 19 πόρ-
ρωθεν – πολέμου] Ibid. 39, 25² 20 – 21 Ἐκ – νότον] Ibid. 39, 26^{1–2} 22 – 25
Γὺψ – σκοπεύουσιν] Ibid. 39, 27^{2–29²}**

3 σημάνῃ] *scripsi* (LXX), σημανῆ K 5 σὺν ἀλαλάγματι] *correxi* (LXX *in app. crit.*), συναλλάγματι K 12 ἔξοχῇ] *correxi* (LXX), ἔξοχῇ K 13 σῖτα] *scripsi* (LXX), σιτά K 15 φύρονται] *scripsi* (LXX), φυρῶνται K 17 – 25 *Versio V PM T R 17 Ἡ*] *scripsi* (LXX), ḥ R, ḥ M, ḥ V^E a. c. V^O P, εἰ V^E p. c. V^W, οὐ T σὺ] οὐ P R 18 ἐνέδη-
σας R, ἐνδυσας M δὲ] *om. PM R 19 πόρρωθεν*] πόλεμοφόρωθεν (*sic*) V^O ὁφέ-
νεται V^O a. c., ὀσφρένεται V^O p. c., ώς φαίνεται P^{a. c.}, ώς φραίνεται P^{p. c.} πολέμου]
πολέμους V^W R, πόλεμον T, *hic caesura in V PM T R 21 πετάσας R* τὰς] *om.*
V^W νῶτον V^W PM T, *hic caesura in V PM T 22 – 25 Γὺψ – σκοπεύουσιν*] *om.*
R 22 νοσσιὰν V^E, νοσιὰν V^W P, νοσιὰν V^O ἐαυτοῦ T 23 ἀποκρυφως M 24
ὦν] ὦν T, ὦν V^EV^W a. c., ὦν PM σίτα V^EV^W a. c. V^O P T, σιτα M

II¹1002 / K cap. Z 1, 2

Τοῦ αὐτοῦ.

- Τίς ἡτοίμασεν κόρακι βοράν;
 Νεοσσοὶ γὰρ αὐτοῦ πρὸς κύριον κεκράγασιν,
 5 πλανῶμενοι τὰ σῆτα ζητοῦντες.
 "Η ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας,
 ἐφύλαξας δὲ ὡδῖνας ἐλάφων;
 "Η ἡρίθμησας μῆνας αὐτῶν πλήρεις τοκετοῦ,
 ὡδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας;
 10 Ἐξέθρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἄνευ φόβου;
 Ὡδῖνας δὲ αὐτῶν ἔξαποστελεῖς;
 Ἀπορρήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν,
 πληθυνθήσονται ἐν γενήματι,
 ἐξελεύσονται, καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν ἑαυτοῖς.
 15 Τίς δέ ἐστιν ὁ ἀφεὶς ὅνον ἄγριον ἐλεύθερον,
 δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν;
 Ἐθέμην δὲ τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον,
 καὶ τὸ δίαιτατον αὐτοῦ ἀλμυρίδα.
 Καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως,
 20 μέμψεις δὲ φορολόγου οὐκ ἀκούων,
 κατασκέψεται ὅρη νομῆν αὐτοῦ,
 καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ.
 Βούλεται δέ σοι ἀτράπελος μονόκερως δουλεῦσαι
 ἢ κοιμηθῆναι ἐπὶ φάτνης σου;
 25 Δῆσεις δὲ ἐν ἴμᾶσι ζυγὸν αὐτοῦ,

3 – 590, 17 II¹1002 Versio K Iob 38, 41¹ – 39, 18²

2 – 591, 2 II¹1002 K cap. Z 1, 2 (165r[14]15–165v20); VEV^O cap. Z 2, 4–5–6; VW cap. Z 2, 4–5; PM cap. Z 2, 4–5–6; T cap. Z 2, 4–5; R cap. Z 2, 3; *deest in H^I L^b; PG 95, 1569, 40–48*

II¹1002 (a) K R (b) Τοῦ αὐτοῦ VW (c) Τοῦ αὐτοῦ / Τῶν αὐτῶν T (*cf. infra, app. crit. text.*) (d) *s. a. / s. d. / s. a.* PM (*cf. infra, app. crit. text.*) (e) *s. a. / s. a. / s. a.* VEV^O (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 – 590, 17 Versio K 5 σῆτα] *correxi secund. versionem* V PM T R, σιτὰ K 6 τοκετοῦ] *correxi* (LXX), τοῦ κητοῦ K 8 μῆνας] *om.* K (*in mg. supplev.*) τοκετοῦ] *scripsi* (LXX), τωκετοῦ K 18 τὸ δίαιτατον] *cruces apposui, sic* K, τὰ σκηνώματα LXX
21 ὅρη] *correxi* (LXX), ὅρει K

ἢ ἔλκύσει σου αὔλακας ἐν πεδίῳ;
 Πέποιθας δὲ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἡ ἴσχὺς αὐτοῦ,
 ἐπαφήσεις δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου;
 Πιστεύεις δὲ αὐτῷ ὅτι ἀποδώσει σοι τὸν σπόρον,
 εἰσοίσει δέ σοι τὴν ἄλωνα; 5
 Πτέρυξ τερπομένων νεέλασα,
 ἐὰν συλλάβῃ ἀσιδὰ καὶ νεσσά.
 ὅτι ἀφῆσει εἰς γῆν τὰ ὡὰ αὐτῆς
 <καὶ> εἰς χοῦν θάλψει,
 καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺ<ς> σκορπιεῖ 10
 καὶ θηρίᾳ ἀγροῦ καταπατήσει·
 ἀπεσκλήρυνεν τὰ τέκνα αὐτῆς, ὥστε μὴ ἔαυτῇ,
 εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ φόβου·
 ὅτι κατεσιώησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν,
 καὶ οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. 15
 Κατὰ καιρὸν ἐν ὑψει οὐψώσει,
 καταγελάσεται ἵπου καὶ τοῦ ἐπιβάτου αὐτοῦ.

Τίς ήτοίμασεν κόρακι βοράν;
 Νεοσσοί γάρ αὐτοῦ πρὸς κύριον κεκράγασιν,
 πλανῶμενοι τὰ σίτα ζητοῦντες. 20
 Ἡ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφου πέτρας,
 ἐφύλαξας δὲ ὡδῖνας ἐλάφων;
 Ἡρίθμησας δὲ μῆνας αὐτῶν πλήρης τοκετοῦ,
 ὡδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας;
 Ἐξέθρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἄνευ φόβου; 25
 Τίς δέ ἔστιν ὁ ἀφεὶς ὅνον ἄγριον ἐλεύθερον,

18 – 591, 2 II¹1002 Versio V PM T R 18 – 25 Τίς – φόβου] Iob 38, 41¹ – 39, 3¹
26 – 591, 2 Τίς – ἔρημον] Ibid. 39, 5¹ – 6¹

3 αὐτῷ] ἐπ' αὐτῷ K^{a. ras.} **5 εἰσοίσει]** correxī (LXX), ἔσει K **6 νεέλασα]** scripsi (LXX), νεελασα K **7 ἀσιδὰ]** sic spir. K **8 ὡὰ]** ὡτα K^{a. c.} **9 καὶ]** supplevi (LXX), om. K **εἰς]** sic K, ἐπὶ LXX **10 ποὺς]** correxi (LXX), ποῦ K **18 – 591, 2 Versio V PM T R** **18** βορράν V T **19 γάρ]** δὲ V^W R κύριον] θεὸν T **20** πλανῶμενοι V P, νειμομενοι M σίτα V^EV^O P T, σιτα M ζητοῦντες] hic caesura in V PM **21 – 591, 2** "H – ἔρημον] om. R **21** "H] ἡ PM, ἡ T, εἰ V^W τοκετοῦ] e corr. V^W, τὸ κετοῦ V^E, τοῖς ἔαυτοῦ P, τοῖς ἔαύτοῦ T, τοῖς εαύτοῦ M **23 πλήρης]** sic V T, πληρης P, πληρις M **25 φόβου]** hic caesura in V^EV^O PM T **26 – 591, 2** Τίς – ἔρημον] om. V^W

δεσμοὺς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν;
Ἐθέμην δὲ τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον.

II¹1003 / K cap. Z 1, 3

Τῶν Παροιμιῶν.

- 5 "Ισθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὃ ὀκνηρέ,
καὶ ζῆλωσον ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ,
καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος·
ἐκεῖνος γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος,
μὴ δὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων,
10 μὴ δὲ ὑπὸ δεσπότην ὕν,
ἔτοιμάζεται θέρους τὴν τροφήν,
πολλήν τε ἐν τῷ ἀμητῷ ποιεῖται τὴν παράθεσιν.

II¹1004 / K cap. Z 1, 4

Τῶν αὐτῶν.

- 15 "Η πορεύθητι πρὸς τὴν μέλισσαν,
καὶ μάθε ώς ἐργάτης ἐστίν,
τὴν τε ἐργασίαν ώς σεμνὴν ποιεῖται,

5 – 12 II¹1003 Prov. 6, 6¹–8² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 37–38)

15 – 592, 3

II¹1004 Prov. 6, 8a¹–c¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 38)

4 – 12 II¹1003 K cap. Z 1, 3 (165v[20]21–166r2); V^{EVO} cap. Z 2, 7; V^W cap. Z 2, 5;
PM cap. Z 2, 7; T cap. Z 2, 6; R cap. Z 2, 4; *deest in H^I L^b*; PG 95, 1569, 49 – 1572, 1
14 – 592, 3 II¹1004 K cap. Z 1, 4 (166r[mg]3–7); V^{EVO} cap. Z 2, 8; V^W cap. Z 2, 7;
PM cap. Z 2, 8; T cap. Z 2, 7; R cap. Z 2, 5; *deest in H^I L^b*; PG 95, 1572, 1–5

II¹1003 (a) K V P T R [Tῶν] *om.* V P R (b) *s. a.* M (παροιμ *supplev. man. rec.*)
II¹1004 (a) K T (b) Toῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* PM (d) *s. d.* V^{EVO} R

1 δὲ] *s. l.* M αὐτῶν (*sic*) P 2 δὲ] *om.* T (*in mg. supplev. man. rec.*) τὴν] *om.* T
(*s. l. supplev. man. rec.*) 5 ἵσθη V^O, ἵσθη PM, ἵσθι K, ἵθι R τὸν] τὴν M 6 ἰδὼν]
εἰδὼς T, *om.* M 7 καὶ – σοφώτερος] *om.* R γενοῦ] γίνου K V^W 8 ἐκείνῳ T,
ἐκείνου V^W M, εκεῖνου (*sic*) P μὴ] *s. l.* T 11 ἔτοιμάζετε (*ετοι-* P) V^W P, ετοίμα-
ζετε (*sic*) M 12 ἀμητῷ] *sic acc.* K V PM T R 15 "H] ἡ T, *om.* V PM 16 ώς] ὁς P
ἐργάτις K^{P.c.} V^W P. c. 17 τὴν δὲ K V^{EVO} σεμνῇ M ποιεῖται] ποιεῖ V P R, ἐμπο-
ρεύεται T

ἥς τοὺς πόνους βασιλεῖς καὶ ἴδιῶται πρὸς ὑγείαν προσφέρονται,
ποθεινὴ δέ ἐστι πᾶσι καὶ ἐπίδοξος,
καίπερ οὖσα τῇ ρώμῃ ἀσθενής.

II¹1005 / K cap. Z 1, 5

Τῶν αὐτῶν·

5

Τέσσαρά ἐστιν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς,
ταῦτα δέ ἐστι σοφώτερα τῶν σοφῶν·
οἱ μύρμηκες, οἵς μή ἐστιν ἰσχύς,
καὶ ἐτοιμάζονται θέρους τὴν τροφήν·
καὶ οἱ χοιρογρύλλοι, ἔθνος οὐκ ἰσχυρόν,
οἱ ἐποιήσαντο ἐν πέτραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους·
ἀβασίλευτόν ἐστιν ἡ ἀκρίς,
καὶ ἐκστρατεύει ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος·
καὶ καλαβώτης, χερσὶν ἐρειδόμενος καὶ εὐάλωτος ὕν,
κατοικεῖ ἐν ὄχυρῷ μασι βασιλέων.

10

15

6 – 15 II¹1005 Prov. 30, 24¹–28² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 120)

5 – 15 II¹1005 K cap. Z 1, 5 (166r[7]8–15); V^EV^O cap. Z 2, 9; V^W cap. Z 2, 8; PM cap. Z 2, 9; T cap. Z 2, 8; R cap. Z 2, 6; *deest in H^I L^b; PG 95, 1572, 6–13*

II¹1005 (a) K T R (b) Βασιλείου V^E (c) s. a. V^WV^O PM

1 ὑγιείαν K, ὑγίαν V^Wa. c., ὅγιαν T, ὑγιαν P πρὸς φέρονται V^E, προσφαίρονται P, προφέρονται T 2 ποθεινὴ – ἐστι] ποθηνὶ (-ντι M) δε ἐστιν (ε- P) PM, ποθεινὴ τέ ἐστι K, ποθηνὴ τε ἐστιν T πᾶσι καὶ] om. V^Wp. ras. ut videtur (*in mg. supplev. man. rec.*) 3 ἀσθενής] add. τὴν σοφίαν τιμήσα (*sic*) προϊχθη (= Prov. 6, 8c²) T 8 μή ἐστιν] οὐκέστιν T 9 ἐτοιμάζεται V^WV^O R, ἐτοιμάζετε V^E P 10 χοιρογρύλλοι] *scripsi* (LXX), χυρογρύλλοι V^EV^W T, χυρογλυλλοι P, χυρογυλλοι M, χοιρογύλλοι K^{P. c.}, χοιρολίγοι K^{a. c.} ut videtur, χοιρόγρυλλοι R, χύρολογλύλλοι V^O 11 ἑαύτὸν (*sic*) οἴκους T, οἴκους αὐτῶν K 12 ἀβασίλευτόν ἐστιν] ἀβασίλευτον ἔθνος R, ἀβασίλευτον T 14 καλαβότης (-βο- M) V^Wa. c. M, καλοβότης K V^EV^O, ασκαλαβώτης T, ασκαλαβότης P ὕν] ὕ T^{a. c.}, ουν M 15 κατοικεῖν V^O, οἰκεῖ T

II¹1006 / K cap. Z 1, 6

Τῶν αὐτῶν·

Τρία ἔστιν ἃ εὐόδως πορεύονται,
καὶ τὸ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει.

- 5 σκύμνος λέοντος ἵσχυρότερος κτηνῶν,
ὅς οὐκ ἀποστρέφεται οὐδὲ καταπτήσσει κτῆνος,
καὶ ἀλεκτρυῶν ἐμπεριπατῶν ἐν θηλείαις εὔψυχος,
καὶ τράγος ἡγούμενος αἴπολίου,
καὶ βασιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει.

10

II¹1007 / K cap. Z 1, 7

Τοῦ Σιράχ·

Μικρὰ ἐν πετεινοῖς μέλισσα,
καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.

II¹1008 / K cap. Z 1, 8

- 15 Τοῦ ἀγίου Βασιλείου·

Αἱ μέλισσαι οὕτε ἄπασι τοῖς ἄνθεσι παραπλησίως ἐπέρχονται, οὕτε μὴν οἵς ἀν ἐμπίπτουσιν ὅλα φέρειν ἐπιχειροῦσιν, ἀλλ' ὅσον αὐ-

3 – 9 II¹1006 Prov. 30, 29¹–31³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 120–121) **12 – 13**

II¹1007 Sir. 11, 3^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 76) **16 – 594, 2 II¹1008** BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IV, 9, 2–6 (ed. Naldini, p. 92)

2 – 9 II¹1006 K cap. Z 1, 6 (166r[15]16–21); V^EV^O cap. Z 2, 10; V^W cap. Z 2, 9; PM cap. Z 2, 10; T cap. Z 2, 9; *deest in H^I L^b R*; PG 95, 1572, 13–18 **11 – 13 II¹1007** K cap. Z 1, 7 (166r[21]22–23); *deest in V H^I PML^b T R* **15 – 594, 2 II¹1008** K cap. Z 1, 8 (166r[23]24–166v4); *deest in V H^I PML^b T R*

II¹1006 (a) K T (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* V^EV^O P (d) *s. d.* M

3 εὐόδῶς (ευ- M T; -ώς P) V^EV^W a. c. V^O PM T, εὐωδῶς K πορεύεται (-ευ- M) M T **4** καλος M **6** οὐδὲ] ὁδὲ K καταπτείσσει P, -πτήσει V^W, -πταίσει K **7** ἐνπεριπατων (*sic*) V^O, περιπατῶν (*sic*) K ἐν] add. ταῖς εαυτου T εὔχυψος K, ἔμψυχος V^EV^O **8** τράγος] *praem.* o (*sic*) M **9** καὶ – ἔθνει] *om.* V PM **17** ἐμπίπτουσιν] *sic* K

τῶν ἐπιτήδειον πρὸς τὴν ἐργασίαν λαβοῦσαι, τὸ λοιπὸν χαίρειν ἀ-φῆκαν.

II¹1009 / K cap. Z 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ε' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

Τὸ κώνειον οἱ ψάρες βόσκονται, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος τὴν ἐκ τοῦ δηλητηρίου βλάβην ἀποδιδράσκοντες· λεπτοὺς γὰρ ἔχοντες τοὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν πόρους, φθάνουσιν ἐκπέμψαι τὸ καταποθέν, πρὶν τὴν ἀπ' αὐτοῦ ψύξιν τῶν καιρίων καθάψασθαι. Ἐλλέβορος δὲ ὄρτυγων ἔστι τροφή, ἰδιότητι κράσεως τὴν βλάβην ἀποφευγόντων· ἔστι δὲ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐν καιρῷ ποτε καὶ 10 ἡμῖν χρήσιμα.

II¹1010 / K cap. Z 1, 10

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ζ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

Ἐχιδνα, τὸ χαλεπώτατον τῶν ἑρπετῶν, πρὸς γάμον ἀπαντᾶ τῆς

5 – 11 II¹1009 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, V, 4 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 75, 11–17) **14 – 595, 3 II¹1010** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 5 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 122, 8–11)

4 – 11 II¹1009 K cap. Z 1, 9 (166v[4]5–12); V^EV^O cap. Z 2, 11; V^W cap. Z 2, 10; PM cap. Z 2, 11; T cap. Z 2, 10; *deest in H^I L^b R*; PG 95, 1572, 19–25 **13 – 595, 3 II¹1010** K cap. Z 1, 10 (166v[13]14–18); V^EV^O cap. Z 2, 12; PM cap. Z 2, 12; T cap. Z 2, 11; *deest in V^W H^I L^b R*; PG 95, 1572, 26–30

II¹1009 (a) K PM T Τοῦ αὐτοῦ] βασιλείου (-λειου M) PM T τῆς Ἐξαημέρου] *om.* K (b) Βασιλείου V **II¹1010** (a) K T ἐκ τοῦ] *om.* K Ἐξαημέρου] αὐτῆς T (b) Ἐκ τοῦ ζ' λόγου PM (c) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^O

5 τὸ κόνειον V^Wa.c., τοκωνιον P, τὸ κόνιον V^O T^{p.c.}, τοκόνιον (-κο- M) V^E M, τὸ κόνι T^{a.c.} οι] αἱ K V T, αἱ P [ψάρες] *sic acc.* K V T, ψαρες PM κατασκευεῖν (-ειν M) PM 6 δειλητηρίου K V^Wa.c., δηληρίου P ἀποδιδράσκουσαι K 7 ἔχουσαι K ἐκπέψαι T^{p.c. ut videtur (=ed.)}, ἐκπέμψασθαι V^EV^O 8 – 9 τὸ – καθάψασθαι] *om.* V^EV^O 8 κατὰ πόθεν K αὐτῶν K V^EV^O καιρίων] *e corr.* V^W, κονείων K 9 ἐλεβόρος M, ἐλέβορον K, ἐλέβορον V^EV^Wa.c. V^O ὄρτυγων – τροφῇ] ὄρτυγωνες τῇ τροφῇ K 10 ἀποφεύγων M ταῦτα] *om.* K ἐν – ποτε] ποτὲ ἐν (εν T) καιρῷ (-ω P) P T 14 τῶν] *om.* PM T 14 – 595, 1 τῆς – σμυραίνης] σμυραίνης θαλαττίας K

θαλαττίας σμυραίνης· καὶ συριγμῷ τὴν παρουσίαν σημάνασα,
ἐκκαλεῖται αὐτὴν ἐκ τῶν βυθῶν πρὸς γαμικὴν συμπλοκήν, ἡ δὲ
ὑπακούει καὶ ἔνοῦται τῷ ιοβόλῳ.

<II¹suppl. 219–252 / V cap. Z 2, 13–46>

4 II¹suppl. 219–252 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

1 συριγμῶν K, συρισμῶ M 2 προσκαλεῖται M συμπλοκήν] *om. K* 3 ἔνοῦται]
κοινοῦται M τῷ ιοβόλῳ] *om. K*

Στοιχεῖον Η

*II²/
T cap. H 1 **Τίτλος α'** Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς.

α' Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς.

α' Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς.

II¹1011 / K cap. H 1, 1

5

Τῆς Γενέσεως.

Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὃν ἐποίησεν. Καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν, ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὃν ἤρξατο ποιῆσαι.

10

*II¹1595 /
T cap. H 1, 3

II¹1012 / K cap. H 1, 2

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ριζ'.

Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος,
ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

2 Περὶ – ἀγαθῆς] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὰὶ A 5 et K 4

7 – 10 II¹1011 Gen. 2, 2–3 **13 – 14 II¹1012** Ps. 117, 24^{1–2}

1 Stoicheion K^{txt} (166v18) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (166v18–19) **3 Titlos (b)** V A^{I pin},
deest in H^IA^Itxt **4 Titlos (c)** PML^{b pin}; deest in L^btxt **6 – 10 II¹1011** K cap. H 1, 1
(166v[19]20–167r1); deest in V H^I PML^b **12 – 14 II¹1012** K cap. H 1, 2 (167r[1]2–
3); V cap. H 1, 1; PM cap. H 1, 1; deest in H^I L^b; PG 95, 1585, 26–27

3 Titlos (b) α'] praem. τίτλος α' V^{E pin} V^{O pin}, praem. τίτλος V^{W txt} **4 Titlos (c)**
α' – ἀγαθῆς] propt. atrament. evanesc. non liquent in P^{txt} (α' secund. ser.)

II¹1011 Γενέσεως] scripsi, κτίσεως K **II¹1012** (a) K PM (b) Δαυΐδ V^{EVW} (c) s. a.
V^O

14 ἀγαλλιασόμεθα V^O P ἐν αὐτῇ] om. P

II¹1013 / K cap. H 1, 3

*II²1593 /
T cap. H 1, 1

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

Ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθωσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ.

II¹1014 / K cap. H 1, 4

*II²1594 /
T cap. H 1, 2

5 Τοῦ Σιράχ·

Ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῇ ἀμνησία κακῶν.

II¹1015 / K cap. H 1, 5

*II²1596 /
T cap. H 1, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ ἀφυστερήσῃς ἀπὸ ἀγαθῆς ἡμέρας.

10

II¹1016 / K cap. H 1, 6

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ τῶν μοναζόντων·

Τί ἂν τις ἐν καιρῷ φαιδρότητος ἀναξάινοι τὴν ἀηδίαν, ἐνδιατρί-

3 II¹1013 Eccle. 7, 14¹ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 161) **6 II¹1014** Sir. 11, 25¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79) **9 II¹1015** Sir. 14, 14¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **12 – 598, 1 II¹1016** Τί – μνήμη] GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliationem* (*Orat. 6*), 4, 1–3 (ed. Calvet-Sebasti, p. 128)

2 – 3 II¹1013 K cap. H 1, 3 (167r[3]4); V cap. H 1, 2; PM cap. H 1, 2; *deest in H¹ L^b; PG 95, 1585, 28* **5 – 6 II¹1014** K cap. H 1, 4 (167r[4]5); V cap. H 1, 3; PM cap. H 1, 3; *deest in H¹ L^b; PG 95, 1585, 29* **8 – 9 II¹1015** K cap. H 1, 5 (167r[5]6); V cap. H 1, 4; PM cap. H 1, 4; *deest in H¹ L^b; PG 95, 1585, 30* **11 – 598, 4 II¹1016** K cap. H 1, 6 (167r[6]7–13); *deest in V H¹ PML^b*

II¹1013 (a) K PM (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^E (c) Σιράχ V^W (d) s. a. V^O **II¹1014** (a) K (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^O (c) s. a. V^EV^W P (d) s. d. M (*cf. lemma loci praecedentis*) **II¹1015** (a) K M (b) Σιράχ V^W (c) s. a. V^EV^O P

3 [Ἐν – ἀγαθῷ] *om. M* ἀγαθοσύνης V^W a. c. V^O, αγαθοσυνῆς P **6** ἀμνησίκακία (*sic!*) P **9** ἀφ' ὑστερήσεις V^EV^O P ἀπὸ] *om. V^W* **12** ἀναξάινοι] *correxi* (ed.), ἀναξενοῖ K

βων τοῖς λυπηροῖς, ὡν φευκτὴ μὲν ἡ πεῖρα, φευκτὴ δὲ ἡ μνήμη,
πλὴν εἴ τις διατοῦτο καὶ μόνον ἀνακινοίη τὴν μνήμην τῶν λυπη-
ρῶν, ἵνα τῷ ὑποδείγματι παιδευώμεθα, καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς νοσή-
μασι φεύγωμεν τὰς αἰτίας, ἐξ ὧν εἰς ταῦτα ἐπήχθημεν;

2 – 4 πλὴν – ἐπήχθημεν] GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliationem* (*Orat. 6*), 4, 5–8 (p. 128–130)

4 φεύγωμεν] *scripsi* (*ed.*), φεύγομεν K ἐπήχθημεν] ὑπήχθημεν *ed.*

Τίτλος β' Περὶ ἡμέρας κακῆς.

*II² /
T cap. H 2

β' Περὶ ἡμέρας κακῆς.

β' Περὶ ἡμέρας κακῆς.

ΙΙ¹1017 / K cap. H 2, 1

*II²1601 /
T cap. H 2, 4

5 Ἡσαῖου προφήτου·

Εἶπον πρὸς Ἡσαῖαν Ἐλιακεὶμ καὶ Σομνᾶς καὶ οἱ πρεσβύτεροι· Τάδε λέγει Ἐζεκίας· Ἡμέρα ὀνειδισμοῦ καὶ θλίψεως καὶ ὀργῆς ἡ ἡμέρα αὕτη, ὅτι ἥκει ἡ ὡδύνη τῇ τικτούσῃ, ἵσχυν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τεκεῖν.

10

ΙΙ¹1018 / K cap. H 2, 2

*II²1604 /
T cap. H 2, 7

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐν ἡμέρᾳ κακῶν οὐ μνησθήσεται ἀγαθῶν.

1 Περὶ – κακῆς] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ K 4

6 – 9 ΙΙ¹1017 Is. 37, 2–3 (Wahl, *Prophetenztate*, p. 379–380) 12 ΙΙ¹1018 Sir. 11, 25² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79)

1 **Titlos (a)** K (167r13–14) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 3 **Titlos (c)** PML^{b pin}; *deest in L^{b txt}* 5 – 9 ΙΙ¹1017 K cap. H 2, 1 (167r[14]15–18); *deest in V H^I* PML^b 11 – 12 ΙΙ¹1018 K cap. H 2, 2 (167r[mg]19); V cap. H 2, 1; PM cap. H 2, 1; *deest in H^I L^b*; PG 95, 1585, 32

1 **Titlos (a)** κακῆς] πονηρᾶς K^{pin} 2 **Titlos (b)** β'] *praem. τίτλος* V^{W txt} κακῆς] σκληρᾶς καὶ θλιβερᾶς V^{W txt} 3 **Titlos (c)** β'] *propt. atrament. evanesc. non liquet in P^{txt}* (β' *secund. ser.*)

ΙΙ¹1018 (a) K σιραχ *cod.* (b) Σιράχ V^EV^O P σιραχ P (c) s. a. V^W M

12 οὐ] *add. μὴ* K P ἀγαθῶν V^EV^O

*II¹1609 /
T cap. H 2, 12

II¹1019 / K cap. H 2, 3

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ μθ'.

Μὴ μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἔαυτήν· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

II¹1020 / K cap. H 2, 4

5

Τοὺς ἀγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ εἰς τὰς καλάνδας·

Διαβολικῆς ὅντως ἐνεργείας ἡ κρίσις αὕτη, μὴ τῇ οἰκείᾳ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἡμερῶν περιόδοις <τὰ> κατὰ τὸν βίον ἐπιτρέπειν τὸν ἡμέτερον. Δεξιὸς ὁ ἐνιαυτὸς ἔσται σοι διόλου, 10 οὐκ ἐὰν ἐν νουμηνίᾳ μεθυσθῆς, ἀλλ’ ἐὰν <καὶ> ἐν νουμηνίᾳ <καὶ> καθ’ ἑκάστην ἡμέραν τὰ θεῷ δοκοῦντα ποιήσῃς. Πονηρὰ γὰρ ἡμέρα καὶ ἀγαθὴ γίνεται οὐ παρὰ τὴν οἰκείαν φύσιν – οὐδὲν γὰρ ἡμέρα διενήνοχεν ἡμέρας –, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἡμετέραν σπουδήν τε καὶ ῥαθυμίαν. 15

15

3 – 4 II¹1019 Matth. 6, 34

8 – 15 II¹1020 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Kalendas*, 2 (PG 48, 955, 9–17)

2 – 4 II¹1019 K cap. H 2, 3 (167r[19]20–22); V cap. H 2, 2; PM cap. H 2, 2; *deest in H^I L^b; PG 95, 1585, 33–35* **6 – 15 II¹1020** K cap. H 2, 4 (167r[22]23–167v8); *deest in V H^I PML^b*

II¹1019 (a) K (b) Ματθαίου, κεφαλαίου μθ' PM ματθαιου P (c) Ματθαίου V^{EVO} (d) s. a. V^W **II¹1020** καλάνδας] *scripsi*, καλάντους K

3 ἔαυτήν] τὰ αὐτῆς V^{EVO} **9** τὰ] *supplevi* (ed.), *om. K* **10** ἔσται σοι] *correxi* (ed.), ἔσται σου K **11** καὶ¹] *supplevi* (ed.), *om. K* νουμηνίᾳ²] *scripsi* (ed.), νεομηνίᾳ K καὶ²] *supplevi* (ed.), *om. K*

Τίτλος γ' Περὶ ἡμέρας καὶ νυκτός.

γ' Περὶ ἡμέρας καὶ νυκτός.

γ' Περὶ ἡμέρας καὶ νυκτός.

II¹1021 / K cap. H 3, 1

5 Τῆς Γενέσεως·

Εἶπεν ὁ θεός· Γενηθήτω φῶς. Καὶ ἐγένετο φῶς. Καὶ <ε>ἶδεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκότους. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσεν νύκτα [καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκότους].

II¹1022 / K cap. H 3, 2

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Τάξιν ἔθετο σκότει,
καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξακριβάζεται.

1 νυκτός] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ N 1

6 – 9 II¹1021 Εἶπεν – νύκτα] Gen. 1, 3 – 5
13 – 14 II¹1022 Iob 28, 3²

9 – 10 Καὶ – σκότους] Ibid. 1, 4

1 **Titlos (a)** K (167v8–9) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 3 **Titlos (c)**
PML^{b pin} T^{txt} R; *deest in L^{b txt} T^{pin} (lac.)* 5 – 10 II¹1021 K cap. H 3, 1 (167v[9]10–15);
deest in V H^I PML^b T R 12 – 14 II¹1022 K cap. H 3, 2 (167v[15]16–17); *deest in V*
H^I PML^b T R

2 **Titlos (b)** γ'] *praem.* τίτλος V^{W txt} 3 **Titlos (c)** γ'] *propt. atrament. evanesc.*
non liquet in P^{txt} (γ' secund. ser.), praem. τίτλος T^{txt} R^{txt}

II¹1021 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

6 εἶδεν] *scripsi*, ἴδεν K 9 – 10 καὶ – σκότους] *delevi* (LXX)

II¹1023 / K cap. H 3, 3

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ογ'·

Σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ σή ἐστιν ἡ νύξ·
σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἥλιον.

<II¹suppl. 253 / V cap. H 3, 1>

5

<II¹suppl. 254 / PML^b cap. H 3, 2^M>

II¹1024 / K cap. H 3, 4

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ νίοῦ β' λόγου·

Τίς ἡμέρας καὶ νυκτὸς πρόσληψίς τε καὶ ἀνθυφαίρεσις, καὶ ἡ τῆς
ἀνισότητος ἴσότης; Πῶς δὲ ὡρῶν ποιητὴς καὶ μεριστὴς ἥλιος, εὐ-
τάκτως ἐπιγινομένων τε καὶ ἀπογινομένων καὶ ὥσπερ ἐν χορῷ
συμπλεκομένων ἀλλήλαις καὶ δισταμένων, τὸ μὲν φιλίας νόμῳ,
τὸ δὲ εὐταξίας, καὶ κατὰ μικρὸν κιρναμένων <***> ταῦτὸν ἡμέ-
ραις τε καὶ νυξίν, ἵνα μὴ τὴν ἀλήθειαν λυπήσωμεν†;

10

5 – 6 II¹suppl. 253–254 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1023 Ps. 73, 16^{1–2} **9 – 14 II¹1024** GREGORIUS NAZIANZENUS, re vera *De theologia II* (*Orat. 28*), 30, 11–18 (ed. Gallay/Jourjon, p. 168)

2 – 4 II¹1023 K cap. H 3, 3 (167v[17]18–19); *deest in V H¹ PML^b T R*
II¹1024 K cap. H 3, 4 (167v[19]20–168r3); *deest in V H¹ PML^b T R*

8 – 14

13 *post* κιρναμένων *quaedam excidisse videntur* (καὶ ταῖς ἐγγύτησι κλεπτομένων
ed.) **14** τὴν – λυπήσωμεν†] *cruces apposui, sic K, τῇ ἀηθείᾳ λυπήσωσιν ed.*

II¹1025 / K cap. H 3, 5

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Σὺ νύκτα καὶ ἡμέραν
 Ἄλλήλαις εἴκειν ἡπίως
 5 Ἐταξας, νόμον τιμῶν
 Ἀδελφότητος καὶ φιλίας.
 Καὶ τῇ μὲν ἔπαινσας κόπους
 Τῆς πολυμόχθου σαρκός.
 Τῇ δὲ ἥγειρας εἰς ἔργον
 10 καὶ πράξεις τὰς σοὶ φίλας.

II¹1026 / K cap. H 3, 6

Ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας.

Νύξ, καὶ ἄνθρωπος ὑπνῷ συστέλλεται, καὶ τὰ θηρία παρρησιάζεται, καὶ ζητεῖ τροφὴν ἔκαστον τὴν διδομένην παρὰ τοῦ κτίσαντος· ἡμέρα, καὶ τὰ θηρία συνάγεται, καὶ ἄνθρωπος ἐπὶ τὴν ἐργασίαν ἐπείγεται, καὶ ἀλλήλοις ὑποχωροῦμεν ἐν τάξει.

3 – 10 II¹1025 GREGORIUS NAZIANZENUS, re vera *Carmina*, I,1,32 (*Hymnus Vesperinus*), 21–28 (PG 37, 512, 12 – 513, 8) **13 – 16 II¹1026** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat.* 32), 9, 7–11 (ed. Moreschini, p. 102–104)

2 – 10 II¹1025 K cap. H 3, 5 (168r[3]4–8); V cap. H 3, 3; P cap. H 3, 3; M cap. H 3, 4; T cap. H 3, 3; R cap. H 3, 1; *deest in H¹ L^b*; PG 95, 1585, 42–45 **12 – 16 II¹1026** K cap. H 3, 6 (168r[8]9–14); V^EV^O cap. H 3, 4; V^W cap. H 3, 4–5; V^O cap. H 3, 4; P cap. H 3, 4–5; M cap. H 3, 5–6; T cap. H 3, 4–5; R cap. H 3, 2; *deest in H¹ L^b*; PG 95, 1585, 46 – 1588, 3

II¹1025 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V (c) Ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας β' PM β'] *om.* M (d) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ περὶ (*sic*) θεολογίας λόγου β' T (e) Τοῦ Θεολόγου R **II¹1026** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας / s. a. PM T (*cf. infra, app. crit. text.*) ἐκ τοῦ] *om.* PM (c) Τοῦ αὐτοῦ / s. a. V^W (*cf. infra, app. crit. text.*) (d) Τοῦ αὐτοῦ V^E R (e) s. a. V^O

3 νύκτα] νύκταν V^O, ἡμέραν M ἡμέραν] νύκτα M 4 ἥκειν (ἡ- M, η- P) V^W PM
 T 5 νόμῳ V^EV^O 9 ἥγειρα (*sic*) P ἔργα V^E R 10 φιλάς V^O, φιλας PM, φιλίας
 K 13 – 15 Νύξ – κτίσαντος] *om.* R 13 ὑπνῷ] υπνος (*sic*) M, υπν P^{P. ras.} 14
 τροφὴν] *praem.* τὴν K (*sed cancellav.*) 14 – 15 κτίσαντος] *hic caesura in* V^W PM T
 15 ἡμέραι K συνάγεται] συστέλλεται K

II¹1027 / K cap. H 3, 7

Ἐκ τοῦ περὶ τῶν μοναζόντων.

Τίς δὲ ἡμέρα καὶ νύξ, ἵσομοιρίαν πρὸς ἀλλήλας λαχοῦσαι καὶ περιτροπὴν ἔμμετρον, καὶ ἡ μὲν εἰς ἔργον ἡμᾶς ἐγείρουσα, ἡ δὲ ἀναπάνουσα;

5

II¹1028 / K cap. H 3, 8

Συνεσίου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν.

Οὐκ ἔθέλει περιμεῖναι ἄλληλα τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος, ἀλλὰ νόμῳ φύσεως ἀντιπεριῆσταται.

3 – 5 II¹1027 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliatiōnem* (*Orat. 6*), 15, 4–6 (ed. Calvet-Sebasti, p. 160) **8 – 9 II¹1028** SYNESIUS PENTAPOLITANUS (CYRENENSIS), *Epistulae*, LXXVII, 1–2 (ed. Garzya, III, p. 199)

2 – 5 II¹1027 K cap. H 3, 7 (168r[14]15–17); V cap. H 3, 2; P cap. H 3, 2; M cap. H 3, 3; T cap. H 3, 2; *deest in H¹ L^b R*; PG 95, 1585, 39–41 **7 – 9 II¹1028** K cap. H 3, 8 (168r[mg]18–19); V^EV^O cap. H 3, 5; V^W cap. H 3, 6; P cap. H 3, 6; M cap. H 3, 7; T cap. H 3, 6; *deest in H¹ L^b R*; PG 95, 1588, 4–5

II¹1027 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ μοναζόντων PM T ἐκ τοῦ] *om.* P (c) Τοῦ Θεολόγου V **II¹1028** (a) K PM T συνεσίου PM (b) Συνεσίου V συνεσε (sic) V^O

3 ἄλληλα K V^W PM T **4** ἡ μὲν] ημεραν M **8** περιμένειν K (= *ed.*), περιεναι M τὸ¹ – σκότος] τὸ φῶς ἄλληλα καὶ τὸ σκότος T^{a. c.}, τὸ σκότος ἄλληλα καὶ τὸ φῶς T^{b. c. ut videtur} **9** ἀντιπεριῆστανται V^{WV^O, ἀντιπερι ἵστανται V^E, ἐμπεριῆστανται K, *add.* επληρωθῇ το· η' M}

II¹1029 / K cap. H 3, 9

Φίλωνος, ἐκ τοῦ τελευτα^{<ί>}ου τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Ἐν νυκτὶ βουλή· τὸ γὰρ βουλευτήριον τῆς ψυχῆς ἐν νυκτὶ ἡρεμεῖ,
τῶν ὅχλων τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν αἰσθητῶν τὰπόλιπος†.

3 – 4 II¹1029 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 298.20); Royse 175.25

2 – 4 II¹1029 K cap. H 3, 9 (168r[20]21–23); *deest in V H¹ PML^b T R; PG 86, 2081, 10–14 (falso sub titulo Περὶ ἡμέρας ἀγαθῆς)*

II¹1029 τελευταίου] *scripsi*, τελευτάου K

3 ἡρεμεῖ] *scrips. Petit, ἡρεμεῖ K 4 τὰπόλιπος†] cruces appos. Petit, sic K*

Στοιχεῖον Θ

Τίτλος α' Περὶ θαλάσσης.

θ' Περὶ θαλάσσης.

ι' Περὶ θαλάσσης.

II¹1030 / K cap. Θ 1, 1

5

Τῆς Γενέσεως.

Εἶπεν ὁ θεός· Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὥφθη ἡ ξηρά. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεός τὴν ξηρὰν γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας.
10

II¹1031 / K cap. Θ 1, 2

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ίσχυΐ κατέπαυσε τὴν θάλασσαν,
ἐπιστήμῃ δὲ ἔστρωσε τὸ κύτος αὐτῆς.

15

7 – 11 II¹1030 Gen. 1, 9–10 14 – 15 II¹1031 Iob 26, 12^{1–2}

1 Stoicheion K^{txt} (168r23) K^{pin} 2 Titlos (a) K (168r24) 3 Titlos (b) V A^{I pin};
deest in H^IA^Itxt 4 Titlos (c) PML^bpin T^{txt} R; deest in L^btxt T^{pin} (lac.) 6 – 11 II¹1030
K cap. Θ 1, 1 (168r[24]168v1–6); deest in V H^I PML^b T R 13 – 15 II¹1031 K cap.
Θ 1, 2 (168v[6]7–8); V cap. Θ 9, 1; PM cap. Θ 10, 1; T cap. Θ 13, 1; deest in H^I L^b R;
PG 96, 45, 33–34

3 Titlos (b) θ'] propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (θ' secund. ser.), om. V^Otxt (θ'
secund. ser.), praem. τίτλος V^Wtxt 4 Titlos (c) ι'] θ' P^{txt} (ι' exspectav.), τίτλος ιγ'
R^{txt}, τίτλος γι' (sic) T^{txt}, ιγ' R^{pin}, om. M^{txt} (ι' supplev. man. rec.)

II¹1030 Γενέσεως] scripsi, κτίσεως K II¹1031 (a) K T Ἰώβ T (b) Ἰώβ V^EV^W PM Ἰώβ
M, Ἰώβ P (c) s. a. V^O

1 Θ] θῆτα V^Wtxt 14 ίσχύει V^EV^WV^Oe corr. 15 ἔστρωσε V^Wa. c. P T κῦτος K
V^EV^O, κοῦτος V^W M T, κῆτος LXX (sed cf. II¹1034 / K cap. Θ 1, 5)

ΙΙ¹1032 / K cap. Θ 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

- ”Ἐφραξα θάλασσαν ἐν πύλαις,
ἥνικα ἐμαιοῦτο καὶ ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐξεπορεύετο·
5 ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν,
οὐμίχλῃ δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνωσα·
ἐθέμην δὲ ὅρια,
περιθεὶς κλεῖθρα καὶ πύλας·
εἴπον αὐτῇ· Μέχρι τούτου ἐλεύσῃ καὶ οὐχ' ὑπερβήσῃ,
10 ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεται σου τὰ κύματα.

ΙΙ¹1033 / K cap. Θ 1, 4

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ λβ'.

Συνάγων ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης,
τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους.

3 – 10 ΙΙ¹1032 Iob 38, 8¹–11² **13 – 14** ΙΙ¹1033 Ps. 32, 7^{1–2}

2 – 10 ΙΙ¹1032 K cap. Θ 1, 3 (168v[8]9–14); V cap. Θ 9, 2; PM cap. Θ 10, 2; T cap. Θ 13, 2; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 45, 35–41* **12 – 14** ΙΙ¹1033 K cap. Θ 1, 4 (168v [mg]15–16); V cap. Θ 9, 3; PM cap. Θ 10, 3; T cap. Θ 13, 3; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 45, 42–43*

ΙΙ¹1032 (a) K V^W P T (b) *s. a.* V^EV^O M ΙΙ¹1033 (a) K P T (b) Ψαλμὸς λβ' M (c)
Δαυΐδ V

3 ἔφραξαν V^O, ἔφραξας M ἐν] *om.* K 4 ἐμαιοῦτο] ἐμεοῦτο K, ἐμα.οῦτο (*sic*) P, add. ἐμέμασεν M καὶ] *om.* M ἐμπορεύομένην (*sic*) M 5 αὐτὴν V^W P, αὐτὴν M
6 οὐμίχλῃ V^E, οὐμίχλῃν V^O M 7 ἐθέμην V^EP. c. 8 κληθρα P T 9 εἴπον] εἰπά M, add.
δὲ M, δὲ T τούτων K ἐλεύσει V^EV^O 10 σαυτῇ V^W συντριβήσεται σοι K,
συντριβήσονται σου M 14 τιθεὶς – ἀβύσσους] *om.* V^EV^O PM T

II¹1034 / K cap. Θ 1, 5

Ψαλμοῦ ξδ'.

Ο συνταράσσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης,
ἥχους κυμάτων αὐτῆς
τίς ύποστήσεται;

5

II¹1035 / K cap. Θ 1, 6

Ἐν ψαλμῷ ογ'.

Σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν.

II¹1036 / K cap. Θ 1, 7

Ἐν ψαλμῷ ργ'.

10

Ἀναβαίνουσιν ὅρη καὶ καταβαίνουσιν πεδία
εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς·
ὅριον ἔθου, ὃ οὐ παρελεύσεται,
οὐδὲ ἐπιστρέψεις <ουσιν>.

3 – 5 II¹1034 Ps. 64, 8^{1–3} **8 II¹1035** Ps. 73, 13¹ **11 – 14 II¹1036** Ps. 103, 8^{1–9}2

2 – 5 II¹1034 K cap. Θ 1, 5 (168v[16]17–18); V cap. Θ 9, 4; PM cap. Θ 10, 4; T cap. Θ 13, 4; R cap. Θ 13, 1; *deest in H¹ L^b; PG 96, 45, 44–45* **7 – 8 II¹1035** K cap. Θ 1, 6 (168v[18]19–20); V cap. Θ 9, 5; PM cap. Θ 10, 5; T cap. Θ 13, 5; R cap. Θ 13, 2; *deest in H¹ L^b; PG 96, 45, 46–47* **10 – 14 II¹1036** K cap. Θ 1, 7 (168v[20]21–23); *deest in V H¹ PML^b T R*

II¹1034 (a) K PM T ἐν ψαλμῷ T, ψαλμὸς K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) Δανῆδ R (d)
s. a. V^EV^O **II¹1035** (a) K T ογ'] ργ' K^{ut videtur} (b) Ψαλμοῦ ογ' P (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d)
s. a. V M

3 κύτος] κῦτος V, κοίτος R, κοιτος M, ὕδωρ K **4 – 5** ἥχους – ύποστήσεται] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om. V^E* PM R **4** ἥχου V^{W p. ras.}, ἥχος K καμάτων V^{W a. c.} **8** ἐν] *om. P* τὴν θάλασσαν] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om. V^E* **12** αὐτοῖς] *scripsi (LXX)*, αὐτά K^{a. c. ut videtur}, αὐτοῖς K^{p. c. ut videtur} **14** ἐπιστρέψουσιν] *scripsi (LXX)*, ἐπιστρεψ K

II¹1037 / K cap. Θ 1, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος,
ἐκεῖ ἐρπετά, ὃν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,

- 5 ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων·
ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται.

II¹1038 / K cap. Θ 1, 9

Ψαλμοῦ ρς'.

Οἱ καταβαίνοντες εἰς θάλασσαν ἐν πλοίοις,

- 10 ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδαισι πολλοῖς,

αὐτοὶ <ε>ἰδον τὰ ἔργα κυρίου

καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ.

Εἶπεν, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος,

καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς·

- 15 ἀναβαίνοντιν ἔως τῶν οὐρανῶν

καὶ καταβαίνοντιν ἔως τῶν ἀβύσσων·

ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτήκετο·

ἐταράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων,

καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη.

3 – 6 II¹1037 Ps. 103, 25¹–26¹ 9 – 19 II¹1038 Ps. 106, 23¹–27²

2 – 6 II¹1037 K cap. Θ 1, 8 (168v[23]24–169r2); V^EV^O cap. Θ 9, 6; PM cap. Θ 10, 6;
T cap. Θ 13, 6; *deest in* V^W H^I L^b R; PG 96, 45, 48–49 8 – 19 II¹1038 K cap. Θ 1, 9
(169r[2]3–10); V^EV^O cap. Θ 9, 7; V^W cap. Θ 9, 6; PM cap. Θ 10, 7; T cap. Θ 13, 7–8;
deest in H^I L^b R; PG 96, 45, 50–51

II¹1037 (a) K (b) Ἐν ψαλμῷ ργ' PM T [Ἐν ψαλμῷ] ψαλμοῦ P, ψαλμὸς M (c) s. a.
V^EV^O II¹1038 (a) K PM ψαλμὸς M (b) Ἐν ψαλμῷ ρς' / ἐν τ (sic) T (τῷ αὐτῷ *vide-*
tur legendum) (cf. *infra*, app. crit. text.) (c) s. a. V

4 – 6 ἐκεῖ – διαπορεύονται] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E PM 6 διαπορεύονται] δια-
πορεύεται T 9 – 19 πλοίοις – κατεπόθη] *om.* V^E 10 – 19 ποιοῦντες – κατεπόθη]
καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^W P 11 – 19 αὐτοὶ – κατεπόθη] *om.* M 11 εἰδον] *scripsi*,
ἴδον K T 12 βυθῷ] *hic caesura in* T 14 ὑψώθησαν K 15 – 19 ἀναβαίνοντιν –
κατεπόθη] *om.* T

<II¹suppl. 255 / V cap. Θ 9, 7V^W>

II¹1039 / K cap. Θ 1, 10

Παροιμιῶν·

Πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔσται ἐμπιπλαμένη.

5

II¹1040 / K cap. Θ 1, 11

Τῶν αὐτῶν·

Ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκριβασμὸν αὐτοῦ,
καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσεται στόμα αὐτοῦ.

1 II¹suppl. 255 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

4 – 5 II¹1039 Prov., re vera Eccle. 1, 7^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 147)

8 – 9

II¹1040 Prov. 8, 29 app. crit. (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 47)

3 – 5 II¹1039 K cap. Θ 1, 10 (169r[mg]11–12); V cap. Θ 9, 8; PM cap. Θ 10, 8; T cap. Θ 13, 9; R cap. Θ 13, 3; *deest in H¹ L^b; PG 96, 45, 52–53* **7 – 9** II¹1040 K cap. Θ 1, 11 (169r[12]13–14); V cap. Θ 9, 9; PM cap. Θ 10, 9; T cap. Θ 13, 10; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 45, 54–55*

II¹1039 (a) K V PM R (b) B' (*sic*) τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ T **II¹1040** (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W M (c) Δ' (*sic*) τῶν Παροιμῶν T (d) s. a. V^EV^O

4 θάλασσαν M, θάλασσα V^O **5** καὶ – θάλασσα] *om.* M [ἔσται] *post* ἐμπιπλαμένη *transpos.* M, *ἔστιν* (ἐ– P) V^W P T, *ἔστι* V^EV^O R [ἐμπιπλαμένη] ἐμπιπλαμένη V^W M T, πιπλαμένη V^EV^O, πιπλαμμένη P, πιπλαμένη R, *add.* εἰς τὸν τόπον οὗ οἱ χείμαρροι πορεύονται ἔκει (*sic*) αὐτοὶ ἐπιστρέφουσιν τοῦ πορευθῆναι (= *Eccle. 1, 7^{3–4}*) T **8** τιθῆναι K

II¹1041 / K cap. Θ 1, 12

‘Ησαῖου προφήτου·

...κύριος ὁ δοὺς ὁδὸν ἐν θαλάσσῃ καὶ ἐν ὑδατι ἰσχυρῷ τρίβον.

II¹1042 / K cap. Θ 1, 13

5 Τερεμίου προφήτου·

Ο τάξας ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσσῃ προστάγματι αἰωνίῳ, καὶ οὐχ' ὑπερβήσεται αὐτό, καὶ ταραχθήσεται καὶ οὐ δυνήσεται, καὶ ἡχήσουσι τὰ κύματα αὐτῆς, καὶ οὐχ' ὑπερβήσεται αὐτό.

II¹1043 / K cap. Θ 1, 14

10 Τοῦ αὐτοῦ·

Ο δοὺς κραυγὴν ἐν θαλάσσῃ καὶ ἐβόμβησε τὰ κύματα αὐτῆς· κύριος παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ.

3 II¹1041 Is. 43, 16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 397) 6 – 8 II¹1042 Ier. 5, 22 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 496) 11 – 12 II¹1043 Ier. 38, 36 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 568)

2 – 3 II¹1041 K cap. Θ 1, 12 (169r[14]15); V cap. Θ 9, 10; PM cap. Θ 10, 10; T cap. Θ 13, 11; *deest in H^I L^b R; PG 96, 48, 1–2* 5 – 8 II¹1042 K cap. Θ 1, 13 (169r[mg] 16–19); V cap. Θ 9, 11; PM cap. Θ 10, 11; T cap. Θ 13, 12; *deest in H^I L^b R; PG 96, 48, 3–6* 10 – 12 II¹1043 K cap. Θ 1, 14 (169r[19]20–21); V cap. Θ 9, 12; PM cap. Θ 10, 12; T cap. Θ 13, 13; *deest in H^I L^b R; PG 96, 48, 6–8*

II¹1041 (a) K T ἡσαῖον T (b) ‘Ησαῖου V PM ἡσαῖον M, ησαῖον P II¹1042 (a) K T ἕρεμίου T (b) Τερεμίου V PM ἕρεμίου M, ἔρεμιον P II¹1043 (a) K (b) s. a. V (c) s. d. PM T

3 ὁδὸν] om. M θαλάσσῃ] add. ὑδωρ M καὶ – τρίβον] om. T (s. l. *supplev. man. rec.*) ὑδασιν M ἰσχυρὰν M 6 Ὁ – θαλάσσῃ] om. T (s. l. *supplev. man. rec.*) ἄμμον K ὅριον V^EV^O, ὕωριον (*sic*) M πρόσταγμα αἰωνίον (*sic*) V^W p. c. (cf. LXX) 7 – 8 καὶ¹ – αὐτό] om. M 7 καὶ² – δυνήσεται] om. V P T 8 ἡχήσουσι K, ηχήσωσιν T, ἡγήσουσιν V^EV^O 11 ἐβόβησεν V^E, ἐκοίμησεν V^O 12 αὐτοῦ V^O

II¹1044 / K cap. Θ 1, 15

Σοφία Σολομῶντος·

Τὴν μὲν ὄλκάδα ὄρέξει πορισμῶν ἐπενόησαν ἄνθρωποι,
τεχνῖτις δὲ σοφία κατεσκεύασεν,

ἡ δὲ σή, πάτερ, διακυβερνᾷ πρόνοια,

ὅτι καὶ ἐν θαλάσσῃ ἔδωκας ὄδὸν

καὶ ἐν κύμασι τρίβον ἀσφαλῆ,

δεικνὺς ὅτι δύνασαι ἐκ παντὸς σώζειν,

κἄν ἄνευ τέχνης τίς ἐπιβῆ.

Θέλεις δὲ μή ἀργὰ εἶναι τὰ τῆς σοφίας ἔργα·

διατοῦτο καὶ ἐλαχίστῳ χύλῳ πιστεύουσιν ἄνθρωποι ψυχάς,

καὶ διελθόντες κλύδωνα σχεδίᾳ ἐσώθησαν.

5

10

II¹1045 / K cap. Θ 1, 16

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Οἱ πλέοντες τὴν θάλασσαν διηγήσαντο τὸν κίνδυνον αὐτῆς,
καὶ ἀκοαῖς ὡτίων ἡμῶν θαυμάζομεν.

15

3 – 12 II¹1044 Sap. 14, 2¹–5³ **15 – 613, 2 II¹1045** Sir. 43, 24¹–25² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 166)

2 – 12 II¹1044 K cap. Θ 1, 15 (169r[21]22–169v5); V cap. Θ 9, 13; PM cap. Θ 10, 13; T cap. Θ 13, 14; R cap. Θ 13, 4; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 48, 9–17 **14 – 613, 2**

II¹1045 K cap. Θ 1, 16 (169v[5]6–9); V cap. Θ 9, 14; PM cap. Θ 10, 14; T cap. Θ 13, 15; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 48, 18–21

II¹1044 (a) K PM T R σοφίας T R (b) Σολομῶντος V **II¹1045** (a) K (b) Τοῦ Σιράχ
V PM T Τοῦ om. V PM σηράχ M

3 ὄλκάδα] ὄλκάδα M T R, ολκαδα P ὄρέξειν V^EV^O πορισμὸν K V P, πορισμοῦ M ἄνθρωποι] *praem.* οἱ V^W 4 τεχνῖτες] *scripsi* (LXX), τεχνίτις V^W, τεχνίτης K V^EV^O M T R, τεχνητης P σοφίαι T 5 σῆ P προνοία V^W, προνοια P, πρα (*sic*) M 7 κύματι P, ὕδασι V^EV^O ἀσφαλή V^O, ἀσφαλη P, ἀσφαλήν M 8 δεικνοῖς M ὅτι δύνασαι] ἴδύνασαι M σώζειν] -ειν *e corr.* V^E 9 κἄν] καὶ V^W T R τίς] *iterav.* T^a.ras. **11** διατοῦτο] *praem.* καὶ V^EV^O καὶ] *iterav.* M^a.ras., *om.* T R, *add.* ἐν K ἐλαχίστῳ] τῷ R ψυχάς] *om.* M **12** κλύδωνας K V^EV^O R σχέδια K R, σχέδιως V^EV^O ἐσώθησαν] διέσώθησαν (*sic*) ὑπὸ τῆς προνοίας M **15** διηγήσονται K, διηγοῦνται M τὸν] *om.* M **16** ἀκοής (-ης P) V P T θαυμάζωμεν T, θαυμάζομένη M

καὶ ἐκεῖ τὰ θαυμάσια καὶ παράδοξα ἔργα,
ποικιλία παντὸς ζώου, κτίσις κητῶν.

II¹1046 / K cap. Θ 1, 17

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ δ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

- 5 Μαινομένη πολλάκις ἔξ ἀνέμων θάλασσα καὶ εἰς ὑψος μέγιστον
διανισταμένη τοῖς κύμασιν, ἐπειδὸν μόνον τῶν αἰγιαλῶν ἄψηται,
εἰς ἀφρὸν διαλύσασα τὴν ὁρμήν, ἐπανῆλθεν.[”]Η ἡμὲ οὐ φοβηθήσε-
σθε, λέγει κύριος, τὸν τιθέντα ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσσῃ; Τῷ ἀσθε-
νεστάτῳ πάντων, τῇ ψάμμῳ, ἡ ταῖς βίαις ἀφόρητος χαλινοῦται
10 θάλασσα.

II¹1047 / K cap. Θ 1, 18

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἡδὺ θέαμα λευκαινομένη θάλασσα, γαλήνης αὐτὴν σταθερᾶς κα-

7 – 8 Ierem. 5, 22

5 – 10 II¹1046 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, IV, 3 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 61, 2–6) **13 – 614, 4 II¹1047** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, IV, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 66, 12–16)

4 – 10 II¹1046 K cap. Θ 1, 17 (169v[10]11–17); V^EV^O cap. Θ 9, 15; V^W cap. Θ 9,
15–16; PM cap. Θ 10, 15–16; T cap. Θ 13, 16–17; *deest in H^I L^b R*; PG 96, 48, 22–28
12 – 614, 4 II¹1047 K cap. Θ 1, 18 (169v[mg]18–24); V^EV^O cap. Θ 9, 16; V^W cap. Θ
9, 17; *deest in H^I PML^b T R*; PG 96, 48, 29–34

II¹1046 (a) K (b) Βασιλείου, ἐκ τοῦ δ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου / s. a. PM T (*cf. infra*,
app. crit. text.) (c) Βασιλείου / τοῦ (*sic*) ἐκ τοῦ δ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου V^W (*cf. infra*,
app. crit. text.) (d) Βασιλείου V^EV^O **II¹1047** (a) K (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W

2 ζώιον T, ζώιον K **5** μαινομενη (*sic*) P, μενομενη M, μαινομένης T θάλασσα]
praem. ἡ V^W (= ed.) μέγιστον] μέγεθος V^W PM, καὶ μέγεθως (*sic*) T **6** τῶν (τὸν
V^W a. c.) αἰγιαλὸν (*sic*) V^W, τὸν αἰγιαλὸν M ἄψηται] ἄψεται M **7** διαλάσσασα P
ὅρμήν] ὥρμην V T, ρώμην K ἐπανῆλθεν] *hic caesura in V^W PM T* "H] ει V^W P T
7 – 8 φοβηθήσεσθαι V^O a. c. M, φοβήθησεσθαι (*sic*) P **8** ἄμμον K Tῷ] καὶ τῷ
V^W p. c., εἰ τῷ P, ἡ τῷ M, το T **9** ἡ] ἡ K, ἡ M βίαις] *add.* τῶν ἀνέμων V^EV^O
ἀφορητος P, ἀφοριτος M, ἀφόρητως (*sic*) V^EV^O, ἀφορήτως K χαλινοῦσα V^O **13**
Ἡδὺ] *add.* δὲ V^EV^O

τεχούσης· ἡδὺ δὲ καὶ ὅταν πραείαις αὔραις τραχυνομένη τὰ νῶτα, πορφυροῦσαν χροὰν ἥ κυανῆν τοῖς ὄρῶσι προσβάλλῃ, ὅτε οὐδὲ τύπτει βιαίως τὴν γείτονα χέρσον, ἀλλ’ οἶον εἰρηνικαῖς τισι περιπλοκαῖς κατασπάζεται.

<II¹suppl. 256 / V cap. Θ 9, 17>

5

II¹1048 / K cap. Θ 1, 19

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας β'.

Θαλάσσης εὶ μὲν τὸ μέγεθος οὐκ εῖχον θαυμάσαι, ἔθαύμασα ἄν τὸ ἥμερον, καὶ πῶς ἴσταται λελυμένη τῶν ἰδίων ὅρων ἐντός· εὶ δὲ μὴ τὸ ἥμερον, πάντως τὸ μέγεθος· ἐπεὶ δὲ ἀμφότερα, τὴν ἐν ἀμφοτέροις δύναμιν ἐπαινέσομαι. Τί τὸ συναγαγόν; Τί τὸ δῆσαν; Πῶς ἐπαίρεται τε καὶ ἴσταται [λελυμένη τῶν ἰδίων ὅρων ἐντός], ὡσπερ αἰδουμένη τὴν γείτονα γῆν; Πῶς δέχεται ποταμοὺς πάντας, καὶ ἡ αὐτῇ διαμένει διὰ πλήθους περιουσίαν, ἥ οὐκ οἴδ’ ὅτι χρὴ λέγειν; Πῶς ψάμμος ὅριον αὐτῇ, τηλικούτῳ στοιχείῳ; Πρόσταγμα ἐγύρω-

10

15

5 II¹suppl. 256 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) 15 ὅριον] Ierem. 5, 22 15 – 615, 1 Iob 26, 10¹

8 – 15 II¹1048 Θαλάσσης – στοιχείῳ] GREGORIUS NAZIANZENUS, *De theologia II* (Orat. 28), 27, 1–9 (ed. Gallay, p. 158–160) 15 – 615, 5 Πρόσταγμα – φύσιν] IBID., 27, 13–19 (p. 160)

7 – 615, 5 II¹1048 K cap. Θ 1, 19 (169v[24]170r1–17); V^{EVO} cap. Θ 9, 18; V^W cap. Θ 9, 19; PM cap. Θ 10, 17; T cap. Θ 13, 18; *deest in H^I L^b R; PG 96, 48, 41 – 49, 2*

II¹1048 (a) K V^W PM ἀγίου Γρηγορίου] *om.* V^W PM β' *om.* M (b) Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ θερηθεολογία (*sic*) β' T (c) Τοῦ θεολόγου V^{EVO}

1 πρᾶϊαις V αὔραι V^O 2 χροὰν] *sic acc.* K V^W, χρῶαν V^{EVO} κυανῆν] *scripsi*, κυανῆν K V^{EVO}, κοιανῆν V^W προσβάλλει V^W, προσβάλλη V^O 3 τύπτων V^W 4 ἀσπάζεται V 8 εἰ] *om.* K θαυμᾶσαι V M, θαυμᾶσαι P ἔθαύμασαν (-αν- P) V^O P ἄν] *om.* P 9 ἥμερον] *ήμετερον* (*sic*) M^{a.c.} 10 ἥμερον] *ήμετερον* (-με- M) M^{a.c.} T ἐπεὶ δὲ] ἐπι δὲ (*sic*) V^O, ἐπειδὴ K 11 ἐπαινέσωμεν K V^O a.c., ἐπαινέσομεν V^O p.c., ἐπαινοῦμεν M, ἐπαινομαι P, επαινῶμαι (*sic*) T συναγαγὼν V^{EVO}, συνάγον V^W e corr. PM T Tí² – δῆσαν] τί δαί τὸ δίσαν M 12 ἐπαίρεται τε] ἐπαίρεται K V^{EVO}, ἐπέρεται M λελυμένη – ἐντός] *seclusi* 13 ἥ] *om.* PM 14 περιουσίων P ἥ – λέγειν] *om.* V PM T 15 ψάμμος] *praem.* ἥ V^W p. c. s.l. αὐτῇ V^W T, ἐν αὐτῇ M τοιλικόντα στοιχείᾳ V^O Πρόσταγμα] *add.* γάρ K 15 – 615, 1 ἐπύρωσεν K

σεν ἐπὶ πρόσωπον ὅδατος· τοῦτο τῆς ὑγρᾶς φύσεως ὁ δεσμός. Πῶς δὲ τὸν χερσαῖον ναυτίλον ἄγει ἔγχος μικρῷ καὶ πνεύματι – τοῦτο οὐ θαυμάζεις ὄρῶν, οὐδὲ ἔξανίσταται σου ἡ διάνοια; –, ἵνα γῆ καὶ θάλασσα δεθῶσι ταῖς χρείαις διὰ τῆς ἐπιμιξίας, καὶ εἰς ἐν ἔλθῃ τῷ 5 ἀνθρώπῳ τὰ τοσοῦτον ἀλλήλων διεστηκότα κατὰ τὴν φύσιν;

II¹1049 / K cap. Θ 1, 20

Τοῦ αὐτοῦ, περὶ τῶν μοναζόντων.

Τί δὲ θάλασσα καὶ γῆ, πράως ἀλλήλαις ἐπιμιγνύμενα καὶ διαδιδόντα χρηστῶς καὶ <***>, φιλανθρώπως τὸν ἀνθρωπὸν <***>, 10 καὶ ἀνθρώπῳ τὰ παρ' ἔαυτῶν <***> πλουσίως καὶ φιλοτίμως;

<II¹suppl. 257–258 / V cap. Θ 9, 20–21>

11 II¹suppl. 257–258 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

8 – 10 II¹1049 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliatio-nem (Orat. 6)*, 15, 8–12 (ed. Calvet-Sebasti, p. 160)

7 – 10 II¹1049 K cap. Θ 1, 20 (170r[17]18–20); V^EV^O cap. Θ 9, 19; V^W cap. Θ 9, 20; *deest in H^I PML^b T R; PG 96, 49, 3–7*

II¹1049 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^O (c) s. a. V^W

1 προσώπου K ὁ δεσμός] ὁδεσμός M, ὁδεμος P 1 – 5 Πῶς – φύσιν] καὶ τὰ λοιπά T, *om.* PM 2 δέ] *om.* K τὸν] τὸ V^W ναυτίλογον ἄγει V^O, ἄγει ναυτίλον V^W 3 οὐδὲ] οὐδὲν V^O 4 θάλασσα] θάλαττα V^EV^O δηθῶσι K, δὲ θῶσι V^O 5 τοσοῦτον] τὸ σοῦτον V^E, τοσοῦτων (*sic*) V^O ἀλλήλοις V^W τὴν] *om.* K V^E a. c. 8 – 9 διαδιδῶντα V^E, διαδῶντα V^O 9 *post* καὶ *hab.* ἀντιλαμβάνοντα *ed.* 9 – 10 φιλανθρώπως – πλουσίως] *textus corruptus* 9 *post* ἀνθρωπὸν *hab.* τρέφει *ed.* 10 καὶ ἀνθρώπῳ] *correxii* (*ed.*), καὶ ἀνθρωποι K, καὶ ἀνθρώπων V^W, *om.* V^EV^O παρ' ἔαυτῶν] περὶ αὐτῶν V^W *post* ἔαυτῶν *hab.* χορηγοῦντα *ed.* πλουσίως] πλούτει ως V^W

II¹1050 / K cap. Θ 1, 21

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἄξιον θαυμάσαι θάλασσαν, δι' ἡς τὰς ἀντιδόσεις αἱ χῶραι ἀλλήλαις τῶν ἀγαθῶν ἀντεκτίνουσιν, καὶ τὰ μὲν ἐνδέοντα λαμβάνουσιν, ὡν δὲ ἄγουσιν περιουσίαν, ἀντιπέμπουσιν.

5

3 – 5 II¹1050 PHILO IUDAeus, *Legatio ad Gaium*, 47 (ed. Reiter, p. 164, 13–17)

2 – 5 II¹1050 K cap. Θ 1, 21 (170r[21]22–170v1); V^EV^O cap. Θ 9, 22; V^W cap. Θ 9, 23; PM cap. Θ 10, 20; R cap. Θ 13, 6; *deest in H^I L^b T*; PG 96, 49, 29–32

II¹1050 (a) K PM φιλονος M τῆς] τοῦ M γαῖον P, τον γαῖανον M πρεσβείας] πρεσβύτερον PM (b) Φίλωνος V R

3 θαυμᾶσαι V, θαυμασαι PM θάλασσαν] *praem.* τὴν R ἀντιδώσεις V^EV^O M
3 – 4 αἱ – ἀλλήλαις] *post* ἀγαθῶν *transpos.* V PM R 3 – 4 ἀλλήλαις] ἀλλήλοις M,
om. R 4 ἀντεκτείνουσιν K V^WV^O M, ἀντεκτίνουσιν P, ἀνταποκτείνουσι R

Τίτλος β' Περὶ θερισμοῦ καὶ τρυγητοῦ.

ιβ' Περὶ θερισμοῦ καὶ τρυγητοῦ.

ιβ' Περὶ θερισμοῦ καὶ τρυγητοῦ.

II¹1051 / K cap. Θ 2, 1

5 Τοῦ Λευΐτικοῦ.

Ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίποντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις, καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐ-πανατρυγήσεις, οὐδὲ ῥῶγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ 10 πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά. Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐντέλλομαι σοι, καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐ κατασπερεῖς δίφορον.

6 – 10 II¹1051 [Ἐκθεριζόντων – αὐτά] Lev. 19, 9–10
Ibid. 19, 18–19

10 – 11 [Ἐγὼ – δίφορον]

1 Titlos (a) K (170v1–2) **2 Titlos (b)** V A^I pin; *deest in H^IA^Itxt* **3 Titlos (c)**
PML^b pin R; *deest in L^btxt T^(lac.)* **5 – 11 II¹1051** K cap. Θ 2, 1 (170v[2]3–9); V^EV^O
cap. Θ 12, 1–2; V^W cap. Θ 12, 1; PM cap. Θ 12, 1; R cap. Θ 14, 1; *deest in H^I L^b*
T^(lac.); PG 96, 52, 26–31

2 Titlos (b) ιβ'] ια' V^W pin, *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (ιβ' secund. ser.),
praem. τίτλος V^W txt **3 Titlos (c)** ιβ'] τίτλος ιδ' R^{txt}, ιδ' R^{pin}, om. P^{txt} (ιβ'
exspectav.) καὶ τρυγητοῦ] om. M^{pin}

II¹1051 (a) K V^W PM R Τοῦ] om. V^W M R Λευΐτικοῦ] λευητ (*sic*) V^W (b) Λευΐτι-
κοῦ / s. a. V^EV^O (*cf. infra, app. crit. text.*)

6 – 7 [Ἐκθεριζόντων – καὶ] om. R **6** συντελέσητε K V^W P, συντελέσεται V^O,
συντελέσηται M 7 τοῦ – ἐκθερίσαι] om. K ἀγροῦ σου] ἀγίου σου V^O ἐκθερί-
σαι] *praem.* τοῦ M 8 – 9 επανατρυγητῆς M, *hic caesura in V^EV^O* 9 οὐδὲ – συλ-
λέξεις] om. R ρωγάς M, ράγας V^EV^O, ροας P ἀμπελῶνός σου] add. οὐ V^E 10
καταλείψεις] *scripsi (LXX)*, καταλήψεις K, ἀφήσεις V^EV^O P R, ἀφίσεις V^W M
10 – 11 [Ἐγὼ – δίφορον] om. V PM R 11 δίφορον] *sic* K, διάφορον *LXX (sed vide*
app. crit.)

Τίτλος γ' Περὶ θανόντων καὶ πενθούντων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τῷ προαπελθόντι κόπτεσθαι.

ζ' Περὶ θανόντων καὶ πενθούντων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τῷ προαπελθόντι πενθεῖν καὶ κόπτεσθαι.

η' Περὶ θανόντων καὶ πενθούντων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπὶ τῷ προαπελθόντι πενθεῖν. 5

II¹1052 / K cap. Θ 3, 1

Τῆς Γενέσεως.

Ἐκλείπων Ἀβραὰμ ἀπέθανεν ἐν γήρᾳ καλῷ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν, καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 10

1 πενθούντων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Π 9

9 – 10 II¹1052 Gen. 25, 8

1 – 2 **Titlos (a)** K (170v10–11) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 5 – 6
Titlos (c) PML^b pin T^{txt} R; *deest in L^b txt T^{pin} (lac.)* 8 – 10 II¹1052 K cap. Θ 3, 1 (170v [11]12–14); *deest in V H^I PML^b T R*

1 – 2 **Titlos (a)** 1 Τίτλος γ'] *om.* K^{pin} (*γ' secund. ser.*) γ'] *correxi*, β' K^{txt} 1 – 2 καὶ² – κόπτεσθαι] *om.* K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 ζ'] *om.* V^{O txt} (*ζ' secund. ser.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin}* (*ζ' secund. ser.*), *praem. τίτλος V^{W txt} θανόντων* θανέντων V^{E txt} V^{WV O txt} A^{I pin} καὶ πενθούντων] *om.* V^{O txt} καὶ¹] *add.* περὶ V^{O pin} 3 – 4 καὶ² – κόπτεσθαι] *om.* A^{I pin} 3 – 4 τὸ προαπελθόντι V^{W pin}, τοῖς προαπελθοῦσι V^{E pin} V^{O pin} 4 καὶ κόπτεσθαι] *om.* V^{E txt} V^{WV O txt} 5 – 6 **Titlos (c)** 5 η'] *non liquet in P, sed η' videtur*, τίτλος αι' (*sic*) T^{txt}, τίτλος αι' R^{txt}, αι' R^{pin} 5 – 6 καὶ¹ – πενθεῖν] *om.* M^{pin} 5 καὶ¹] *add.* περὶ (*sic*) M^{txt} 5 – 6 καὶ² – πενθεῖν] *om.* M^{txt} 5 – 6 τῷ προαπελθόντι] *correxi*, τῶν προαπελθόντων PL^{b pin} T^{txt}, τοῖς προαπελθοῦσι R 6 πενθεῖν] θρινεῖν (*sic*) T^{txt}

II¹1052 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

II¹1053 / K cap. Θ 3, 2

Τοῦ Λευΐτικοῦ·

Φαλάκρωμα οὐ ξυρισθήσεσθε τὴν κεφαλὴν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῷ, καὶ τὴν ὅψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν οὐ ξυρισθήσεσθε, καὶ ἐπὶ τὰς σάρκας
5 οὐ κατατεμεῖτε ἐντομίδας.

Ἐπὶ νεκρῷ τὰς σάρκας αὐτῶν οὐ κατατεμοῦσιν.

<II¹suppl. 259 / V cap. Θ 7, 2>**II¹1054 / K cap. Θ 3, 3**

Βασιλειῶν β'·

10 Ἀνέστη Δαυΐδ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐλούσατο καὶ ἤλειψατο καὶ ἥλλαξεν τὰ ἴματια αὐτοῦ· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ ἤτησεν ἄρτον φαγεῖν· καὶ παρέθηκαν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγεν. Καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Τί τὸ ρῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἔνεκα τοῦ παιδαρίου; Ἔτι ζῶντος, ἐνήστευες καὶ ἔκλαιεις καὶ ἡγρύπνεις· καὶ ἡνίκα ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ἀνέστης καὶ ἔφαγες ἄρτον καὶ πέπωκας; Καὶ εἶπεν Δαυΐδ· Ἐν
15

7 II¹suppl. 259 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 5 II¹1053 *Versio* K Lev. 21, 5

6 II¹1053 *Versio* V PM T cf. Lev. 21, 5

10 – 620, 5 II¹1054 II Reg. 12, 20–23 (Wahl, 2 *Samuel-Text*, p. 85–86)

2 – 6 II¹1053 K cap. Θ 3, 2 (170v[14]15–18); V cap. Θ 7, 1; PM cap. Θ 8, 1; T cap. Θ 11, 1; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 28, 38–39* 9 – 620, 5 II¹1054 K cap. Θ 3, 3 (170v [18]19–171r8); V cap. Θ 7, 3; PM cap. Θ 8, 3; T cap. Θ 11, 3; R cap. Θ 11, 1; *deest in H¹ L^b; PG 96, 28, 43 – 29, 7*

II¹1053 (a) K P (b) Ἀπὸ τοῦ Λευΐτικοῦ T (c) Λευΐτικοῦ V (d) λευΐτικο η' (*sic*) M

II¹1054 (a) K V^EV^O PM T R (b) Τῶν αὐτῶν V^W

6 Ἐπὶ – κατατεμοῦσιν] *Versio* V PM T κατατέμνουσιν M 10 ἐκ – γῆς] *om.* R 11 τοῦ θεοῦ] αυτοῦ (*sic*) M τοῦ] *om.* K 12 αὐτῷ^{1]} αὐτὸν M 12 – 13 φαγεῖν – ἄρτον] *om.* K V^W 12 αὐτῷ^{2]} αυτὸν M 14 ὁ] *om.* M ἔνεκα – παιδαρίου] *om.* V PM T R ζῶντος] *add.* τοῦ παιδαρίου V PM T R 14 – 15 ἐνήστευσας P T R 15 καὶ^{2]} *add.* υπὸ K^{s. l. ut videtur} 15 – 16 τὸ παιδάριον] *om.* V PM T R 16 ἄρτον] *om.* R 16 – 620, 1 Ἐν τῷ] *om.* M

τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα καὶ ἔκλαυσα, ὅτι εἶπα· Τίς οἴδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος καὶ ζήσεται τὸ παιδάριον; Καὶ νῦν τέθνηκεν· ἵνατί τοῦτο ἐγὼ νηστεύω; Μή δυνήσομαι ἐπιστρέψαι αὐτὸν ἔτι; Ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ αὐτὸς οὐκ ἀναστρέψει πρός με.

5

II¹1055 / K cap. Θ 3, 4

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ.

Συνετέλεσαν ἐν ἀγαθοῖς τὸν βίον αὐτῶν,
ἐν δὲ ἀναπαύσει Ἄδου ἐκοιμήθησαν.

II¹1056 / K cap. Θ 3, 5

10

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐκεῖ ἀνεπαύσαντο κατάκοποι τῷ σώματι·
όμοιθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι
οὐκ ἥκουσαν φωνὴν φορολόγου·
μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστὶ
καὶ θεράπων οὐ δεδοικώς τὸν κύριον αὐτοῦ.

15

8 – 9 II¹1055 Iob 21, 13^{1–2} **12 – 16** II¹1056 Iob 3, 17^{2–19²}

7 – 9 II¹1055 K cap. Θ 3, 4 (171r[8]9–10); V cap. Θ 7, 4; PM cap. Θ 8, 4; T cap. Θ 11, 4; R cap. Θ 11, 2; *deest in H¹ L^b; PG 96, 29, 8–9* **11 – 16** II¹1056 K cap. Θ 3, 5 (171r[10]11–14); V cap. Θ 7, 5; PM cap. Θ 8, 5; T cap. Θ 11, 5; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 29, 10–13*

II¹1055 (a) K T Ἰώβ T (b) Ἰώβ V PM R Ἰώβ P, Ἰώβ R, Ἰώβ M **II¹1056** (a) K P T (b) s. a. V (c) s. d. M

1 ἐνιστευον M ἔκλαιον M **2** ἐλεήση (*ε-* T) V^W P T [κύριος] *praem.* ó V^W **3** ἵνατι P, ἵνατι M, ἵνατι V^EV^W a. c. V^O, ἵνατι T, ἵνα K νηστεύσω T ἐπιστρέψαι] *post* αὐτὸν *transpos.* K **8** τὸν βίον] τὰς ἡμέρας K **12** ἀνεπαύσατο T^{a. c.}, ἀναπαύσονται V^EV^O **13** δὲ] *om.* V^O αἰώνιοι] *add.* οἱ V^W **16** οὐ – αὐτοῦ] *om.* V^W (*in mg. supplev. man. rec.*) αὐτοῦ K, αὐτῶν V^E a. c.

II¹1057 / K cap. Θ 3, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐὰν ἀποθάνῃ ἄνθρωπος, ζήσεται,
συντελέσας ἡμέρας τοῦ βίου αὐτοῦ.

5

II¹1058 / K cap. Θ 3, 7

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐλεύσῃ ἐν τάφῳ ὥσπερ σῖτος ὥριμος κατὰ καιρὸν θεριζόμενος.

II¹1059 / K cap. Θ 3, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

10 Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις.

II¹1060 / K cap. Θ 3, 9

Τοῦ αὐτοῦ.

Εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμὲ ἔλθοι.

3 – 4 II¹1057 Iob 14, 14^{1–2} **7 II¹1058** Iob 5, 26¹ **10 II¹1059** Iob 3, 23¹ **13 II¹1060** Iob 29, 13¹

2 – 4 II¹1057 K cap. Θ 3, 6 (171r[14]15–16); V cap. Θ 7, 6; PM cap. Θ 8, 7; T cap. Θ 11, 6; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 29, 14–15* **6 – 7 II¹1058** K cap. Θ 3, 7 (171r[16]17–18); V cap. Θ 7, 7; PM cap. Θ 8, 7; T cap. Θ 11, 7; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 29, 16–17* **9 – 10 II¹1059** K cap. Θ 3, 8 (171r[18]19); V cap. Θ 7, 8; PM cap. Θ 8, 8; T cap. Θ 11, 8; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 29, 18* **12 – 13 II¹1060** K cap. Θ 3, 9 (171r[19]20); V cap. Θ 7, 9; PM cap. Θ 8, 9; T cap. Θ 11, 9; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 29, 19*

II¹1057 (a) K T (b) s. a. V P (c) s. d. M **II¹1058** (a) K M (b) s. a. V P T **II¹1059** (a) K P T (b) s. a. V (c) s. d. M **II¹1060** (a) K (b) s. a. V P (c) s. d. M T

3 – 4 Ἐὰν – αὐτοῦ] *om. VW (in mg. suppl. man. rec.)* **4** τοῦ] *om. VEVW suppl. VO*
PM T **13** ἀπολλυμένη PM T

II¹1061 / K cap. Θ 3, 10

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἄγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους
ἢ εἰς οἶκον πότου.

II¹1062 / K cap. Θ 3, 11

5

Τοῦ αὐτοῦ·

Καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους,
καρδία δὲ ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης.

II¹1063 / K cap. Θ 3, 12

Τοῦ αὐτοῦ·

10

“Οτι ἐπορεύθη ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ,
καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.3./3. (ed. Ihm, p. 626)

3 – 4 II¹1061 Eccle. 7, 2^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160) **7 – 8 II¹1062** Eccle. 7, 4^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160) **11 – 12 II¹1063** Eccle. 12, 5^{5–6} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 174)

2 – 4 II¹1061 K cap. Θ 3, 10 (171r[20]21–22); V cap. Θ 7, 10; PM cap. Θ 8, 10; T cap. Θ 11, 10; R cap. Θ 11, 3; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 29, 20–21 **6 – 8 II¹1062** K cap. Θ 3, 11 (171r[22]23–24); V cap. Θ 7, 11; PM cap. Θ 8, 11; T cap. Θ 11, 11; R cap. Θ 11, 4; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 29, 21–22 **10 – 12 II¹1063** K cap. Θ 3, 12 (171r[24]25–171v1); V cap. Θ 7, 12; PM cap. Θ 8, 12; T cap. Θ 11, 12; R cap. Θ 11, 5; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 29, 23–24

II¹1061 Τοῦ] *om.* V **II¹1062** (a) K PM R (b) *s. a.* V T **II¹1063** (a) K (b) *s. a.* V^EV^O P (c) *s. d.* V^W M T R

7 σοφοῦ K 8 ἀφρονος K

II¹1064 / K cap. Θ 3, 13

Τοῦ αὐτοῦ.

- Καθὼς ἔξηλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνός,
ἐπιστρέψει τοῦ πορευθῆναι ως ἥκει,
5 καὶ οὐδὲν λήψεται ἐν μόχθῳ αὐτοῦ,
ἴνα πορευθῇ ἐν χειρὶ αὐτοῦ.

II¹1065 / K cap. Θ 3, 14

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄγαθὴ ἡμέρα θανάτου αὐτοῦ ὑπὲρ ἡμέραν γεννήσεως αὐτοῦ.

10

<II¹suppl. 260 / V cap. Θ 7, 15>**II¹1066 / K cap. Θ 3, 15**

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐπὶ νεκρῷ μὴ ἀποκωλύσῃς χάριν.

10 II¹suppl. 260 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 6 II¹1064 Eccle. 5, 14^{1–4} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 157–158) **9** II¹1065 Eccle. 7, 1^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 159–160) **13** II¹1066 Sir. 7, 33² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 66)

2 – 6 II¹1064 K cap. Θ 3, 13 (171v[1]2–4); V cap. Θ 7, 13; PM cap. Θ 8, 13; T cap. Θ 11, 13; R cap. Θ 11, 6; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 29, 25–28 **8 – 9** II¹1065 K cap. Θ 3, 14 (171v[4]5–6); V cap. Θ 7, 14; PM cap. Θ 8, 14; T cap. Θ 11, 14; *deest in H¹ L^b R*; PG 96, 29, 29–30 **12 – 13** II¹1066 K cap. Θ 3, 15 (171v[6]7); *deest in V H¹ PML^b T R*

II¹1064 (a) K PM T R (b) s. a. V II¹1065 (a) K PM T (b) s. a. V

3 μητρὸς αὐτοῦ] *om. R* 9 αὐτοῦ²] *om. M*

II¹1067 / K cap. Θ 3, 16

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ ὑστέρει ἀπὸ κλαιόντων,
καὶ μετὰ πενθούντων πένθησον.

II¹1068 / K cap. Θ 3, 17

5

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ νεκρῷ·
μνήσθητι ὅτι πάντες τελευτῶμεν.

II¹1069 / K cap. Θ 3, 18

Τοῦ αὐτοῦ.

10

Μουσικὰ ἐν πένθει ἄκαιρος διήγησις.

3 – 4 II¹1067 Sir. 7, 34^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 66) **7 – 8 II¹1068** Sir. 8, 7^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 68) **11 II¹1069** Sir. 22, 6¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 106)

2 – 4 II¹1067 K cap. Θ 3, 16 (171v[7]8–9); V cap. Θ 7, 16; PM cap. Θ 8, 16; T cap. Θ 11, 16; R cap. Θ 11, 8; *deest in H^I L^b*; PG 96, 29, 34–35 **6 – 8 II¹1068** K cap. Θ 3, 17 (171v[9]10–11); V cap. Θ 7, 17; PM cap. Θ 8, 17; T cap. Θ 11, 17; R cap. Θ 11, 9; *deest in H^I L^b*; PG 96, 29, 36–37 **10 – 11 II¹1069** K cap. Θ 3, 18 (171v[11]12); V^EV^O cap. Θ 7, 18; V^W suppl. cap. Θ 7, 18; PM cap. Θ 8, 18; T cap. Θ 11, 18; *deest in H^I L^b* R; PG 96, 29, 38

II¹1067 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM T R Τοῦ] *om.* V R σιραχ M **II¹1068** (a) K M R (b) s. a. V P T **II¹1069** (a) K V^W suppl. PM T (b) s. a. V^EV^O

7 νεκρῶν P 8 τελευτήσωμεν T **11** Μουσικὰ – διήγησις] *om.* V^W (*in mg. suppl. v. man. rec.*) ἄκαιρος Κ V^EV^O διήγησης T^{p. c.}, διηγήσης T^{a. c.}, διηγήσεις V^O, διηγήσει K V^E

II¹1070 / K cap. Θ 3, 19

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπὶ νεκρῷ κλαῦσον· ἐξέλιπε γὰρ φῶς.

II¹1071 / K cap. Θ 3, 20

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Πένθος νεκροῦ ἑπτὰ ἡμέρας.

II¹1072 / K cap. Θ 3, 21

Τοῦ αὐτοῦ.

Τέκνον, ἐπὶ νεκρῷ κατάγαγε δάκρυα,
 10 καὶ ποίησον τὸ πένθος κατὰ τὴν τάξιν αὐτοῦ
 ἡμέραν μίαν καὶ δύο χάριν διαβολῆς,
 καὶ παρακλήθητι λύπης ἔνεκα·
 γνῶθι γὰρ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπάνοδος·

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 53.7./60.7. (ed. Ihm, p. 853)
9 – 626, 2 exstat ibid., 65.5./36.5. (p. 948–949)

3 II¹1070 Sir. 22, 11¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 106–107) **6** II¹1071 Sir. 22, 12¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 107) **9** II¹1072 Τέκνον – δάκρυα] Sir. 38, 16¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 151) **10 – 12** καὶ – ἔνεκα] Ibid. 38, 17^{2–4} (Wahl, p. 151) **13 – 626, 1** γνῶθι – κακώσεις] Ibid. 38, 21^{1–2} (Wahl, p. 151)

2 – 3 II¹1070 K cap. Θ 3, 19 (171v[12]13); V cap. Θ 7, 19; PM cap. Θ 8, 19; T cap. Θ 11, 19; *deest in H¹ L^b R*; PG 96, 29, 38–39 **5 – 6** II¹1071 K cap. Θ 3, 20 (171v[13]14); V cap. Θ 7, 20; PM cap. Θ 8, 20; T cap. Θ 11, 20; *deest in H¹ L^b R*; PG 96, 29, 39–40 **8 – 626, 2** II¹1072 K cap. Θ 3, 21 (171v[14]15–20); V cap. Θ 7, 21; PM cap. Θ 8, 21; T cap. Θ 11, 21; R cap. Θ 11, 10; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 29, 41–46

II¹1070 (a) K PM T (b) s. a. V **II¹1071** (a) K P T (b) s. a. V M **II¹1072** (a) K V^W PM R (b) s. a. V^EV^O T

3 ἐξέλειπεν PM T **6** ἐπταήμεραι M ἐπτὰ] ζ' P ἡμεραις (*sic*) P, ἡμέραι V^W p. c.
9 κάταγε P **10** τὸ] om. PM T R τάξιν] om. V^W **11** ἡμέρα T **12** ἔνεκα] ἔνεκεν (*sic*) T

καὶ τοῦτον γὰρ οὐκ ὡφελήσεις καὶ σεαυτὸν κακώσεις· ἀπὸ γὰρ λύπης ἐκβαίνει θάνατος.

II¹1073 / K cap. Θ 3, 22

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐν τῷ ἀποθανεῖν ἄνθρωπον
κληρονομήσει ἑρπετὰ καὶ θηρία καὶ σκώληκας.

5

II¹1074 / K cap. Θ 3, 23

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ εὐχαριστίας.

Οὕτε γυναιξὶν οὔτε ἀνδράσιν ἐπιτέτραπται τὸ φιλοπενθὲς καὶ φιλοδάκρυον, ἀλλ’ ὅσον ἐπιστυγνάσαι τοῖς λυπηροῖς καὶ μικρόν τι δάκρυον ἀποστάξαι, καὶ τοῦτο ἡσυχῆ, μὴ ἀναβρυχόμενον μὴ δὲ ὀλολύζοντα μὴ δὲ καταρρηγνῦντα χιτῶνα ἢ κόνιν καταχεόμενον μὴ δὲ ἀλλό τι τῶν τοιούτων, ἀσχήμων ὅντων, ἐπιτηδευομένων παρὰ τῶν ἀπαιδεύτως ἔχόντων πρός τὰ ἄνθρωπινα. Δεῖ γὰρ τὸν

2 ἀπὸ – θάνατος] Sir. 38, 18¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 151) **5 – 6** **II¹1073** Sir. 10, 11^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 73) **9 – 627, 9** **II¹1074** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de gratiarum actione* (*In illud: Semper gaudete [I Thess. 5, 16]*), 6 (PG 31, 229, 36 – 232, 8)

4 – 6 **II¹1073** K cap. Θ 3, 22 (171v[mg]21–22); V cap. Θ 7, 22; PM cap. Θ 8, 22; T cap. Θ 11, 22; R cap. Θ 11, 11; *deest in H^I L^b*; PG 96, 29, 47–48 **8 – 627, 9** **II¹1074** K cap. Θ 3, 23 (171v[22]23–172r18); V cap. Θ 7, 23; PM cap. Θ 8, 23; T cap. Θ 11, 23; R cap. Θ 11, 12; *deest in H^I L^b*; PG 96, 29, 49 – 32, 8

II¹1073 (a) K M T R (b) s. a. V P **II¹1074** (a) K PM T R Τοῦ ἁγίου] *om.* M ἐκ – εὐχαριστίας] *om.* R ἐκ τοῦ] *om.* PM (b) Βασιλείου V

1 τοῦτο V^O, τοῦτων (*sic*) T σεαυτῶν T **2** ἐμβαίνει M **5** ἀποθνήσκειν R ἄνθρωπος M **9** ἐπιτρέπεται K M, ἐπιτέραπται (*sic*) T **9 – 10** φιλοδακρύον P, φιλόδακρυν V^EV^Wp. c. V^O R (=ed.) **10** ἐπιστυγνᾶσαι V P T, -στυγνασαι M, -στυγνάζειν K **11** ἐπισταξαι (*sic*) M ἡσυχῆ] *add.* καὶ K βρυχώμενον R, ἀναβρασσόμενον V^EV^O **12** καταρρηγνῦντα V^Wp. c., -ρριγνῦντα T, -ρριγνυντα P, -ρριγνυντα M κόνιν] κόνην V^EV^O P T καταχεώμενον T, κατεχόμενον P **13** μὴ] ἢ M δὲ] *om.* K V^W PM T R ἀσχήμων ὅντων] ἀσχημονούντων M, ἀσχήμων ὃν R, ἀσχήμων V^EV^O, ἀσχημονούντα τῶν ed. ἐπιτηδευομένων] ἐπιτηδευόμενον V^W T R, *add.* δὲ K **14 – 627, 5** Δεῖ – δέχεσθαι] *om.* V PM T R

κεκαθαρμένον τῷ θείῳ διδασκαλίᾳ, οἷον ὄχυρῷ τινὶ τειχίῳ τῷ ὁρθῷ λόγῳ πεφράχθαι, καὶ ἀνδρείως καὶ καρτερῶς τὰς τῶν τοιούτων παθῶν προσβολὰς ἀπαμύνασθαι, καὶ μὴ καθάπερ εἴς τι χωρίον ὑποκαθήμενον, τῷ ταπεινῷ καὶ ὑπείκοντι τῆς ψυχῆς, τὸν τῶν παθῶν ὅχλον ἐπεισρέοντα δέχεσθαι. Ἀνάνδρου γάρ ψυχῆς καὶ οὐδένα τόνον ἐκ τῆς ἐπὶ θεὸν ἐλπίδος ἔχούσης, τὸ σφοδρῶς καταπίπτειν καὶ ὑπορρηγνῦσθαι τοῖς λυπηροῖς. Ὡσπερ γάρ οἱ σκώληκες ἐν τοῖς ἀπαλωτέροις τῶν ξύλων ἐντίκτονται μάλιστα, οὕτως αἱ λύπαι ἐν τοῖς μαλακωτέροις ἥθεσιν τῶν ἀνθρώπων ἐμφύονται.

10

<II¹suppl. 261–262 / V cap. Θ 7, 29; 26>II¹1075 / K cap. Θ 3, 24

Καὶ μετ' ὀλίγα.

Ἀπαραίτητος ὁ τοῦ θανάτου νόμος, διὰ πάσης ἡλικίας ὁμοίως χωρῶν, καὶ πάντα ἐφεξῆς τὰ σύνθετα διαλύων· οὐ ξενισθήσομαι 15 οὖν ἐπὶ τῷ συμβάντι οὐδὲ ἀνατραπήσομαι τὸν νοῦν ὡς ὑπὸ πλη-

10 II¹suppl. 261–262 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

13 – 628, 2 II¹1075 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de gratiarum actione (In illud: Semper gaudete [I Thess. 5, 16])*, 7 (PG 31, 233, 30–36)

12 – 628, 2 II¹1075 K cap. Θ 3, 24 (172r[18]18–25); V^EV^O cap. Θ 7, 28; V^W cap. Θ 7, 24; P cap. Θ 8, 24–25; M cap. Θ 8, 24; T cap. Θ 11, 24; R cap. Θ 11, 13; *deest in H¹ L^b; deest in PG 96*

II¹1075 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^WV^O T (d) s. d. M R (e) s. a. / Τοῦ αὐτοῦ P (cf. *infra, app. crit. text.*)

1 τειχίῳ] *correxi* (ed.), στοιχείῳ K 3 ἀπαμύνασθαι] *correxi* (ed.), ἐπαμύνεσθαι K
5 ὅχλον] *correxi* (ed.), ὅχλων K γάρ] *om.* K 6 ἐκ τῆς] ἐτῆς K 6 – 7
καταπίπτειν – ὑπορρηγνῦσθαι] καταρρήγνυσθαι καὶ ὑποπίπτειν *ed.* 7

ὑπορρηγνῦσθαι V^EV^O R, -ρρήγνησθαι V^O, -ρήγνυσθαι (*sic*) T, -ρήγνυσθαι V^W,
-ρηγνυσθαι PM 9 αἱ λύπαι] ἡ λύπη K, ἐλόπαι (*sic*) T *ut videtur* φύονται V^W^{a. c.},
ἐμφυτεύονται V^EV^O 13 Ἀπαραίτητος] *praem.* εἰ R ἀπάσης T 14 διαλύων] *hic caesura in P* ξενισθήσομαι (*sic*) T 15 οὖν] *om.* R

γῆς ἀπροσδοκήτου, πάλαι προπεπαιδευμένος ὅτι θνητὸς ὡν, θνητὸν εἶχον τὸν παῖδα.

<II¹suppl. 263–264 / V cap. Θ 7, 30; 25>

II¹1076 / K cap. Θ 3, 25

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

5

Ἐπιστυγνάζειν ταῖς συμφοραῖς τῶν πενθούντων ἀκόλουθον· οὕτω γὰρ σεαυτὸν οἰκειώσῃ τοῖς πάσχουσι, μὴ καθιλαρευόμενος τῶν συμφορῶν, μὴ δὲ ἐναδιαφορῶν τοῖς ἀλλοτρίοις ἀλγήμασιν. Οὐ μὴν περαιτέρω γε συνεκφέρεσθαι τοῖς λυπουμένοις προσῆκεν, ὥστε συνεκβοᾶν ἢ συνθρηεῖν τῷ πεπονθότι, ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις μιμεῖσθαι καὶ ζηλοῦν τὸν ἐσκοτωμένον ὑπὸ τοῦ πάθους, οἷον συγκαθειργοῦναι ἔαυτὸν καὶ συμμελανειμονεῖν καὶ χαμαὶ συγκαθῆσθαι καὶ κουρᾶς ἀμελεῖν· ἐκ τούτων γὰρ ἐπιτείνειν μᾶλλόν ἐστι τὴν συμφορὰν ἢ πραῦνειν.

10

3 II¹suppl. 263–264 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

6 – 14 II¹1076 BASILIUS CAESARIENSIS, re vera *Homilia in martyrem Iulittam*, 8 (PG 31, 256, 46 – 257, 9)

5 – 14 II¹1076 K cap. Θ 3, 25 (172r[25]172v11); V^{EVO} cap. Θ 7, 31; V^W cap. Θ 7, 27; P cap. Θ 8, 28; M cap. Θ 8, 27; T cap. Θ 11, 27; R cap. Θ 11, 16; *deest in H^I L^b*; PG 96, 44, 4–12

II¹1076 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E P R (c) Βασιλείου V^O (d) s. a. V^W M T

1 προπαιδευμένος V^E a. c. ut videtur, προπαιδευόμενος K, πεπαιδευμένος PM T R ὕν] ὃν V^W 2 ἔχει P τὸν²] om. V^W 6 ἀκολουθῶν K^{p. c.}, ἀκουλουθῶν K^{a. c.}, ἀκολουθῶς M 7 ἔαυτὸν PM T, αὐτὸν R οἰκειώσει V^O R, οἰκειώσης M καθίλατρευόμενος V^O 8 μὴ – ἐναδιαφορῶν] μὴ δέν αδιάφορον K ἀλγήμασιν] παθήμασιν R 9 περετέρω γε K, περετερω γε P, περετέρω V^{EVO}, περι ἐτέρω (sic) M προσῆκον V^{EVO} 10 συμβοῦν K 11 – 13 οἶον – ἀμελεῖν] om. V PM T R 12 συμμελανειμονεῖν] *correxi* (ed.), συμμελάναι μονῆν K 12 – 13 συγκαθῆσθαι] *correxi* (ed.), συγκάθεσθαι K 13 κουρᾶς] *scripsi* (ed.), κουρᾶς K γὰρ ἐπιτίνειν V^E, ἐπιτίνειν V^O, παρεπιτίνειν (παρέπι- T) M T, παρεπιτίνειν P μᾶλλόν ἐστι] ἐστὶ μᾶλλον K, μᾶλλον ἐπι M 14 ἢ πραῦνειν] om. R

II¹1077 / K cap. Θ 3, 26

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Ο τὸν κείμενον ἐγείρειν βουλόμενος, ὑψηλότερος εἶναι τοῦ πεπτωκότος πάντως ὀφείλει· ὁ δὲ ἔξ ἴσου καταπεσών, ἐτέρου καὶ
 5 αὐτὸς τοῦ ἀνιστῶντος δεῖται. Ἀλλὰ δάκνεσθαι μὲν ὑπὸ τῶν γινομένων καὶ ἡσυχῇ τοῖς λυπηροῖς ἐπιστυγνάζειν προσῆκεν, ἐπὶ συννοίᾳ προσώπου καὶ σεμνότητι βάρος ἔχουσῃ, τὸ τῆς ψυχῆς πάθος
 διασημαίνοντα· φθεγγόμενον <δὲ> οὐκ εὐθὺς ἐπιπηδᾶν ταῖς ἐπιτιμήσει προσῆκεν, ὥσπερ ἐναλλόμενον καὶ ἐπιβαίνοντα τοῖς
 10 κειμένοις· φορτικὸν γάρ τοῖς ὑπὸ λύπης τὴν ψυχὴν κεκακωμένοις ἐπιτίμησις.

II¹1078 / K cap. Θ 3, 27

Ἐκ τοῦ εἰς Ἰουλίτταν.

Τί οὐκ ἐπιτρέπομεν τὰ ἔαυτοῦ κτήματα πρὸς τὸ δοκοῦν διατίθεσθαι τῷ φρονίμῳ δεσπότῃ, ἀλλ’ ὡς οἰκείων στερούμενοι ἀγανακτοῦμεν, καὶ τοῖς ἀποθνήσκουσιν ὡς ἀδικηθεῖσι συμπάσχομεν;

3 – 11 II¹1077 BASILIUS CAESARIENSIS, *re vera Homilia in martyrem Iulittam*, 8 (PG 31, 257, 15–25) **14 – 16 II¹1078** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in martyrem Iulittam*, 4 (PG 31, 245, 17–20)

2 – 11 II¹1077 K cap. Θ 3, 26 (172v[mg]12–23); V^{EVO} cap. Θ 7, 32; V^W cap. Θ 7, 28; P cap. Θ 8, 29; M cap. Θ 8, 28; T cap. Θ 11, 28; R cap. Θ 11, 17; *deest in H^I L^b; PG 96, 44, 13–18* **13 – 16 II¹1078** K cap. Θ 3, 27 (172v[23]24–173r2); V^{EVO} cap. Θ 7, 33; V^W cap. Θ 7, 29; P cap. Θ 8, 30; M cap. Θ 8, 29; T cap. Θ 11, 29; R cap. Θ 11, 18; *deest in H^I L^b; PG 96, 44, 19–22*

II¹1077 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{EVO} P R (c) s. a. V^W M T **II¹1078** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{EVO} P R (c) s. a. V^W M T

3 ἐγείρει K, ἐγείραι V^{EVO}, ἐγεῖραι R 3 – 4 εἶναι – πεπτωκότος] *post πάντως transpos.* K 3 – 4 πεπτωκότως V^{EVO} M 4 πάντως] *om.* M 5 ἀνίστατος T^{a.c.}, ἀνίσταντος T^{p.c.} 5 – 11 Ἀλλὰ – ἐπιτίμησις] *om.* R 6 λυπηροῖς] λυπουμένοις V PM T προσῆκον V^{EVO}, προσήκει V^W, προσήκειν M 6 – 11 ἐπὶ – ἐπιτίμησις] *om.* V PM T 8 διασημαίνοντα – οὐκ] *correxī (ed.)*, διασημαίνοντα φθεγγόμενον· οὐκ K 9 ἐναλλόμενον] *correxī (ed.)*, ἀλώμενον K 10 λύπης] *correxī (ed.)*, λύπην K 14 ἐπιτρέπωμεν V^E αὐτοῦ M κτήματα P, κτίσματα R, κρίματα (κρί- e corr.) V^W a. c. in mg. man. rec. 15 – 16 ἀγανακτῶμεν R

<II¹suppl. 265–266 / V cap. Θ 7, 35–36>

II¹1079 / K cap. Θ 3, 28

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου.

Μὴ πενθῶμεν Καισάριον, οἴων ἀπηλλάγη κακῶν εἰδότες, ἀλλ’ ἡ- 5 μᾶς αὐτούς, οἵ<οι>ς ὑπελείφθημεν.

II¹1080 / K cap. Θ 3, 29

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Ίνατί ἀγαπᾶτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος, ἄνθρωποι, μέγα τί 10 τὸν ἐνταῦθα βίον καὶ τὰς ὀλίγας ἡμέρας ὑπολαμβάνοντες, καὶ τὴν διάζευξιν ταύτην, τὴν ἀσπαστὴν καὶ ἡδεῖαν, ὡς δή τι βαρὺ καὶ φρικῶδες ἀποστρεφόμενοι; Εἰ γάρ τι καὶ λυπεῖσθαι χρή, ἀνι<α>-σώμεθα τῇ παροικίᾳ μηκυνομένη, κατὰ τὸν θεῖον Δαυΐδ, σκηνώ-

1 II¹suppl. 265–266 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) 9 Ps. 4, 3² 13 τῇ – μηκυνομένῃ] Ibid. 119, 5¹ 13 – 631, 1 σκηνώματα σκοτασμοῦ] cf. ibid. 119, 5² (Κηδαρ significat σκοτασμός)

5 – 6 II¹1079 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio* (*Orat. 7*), 20, 1–2 (ed. Calvet-Sebasti, p. 228) 9 – 12 II¹1080 Ίνατί – ἀποστρεφόμενοι] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio* (*Orat. 7*), 22, 5–8 (ed. Calvet-Sebasti, p. 236) 12 – 631, 4 Εἰ – γεγονότες] IBID., 22, 10–16 (p. 236–238)

3 – 6 II¹1079 K cap. Θ 3, 28 (173r[3]4–5); *deest in V H¹ PML^b T R* 8 – 631, 4 II¹1080 K cap. Θ 3, 29 (173r[5]6–17); V^{EVO} cap. Θ 7, 34; V^W cap. Θ 7, 30; P cap. Θ 8, 31; M cap. Θ 8, 30; T cap. Θ 11, 30; R cap. Θ 11, 19; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 44, 23–25

II¹1080 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{EVO} P (c) Τοῦ θεολόγου V^W, Τοῦ αὐτοῦ, πόσον ἔτι τὸν ἀπελθόντα πενθήσομεν (cf. *Greg. Naz., Or. 7, 18, 16*) V^W man. rec. in mg. (d) s. a. T (e) s. d. M R

6 οἵοις] *correxi* (*II²2894 / PML^b cap. Ω 1, 25), οἵς K 10 ὑπελείφθημεν] *correxi*, ὑπελήφθημεν K 9 – 631, 2 Ίνατί – ἀποκαλοῦντος] *om. V PM T R* 10 τὸν] *scripti* (ed.), τῶν K 11 δή τι] *correxi* (ed.), δέ τι K 12 – 13 ἀνισώμεθα] *correxi* (ed.), ἀνισώμεθα K 13 μηκυνομένῃ] *correxi* (ed.), μὴ κυνομένη K

ματα σκοτασμοῦ καὶ τόπον κακώσεως καὶ ὅλην βυθοῦ καὶ σκιὰν θανάτου ταύτην ἀποκαλοῦντος. Λυπηθῶμεν ὅτι βραδύνομεν <ἐν> τοῖς τάφοις οἵς περιφέρομεν, ὅτι ώς ἄνθρωποι ἀποθνήσκομεν τὸν τῆς ἀμαρτίας θάνατον, θεοὶ γεγονότες;

5

II¹1081 / K cap. Θ 3, 30

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους β'.

Μὴ φθόνει τῇ ἀναπαύσει τοῦ νίοῦ σου, ἀνθρωπε, ἀλλὰ γνῶθι ὅτι εἰς βελτίονα χώραν μετέστη καὶ πρὸς ἀμείνω λῆξιν ἀπεδίμησεν ὁ τελευτήσας, καὶ οὐκ ἀπώλεσας τὸν νίον σου, ἀλλ' ἐν ἀσύλῳ λοιπὸν ἀπέθου χωρίω. Μὴ τοίνυν λέγε ὅτι Οὐκέτι καλοῦμαι πατήρ. Διατί, εἰπέ μοι, οὐκέτι καλῇ πατήρ, τοῦ νίοῦ μένοντος; Μὴ γάρ ἀπέβαλες τὸ παιδίον; Μὴ γὰρ ἀπώλεσας τὸν νίον; Μᾶλλον ἐκτήσω καὶ ἀσφαλέστερον ἔσχες. Διατοῦτο οὐκέτι ἐνταῦθα μόνον καλῇ πατήρ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ γὰρ εἰ ἀποδημῶν ἐτύγχανεν, ἀπέστη ἄν σου καὶ τούνομα τῆς συγγενείας μετὰ τοῦ σώ-

1 τόπον κακώσεως] Ps. 43, 20¹ ὅλην βυθοῦ] Ibid. 68, 3¹ 1 – 2 σκιὰν θανάτου] Ibid. 43, 20² 7 τῇ ἀναπαύσει] cf. Sap. 4, 7

7 II¹1081 Μὴ – γνῶθι] locus non repertus 7 – 14 ὅτι – οὐρανῷ] JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In epistolam II ad Corinthios*, I, 6 (PG 61, 390, 26–33; Field, III, p. 12) 14 – 632, 1 οὐδὲ – σώματος] IBID. (PG 61, 390, 39–40; Field, III, p. 12–13)

6 – 632, 4 II¹1081 K cap. Θ 3, 30 (173r[17]18–173v8); V^EV^O cap. Θ 7, 37; V^W cap. Θ 7, 32; P cap. Θ 8, 33; M cap. Θ 8, 32; T cap. Θ 11, 32; R cap. Θ 11, 20; deest in H^I L^b; PG 96, 44, 32–41

II¹1081 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β' P T ἐκ τῆς] ἐκ τῶν εἰς τῶν (*sic*) T β'] α' T (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V M R

2 ἀποκαλοῦντα ed. (*sed vide app. crit.*) 3 ἐν] *supplevi* (ed.), om. K V PM T R οἵς] ὡς V^O 4 θεοὶ γεγονότες] om. PM T R 7 φθόνη V^W a. c. M 8 χώραν K, χαρὰν (-αν P) V PM T ἀμείνονα V^W p. c., ἀμείνον (ά- P) V^W a. c. PM λήξιν V^EV^W p. c. V^O M T, μιξιν (*sic*) P 9 νίον σου] νίον K ἀσύλοις M 9 – 10 λοιπὸν] om. M 10 ἐναπέθου R χορίω P, χωρίον V^O, χορίοις M Οὐκέτι] add. λοιπὸν K (*sed cancellav.*) 11 εἰπεν μοι P οὐκέτι – πατήρ] om. R καλεῖ (-ει PM) V^EV^W e corr. V^O PM 12 ἀπέλαβες P T a. c. ut videtur τὸ παιδίον] τὸν νίον R τὸν νίον] τὸ παιδίον R Μᾶλλον] add. δὲ M 13 οὐκέτι – μόνον] οὐκέτι μόνον ἐνταῦθα K, ἐνταῦθα οὐκέτι M 14 καλεῖ V^EV^W p. c. V^O ἀλλὰ – οὐρανῷ] ἀλλ' ἐν οὐρανοῖς M τῷ] om. V P T R 14 – 632, 4 οὐδὲ – ἔξῆς] om. V PM T R

ματος. Εἰ δὲ λυπεῖ σε τὰ ὄρωμενα, εἰπὲ πρὸς αὐτόν· Ἰμάτιον τοῦτο ἔστι καὶ ἀπεδύσατο, ὥστε αὐτὸς πολυτελέστερον λαβεῖν· οἰκία αὕτη ἔστι καὶ καθηρέθη, ὥστε γενέσθαι αὐτὴν φαιδροτέραν, καὶ τὰ ἔξῆς.

II¹1082 / K cap. Θ 3, 31

5

<Σχόλιον·>

Κεῖται ἡμῖν βιβλίῳ α', ἐν τῷ Α στοιχείῳ, εἰς τὸν Περὶ ἀναστάσεως τίτλον.

<II¹suppl. 267–268 / V cap. Θ 7, 27; 24>

<II¹suppl. 269 / PML^b cap. Θ 8, 33>

10

II¹1083 / K cap. Θ 3, 32

Νεῖλου ἀσκητοῦ·

Μὴ θρήνει ἐπὶ νεκρῷ· κοινὴ γάρ ή ὁδός, καὶ ὁ φθάσας μακάριος.

⁷ Περὶ ἀναστάσεως] cf. I / C cap. A 10 (locum ad quem hic refertur, non repperi) ^{9 – 10} II¹suppl. 267–269 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) ¹³ ὁ φθάσας] cf. Sap. 4, 7

^{1 – 3} Εἰ – φαιδροτέραν] IBID. (PG 61, 391, 4–7; Field, III, p. 12) ^{7 – 8} II¹1082 *Scholion* ¹³ II¹1083 NILUS ASCETA (HESYCHIUS HIEROSOLYMITANUS), *Sententiae*, 54 (PG 79, 1245, 11–12)

^{6 – 8} II¹1082 K cap. Θ 3, 31 (173v8–9); *deest in V H^I PML^b T R* ^{12 – 13} II¹1083 K cap. Θ 3, 32 (173v[9]10–11); V^{EVO} cap. Θ 7, 38; V^W cap. Θ 7, 34; P cap. Θ 8, 35; M cap. Θ 8, 34; T cap. Θ 11, 34; R cap. Θ 11, 21; *deest in H^I L^b*; PG 96, 44, 42–43

II¹1082 Σχόλιον] *supplevi, om. K* II¹1083 (a) K (b) Νίλου (*sic*) V^{EVO} (c) Τοῦ αὐτοῦ P (d) s. a. V^W (e) s. d. M T R

^{3 – 4} καὶ² – ἔξῆς] secund. Holl, *Sacra Parallelia*, p. 206 *haec verba loco sequenti coniungenda sunt; litteris minusculis autem exarata sunt, cum in scholio uncialibus characteribus usus sit scriba*

<Τίτλος δ'> <Περὶ θανάτου καὶ φόβου ἐξ αὐτοῦ γινομένου>.

η' Περὶ θανάτου καὶ φόβου ἐξ αὐτοῦ γινομένου.

θ' Περὶ θανάτου καὶ φόβου ἐξ αὐτοῦ γινομένου.

ΙΙ¹1084 / V cap. Θ 8, 1 (K cap. Θ 4)

5 Γενέσεως·

Ἐγένετο λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κατέβη Ἀβραὰμ εἰς Αἴγυπτον παροικῆσαι. Καὶ εἶπεν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· Γινώσκω ἐγὼ ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἰ· ἔσται οὖν ὡς ἂν ἴδωσίν σε οἱ Αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι Γυνὴ αὐτοῦ αὗτη, καὶ ἀποκτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται. Εἰπὲ 10 δὲ ὅτι Ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμί, ὅπως ἂν εὖ μοι γένηται διὰ σέ, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ μου ἔνεκεν σοῦ. Ἐγένετο δὲ ἡνίκα εἰσῆλθεν Ἀβραὰμ εἰς Αἴγυπτον, ἴδοντες οἱ Αἰγύπτιοι τὴν γυναικαν καλὴ ἦν σφόδρα, ἐπήνεσαν αὐτὴν πρὸς Φαραώ, καὶ τῷ Ἀβραὰμ εὖ ἐχρήσαντο δι' αὐτήν.

1 Περὶ – γινομένου] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Α 6

6 – 14 ΙΙ¹1084 Gen. 12, 10–16

1 Titlos (a) K^{pin}; om. K^{txt} 2 Titlos (b) V^E (139v27) VWV^O A^{I pin}; deest in H^IA^{I txt}
3 Titlos (c) PML^{b pin} T^{txt} R; deest in L^{b txt} T^{pin} (lac.) 5 – 14 ΙΙ¹1084 V^E (139v[27]28–35) VWV^O cap. Θ 8, 1; PM cap. Θ 9, 1; T cap. Θ 12, 1; deest in K H^I L^b R; PG 96, 44, 46 – 45, 5

1 Titlos (a) Τίτλος δ'] supplevi (δ' secund. ser. K^{pin}), om. K Περὶ – γινομένου] supplevi e K^{pin}, om. K^{txt} 2 Titlos (b) η'] propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (η' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt} φόβου] add. τοῦ VW txt man. rec. γινομένου] γενομένου V^E pin a. c. V^E txt V^O txt A^{I pin} 3 Titlos (c) θ'] η' P^{txt} (θ' exspectav.), τίτλος βι' (sic) T^{txt}, τίτλος ια' R^{txt} (ιβ' exspectav.), ιβ' R^{pin} ἐξ – γινομένου] om. M γινομένου] γενομένου R^{txt}

ΙΙ¹1084 (a) V^EV^W PM (b) Ἀπὸ τῆς Γενέσεως T (c) s. a. V^O

6 ἀβραὰμ V^W, ἀβραὰμ M, αβραὰμ T 7 ἐγὼ] om. M γυνὴ] γυμνοὶ V^O 7 – 8 εὐπρόσωπος] add. σὺ M 8 ἐγύπτιοι T 9 αὐτῇ Pa. c. ut videtur, αὐτῇ T^{a. c.}, αὕτῃ T^{p. c.}

10 δὲ] οὖν V^W PM T 11 ἀβραὰμ V^W, ἀβραὰμ M, αβραὰμ T 12 ἐγύπτιοι T 13 φαραὼ P ἀβραὰμ V^W P, ἀβραὰμ' M 13 – 14 εὖ – αὐτῇ] om. V^O 13 εὖ] om. M ἐχρήσατο M

II¹1085 / V cap. Θ 8, 2 (K cap. Θ 4)

<***>

Καλέσας Φαραὼ τὸν Ἀβραάμ, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἐποίησάς μοι καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ὅτι γυνή σου ἔστιν; Καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα. Καὶ ἴδοὺ ἡ γυνή σου, καὶ λαβὼν ἀπότρεχε.

5

II¹1086 / V cap. Θ 8, 3 (K cap. Θ 4)

<***>

Παρώκησεν Ἀβραὰμ ἐν Γεράροις. Εἶπεν δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὅτι Ἄδελφή μου ἔστιν· ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι Γυνή μου ἔστιν, μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως.

3 – 5 II¹1085 Gen. 12, 18–19 8 – 11 II¹1086 Gen. 20, 1–2

2 – 5 II¹1085 V^E (139v[35]35–140r2) V^WV^O cap. Θ 8, 2; PM cap. Θ 9, 2; T cap. Θ 12, 2; *deest in K H^I L^b R; PG 96, 45, 7–11* **7 – 11 II¹1086** V^E (140r3–5) V^WV^O cap. Θ 8, 3; PM cap. Θ 9, 3; T cap. Θ 12, 3; *deest in K H^I L^b R; PG 96, 45, 12–15*

II¹1085 (a) *s. a.* V^W (b) Γενέσεως V^E (c) Τῆς αὐτῆς P (d) *s. d.* V^O M T **II¹1086** (a) *s. a.* V T (b) *s. d.* PM

3 Καλέσας – Ἀβραάμ] *om.* V^O Καλέσας] *praem.* καὶ V^W, *add.* δὲ M Φαραὼ] φαραὼ P, *om.* V^W ἀβραὰμ V^W, ἀβραὰμ M, αβραὰμ P τοῦτο] *praem.* ὅτι M ἐποίησάς μοι] ἐποίησάς V^W p. ras., πεποίηκας μοι (*sic*) M 4 καὶ] ὅτι V^W PM T οὐκ ἀπήγγειλάς μοι] οὐκ ἀνήγγειλάς μοι V^W, οὐκαπήγγειλας μοι (-ηγγ-) M T, οὐκατηγγειλάς μοι P αὐτὴν P 5 Καὶ] *om.* PM T καὶ] *om.* V^W PM T 8 Παρώκησεν] *add.* δὲ M Ἀβραὰμ^{1]}] ἀβραὰμ V^W, ἀβραὰμ M, αβραὰμ (*sic*) T γεραροὶς P Εἶπεν δὲ] καὶ εἶπεν T Ἀβραὰμ^{2]}] ἀβραὰμ V^W, *om.* T σαρραὶς PM 10 ἀποκτινῶσιν P, -κτήνωσιν T, -κτηνουσιν M αὐτῶν T

ΙΙ¹1087 / V cap. Θ 8, 4 (K cap. Θ 4)

<****>

Εἶπεν Ἀβιμέλεχ τῷ Ἀβραάμ· Τί ἐποίησάς μοι τοῦτο; Εἶπεν δὲ Ἀ-
5 βραάμ· Εἶπα· Ἐρα οὐκ ἔστιν θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ἀ-
ποκτενοῦσίν με δι' αὐτήν.

ΙΙ¹1088 / V cap. Θ 8, 5 (K cap. Θ 4)

<Σχόλιον>

Ομοίως καὶ Ἰσαὰκ παρώκησεν ἐν Γεράροις, καὶ εἶπεν τῇ Ρεβέκκᾳ
δόμοίως.

10

ΙΙ¹1089 / V cap. Θ 8, 6 (K cap. Θ 4)

Βασιλειῶν α'.

Ἐφοβήθη Δαυΐδ ἀπὸ προσώπου Ἀγχοῦς βασιλέως Γέθ. Καὶ ἡλλοί-
ωσεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ παρεφέρετο καὶ ἐπιπτεν, καὶ τὰ σί-
ελα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸν πώγωνα αὐτοῦ.

8 – 9 cf. Gen. 26, 6–7

3 – 5 ΙΙ¹1087 Gen. 20, 10–11 8 – 9 ΙΙ¹1088 *Scholion in Gen. 20, 10–11* 12 – 14
ΙΙ¹1089 I Reg. 21, 13–14 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 71)

2 – 5 ΙΙ¹1087 V^E (140r[5]5–8) V^WV^O cap. Θ 8, 4; PM cap. Θ 9, 4; T cap. Θ 12, 4;
deest in K H^I L^b R; PG 96, 45, 15–18 7 – 9 ΙΙ¹1088 V^E (140r8–9) V^WV^O cap. Θ 8,
5; PM cap. Θ 9, 5; T cap. Θ 12, 5; *deest in K H^I L^b R; PG 96, 45, 19–20* 11 – 14
ΙΙ¹1089 V^E (140r[9]9–11) V^WV^O cap. Θ 8, 6; PM cap. Θ 9, 6; T cap. Θ 12, 6; R cap.
Θ 12, 1; *deest in K H^I L^b; PG 96, 45, 21–24*

ΙΙ¹1087 (a) s. a. V^W PM T (b) Γενέσεως V^EV^O ΙΙ¹1088 (a) Σχόλιον] *supplevi* (b)
s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W PM T ΙΙ¹1089 α'] πρώτης P, β' T, om. V^W

3 αβιμέλεχ T, ἀβιμελέχ V^O, ἀβιμελεχ' P Ἀβραάμ] ἀβραάμ V^W ἐποίησάς μοι]
ἐποίησας V^W T^{a. c. ut videtur}, πεποιηκας M 3 – 4 Ἀβραάμ²] ἀβραὰμ V^W 4 ἄρα
V^EV^O, αρα M τούτο P, τοῦτο V^W 8 ὁμοίωσα V^O ἵσαὰκ V^W, ἵσαὰκ PM T
ρεβέκκα T, ρεβεκκα P, ρεβέκα M, ρεβέκα V^O 12 ἀγχοὺς V^{W a. c.} M T, αγχοὺς P
13 – 14 σίελλα V^EV^O 14 κατέρρει P, κατέρη M

II¹1090 / V cap. Θ 8, 7 (K cap. Θ 4)

Βασιλειῶν γ'.

Ἄπέστειλεν Ἰεζάβελ πρὸς Ἡλιοῦ, καὶ εἶπεν· Τάδε ποιήσαισάν μοι οἱ θεοὶ καὶ τάδε προσθείσαν, ὅτι αὐτοιν θήσομαι τὴν ψυχήν σου. Καὶ ἐφοβήθη καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα.

5

II¹1091 / V cap. Θ 8, 8 (K cap. Θ 4)

Τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, κεφαλαίου τε'.

Τότε οἱ μαθηταὶ ἀφέντες τὸν Ἰησοῦν ἔφυγον.

II¹1092 / V cap. Θ 8, 9 (K cap. Θ 4)

Κυρῆλλου·

10

Ἐνεστιν ἀνθρώπῳ παντὶ τὸ δεδιέναι τὸν θάνατον.

3 – 5 II¹1090 III Reg. 19, 2–4 (Wahl, 3 *Könige-Text*, p. 113–114)

8 II¹1091

Matth. 26, 56 **11 II¹1092** CYRILLUS ALEXANDRINUS (?), locus non repertus

2 – 5 II¹1090 V^E (140r[11]12–14) V^WV^O cap. Θ 8, 7; PM cap. Θ 9, 7; T cap. Θ 12, 7; R cap. Θ 12, 2; *deest in K H^I L^b; PG 96, 45, 25–29* **7 – 8 II¹1091** V^E (140r[14]14–15) V^WV^O cap. Θ 8, 8; PM cap. Θ 9, 8; T cap. Θ 12, 8; *deest in K H^I L^b R; PG 96, 45, 30* **10 – 11 II¹1092** V^E (140r[15]15) V^WV^O cap. Θ 8, 9; P cap. Θ 9, 9; T cap. Θ 12, 9; R cap. Θ 12, 3; *deest in K H^I L^b M; PG 96, 45, 31*

II¹1090 (a) V^EV^O P T R (b) ἄλλο (*sic*) M (c) *s. a.* V^W **II¹1091** (a) P T Toῦ] *om.* P Εὐαγγελίου] *om.* P (b) Ματθαῖον V^EV^O (c) Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου V^W M Ἐκ] *om.* V^W **II¹1092** κυριλλου V^W T, *praem.* τοῦ ἀγίου R

3 Ἱεζαβελ P, Ἱεζάβελ T ‘Ἡλιοῦ] *sic spir.* V M, ηλιοῦ T, ηλιου P, ηλίαν R ποιήσαν μοι P, ποιήσαισάν με V^EV^O, ποιήσεσάν με V^W R **4** καὶ – προσθείσαν] *om.* V^W P R ψυχήν σου] *add.* ὡς ἐνός τῶν τεθνηκότων τούτων (*cf.* III Reg. 19, 2) T **5 ἐφοβήθη]** *add.* ἡλιοῦ T (= LXX) τεσσαράκοντα] μ' V^W, *om.* P **11 τὸν** V^O

Τίτλος ε' Περὶ θανάτου καὶ τῆς ἐν τῷ Ἀδῃ καταστάσεως.

ζ' Περὶ θανάτου καὶ τῆς ἐν τῷ Ἀδῃ καταστάσεως.

ζ' Περὶ θανάτου καὶ τῆς ἐν τῷ Ἀδῃ καταστάσεως.

ΙΙ¹1093 / K cap. Θ 5, 1

5 Άπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἐὰν ἄνθρωπος καταβῇ εἰς Ἀδην, οὐ μὴ ἀναβῇ ἔτι,
οὐδὲ μὴ ἐπιγνῶ αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ ἔτι.

ΙΙ¹1094 / K cap. Θ 5, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

10 Γῆ σκοτεινὴ καὶ γνοφερά,
γῆ σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος,
οὐδὲ ὄρᾶν ζωὴν βροτῶν.

6 ΙΙ¹1093 [Ἐὰν – ἔτι] Iob 7, 9² 7 οὐδὲ – ἔτι] Ibid. 7, 10² 10 – 12 ΙΙ¹1094 Iob 10,
21²–22²

1 **Titlos (a)** K (173v11–12) 2 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 3 **Titlos (c)**
PML^bpin T^{txt} R; *deest in L^btxt T^{pin} (lac.)* 5 – 7 ΙΙ¹1093 K cap. Θ 5, 1 (173v[12]13–14);
V cap. Θ 6, 1; PM cap. Θ 7, 1; T cap. Θ 10, 1; R cap. Θ 10, 1; *deest in H^I L^b*; PG 96,
28, 9–10 9 – 12 ΙΙ¹1094 K cap. Θ 5, 2 (173v[14]15–16); V cap. Θ 6, 2; PM cap. Θ
7, 2; T cap. Θ 10, 2; *deest in H^I L^b* R; PG 96, 28, 11–12

1 **Titlos (a)** Τίτλος] *om.* K^{pin} ε'] *scripsi secund.* K^{pin}, γ' K^{txt} (*ε' exspectav.*) 2
Titlos (b) ζ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (ζ' secund. ser.), *praem.* τίτλος
VW txt ἄδη V^Etxt, ἄδει V^Epin 3 **Titlos (c)** ζ] τίτλος τ' T^{txt} R^{txt}, τ' R^{pin} θανα-
των (*sic*) M^{txt} καὶ – καταστάσεως] *om.* M αἴδη T^{txt}, ἄδη R

ΙΙ¹1093 (a) K T Ἰώβ T (b) Ἰώβ V PM R Ἰώβ PM ΙΙ¹1094 (a) K VW PM (b) s. a.
V^EV^O T

6 κατάβη PM T R εἰς – ἀναβῇ] *om.* T (*supplev. man. rec.*) ἀνάβη M R, ἀναβῃ
(*sic*) P 7 οὐδὲ] οὐδὲ οὐ K, οὐ δου (*cf. Iob 7, 10^I*) M αὐτὸν] αὐτῶν T, ἑαύτὸν M
ἔτι] *om.* V^EV^O M R 10 γνωφερὰ M, γνοφορὰ P, ζοφερα (*sic*) V^O 11 σκότος V^O P
οὐ οὐκ] οὐκ T, οὐκ M 12 ὄρᾶιν K, ὄρὴν V^EV^O

II¹1095 / K cap. Θ 5, 3

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ζ'.

Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου,
ἐν δὲ τῷ Ἄδῃ τίς ἔξομολογήσεται σοι;

<II¹suppl. 270 / V cap. Θ 6, 4>

5

II¹1096 / K cap. Θ 5, 4

Ἐν ψαλμῷ πζ'.

Μὴ διηγήσεται τις ἐν τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου
καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ;

Μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου
καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμένῃ;

10

5 II¹suppl. 270 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1095 Ps. 6, 6^{1–2} **8 – 11** II¹1096 Ps. 87, 12^{1–13²}

2 – 4 II¹1095 K cap. Θ 5, 3 (173v[16]17–18); V cap. Θ 6, 3; PM cap. Θ 7, 3; T cap. Θ 10, 3; R cap. Θ 10, 2; *deest in H¹ L^b; PG 96, 28, 13–14* **7 – 11** II¹1096 K cap. Θ 5, 4 (173v[18]19–22); V cap. Θ 6, 5; PM cap. Θ 7, 5; T cap. Θ 10, 5; R cap. Θ 10, 4; *deest in H¹ L^b; PG 96, 28, 17–18*

II¹1095 (a) K T (b) Δαυΐδ V (c) Ψαλμοῦ ζ' PM R **II¹1096** (a) K T (b) Ψαλμοῦ πζ'
PM R (c) s. a. V

3 [μνημονεύων σου] μνημονεύων σοι M, μνημονεύων (-ευ- V^E) V^EV^O **4** ἐν – σοι]
om. V^EV^O P T R [ἔξομολογήσεται σοι] ἔξομολόγησετι (*sic*) M **8** διηγήσεται τις]
διηγήσεται τις V^W P R, διηγήσεται τις (*sic*) V^O, διηγήσεται τις T, διηγησται τις M
τῷ] *iterav.* V^O **9 – 11** καὶ – ἐπιλελησμένῃ] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E P R **10 – 11**
Mὴ – ἐπιλελησμένῃ] *om.* V^W M T **11** ἐπιλελησμένῃ] ἐπιλελησμένῃ (*sic*) K

II¹1097 / K cap. Θ 5, 5

Ἐν ψαλμῷ ριγ'.

Οὐχ' οἱ νεκροὶ αἰνέσουσίν σε, κύριε,
οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς Ἄδην.

5

II¹1098 / K cap. Θ 5, 6

Τοῦ Ἑκκλησιαστοῦ.

Οὐκ ἔστι ποίημα καὶ λογισμὸς καὶ γνῶσις
καὶ σοφία ἐν Ἄδῃ, <ὅ>που σὺ πορεύῃ ἐκεῖ.

II¹1099 / K cap. Θ 5, 7

10 Τοῦ αὐτοῦ·

Οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶν ἔτι γινώσκοντες οὐδέν,
καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι τόπος,
ὅτι ἐπελήσθη ἡ μνήμη αὐτῶν.
καί γε ἀγάπη αὐτῶν καί γε μῖσος αὐτῶν
15 καί γε ζῆλος αὐτῶν ἥδη ἀπώλετο.
καί μερὶς οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα
ἐν παντὶ τῷ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον.

3 – 4 II¹1097 Ps. 113, 25^{1–2} 7 – 8 II¹1098 Eccle. 9, 10^{3–4} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 166–167) 11 – 17 II¹1099 Eccle. 9, 5²–6⁴ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 166)

2 – 4 II¹1097 K cap. Θ 5, 5 (173v[22]23–24); V cap. Θ 6, 6; PM cap. Θ 7, 6; T cap. Θ 10, 6; R cap. Θ 10, 5; *deest in H^I L^b; PG 96, 28, 19–20* 6 – 8 II¹1098 K cap. Θ 5, 6 (173v[24]25–174r1); *deest in V H^I PML^b T R* 10 – 17 II¹1099 K cap. Θ 5, 7 (174r [1]2–7); *deest in V H^I PML^b T R*

II¹1097 (a) K T ριγ'] *scripsi*, ργ' T, ργ' K (b) Ψαλμοῦ ριγ' PM R (c) s. a. V

3 Οὐχ' οἱ] οὐχὶ οἱ M, οὐχὶ V^WV^O R 4 οὐδὲ – Ἄδην] *om. PM R* οἱ – Ἄδην] καὶ τὰ λοιπὰ V^O, *om. V^E* ἄδου V^W 8 ὅπου] *scripsi* (*II²108 / T cap. A 5, 10 *et LXX*), ποῦ K 13 ἐπελήσθη] *scripsi* (*LXX*), ἐπιελήσθη K

II¹1100 / K cap. Θ 5, 8

Ἡσαῖον προφήτου·

Οὐ γὰρ οἱ ἐν Ἀδου αἰνέσουσίν σε, κύριε, οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσίν σε, οὐδὲ ἔλπιοῦσιν οἱ ἐν Ἀδου τὴν ἐλεημοσύνην σου.

II¹1101 / K cap. Θ 5, 9

5

Τοῦ Σιράχ·

Ὑψίστῳ τίς αἰνέσει ἐν Ἀδῃ;

Ἀπὸ νεκροῦ, ὡς μὴ δὲ ὄντος, ἀπόλλυται ἐξομολόγησις.

II¹1102 / K cap. Θ 5, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

10

Οὐκ ἔστιν ἐν τῷ Ἀδῃ ἐλεγμὸς ζωῆς.

3 – 4 II¹1100 Is. 38, 18 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 380–381) **7 II¹1101** Ὑψίστῳ – Ἀδῇ] Sir. 17, 27¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 93) **8** Ἀπὸ – ἐξομολόγησις] Ibid. 17, 28¹ (Wahl, p. 93) **11 II¹1102** Sir. 41, 4⁴ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 160)

2 – 4 II¹1100 K cap. Θ 5, 8 (174r[7]8–10); V^EV^O cap. Θ 6, 7; PM cap. Θ 7, 7; T cap. Θ 10, 7; *deest in V^W H^I L^b R; deest in PG 96* **6 – 8 II¹1101** K cap. Θ 5, 9 (174r[10] 11–12); V^EV^O cap. Θ 6, 8; V^W cap. Θ 6, 7; PM cap. Θ 7, 8; T cap. Θ 10, 8; R cap. Θ 10, 6; *deest in H^I L^b; PG 96, 28, 21–22* **10 – 11 II¹1102** K cap. Θ 5, 10 (174r[12] 13); V^EV^O cap. Θ 6, 9; V^W cap. Θ 6, 8; PM cap. Θ 7, 9; T cap. Θ 10, 9; *deest in H^I L^b R; PG 96, 28, 23*

II¹1100 (a) K (b) Ἐκ τῆς προσευχῆς Ἐζεκίου (εζε- cod.) (*cf. Is. 38, 9*) T (c) Ἐζεκίου PM εζεκίου P, ἱεζεκίου M (d) s. a. V^EV^O **II¹1101** Τοῦ] *om.* V R σιραχ PM **II¹1102** (a) K V^W PM (b) s. a. V^EV^O T

3 Οὐ γὰρ] οὐχ' K ἄδη K **3 – 4** οἵ² – σου] πάντες, καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E PM T 7 ὑψιστον (ὑ- M) V M αἰνέσει] αἰνέσειν (-νε- P) R P **8** δὲ ὄντος] δέοντος PM

II¹1103 / K cap. Θ 5, 11

Τοῦ αὐτοῦ.

- Ὥ θάνατε, ὡς πικρόν σου τὸ μνημόσυνόν ἔστιν
ἀνθρώπῳ εἰρηνεύοντι ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ,
5 ἀνδρὶ ἀπερισπάστῳ καὶ εὐδομένῳ ἐν πᾶσιν,
καὶ ἔτι ἰσχύοντι ἐπιδέξασθαι τροφήν.
Ὥ θάνατε, καλόν σου τὸ κρίμα ἔστιν
ἀνθρώπῳ ἐπιδεομένῳ καὶ ἐλασσούμενῳ ἰσχύῃ,
ἐσχατογήρῳ καὶ περισπωμένῳ περὶ πάντων
10 καὶ ἀπειθοῦντι καὶ ἀπολωλεκότι ὑπομονήν.

<II¹suppl. 271 / V cap. Θ 6, 12>**II¹1104 / K cap. Θ 5, 12**

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου.

Τὰ ἐν Ἀδου κακὰ οὐ θεὸν ἔχει τὸν αἴτιον, ἀλλ’ ἡμᾶς αὐτούς.

11 II¹suppl. 271 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) **14** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 48.6./55.6. (ed. Ihm, p. 802)

3 – 10 II¹1103 Sir. 41, 1¹–2⁴ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 159–160) **14** II¹1104 BASILIUS CAESARIENSIS, *Quod deus non est auctor malorum*, 3 (PG 31, 332, 42–43)

2 – 10 II¹1103 K cap. Θ 5, 11 (174r[13]14–21); V^EV^O cap. Θ 6, 10–11; V^W cap. Θ 6, 9–10; PM cap. Θ 7, 10–11; T cap. Θ 10, 10–11; R cap. Θ 10, 7–8; *deest in H¹ L^b; PG 96, 28, 23–30* **13 – 14** II¹1104 K cap. Θ 5, 12 (174r[21]22–23); V^EV^O cap. Θ 6, 13; V^W cap. Θ 6, 12; PM cap. Θ 7, 13; E cap. 159, 67; T cap. Θ 10, 13; R cap. Θ 10, 9; *deest in H¹ L^b; PG 96, 28, 32–33*

II¹1103 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ T R (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) Τοῦ αὐτοῦ / s. a. V^O PM (*cf. infra, app. crit. text.*) (d) s. a. / s. a. V^EV^W (*cf. infra, app. crit. text.*) **II¹1104** (a) K T R (b) Βασιλείου PM E βασιλείου PM (c) s. a. V

4 αὐτοῦ M R **6** ἐπιδείξασθαι V^W M τροφήν] *hic caesura in V PM T R* **8** ἰσχύει (ἰσ- M) V M **9** ἐσχάτο γήρω T, ἐσχάτω γήρω V^E a. c. V^W a. c., ἐσχάτω γηρῶ V^O, ἐσχατω γήρω M, ἐσχάτω γήρα V^E p. c. V^W p. c. R περὶ σπομένω V^E, περισπομένω V^O T, περισπομένω P **10** ἀπειθοῦντι καὶ] *om. R* ἀπιθοῦντι (α- T) V^E a. c. V^O T, ἀπαθοῦντι V^E p. c. καὶ²] *om. R* ἀπολολεκότι K, ἀπὸ λελωκότι V^E, ἀπολελωκότι V^O P T R, ἀπολελοκότι M **14** ἄιδου E, ἄδη V^EV^O, αδη M οὐχὶ V^EV^O ἀλλὰ K

II¹1105 / K cap. Θ 5, 13

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τοὺς νεοφωτίστους·

Ἄδης κοινὸν πανδοχεῖόν ἐστι καὶ θρήνων ἐργαστήριον.

II¹1106 / K cap. Θ 5, 14

Τοῦ ἀγίου Μεθοδίου, ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως·

5

Ο δὲ θάνατος πρὸς ἐπιστροφὴν εὐρέθη, καθάπερ καὶ τοῖς ἀρτιμα-
θέσι γραμμάτων παιδίοις πρὸς ἐπανόρθωσιν αἱ πληγαί. Οὐδὲν
γὰρ ἄλλο θάνατος ἢ διάκρισις καὶ διαχωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ
σώματος. Τί οὖν; Παραίτιος ὁ θεὸς θανάτου; λέξετε. Μὴ γένοιτο,
ἐπεὶ μὴ δὲ οἱ διδάσκαλοι προκαθηγουμένως τοῦ ἀλγύνεσθαι ταῖς
πληγαῖς τοὺς παῖδας αἴτιοι. Καλὸν ὁ θάνατος, εἰ καθάπερ παισὶν
πρὸς ἐπιστροφὴν δίκην πληγῶν εὐρέθη, οὐχ' ὁ τῆς ἀμαρτίας, ὡ
σοφώτατοι, ἀλλ' ὁ τῆς διαζεύξεως τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ χωρισμοῦ.

10

12 ἀμαρτίας] cf. Rom. 5, 12

3 II¹1105 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad neophyton (Catecheses ad illuminandos, III)*, locus non repertus (deest apud Haidacher) 6 – 13 II¹1106 METHODIUS OLYMPIUS, *De resurrectione*, I, 38, 1–2 (ed. Bonwetsch, p. 280, 1–9) = EPIPHANIUS CONSTANTIENSIS, *Panarion* 64, 30, 1–3 (ed. Holl/Dummer, p. 448, 4–12); Holl, n° 417

2 – 3 II¹1105 K cap. Θ 5, 13 (174r[23]24–174v1); V^EV^O cap. Θ 6, 14; V^W cap. Θ 6, 13; PM cap. Θ 7, 14; E cap. 159, 68; T cap. Θ 10, 14; R cap. Θ 10, 10; *deest in H^I L^b; PG 96, 28, 34–35* 5 – 13 II¹1106 K cap. Θ 5, 14 (174v[1]2–12); *deest in V H^I PML^b T R; PG 86, 2081, 16–27*

II¹1105 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^W PM T R (c) Χρυσοστόμου E (d) s. a. V^EV^O

3 ἄδης E 9 λέξετε] *scripsi*, λεξεται K 11 παισὶν] *correxi* (ed.), φησὶν K 12 εὐ-ρέθη] *correxi* (ed.), εὐρεθεῖ K

II¹1107 / K cap. Θ 5, 15

<Σχόλιον·>

Καὶ τὰ ἔξης εἰς τὸν Περὶ αὐτεξουσίου.

3 Περὶ αὐτεξουσίου] cf. II¹89 / K cap. A 2, 11

3 II¹1107 *Scholion*

2 – 3 II¹1107 K cap. Θ 5, 15 (174v12–13); *deest in V H^I PML^b T R*

II¹1107 Σχόλιον] *supplevi, om. K*

*^{II²}/_{R cap. Θ 4} **Τίτλος** **ς'** Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν τινὶ ώς ἔτυχεν.

ια' Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν τινὶ ώς ἔτυχεν.

α' Περὶ τοῦ μὴ θαρρεῖν τινὶ ώς ἔτυχεν.

*^{II²1633}/_{R cap. Θ 4, 1}

II¹1108 / K cap. Θ 6, 1

Μιχαίου προφήτου.

5

Μὴ καταπιστεύετε ἐν φίλοις, μὴ δὲ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις, ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι τοῦ ἀναθέσθαι αὐτῇ τί [ποιῶν]. διότι νίὸς ἀτιμάζει πατέρα, θυγάτηρ ἐπανέστηκεν ἐπὶ μητέρα αὐτῆς, νῦμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς· ἔχθροὶ ἀνδρὸς πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

10

1 Περὶ – ἔτυχεν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 17

6 – 10 II¹1108 Mich. 7, 5–6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 209–210)

1 Titlos (a) K (174v13–14) **2 Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^Itxt* **3 Titlos (c)** PML^{b pin}; *deest in L^btxt* **5 – 10** II¹1108 K cap. Θ 6, 1 (174v[14]15–20); V cap. Θ 11, 1; PM cap. Θ 1, 1; E cap. 159, 56; *deest in H^I L^b*; PG 96, 52, 9–14

1 Titlos (a) Τίτλος **ς'**] *om. K^{pin}* **ς'**] *correxi (secund. ser. K^{pin})*, δ' K^{txt} (**ς' exspectav.**) **2 Titlos (b)** **ια'**] *l' V^W pin*, *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin}* (**ια' secund. ser.**), *praem. τίτλος V^W txt* **3 Titlos (c)** θαρρεῖν – ἔτυχεν] θαρρεῖν M^{pin}

II¹1108 (a) K (b) Μιχαίου V PM E μιχαίου P, μηχαίου M

6 καταπιστεύεται (-ευ- M) V^E M, -πιστεύητε K μὴ δὲ] καὶ μὴ E ἐλπίζεται (-πι- M) V^E M, ἐλπίζητε K ἐπιηγούμενοις V^{E p. c.}, ἐπιηγούμενος V^{E a. c.}, ἐπιγούμενους M
6 – 10 ἀπὸ – αὐτοῦ] *om. E* 7 τῆς] *om. V^E* φύλαξον V^{EVO} ἀναθέσθαι τι αὐτῇ LXX ποιῶν] *delevi (LXX)* 9 πενθερὰ V^O ἔχθρὸς V^O οἱ] *add. ἄνδρες οἱ K* ἐν] *om. V^W* τῷ] τοῦ V^W **10** οἴκου V^W, κο (sic) V^{O a. c.}, οἴκο V^{O p. c.}

ΙΙ¹1109 / K cap. Θ 6, 2

*ΙΙ²1634 /
R cap. Θ 4, 2

Ίερεμίου·

“Εκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ φυλάξασθε, καὶ ἐπ’ ἀδελφοῖς ἐ-
αυτῶν μὴ πεποίθατε, δtti πᾶς ἀδελφὸς πτέρνη πτερνιεῖ, καὶ πᾶς
5 φίλος δολίως πορεύεται· ἔκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταπαίξε-
ται.

ΙΙ¹1110 / K cap. Θ 6, 3

*ΙΙ²1642
et *ΙΙ²1637 /
R cap. Θ 4, 10
et 5

Τοῦ Σιράχ·

“Ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν·
10 οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται.
Παντὶ ἀνθρώπῳ μὴ ἔκφαινε καρδίαν σου,
ἵνα μὴ ἀναφέρῃ σε χάριν καὶ ὄνειδίσῃ σε.

3 – 6 ΙΙ¹1109 Ier. 9, 4–5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 516–517) **9 – 12 ΙΙ¹1110** Sir. 8, 18¹–19² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69–70); cf. ΙΙ¹1113 / K cap. Θ 6, 6

2 – 6 ΙΙ¹1109 K cap. Θ 6, 2 (174v[20]21–175r1); V cap. Θ 11, 2; PM cap. Θ 4, 3; E cap. 159, 57; *deest in H¹ L^b; PG 96, 52, 15–18* **8 – 12 ΙΙ¹1110** K cap. Θ 6, 3 (175r[1] 2–5); V cap. Θ 11, 3–4; PM cap. Θ 1, 2 + 4; *deest in H¹ L^b; PG 96, 52, 19–21*

ΙΙ¹1109 (a) K V M E ίερεμίου V^E, Ἱερεμίου M (b) Τοῦ αὐτοῦ P **ΙΙ¹1110** (a) K (b) Σιράχ / s. a. V (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) Σιράχ (-ραχ *codd.*) / Τοῦ αὐτοῦ PM (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 φυλάξασθαι (-λα- M) PM 3 – 4 ἔαυτῶν] *om.* V PM E 4 πεποίθετε V^EV^O E ἀδελφὸς – πᾶς²] *om.* M 5 δολίος M 5 – 6 καταπαίξεται E, καταπέξεται (-πε- M) V^EV^O PM 9 ποιήσεις P, ποιησις M 10 τέξεται] *hic caesura in* V PM 11 ἔκφαι-
ναι V^W, εισφαινε P καρδίαν σου] *praem.* τὴν M 12 ἀναφέρῃ – καὶ] *om.* V PM
ὄνειδήσει σε P

II¹1111 / K cap. Θ 6, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ συμβουλεύου μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε.

II¹1112 / K cap. Θ 6, 5

Τοῦ αὐτοῦ.

5

Ἄπὸ τῶν ζηλούντων ἔγκρυψον βουλήν σου.

II¹1113 / K cap. Θ 6, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ παντὶ ἀνθρώπῳ ἔκφαινε καρδίαν σου.

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.4./54.4. (ed. Ihm, p. 783)

3 **II¹1111** Sir. 37, 10¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146) **6** **II¹1112** Sir. 37, 10² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146) **9** **II¹1113** Sir. 8, 19¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69–70); cf. II¹1110 / K cap. Θ 6, 3

2 – 3 **II¹1111** K cap. Θ 6, 4 (175r[5]6); V cap. Θ 11, 5; PM cap. Θ 1, 5; *deest in H¹ L^b; PG 96, 52, 22* **5 – 6** **II¹1112** K cap. Θ 6, 5 (175r[6]7); V cap. Θ 11, 6; PM cap. Θ 1, 6; *deest in H¹ L^b; PG 96, 52, 23* **8 – 9** **II¹1113** K cap. Θ 6, 6 (175r[7]8); V cap. Θ 11, 7; *deest in H¹ PML^b; PG 96, 52, 23–24*

II¹1111 (a) K M (b) Σιράχ (-ραχ *cod.*) P (c) *s. a.* V **II¹1112** (a) K (b) *s. a.* V (c) *s. d.* PM **II¹1113** (a) K (b) *s. a.* V

3 τοῦ] *om.* K **6** ἔκκρυψον V^EVW, ἔκρυψον V^O

Τίτλος ζ' Περὶ θηρευτῶν.

ιγ' Περὶ θηρευτῶν.

ιγ' Περὶ θηρευτῶν.

ΙΙ¹1114 / K cap. Θ 7, 1

5 Τοῦ Δευτερονομίου·

Ἐὰν συναντήσῃ σοι ὄρνεα ἥ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ ἥ ἐπὶ τῆς γῆς, ἥ νεοσσοῖς ἥ ὡοῖς, καὶ ἡ μήτηρ θάλπη ἐπὶ τῶν ὡῶν ἥ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν, οὐ λήψῃ τὴν μητέρα· τὰ δὲ παιδία λήψῃ, ἵνα εὗ σοι γένηται καὶ πολυήμερος ἦς.

10 Ἐὰν συναντήσῃς νοσσιὰ ὄρνέου ἐν τῇ ὁδῷ ἥ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ, καὶ ἡ μήτηρ θάλπει ἐπὶ τῶν νεοσσῶν ἥ ἐπὶ τῶν ὡῶν, οὐ λήψῃ τὴν μητέρα μετὰ τῶν τέκνων· ἀπόστολῇ ἀποστελεῖς τὴν μητέρα, τὰ δὲ παιδία λήψῃ ἑαυτῷ, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ πολυήμερος ἔσῃ.

6 – 9 ΙΙ¹1114 *Versio* K Deut. 22, 6–7 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 138)

10 – 13 ΙΙ¹1114 *Versio* V PM R Deut. 22, 6–7 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 138)

1 Titlos (a) K (175r8–9) **2 Titlos (b)** V A¹pin; *deest in H¹A¹txt* **3 Titlos (c)**
PML^bpin R; *deest in L^btxt* 5 – 13 ΙΙ¹1114 K cap. Θ 7, 1 (175r[9]10–14); V cap. Θ 13, 1; PM cap. Θ 13, 1; R cap. Θ 15, 1; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 52, 33–38

1 Titlos (a) Τίτλος ζ'] *om. K^{pin}* ζ'] *correxī (secund. ser. K^{pin})*, ε' K^{txt} (*ζ' exspectav.*) θηρευτῶν] *scripsi secund. K^{pin}*, θηρευόντων K^{txt} **2 Titlos (b)** ιγ'] ιβ'
VW^{pin}, *praem. τίτλος VW^{txt}* **3 Titlos (c)** ιγ'] τίτλος ιε' R^{txt}, ιε' R^{pin}, *om. P^{txt}* (*ιγ' exspectav.*) L^bpin

ΙΙ¹1114 Τοῦ] *om. V P M R*

6 – 9 *Versio* K **6** δένδρῳ] *correxī secund. versionem* V PM R, δένδρου K **7 – 8**
νεοσσῶν] *correxī secund. versionem* V PM R, νεοσσίων K **10 – 13** *Versio* V PM R
10 νοσσιὰ] *scripsi (LXX)*, νοσιᾶ V^E, νοσσιαν M, νοσιὰν V^O, νοσίαν (-σι- P) VW^{p.c.}
R, νοσείαν VW^{a.c.} ᾧ] *om. V^EV^O* M ἐπὶ] ἐν R ᾧ] *om. VW^{a.c.}* M **11** τῶν νεοσσῶν]
τοῖς νεοσσοῖς (-οις P) VW^{p.c.} R, τοῖς νεοσοῖς M^{a.c.} **12** ἀπόστολῇ] ἀποστελῇ M

Τίτλος η' Περὶ θλιβομένων καὶ φροντιζόντων.

ε' Περὶ θλιβομένων καὶ φροντιζόντων [καὶ λύπης].

ς' Περὶ θλιβομένων καὶ φροντιζόντων [καὶ λύπης].

II¹1115 / K cap. Θ 8, 1

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν.

5

Εἶπεν Μωϋσῆς πρὸς τὸν θεόν· Ἰνατί ἐκάκωσας τὸν θεράποντά σου, καὶ διατί οὐχ' εὔρηκα χάριν ἐναντίον σου, ἐπιθεῖναι τὴν ὄρμὴν τοῦ λαοῦ τούτου ἐπ' ἐμέ; Μὴ ἐγώ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, ἢ ἐγώ ἔτεκον αὐτούς, ὅτι λέγεις μοι· Λάβε αὐτοὺς εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα, εἰς γῆν, ἥν ὕμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν; Πόθεν κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ; Ὄτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμέ, λέγοντες· Δὸς ἡμῖν κρέα, ἵνα φάγωμεν. Οὐ δυνήσομαι ἐγώ μόνος φέρειν τὸν λαὸν τοῦτον. Εἰ οὕτως σὺ ποιεῖς μοι, ἀπόκτεινόν με ἀναιρέσει, εἰ εὔρηκα ἔλεος παρὰ σοί, ἵνα μὴ ἴδω τὴν κάκωσίν μου.

10

15

6 – 15 II¹1115 Num. 11, 11–15

1 Titlos (a) K (175r14–15) **2 Titlos (b)** V A^I pin; *deest in H^IA^Itxt* **3 Titlos (c)** Ppin
ML^b pin T^{txt} R; *deest in P^{txt} (lac.) L^b txt T^(lac.)* **5 – 15** II¹1115 K cap. Θ 8, 1 (175r[15]
16–175v4); *deest in V H^I PML^b T^(lac.) R*

1 Titlos (a) Τίτλος η'] *om.* K^{pin} η'] *correxi (secund. ser. K^{pin})*, ζ' K^{txt} (η' *exspectav.*) φροντιζόντων] *correxi secund. K^{pin}, φωτιζόντων K^{txt}* **2 Titlos (b)** ε'] *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (ε' *secund. ser.*), *praem. τίτλος V^Wtxt φροντιζόντων]* add. ἐν ὁ καὶ περὶ V^Epin V^Opin καὶ λύπης] *om.* V^Wpin, *secludenda videntur* (*cf. II¹ / K cap. Θ 8 titlos, supra, sub [a]]*) καὶ²] add. περὶ V^Wtxt p. c. V^Opin **3 Titlos (c)** ζ'] *τίτλος θ' R^{txt}, θ' R^{pin} καὶ¹ – λύπης]* *om.* M καὶ λύπης] *secludenda videntur* (*cf. II¹ / K cap. Θ 8 titlos, supra, sub [a]]*)

7 ἐπιθεῖναι] *scripsi (LXX)*, ἐπιθῆναι K 8 ἐγώ] add. ἔλαβον K (*sed cancellav.*) 10
ἄραι τιθηνὸς] *correxi (LXX)*, ἀριτίθηνος K

II¹1116 / K cap. Θ 8, 2

Βασιλειῶν γ'.

- Ἐπορεύθη Ἡλιοῦ ὁδὸν ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐκάθισεν ὑποκάτω
 ῥαθαμεῖν, καὶ ἡτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν, καὶ εἶπεν·
 5 Ἰκανούσθω νῦν· λάβε δὴ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, κύριε, ὅτι οὐ
 κρείσσων ἐγώ εἰμι ὑπὲρ τοὺς πατέρας μουν. Καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ, καὶ
 ὑπνωσεν ὑπὸ τὸ φυτόν.

II¹1117 / K cap. Θ 8, 3

Τοῦ Ἰώβ·

- 10 Ἐν ὁδύναις πέφυρμαι,
 ὥχετο δέ μου ἡ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα.

<II¹suppl. 272 / V cap. Θ 5, 1>

II¹1118 / K cap. Θ 8, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

- 15 Φόβος δν ἐδεδοίκειν, συνήντησέν μοι,
 οὕτε εἱρήνευσα οὕτε ἡσύχασα,
 ἥλθε δέ μοι ὄργη.

12 II¹suppl. 272 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 7 II¹1116 III Reg. 19, 4–5 (Wahl, 3 *Könige-Text*, p. 113–114) **10 II¹1117** 'Ev –
 πέφυρμαι] Iob 30, 14² **11** ὥχετο – πνεῦμα] Ibid. 30, 15² **15 – 17 II¹1118** Iob 3,
 25¹–26²

2 – 7 II¹1116 K cap. Θ 8, 2 (175v[4]5–10); <i>deest in V H^I PML^b T^(lac.) R</i>	9 – 11
II¹1117 K cap. Θ 8, 3 (175v[10]11–12); <i>deest in V H^I PML^b T^(lac.) R</i>	14 – 17
II¹1118 K cap. Θ 8, 4 (175v[12]13–14); <i>deest in V H^I PML^b T^(lac.) R</i>	

4 ῥαθαμεῖν] ῥαθμεῖν K^{a. c.} **17** ὄργη] *scripsi* (*LXX*), ὄργηι K

II¹1119 / K cap. Θ 8, 5

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄπειπατό με ἔλεος,
ἐπισκοπὴ δὲ κυρίου ὑπερ<ε>ῖδέν με.

II¹1120 / K cap. Θ 8, 6

5

Τοῦ αὐτοῦ.

Αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ.

<II¹suppl. 273 / V cap. Θ 5, 4>

II¹1121 / K cap. Θ 8, 7

Τοῦ αὐτοῦ.

10

Ἀπέβη εἰς πένθος μου ἡ κιθάρα,
ο δὲ ψαλμός μου εἰς κλαυθμόν.

<II¹suppl. 274 / V cap. Θ 5, 5>

8 II¹suppl. 273 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) **13** II¹suppl. 274
cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1119 Iob 6, 14^{1–2} **7** II¹1120 Iob 17, 11¹ **11 – 12** II¹1121 Iob 30, 31^{1–2}

2 – 4 II¹1119 K cap. Θ 8, 5 (175v[14]15–16); *deest in V H^I PML^b T^(lac.) R* **6 – 7**
II¹1120 K cap. Θ 8, 6 (175v[16]17); V cap. Θ 5, 3; PM cap. Θ 6, 3; R cap. Θ 9, 3;
deest in H^I L^b T^(lac.); PG 96, 20, 26 **10 – 12** II¹1121 K cap. Θ 8, 7 (175v[17]18–19);
deest in V H^I PML^b T^(lac.) R

II¹1120 (a) K V^W P (b) s. a. V^EV^O M (c) s. d. R

4 ὑπερεīδέν με] *scripsi* (LXX), ὑπερίδεν με K **7** παρηλθαν P

II¹1122 / K cap. Θ 8, 8

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐλεήσατέ με, ὡ φίλοι, ἐλεήσατέ με·
χεὶρ γὰρ κυρίου ἔστιν ἡ ἀψαμένη μου.

5

II¹1123 / K cap. Θ 8, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐχουσίν μου τὰς σάρκας ὁδύναι.

II¹1124 / K cap. Θ 8, 10

Τοῦ αὐτοῦ·

- 10 Λαλήσω ἐν ἀνάγκῃ ὡν τοῦ πνεύματός μου,
ἀνοίξας τὸ στόμα, πικρίᾳ ψυχῆς συνεχόμενος.

II¹1125 / K cap. Θ 8, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Κωφεύσατε, ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι θυμῷ.

3 – 4 II¹1122 Iob 19, 21^{1–2} **7 II¹1123** Iob 21, 6¹ **10 – 11 II¹1124** Iob 7, 11^{2–3} **14 II¹1125** Iob 13, 13

2 – 4 II¹1122 K cap. Θ 8, 8 (175v[19]20–21); V^EV^O cap. Θ 5, 10; V^W cap. Θ 5, 9;
PM cap. Θ 6, 10; T cap. Θ 9, 1; R cap. Θ 9, 10; *deest in H^I L^b*; PG 96, 20, 38–39
6 – 7 II¹1123 K cap. Θ 8, 9 (175v[21]22); *deest in V H^I PML^b T R* **9 – 11 II¹1124**
K cap. Θ 8, 10 (175v[22]23–24); *deest in V H^I PML^b T R* **13 – 14 II¹1125** K cap. Θ
8, 11 (175v[24]176r1); *deest in V H^I PML^b T R*

II¹1122 (a) K P (b) s. a. V (c) s. d. M R (d) *deest in T^(lac.)*

3 Ἐλεήσατέ – με²] *desunt in T^(lac.)* Ἐλεήσατέ με] Ἐλεήσατε V^W, *om.* V^EV^O PM R
11 ἀνοίξω LXX πικρίᾳ] *scripti (LXX in app. crit.)*, πικρίᾳ K συνεχόμενος] *cor-*
rexi (LXX), συνερχόμενος K

II¹1126 / K cap. Θ 8, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἡ κοιλία μου ἔξέζεσεν, καὶ οὐ σιωπήσομαι.

II¹1127 / K cap. Θ 8, 13

Τοῦ αὐτοῦ.

5

Ἐκφοβεῖς με ἐν ἐνυπνίοις καὶ ἐν ὄράμασίν με καταπλήσσεις.

Ἐὰν κοιμηθῶ, λέγω· Πότε ἡμέρα;

Ἐὰν ἀναστῶ, πάλιν λέγω· Πότε ἑσπέρα;

Πλήρης δὲ γίνομαι ὁδυνῶν.

<II¹suppl. 275 / V cap. Θ 5, 7>

10

10 II¹suppl. 275 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1126 Iob 30, 27¹ **6** II¹1127 [Ἐκφοβεῖς – καταπλήσσεις] Iob 7, 14 7 – 9
'Εὰν – ὁδυνῶν] Ibid. 7, 4^{1–3}

2 – 3 II¹1126 K cap. Θ 8, 12 (176r[1]2); V^EV^O cap. Θ 5, 11; V^W cap. Θ 5, 10; PM cap. Θ 6, 11; T cap. Θ 9, 2; R cap. Θ 9, 11; *deest in H^I L^b*; PG 96, 20, 40 5 – 9
II¹1127 K cap. Θ 8, 13 (176r[2]3–6); V cap. Θ 5, 2; PM cap. Θ 6, 2; R cap. Θ 9, 2; *deest in H^I L^b T*; PG 96, 20, 22–25

II¹1126 (a) K (b) s. a. V (c) s. d. PM T R **II¹1127** (a) K V^WV^O P R (b) s. a. V^E (c) s. d. M

3 ἔξέζησεν (-σε K) K V^O P, ἔξώζεσεν (-σε R) M R **6** ἐκφοβεῖ V^Oa. c., ἐμφοβεῖς P ἐν¹] om. R ἐνυπνίοις] ὑπνίοις (ϋπ- V^O) V^WV^O M κατὰ πλήσσεις K, κατὰ πλήσσεις V^E, καταπλήττεις M R, -πλήσσεις V^O **8** 'Εὰν – ἑσπέρα] om. R 'Εὰν] *praem.* καὶ V^EV^O

II¹1128 / K cap. Θ 8, 14

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπανέστησάν μοι κλέπται,
ἄτιμοι καὶ πεφαυλισμένοι, ἐνδεεῖς παντὸς ἀγαθοῦ.

5

II¹1129 / K cap. Θ 8, 15

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐθού με θρύλημα ἐν ἔθνεσι,
γέλως δὲ αὐτοῖς ἀπέβην.
πεπώρωνται δὲ ἀπὸ ὄργῆς οἱ ὁφθαλμοί μου.

10

II¹1130 / K cap. Θ 8, 16

Τοῦ αὐτοῦ.

“Ωσπερ χιῶν ᾧ κρύσταλλος πεπηγώς,
καθὼς τακεὶς θέρμης γινομένης οὐκ ἐγνώσθη ὅπερ ᾧν,
οὔτως κάγῳ κατελείφθην ὑπὸ πάντων,
15 ἀπωλόμην δὲ καὶ ἔξοικος ἐγενόμην.

3 II¹1128 [Ἐπανέστησάν – κλέπται] Iob 30, 5 4 ἄτιμοι – ἀγαθοῦ] Ibid. 30, 4³
7 – 9 II¹1129 Iob 17, 6¹–7¹ 12 – 15 II¹1130 Iob 6, 16¹–18²

2 – 4 II¹1128 K cap. Θ 8, 14 (176r[6]7–8); *deest in V H¹ PML^b T R* 6 – 9 II¹1129
K cap. Θ 8, 15 (176r[8]9–10); *deest in V H¹ PML^b T R* 11 – 15 II¹1130 K cap. Θ 8,
16 (176r[mg]11–14); V cap. Θ 5, 6; PM cap. Θ 6, 6; R cap. Θ 9, 6; *deest in H¹ L^b T;*
PG 96, 29–30

II¹1130 (a) K P (b) s. a. V M (c) s. d. R

7 θρύλημα] *scripsi* (*LXX*), θρύλημα K 9 πεπώρωνται] *scripsi* (*LXX*), πεπόρωνται
K 12 – 14 Ὁσπερ – κάγῳ] *om.* V PM R 14 πάντων] *add.* καὶ M 15 ἀπολόμην
V^{W a. c.}, ἀπωλλόμην R, ἀπολλώμην M δὲ] *om.* V PM R

II¹1131 / K cap. Θ 8, 17

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄδελφοί μου ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ,
ἔγνωσαν ἀλλοτρίους ἢ ἐμέ·
φίλοι δέ μου ἀνελεήμονες γεγόνασι.
Θεράποντά μου ἐκάλεσα, καὶ οὐχ' ὑπήκουσέν μου·
στόμα δέ μου ἐδέετο,
καὶ ἵκέτευον τὴν γυναικά μου.

5

<II¹suppl. 276–277 / V cap. Θ 5, 12–13>**II¹1132 / K cap. Θ 8, 18**

10

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ιζ'.

Περιέσχον με ὡδῖνες θανάτου,
καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἔξετάραξάν με·
ὡδῖνες Ἄδου περιεκύκλωσάν με,
προέφθασάν με παγίδες θανάτου.

15

9 II¹suppl. 276–277 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 5 II¹1131 Ἄδελφοί – γεγόνασι] Iob 19, 13^{1–3} **6 – 8** Θεράποντά – μου] Ibid. 19, 16^{1–17¹ **12 – 15** II¹1132 Ps. 17, 5^{1–6²}}

2 – 8 II¹1131 K cap. Θ 8, 17 (176r[14]15–19); V^{EVO} cap. Θ 5, 8–9; V^W cap. Θ 5, 7–8; PM cap. Θ 6, 8–9; R cap. Θ 9, 8–9; *deest in H^IL^bT*; PG 96, 20, 34–37 **11 – 15** II¹1132 K cap. Θ 8, 18 (176r[19]20–23); PM cap. Θ 6, 14; T cap. Θ 9, 5; R cap. Θ 9, 14; *deest in V H^IPML^bT*

II¹1131 (a) K (b) *s. a. / s. d.* M (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) *s. d. / s. d.* P R (*cf. infra, app. crit. text.*) (d) *s. a. / s. a.* V (*cf. infra, app. crit. text.*) **II¹1132** (a) K (b) Ἐν ψαλμῷ ζ' (*sic*) T (c) Ψαλμοῦ ιζ' PM (d) *s. d.* R

5 γεγόνασι] *hic caesura in V PM R* **13 – 15** καὶ – θανάτου] *om. P R* **14 – 15** ὡδῖνες – θανάτου] *om. M* **15** θανάτου] *add.* καὶ ἐν τοι θλίβεσθαι με επεκαλεσάμην τὸν κύριον καὶ πρὸς τὸν θεόν μου ἐκέκραξα (= Ps. 17, 7^{1–2}) T

II¹1133 / K cap. Θ 8, 19

Ἐν ψαλμῷ κα’.

Ἐγενήθη ἡ καρδία μου ὧσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς
[κοιλίας μου·

- 5 ἔξηράνθη ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχύς μου,
καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου·
καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με.

II¹1134 / K cap. Θ 8, 20

Ἐν ψαλμῷ κδ’.

- 10 Αἱ θλίψεις τῆς καρδίας μου ἐπληθύνθησαν·
ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου ἔξαγαγέ με.

<II¹suppl. 278–279 / V cap. Θ 5, 17–18>

<II¹suppl. 280 / T cap. Θ 9, 10>

<II¹suppl. 281 / V cap. Θ 5, 19>

12 – 14 II¹suppl. 278–281 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 7 II¹1133 Ps. 21, 15³–16³ 10 – 11 II¹1134 Ps. 24, 17^{1–2}

2 – 7 II¹1133 K cap. Θ 8, 19 (176r[23]24–176v3); V^EV^O cap. Θ 5, 15; PM cap. Θ 6, 15; T cap. Θ 9, 6; R cap. Θ 9, 15; *deest in V^W H^I L^b; PG 96, 20, 46* **9 – 11 II¹1134** K cap. Θ 8, 20 (176v[mgl]4–5); V^EV^O cap. Θ 5, 16; PM cap. Θ 6, 16; T cap. Θ 9, 7; R cap. Θ 9, 16; *deest in V^W H^I L^b; PG 96, 20, 47–48*

II¹1133 (a) K T (b) Ψαλμοῦ κα' PM ψαλμὸς M (c) *s. a.* V^EV^O (d) *s. d.* R **II¹1134** (a) K T (b) Ψαλμοῦ κδ' PM ψαλμὸς M (c) *s. a.* V^EV^O R

3 ἐγενήθη (-η- M) PM στηκόμενος M **3 – 7** ἐν – με] καὶ τὰ λοιπὰ V^O, *om.* V^E R **5 – 7** ἔξηράνθη – με] *om.* PM **6** κεκόλληται] καὶ κόλητο T **7** κατήγαγον με (*sic!*) T **11** ἐκ – με] καὶ τὰ λοιπὰ V^O, *om.* V^E P R

II¹1135 / K cap. Θ 8, 21

Ἐν ψαλμῷ μγ'.

Ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως,
καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου.

II¹1136 / K cap. Θ 8, 22

5

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἐταπεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν,
ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν.

<II¹suppl. 282–288 / V cap. Θ 5, 22–28>

II¹1137 / K cap. Θ 8, 23

10

Ἐν ψαλμῷ πζ·

Ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχὴ μου,
καὶ ἡ ζωὴ μου τῷ Ἄδῃ ἥγγισεν.

9 II¹suppl. 282–288 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1135 Ps. 43, 20^{1–2} **7 – 8** II¹1136 Ps. 43, 26^{1–2} **12 – 13** II¹1137 Ps. 87, 4^{1–2}

2 – 4 II¹1135 K cap. Θ 8, 21 (176v[5]6–7); V^EV^O cap. Θ 5, 20; P cap. Θ 6, 20; M cap. Θ 6, 19; *deest in VW H^I L^b T R; PG 96, 21, 5–6* **6 – 8** II¹1136 K cap. Θ 8, 22 (176v[7]8–9); V^EV^O cap. Θ 5, 21; P cap. Θ 6, 21; M cap. Θ 6, 20; R cap. Θ 9, 20; *deest in VW H^I L^b T; PG 96, 21, 6–7* **11 – 13** II¹1137 K cap. Θ 8, 23 (176v[9]10–11); V^EV^O cap. Θ 5, 29; P cap. Θ 6, 29; M cap. Θ 6, 28; T cap. Θ 9, 19; R cap. Θ 9, 25; *deest in VW H^I L^b; PG 96, 21, 17–18*

II¹1135 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ PM (c) s. a. V^EV^O **II¹1136** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) s. a. V^EV^O P (d) s. d. R **II¹1137** (a) K T (b) Ψαλμὸς πζ' PM πζ'] ξζ' M (c) s. a. V^EV^O (d) s. d. R

4 καὶ – θανάτου] καὶ τὰ λοιπὰ V^O, *om.* V^E PM **8** ἐκολλήθη – ἡμῶν] *om.* PM R εἰς – ἡμῶν] καὶ τὰ λοιπὰ V^O, *om.* V^E **12** Ἐπλήσθη] *praem.* ὅτι R (= LXX), ἐπλήθην V^O **13** καὶ – ἥγγισεν] *om.* R ζωὴ – ἥγγισεν] ζω καὶ τὰ λοιπὰ V^O, ζώ V^E

II¹1138 / K cap. Θ 8, 24

Ἐν ψαλμῷ ρα'.

- Ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου,
καὶ τὰ ὄστα μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν.
5 Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος, καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου,
καὶ τὰ ἔξης.

II¹1139 / K cap. Θ 8, 25

Ἐν ψαλμῷ ρς'.

- Ωλιγώθησαν καὶ ἐκακώθησαν
10 ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὄδύνης.

II¹1140 / K cap. Θ 8, 26

Ἐν ψαλμῷ ριδ'.

- Περιέσχον με ὡδῖνες θανάτου,
κίνδυνοι Ἄδου εὗροσάν με.
15 Θλίψιν καὶ ὄδύνην εὗρον.

3 – 6 II¹1138 Ps. 101, 4¹–5¹ sqq. **9 – 10 II¹1139** Ps. 106, 39^{1–2} **13 – 15 II¹1140**
Ps. 114, 3^{1–3}

2 – 6 II¹1138 K cap. Θ 8, 24 (176v[11]12–14); *deest in V H^I PML^b T R* **8 – 10**
II¹1139 K cap. Θ 8, 25 (176v[img]15–16); V^EV^O cap. Θ 5, 30; P cap. Θ 6, 30; M cap.
Θ 6, 29; T cap. Θ 9, 20; R cap. Θ 9, 26; *deest in V^W H^I L^b; PG 96, 21, 19–20* **12 – 15**
II¹1140 K cap. Θ 8, 26 (176v[16]17–18); V^EV^O cap. Θ 5, 14; V^W cap. Θ 5, 13; *deest*
in H^I PML^b T R; PG 96, 20, 45

II¹1139 (a) K T (b) Ψαλμὸς ρς' PM (c) s. a. V^EV^O (d) s. d. R **II¹1140** (a) K (b) s. a.
V

10 Θλίψεως – ὄδύνης] καὶ τὰ λοιπὰ V^O, *om. V^E* θλιψεων PM κακῶν] *praem.*
καὶ M^{a. c. ut videtur} ὄδυνων P **14 – 15** κίνδυνοι – εὗρον] *om. V^W* **14 – 15** Ἄδου –
εὗρον] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om. V^E*

II¹1141 / K cap. Θ 8, 27

Ἐν ψαλμῷ ριη̄·

Ἐγενήθην ὡς ἀσκὸς ἐν πάχνῃ.

II¹1142 / K cap. Θ 8, 28

Ἐν ψαλμῷ ριγ̄·

5

Χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν.

<II¹suppl. 289–291 / V cap. Θ 5, 31–33>

II¹1143 / K cap. Θ 8, 29

Τῶν Ἀσμάτων·

Ἐγὼ καθεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ.

10

II¹1144 / K cap. Θ 8, 30

Μιχαίου προφήτου·

Ταλαιπωρίᾳ ἐταλαιπωρήσαμεν.

⁷ II¹suppl. 289–291 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

³ II¹1141 Ps. 118, 83¹ ⁶ II¹1142 Ps. 123, 4² ¹⁰ II¹1143 Cant. 5, 2¹ ¹³ II¹1144 Mich. 2, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 196)

^{2 – 3} II¹1141 K cap. Θ 8, 27 (176v[18]19); *deest in V H^I PML^b T R* ^{5 – 6} II¹1142 K cap. Θ 8, 28 (176v[19]20); *deest in V H^I PML^b T R* ^{9 – 10} II¹1143 K cap. Θ 8, 29 (176v[20]21); V^EV^O cap. Θ 5, 34; V^W cap. Θ 5, 20; P cap. Θ 6, 34; M cap. Θ 6, 33; T cap. Θ 9, 24; R cap. Θ 9, 29; *deest in H^I L^b; PG 96, 21, 27* ^{12 – 13} II¹1144 K cap. Θ 8, 30 (176v[21]22); *deest in V H^I PML^b T R*

II¹1143 (a) K PM R Tῶν] *om.* P (b) Ἀσμα V^EV^O (c) Tῶν αὐτῶν T (d) *s. a.* V^W

<II¹suppl. 292–313 / V cap. Θ 5, 35–54; 58–59>

II¹1145 / K cap. Θ 8, 31

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν νθ' ψαλμόν·

Φίλον θεῷ ἐκ τῆς καθ' ὑπερβολὴν θλίψεως χαρίζεσθαι τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν τὴν βοήθειαν. Νοσεῖς; Εὐθύμει· ὅν γὰρ ἀγαπᾶ κύριος, παιδεύει. Πτωχεύεις; Εὐφραίνου, ὅτι Λαζάρου σε τὰ ἀγαθὰ διαδέξεται. Ἀτιμάζῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ; Μακάριος εἰ, ὅτι σοῦ ἡ αἰσχύνη εἰς δόξαν ἀγγέλου μεταβληθήσεται. Πείσωμεν οὖν ἔαυτούς, ἀδελφοί, ἐν καιρῷ πειρασμοῦ, μὴ πρὸς ἀνθρωπίνας ἐλπίδας 10 ἀποτρέχειν καὶ ἔαυτοῖς τὰς βοηθείας θηρᾶσθαι, ἀλλ' ἐν δάκρυσιν καὶ στεναγμοῖς καὶ φιλοπόνῳ προσευχῇ καὶ ἀγρυπνίᾳ εὐτόνῳ τὰς δεήσεις ποιεῖσθαι· οὕτως γὰρ λαμβάνει βοήθειαν ἐκ θλίψεως ὁ τῆς ἀνθρωπίνης βοηθείας ώς ματαίας καταφρονῶν.

<II¹suppl. 314 / V cap. Θ 5, 62>

1 II¹suppl. 292–313 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) 5 – 6 Hebr. 12, 6 6 – 7 ὅτι – διαδέξεται] cf. *Luc. 16, 20–25* 14 II¹suppl. 314 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

4 – 5 II¹1145 Φίλον – βοήθειαν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in Psalmum LIX*, 5 (PG 29, 468, 34–35) 5 – 13 Νοσεῖς – καταφρονῶν] IBID. (PG 29, 468, 42 – 469, 10)

3 – 13 II¹1145 K cap. Θ 8, 31 (176v[23]24–177r13); V^EV^O cap. Θ 5, 61; V^W cap. Θ 5, 46; P cap. Θ 6, 61; M cap. Θ 6, 60; T cap. Θ 9, 51; R cap. Θ 9, 44; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 24, 46 – 25, 9

II¹1145 (a) K PM T Τοῦ ἀγίου] *om. P* βασιλείου M ἐκ τοῦ] *om. PM* τὸν] τῶν T νθ'] πθ' M (b) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου R (c) Βασιλείου V

4 ὑπερβολὴν] ὑπερόχην (*sic*) M 4 – 5 τῷ ἐκζητοῦντι K, τοῖς εκζειτούσῃν T 5 αὐτοῦ M, αὐτῶν T R ὅν] ὃν M 6 λαζαρου σε M, λαζάρουσε K V^W, λαζάρουσαι V^E, λαζάρον σε V^O 7 διαδέχεται V^W ἀτιμάζει V^EV^O M θεοῦ] κυρίου R 8 – 13 Πείσωμεν – καταφρονῶν] *om. R* 8 πείσομεν V^EV^O P, πήσωμεν T 8 – 9 ἔαυτοῦ V^O 9 πειρασμῶν P, πηρασμῶν T 10 ἔαυτῶν K ἀλλ'] ἀλλὴ K 11 φιλοπόρω V^O 11 – 12 εὐτόνῳ – δεήσεις] τας δεήσεις εὐτόνως M 11 ἐντόνῳ P 12 οὕτος V^E M (= *ed.*), οὕτος V^O

II¹1146 / K cap. Θ 8, 32

Ἐκ τοῦ εἰς τὴν μακαρίαν Ἰουλίτταν·

Φορτικὸν τοῖς ὑπὸ λύπης τὴν ψυχὴν κεκακωμένοις ἡ ἐπιτίμησις.

II¹1147 / K cap. Θ 8, 33

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ α' εἰρηνικοῦ. 5

Ἐστιν ὅτε καὶ τοῦτο φάρμακον ἀγαθὸν εἰς σωτηρίαν, ἡ θλίψις.

II¹1148 / K cap. Θ 8, 34

Ἐκ τοῦ εἰς Ἡρωνα τὸν φιλόσοφον·

Γενναιότερον ἐκ τοῦ παθεῖν τὸ φιλόσοφον, ὥσπερ ψυχρῷ σίδηρος ἔμπυρος, οὕτω τοῖς κινδύνοις στομούμενον. 10

9 – 10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 32.8./8. (ed. Ihm, p. 649)

3 **II¹1146** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in martyrem Iulittam*, 8 (PG 31, 257, 24–25) **6** **II¹1147** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliatiōnem* (*Orat.* 6), 17, 3–4 (ed. Calvet-Sebasti, p. 162) **9 – 10** **II¹1148** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Heronis philosophi* (*Orat.* 25), 15, 15–17 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 192)

2 – 3 **II¹1146** K cap. Θ 8, 32 (177r[13]14–15); V^EV^O cap. Θ 5, 63; V^W cap. Θ 5, 47; P cap. Θ 6, 63; M cap. Θ 6, 62; T cap. Θ 9, 53; R cap. Θ 9, 46; *deest in H^I L^b*; PG 96, 25, 10–12 **5 – 6** **II¹1147** K cap. Θ 8, 33 (177r[15]16–17); V^EV^O cap. Θ 5, 64; V^W cap. Θ 5, 48; P cap. Θ 6, 64; M cap. Θ 6, 63; T cap. Θ 9, 54; R cap. Θ 9, 47; *deest in H^I L^b*; PG 96, 25, 12–13 **8 – 10** **II¹1148** K cap. Θ 8, 34 (177r[17]18–20); *deest in V H^I PML^b T R*

II¹1146 (a) K (b) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ P (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) Γρηγορίου V^W (e) s. a. V^EV^O M (f) s. d. **T** **II¹1147** (a) K (b) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ P (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) s. a. V T (e) s. d. M

3 Φορτικὸν] φρόντισον R ἡ ἐπιτίμησις] om. R **6** τοῦτο] om. K^{a.c.}, το (sic) M ἦ] s. l. V^E

II¹1149 / K cap. Θ 8, 35

Ἐκ τοῦ περὶ τῆς χαλάζης.

Ἐν τοῖς νοσήμασι τὸ λυποῦν ἀεὶ πάθος τοῦ μὴ παρόντος ἀνιαρώτερον.

5

II¹1150 / K cap. Θ 8, 36

Ἐκ τοῦ εἰς Κυπριανόν·

Εὐμήχανον ἄπαν τὸ πιεζόμενον.

II¹1151 / K cap. Θ 8, 37

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

10 Ποιεῖ καὶ βασιλέας ταπεινοὺς πάθος.

3 – 4 II¹1149 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De grandine, in patrem tacentem* (*Orat. 16*), 6 (PG 35, 941, 38–39) **7 II¹1150** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Cypriani* (*Orat. 24*), 12, 2–3 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 64) **10 II¹1151** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia epis copi* (*Orat. 43*), 54, 18–19 (ed. Bernardi, p. 238)

2 – 4 II¹1149 K cap. Θ 8, 35 (177r[20]21–22); *deest in V H¹ PML^b T R* **6 – 7**
II¹1150 K cap. Θ 8, 36 (177r[22]23); *deest in V H¹ PML^b T R* **9 – 10 II¹1151** K
cap. Θ 8, 37 (177r[23]24); V^EV^O cap. Θ 5, 65; V^W cap. Θ 5, 49; P cap. Θ 6, 65; M
cap. Θ 6, 64; T cap. Θ 9, 55; R cap. Θ 9, 48; *deest in H¹ L^b; PG 96, 25, 13–14*

II¹1151 (a) K (b) Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον (βασι- cod.) M (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) s. a. V P T

10 καὶ – ταπεινοὺς] ταπεινοὺς καὶ βασιλέας K, βασιλέας ταπεινούσθαι M

II¹1152 / K cap. Θ 8, 38

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου·

Μέγα τὸ παρὰ τῶν συναλγούντων φάρμακον, καὶ οἱ τὸ ἵσον τοῦ πάθους ἔχοντες πλεῖον εἰσὶν εἰς παραμυθίαν τοῖς πάσχουσιν.

II¹1153 / K cap. Θ 8, 39

5

Ἐκ τῆς λγ' ἐπιστολῆς·

Μὴ σφόδρα δάκνου τοῖς λυπηροῖς· ἂν γὰρ ἥττον λυπώμεθα, ἥττον ἔστι λυπηρά.

II¹1154 / K cap. Θ 8, 40

Ἐκ τῆς ρμα' ἐπιστολῆς·

10

Τὰ ἴδια κακὰ καιρὸν οὐ δίδωσι τοῖς ἀλλοτρίοις σχολάζειν· οὐδὲ γὰρ οὕτω τίς ἔστι φιλικὸς καὶ φιλόσοφος, ὥστε ὑπεράνω παθῶν εἶναι καὶ παρακαλεῖν ἄλλον, αὐτὸς δεόμενος παρακλήσεως.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 28.10./10. (ed. Ihm, p. 610)

3 – 4 II¹1152 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio* (*Orat. 7*), 18, 2–4 (ed. Calvet-Sebasti, p. 224) 7 – 8 II¹1153 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, LXXII (ed. Gallay, I, p. 91) 11 – 13 II¹1154 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, LXIII, 2 (ed. Gallay, I, p. 81–82)

2 – 4 II¹1152 K cap. Θ 8, 38 (177r[24]177v1–3); *deest in V H^I PML^b T R* 6 – 8 II¹1153 K cap. Θ 8, 39 (177v[3]4–5); V^EV^O cap. Θ 5, 66; V^W cap. Θ 5, 50; P cap. Θ 6, 66; M cap. Θ 6, 65; T cap. Θ 9, 56; R cap. Θ 9, 49; *deest in H^I L^b; PG 96, 25, 15–16* 10 – 13 II¹1154 K cap. Θ 8, 40 (177v[5]6–10); *deest in V H^I PML^b T R*

II¹1153 (a) K (b) Ἐκ τῆς πρὸς Βασίλειον ἐπιστολῆς T (c) Τοῦ Θεολόγου, εἰς Βασίλειον R (d) Εἰς Βασίλειον P (e) Τοῦ Θεολόγου V^EV^O (f) Τοῦ αὐτοῦ M (g) s. a. V^W

7 ἀν] ἀν V^EV^W T, ἀν P, καν K λυπούμεθα V PM T R 8 ἔστι V^W, ἔσται (ἐ- M) PM T R λυπηρά] *praem.* τὰ T R 12 φιλικὸς] *correxi* (ed.), φιλήκοος K

II¹1155 / K cap. Θ 8, 41

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ α' λόγου τῶν μακαρισμῶν·

Ἀθλιότης ἔστιν ἡ ἐν τοῖς λυπηροῖς τε καὶ ἀβουλήτοις πάθεσιν ταλαιπωρία.

5

II¹1156 / K cap. Θ 8, 42

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον·

Ὑπὲρ ὅν ἂν πάθωμεν κακῶς, ἢ ἀμαρτήματα διαλυόμεθα, ἢ λαμπροτέρους λαμβάνομεν τοὺς στεφάνους, ἂν μὴ ἀμαρτήματα τοσαῦτα ἔχωμεν.

10

<II¹suppl. 315–317 / V cap. Θ 5, 68–70>

10 II¹suppl. 315–317 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1155 GREGORIUS NYSSENUS, *De beatitudinibus*, I (ed. Callahan, p. 80, 4–5)
7 – 9 II¹1156 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Matthaeum homiliae*, IX, 2 (PG 57, 178, 1–4)

2 – 4 II¹1155 K cap. Θ 8, 41 (177v[10]11–12); *deest in* V H^I PML^b T R **6 – 9**
 II¹1156 K cap. Θ 8, 42 (177v[12–13]14–17); V^EV^O cap. Θ 5, 67; V^W cap. Θ 5, 51; P
 cap. Θ 6, 67; M cap. Θ 6, 66; T cap. Θ 9, 57; R cap. Θ 9, 50; *deest in* H^I L^b; PG 96, 25,
 17–19

II¹1156 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου R (c) Ἐκ τῆς λγ' ἐπιστολῆς PM (d) Κατὰ
 Ματθαῖον (μαθατιον [sic] cod.) V^W (e) s. a. V^EV^O T

7 ἀμάρτημα V^W T διαλυόμεθα] *scripsi* (ed.), διαλυώμεθα K, διαλύομεν (-λυο- P,
 λυό- M) V PM T R **7 – 8** αλαμπροτέρους (sic) T 8 λαμβάνομεν – στεφάνους]
om. T λαμβάνωμεν K τοὺς] *om.* R ἄν] ἐὰν M **9** ἔχομεν V PM

II¹1157 / K cap. Θ 8, 43

Τοῦ μακαρίου Διονυσίου, ἐκ τῆς πρὸς Ἀφροδίσιον ἐπιστολῆς·

Οὐ σχολὴ τῇ κατωδύνωψι ψυχῇ τὸ τοῦ κολάζοντος ἐκλογίζεσθαι φρόνημα, οὐδὲ δύναται κλυδωνιζομένη καὶ συγκεχυμένη τὴν ἀτάραχον καὶ γαληνιῶσαν τοῦ κρείττονος ἐνορᾶν διάνοιαν.

5

II¹1158 / K cap. Θ 8, 44

Συνεσίου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Οὐδὲν ἂν γένοιτο τοῦ παθόντος ρήτορικώτερον.

II¹1159 / K cap. Θ 8, 45

Ιωσήπου ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἴστορίας·

10

Πείθεται ταχέως ἄνθρωπος ἐν συμφοραῖς· ὅταν δὴ καὶ τῶν κατεχόντων δεινῶν ἀπαλλαγὴν ὁ ἔξαπατῶν καθυπογράψῃ, τότε ὁ πάσχων γίνεται ὅλος τῆς ἐλπίδος.

3 – 5 II¹1157 DIONYSIUS ALEXANDRINUS, *Epistula ad Aphrodisium*, locus non repertus (ed. Feltoe, Z. V, 4 [p. 255, 7–10]); Holl, n° 372 **8 II¹1158** SYNESIUS PENTAPOLITANUS (CYRENENSIS), *Epistulae*, CXIX, 7–8 (ed. Garzya, III, p. 251) **11 – 13 II¹1159** FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, VI, 287 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 550, 22–24)

2 – 5 II¹1157 K cap. Θ 8, 43 (177v[17–18]19–23); *deest* in V H^I PML^b T R; PG 86, 2081, 29–34 **7 – 8 II¹1158** K cap. Θ 8, 44 (177v[23]24–178r1); *deest* in V H^I PML^b T R **10 – 13 II¹1159** K cap. Θ 8, 45 (178r[1]2–5); *deest* in V H^I PML^b T R

II¹1159 ιωσίππου K

3 σχολὴ] correx. Feltoe, σχολεῖ K κατωδύνωψι] correx. Feltoe, κατοδύνωι K **11** δὴ] δ' ἥδη ed.

II¹1160 / K cap. Θ 8, 46

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·
Ἐθάδες γεγόναμεν κακοπραγιῶν.

II¹1161 / K cap. Θ 8, 47

5 Ἐκ τῆς αὐτῆς·
Λαλώτατον ἄνθρωπος ἀτυχῶν.

II¹1162 / K cap. Θ 8, 48

Ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·
Μαντικώτατον ἡ ἐκάστου ψυχή, μάλιστα τῶν ἐν κακοπραγίαις.

3 II¹1160 PHILO IUDAUS, *Legatio ad Gaium*, 187 (ed. Reiter, p. 190, 9) **6 II¹1161**
PHILO IUDAUS, *Legatio ad Gaium*, 190 (ed. Reiter, p. 190, 17–18) **9 II¹1162** PHI-
LO IUDAUS, *In Flaccum*, 186 (ed. Reiter, p. 153, 11–12)

2 – 3 II¹1160 K cap. Θ 8, 46 (178r[5]6); *deest in V H¹ PML^b T R* **5 – 6 II¹1161** K
cap. Θ 8, 47 (178r[6]7); *deest in V H¹ PML^b T R* **8 – 9 II¹1162** K cap. Θ 8, 48 (178r
[7]8–9); *deest in V H¹ PML^b T R*

Στοιχεῖον I

<Τίτλος α'> Περὶ ἱκετευόντων, ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

γ' Περὶ ἱκετευόντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

5

ζ' Περὶ ἱκετευόντων, καὶ ὅτι χρὴ τὰς ἱκεσίας τῶν δεομένων προσίεσθαι.

<II¹suppl. 318–320 / V cap. I 3, 1–3>

II¹1163 / K cap. I 1, 1

Ἀπὸ τοῦ Ἰώβ.

10

Μὴ ἐκκλίνῃ ὁ νοῦς σου ἐκὼν δεήσεως, ἀδυνάτων ἐν ἀνάγκῃ ὅντων.

2 – 3 Περὶ – προσίεσθαι] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 2 8 II¹suppl. 318–320 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

11 – 12 II¹1163 Iob 36, 19^{1–2}

1 Stoicheion K^{txt} (178r9) K^{pin} 2 – 3 Titlos (a) K (178r9–11) 4 – 5 Titlos (b) V A^{1 pin}; *deest in H¹A¹ txt* 6 – 7 Titlos (c) PML^{b pin}; *deest in L^b txt* 10 – 12 II¹1163 K cap. I 1, 1 (178r[11]12–13); V cap. I 3, 4; PM cap. I 6, 4; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 60, 29–30

2 – 3 Titlos (a) 2 Τίτλος α'] *supplevi e K^{pin}, om. K^{txt}* [ἱκετεύοντων] ἱκετεύοντος K^{pin} 4 – 5 Titlos (b) 4 γ'] δ' V^O txt (*'γ' exspectav.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^{1 pin} (*'γ' secund. ser.*), praem. τίτλος V^W txt* 6 – 7 Titlos (c) 6 – 7 καὶ – προσίεσθαι] *om. M*

II¹1163 (a) K (b) Ἰώβ V PM ἰώβ V^E, ἰώβ PM V^O

11 ἐκκλίνει V^EV^O P, ἐκκλίνης K M [ό νοῦς σου] τὸ οὖς σου K M [ἐκών] ἐκών V^E, ἐκών P, *om. K* 12 ἀδυνάτων – ὅντων] ἐνανάγκη ἀδυνάτων V^EV^O

II¹1164 / K cap. I 1, 2

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ίκέτην δεόμενον μὴ ἀπαναίνου,
καὶ ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς ὁφθαλμόν.

5

II¹1165 / K cap. I 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Ίκεσίαν δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς.

II¹1166 / K cap. I 1, 4

Τοῦ θεολόγου ἄγίου Γρηγορίου, ἐκ τῆς οἵζ' ἐπιστολῆς·

- 10 Συμμετρεῖσθαι δεῖ τῷ αἰτουμένῳ τὴν αἴτησιν· ὅμοιώς γὰρ ἄτοπον παρὰ μικροῦ μεγάλα ζητεῖν, καὶ παρὰ μεγάλου μικρά· τὸ μὲν γὰρ ἄκαιρον, τὸ δὲ σμικρόλογον.

10 – 12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.20./16. (ed. Ihm, p. 164)

3 II¹1164 Ίκέτην – ἀπαναίνου] Sir. 4, 4¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 52) **4** καὶ – ὁφθαλμόν] Ibid. 4, 5¹ (Wahl, p. 52–53) **7** II¹1165 Sir., locus non repertus (Wahl, *Sirach-Text*, p. 152), sed cf. supra, II¹1164 / K cap. I 1, 2 **10 – 12** II¹1166 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, XXIII, 1–2 (ed. Gallay, I, p. 31)

2 – 4 II¹1164 K cap. I 1, 2 (178r[13]14–15); V cap. I 3, 5; PM cap. Θ 6, 5; *deest in H¹ L^b; PG 96, 60, 31–32* **6 – 7** II¹1165 K cap. I 1, 3 (178r[15]16); *deest in V H¹ PML^b* **9 – 12** II¹1166 K cap. I 1, 4 (178r[16–17]18–21); V cap. I 3, 7; PM cap. I 6, 7; *deest in H¹ L^b; PG 96, 60, 34–37*

II¹1164 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM Τοῦ] *om.* V P σηράχ M II¹1166 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) *s. a.* V P

4 ἀποστρέψεις M ὁφθαλμόν] ὁφθαλμόν σου M, ὁφθαλμούς K **10** τῶν αἰτουμενῶν (*sic!*) M **12** ἄκαιρων V^EV^O, ἄλογον M σμικρολόγον V^W, μικρολόγον M, σμικρολόγων V^EV^O

II¹1167 / K cap. I 1, 5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον·

Ως αἰσχρὸν ταῦτα καὶ ἡμᾶς ἀπαιτεῖν καὶ μὴ παρέχειν ὑμᾶς.

II¹1168 / K cap. I 1, 6

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα·

5

Δέχου τὸν ἰκέτην, ἐπίκουρον ἔχοντα τὴν ἡμέραν.

II¹1169 / K cap. I 1, 7

Συνεσίου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Μὴ αἴτει μεγάλα, ἵνα μὴ δυοῖν θάτερον, ἢ τυγχάνων λυπῆς, ἢ μὴ τυγχάνων λυπῆς.

10

6 ἐπίκουρον – ἡμέραν] cf. Greg. Naz., *In S. Pascha et in tarditatem* (*Orat. 1*), 2, 3–4 (ed. Bernardi, p. 74) **9 – 10** exstat etiam ap. Ps.-Max. *Conf., Loci communes*, 8.57./.59. (ed. Ihm, p. 205)

3 **II¹1167** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In seipsum, cum rure rediisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant* (*Orat. 26*), 6, 13–14 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 238) **6**
II¹1168 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. Pascha et in tarditatem* (*Orat. 1*), locus non repertus **9 – 10** **II¹1169** SYNESIUS PENTAPOLITANUS (CYRENENSIS), *Epistulae*, LXIV, 1–2 (ed. Garzya, III, p. 173)

2 – 3 **II¹1167** K cap. I 1, 5 (178r[21–22]23–24); V cap. I 3, 6; PM cap. I 6, 6; *deest in H¹ L^b; PG 96, 60, 33–34* **5 – 6** **II¹1168** K cap. I 1, 6 (178r[24–178v1]178v2); V cap. I 3, 8; PM cap. I, 6, 8; E cap. 159, 71; *deest in H¹ L^b; PG 96, 60, 37–38* **8 – 10**
II¹1169 K cap. I 1, 7 (178v[3]4–5); *deest in V H¹ PML^b*

II¹1167 (a) K κατὰ] *sic cod., exspectaveris* τὰ κατὰ (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν PM (c) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om. V^W* **II¹1168** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ Πάσχα PM Τοῦ αὐτοῦ] *om. P* (c) Θεολόγου E (d) *s. a. V*

3 αἴτεῖν K ὑμᾶς] ἡμᾶς (η- P) *V^W P*

Τίτλος β' Περὶ ἰσότητος, καὶ ὅτι χρὴ τὰ πρὸς ἀξίαν ἐκάστῳ
νέμειν.

*II²/T cap. I 1

δ' Περὶ ἰσότητος, καὶ ὅτι χρὴ τὰ πρὸς ἀξίαν ἐκάστῳ νέμειν.

α' Περὶ ἰσότητος, ὅτι ἡ ἰσότης φιλαδελφίας ἐστὶν μήτηρ, τὰ
5 πρὸς ἀξίαν ἐκάστῳ νέμουσα.

ΙΙ¹1170 / K cap. I 2, 1

*II²1644 /
T cap. I 1, 2

<***>

Μετὰ ὄσίου ὄσιος ἔσῃ,
καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθώου ἀθώος ἔσῃ
10 καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ
καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις.

ΙΙ¹1171 / K cap. I 2, 2

*II²1645 /
T cap. I 1, 3

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ σκγ'.

Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.

8 – 11 ΙΙ¹1170 Ps. 17, 26¹–27² 14 ΙΙ¹1171 Matth. 22, 21

1 – 2 **Titlos (a)** K (178v6–7) 3 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 4 – 5 **Titlos (c)** PML^bpin (*cf. *II²/T cap. I 1 titlos*); *deest in L^btxt* 7 – 11 ΙΙ¹1170 K cap. I 2, 1 (178v8–10); V cap. I 4, 1; PM cap. I 1, 1; *deest in H^IL^b*; PG 96, 60, 41–42 13 – 14 ΙΙ¹1171 K cap. I 2, 2 (178v[10]11–12); V cap. I 4, 2; PM cap. I 1, 2; *deest in H^IL^b*; PG 96, 60, 43–44

1 – 2 **Titlos (a)** 1 καὶ] *om. K^{pin}* 3 **Titlos (b)** δέ] *om. V^Otxt* (*δέ secund. ser.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (*δέ secund. ser.*), *praem. τίτλος V^Wtxt* ἐκάστῳν *V^Opin*, *om. V^Etxt V^Otxt A^Ipin* νέμειν] *add. καὶ μὴ σφάλλειν* (*σφάλειν V^Opin*) ἐν τῇ κρίσει τοῦ τοιούτου (*τοιτού [sic] V^Opin*) *V^Epin V^Opin* 4 – 5 **Titlos (c)** 4 – 5 ὅτι – νέμουσα] *om. M*

ΙΙ¹1170 (a) *s. a. K* (b) Δαυΐδ V (c) Ψαλμοῦ ι' PM ψαλμὸς M ΙΙ¹1171 (a) K (b) Ματθαίου, κεφαλαίου (*sic*) P (c) Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου M (d) Ματθαίου V^E (e) Τοῦ Εὐαγγελίου V^W (f) *s. a. V^O*

10 – 11 καὶ – διαστρέψεις] *om. V^EV^O PM* 11 καὶ – διαστρέψεις] *om. V^W* 14 πόδοτε V^E Καίσαρος] *add. τῷ M, τῷ P*

*II¹1646 /
T cap. I 1, 4

II¹1172 / K cap. I 2, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Ἀρωμαίους ἐπιστολῆς.

Ἄπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον.

*II¹1650 /
T cap. I 1, 8

II¹1173 / K cap. I 2, 4

5

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ἡβ' τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ.

Οὐχ' ἀπλῶς ὁ ἀγωνοθέτης τοῖς ἐθέλουσιν τῶν ἀθλητῶν τὰς ἔξαιρέτους χαρίζεται τιμάς, ἀναλόγως δὲ μᾶλλον ταῖς τῶν ἀθλητῶν εὐδοκιμήσεσι διανέμει τὰ γέρα.

*II¹1653 /
T cap. I 1, 11

II¹1174 / K cap. I 2, 5

10

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ νέμειν ἵσα τοῖς ἀνίσοις, τῆς μεγίστης ἐστὶν ἀδικίας.

3 – 4 II¹1172 Rom. 13, 7 7 – 9 II¹1173 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 11, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 768) 12 II¹1174 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 12, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 769)

2 – 4 II¹1172 K cap. I 2, 3 (178v[12]13–15); V cap. I 4, 3; PM cap. I 1, 3; *deest in H¹ L^b; PG 96, 60, 45–47* 6 – 9 II¹1173 K cap. I 2, 4 (178v[16]17–20); V cap. I 4, 4; PM cap. I 1, 4; *deest in H¹ L^b; PG 86, 2081, 36–41; PG 96, 60, 48–51* 11 – 12 II¹1174 K cap. I 2, 5 (178v[20]21–22); V cap. I 4, 6; P cap. I 1, 6; M cap. I 1, 5; *deest in H¹ L^b; PG 86, 2081, 42–44; PG 96, 60, 52–53*

II¹1172 (a) K (b) Πρὸς Ἀρωμαίους V^EV^O P Ἀρωμαίους P (c) Τοῦ Ἀποστόλου, πρὸς Ἀρωμαίους M (d) s. a. V^W II¹1173 (a) K (b) Κυρίλλου V PM κυρίλλου V^W, κηρυλλού M II¹1174 (a) K (b) ἰωσίππου (*sic!*) M (c) s. a. V^EV^O P (d) s. d. V^W

4 τὴν τιμὴν] *om.* M 7 ἀγονοθέτης (-θε- P) V^W a. c. PM θέλουσι V^W ἀθλητῶν]
ἀθελήτων V^W, ἀθλητὴν M 8 ἀθλούντων K

II¹1175 / K cap. I 2, 6

Τοῦ ἀγίου Μεθοδίου, ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως·

Τὸ ἑκάστῳ προσώπῳ τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ παντὸς τηρεῖν ἀναγκαῖον.

5

<II¹suppl. 321 / V cap. I 4, 7>*II²1656 /
T cap. I 1, 14**II¹1176 / K cap. I 2, 7***II²1657 /
T cap. I 1, 15

Τοῦ μακαρίου Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Πᾶν τὸ ἄνισον ἀγάπης ἀλλότριον.

II¹1177 / K cap. I 2, 8

10 Φίλωνος, ἐκ τῶν περὶ τοῦ Ἱεροῦ·

Μεταδοτέον οὐ πᾶσι πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐφαρμοζόντων τοῖς ληψιμένοις· εἰ δὲ μή, τὸ κάλλιστον καὶ λυσιτελέστατον τῶν ἐν τῷ βίῳ, τάξις, ἀναιρεθήσεται ύπὸ τῆς βλαβερωτάτης παρευημερηθεῖσα συγχύσεως.

5 II¹suppl. 321 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1175 METHODIUS OLYMPIUS, *De resurrectione*, I, 2, 6 (ed. Bonwetsch, p. 221, 19–20); Holl, n° 412 8 II¹1176 ISIDORUS PELUSIOTA, *Epistulae*, locus non repertus 11 – 14 II¹1177 PHILO IUDAUS, *De specialibus legibus*, I, 120 (ed. Cohn, p. 30, 7–9); quod attinet ad lemma, vide IBID., I, inter 65 et 66 (p. 17, 1)

2 – 4 II¹1175 K cap. I 2, 6 (178v[22]23–24); *deest in V H¹ PML^b; PG 86, 2081, 45–47* 7 – 8 II¹1176 K cap. I 2, 7 (178v[24–179r1]179r2); V cap. I 4, 8; P cap. I 1, 8; M cap. I 1, 7; E cap. 159, 70; *deest in H¹ L^b; PG 96, 60, 55* 10 – 14 II¹1177 K cap. I 2, 8 (179r[2]3–7); *deest in V H¹ PML^b; PG 86, 2081, 48–53*

II¹1176 (a) K [Πηλουσιώτου] *scripsi*, πλουσιώτου *cod.* (b) Ἰσιδώρου (ἴσι- *cod.*) Πηλουσιώτου (πιλ- *cod.*) P (c) Ἰσιδώρου (ισιδ *cod.*) V^W (d) *s. a.* V^EV^O M E

II¹1178 / K cap. I 2, 9

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Τὸ ὅμοια τοῖς τὰς ἀξίας <ἀνομοίοις> ἀπονέμειν, ἄνισον· τὸ δὲ ἄνισον πηγὴ κακῶν.

*II¹1654/
T cap. I 1, 12

II¹1179 / K cap. I 2, 10

5

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ισότης πηγὴ δικαιοσύνης.

3 – 4 II¹1178 PHILO IUDAeus, *De specialibus legibus*, I, 121 (ed. Cohn, p. 30, 16–17)
7 II¹1179 PHILO IUDAeus, *Legatio ad Gaium*, 85 (ed. Reiter, p. 171, 18–19)

2 – 4 II¹1178 K cap. I 2, 9 (179r[7]8–9); *deest in V H¹ PML^b; PG 86, 2081, 54–56*
6 – 7 II¹1179 K cap. I 2, 10 (179r[9]10); V cap. I 4, 5; P cap. I 1, 5; E cap. 159, 69;
deest in H¹ ML^b; PG 96, 60, 51

II¹1179 (a) K (b) Φίλωνος V P E

3 ἀξίας] *correxī* (ed.), ἀταξίας K ἀνομοίοις] *supplevi* (ed.), *om.* K

Τίτλος γ' Περὶ ἴματίων, ὅτι οὐ δεῖ ἴματισμῷ πολυτελεῖ κεχρῆ-
σθαι <ἢ ἄνδρα γυναικείαν ἐσθῆτα φορεῖν>.

*II² /
T cap. I 2

ς' Περὶ ἴματίων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἴματισμῷ πολυτελεῖ κεχρῆσθαι
ἢ ἄνδρα γυναικείαν ἐσθῆτα φορεῖν.

5 β' Περὶ ἴματισμοῦ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἴματισμῷ πολυτελεῖ κεχρῆ-
σθαι.

II¹1180 / K cap. I 3, 1

*II²1658 /
T cap. I 2, 1

<****>

Καὶ ἐποίησε κύριος τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερμα-
10 τίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς.

II¹1181 / K cap. I 3, 2

*II²1660 /
T cap. I 2, 3

Τοῦ Λευϊτικοῦ·

Ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτώνα λινοῦν, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἐνδύσε-
ται περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ.

9 – 10 II¹1180 Gen. 3, 21 13 – 14 II¹1181 Lev. 6, 10

1 – 2 **Titlos (a)** K (179r10–12) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 5 – 6

Titlos (c) PML^bpin (*cf. *II² / T cap. I 2 titlos*); *deest in L^btxt* 8 – 10 II¹1180 K cap. I 3, 1 (179r13–14); *deest in V H^I PML^b* 12 – 14 II¹1181 K cap. I 3, 2 (179r[14]15–16); V cap. I 6, 1; PM cap. I 2, 1; *deest in H^I L^b; PG 96, 61, 37–38*

1 – 2 **Titlos (a)** 2 ἢ – φορεῖν] *supplevi e K pin, om. K txt* 3 – 4 **Titlos (b)** 3 *ς'*] *om. V^Etxt* (*ς' secund. ser.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (*ς' secund. ser.*), *praem. τίτλος V^Wtxt καὶ] om. V^Epin V^Opin δεῖ] χρὴ V^W ἴματισμῶν V^Etxt V^Otxt, ἴματισμῶς (*sic*) V^Opin 4 ἢ – φορεῖν] ἢ ἄνδρα ἢ γυναῖκα V^Etxt V^Otxt A^Ipin 5 – 6 **Titlos (c)** 5 – 6 καὶ – κεχρῆσθαι] *om. M**

II¹1180 s. a. K II¹1181 Τοῦ] *om. V M λευητ (*sic*) V^W*

13 περισκελὲς V^O, περίσκελες K, περὶ σκελες P, περικαλες M

II¹1182 / K cap. I 3, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελές λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ζώνη λινῆ ζώσεται, καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται· ἴμάτια ἄγια ἔστι, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καὶ ἐνδύσεται αὐτά. 5

*II¹1661 /
T cap. I 2, 4

II¹1183 / K cap. I 3, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἴμάτιον ύφασμένον ἐκ δύο κίβδηλον οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ.

*II¹1662 /
T cap. I 2, 5

II¹1184 / K cap. I 3, 5

10

Τοῦ Δευτερονομίου.

Οὐκ ἔσται σκεύη ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικί, οὐδὲ μὴ ἐνδύσηται ἀνὴρ στολὴν γυναικείαν, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἔστι πᾶς ποιῶν ταῦτα.

3 – 6 II¹1182 Lev. 16, 4 **9 II¹1183** Lev. 19, 19 **12 – 14 II¹1184** Deut. 22, 5 (Wahl,
Deuteronomium-Text, p. 137)

2 – 6 II¹1182 K cap. I 3, 3 (179r[16]17–21); *deest in V H^I PML^b* **8 – 9 II¹1183** K
cap. I 3, 4 (179r[21]22–23); V cap. I 6, 2; PM cap. I 2, 2; *deest in H^I L^b; PG 96, 61,
39–40* **11 – 14 II¹1184** K cap. I 3, 5 (179r[23]179v1–3); V cap. I 6, 3; PM cap. I 2,
3; *deest in H^I L^b; PG 96, 61, 41–43*

II¹1183 (a) K P (b) Δευτερονομίου M (c) s. a. V **II¹1184** (a) K V P Τοῦ] *om.* V (b)
s. d. M

3 περισκελές] *scripsi*, περίσκελες K **5** λινῆν] *scripsi*, λινὴν K **9** κηβδήλων M
οὐκεπιβαλεῖς P, οὐκ ἐπιβαλλεῖς M, οὐκ ἐπιβάλλης V^O, οὐκεπιβάλης V^E έαυτῷ
(έαύ- V^O M) V PM **12** σκεύη] σκευὴ K, σκευη P, σκευγῇ (*sic*) M ἐνδύσηται]
ἐνδύσεται K V **13** γυναικείαν] γυναικείαν K, γυναικίαν VEVW a. c. V^O PM κυρίῳ
– ἔστι] κυρίῳ ἔστι (-iv M, -iv P) VW PM, ἔστι κυρίῳ VEV^O πᾶς] *add.* ὁ VW p. c. M

II¹1185 / K cap. I 3, 6*II²1663 /
T cap. I 2, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον, ἔρια καὶ λίνον ἐπιτοαυτό.

II¹1186 / K cap. I 3, 7*II²1664 /
T cap. I 2, 7

5 Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

Ἐν παντὶ καιρῷ ἔστωσαν τὰ ἴματιά σου λευκά.

II¹1187 / K cap. I 3, 8*II² suppl. 17 /
R cap. I 2, 7

Ἡσαῖον προφήτου.

Τάδε λέγει κύριος· Ἄνθ’ ὃν ὑψώθησαν αἱ θυγατέρες Σιών καὶ ἐπο-
10 ρεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ νεύμασιν ὀφθαλμῶν, καὶ τῇ πορείᾳ
τῶν ποδῶν ἄμα σύρουσαι τοὺς χιτῶνας, καὶ τοῖς ποσὶν ἄμα παί-
ζουσαι, καὶ ταπεινώσει ὁ θεὸς ἀρχούσας θυγατέρας Σιών, καὶ κύ-
ριος ἀνακαλύψει τὸ σχῆμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ
κύριος τὴν δόξαν τοῦ ἴματισμοῦ αὐτῶν καὶ τὸν κόσμον αὐτῶν καὶ
15 τὰ ἐμπλόκια καὶ τοὺς κοσύμβους καὶ τοὺς μηνίσκους καὶ τὸ κά-
θημα καὶ τὸν κόσμον τοῦ προσώπου αὐτῶν καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ

3 II¹1185 Deut. 22, 11 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 138)

8¹ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 166) **9 – 676, 10** II¹1187 Is. 3, 16–24 (Wahl, *Propheten-*
zitate, p. 296–300)

6 II¹1186 Eccle. 9,

2 – 3 II¹1185 K cap. I 3, 6 (179v[3]4–5); V cap. I 6, 4; PM cap. I 2, 4; *deest in H^I L^b*; PG 96, 61, 43–44 **5 – 6** II¹1186 K cap. I 3, 7 (179v[5]6); V cap. I 6, 5; PM cap. I 2,
5; *deest in H^I L^b*; PG 96, 61, 45 **8 – 676, 10** II¹1187 K cap. I 3, 8 (179v[mg]7–
180r7); V cap. I 6, 7; PM cap. I 2, 7; *deest in H^I L^b*; PG 96, 61, 47 – 64, 15

II¹1185 (a) K P (b) s. a. V (c) s. d. M **II¹1186** (a) K V P Τοῦ] *om.* V (b) Τοῦ Σιράχ
(ση- cod.) M **II¹1187** (a) K (b) Ἡσαῖον V PM ἡσαῖον M, ησαῖον P

3 Οὐκ – ἐπιτοαυτό] *om.* VW (*in mg. supplev. man. rec.*) ἐνδύσει (εν- V^E) VEV^O
ἐρίαν M λίνον V^O, λινον P, λινοῦν VW M ἐπιτοαυτό] ἐν τῷ αὐτῷ VEV^O **9**
θυγατέραις V^E P **10** ὀφθαλμῷ M πορίᾳ VEV^{W a. c.} V^O PM **12** καὶ¹] καν
K a. c. ut videtur **14** κόσμων VWV^O a. c. **14 – 16** αὐτῶν² – κόσμον] *om.* M
15 – 676, 2 καὶ¹ – ἐμπλόκιον] *om.* V^O

κόσμου τῆς δόξης καὶ τοὺς χλιδῶνας καὶ τὰ ψέλια καὶ τὸ ἐμπλόκιον καὶ τὸν δακτυλίους καὶ τὰ περιδέξια καὶ τὰ ἐνώτια καὶ τὰ περιπόρφυρα καὶ τὰ μεσοπόρφυρα καὶ τὰ ἐπιβλήματα τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν καὶ τὰ διαφανῆ Λακωνικὰ καὶ τὰ βύσσινα καὶ τὰ ὄγκινθινα καὶ τὴν βύσσον σὺν χρυσίῳ καὶ ὄγκινθῳ συγκαθυφασμένην καὶ θέριστρα κατάκλιτα τοῦ χρυσίου. Καὶ ἔσται σοι ἀντὶ τῆς ὀσμῆς τῆς ἡδείας κονιορτός, καὶ ἀντὶ ζώνης σχοινίῳ ζώσῃ, καὶ ἀντὶ τοῦ κόσμου τῆς κεφαλῆς φαλάκρωμα ἔξεις, καὶ ἀντὶ τοῦ χιτῶνος τοῦ μεσοπορφύρου περιζώσῃ σάκκον· ταῦτά σοι ἀντὶ καλλωπισμοῦ.

5

10

*II¹1665 /
T cap. I 2, 8

II¹1188 / K cap. I 3, 9

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐν περιβολῇ ἴματίων μὴ καυχήσῃ.

13 II¹1188 Sir. 11, 4¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 76)

12 – 13 II¹1188 K cap. I 3, 9 (180r[7]8); V cap. I 6, 6; PM cap. I 2, 6; *deest in H^I L^b*; PG 96, 61, 46

II¹1188 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V^W P Τοῦ] *om.* V^W (c) Τοῦ αὐτοῦ M (d) *s. a.* V^{EVO}

1 χλιδόνας V^E, χλιδόνας P, χληδόνας V^W, χλιδονος M ψέλια V^{EVW}, ψελλία M, ψελλια P 1 – 2 εμπλοκην P 2 τὰ²] *om.* M 2 – 3 ταπεριπόρφυρα K, τὰ περὶ πόρφυρα (πορ- P) PM 3 τὰ³] *om.* K 4 λακονικά V^{EVO}, λακόνικα P, λακωνικῶ M, λακωνιακα (*sic*) K 5 χρυσῶ (-ω P) PM συνικαθυφασμένην V^{EVO} P, σὺν καθυφασμενην M 6 καὶ] *add.* τὰ V PM θεριστὰ V^{EVO} κατάκλιτα] *correxii (LXX)*, καὶ τὰ κλιτὰ (-α P, κλη- M, κλει- K) K V^{EVW} PM, καὶ τὴν κλῖτα V^O 7 ἡδίας V^E, ιδίας V^O, ιδίας M σχοινίων M 8 κεφαλῆς] κεφαλῆς σου K φαλάκρομα V^W, φαλάκειωμα V^O ἔξης (-ξ- V^O M) V^{EVO} M 9 – 10 ἀντικαλλωπισμοῦ K V^E, ἀντικαλλοπισμοῦ (-μου P) V^O PM 13 καυχίσει V^{EVO}

ΙΙ¹1189 / Κ cap. I 3, 10

*ΙΙ²1666 /
Τ cap. I 2, 9

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ θ'.

Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου,
καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ.

5

ΙΙ¹1190 / Κ cap. I 3, 11

*ΙΙ²1667 /
Τ cap. I 2, 10

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων.

Τὸν σκοπὸν τῆς χρήσεως τοῦ ἔνδυματος ὑπέβαλεν ἡμῖν ὁ Ἀπόστολος διὰ μιᾶς λέξεως, εἰπών· Ἐχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα, ὡς τῆς σκέπης ἡμῶν προσδεομένων
10 μόνης, οὐκέτι μέντοι καὶ τῆς ποικιλίας τοῦ ἀπ’ αὐτῆς καλλωπισμοῦ, εἰς τὴν ἀπηγορευμένην περπερίαν ἐκπιπτόντων, ἵνα μὴ τί χειρον λέγω. Ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπεισήχθη διὰ τῆς περιέργου ματαιοτεχνίας τῷ βίῳ. Δηλοῖ δὲ καὶ ἡ πρώτη τῶν σκεπασμάτων χρῆσις, ἣν αὐτὸς ὁ θεὸς τοῖς ἐπιδεηθεῖσιν ἔδωκεν. Ἐποίησεν γὰρ

8 – 9 I Tim. 6, 8 **14 – 678, 1** Gen. 3, 21

3 – 4 ΙΙ¹1189 Matth. 3, 4 **7 – 678, 6** ΙΙ¹1190 BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, XXII, 2 (PG 31, 977, 33 – 980, 3)

2 – 4 ΙΙ¹1189 K cap. I 3, 10 (180r[8]9–11); V cap. I 6, 8; PM cap. I 2, 8; *deest in H¹ L^b; PG 96, 64, 16–18* **6 – 678, 6** ΙΙ¹1190 K cap. I 3, 11 (180r[11]12–180v5); V cap. I 6, 9; PM cap. I 2, 9; *deest in H¹ L^b; PG 96, 64, 19–36*

ΙΙ¹1189 (a) K (b) Ματθαίου V^{EVO} (c) Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, κεφαλαίου θ' PM Εὐαγγελίου] *om. P* (d) Τοῦ Εὐαγγελίου V^W **ΙΙ¹1190** (a) K P (b) Βασιλείου, ἐκ τῶν ἀσκητικῶν κανόνων M (c) Βασιλείου V βασιλίου V^W

3 δὲ] *om. VEVW a. c. V^O PM* ó] *om. M* τὸ] *om. M* ἀποτριχῶν P, ἀποτριχῶς V^O καμήλων V^{W a. c.} 4 δσφῦν K V^{W a. c.}, δσφυν P, δσφὴν V^O αὐτοῦ PM 7 Τὸν τὸ K^{a. c.}, τῶν V^O τοῦ ἔνδυματος] τῶν ἔνδυματος V^O, *om. K* (*in mg. suppl. man. rec.*) 8 λέξεως] φωνῆς K διαστροφὰς K^{p. c.}, δὲ τροφὰς (-ας M) V PM καὶ] *om. P* 9 ἀρκεσθησόμεθα K, ἀρκεσθήσεσθαι V^E, ἀρκέσθη V^O προδεομένων P 10 ἀπ’ αὐτῆς] *om. K* 11 περπερίαν] περίαν V^O ἐκπιπτάντων P, ἐκπιπτόντα (sic) M τί] *om. VV a. c.* 12 λεγων M γὰρ] δὲ V^W 12 – 13 διὰ – ματαιοτεχνίας] *om. K* 13 τῷ βίῳ] *om. V* PM σκεπασμάτων V^{W a. c.} 14 δέδωκεν V PM γὰρ] *om. K*

αύτοῖς ὁ θεός, φησίν, χιτῶνας δερματίνους. Πρὸς γὰρ τὴν τῶν ἀσχημόνων ἐπικάλυψιν ἔξήρκει καὶ ἡ τοιαύτη τῶν χιτώνων χρῆσις. Ἐπειδὴ δὲ ἔτερος σκοπὸς συνεισέρχεται, τοῦ θάλπεσθαι διὰ τῶν σκεπασμάτων, ἀνάγκη ἀμφοτέρων ἐστοχασμένην τὴν χρῆσιν εἶναι, τοῦ τε περιστέλλειν ἡμῶν τὰ ἀσχήμονα καὶ τοῦ ἀλεξήματα εἶναι πρὸς τὴν τῶν ἀέρων βλάβην.

*II¹1668/
T cap. I 2, 11

II¹1191 / K cap. I 3, 12

Ἐκ τῶν αὐτῶν.

Τῆς χρήσεως τὸ μέτρον ἡ ἀπαραίτητος ἀνάγκη τῆς χρείας· ἡ δὲ ὑπὲρ τὴν χρείαν, πλεονεξίας ἢ φιληδοξίας ἢ κενοδοξίας ἔχει τὴν νόσον.

II¹1192 / K cap. I 3, 13

Ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Τὸ κουρᾶς καὶ ἀμπεχόνας ἔξω τῶν ἀναγκαίων περιεργάζεσθαι, ἢ δυστυχούντων ἐστί, κατὰ τὸν Διογένους λόγον, ἢ ἀδικούντων· ὡς

15

14 – 15 cf. Diogen. Laert., *De clarorum philosophorum vitis*, VI, 54, 5–6

9 – 11 II¹1191 BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, LXX (PG 31, 1132, 36–39) 14 – 679, 5 II¹1192 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IX, 3, 1 – 4, 4 (ed. Naldini, p. 118)

8 – 11 II¹1191 K cap. I 3, 12 (180v[5]6–8); V cap. I 6, 10; PM cap. I 2, 10; *deest in H¹ L^b; PG 96, 64, 36–39* 13 – 679, 5 II¹1192 K cap. I 3, 13 (180v[mg]9–17); *deest in V H¹ PML^b*

II¹1191 (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ V^{EVO} (c) s. a. V^W (d) s. d. M

1 αὐτοὺς V^{EVO} φησίν] om. V PM δερματίνους] add. καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς V^{EVO} (= LXX) 2 ἀποκάλυψιν M 3 δὲ] καὶ V^O, δὲ καὶ ed. ἐπεισέρχεται K 4 ἀμφοτέρων] *post ἐστοχασμένην transpos.* K ἐστοχασμένην] *scripsi* (ed.), ἐστοχασμένων PM, -μένως V, -μένος K χρῆσιν] κρίσιν V^{EVO} 5 ἡμῶν] om. V^W (*in mg. suppl. man. rec.*) τοῦ²] om. M ἀλεξήμονα M 6 τῶν] *praem.* ἐκ V P, *praem.* εἰς M^{ut videtur} τὸν ἄερα (*sic*) M 9 ἥ²] εἰ V^{EVO} P 10 φιληδοξίας – κενοδοξίας] κενοδοξίας ἢ φιδολειας M 14 κουρᾶς] *scripsi* (ed.), κοῦρας K 15 – 679, 1 ὡς τὸ ὕστε ed.

τὸ καλλωπιστὴν εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι ὁμοίως αἰσχρόν τῷφημὶ δὴ τοὺς τηλικούτους†, ὡς τὸ ἔταιρεῖν ἢ τὸ ἀλλοτρίοις γάμοις ἐπιβουλεύειν. Τί γὰρ διαφέρει, τῷ γε νοῦν ἔχοντι, ξυστίδα ἀναβεβλῆσθαι ἢ τι τῶν φαύλων ἴμάτιον φορεῖν, ἔως μηδὲν ἐνδέῃ τοῦ πρὸς χειμῶνά τε εἶναι καὶ θάλπος ἀλεξιτήρια;

II¹1193 / K cap. I 3, 14

*II²1670 /
T cap. I 2, 13

Ἐκ τῆς δ' ἐπιστολῆς.

Σκοπὸς ἐσθῆτος εῖς, κάλυμμα εἶναι σαρκὸς πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος αὐταρκεῖς.

10

II¹1194 / K cap. I 3, 15

Ἐκ τῆς θ' ἐπιστολῆς.

Τὸ ἐν ἐσθῆτι εὐχροίας περισκοπεῖν ἵσον ἐστὶ γυναικείῳ καλλωπισμῷ, ὃν ἐκεῖναι ἐπιτηδεύουσιν, ἀλλοτρίῳ ἄνθει παρειάς καὶ τρίχας ἑαυτῶν βάπτουσαι.

8 – 9 II¹1193 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, II, 6, 10–12 (ed. Courtonne, I, p. 11) 12 – 14 II¹1194 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, II, 6, 13–16 (ed. Courtonne, I, p. 11)

7 – 9 II¹1193 K cap. I 3, 14 (180v[mg]18–19); V cap. I 6, 11; PM cap. I 2, 11; *deest in* H¹ L^b; PG 96, 64, 39–40 11 – 14 II¹1194 K cap. I 3, 15 (180v[19]20–23); *deest in* V H¹ PML^b

II¹1193 (a) K δ'] sic K (*cf. lemma loci sequentis*) (b) Τοῦ Θεολόγου, εἰς τὰ Θεοφάνια PM (c) Θεολόγου V^W (d) s. a. V^EV^O II¹1194 θ'] sic K (*cf. lemma loci praecedentis*)

1 – 2 τῷφημὶ – τηλικούτους†] *cruces apposui, sic K*, ἡγεῖσθαι φημι δεῖν τοὺς τοιούτους ed. 1 – 2 δὴ τοὺς] *e corr. K* 3 ξυστίδα] *correxi* (ed.), ξύσταδα K 4 ἢ τι correxi (ed.), ἢ τι K ἴμάτιον] *correxi* (ed.), ἴματίων K ἐνδέη] *correxi* (ed.), ἐνδεή K 8 ἐσθῆτος V^E, ἐσθῆτος M, αἰσθητὸς (-ος P) V^W P εῖς] εἰς K V^W, εἰς P 8 – 9 χειμῶνα – θέρος] θερος καὶ χειμῶν (*sic*) M 8 χειμῶνα] χειμῶνά τε K 8 – 9 θερούς V^W

*II¹1669 /
T cap. I 2, 12

II¹1195 / K cap. I 3, 16

Ἐκ τοῦ εὶς τὰ Θεοφάνεια·

Μὴ ἐσθῆτι μαλακισθῶμεν ἀπαλῇ τε καὶ περιρρεούσῃ, καὶ ἡς τὸ κάλλιστον ἀχρηστία.

*II¹1671 /
T cap. I 2, 14

II¹1196 / K cap. I 3, 17

5

Ἐκ τοῦ εὶς τὴν ἀδελφὴν ἐπιταφίου·

Οὐ χρυσὸς ἔκείνη ἦν κόσμος, ἐν τέχνῃ πονηθεὶς εὶς κάλλους περιουσίαν, οὐ ξανθαὶ πλοκαμίδες διαφαινόμεναι τε καὶ ὑποφαινόμεναι, καὶ βοστρύχων ἔλικες, σοφίσματα σκηνοποιούντων τὴν τιμίαν κεφαλὴν ἀτιμότατα, οὐκ ἐσθῆτος περιρρεούσης καὶ διαφανοῦς πολυτέλεια, οὐ λίθων αὐγαὶ καὶ χάριτες χρωννῦσαι τὸν πλησίον ἀέρα καὶ τὰς μορφὰς περιλάμπουσαι, οὐ ζωγράφων τέχναι καὶ γοητεύματα καὶ τὸ εὖωνον κάλλος, ἀλλὰ τὴν ρέουσαν εὑμορφίαν ταῖς ἐπὶ θεάτρων παρῆκεν καὶ τριόδων καὶ ὅσαις αἰσχύνη καὶ ὄνειδος τὸ αἰσχύνεσθαι.

10

15

3 – 4 II¹1195 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In Theophania* (*Orat. 38*), 5, 6–7 (ed. Moreschini, p. 110) 7 – 13 II¹1196 Οὐ – κάλλος] GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem sororis Gorgoniae* (*Orat. 8*), 10, 5–13 (ed. Calvet-Sebasti, p. 264–266)
13 – 15 ἀλλὰ – αἰσχύνεσθαι] IBID., 10, 23–25 (p. 266)

2 – 4 II¹1195 K cap. I 3, 16 (180v[23]181r1–2); V cap. I 6, 12; PM cap. I 2, 12; *deest in H¹ L^b; PG 96, 64, 41–42* 6 – 15 II¹1196 K cap. I 3, 17 (181r[2]3–13); V cap. I 6, 13; PM cap. I 2, 13; *deest in H¹ L^b; PG 96, 64, 43–53*

II¹1195 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^EV^O (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W PM II¹1196 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εὶς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Γοργονίαν M (c) Εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐαντοῦ P (d) Τοῦ αὐτοῦ V

3 – 4 Μὴ – ἀχρηστία] *om. V^W (in mg. supplev. man. rec.)* 3 αἰσθητι V^W P ἀ-
παλῇ τε V, ἀπαλῇ τε M, ἀπὸλητε (*sic*) P καὶ²] *om. K P ἡς*] εὶς V^E, εὶς V^O 8 – 9
τε – ὑποφαινόμεναι] *om. V^W (in mg. supplev. man. rec.)* 10 ἀτιμότατα V M
εσθῆτος M, αἰσθῆτος *e corr. V^W*, αἰσθῆτος P, ἐσθῆτος V^O περιρρεούσης] περιρρεούσης V^{W a. c.} P, περὶρρεούσης M 11 πολυτελείας K V^O, πολυτελίας M οὐ] *om. M* χρωννῦσαι PM, χροννῦσαι K, χρώνουσαι V^EV^O 12 ζογράφων V^EV^O 14
ταῖς] τοῖς M θεάτρων] θέατρον K V^{W a. c.} τριόδων] προσόδων M 14 – 15 καὶ
ὄνειδος] *om. K*

II¹1197 / K cap. I 3, 18

*II²1672 /
T cap. I 2, 15

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιε' λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Τὸ εὐηματεῖν μειρακιῶδες ἔστι μόνον, καὶ ἐν μόνῃ δοκήσει τὸ ἡδὺ
ἔχει, καὶ τοὺς ὄφθαλμοὺς διαπαίζει.

5

II¹1198 / K cap. I 3, 19

*II²1673 /
T cap. I 2, 16

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Αἱ τῶν ἀναγκαίων κτήσεις καὶ χρήσεις οὐ τὴν ποιότητα βλαβερὰν
ἔχουσιν, ἀλλὰ τὴν παρὰ τὸ μέτρον ποσότητα.

II¹1199 / K cap. I 3, 20

*II²1674 /
T cap. I 2, 17

10 Ἐκ τοῦ β' Παιδαγωγοῦ·

Οὐ κατὰ πάντα σκορακιστέον τὴν χρῆσιν, ἀλλ' ὥσπερ φαρμάκῳ
καὶ βοηθήματι χρηστέον τῷ μύρῳ.

3 – 4 II¹1197 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XV (?) (fr. 33, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 784) **7 – 8 II¹1198** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VI. Cap. XII. 99, 6 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 481, 33 – 482, 1) **11 – 12 II¹1199** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Paedagogus*, II. Cap. VIII. 68, 2 (ed. Stählin/Treu, p. 198, 10–11)

2 – 4 II¹1197 K cap. I 3, 18 (181r[13–14]15–16); V cap. I 6, 14; PM cap. I 2, 14; *deest in H¹ L^b*; PG 86, 2084, 2–5; PG 96, 65, 1–3 **6 – 8 II¹1198** K cap. I 3, 19 (181r [mg]17–19); V cap. I 6, 15; PM cap. I 2, 15; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 65, 5–6 **10 – 12 II¹1199** K cap. I 3, 20 (181r[19]20–22); V cap. I 6, 16; PM cap. I 2, 16; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 65, 7–8

II¹1197 (a) K Ἰουλιανοῦ] *scripsi*, ιουλιανόν *cod.* (b) Κυρίλλου, κατὰ Ἰουλιανοῦ P ἰουλιανοῦ P (c) Κυρίλλου (κυρι- *cod.*), ἐκ τοῦ κειμένου Ἰουλιανοῦ (ἰουλιάνου *cod.*) M (d) Κυρίλλου V κυριλλου V^W **II¹1198** (a) K PM κλημεντος K M ζ'] ἔκτου P στρωματέως M (b) Κλήμεντος V **II¹1199** (a) K PM (b) s. a. V

4 διαπαίζει] διαπρέπει V^W 7 καὶ χρήσεις] *om.* V PM **11** κορακιστέον K **12** τῷ] τὸ V^E

Στοιχεῖον Κ

<Τίτλος α'> Περὶ καρδίας, καὶ ὅτι ἐν καρδίᾳ τὸ ἡγεμονικὸν ἴδρυται.

II¹1200 / K cap. K 1, 1

Βασιλειῶν γ'.

5

Εἶπεν Σολομών· Δός, κύριε, τῷ δούλῳ σου καρδίαν φρονίμην, ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ. Καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Σολομών· Ἰδοὺ ἐπήκουσά σου, καὶ ἔδωκά σοι καρδίαν φρονίμην καὶ σοφήν.

II¹1201 / K cap. K 1, 2

10

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ ἀνδρὸς ἀναπαύεται σοφία.

II¹1202 / K cap. K 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Υἱέ, ἐὰν σοφὴ γένηται ἡ καρδία σου,
εὐφραίνης καὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν.

15

6 II¹1200 Εἶπεν Σολομών] III Reg. 3, 6 (Wahl, 3 *Könige-Text*, p. 103) 6 – 7 Δός – δικαιοσύνῃ] Ibid. 3, 9 (Wahl, p. 103) 7 – 9 Καὶ – σοφήν] Ibid. 3, 11–12 (Wahl, p. 103) 12 II¹1201 Prov. 14, 33¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 73–74) 15 – 16 II¹1202 Prov. 23, 15^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 110)

1 Stoicheion K^{txt} (181r22) K^{pin} 2 – 3 Titlos K (181r22–23) 5 – 9 II¹1200 K cap. K 1, 1 (181r[23]181v1–5) 11 – 12 II¹1201 K cap. K 1, 2 (181v[5]6) 14 – 16 II¹1202 K cap. K 1, 3 (181v[mg]7–8)

2 – 3 Titlos 2 Τίτλος α'] supplevi e K^{pin}, om. K^{txt} (α' secund. ser.)

II¹1203 / K cap. K 1, 4

Τῶν αὐτῶν·

Καρδία μου <ε>ἶδεν πολλά, καὶ σοφίαν καὶ γνῶσιν.

II¹1204 / K cap. K 1, 5

5 Τῶν αὐτῶν·

Καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ.

II¹1205 / K cap. K 1, 6

Τῶν αὐτῶν·

“Υδωρ βαθὺ πολὺ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός,
10 ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἔξαντλήσει αὐτήν.

II¹1206 / K cap. K 1, 7

<****>

Θές με ώς σφραγίδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου.

3 II¹1203 Prov., re vera Eccle. 1, 16⁵ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 148)

6 II¹1204

Prov., re vera Eccle. 8, 5² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 163) **9 – 10** II¹1205 Prov. 20,
5^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 97) **13** II¹1206 Cant. 8, 6¹

2 – 3 II¹1203 K cap. K 1, 4 (181v[8]9)

5 – 6 II¹1204 K cap. K 1, 5 (181v[9]10)

8 – 10 II¹1205 K cap. K 1, 6 (181v[10]11–12)

12 – 13 II¹1206 K cap. K 1, 7
(181v13)

II¹1206 s. a. K

3 εἰδεν] *scripsi*, ἴδεν K **9** πολὺ] βουλὴ LXX

II¹1207 / K cap. K 1, 8

Ιερεμίου προφήτου·

Βαρεῖα ἡ καρδία αὐτοῦ παρὰ πάντας, καὶ ἄνθρωπός ἐστι· καὶ τίς γνώσεται αὐτόν; Ἐγὼ κύριος ἐτάζων καρδίας καὶ δοκιμάζων νεφρούς, τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ.

5

II¹1208 / K cap. K 1, 9

Βαρούχ·

Ἀναλάβωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν οὐρανοῖς.

II¹1209 / K cap. K 1, 10

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

10

Καρδία συνετοῦ διανοηθήσεται παραβολήν.

II¹1210 / K cap. K 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ·

Λάρυγξ γεύεται βρώματα θήρας,
οὕτως καρδία συνετοῦ λόγους.

15

3 – 5 **II¹1207** Ier. 17, 9–10 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 531–532) **8 II¹1208** Bar., re vera Thren. 3, 41 **11 II¹1209** Sir. 3, 29¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 51) **14 – 15 II¹1210** Sir. 36, 24^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 145)

2 – 5 **II¹1207** K cap. K 1, 8 (181v[13–14]15–18) **7 – 8 II¹1208** K cap. K 1, 9 (181v [18]19–20) **10 – 11 II¹1209** K cap. K 1, 10 (181v[20]21) **13 – 15 II¹1210** K cap. K 1, 11 (181v[21]22–23)

8 ὑψηλὸν] *praem.* ὑψός K (*sed cancellav.*)

II¹1211 / K cap. K 1, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας.

II¹1212 / K cap. K 1, 13

5 Τοῦ αὐτοῦ.

Εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπου.

II¹1213 / K cap. K 1, 14

Λουκᾶ εὐαγγελιστοῦ.

‘Ο ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ
10 προσφέρει τὰ ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προσφέρει τὰ πονηρά· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα.

II¹1214 / K cap. K 1, 15

Τοῦ αὐτοῦ.

15 Τὰ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κα-
κεῖνα κ<ο>ινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί,
καὶ τὰ ἐξῆς.

3 II¹1211 Sir. 30, 16² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128–129)
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 129) **9 – 12** II¹1213 Luc. 6, 45
vera Matth. 15, 18–19 sqq.

6 II¹1212 Sir. 30, 22¹
15 – 17 II¹1214 Luc., re

2 – 3 II¹1211 K cap. K 1, 12 (151v[23]182r1) **5 – 6** II¹1212 K cap. K 1, 13 (182r [1]2) **8 – 12** II¹1213 K cap. K 1, 14 (182r[2]3–7) **14 – 17** II¹1214 K cap. K 1, 15 (182r[7]8–10)

16 κοινοῖ] *scripsi* (NT), κινοῖ K

II¹1215 / K cap. K 1, 16

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

II¹1216 / K cap. K 1, 17

Τοῦ ἀγίου Μεθοδίου, ἐκ τῶν περὶ ἀγνείας συμποσίων.

5

Στήθη γάρ καὶ φρένες, αἰσθητικῷ τινι λόγῳ, καὶ νοῦς ἡμῶν εἶναι ὀνομάζεται ἐν τῇ Γραφῇ.

II¹1217 / K cap. K 1, 18

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ γ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου.

Ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ πρότερον ἀπὸ τῶν νοημάτων τύπος ἐγγίνεται 10
τῇ νοήσει. ἔπειτα, μετὰ τὸ φαντασιωθῆναι, ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων
τὰς οἰκείας καὶ προσφυεῖς ἐκάστου σημασίας ἐκλεγόμενος ἔξαγ-
γέλει· εἴτα τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν φωνητικῶν ὄργάνων παραδοὺς τὰ
νοηθέντα, οὕτως διὰ τῆς τοῦ ἀέρος τυπώσεως κατὰ τὴν ἔναρθρον
τῆς φωνῆς κίνησιν τὸ ἐν τῷ κρυπτῷ νόημα σαφηνίζει. 15

3 II¹1215 Luc., re vera Matth. 12, 34 6 – 7 II¹1216 METHODIUS OLYMPIUS, *Symposia de castimonia (Convivium decem virginum)*, Λόγος 8', VI, 4–5 (ed. Musurillo, p. 140) 10 – 15 II¹1217 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, III, 2 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 39, 23 – 40, 5)

2 – 3 II¹1215 K cap. K 1, 16 (182r[10]11) 5 – 7 II¹1216 K cap. K 1, 17 (182r[12] 13–14) 9 – 15 II¹1217 K cap. K 1, 18 (182r[15]16–182v1)

6 αἰσθητικῷ τινι] εἰκότι ed. 7 ὀνομάζεται – Γραφῇ] νομίζεται ed. 10 Ἐκάστῳ – νοημάτων] Πρότερον μὲν ὁ ἀπὸ τῶν πραγμάτων ed. 11 ὑποκειμένων] *scripti*, ὑποκειμενον (*sic*) K

II¹1218 / K cap. K 1, 19

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρίας.

Ἐπειδὴ καὶ τῶν παυσαμένων τοῦ ζῆν, κατασβεσθείσης τῆς ἐγκειμένης τῇ φύσει θερμότητος, τὸ σῶμα νεκρωθὲν καταψύχεται, διατοῦτο καὶ ἐν τῷ θερμῷ τὴν ζωτικὴν αἰτίαν κατενοήσαμεν. Οὗ γὰρ ἐπιλελοιπότος, ἡ νεκρότης ἐπηκολούθησεν, ἀνάγκη πᾶσα τῇ παρουσίᾳ τούτου συστῆναι τὸ ζῶον ὁμοιογεῖσθαι. Τῆς δὲ τοιαύτης δυνάμεως οίονεὶ πηγήν τινα καὶ ἀρχὴν τὴν καρδίαν κατενοήσαμεν, ἀφ' ἣς αὐλώδεις πόροι πολυσχιδῶς ἄλλος ἐξ ἄλλου διαφύομενοι, παντὶ <τῷ> σώματι τὸ θερμόν τε καὶ πυρῶδες διαχέουσι πνεῦμα.

II¹1219 / K cap. K 1, 20

Τοῦ ἀγίου Ἐπιφανίου, ἐκ τῆς πρὸς τοὺς ἐν Σουέδροις ἐπιστολῆς.

Ἐθετο τὸν νοῦν ὁ θεός, ὅ<ν>περ εἴωθεν ἡ Γραφὴ καλεῖν καρδίαν, 15 ἡγεμόνα ώς εἰπεῖν καὶ ἡνίοχον τοῦ παντὸς σκεύους, διακριτικόν τε ἀγαθῶν καὶ φαύλων, δοκιμαστήν τε τῶν ἐν ἡμῖν ἐγγινομένων.

II¹1220 / K cap. K 1, 21

Φίλωνος, ἐκ τοῦ τελευταίου τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων.

Τὴν καρδίαν ἀντὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ παρείληφεν ἡ Γραφή.

3 – 11 II¹1218 GREGORIUS NYSSENIUS, *Contemplatio hominis (De opificio hominis)*, 30, 11 (ed. Forbesius, p. 300, 8–16) **14 – 16 II¹1219** EPIPHANIUS CONSTANTIENSIS, *Ancoratus*, 76, 6 (ed. Holl/Bergermann/Collatz, p. 96, 6–8) **19 II¹1220** PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Exodum*, II. 50a (ed. Petit, p. 272)

2 – 11 II¹1218 K cap. K 1, 19 (182v[2]3–14) **13 – 16 II¹1219** K cap. K 1, 20 (182v [14]15–19) **18 – 19 II¹1220** K cap. K 1, 21 (182v[19]20–21); PG 86, 2084, 7–10

5 Οὗ] *scripsi* (ed.), οὐδὲ Κ **7** τούτου] *scripsi* (ed.), τοῦτο Κ **10** τῷ] *supplevi* (ed.), *om.* Κ **14** ὅνπερ] *scripsi* (ed.), ὅπερ Κ

^{*II²/}
R cap. K 19 **Τίτλος β'** Περὶ κρειττόνων, ὅτι οὐ δεῖ πρὸς κρείττονας φιλονεικεῖν.

ι' Περὶ κρειττόνων, ὅτι οὐ δεῖ πρὸς κρείττονας φιλονεικεῖν.

ς' Περὶ κρειττόνων, ὅτι οὐ δεῖ πρὸς κρείττονας φιλονεικεῖν.

II¹1221 / K cap. K 2, 1

5

Βασιλειῶν β'.

Προσέθετο Ἀβενὴρ λέγειν τῷ Ἀσαήλ· Ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν· καὶ ποῦ ἔστι ταῦτα; Ἐπίστρεφε σὺ πρὸς Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου. Καὶ οὐκ ἡβούλετο ἀποστῆναι. Καὶ τύπτει αὐτὸν Ἀβενὴρ ἐν τῷ ὄπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψόαν, καὶ διε- 10
ξῆλθε τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὄπίσω αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν.

1 – 2 Περὶ – φιλονεικεῖν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 18

7 – 11 II¹1221 II Reg. 2, 22–23 (Wahl, 2 Samuel-Text, p. 82–83)

1 – 2 Titlos (a) K (182v21–22) **3 Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* **4 Titlos (c)** PML^{b pin}; *deest in L^{b txt}* **6 – 11** II¹1221 K cap. K 2, 1 (182v[22]23–183r6); *deest in V H^I PML^b*

3 Titlos (b) *i'] propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (*i' secund. ser.*), *praem.* τίτλος
V^W txt κρείττονας] κρείττους V^E txt V^O txt φιλονικεῖν (φιλω- V^E txt) V^E txt
V^W txt a. c. φιλονικῶ V^O pin, φιλῶν V^O txt **4 Titlos (c)** ὅτι – φιλονεικεῖν] *om.* M φιλονικεῖν P*

7 λέγειν] *sic* K **10** ψόαν] *scripti* (LXX), ψωὰν K^{a. c.}, ψωιὰν K^{p. c.}

II¹1222 / K cap. K 2, 2

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἄσεβής, ὃς οὐκ ἡσχύνθη πρόσωπον ἐντίμου,
οὐδὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι τούτοις.

5

II¹1223 / K cap. K 2, 3

*II²1826–1825 /
R cap. K 19, 4–3

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ διαμάχου μετὰ ἀνθρώπου δυνάστου,
μήποτε ἐμπέσῃς εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.
Μὴ ἔριξε μετὰ ἀνθρώπου πλουσίου,
10 μήποτε ἀντιστήσῃ τὴν μάχην αὐτοῦ.

II¹1224 / K cap. K 2, 4

*II²1827 /
R cap. K 19, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρης,

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 19.-./5b. (ed. Ihm, p. 460)

3 – 4 II¹1222 Iob 34, 19^{1–2} **7 – 10** II¹1223 Sir. 8, 1^{1–2²} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67)
13 – 690, 3 II¹1224 Sir. 13, 2^{1–4} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81–82)

2 – 4 II¹1222 K cap. K 2, 2 (183r[6]7–8); V cap. K 10, 1; PM cap. K 6, 1; *deest in H¹ L^b; PG 96, 84, 5–6* **6 – 10** II¹1223 K cap. K 2, 3 (183r[8]9–11); V cap. K 10, 2; PM cap. K 6, 2; E cap. 159, 82; *deest in H¹ L^b; PG 96, 84, 7–8* **12 – 690, 3** II¹1224 K cap. K 2, 4 (183r[11]12–15); V^EV^O cap. K 10, 3; V^W cap. K 10, 3–4; PM cap. K 6, 3–4; E cap. 159, 83; *deest in H¹ L^b; PG 96, 84, 9–12*

II¹1222 (a) K (b) Ἰώβ V PM ἰώβ V^E, ἰώβ PM II¹1223 (a) K (b) Σιράχ V P E (c) Τοῦ αὐτοῦ M II¹1224 (a) K (b) s. a. V^EV^O E (c) s. a. / Τοῦ αὐτοῦ V^W, Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ M, Τοῦ αὐτοῦ / s. a. P (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 ἀσεβεῖς V^O a. c. M, -ῆς V^O p. c. ὃς] om. M αἰσχύνθη (αι- P, ι- M) V^W PM, αι- σχυνθῆ (ε- V^E) V^EV^O ἐντίμους P, τίμου V^O **7** δυνατοῦ M **9 – 10** Mὴ – τὴν] om. V PM E **13 – 690, 1** Βάρος – καὶ^{1]}] om. E **13** σὲ] σεαυτοῦ P, σεαὐτοῦ M

καὶ ἰσχυροτέρῳ σου καὶ πλουσιωτέρῳ σου μὴ κοινώνει.
Τί κοινωνήσει χύτρα πρὸς λέβητα;
Αὐτὴ προσκρούσει καὶ αὐτὴ συντριβήσεται.

*II¹1828 /
R cap. K 19, 6

II¹1225 / K cap. K 2, 5

Τοῦ αὐτοῦ.

5

Μεγιστάνι κλῖνον τὴν κεφαλὴν σου.

II¹1226 / K cap. K 2, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐν μέσῳ μεγιστάνων μὴ ἐξισάζου.

II¹1227 / K cap. K 2, 7

10

Τοῦ αὐτοῦ.

Ο βάλλων λίθον εἰς ὕψος, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ βάλλει.

6 II¹1225 Sir. 4, 7² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 53) **9** II¹1226 Sir. 35, 9¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 142) **12** II¹1227 Sir. 27, 25¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 120)

5 – 6 II¹1225 K cap. K 2, 5 (183r[15]16); V^EV^O cap. K 10, 4; V^W cap. K 10, 5; PM cap. K 6, 5; *deest in H^I L^b*; PG 96, 84, 13 **8 – 9** II¹1226 K cap. K 2, 6 (183r[16]17); V^EV^O cap. K 10, 5; V^W cap. K 10, 6; PM cap. K 6, 6; *deest in H^I L^b*; PG 96, 84, 13–14 **11 – 12** II¹1227 K cap. K 2, 7 (183r18–19); V^EV^O cap. K 10, 6; V^W cap. K 10, 7; PM cap. K 6, 7; *deest in H^I L^b*; PG 96, 84, 14–15

II¹1225 (a) K V^W PM (b) s. a. V^EV^O II¹1226 (a) K M (b) Σιράχ (-ραχ cod.) P (c) s. d. V II¹1227 (a) PM (b) s. a. K V^EV^O (c) s. d. V^W

1 [ἰσχυροτέρῳ σου] ἰσχυροτέρῳ E, ὑψηλοτέρῳ σου K καὶ πλουσιωτέρῳ σου] om. V^W (*in mg. supplev. man. rec.*) πλουσιωτέρῳ σου] πλουσιωτέρῳ σου P, πλουσιοτέρῳ V^EV^O κοινώνει] *hic caesura in V^W PM 2 Tⁱ add.* γὰρ E κοινωνήσει] *add.* λέβητα M (*sed eras.*) **3** Αὐτῇ] αὐτῇ V^Ea.c. V^O M, αὐτῇ P, αὐτῇ LXX προσκρούσει] πρὸς κρούσει V^E, προσκρούσει V^W, πρὸς μີκρόν σε V^O καὶ] om. K M αὐτῇ] αὐτῇ V^E M, αὐτῇ V^O, αὐτῇ P, αὐτῇ LXX **6** Μεγιστάνι] μεγιστάνω V^W PM **9** ἐξισάζου] ἐξισάζον V^O **12** Ο – βάλλει] om. PM βάλων V^Oa.c., βαλῶν K, βαλλῶν V^W εἰς ὕψος] om. V^O (*in mg. supplev. man. rec.*)

II¹1228 / K cap. K 2, 8

*II²1829 /
R cap. K 19, 7

Τῶν Πράξεων.

Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.

II¹1229 / K cap. K 2, 9

*II²1831 /
R cap. K 19, 9

5 Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς Ἐξαημέρου·

Καλὸν ἀεὶ τὸ χεῖρον ὑπὸ τοῦ κρείττονος ἄγεσθαι.

II¹1230 / K cap. K 2, 10

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γ' τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Ἀεὶ τὸ κρείττον ἄρχειν, τὸ δὲ χεῖρον ἄρχεσθαι δεῖ.

6 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 9.9./9. (ed. Ihm, p. 211)

3 II¹1228 Act. 26, 14 **6 II¹1229** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, locus non repertus; exstat apud EUND., *Sermones de moribus a Symone Metaphrasta collecti*, XV (*De imperio ac potestate*), 1 (PG 32, 1305, 34–35) **9 II¹1230** PHILO IUDAЕUS, *Legum allegoriae*, III, 222 (ed. Cohn, p. 162, 26–27)

2 – 3 II¹1228 K cap. K 2, 8 (183r[19]20); V^EV^O cap. K 10, 7; V^W cap. K 10, 8; PM cap. K 6, 8; E cap. 159, 84; *deest in H^I L^b*; PG 96, 84, 16 **5 – 6 II¹1229** K cap. K 2, 9 (183r[20]21); V^EV^O cap. K 10, 8; V^W cap. K 10, 9; PM cap. K 6, 9; *deest in H^I L^b*; PG 96, 84, 17 **8 – 9 II¹1230** K cap. K 2, 10 (183r[22]23); *deest in V H^I PML^b*

II¹1228 (a) K V^EV^O Tῶν] *om. V^EV^O* (b) Παροιμῶν V^W (c) s. a. E (d) s. d. (*cf. lemma loci praecedentis*) PM **II¹1229** (a) K PM Τοῦ ἀγίου] *om. P* (b) Βασιλείου V

3 σκληρόν σου P **6** τοῦ] *om. V^EV^O*

*II¹1832 /
R cap. K 19, 10

II¹1231 / K cap. K 2, 11

Ἐκ τοῦ πρώτου τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Τὸ ύποτάττεσθαι τοῖς κρείττοσιν, ὡφελιμώτατον.

II¹1232 / K cap. K 2, 12

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

5

Οὐδεὶς οὕτω μέμηνεν, ὃς δοῦλος ὅν ἐναντιοῦσθαι δεσπότῃ.

II¹1233 / K cap. K 2, 13

Βασιλείου, <ἐκ τῆς> πρὸς Ἰουλιανὸν ἐπιστολῆς·

Ἐπαχθὲς ἡμῖν τὸ λέγειν πρὸς βασιλέα, ἵδιῶτας ὄντας· ἐπαχθέστερόν σοι φανήσεται τὸ λέγειν πρὸς θεόν· οὐδεὶς γὰρ μεσίτης θεοῦ 10 καὶ ἀνθρώπου γενήσεται.

3 II¹1231 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Genesim*, III. 30a (ed. Petit, p. 140) 6
 II¹1232 PHILO IUDAeus, *Legatio ad Gaium*, 233 (ed. Reiter, p. 199, 1–2) 9 – 11
 II¹1233 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, XLI, 2, 13–15 (ed. Courtonne, I, p. 98)

2 – 3 II¹1231 K cap. K 2, 11 (183r[24]183v1–2); V^EV^O cap. K 10, 9; V^W cap. K 10, 10; PM cap. K 6, 11; *deest in H^IL^b*; PG 86, 2084, 12–14; PG 96, 84, 18 5 – 6
 II¹1232 K cap. K 2, 12 (183v[2]3–4); V^EV^O cap. K 10, 10; V^W cap. K 10, 11; PM cap. K 6, 11; *deest in H^IL^b*; PG 96, 84, 19–20 8 – 11 II¹1233 K cap. K 2, 13 (183v[4]5–8); *deest in V H^IPML^b*

II¹1231 (a) K πρώτου] *correxi*, πρὸς K (b) Φίλωνος V^WV^O PM (c) s. a. V^E II¹1232
 (a) K (b) Φίλωνος V^E (c) s. a. V^WV^O PM II¹1233 ἐκ τῆς] *supplevi, om. K*

3 ύποτάσσεσθαι V^E, ύποτάσεσθαι V^O 6 ὡς] δς V^EV^O ἐναντιοῦται V^EV^O 9
 Ἐπαχθὲς] *correxi* (ed.), ἐπαναχθὲς K

II¹1234 / K cap. K 2, 14

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου·

Μὴ κρίνε τοὺς κριτάς, ὁ χρήζων τῆς ἱατρείας, μὴ δὲ φυλοκρίνει
μοι τὰς ἀξίας τῶν σὲ καθαιρόντων· ἄλλος μὲν ἄλλου κρείττων ἢ
5 ταπεινότερος, σοῦ δὲ πᾶς ὑψηλότερος.

3 – 5 **II¹1234** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. baptismata (Orat. 40)*, 26, 22–26 (ed. Moreschini, p. 258)

2 – 5 **II¹1234** K cap. K 2, 14 (183v[8]9–12); V^EV^O cap. K 10, 11; V^W cap. K 10, 12; PM cap. K 6, 10; *deest in H^I L^b*; PG 96, 84, 21–23

II¹1234 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ βαπτίσματος M (c) Τοῦ Θεολόγου,
εἰς τὸ βάπτισμα P (d) Θεολόγου V^W (e) *s. a.* V^EV^O

3 κρίνε] κρίναι V^W 3 – 4 μὴ – καθαιρόντων] *om.* V PM 4 κρείττον V^E, κρείττον
V^W M, κρείττον P

*II²/ R cap. K 13 **Τίτλος γ'** Περὶ καταλαλιᾶς, καὶ ὅτι καταλαλιά ἔστιν ὁ λόγος ψευδὴς κατά τίνος λεγόμενος.

β' Περὶ καταλαλιᾶς, καὶ ὅτι καταλαλιά ἔστι λόγος ψευδὴς κατά τίνος λεγόμενος.

ε' Περὶ καταλαλιᾶς καὶ διαβολῆς.

5

*II¹1235 / R cap. K 3, 2

II¹1235 / K cap. K 3, 1

Ἄπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Ἐλάλησε Μαριάμ καὶ Ἄαρὼν κατὰ Μωϋσῆ ἔνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης, ἣν ἔλαβε Μωϋσῆς, ὅτι γυναῖκα Αἰθιόπισσαν ἔλαβεν, καὶ εἶπαν· Μὴ Μωϋσῆ μόνῳ ἐλάλησε κύριος; Οὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε κύριος; Καὶ ἄνθρωπος Μωϋσῆς πραῦς σφόδρα παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν κύριος παραχρῆμα πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἄαρὼν καὶ Μαριάμ· Ἐξέλθετε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἔξηλθον. Καὶ κατέβη κύριος ἐν στύλῳ νεφέλης, καὶ ἔστη ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς, καὶ ἐκλήθησαν Ἄαρὼν καὶ Μαριάμ, καὶ ἔξηλθοσαν ἀμφότεροι. Καὶ

10

15

8 – 695, 8 II¹1235 Num. 12, 1–10

1 – 2 Titlos (a) K (183v12–14) **3 – 4 Titlos (b)** V A^I pin; *deest in H^IA^I txt* **5 Titlos (c)** PML^b pin (*cf. *II² / R cap. K 13 titlos*); *deest in L^b txt* 7 – 695, 8 II¹1235 K cap. K 3, 1 (183v[14]15–184r13); V cap. K 2, 1; PM cap. K 5, 1; *deest in H^I L^b; PG 96, 72, 15–28*

1 – 2 Titlos (a) **1 – 2** καὶ – λεγόμενος] *om. K^{pin}* **1** ὁ] *forsan delendum* **3 – 4 Titlos (b)** **3** β'] *propt. mg. resect. non liquet in A^I pin* (β' secund. ser.), *praem. τίτλος V^W txt* *καταλαλιᾶς*] *add. καὶ διαβολῆς V^W txt* *λόγος*] *add. ψιλὸς V^E pin V^O pin* **5 Titlos (c)** *καταλαλίας P^{pin}, καταλαλιας M^{pin}, -ᾶς M^{pin} man. rec.* *καὶ διαβολῆς om. M*

II¹1235 (a) K (b) Ἀριθμῶν V P (c) Βασιλειῶν α' M

8 μαριαμ P, μαρία M ααρων P Μωϋσῆ] *scripsi*, μωσῆ V, μωσῆν K, μωύσεως (*sic*) M, μωσεως P ἔνεκεν] περὶ V^W **9** αἰθιοπίσης V^{WV^O M, αἰθιοπησις P^{a. c.}, αἰθιοπησις P^{p. c.} ἦν] ἦν P, ἥς K μωϋσης M, μωσῆς (-ης P) V P γυναικαν M αἰθιοπισσαν M, αἰθιοπισσαν V^EV^{WV^O p. c., αἰθιοπησσαν V^O a. c., αἰθιοπησσαν P^{a. c.}, αἰθιοπησσαν P^{p. c.} **10** μωσῆ (-η P) V P, μωσεῖ K μωνω M, μόνον K κύριος] ὁ θεός M **11 – 16** Καὶ – ἀμφότεροι] *om. V PM*}}

εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἄκουσατε τὸν λόγον μου ἀμφότεροι· ἐὰν γέ-
νηται προφήτης ὑμῶν κυρίου, ἐν ὁράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, καὶ
ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ. Οὐχ' οὕτως ὡς ὁ θεράπων μου Μωϋσῆς·
ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστι· στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐ-
τῷ, ἐν εἰδει καὶ οὐδὲ δὲ αἰνιγμάτων, καὶ τὴν δόξαν κυρίου εἰδειν· καὶ
διατί οὐκ ἐφοβήθητε λαλῆσαι κατὰ τοῦ θεράποντός μου Μωϋσῆς;
Καὶ ὅργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἡ νεφέλη ἀπέστη
ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καὶ ίδοὺ Μαριὰμ λεπρῶσα ὥσει χιών.

II¹1236 / K cap. K 3, 2

10 Τῶν αὐτῶν·

΄Ωλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὄδῳ, καὶ κατελάλησαν πρὸς τὸν θεὸν
καὶ κατὰ Μωϋσῆν, λέγοντες· Ἰνατί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου
ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἔρημῳ; Ὁτι οὐκ ἔστιν ἄρτος οὔτε ὕδωρ, ἡ
15 δὲ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισεν <ἐν> τῷ ἄρτῳ τῷ διακενῷ τούτῳ. Καὶ
ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν λαὸν ὅφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔδα-
κον τὸν λαόν, καὶ ἀπέθανε λαὸς πολὺς τῶν νίῶν Ἰσραὴλ.

II¹1237 / K cap. K 3, 3

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

...καταλαλοῦντές μου οὐκ αἰσχυνόμενοι ἐπίκεισθαί μοι.

11 – 16 II¹1236 Num. 21, 4–6 19 II¹1237 Iob 19, 3²

10 – 16 II ¹ 1236 K cap. K 3, 2 (184r[13]14–21); <i>deest in V H¹ PML^b</i>	18 – 19
II ¹ 1237 K cap. K 3, 3 (184r[21]22–23); <i>deest in V H¹ PML^b</i>	

1 εἶπεν] *add.* κύριος V PM Ἄκουσατε – μου] ἀκουσατε μου τὸν λόγον M 2
κυρίω K M αὐτῷ] *om.* V PM 3 αὐτὸν M μωϋσῆς M, μωσῆς K V^EV^O 4 κατὰ]
καὶ P, πρὸ (*sic*) M 4 – 5 αὐτὸν M 5 εἰδει] εἰδη V^E, εἰδη PM εἰδεν] ιδεν K, ιδεν
P 6 *scripsi*, μῶσῆς (*sic*) M, μωσεῖ K, μωσῆ (-η P) V P 7 – 8 ὅργὴ – σκηνῆς]
ώργισθη (ὅρ- V^EV^O M, ορ- P; -γισθῃ V^O, -γισθη M) θυμῷ (-ω P) κύριος V PM 7
ὅργη] *scripsi* (LXX), ὅργη K 8 ὥσει] ὥς P, ως M 13 οὔτε] *e corr.* K, οὐδὲ LXX
14 ἐν] *supplevi* (LXX), *om.* K 19 ἐπίκεισθε μοι LXX (*sed cf. app. crit.*)

II¹1238 / K cap. K 3, 4

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ λ'.

Ἄλαλα γενηθήτω τὰ χείλη τὰ δόλια,
τὰ λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν
ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἔξουδενώσει.

5

II¹1239 / K cap. K 3, 5

Ἐν ψαλμῷ μθ'.

Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις,
καὶ κατὰ τοῦ νίοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον.

<II¹suppl. 322 / V cap. K 2, 4>

10

II¹1240 / K cap. K 3, 6

Ἐν ψαλμῷ ρ'.

Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἔξεδίωκον.

10 II¹suppl. 322 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 5 II¹1238 Ps. 30, 19^{1–3} **8 – 9** II¹1239 Ps. 49, 20^{1–2} **13** II¹1240 Ps. 100, 5¹

2 – 5 II¹1238 K cap. K 3, 4 (184r[23]24–184v2); V cap. K 2, 2; PM cap. K 5, 2; *deest in H¹ L^b; PG 96, 72, 29–30* **7 – 9** II¹1239 K cap. K 3, 5 (184v[2]3–4); V cap. K 2, 3; PM cap. K 5, 3; *deest in H¹ L^b; PG 96, 72, 31–32* **12 – 13** II¹1240 K cap. K 3, 6 (184v[4]5–6); V cap. K 2, 5; PM cap. K 5, 5; *deest in H¹ L^b; PG 96, 72, 35–36*

II¹1238 (a) K (b) Ψαλμοῦ λ' PM (c) Δαυΐδ V **II¹1239** (a) K (b) Ψαλμοῦ μθ' PM
(c) Τοῦ αὐτοῦ V^W (d) s. a. V^EV^O **II¹1240** (a) K (b) Ψαλμοῦ ρ' PM (c) Τοῦ αὐτοῦ
V^W (d) s. a. V^EV^O

3 γενεθῆτω M, γεννηθῆτω P **4 – 5** τὰ – ἔξουδενώσει] καὶ τὰ λοιπά V^O P, *om.* V^E
5 ἐν – ἔξουδενώσει] *om.* V^W **8 – 9** κατελάλεις – σκάνδαλον] καὶ τὰ λοιπά V^O,
om. V^E **9** καὶ – σκάνδαλον] *om.* P **13** τοῦ] τὸν V M αὐτοῦ – ἔξεδίωκον] καὶ
τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E

II¹1241 / K cap. K 3, 7

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Λαλῶν ἄδικα, οὐ κατεύθυνεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου.

II¹1242 / K cap. K 3, 8

*II²1791 /
R cap. K 13, 4

5 Τῶν Παροιμιῶν·

Μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἔξαρθῃς.

<II¹suppl. 323 / V cap. K 2, 10>

*II²1796 /
R cap. K 13, 9

II¹1243 / K cap. K 3, 9

*II²1793 /
R cap. K 13, 6

Σοφία Σολομῶντος·

10 Φυλάξασθε γογγυσμὸν ἀνωφελῆ,
καὶ ἀπὸ καταλαλιᾶς φείσασθε γλώσσης,
ὅτι φθέγμα λαθραῖον κενὸν οὐ πορεύεται.

7 II¹suppl. 323 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1241 Ps. 100, 7² 6 II¹1242 Prov. 20, 13¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 98–99)
10 – 12 II¹1243 Sap. 1, 11^{1–3}

2 – 3 II¹1241 K cap. K 3, 7 (184v[6]7–8); V^EV^O cap. K 2, 6; V^W addit. cap. K 2, 6 (*extra ordinem in mg. sup.*); PM cap. K 5, 6; *deest in H^I L^b*; PG 96, 72, 37–38 5 – 6
II¹1242 K cap. K 3, 8 (184v[8]9); V cap. K 2, 7; PM cap. K 5, 7; E cap. 159, 79; *deest in H^I L^b*; PG 96, 72, 39–40 9 – 12 II¹1243 K cap. K 3, 9 (184v[10]11–13); V cap. K 2, 8; PM cap. K 5, 8; *deest in H^I L^b*; PG 96, 72, 41–43

II¹1241 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W addit. (c) s. a. V^EV^O P (d) s. d. M II¹1242 (a) K V^EV^W PM Τῶν] *om.* V^EV^W PM (b) s. a. V^O (c) Σολομῶντος E II¹1243 (a) K M (b) Σολομῶντος V^W (c) Παροιμῶν V^O (d) s. a. V^E P

3 Λαλῶν – μου] *om.* V^W (*in mg. suppl. man. rec.*) τῶν ὀφθαλμῶν μου] καὶ τὰ λοιπά V^O, *om.* V^E 6 καταλαλίαν K ἔξαρθῆς] *add.* καὶ τὰ λοιπά V^O 10 φυλάξατε (-λα- P) V PM ἀνοφελῆ K V^E M, ἀνοφελήν V^O 11 καταλιᾶς K φείσασθαι V^WV^O PM 12 φθέγμα] πνεῦμα M κενὸν] καὶ νὸν V^O, *om.* M οὐ πορεύεται εἰσπορεύεται V^Oa. c., ἐκπορεύεται M

*II¹1795 /
R cap. K 13, 8

II¹1244 / K cap. K 3, 10

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκέτι εἴ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. Εἴς ἔστιν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι.

*II¹1797 /
R cap. K 13, 10

II¹1245 / K cap. K 3, 11

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων.

Καταλαλιά ἔστι τὸ κατὰ ἀπόντος ἀδελφοῦ λέγειν τί, σκοπῷ τοῦ διαβάλλειν αὐτόν, εἰ καὶ ἀληθὲς ἢ τὸ λεγόμενον.

5

3 – 6 II¹1244 Iac. 4, 11–12 **9 – 10 II¹1245** BASILIUS CAESARIENSIS, re vera *Epistulae*, XXII, 1, 26–28 (ed. Courtonne, I, p. 53); cf. etiam ID., *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, XXV (PG 31, 1100, 39–41)

2 – 6 II¹1244 K cap. K 3, 10 (184v[13]14–18); V cap. K 2, 9; P cap. K 5, 10; M cap. K 5, 9; E cap. 159, 80; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 72, 44–49 **8 – 10 II¹1245** K cap. K 3, 11 (184v[19]20–22); V cap. K 2, 11; PM cap. K 5, 11; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 72, 54–56

II¹1244 (a) K PM Ἰακώβου PM, *praem.* τοῦ ἀδελφοῦ M (b) Ἐκ τῆς Ἰακώβου V^{EVO} (c) Ἰακώβου V^W (d) Ἀπὸ Ἰακώβου E **II¹1245** (a) K PM Τοῦ ἀγίου] *om.* PM βασιλείου M διατάξεων] *om.* M (b) Βασιλείου V βασιλίου V^W

3 καταλαλῆτε V^W E, καταλαλεῖται M **4** νόμου] νόμων V κρίνειν V^O δὲ] *add.* καὶ M **5** κρίνης V^W, κρίνεις (*sic*) M, κρινεῖς P οὐκέτι] οὐκ M νόμου] νόμων V^O δὲ] *om.* V^W **6** κριτῆς] *praem.* ὁ V^{EVO} **9** τὸ] *s. l.* V^W κατὰ ἀπόντος] κατὰ παντὸς M, καταπαντὸς P λέγειν] λαλεῖν V^O **10** διαβαλεῖν K εἰ καὶ] κᾶν *ed.* ἢ] ἢ V^W, εἴη M

II¹1246 / K cap. K 3, 12

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·
Πάντες ἐσμὲν εὐσεβεῖς ἔξ ἐνός, τοῦ καταγινώσκειν ἀλλήλων ἀσέ-
βειαν.

5

II¹1247 / K cap. K 3, 13

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἄλλ' οἶμαι, τὸ τοῦ ἥθους εὐσταθὲς καὶ βεβηκὸς καὶ ἀπεξεσμένον
τύφον ὡνόμασαν. Οἱ δὲ αὐτοί μοι δοκοῦσι ραδίως τὸν ἀνδρεῖον
καλέσαι θρασύν, καὶ δειλὸν τὸν περιεσκεμένον, καὶ τὸν σώφρο-
10 να μισάνθρωπον, καὶ τὸν δίκαιον ἀκοινώνητον. Καὶ γὰρ οὐ φαύ-
λως τοῦτο τινες πεφιλοσοφήκασιν, ὅτι παραπεπήγασι ταῖς ἀρε-
ταῖς αἱ κακίαι, καὶ εἰσὶν ὕσπερ ἀγχίθυροι, καὶ ρᾶστον, ἄλλο τι
ὄντα, ἔτερον νομισθῆναι τοῖς μὴ τὰ τοιαῦτα πεπαιδευμένοις.

II¹1248 / K cap. K 3, 14

15 Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Κακῶς ἀκούειν κρεῖσσον ἢ λέγειν κακῶς.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.7./70.7. (ed. Ihm, p. 933)
16 Κακῶς – κακῶς] exstat ibid., 10.10./10. (p. 243–244)

3 – 4 II¹1246 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (*Orat. 2*), 79, 4–5 (ed. Ber-
nardī, p. 192) 7 – 13 II¹1247 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in lau-
dem Basiliī Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 64, 16–24 (ed.
Bernardī, p. 266) 16 – 700, 3 II¹1248 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33
(*Tetrastichae sententiae*), 101–104 (PG 37, 935, 9–12)

2 – 4 II¹1246 K cap. K 3, 12 (184v[22]23–24); *deest in V H^I PML^b* 6 – 13 II¹1247
K cap. K 3, 13 (184v[24]185r1–9); *deest in V H^I PML^b* 15 – 700, 3 II¹1248 K cap.
K 3, 14 (185r[10]11–14); *deest in V H^I PML^b*

II¹1248 τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στιχων Κ Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων Κ

7 βεβηκὸς] *scripsi* (ed.), βεβαικός Κ (ζ<ή>τ<ει> in mg.) ἀπεξεσμένον] *scripsi*
(ed.), ἀπεξησμένον Κ 9 δειλὸν] *scripsi* (ed.), δηλὸν Κ

“Οταν προθῆ τις ἄλλον εἰς κωμωδίαν,
‘Ως εὐφρανῶν σε, σαυτὸν ἐγκεῖσθαι δόκει.
‘Ωδ’ ἄν μάλιστα δυσχεραίνοις τῷ λόγῳ.

*II²1799 /
R cap. K 13, 12

II¹1249 / K cap. K 3, 15

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ ἐπισφαλὲς τὸ εἰς θέατρα ἀνέρχε- 5
σθαι·

Ἐὰν τίς σε εἴπῃ κακῶς, εὶ μὲν ἀληθὲς λέγει, διόρθωσαι· εὶ δὲ ψευ-
δῆ, καταγέλασον. Εἰ σύνοιδας σεαυτῷ τὰ εἰρημένα, σωφρόνησον·
εὶ δὲ μὴ σύνοιδας, καταφρόνησον.

II¹1250 / K cap. K 3, 16

10

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς ἔχοντας συνεισάκτους·

Τῶν κακῶς λεγόντων ἡμᾶς τότε χρή καταφρονεῖν, ὅταν ἡμεῖς αὐ-
τοῖς μὴ παράσχωμεν λαβάς, μᾶλλον δὲ μὴ δὲ τότε, ἐπειδὰν δυνώ-

7 – 9 II¹1249 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De Davide et Saule*, III (*Contra theatra*), 4, 19–22 (ed. Barone, p. 59) 12 – 701, 2 II¹1250 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *re ve-
ra Quod regulares feminae viris cohabitare non debeant*, 6, 5–10 (ed. Dumortier, p. 114–115)

5 – 9 II¹1249 K cap. K 3, 15 (185r[14]15–18); V cap. K 2, 12; PM cap. K 5, 12; E cap. 159, 81; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 72, 57 – 73, 2 11 – 701, 2 II¹1250 K cap. K 3, 16 (185r[18]19–23); V cap. K 2, 13; PM cap. K 5, 13; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 73, 3 – 7

II¹1249 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τῶν κατὰ τῶν θεάτρων PM τῶν¹] τοῦ M τῶν²] om. M (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V E Τοῦ] om. V^W E II¹1250 (a) K (b) Εἰς τὸν ἔχοντα συνεισάκτους PM (c) Χρυσοστόμου V^W (d) Τοῦ αὐτοῦ V^O (e) s. a. V^E

1 προθῆ τις] *correxi* (ed.), προσθῆτι τις K 2 εὐφρανῶν σε] *correxi* (ed.), ἐμφανῶν σε K^{a, c.}, ἐμφανῶν σε K^{p, c.} 3 ‘Ωδ’] *correxi* (ed.), ώς δ’ K 7 διωρθωσαι M, διόρθωσε P 7 – 8 ψευδὴ V^{EVO} M, ψευδὴ P 8 Ei] add. μὲν V^{EVO} συνοῖδας K V^O, συνοί-
δας M, συνοίδας P^{p, c.}, συνιδας P^{a, c.} σε αὐτῷ V^{EVO}, σε αὐτῷ P, έαυτῷ K, έαύτῳ
(sic) M σωφρόνισε K, σωφρόνισαι V^W E, σωφρονησαι P, σωφρόνησαι (sic) M 9 συνοῖδας K V^O (cf. *II² app. crit.), συνοίδας M, συνοίδας P 12 ἡμᾶς] ύμᾶς P τότε] ὅτι M καταφρούρειν M 12 – 13 έαυτοὺς M 13 παρέξωμεν M, παρέξο-
μεν V P λαβάς] *scripsi* (ed.), λάβας K V^W a. c. ut videtur, βλάβας (βλα- P) V^E V^W p. c.
V^O PM μὴ² – τότε] μηδὲν τότε V^O, μηδέποτε M τότε] add. ἀλλ’ V^{EVO}
13 – 701, 1 δυνάμεθα (δυνα- M) V PM

μεθα ἐπιστομίζειν αὐτούς· ὅταν δὲ ἔξ ἡμῶν γίνηται τὸ πᾶν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν κεφαλὴν τρέπεται πᾶν τὸ πῦρ.

II¹1251 / K cap. K 3, 17

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

- 5 Οὐχ' οἱ κακῶς λέγοντες μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ τὰς αἰτίας εἰκῇ παρέχοντες, τῆς ἐπὶ τῇ κατηγορίᾳ κειμένης εἰσὶν ὑπεύθυνοι τιμωρίας.

<II¹suppl. 324–325 / V cap. K 2, 15–16>

*II²1800 /
R cap. K 13, 13

7 II¹suppl. 324–325 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

5 – 6 II¹1251 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, re vera *Quod regulares feminae viris cohabitare non debeant*, 4, 77–79 (ed. Dumortier, p. 109)

4 – 6 II¹1251 K cap. K 3, 17 (185r[mg]24–185v2); V cap. K 2, 14; PM cap. K 5, 14; *deest in H¹ L^b; PG 96, 73, 7–10*

II¹1251 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ (c) s. a. V M

1 δὲ] δ' K γίνηται] *scripsi (ed.)*, γίνεται K V^EV^O, γένηται V^W, γεννῆται M 2 κεφαλὴν] *post* τρέπεται *transpos.* V^W πᾶν] *om.* V^W (*in mg. suppl. man. rec.*) M 6 εἰσὶν] *om.* M

Τίτλος δ' Περὶ κινδύνου ἀπὸ πλήθους ἀνδρῶν γινομένου, καὶ
ὅτι χρὴ ἐν κινδύνῳ κολακευτικὸν τινὰ εἶναι, φεύγειν δὲ τὰς πε-
ριστάσεις τὰς ἀπὸ πλήθους ἐπαγομένας.

II¹1252 / K cap. K 4, 1

Βασιλειῶν α'.

5

Ἐκάλεσεν Ἀγχοῦς τὸν Δαυΐδ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ζῆ κύριος, ὅτι εὐθῆς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὁφθαλμοῖς μου, καὶ ἡ ἔξοδός σου καὶ ἡ εἰσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ οὐχ' εὔρηκα κατὰ σοῦ κακίαν, ἀφ' ἡμέρας ἡς ἤκεις μετ' ἐμοῦ ἔως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ ἐν ὁφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σύ. Καὶ νῦν ἀνάστρεψε καὶ πορεύον εἰς εἰρήνην, καὶ οὐ μὴ ποιήσῃς κακίαν ἐν ὁφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων. Καὶ εἶπεν Δαυΐδ πρὸς Ἀγχοῦς· Τί πε-
ποίηκά σοι, καὶ τί εὑρες ἐν τῷ δούλῳ σου, ἀφ' ἡς ἡμέρας ἡμην ἐ-
νώπιόν σου καὶ ἔως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι οὐ μὴ ἔλθω πολεμῆσαι τοὺς ἔχθρούς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως; Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγχοῦς πρὸς Δαυΐδ· Οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὁφθαλμοῖς μου, ἀλλ' οἱ σα-
τράπαι τῶν ἀλλοφύλων λέγουσιν· Οὐχ' ἥξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλε-
μον.

10

15

II¹1253 / K cap. K 4, 2

Σχόλιον·

20

Σημείωσαι ὅτι καὶ βασιλεῖς πολλὰ παρὰ γνώμην ποιεῖν ἀναγκά-
ζονται διὰ τὸν κίνδυνον.

1 – 3 Περὶ – ἐπαγομένας] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Σ 4

6 – 18 II¹1252 I Reg. 29, 6–9 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 79–80) 21 – 22 II¹1253
Scholion in I Reg. 26, 6–9

1 – 3 Titlos K (185v2–6) 5 – 18 II¹1252 K cap. K 4, 1 (185v[6]7–23) 20 – 22
II¹1253 K cap. K 4, 2 (185v[23]23–186r1); PG 86, 2084, 16–17

1 – 3 Titlos 1 – 3 καὶ – ἐπαγομένας] om. K^{pin}

9 ἡμέρας] post ἡς hab. LXX 14 πολεμῆσαι] correxi (LXX), πολεμήσω K

II¹1254 / K cap. K 4, 3

Δαυῖδ ἐν ψαλμῷ ιζ'·

‘Ρῦσαι με ἐξ ἀντιλογίας λαοῦ.

II¹1255 / K cap. K 4, 4

*II²1851 /
R cap. K 22, 3

5 Τῶν Παροιμιῶν·

Σοφὸς φοβηθεὶς ἔξεκλινεν ἀπὸ κακῶν.

II¹1256 / K cap. K 4, 5

*II²1853 /
R cap. K 22, 5

Τῶν αὐτῶν·

Πανούργος κακῶν ἐπερχομένων ἐκρύβῃ,
10 ἄφρονες δὲ ἐπελθόντες ζημίαν τίσουσιν.

II¹1257 / K cap. K 4, 6

Ιερεμίου προφήτου·

Ἐκραξεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· Ἄναιρεθήτω δὴ ὁ ἀνθρωπὸς ἐκεῖνος, ὅτι οὕτως ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τῶν
15 πολεμιστῶν τῶν καταλειμμένων ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ, λαλῶν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ὅτι ἄνθρωπος οὗτος οὐ χρηστοδοτεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ ἀλλ’ ἡ πονηρά. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, καὶ ἔρριψαν

3 II¹1254 Ps. 17, 44¹

6 II¹1255 Prov. 14, 16¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 71)

9 – 10 II¹1256 Prov. 27, 12^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 132)

13 – 704, 4

II¹1257 Ier. 45, 4–6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 580–581)

2 – 3 II¹1254 K cap. K 4, 3 (186r[1]2)

5 – 6 II¹1255 K cap. K 4, 4 (186r[2]3)

8 – 10 II¹1256 K cap. K 4, 5 (186r[3]4–5)

12 – 704, 4 II¹1257 K cap. K 4, 6 (186r

[5]6–17)

15 καταλειμμένων] *scripsi* (*LXX in app. crit.*), καταλελημμένων K 17 χρηστοδοτεῖ] χρησμολογεῖ *LXX* 18 *post* βασιλεὺς *hab.* Ἰδού αὐτὸς ἐν χερσὶν ὑμῶν· ὅτι οὐκ ἤδυνατο ὁ βασιλεὺς *LXX*

τὸν Ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον Χελκίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς, καὶ ἔχαλασαν αὐτὸν ἐν σχ<ο>ινίοις εἰς τὸν λάκκον, καὶ ἐν τῷ λάκκῳ οὐκ ἦν ὕδωρ ἀλλ’ ἦ βόρβορος, καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ.

II¹1258 / K cap. K 4, 7

5

<***>

Ως ἡκουσεν ὁ βασιλεὺς τὸ ρῆμα τοῦ λαοῦ, ἐλυπήθη ἐπ’ αὐτῷ, καὶ περὶ τοῦ Δανιὴλ ἡγωνίσατο τοῦ ἔξελέσθαι αὐτόν. Τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσι τῷ βασιλεῖ· Γνῶθι, βασιλεῦ, ὅτι τὸ δόγμα Μήδοις καὶ Πέρσαις, τοῦ πάντα ὀρισμὸν καὶ στάσιν, ἦν ὁ βασιλεὺς στήσει, οὐ δεῖ παραλλάξαι. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἥγαγον τὸν Δανιὴλ καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιὴλ· Ό θεός, φὰ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, αὐτὸς ἔξελοιτο σε. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν οἴκον αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος, καὶ ἐδέσματα οὐκ εἰσήνεγκαν αὐτῷ, καὶ ὁ ὑπνος 15 ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ.

10

15

II¹1259 / K cap. K 4, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Συνεστράφησαν οἱ ἄνδρες ἐπὶ τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον· Ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεὺς, τὸν Βηλ κατέστρεψεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν, καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν. Καὶ εἶπον ἀπελθόντες πρὸς τὸν βασιλέα· Παράδος ἡμῖν τὸν Δανιὴλ· εἰ δὲ μή, ἀποκτε-

20

7 – 14 II¹1258 [Ως – σε] Dan. 6, 14–16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 688–689)
14 – 16 Καὶ – αὐτοῦ] Ibid. 6, 18 (deest apud Wahl, *Prophetenzitate*) 19 – 705, 3

II¹1259 Bel-et-Dr. 28–31 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 698–699)

6 – 16 II¹1258 K cap. K 4, 7 (186r18–186v5) 18 – 705, 3 II¹1259 K cap. K 4, 8
(186v[5]6–14)

II¹1258 s. a. K

1 ἦν] om. K (s. l. *supplev. man. rec.*) 2 σχοινίοις] *scripsi*, σχινίοις K 9 ἐκεῖνοι] om. K (s. l. *supplev. man. rec.*) 12 καὶ – αὐτὸν] om. K (in mg. *supplev. man. rec.*) τῶν λεόντων] om. K (in mg. *supplev. man. rec.*)

νοῦμέν σε καὶ τὸν οἶκόν σου. Καὶ <ε>ΐδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπείγουσιν αὐτὸν σφόδρα, καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν αὐτοῖς τὸν Δανιήλ. Οἱ δὲ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων.

II¹1260 / K cap. K 4, 9

5 Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ ριζ' ριῃ'.

Οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν.

II¹1261 / K cap. K 4, 10

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιτα-

10 φίου·

Τοῖς πονηροῖς ὑποχωρεῖν χρόνοις δεῖ κατὰ τὴν ἡμετέραν νομοθε-

σίαν, ἐνστάντος μὲν καιροῦ, διακινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ

μὴ προδιδόναι δειλίᾳ τὴν εὐσέβειαν, ἔως δ' ἂν ἐξῇ μὴ προκαλεῖ-

σθαι τοὺς κινδύνους κελεύοντας, εἴτε δέει τῶν ἡμετέρων ψυχῶν,

εἴτε φειδοῖ τῶν ἐπαγόντων τὸν κίνδυνον.

II¹1262 / K cap. K 4, 11

Ίωάννου χρυσοστόμου, ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ιε' ὄμιλίας·

Ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, <***> μὴ ὄμόσε χωρεῖν

18 Matth. 4, 12

6 – 7 II¹1260 Matth. 12, 14–15 11 – 15 II¹1261 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio* (Orat. 7), 14, 5–10 (ed. Calvet-Sebasti, p. 212–214) 18 – 706, 3 II¹1262 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Matthaeum*, XIV, 1 (PG 57, 217, 22–28)

5 – 7 II¹1260 K cap. K 4, 9 (186v[14]15–17) 9 – 15 II¹1261 K cap. K 4, 10 (186v [17–18]19–187r1) 17 – 706, 3 II¹1262 K cap. K 4, 11 (187r[1–2]3–6)

II¹1262 ιε'] sic K

1 εἶδεν] *scripsi*, ἴδεν K 18 ante μὴ *quaedam excidisse videntur*, παιδεύων ἡμᾶς ed.

τοῖς κινδύνοις, ἀλλ’ εἴκειν καὶ παραχωρεῖν. Οὐ γὰρ ἔγκλημα τὸ μὴ
ρίπτειν ἑαυτὸν εἰς κίνδυνον, ἀλλὰ τὸ πεσόντα μὴ ἔσταναι γεν-
ναίως.

Τίτλος ε' Περὶ καιροῦ, ὅτι δεῖ τὸν καιρὸν ἔξαγοράζειν, καὶ ὅτι ἐν καιρῷ χρὴ πάντα λέγεσθαι καὶ γίνεσθαι. *II²/R cap. K 2

γ' Περὶ καιροῦ, ὅτι δεῖ τὸν καιρὸν ἔξαγοράζειν, καὶ ὅτι πάντα καιρὸν ἔχει τοῦ λέγεσθαι καὶ γίνεσθαι.

5 α' Περὶ καιροῦ, καὶ ὅτι καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι.

ΙΙ¹1263 / K cap. K 5, 1

*II²1706 / R cap. K 2, 1

Ἄπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

Καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν ἥλιον,
καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν,
10 καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτίλαι τὸ πεφυτευμένον,
καιρὸς τοῦ καθελεῖν καὶ καιρὸς τοῦ οἰκοδομεῖν,
καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι,
καιρὸς τοῦ ζητῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι,
καιρὸς τοῦ φυλάξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν,
15 καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ καιρὸς τοῦ ῥάψαι,

1 Eph. 5, 16 1 – 2 ὅτι² – γίνεσθαι] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὰ E 2 et X 6 3 Eph. 5, 16
5 Ibid.

8 – 10 ΙΙ¹1263 Καιρὸς – πεφυτευμένον] Eccle. 3, 1²–2² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 150–151) 11 – 12 καιρὸς – γελάσαι] Ibid. 3, 3²–4¹ (Wahl, p. 151) 13 – 708, 3 καιρὸς – εἰρήνης] Ibid. 3, 6¹–8² (Wahl, p. 151)

1 – 2 **Titlos (a)** K (187r7–8) 3 – 4 **Titlos (b)** V A¹^{pin}; *deest in H¹A¹txt* 5 **Titlos (c)** PML^b^{pin} (*cf. *II²/ R cap. K 2 titlos*); *deest in L^btxt* 7 – 708, 3 ΙΙ¹1263 K cap. K 5, 1 (187r[mg]9–19); V cap. K 3, 1; PM cap. K 1, 1; E cap. 159, 72; *deest in H¹ L^b; PG 96, 73, 18–27*

1 – 2 **Titlos (a)** 2 ἐν καιρῷ] *post χρὴ transpos.* K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 γ'¹] *propt. mg. resect. non liquet in A¹^{pin} (γ' secund. ser.), praem. τίτλος V^Wtxt καιροῦ add.* καὶ V^W 4 ἔχειν V^W τοῦ] καὶ V^E^{pin} V^O^{pin} 5 **Titlos (c)** α'] *om. M^{txt} (α' secund. ser.) καὶ – πράγματι]* om. M^{pin} καὶ] *om. M^{txt} L^b^{pin}*

ΙΙ¹1263 (a) K (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ V PM E Τοῦ] *om. V*

8 – 15 Καιρὸς – ράψαι] *om. E* 10 ἐκτίλαι] *scripsi (LXX), ἐκτεῖλαι K V^W PM, ἐκτεῖλαι V^EV^O φυτεύμενον P* 11 καθελεῖν] καθαιρεῖν K καὶ] *om. K* οἰκοδομήν (-ην V^O) V^EV^O, οἰκοδομῆσαι P, οἰκοδόμησαι (*sic*) M 12 καὶ] *om. K* 13 καὶ] *om. K* 14 καὶ] *om. K* 15 καὶ] *om. K*

καιρὸς τοῦ λαλεῖν καὶ καιρὸς τοῦ σιγᾶν,
καιρὸς τοῦ φιλῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ μισῆσαι,
καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης.

*II²1707 /
R cap. K 2, 2

II¹1264 / K cap. K 5, 2

Τοῦ αὐτοῦ.

5

Καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ,
ὅτι παντὶ πράγματι ἔστι καιρὸς <καὶ> κρίσις.

*II²1709 /
R cap. K 2, 4

II¹1265 / K cap. K 5, 3

Ἡσαῖον προφήτου·

Κύριος δίδωσίν μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γνῶναι ἡνίκα δεῖ εἰ- 10
πεῖν λόγον.

*II²1708 /
R cap. K 2, 3

II¹1266 / K cap. K 5, 4

Ωσηέ·

Ίνατί παρεσιωπήσατε ἀσέβειαν, καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς ἐτρυγήσα-
τε;

15

6 – 7 II¹1264 Eccle. 8, 5²–6¹ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 163–164) **10 – 11 II¹1265** Is.
50, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 423) **14 – 15 II¹1266** Os. 10, 13 (Wahl, *Prophe-
tenzitate*, p. 170–171)

5 – 7 II¹1264 K cap. K 5, 2 (187r[19]20–21); *deest in V H¹ PML^b* **9 – 11 II¹1265** K
cap. K 5, 3 (187r[21]22–23); V cap. K 3, 3; PM cap. K 1, 3; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 73,
30–31 **13 – 15 II¹1266** K cap. K 5, 4 (187r[23]24–187v1); V cap. K 3, 2; PM cap. K
1, 2; E cap. 159, 73; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 73, 28–29

II¹1265 (a) K (b) Ἡσαῖον V PM Ἡσαῖον P **II¹1266** (a) K V M E ὥστε V^E, ωστέ K
V^O M (b) Ωσηέ (ωσηε *cod.*) προφήτου P

1 καὶ] *om. K^{p. ras.}* **2** καὶ] *om. K* **3** πολέμου] *praem. του M* καὶ] *om. K* **6** και-
ρὸς K^{a. c.} **7** καὶ] *supplevi (*II²), om. K* **14** παρεσιωπήσατε] γὰρ ἐσιωπήσατε
(εσιωπη- P) P E, γὰρ ἐσιωπήσαται M **14 – 15** ἐτρυγησαται M

II¹1267 / K cap. K 5, 5

Τοῦ Σιράχ·

Συντήρησον καιρὸν καὶ φύλαξαι ἀπὸ πονηροῦ.

<II¹suppl. 326 / V cap. K 3, 5>

*II²1710 /
R cap. K 2, 5

5

II¹1268 / K cap. K 5, 6

*II²1711 /
R cap. K 2, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ κωλύσῃς λόγον ἐν καιρῷ σωτηρίας.

II¹1269 / K cap. K 5, 7

*II²1712 /
R cap. K 2, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

10 Ἀνθρωπος σοφὸς σιγήσει ἔως καιροῦ.

4 II¹suppl. 326 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 II¹1267 Sir. 4, 20¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 54) **7 II¹1268** Sir. 4, 23¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 55) **10 II¹1269** Sir. 20, 7¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 100)

2 – 3 II¹1267 K cap. K 5, 5 (187v[1]2); V cap. K 3, 4; PM cap. K 1, 4; E cap. 159, 74; *deest in H^I L^b*; PG 96, 73, 32–33 **6 – 7 II¹1268** K cap. K 5, 6 (187v[2]3); V cap. K 3, 6; PM cap. K 1, 6; *deest in H^I L^b*; PG 96, 73, 33–34 **9 – 10 II¹1269** K cap. K 5, 7 (187v[3]4); V cap. K 3, 7; PM cap. K 1, 7; E cap. 159, 75; *deest in H^I L^b*; PG 96, 73, 35

II¹1267 Τοῦ] *om.* V PM E σηράχ M **II¹1268** (a) K PM (b) *s. a.* V **II¹1269** (a) K V^W PM (b) *s. a.* V^EV^O E

3 καὶ] *om.* V^E φύλαξον M 7 κολύσης M, κωλύεις V^EV^O

II¹1270 / K cap. K 5, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄπὸ στόματος μωροῦ ἀποδοκιμασθήσεται παραβολή·
οὐ γὰρ μὴ εἴπη αὐτὴν ἐν καιρῷ αὐτῆς.

*II¹1713 /
R cap. K 2, 8

II¹1271 / K cap. K 5, 9

5

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

*II¹1716 /
R cap. K 2, 11

II¹1272 / K cap. K 5, 10

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς·

Βλέπετε πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ’ ὡς σοφοί, ἔξαγορα- 10
ζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. Διατοῦτο μὴ γί-
νεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ.

3 – 4 II¹1270 Sir. 20, 20^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 101)

7 II¹1271 Rom. 12, 15

10 – 12 II¹1272 Eph. 5, 15–17

2 – 4 II¹1270 K cap. K 5, 8 (187v[4]5–6); V cap. K 3, 8; PM cap. K 1, 8; E cap. 159,
75; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 73, 35–37 **6 – 7** II¹1271 K cap. K 5, 9 (187v[6–7]8); V
cap. K 3, 9; PM cap. K 1, 9; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 73, 38–39 **9 – 12** II¹1272 K cap.
K 5, 10 (187v[9]10–13); V cap. K 3, 10; PM cap. K 1, 10; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 73,
39–42

II¹1270 (a) K PM (b) *s. a.* V (c) *s. d.* E **II¹1271** (a) K (b) Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους M
εφεσίους M (c) Πρὸς Ἐφεσίους V^EV^O (d) Τοῦ αὐτοῦ V^W P **II¹1272** (a) K (b) Ἐκ
τῆς πρὸς Ἐφεσίους (*εφε-* cod.) P (c) Τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς M (d) Τοῦ Ἀποστόλου
V^W (e) *s. a.* V^EV^O

3 Ἄπὸ] *add.* δὲ E **7** καὶ] *om.* K **10** ἀλλ’ – σοφοῖ] ἀλλωφοι P **11 – 12** γίνεσθαι
V^EV^O PM **12** συνιέντες V^W PM, σύνετε K

II¹1273 / K cap. K 5, 11

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαῖς·

Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἔξαγοραζόμενοι.

Ο λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἀλλατὶ ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς
5 δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

II¹1274 / K cap. K 5, 12

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι ἐνταῦθα ἐν τῷ Σ στοιχείῳ τὸν Περὶ τοῦ συμπεριφέρεσθαι τίτλον.

10

II¹1275 / K cap. K 5, 13

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ πρὸς Ὀλυμπιάδα παρανετικοῦ, τῶν Ἐπῶν·

Σιγᾶν λώιόν ἐστιν ὅτ' ἐς λόγον 15 ἔργον ἐπείγει, ἢ λαλεῖν, καιροῖο	Σιγᾶν συμφερώτερόν ἐστιν ὅταν εἰς λόγον τὸ ἔργον ἐπείγῃ, ἢ λαλεῖν, τοῦ καιροῦ
--	--

8 – 9 Περὶ – συμπεριφέρεσθαι] cf. II¹ / K cap. Σ 5

3 – 5 II¹1273 Col. 4, 5–6 8 – 9 II¹1274 *Scholion* 13 – 712, 2 II¹1275 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II, 2, 6 (*Ad Olympiadem*), 82–83 (ed. Bacci, p. 68)

2 – 5 II¹1273 K cap. K 5, 11 (cap. 187v[13]14–17); V^EV^O cap. K 3, 11; V^W cap. K 3, 11–12; PM cap. K 1, 11; *deest in H^I L^b*; PG 96, 73, 43–46 7 – 9 II¹1274 K cap. K 5, 12 (187v[17]17–18); *deest in V H^I PML^b* 11 – 712, 2 II¹1275 K cap. K 5, 13 (187v [19–20]21–188r2); *deest in V H^I PML^b*

II¹1273 (a) K (b) Πρὸς Κολασσαῖς PM κολασσαῖς M (c) Πρὸς Κορινθίους V^EV^O
(d) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ V^W (cf. *infra, app. crit. text.*)

3 τὸν καιρὸν] *post* ἔξαγοραζόμενοι *transpos.* M ἔξαγοραζόμενοι] *add.* διατοῦτο μὴ γίνεσθαι (*sic*) ἄφρονες· ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ (= *Eph. 5, 17*) V^EV^O, *hic caesura in V^W* 4 ὑμῶν] *add.* ἢ K^{P. c.} V^W, η P ἀλλατὶ V^EV^{W. a. c.} P, ἀλλατὶ V^O M
5 ὑμᾶς P ἀποκρίνασθαι V^EV^O 16 λαλέειν *ed.*

λόγον κλείοντος
ἀπρεπῆ.

τὸν λόγον κωλύοντος
τὸν ἄσεμνον.

*II¹1718 /
R cap. K 2, 13

II¹1276 / K cap. K 5, 14

Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ βάπτισμα·

Ἐως σφοδρὸς ὁ πόθος, λαβοῦ τοῦ ποθουμένου· ἔως θερμὸς ὁ σί- 5
δηρος, τῷ ψυχρῷ στομαθήτω, μή τι παρεμπέσῃ μέσον καὶ διακό-
ψῃ τὸν πόθον.

*II¹1721 /
R cap. K 2, 16

II¹1277 / K cap. K 5, 15

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἄγιον Βαβύλαν·

Τὸ μὲν ἀπλῶς παρρησιάσασθαι, καὶ τῶν τυχόντων πολλάκις ἐστί· 10
τὸ δὲ εἰς δέον καὶ καιρῷ τῷ προσήκοντι, καὶ μετὰ τῆς ἀρμοττού-
σης συμμετρίας καὶ συνέσεως τῷ πράγματι χρήσασθαι, μεγάλης
λίαν καὶ θαυμαστῆς δεῖται ψυχῆς.

10 – 13 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 31.9./9. (ed. Ihm, p. 641)

5 – 7 II¹1276 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. baptismata (Orat. 40)*, 26, 2–4 (ed. Moreschini, p. 256) 10 – 13 II¹1277 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De Babyla contra Julianum et gentiles*, 38, 6–10 (ed. Schatkin/Blanc/Grillet, p. 138)

4 – 7 II¹1276 K cap. K 5, 14 (188r[3]4–6); V^EV^O cap. K 3, 12; V^W cap. K 3, 13; PM cap. K 1, 12; *deest in H^I L^b*; PG 96, 73, 47–49 9 – 13 II¹1277 K cap. K 5, 15 (188r [7]8–12); V^EV^O cap. K 3, 13; V^W cap. K 3, 14; PM cap. K 1, 13; *deest in H^I L^b*; PG 96, 73, 50 – 76, 4

II¹1276 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, περὶ βαπτίσματος PM (c) Τοῦ Θεολόγου V
II¹1277 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν ἄγιον Βαβύλαν (βαβυ- *codd.*) PM (c)
Τοῦ Χρυσοστόμου V

1 κλείοντος] correxi (*ed.*), καίοντος K 2 ἀπρεπῆ] ἄκοσμον *ed.* 5 σφοδρῶς
V^EV^W a. c. V^O PM πόθος] ἔρως K 6 – 7 διακόψει V PM 10 Τὸ] τῶν V^O πα-
ρρησιάζεσθαι K, παρριστᾶσθαι (*sic*) M πολλάκις] *post ἐστί transpos.* M 11 δέον]
praem. τὸ PM τῷ] *om.* M 11 – 12 ἀρμοζούσης (ἀρ- V^W p. c.) V 13 λίαν] λιας
(*sic*) M δεῖται] τῆς M

II¹1278 / K cap. K 5, 16

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιβ' λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

Ἄριστον καὶ σοφὸν εἶναι μοι δοκεῖ, τοῦ καιροῦ τοῦ προσήκοντος
μὴ ἀφαμαρτάνειν πράγμασιν.

5

<II¹suppl. 327–329 / V cap. K 3, 14–16>

*II²1722
et 1724 /
R cap. K 2, 17
et 19

5 II¹suppl. 327–329 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1278 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 10, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 768)

2 – 4 II¹1278 K cap. K 5, 16 (188r[12–13]14–15); *deest in V H¹ PML^b; PG 86, 2084, 19–22*

^{*II²}/_{T cap. A 22} Τίτλος σ' Περὶ κολάκων καὶ παρασίτων καὶ γελοιαστῶν, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν γέλωτα.

δ' Περὶ κολάκων καὶ παρασίτων καὶ γελοιαστῶν, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν αὐτούς.

κε' Περὶ ἀνθρωπαρέσκων καὶ προσποιητῶς καὶ ὑπούλως δια- 5 κειμένων.

II¹1279 / K cap. K 6, 1

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ.

Εἰ ἡμην πεπορευμένος μετὰ γελοιαστῶν,
εἰ δὲ καὶ ἐσπούδασεν ὁ πούς μου εἰς δόλον,
εἰ δὲ καὶ ταῖς χερσίν μου ἡψάμην δώρων,
σπείραιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φάγοισαν,
ἄριζος δὲ γενοίμην ἐπὶ τῆς γῆς.

10

II¹1280 / K cap. K 6, 2

Τοῦ αὐτοῦ.

15

Τίνι πρόσκεισαι ἢ τίνι μέλλεις βοηθεῖν;

1 – 2 Περὶ – γέλωτα] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπαὶ Α 7 et E 3 et Π 11 1 παρασίτων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Π 10 1 – 2 γελοιαστῶν – γέλωτα] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Γ 1

9 – 10 II¹1279 Εἰ – δόλον] Iob 31, 5^{1–2}

11 – 13 εἰ – γῆς] Ibid. 31, 7^{3–8²}

16 – 715, 3 II¹1280 Iob 26, 2^{1–3²}

1 – 2 Titlos (a) K (188r16–17) 3 – 4 Titlos (b) V A^{1 pin}; deest in H¹A^{1 txt} 5 – 6 Titlos (c) PML^b T^{txt} (cf. *II² / T cap. A 22 titlos); deest in T^{pin} (lac.) 8 – 13 II¹1279 K cap. K 6, 1 (188r[17]18–21); deest in V H¹ PML^b T 15 – 715, 3 II¹1280 K cap. K 6, 2 (188r[mg]22–188v1); deest in V H¹ PML^b T

1 – 2 Titlos (a) 1 – 2 καὶ³ – γέλωτα] om. K^{pin} 3 – 4 Titlos (b) 3 δ'] propt. mg. resect. non liquet in A^{1 pin} (δ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt} ὅτι] ώς V^{E pin} ut videtur V^{O pin} 5 – 6 Titlos (c) 5 κε'] ie' P^{txt} (κε' exspectav.), τίτλος μθ' T^{txt} καὶ προσποιητῶς] om. L^{b pin}

9 πεπορευμένος] correxi (LXX), πεπορνευμένος K 13 ἄριζος] sic K

Πότερον οὐχ' ὡς πολλὴ ἴσχύς;
 Τίνι συμ<βε>βούλευσαι; Οὐχ' ὡς πᾶσα σοφία;
 Καὶ τίνι ἐπακολουθεῖς; Οὐχ' ὡς μεγίστη δύναμις;

II¹1281 / K cap. K 6, 3

- 5 Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ κδ'.
 Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες διακενῆς.

II¹1282 / K cap. K 6, 4

*II²359 /
 T cap. A 22, 1

- Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ νβ'.
 Ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὁστᾶ ἀνθρωπαρέσκων·
 10 κατησχύνθησαν ὅτι ὁ θεὸς ἔξουδένωσεν αὐτούς.

II¹1283 / K cap. K 6, 5

*II²706 /
 T cap. Γ 3, 5

- Τῶν Παροιμιῶν.
 Ἐν γέλωτι ἄφρων πράσσει κακά.

6 II¹1281 Ps. 24, 3² **9 – 10** II¹1282 Ps. 52, 6^{2–3} **13** II¹1283 Prov. 10, 23¹ (Wahl,
Proverbien-Text, p. 53–54)

5 – 6 II¹1281 K cap. K 6, 3 (188v[1]2); *deest in V H^I PML^b T* **8 – 10** II¹1282 K
 cap. K 6, 4 (188v[2]3–4); V cap. K 4, 1; PML^b cap. A 25, 1; *deest in H^I T; PG 96, 76,*
 10 **12 – 13** II¹1283 K cap. K 6, 5 (188v[mg]5); V cap. K 4, 2; PML^b cap. A 25, 2; T
 cap. A 49, 1; H^{III} cap. A 19, 4; R cap. A 22, 2; *deest in H^I; PG 96, 76, 11*

II¹1282 (a) K (b) Τοῦ Δαυΐδ, ψαλμὸς νβ' M (c) Ψαλμοῦ νβ' P (d) Δαυΐδ V L^b
 II¹1283 (a) K V PML^b T R Τῶν *om.* V R (b) Τῶν αὐτῶν H^{III}

2 συμβεβούλευσαι] *correxi* (*LXX*), συμβουλεύσαι K **9** ἀνθροποπαρέσκων V^O **10**
 κατησχύνθησαν – αὐτούς] καὶ τὰ λοιπά V^O PM, *om.* VEVW L^b καταισχύνθησαν
 K **13** πράττει V PML^b T H^{III} R

*II²360 /
T cap. A 22, 2

II¹1284 / K cap. K 6, 6

Τῶν αὐτῶν·

Λόγοι κερκώπων μαλακοί,
οὗτοι δὲ τύπτουσιν εἰς ταμεῖα σπλάγχνων.

II¹1285 / K cap. K 6, 7

5

Τῶν αὐτῶν·

Τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φαύλους καλοῦσιν,
οἵ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλεῖον ἀκουσθήσονται.

II¹1286 / K cap. K 6, 8

Τῶν αὐτῶν·

10

Πολλοὶ θεραπεύουσιν πρόσωπα βασιλέων.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 11.3/3. (ed. Ihm, p. 260)
7 – 8 exstat ibid., 11.-./4a (p. 261)

3 – 4 II¹1284 Prov. 26, 22¹⁻² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 129) 7 – 8 II¹1285 Prov. 16, 21¹⁻² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 83) 11 II¹1286 Prov. 19, 6¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 93)

2 – 4 II¹1284 K cap. K 6, 6 (188v[5]6–7); V cap. K 4, 3; PML^b cap. A 25, 3; *deest in H^I T; PG 96, 76, 12–13* 6 – 8 II¹1285 K cap. K 6, 7 (188v[7]8–9); V cap. K 4, 4; PML^b cap. A 25, 4; T cap. A 49, 2; H^{III} cap. A 19, 5; *deest in H^I; PG 96, 76, 14–15*
10 – 11 II¹1286 K cap. K 6, 8 (188v[9]10); V cap. K 4, 5; PML^b cap. A 25, 5; *deest in H^I T; PG 96, 76, 16*

II¹1284 (a) K PML^b (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W II¹1285 (a) K PML^b T H^{III} (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W II¹1286 (a) K ML^b (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^E (c) s. a. V^O P (d) s. d. V^W

3 κερκόπων V^EV^O PM, κερκοπῶν K 4 ταμεία V^W, -εια P, -ια M, ταμεῖα K σπλάγχνῶν P, ἀσπλάγχνων, κοιλιας M 7 ἀποκαλοῦσιν H^{III} 8 πλείονα (-ει- PM) V PML^b T H^{III} (= LXX) εἰσακουσθήσονται H^{III}, ἀκούσονται LXX 11 πολλὰ V^W θεραπευσουσιν M

II¹1287 / K cap. K 6, 9

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἄγαθὸν θυμὸς ὑπὲρ γέλωτα,
ὅτι ἐν κακίᾳ προσώπου ἀγαθυνθήσεται καρδία.

5

II¹1288 / K cap. K 6, 10*II²703 /
T cap. Γ 3, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

“Ωσπερ φωνὴ ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα,
οὕτως ὁ γέλως τῶν ἀφρόνων.

II¹1289 / K cap. K 6, 11*II²362 /
T cap. A 22, 4

10 Ἡσαῖου προφήτου·

Λαός μου, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς, καὶ τὴν τρίβον
τῶν ποδῶν ὑμῶν ταράσσουσιν.

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 57.4./64.4. (ed. Ihm, p. 889)

3 – 4 II¹1287 Eccle. 7, 3^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160) 7 – 8 II¹1288 Eccle. 7, 6^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160–161) 11 – 12 II¹1289 Is. 3, 12 (Wahl, *Propheten-zitate*, p. 295)

2 – 4 II¹1287 K cap. K 6, 9 (188v[10]11–12); V cap. K 4, 6; PML^b cap. A 25, 6; T cap. A 49, 3; H^{III} cap. A 19, 6; R cap. A 22, 8; *deest in H¹*; PG 96, 76, 17–18 6 – 8 II¹1288 K cap. K 6, 10 (188v[12]13–14); V cap. K 4, 7; PML^b cap. A 25, 7; T cap. A 49, 4; H^{III} cap. A 19, 7; R cap. A 22, 9; *deest in H¹*; PG 96, 76, 18–20 10 – 12 II¹1289 K cap. K 6, 11 (188v[14]15–16); V cap. K 4, 8; PML^b cap. A 25, 8; *deest in H¹*; PG 96, 76, 21–22

II¹1287 (a) K PM T H^{III} R (b) Ἐκκλησιαστοῦ V^WV^O (c) Τῶν αὐτῶν L^b (d) s. a. V^E
II¹1288 (a) K PM T H^{III} R (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ L^b (c) s. a. V II¹1289 (a) K PM
ἥσαῖου K M, ησαῖου P (b) Ἡσαῖου V^EV^W (c) Τοῦ Ἡσαῖου L^b (d) s. a. V^O

4 καρδία] *praem.* ἡ H^{III} 7 ἀκανθῶν] *praem.* τῶν M ὑπὸ] ὑπὲρ K 11 Λαός
μου] *om.* V PML^b ὑμᾶς²] ἡμᾶς M 12 ποδῶν] ὁδῶν V^W L^b, οδῶν P

*II²363 /
T cap. A 22, 5

II¹1290 / K cap. K 6, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι, ὅπως ἀν καταπίνωσιν αὐτούς.

II¹1291 / K cap. K 6, 13

5

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄφελεῖ κύριος ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ κεφαλὴν καὶ οὐράν, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας.

II¹1292 / K cap. K 6, 14

Ιερεμίου προφήτου·

10

Ἡπάτησάν σε καὶ ἡδυνήθησάν σοι ἄνδρες εἰρηνικοί σου· κατίσχυσάν σου ἐν ὀλισθήματι ποδός σου.

3 – 4 II¹1290 Is. 9, 16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 320–321) **7 – 8 II¹1291** Is. 9, 14 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 320) **11 – 12 II¹1292** Ier. 45, 22 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 581–582)

2 – 4 II¹1290 K cap. K 6, 12 (188v[16]17–19); V cap. K 4, 9; PML^b cap. A 25, 9; *deest in H^I T; PG 96, 76, 23–25* **6 – 8 II¹1291** K cap. K 6, 13 (188v[19]20–22); V cap. K 4, 10; PML^b cap. A 25, 10; T cap. A 49, 5; H^{III} cap. A 19, 10; *deest in H^I; PG 96, 76, 25–27* **10 – 12 II¹1292** K cap. K 6, 14 (188v[22]23–24); V cap. K 4, 12; PML^b cap. A 25, 12; T cap. A 49, 7; H^{III} cap. A 19, 12; *deest in H^I; PG 96, 76, 33–35*

II¹1290 (a) K PML^b (b) s. a. V **II¹1291** (a) K PML^b H^{III} (b) Ἡσαῖου προφήτου T (c) s. a. V **II¹1292** (a) K (b) Ιερεμίου V L^b H^{III} PM T ιερεμίου H^{III}, ιερεμίου T, ἱηρεμίου P, ἱηρεμίου (*sic*) M

4 καταπείνωσιν M, καταπαίζωσιν V^W **7** [Ιερουσαλὴμ] ισραὴλ V^W PML^b T H^{III} **8** μιᾶς] *post* ἡμέρα transpos. K **11** ἡδυνήθησάν σοι V^EV^O, ἡδυνήθησαν (ἡδυνη- M) οἱ (οἱ PM) T H^{III} PM, ἡδύνθησάν σοι K, ἡδύνθησαν οἱ L^b εἰρηνική σου (-κη σου T) T H^{III} **11 – 12** κατήσχυσάν σοι K V^W, -ησχυνάν σου T H^{III}, -ίσχυνάν σου P, κατήσχυσαν L^b

II¹1293 / K cap. K 6, 15

Σχόλιον.

Είρηνικοὺς ἄνδρας τοὺς ψευδοπροφῆτας καλεῖ, τοὺς κολακείαις
έξαπατήσαντας τὸν λαόν.

5

II¹1294 / K cap. K 6, 16

Ἰεζεκιὴλ προφήτου·

Οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις προσκεφάλαιᾳ ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρός, καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν ἡλικίας, τοῦ διαστρέφειν ψυχάς, ἐν τῷ ἀποφθέγγεσθαι ὑμᾶς λαῷ εἰσακούοντι μά-
10 ταια ἀποφθέγματα.

II¹1295 / K cap. K 6, 17

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ο σοφιζόμενος ἐν λόγοις μισητός·
οὗτος πάσης χρείας ὑστερήσει·
15 οὐ γὰρ ἐδόθη αὐτῷ χάρις παρὰ κυρίου.

3 – 4 II¹1293 *Scholion in Ier. 45, 22*

7 – 10 II¹1294 Ez. 13, 18–19 (quibusdam omissis; Wahl, *Prophetenzitate*, p. 624–625)

13 – 15 II¹1295 Sir. 37, 20¹–21¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 148)

2 – 4 II¹1293 K cap. K 6, 15 (189r[1]1–3); *deest in V H^I PML^b T; PG 86, 2084, 24–25*
6 – 10 II¹1294 K cap. K 6, 16 (189r[3]4–8); V cap. K 4, 11; PML^b cap. A 25, 11; T cap. A 49, 6; H^{III} cap. A 19, 11; R cap. A 22, 13; *deest in H^I; PG 96, 76, 28–32*
12 – 15 II¹1295 K cap. K 6, 17 (189r[8]9–10); V cap. K 4, 13; PML^b cap. A 25, 13; T cap. A 49, 8; H^{III} cap. A 19, 13; R cap. A 22, 14; *deest in H^I; PG 96, 76, 36–38*

II¹1294 (a) K M Ἱεζεκιὴλ M (b) Ἱεζεκιὴλ V^W PL^b T R H^{III} Ἱεζεκιὴλ H^{III}, Ἱεζεκιὴλ PL^b T, ἡεζεκ (*sic!*) V^W (c) s. a. V^EV^O **II¹1295** (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PML^b T R H^{III} Τοῦ] om. V PML^b R σιραχ M

7 τοῖς συρράπτουσι (συρράπτ- Pa.c.) V^EV^O PML^b T H^{III} R, τοῖς συνάπτουσι V^W πάντων T H^{III} ἀγκόνα V^W P T H^{III}, αγκονα M, ἀγῶνα V^Oa.c. **8** ποιοῦντες V P T H^{III}, ποιοῦντας L^b R, ποιούντων M **9** φθέγγεσθαι K **10** φθέγματα V^EV^O
13 – 14 λόγοις – οὗτοις λόγοις· μισητὸς οὗτος (οὐ- H^{III}) T H^{III} **15** χάρισμα V^W

II¹1296 / K cap. K 6, 18

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἴππος <***>
ύποκάτω παντὸς ἐπικαθημένου χρεμετίζει.

<II¹suppl. 330 / V cap. K 4, 15>

5

II¹1297 / K cap. K 6, 19

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς·

Εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἥρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἀν ἥμην.

II¹1298 / K cap. K 6, 20

Ἐκ τῆς Πέτρου β' ἐπιστολῆς·

10

Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυνδροι, ὁμίχλαι ὑπὸ λαῖλαπος ἐλαυνόμεναι, οἵς
ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνας τετήρηται. Υπέρογκα γὰρ ματαιό-
τητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς καὶ ἀσελ-
γείαις τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγ-
γελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὅντες τῆς φθορᾶς.

15

5 II¹suppl. 330 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1296 Sir. 36, 6^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 144)

8 II¹1297 Gal. 1, 10

11 – 15 II¹1298 II Petr. 2, 17–19

2 – 4 II¹1296 K cap. K 6, 18 (189r[mg]11–12); *deest in V H^I PML^b T*

7 – 8

II¹1297 K cap. K 6, 19 (189r[12]13); V^EV^O cap. K 4, 14; V^W cap. K 4, 15; PML^b cap.

A 25, 15; T cap. A 49, 9; H^{III} cap. A 19, 14; *deest in H^I; PG 96, 76, 39–40*

10 – 15

II¹1298 K cap. K 6, 20 (189r[14]15–20); *deest in V H^I PML^b T*

II¹1297 (a) K T ἐπιστολῆς] *om.* T (b) Πρὸς Γαλάτας V^EV^O PML^b H^{III} (c) Ἀποστό-
λου V^W

3 post Ἴππος *fenestram reliquit* K (ζ<ή>τ<ει> in mg.), εἰς ὅχείαν ώς φίλος μωκός
LXX 8 Χριστοῦ] post δοῦλος *transpos.* V^E ἥμην P, ἥμιν H^{III}, ἥμιν (*sic*) T, ἥμιν
(*sic*) M 11 ὁμίχλαι] *scripsi*, ὁμίχλαι K

II¹1299 / K cap. K 6, 21

Ἐκ τῆς Ἰούδα ἐπιστολῆς·

Οὗτοί εἰσιν γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες 5 πρόσωπα ὥφελείας χάριν.

II¹1300 / K cap. K 6, 22

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Φύγωμεν κολακείας καὶ θωπείας καὶ τῆς Ἀρχιλόχου ἀλώπεκος τὸ κερδαλέον καὶ ποικίλον. Οὐδὲν γὰρ χαλεπώτερον τοῖς εὗ φρονοῦσι τοῦ πρὸς δόξαν ζῆν, καὶ τὰ τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα περισκοπεῖν, καὶ μὴ τὸν ὄρθὸν λόγον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τοῦ βίου, ὥστε 10 κἄν πᾶσιν ἀνθρώποις [κἄν] ἀντιλέγειν, κἄν ἀδοξεῖν, κἄν κινδυ-

3 – 5 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 11.2./2. (ed. Ihm, p. 260)
8 – 9 Φύγωμεν – ποικίλον] exstat ibid., 11.6./6. (p. 262)

3 – 5 II¹1299 Iudee 16 8 – 722, 2 II¹1300 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IX, 26, 2 – 27, 7 (ed. Naldini, p. 128 – 130)

2 – 5 II¹1299 K cap. K 6, 21 (189r[21]22–24); V cap. K 4, 16; PML^b cap. A 25, 16; T cap. A 49, 10; H^{III} cap. A 19, 15; R cap. A 22, 16; *deest in H¹; PG 96, 76, 42–45*
7 – 722, 2 II¹1300 K cap. K 6, 22 (189v[1]2–10); V cap. K 4, 17; PML^b cap. A 25, 17; T cap. A 49, 11; H^{III} cap. A 19, 17; R cap. A 22, 17; *deest in H¹; PG 96, 76, 46–50*

II¹1299 (a) K PML^b T H^{III} R ἰούδα T, ἰούδα PM, *praem.* τοῦ L^b (b) Ἐκ τῆς Ἰούδα V^W (c) Ἰούδα V^EV^O II¹1300 (a) K PML^b T R Τοῦ ἀγίου] *om.* ML^b T ἐκ τοῦ] *om.* R (b) Βασιλείου V (c) Τοῦ αὐτοῦ H^{III}

3 οὗτοις εἰσὶ (sic) R μεμψίμοροι T H^{III}, μεμψίμυροι V^EV^O, μεμψήμυροι P, μεμψήμηροι V^W κατὰ – ἐπιθυμίας] κατεπιθυμίαν V^W 4 τῷ στόματι V^W λαλεῖν V^W, *post* ὑπέρογκα *transpos.* K ὑπέρογγα L^b^{a.c.}, ὑπερόγγα V^O θαυμάζοντες] θαυμαζῶντες P, θαυμάζοντας V^W, *praem.* καὶ V^EV^O 5 χάριν] *om.* H^{III} 8 τοῖς H^{III} αρχιλόχου P, αρχιλόχου M, ταρχιλόχου V^W, ἀρχιλόγου V^O T H^{III}, ἀρχιλόγου R 9 κερδαλεον P, κερδαλαῖον V^EV^O H^{III}, κερδάλαιον (-δα- M) K M T, κερδάλιον V^W, κερδαλ^λ R γὰρ] *om.* L^b 10 τοῦ – ζῆν] τὸ ὑπὸ δόξαν ζῆν V^W, τὸ προδοξάζειν K τοῖς] *om.* V^E 11 λογισμὸν V^W ἡγεμῶνῶνα (sic) V^O 11 – 722, 2 ὥστε – παρακινεῖν] *om.* V^EV^O 12 κἄν¹] καὶ L^b 12 – 722, 2 κἄν² – παρακινεῖν] *om.* V^W PML^b T H^{III} R 12 κἄν²] *delevi* (ed.) ἀδοξεῖν] *correxi* (ed.), δοξάζειν K

νεύειν ύπερ τοῦ καλοῦ δέη, μηδὲν αίρεῖσθαι τῶν ὀρθῶς ἐγνωσμένων παρακινεῖν.

II¹1301 / K cap. K 6, 23

Ἐκ τῶν κανον<ικ>ῶν διατάξεων.

Τὸ γέλωτι ἀκρατεῖ καὶ ἀσχέτῳ κατέχεσθαι, ἀκρασίας σημεῖον. 5
 Ἀχρι μὲν γὰρ μειδιάματος φαιδροῦ τὴν διάχυσιν τῆς ψυχῆς ὑποφαίνειν οὐκ ἀπρεπές, ὅσον δεῖξαι μόνον τὸ γεγραμμένον. *Καρδίας εὐφραινομένης, πρόσωπον θάλλει.* ἐκκαχάζειν δὲ τῇ φωνῇ καὶ ἀναβράσσεσθαι τὸ σῶμα οὐ τοῦ κατεσταλμένου τὴν ψυχήν, οὐδὲ τοῦ δοκίμου, οὐδὲ τοῦ περικρατῶς ἔχοντος ἑαυτοῦ. Βεβαιοῖ δὲ τὸν λόγον ὁ σοφώτατος Σολομών, λέγων· Ὁ μωρὸς ἐν γέλωτι ἀνυψοῖ φωνὴν αὐτοῦ, ἀνὴρ δὲ σοφὸς μόλις ἡσυχῇ μειδιάσει. 10

7 – 8 Prov. 15, 13¹ 11 – 12 Sir. 21, 20^{1–2}

5 II¹1301 Τὸ – σημεῖον] BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, XVII, 1 (PG 31, 961, 12–14) 6 – 12 Ἀχρι – μειδιάσει] IBID. (PG 31, 961, 14–20 cum n. 28)

4 – 12 II¹1301 K cap. K 6, 23 (189v[10]11–21); V cap. K 4, 18; PML^b cap. A 25, 18; T cap. A 49, 12; H^{III} cap. A 19, 18; R cap. A 22, 18; *deest in H^I; PG 96, 77, 1–11*

II¹1301 (a) K κανονικῶν] *correxi*, κανόνων K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν κανονικῶν R (*ubi lemma in ipso textu post σημεῖον insertum est*) (c) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς κανονικῆς διατάξεως PML^b T H^{III} (*ubi lemma in ipso textu post σημεῖον insertum est*) κανονικῆς] κακονικῆς M (d) Τοῦ αὐτοῦ V^{EVO} (e) s. a. V^W

1 αἱρεῖσθαι] *correxi* (ed.), ἐρεῖσθαι K 5 Τὸ] τῷ K, τῷ V PM T H^{III} ἀκρατεῖ K ἀσχέτως K 6 μειδιάσματος K διάχυσιν V^{EVO} 7 ἀτρεπὲς K 7 – 8 καρδία εὐφραινομένη V^W 8 πρόσωπον] *post θάλλει transpos.* V^{EVO} ἐκκαχάζειν] *sic* K V^{EVO} M H^{III}, ἐκκαχάζην (εκ- P) P T, ἐκκαγχάζειν L^b R, ἐκκαχλάζειν V^W, ἐγκαγχάζειν ed. 8 – 9 ἀναβράσσεσθαι V^O, ἀναβράζεσθαι K V^W (= ed.) 9 κατεσταλμένον M, κατειλαμένον V^O 9 – 10 τοῦ² – οὐδὲ] *om.* L^b 10 δοκημίου V^W, δοκίμου V^O οὐδὲ – περικρατῶς] οὐ τοῦ κράτος V^W περικρατοῦς R ἑαυτοῦ] *om.* L^b δὲ] γὰρ V PML^b T H^{III} R 11 σολομῶν V^W P T R, σολωμῶν M, σωλομῶν V^E, σωλομῶν V^O λέγων] ὅτι V PML^b T H^{III} R ἀνυψώσει K V^{EVO} 12 φωνὴν] *praem.* τὴν L^b

II¹1302 / K cap. K 6, 24

Ἐκ τῶν αὐτῶν.

Ἄνθρωπάρεσκος ἐστὶν ὁ πρὸς τὸ θέλημα ἀνθρώπου τινὸς εἰς ἀρέσκειαν αὐτοῦ ποιῶν τί, κανὸν ἀτιμίας ἄξιον ἢ τὸ γινόμενον.

II¹1303 / K cap. K 6, 25

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς δ' ἐπιστολῆς.

Μὴ ἐν ῥήμασιν εὐτραπέλων καὶ γελοιαστῶν ἀνθρώπων ἡδυνθῶμεν, ὁ μάλιστα λύειν τῆς ψυχῆς τὸν τόνον πέφυκεν.

5

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.-./8a. (ed. Ihm, p. 667)

3 – 4 II¹1302 BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, LII (PG 31, 1117, 16–18) **7 – 8** II¹1303 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, II, 2, 56–58 (ed. Courtonne, I, p. 8)

2 – 4 II¹1302 K cap. K 6, 24 (189v[21]22–24); V cap. K 4, 19; PML^b cap. A 25, 19; T cap. A 49, 13; H^{III} cap. A 19, 19; R cap. A 22, 19; *deest in H¹*; PG 96, 77, 11–13
6 – 8 II¹1303 K cap. K 6, 25 (189v[24]190r1–3); V cap. K 4, 20; PML^b cap. A 25, 20; T cap. A 49, 14; H^{III} cap. A 19, 20; R cap. A 22, 20; *deest in H¹*; PG 96, 77, 14–16

II¹1302 (a) K (b) Τῶν αὐτῶν T H^{III} (c) Τοῦ αὐτοῦ V^E PML^b R (d) *s. a.* V^WV^O
 II¹1303 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐπιστολῆς οδ' PM T (c) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς οδ' ἐπιστολῆς L^b R (d) Τοῦ αὐτοῦ H^{III} (e) *s. a.* V

3 τὸ] *om.* L^b ἀνθρώπου] *om.* V^W 3 – 4 ἀρεσκίαν (αρ- PM) PM T 4 αὐτοῦ] *om.* V^W κανὸν] καὶ K ἢ] ή M, εἰ V 7 καὶ] ἢ H^{III} ἀνθρώπων] ἀνθρωπίνων V^W, *om.* T H^{III} 7 – 8 ἡδυνθῶμεν] ὁδοὺς θέωμεν V^W 8 ὅ] ὁ (*sic*) V^W διαλύειν K

II¹1304 / K cap. K 6, 26

Ἐκ τῆς ρλε' ἐπιστολῆς.

Πεφύκασι πῶς ταῖς μεγάλαις δυναστείαις αἱ ἀπελεύθεροι αὗται παραφύεσθαι θεραπεῖαι· οἱ διὰ τὸ ἀπορεῖν οἰκείου ἀγαθοῦ δι' οὗ γνωρισθῶσιν, ἐκ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν ἔαυτοὺς συνιστῶσι. Καὶ σχεδὸν ὕσπερ ἡ ἐρυσίβη τοῦ σίτου ἐστὶ φθορά, ἐν αὐτῷ γινομένη τῷ σίτῳ, οὕτω καὶ ἡ κολακεία, τὴν φιλίαν ὑποδυομένη, λύμη ἐστὶ τῆς φιλίας.

II¹1305 / K cap. K 6, 27

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν πατέρα ἐπιταφίου. 10

Πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἔργον πάντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ἐξ ᾧ εὐδοκιμήσει παρὰ τοῖς ἔξωθεν· οὐδὲν γάρ αὐτῷ ἐστι τοῦ παρόντος βίου μα<κα>ριώτερον, ἀεὶ τῷ καινῷ τὸ εὐδόκιμον θηρώμενος.

3 – 5 Πεφύκασι – συνιστῶσι] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 10.7.*/7. (ed. Ihm, p. 242–243)

3 – 8 II¹1304 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, CCLXXII, 1, 5–10 (ed. Courtonne, III, p. 144) 11 – 13 II¹1305 Πολιτικοῦ – μακαριώτερον] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in patrem* (*Orat.* 18), 23 (PG 35, 1012, 36–38) 13 ἀεὶ – θηρώμενος] IBID. (PG 35, 1012, 35)

2 – 8 II¹1304 K cap. K 6, 26 (190r[3]4–10); V cap. K 4, 21; PML^b cap. A 25, 21; T cap. A 49, 15; H^{III} cap. A 19, 21; *deest in* H^I; PG 96, 77, 16–23 10 – 13 II¹1305 K cap. K 6, 27 (190r[11]12–15); *deest in* V H^I PML^b T

II¹1304 (a) K L^b Ἐκ] *prae*m. τοῦ αὐτοῦ L^b (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐπιστολῆς ρλε' P T (c) Τοῦ αὐτοῦ, ρλε' ἐπιστολῆς M (d) Τοῦ αὐτοῦ V^E H^{III}

3 αἱ] οἱ V^W αὗται V^{EVO} P H^{III}, αὗται M, αὗται V^W 4 παραφυλάττεσθαι V^W οἱ] οὐ H^{III} οἰκεῖον V^O 5 κακῶν] καλῶν K 6 ἐρισύβη K, ἐρυσίβη M σίτου ἐστὶ] σιτὸς V^W φθορᾶ K^{a.c.} V^E P T H^{III}, φθορᾶ M, διαφθορᾶ V^W αὐτῇ V^W 7 κολακεία K, κολακία V^{EVO} PM T H^{III} a.c. ὑποδιομένω (sic) H^{III} λοίμη (λοι- M) V^W M 13 μακαριώτερον] *correxi* (ed.), μαριώτερον K θηρώμενος] sic K, *exspectaveris* θηρωμένω

II¹1306 / K cap. K 6, 28

Ἐκ τοῦ περὶ βαπτίσματος·

Ἄθλιοι, οἱ σαίνουσι μὲν τῷ χρηστῷ, τελευτῶσι δὲ ὅμως εἰς πονηρόν.

5

II¹1307 / K cap. K 6, 29

Ἐκ τοῦ εἰς Ἀθανάσιον·

...οἱ τῆς ἀλλοτρίας τραπέζης καὶ μάζης δοῦλοι ὄντες, πάντα καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν ἐπὶ τῇ γαστρὶ μεμαθηκότες...

II¹1308 / K cap. K 6, 30

10 Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Γέλως γέλωτος εὐφρονοῦσιν ἄξιος,
Μάλιστα μὲν πᾶς, τὸ πλέον δ' ὁ πορνικός.

11 – 726, 1 Γέλως – δάκρυα] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 57.7./64.7. (ed. Ihm, p. 890)

3 – 4 II¹1306 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. baptismata (Orat. 40)*, 10, 18–19 (ed. Moreschini, p. 218) **7 – 8 II¹1307** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Athanasii (Orat. 21)*, 16, 4–6 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 142) **11 – 726, 2 II¹1308** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I, 2, 33 (*Tetrastichae sententiae*), 77–80 (PG 37, 933, 15 – 934, 3)

2 – 4 II¹1306 K cap. K 6, 28 (190r[15]16–17); *deest in V H^I PML^b T* **6 – 8 II¹1307** K cap. K 6, 29 (190r[17]18–20); *deest in V H^I PML^b T* **10 – 726, 2 II¹1308** K cap. K 6, 30 (190r[20]21–24); V cap. K 4, 22; PML^b cap. A 25, 22; T cap. A 49, 16; H^{III} cap. A 19, 23; *deest in H^I; PG 96, 77, 24–27*

II¹1305 (a) Κ τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων *cod.* Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων *cod.*
(b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν Γνωμῶν M (c) Τοῦ Θεολόγου V PL^b T Τοῦ] *om.* VW
(d) Τοῦ αὐτοῦ H^{III}

11 γέλωτος] ἀγελωτος M εὐφραίνουσιν T H^{III} ἀξίως VW **12** δ?] δὲ VW

Γέλως ἄτακτος συλλέγει καὶ δάκρυα.
Κρείσσον κατηφὲς ἥθος ἢ τεθρυμμένον.

II¹1309 / K cap. K 6, 31

Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ις' λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ.

Οἱ ἀνθρώποις ἀρέσκων τοὺς παρ' αὐτῶν ἐπαίνους ἔχοι ἂν εἰκότως
εἰς ἀντιμισθίας δύναμιν· λήψεται γε μὴν τῶν παρὰ θεοῦ τὸ σύμ-
παν οὐδέν. 5

II¹1310 / K cap. K 6, 32

Θεοφίλου, ἐκ τοῦ κατὰ εἰδώλων·

Στωμύλον μὲν στόμα καὶ φράσις εὐεπής τέρψιν παρέχει καὶ ἐπαι-
νον πρὸς κενήν δόξαν ἀθλίοις ἀνθρώποις, ἔχουσι τὸν νοῦν κατε-
φθαρμένον. 10

5 – 7 II¹1309 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum*, XVI (?) (fr. 46, 4–6, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 796) 10 – 12 II¹1310 THEOPHILUS ANTIOCHENUS, *Ad Autolycum*, I, 1 (ed. Grant, p. 2, 3–5); Holl, n° 131

4 – 7 II¹1309 K cap. K 6, 31 (190r[24]190v1–3); V cap. K 4, 23; PML^b cap. A 25, 23;
T cap. A 49, 17; H^{III} cap. A 19, 24; R cap. A 22, 23; *deest in H^I*; PG 86, 2084, 26–30;
PG 96, 77, 28–30 9 – 12 II¹1310 K cap. K 6, 32 (190v[4]5–7); V cap. K 4, 24;
PML^b cap. A 25, 28; T cap. A 49, 22; H^{III} cap. A 19, 29; R cap. A 22, 26; *deest in H^I*;
PG 86, 2084, 31–34; PG 96, 77, 31–33

II¹1309 (a) K (b) Κυρίλλου, ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ PML^b T H^{III} R κυρίλλου M ἐκ τοῦ om. P ἰουλιανοῦ T, ἰοὐλιανοῦ L^b, ἰουλιανοῦ R, ἰουλιανοῦ M (c) Κυρίλλου V κυρίλλου V^W II¹1310 (a) PML^b T H^{III} R θεοφίλου M τοῦ τῶν P (b) Θεοτίμου Σκυθίας, ἐκ τοῦ κατὰ εἰδώλων K (c) Θεοφίλου V θεοφίλου (sic) V^o

1 ἄτακτος M, ἄτακτον V^O δάκρυν (δα- M) K V^EV^O ML^b (*cf. ed., app. crit.*) 2 τεθρουμμένον V^E, -ούμενον V^O 5 [O] om. V^EV^O ἑαυτῶν R ἐπαίνοις P^{a. c.} T ἔχοιεν K 6 εἰς] om. M ἀντιμισθίας V^EV^O, ἀντιμισθίαν T H^{III} τῶν – θεοῦ] τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ V^W τὸ] om. R 10 στωμύλων V^EV^O, στωμύλον M, στομῆλον (-λο H^{III}) T H^{III}, στόμυλον K V^W^{a. c.}, στομύλον V^W^{p. c.}, στομύλον R στόμα] σῶμα V^W φρᾶσις V^W, φράσεις V^EV^O εὐεπῖς M, εὐεπῖς R 11 καινὴν (-ην M) δόξαν (δο- M) V^O M, κενοδοξίαν K 11 – 12 κατεφθαρμένων V^EV^O, διεφθαρμένον R

II¹1311 / K cap. K 6, 33

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α' Παιδαγωγοῦ.

Μιμητὰς δὲ ἀνθρώπους γελοίων, μᾶλλον δὲ καταγελάστων πα-
θῶν, τῆς ἡμετέρας ἔξελαστέον πολιτείας. Πάντων γάρ τῶν λόγων
5 ἀπὸ διανοίας καὶ ἥθους ρεόντων, οὐχ' οἶόν τε ἐστὶ γελοίους τινὰς
προελέσθαι λόγους, μὴ οὐχὶ ἀπὸ γελοίου ἥθους φερομένους. Εἰ
τοίνυν τοὺς γελωτοποιοὺς ἔξοικιστέον τῆς ἡμεδαπῆς πολιτείας,
πολλοῦ γε καὶ δεῖ ἡμῖν ἐπιτρέπειν αὐτοῖς [μὴ] γελωτοποιεῖν. Ἀτο-
πον γάρ, ὃν ἀκροατὰς γενέσθαι κεκώλυται, τούτων εύρισκεσθαι
10 μιμητάς· πολλῷ δέ ἐστιν ἀτοπώτερον, γελοῖον αὐτὸν σπουδάζειν
γενέσθαι.

II¹1312 / K cap. K 6, 34

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Καὶ αὐτὸν τὸν γέλωτα ἐπιστομιστέον. Καὶ γάρ καὶ αὐτὸς πάλιν ὅν
15 μὲν δεῖ τρόπον ἔξαγόμενος, ἐμφαίνει κοσμιότητα, μὴ ταύτη δὲ
χωρῶν, ἀκολασίαν ἐνδείκνυται.

3 – 6 II¹1311 Μιμητὰς – φερομένους] CLEMENS ALEXANDRINUS, *Paedagogus*, II.
Cap. V, 45, 1 (ed. Stählin/Treu, p. 184, 28 – 185, 2); Holl, n° 191, 1–5 **6 – 11** Εἰ –
γενέσθαι] IBID., 45, 2 (p. 185, 5–9); Holl, n° 191, 5–9 **14 – 16 II¹1312** CLEMENS
ALEXANDRINUS, *Paedagogus*, II. Cap. V, 46, 1 (ed. Stählin/Treu, p. 185, 19–21);
Holl, n° 192

2 – 11 II¹1311 K cap. K 6, 33 (190v[7]8–18); V cap. K 4, 25; PML^b cap. A 25, 24; T
cap. A 49, 18; H^{III} cap. A 19, 25; R cap. A 22, 24; *deest in H^I*; PG 96, 77, 34–37
13 – 16 II¹1312 K cap. K 6, 34 (190v[18]19–22); *deest in V H^I PML^b T*

II¹1311 (a) K PML^b T H^{III} R κλημεντος K PM α'] *om.* K παιδαγωγιου M, πεδαγω-
γοῦ H^{III} (b) Κλήμεντος V

3 Μιμητὰς] μήτε K δὲ^{1]} *om.* K (*in mg. suppl. man. rec.*) γελοίων] γελοῖον K
καταγελάστων] καταγελαστῶν K V^W PM T H^{III} **4** ἔξελασταιον V^W, ἔξελαστέων
V^O, ἔξελασεν M **4 – 11** Πάντων – γενέσθαι] *om.* T H^{III} **4 – 7** Πάντων – τοίνυν]
om. V PML^b R **7** γελωποιοὺς K^{a.c}. VEV^O R, γελοτοποιοὺς P, σκοτοποιοὺς V^W
ἡμεδαπεῖς V^E, ἡμδαπεῖς V^O, ημεδοπης M, ἡμετεροδαπῆς K **8 – 11** πολλοῦ –
γενέσθαι] *om.* V PML^b R **8** πολλοῦ γε] *correxi* (ed.), πολλοῦ τε K μὴ] *seclusi*
(ed.) **10** δέ ἐστιν] δέ ἔτι ed. αὐτὸν] *correxi* (ed.), αὐτῶν K **14 – 15** ὅν – δεῖ]
correxi (ed.), ὃν μὲν δὴ K

II¹1313 / K cap. K 6, 35

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ Τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος·

Ἐπίβουλοι δέ, ὅτι καὶ αὐτῆς τῆς οὐσίας καθ' ἑαυτὴν ἵκανῆς οὕσης χαυνῶσαι τὰς ψυχὰς τῶν κεκτημένων καὶ διαφθεῖραι καὶ ἀποστῆσαι τῆς ὁδοῦ, δι' ᾧ ἡς ἐπιτυχεῖν ἔστι σωτηρίας, οἱ δὲ προσεκπλήσσουσιν, τὰς γνώμας τῶν πλουσίων ταῖς ἥδοναῖς τῶν ἀμέτρων ἐπαίνων ἐπαίροντες, καὶ καθάπαξ τῶν ὅλων πραγμάτων πλὴν τοῦ πλούτου, δι' ὃν θαυμάζονται, παρασκευάζοντες ὑπερφρονεῖν.

5

II¹1314 / K cap. K 6, 36

Ισιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῆς ρπα' ἐπιστολῆς·

10

Οὐδὲν κολάκων οἷμαι εἶναι ἀργαλεώτερον, οἵ τῇ τῶν πλουσίων γλώττῃ ἀπηρτημένοι, ὁμονύουσι μὲν ὅτι πάντων ἄριστον εἴη ὃ προέλοιτό τις ἐκείνων, κἄν τῶν ἀτοπωτάτων εἴη, καὶ θαυμάζουσιν, κακίζουσι δὲ ἢ τάχος, εἰ καὶ αὐτὴν ἐπιχειροῦσι κακῦναι τὴν ἀρετήν.

15

<II¹suppl. 331–332 / V cap. K 4, 28–29>

16 II¹suppl. 331–332 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 8 II¹1313 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Quis dives salvetur* (*Marc.* 10, 25–26), 1, 3 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 159, 11–17); Holl, n° 285 **11 – 15 II¹1314** ISIDORUS PELUSIOTA, *Epistulae*, III, 281 (PG 78, 957, 12–16 cum n. 86)

2 – 8 II¹1313 K cap. K 6, 35 (190v[22]23–191r6); *deest in V H¹ PML^b T* **10 – 15 II¹1314** K cap. K 6, 36 (191r[7]8–13); *deest in V H¹ PML^b T*

II¹1313 Τίς] *om.* K^{a. c.} **II¹1314** Ισιδώρου Πηλουσιώτου] *scripsi*, ισιδώρου πιλουσιώτου K ρπα'] *sic K*

3 οὐσίας] περιουσίας *ed.* 5 οἵ] *scripsi* (*ed.*), οἱ K 5 – 6 προσεκπλήσσουσιν] *scripsi* (*ed.*), προσεκπλήσσουσιν K 6 τὰς γνώμας] *s. l.* K 14 ἢ] *correxi* (*ed.*), ἢ K

II¹1315 / K cap. K 6, 37

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γ' τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Οὐκ ἂν εἴποι τις ἔταιρον τὸν κόλακα· νόσος γὰρ φιλίας ἡ κολακεία.

5

II¹1316 / K cap. K 6, 38

Ἐκ τοῦ δ' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Συγκρύπτεται διὰ κολακείας φιλία, <διὰ> νόθου πράγματος καὶ ἀδοκίμου τὸ γνήσιον καὶ δοκιμώτατον.

II¹1317 / K cap. K 6, 39

10 Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Κολάκων ἴδιον τὰς εὑπραξίας θεραπεύειν.

3 – 4 II¹1315 PHILO IUDAeus, *Legum allegoriae*, III, 182 (ed. Cohn, p. 153, 19–20)
7 – 8 II¹1316 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 220.7); Royse 166 sub QG 3.3(b) **11 II¹1317** PHILO IUDAeus, *Legatio ad Gaium*, 32 (ed. Reiter, p. 161, 26–27)

2 – 4 II¹1315 K cap. K 6, 37 (191r[13]14–15); V cap. K 4, 26; PML^b cap. A 25, 25; T cap. A 49, 19; H^{III} cap. A 19, 26; *deest in H^I*; PG 96, 77, 37–38 **6 – 8 II¹1316** K cap. K 6, 38 (191r[15]16–17); *deest in V H^I* PML^b T; PG 86, 2084, 35–37 **10 – 11 II¹1317** K cap. K 6, 39 (191r[17]18); *deest in V H^I* PML^b T

II¹1315 (a) K (b) Toῦ αὐτοῦ PML^b T H^{III} (c) s. a. V^W (d) s. d. V^{EVO}

3 ἔταιρον (*sic*) V^O, ἔτερον (ἐ- P, ε- M) K V^W PM T H^{III} 3 – 4 κολακεῖα K, κολακία V^{EVO} PML^b T H^{III} 7 διὰ²] *conieci, om. K* 8 *post δοκιμώτατον quiddam excidisse* (*ἐπαινοῦσα vel simile*) *suspicata est* Petit

II¹1318 / K cap. K 6, 40

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Τὰς τῶν ἀρχόντων εὐπραγίας μᾶλλον ἢ τοὺς ἀρχοντας αὐτοὺς εἰώθασι θεραπεύειν οἱ πλεῖστοι.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 11.13./13. (ed. Ihm, p. 265)

3 – 4 II¹1318 PHILO IUDAeus, *Legatio ad Gaium*, 140 (ed. Reiter, p. 181, 15–16)

2 – 4 II¹1318 K cap. K 6, 40 (191r[18]19–20); V cap. K 4, 27; PML^b cap. A 25, 26; T cap. A 49, 20; H^{III} cap. A 19, 27; *deest in H^I*; PG 96, 77, 39–40

II¹1318 (a) K (b) Φιλωνος V (c) Τοῦ αὐτοῦ PML^b T H^{III}

3 μᾶλλον] *om. VEV^O* 4 θεραπεύειν οἱ] *post θεραπεύειν interpunx.* K

<Τίτλος ζ'> <Περὶ κλεπτῶν καὶ τῶν κοινωνούντων αὐτοῖς>.

*II² /
R cap. K 21

ε' Περὶ κλεπτῶν.

ζ' Περὶ κλεπτῶν καὶ τῶν συγκοινωνούντων αὐτοῖς.

ΙΙ¹1319 / V cap. K 5, 1 (K cap. K 7)

*II²1844 /
R cap. K 21, 1

5 Ἐξόδου·

Ἐάν τις κλέψῃ μόσχον ἢ πρόβατον, καὶ σφάξῃ αὐτό, πέντε μόσχους ἀποτίσει ἀντ' αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καταληφθῇ, διπλᾶ ἀποτίσει.

ΙΙ¹1320 / V cap. K 5, 2 (K cap. K 7)

Δευτερονομίου·

10 Ἐὰν ἀλῷ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος.

1 Περὶ – αὐτοῖς] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Υ 2

6 – 7 ΙΙ¹1319 Ἐάν – αὐτοῦ] Ex. 22, 1 7 ἐὰν – ἀποτίσει] Ibid. 22, 4 10 – 11
ΙΙ¹1320 Deut. 24, 7 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 142)

1 **Titlos (a)** K^{pin}, *deest in K^{txt} (lac.)* 2 **Titlos (b)** V^E (148v15) V^{WV^O} A^I₁^{pin}; *deest in H^IA^I₁^{txt}* 3 **Titlos (c)** PML^b₁^{pin} (*cf. *II² / R cap. K 21 titlos*); *deest in L^b₁^{txt}* 5 – 7
ΙΙ¹1319 V^E (148v[15]16–17) V^{WV^O} cap. K 5, 1; PM cap. K 7, 1; *deest in K^(lac.) H^I L^b*,
PG 96, 80, 7–9 9 – 11 ΙΙ¹1320 V^E (148v[17]18–19) V^{WV^O} cap. K 5, 2; PM cap. K
7, 2; *deest in K^(lac.) H^I L^b*; PG 96, 80, 10–11

1 **Titlos (a)** Τίτλος ζ'] *supplevi (secund. ser. K^{pin}), non liquent in K^{pin}, deest in K^{txt} (lac.)* Περὶ – αὐτοῖς] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)* 2 **Titlos (b)** ε'
propt. mg. resect. non liquet in I^IA^I₁^{pin} (ε' secund. ser.), *praem. τίτλος V^W₁^{txt}* κλε-
πτῶν] *add. καὶ τῶν συγκοινωνούντων αὐτοῖς V^W₁^{txt} p. c.* 3 **Titlos (c)** καὶ – αὐ-
τοῖς] *om. M^{pin}*

ΙΙ¹1319 Ἐξόδου] *praem. τῆς M*

6 σφάξει V^W M αὐτῷ V^EV^O πέντε] ε' V^W 7 ἀποτίσει¹] ἀποτήσει P, -τήση
V^W, ἀπαίτισει V^E, ἀπαυτεισει V^O a. c., -ΐσει V^O p. c. καταληφθει P, -λειφθῇ V^W M
ἀποτίσει²] αποτήσει (sic) P, ἀποτήση V^W

II¹1321 / V cap. K 5, 3 (K cap. K 7)

<***>

Ἐὰν ἐν τῷ διωρύγματι εὑρεθῇ ὁ κλέπτης καὶ πληγεὶς ἀποθάνῃ,
οὐκ ἔστιν αὐτῷ φόνος.

^{*II¹1845 /}
R cap. K 21, 2

II¹1322 / V cap. K 5, 4 (K cap. K 7)

5

Ιώβ.

Ἐπανέστησάν μοι κλέπται,
ῶν οἵ οἶκοι αὐτῶν ἤσαν τρῶγλαι πετρῶν.

II¹1323 / V cap. K 5, 5 (K cap. K 7)

Παροιμῶν·

10

Ος μερίζεται κλέπτη, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.

3 – 4 II¹1321 Ex. 22, 2 **7 – 8 II¹1322** Iob 30, 5–6 **11 II¹1323** Prov. 29, 24¹
(Wahl, *Proverbien-Text*, p. 142)

2 – 4 II¹1321 V^E (148v19–20) V^WV^O cap. K 5, 3; PM cap. K 7, 3; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 80, 12–13* **6 – 8 II¹1322** V^E (148v[20]20–21) V^WV^O cap. K 5, 4; PM cap. K 7, 4; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 80, 14–15* **10 – 11 II¹1323** V^E (148v[21]21–22) V^WV^O cap. K 5, 5; PM cap. K 7, 5; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 80, 16–17*

II¹1321 (a) s. a. V P (b) s. d. M **II¹1322** ιώβ V^E, ἵώβ PM

3 διωρύγματι V κλέπτων M **7** ἐπανεστησαν με M

II¹1324 / V cap. K 5, 6 (K cap. K 7)*II²1846 /
R cap. K 21, 3

Ζαχαρίου·

Εἶπεν κύριος πρός με· Τί όρᾶς; Καὶ εἶπα· Ὁρῶ δρέπανον μῆκος πήχεων κ' καὶ πλάτος πήχεων τ'. Καὶ εἶπεν πρός με· Εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου, καὶ καταλύσει ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν. Καὶ πᾶς κλέπτης ἐκ τούτου ἔως θανάτου ἐκδικηθήσεται.

II¹1325 / V cap. K 5, 7 (K cap. K 7)*II²1847 /
R cap. K 21, 4

Σιράχ·

10 Τίς πιστεύσει εὐζώνῳ ληστῇ,
ἀφαλλομένῳ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν;

II¹1326 / V cap. K 5, 8 (K cap. K 7)*II²1848 /
R cap. K 21, 5

Πρὸς Ἐφεσίους·

Οἱ κλέπτων, μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος
15 ταῖς ἴδιαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδοῦναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

3 – 4 II¹1324 Εἶπεν – με] Zach. 5, 2 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 255) **4 – 6**

Εἰσελεύσεται – αὐτόν] Ibid. 5, 4 (Wahl, p. 256) **6 – 7** Καὶ – ἐκδικηθήσεται] Ibid.

5, 3 (Wahl, p. 255–256) **10 – 11 II¹1325** Sir. 36, 31^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 145)

14 – 16 II¹1326 Eph. 4, 28

2 – 7 II¹1324 V^E (148v[22]22–26) V^WV^O cap. K 5, 6; PM cap. K 7, 6; *deest in K^(lac.)*
H^I L^b; PG 96, 80, 18–23 **9 – 11 II¹1325** V^E (148v[26]26–27) V^WV^O cap. K 5, 7; PM
cap. K 7, 7; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 80, 24–25 **13 – 16 II¹1326** V^E (148v[27]
28–29) V^WV^O cap. K 5, 8; PM cap. K 7, 8; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 80, 26–28

II¹1325 τοῦ σπράχ M **II¹1326** (a) V^EV^O PM εφεσίους P (b) Τοῦ Ἀποστόλου V^W

3 εἶπα] εἰπὼν (*sic*) M **4** κ'] εἴκοσι M πήχεων^{2]} πηχεων PM, πηχῶν V^EV^O τ'
δέκα M 7 ἐκδικηθή V^W, ἐκδικιθῆ V^EV^O **10** πιστεύει M **11** ἐφαλλομενω M **14**
κλέπτων] κλέπτης V^W **15** ἔχει V^EV^O μεταδιδόναι M

II¹1327 / V cap. K 5, 9 (K cap. K 7)

Ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα.

Χαλεπαὶ νύκτες τῶν ἐπαγρυπνούντων ταῖς ἀδικίαις· ὅ τε γὰρ φόβος τοῦ φωραθήσεσθαι καὶ ἡ τοῦ οἴστρου ἀκολασία πᾶσαν ἀνάπαυσιν αὐτῶν ἀπελαύνει.

5

3 – 5 **II¹1327** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia exhortatoria ad S. baptismam*, 7 (PG 31, 440, 39–43)

2 – 5 **II¹1327** V^E (148v[29]30–31) V^WV^O cap. K 5, 9; PM cap. K 7, 9; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 80, 29–32

II¹1327 (a) P (b) Βασιλείου, ἐκ τοῦ λόγου (*sic*) M (c) Βασιλείου V

3 χαλαιπαὶ V^EV^W M, χαλαιπὰ V^O 4 φωραθήσεσθαι] *scripsi*, φωραθήσεσθαι (-θη-) M V^W PM, φωραθῆναι V^EV^O καὶ – ἀκολασία] *om.* V^W PM, ὁ ἐπὶ ταῖς ἥδοναῖς οἴστρος *ed.* οἴστρου] *correxi*, ύστρου V^EV^O 5 αὐτῶν] *om.* V^W PM, παντελῶς *ed.* ἀπελαύνη V^E, ἀπελύνει P, ἀπολάβει M

<Τίτλος η'> <Περὶ κωφῶν καὶ τυφλῶν.>

*II² /
R cap. K 14 et
PML^b cap. T 4

<***>

1 τυφλῶν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ T 2

1 **Titlos** K^{pin}, *deest in* K^{txt (lac.)}

1 **Titlos** Τίτλος η'] *supplevi (secund. ser. K^{pin}), non liquent in K^{pin}, deest in*
K^{txt (lac.)} Περὶ – τυφλῶν] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt (lac.)}*

1 *loci sub hoc titulo adlati desunt in K^(lac.); vide *II² / R cap. K 14*

^{*II²/}_{R cap. K 7} <Τίτλος θ'> <Περὶ καυχήσεως καὶ ἐπάρσεως, καὶ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ χρὴ καυχᾶσθαι.>

ζ' Περὶ καυχήσεως καὶ ἐπάρσεως, καὶ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ τῶν ἐν βίῳ χρὴ καυχᾶσθαι ἢ ἐπαίρεσθαι.

δ' Περὶ καυχήσεως καὶ ἐπάρσεως, καὶ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ περὶ τὸν βίον χρὴ καυχᾶσθαι. 5

II¹1328 / V cap. K 7, 1 (K cap. K 9)

Βασιλειῶν α'.

Μὴ καυχᾶσθε καὶ μὴ λαλεῖτε ύψηλὰ εἰς ύπεροχήν,
μὴ δὲ ἔξελθέτω μεγαλορημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος νύμῶν. 10

II¹1329 / V cap. K 7, 2 (K cap. K 9)

<***>

Μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ,

1 – 2 ὅτι – καυχήσασθαι] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Ο 17

9 – 10 II¹1328 I Reg. 2, 3^{1–2} (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 43–44) 13 – 737, 2 II¹1329
I Reg. 2, 10^{3–5} (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 44–45)

1 – 2 **Titlos (a)** K^{pin}; *deest in K^{txt} (lac.)* 3 – 4 **Titlos (b)** V^E (149r2–3) V^{WV^O} A^{I pin};
deest in H^IA^I^{txt} 5 – 6 **Titlos (c)** PML^{b pin} (*cf. *II² / R cap. K 7 titlos*); *deest in L^b^{txt}*
8 – 10 II¹1328 V^E (149r[3]4–5) V^{WV^O} cap. K 7, 1; PM cap. K 4, 1; *deest in K^(lac.) H^I*
L^b; PG 96, 80, 41–43 12 – 737, 2 II¹1329 V^E (149r[5]5–6) V^{WV^O} cap. K 7, 2; PM
cap. K 4, 2; *deest in K^(lac.) H^I L^b*; PG 96, 80, 44

1 – 2 **Titlos (a)** 1 Τίτλος θ')] *supplevi (secund. ser. K^{pin}), non liquent in K^{pin}, deest in K^{txt} (lac.)* 1 – 2 Περὶ – καυχήσασθαι] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)* 3 – 4
Titlos (b) 3 ζ'] *om. V^O^{txt} (ζ' secund. ser.), praem. τίτλος V^W^{txt} καὶ² – τῶν] non
liquent in V^O^{txt} καὶ²] *om. V^W^{txt a. c.} οὐδὲν A^{I pin} τῶν – βίῳ] περὶ τὸν (τῶν
V^O^{pin}) βίον V^E pin V^{WV^O pin}* 5 – 6 **Titlos (c)** 5 – 6 καὶ¹ – καυχᾶσθαι] *om. M* 5
οὐδενὶ] *add. τῶν L^b pin s. l.**

II¹1328 α'] *om. V^W* II¹1329 (a) *s. a. V^W P* (b) *s. d. M* (c) Ιώβ V^{EV^O}

9 λαλεῖται PM 10 νύμῶν] *om. V^{EV^O}*

καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ,
καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ.

II¹1330 / V cap. K 7, 3 (K cap. K 9)

*II²1748 /
R cap. K 7, 3

Ιώβ.

- 5 Μὴ λέγε ὅτι Καθαρὸς εἰμὶ τοῖς ἔργοις,
καὶ ἄμεμπτος ἐναντίον αὐτοῦ.

II¹1331 / V cap. K 7, 4 (K cap. K 9)

Παροιμιῶν·

Ἐπὶ τῇ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπαίρου.

10

II¹1332 / V cap. K 7, 5 (K cap. K 9)

<***>

Μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὔριον·
οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα.

5 – 6 II¹1330 Iob 11, 4^{1–2} 9 II¹1331 Prov. 3, 5² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 27)
12 – 13 II¹1332 Prov. 27, 1^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 130)

4 – 6 II¹1330 V^E (149r[6]6–7) V^WV^O cap. K 7, 3; PM cap. K 4, 3; *deest in K^(lac.)* H^IL^b; PG 96, 80, 45–46 8 – 9 II¹1331 V^E (149r7) V^WV^O cap. K 7, 4; PM cap. K 4, 4; *deest in K^(lac.)* H^IL^b; PG 96, 80, 47 11 – 13 II¹1332 V^E (149r[7]8) V^WV^O cap. K 7, 5; PM cap. K 4, 5; *deest in K^(lac.)* H^IL^b; PG 96, 80, 48–49

II¹1330 (a) V^W PM ἵωβ M, ἵωβ P (b) πρα (*sic*) V^EV^O II¹1331 (a) V^W PM (b) *s. a.* V^EV^O II¹1332 (a) *s. d.* V^W P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) Σιράχ V^EV^O

1 – 2 καὶ – αὐτοῦ] *inverso vv. ordine in V^W a. c.*, καὶ τὰ λοιπά P, *om.* V^EV^O 5 λέγει V^EV^O ὅτι] *om.* V^EV^W (*s. l. supplev. man. rec.*) V^O 12 Μῆ] *add.* δέ V^W *s. l. man. rec.* καυχάσθω V^O

*II¹1749 /
R cap. K 7, 4

II¹1333 / V cap. K 7, 6 (K cap. K 9)

Σιράχ·

Ἐν περιβολῇ ἴματίων μὴ καυχήσῃ,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ δόξης μὴ ἐπαίρου.

*II¹1750 /
R cap. K 7, 5

II¹1334 / V cap. K 7, 7 (K cap. K 9)

5

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ εἴπῃς· Τῷ πλήθει τῶν δώρων μου ἐπόψομαι,
καὶ ἐν τῷ προσενέγκαι με θεῷ ὑψίστῳ προσδέξεται.

*II¹1751 /
R cap. K 7, 6

II¹1335 / V cap. K 7, 8 (K cap. K 9)

Πρὸς Κορινθίους·

10

Ο καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω· οὐ γὰρ ὁ ἔαυτὸν συνιστάνων,
ἐκεῖνος δόκιμός ἐστιν, ἀλλ’ ὅν ὁ κύριος συνίστησιν.

3 – 4 II¹1333 Sir. 11, 4^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 76) 7 – 8 II¹1334 Sir. 7, 9^{1–2}
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 64) 11 – 12 II¹1335 II Cor. 10, 17–18

2 – 4 II¹1333 V^E (149r8–9) V^O cap. K 7, 6; V^W cap. K 7, 7; P cap. K 4, 6; M cap. K 4, 6; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 80, 50–51 6 – 8 II¹1334 V^E (149r9–11) V^O cap. K 7, 7; V^W cap. K 7, 6; PM cap. K 4, 7; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 80, 52 – 81, 2
10 – 12 II¹1335 V^E (149r[11]11–12) V^{WV^O cap. K 7, 8; PM cap. K 4, 8; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 81, 3–5}

II¹1333 (a) PM τοῦ σηράχ M (b) s. a. V II¹1334 (a) PM (b) Σιράχ V^W (c) s. a. V^O
(d) s. d. V^E II¹1335 κορινθίους PM

8 θεῷ] τῷ M προσδεχθήσομαι V^{EV^O}

II¹1336 / V cap. K 7, 9 (K cap. K 9)^{*II²1752 /}
R cap. K 7, 7

Ἐκ τῆς Ἰακώβου.

Καυχάσθω ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ.

5

<II¹suppl. 333 / PML^b cap. K 4, 10^p>**II¹1337 / V cap. K 7, 10 (K cap. K 9)**

Τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου, πρὸς Τραλλεῖς·

Πολλὰ φρονῶ ἐν θεῷ, ἀλλ’ ἐμαιντὸν μετρῶ, ἵνα μὴ ἐν καυχήσει ἀπόλωμαι.

10

II¹1338 / V cap. K 7, 11 (K cap. K 9)^{*II²1755 /}
R cap. K 7, 10

Νείλου, γωξθ·.

Καὶ Ἀδὰμ ποτὲ τὸν προπάτορα ὁ ἔχθρὸς παρασκευάσας ἴσοθεῖαν

5 II¹suppl. 333 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1336 lac. 1, 9–10 8 – 9 II¹1337 IGNATIUS ANTIOCHENUS, *Epistula ad Trallianos*, 4, 1 (ed. Fischer, p. 174, 12–13); Holl, n° 54 12 – 740, 2 II¹1338 NILUS MONACHUS (ANCYRANUS?), *Epistulae*, 3869, locus non repertus

2 – 4 II¹1336 V^E (149r[12]13–14) V^WV^O cap. K 7, 9; PM cap. K 4, 9; *deest in K^(lac.)* H^IL^b; PG 96, 81, 6–7 7 – 9 II¹1337 V^E (149r[14]14–15) V^WV^O cap. K 7, 10; P cap. K 4, 11; M cap. K 4, 10; *deest in K^(lac.)* H^IL^b; PG 96, 81, 8–9 11 – 740, 2 II¹1338 V^E (149r[15]15–17) V^WV^O cap. K 7, 11; P cap. K 4, 12; M cap. K 4, 11; *deest in K^(lac.)* H^IL^b; PG 96, 81, 9–12

II¹1336 (a) V^EV^O P Ἱακώβου P (b) Ἱακώβου V^W (c) Ἱακώβου (ἱακω- *cod.*) τοῦ ἀδελφοῦ ἐπιστολῆς M II¹1337 (a) M Ἱγνατίου *cod.* Τραλλεῖς *scripsi*, τράλεις *cod.* (b) Ἱγνατίου V^EV^W (c) Τοῦ αὐτοῦ P (d) s. a. V^O II¹1338 (a) PM νειλου *codd.*, *add.* κεφαλαίου M (b) Νείλου V νήλου V^EV^O

3 πλουσίος P, πλουσίως M 8 ἐν καυχήσει] εγκαυχήση M 9 ἀπόλλωμαι (-ολλ P) PM 12 αδαμ P ὁ] *om.* M ίσόθεον V^W

φαντασθῆναι τοῦ θεοῦ, ἐξήγεγκε παραδείσου, καὶ μέχρις Ἀδου
πυθμένων κατήγαγεν.

1 τοῦ θεοῦ] τοῦ θείου M, *om.* V^EV^O ἀδου P, ἄδου V^E

<Τίτλος ι'> <Περὶ κάλλους καὶ εὐπρεπείας σώματος.>

*II² /
R cap. K 4

η' Περὶ κάλλους καὶ εὐπρεπείας σώματος.

β' Περὶ κάλλους καὶ εὐπρεπείας σώματος, καὶ ὅτι οὐκ ἐν τούτοις, ἀλλ' ἐν τῇ τῆς ψυχῆς ὡραιότητι ὁ θεὸς ἐπαναπαύεται.

5

II¹1339 / V cap. K 8, 1 (K cap. K 10)

Βασιλειῶν α'.

Δαυΐδ ἦν πυρακίζων μετὰ κάλλους ὄφθαλμῶν, καὶ ἀγαθὸς ὄράσει κυρίῳ.

1 Περὶ – σώματος] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Ε 4

7 – 8 II¹1339 I Reg. 16, 12 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 61)

1 **Titlos (a)** K^{pin}, *deest in K^{txt} (lac.)* 2 **Titlos (b)** V^E (149r19) VWVO A^{I pin}; *deest in H^IA^Itxt* 3 – 4 **Titlos (c)** PML^b pin (*cf. *II² / R cap. K 4 titlos*); *deest in L^btxt* 6 – 8 II¹1339 V^E (149r[19]20) VWVO cap. K 8, 1; PM cap. K 2, 1; E cap. 159, 76; *deest in K^(lac.) H^I L^b*; PG 96, 81, 14–18

1 **Titlos (a)** Τίτλος ι'] *supplevi (secund. ser. K^{pin}), non liquent in K^{pin}, deest in K^{txt} (lac.)* Περὶ – σώματος] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)* 2 **Titlos (b)** η'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (η' secund. ser.), praem. τίτλος VW txt* καὶ – σώματος] σώματος καὶ ὡραιότητος V^E txt VO txt A^{I pin} σώματος] *add. καὶ ὅτι οὐκ ἐν τούτοις, ἀλλ' ἐν τῇ τῆς ψυχῆς ὡραιότητι (sic) ὁ θεὸς ἐπαναπαύεται VW txt man. rec.* 3 – 4 **Titlos (c)** 3 – 4 καὶ¹ – ἐπαναπαύεται] *om. M^{pin}* 3 – 4 καὶ² – ἐπαναπαύεται] *om. M^{txt}* 3 καὶ²] *om. P*

II¹1339 α'] β' P, *om. VWVO M E*

7 ἦν] *om. VW a. c.* πυράκης M^{a. c.}, πυρράκης M^{p. c.}, πυρράχης P, πυρραχής E, πυρακής VW a. c., πυρρακής VW p. c. 8 κυρίῳ] κυρίου VW

II¹1340 / V cap. K 8, 2 (K cap. K 10)

<****>

Ως Ἀβεσαλῶμ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ ἵχνους ποδὸς αὐτοῦ ἔως κορυφῆς.

*II¹1732 /
R cap. K 4, 2

II¹1341 / V cap. K 8, 3 (K cap. K 10)

5

Παροιμιῶν·

Ωσπερ ἐνώτιον ἐν ρίνῃ ύός,
οὕτως γυναικὶ κακόφρονι κάλλος.

*II¹1733 /
R cap. K 4, 3

II¹1342 / V cap. K 8, 4 (K cap. K 10)

10

Σιράχ·

Μὴ αἰνέσῃς ἄνδρα ἐν κάλλει αὐτοῦ.

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 68.-./39.5e. (ed. Ihm, p. 993)

3 – 4 **II¹1340** II Reg. 14, 25 (Wahl, 2 *Samuel-Text*, p. 89) 7 – 8 **II¹1341** Prov. 11, 22^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 59) 11 **II¹1342** Sir. 11, 2¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 75–76)

2 – 4 **II¹1340** V^E (149r20–21) V^{WV^O cap. K 8, 2; PM cap. K 2, 2; E cap. 159, 77; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 81, 16–17 6 – 8 **II¹1341** V^E (149r[22]22–23) V^{WV^O cap. K 8, 3; PM cap. K 2, 3; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 81, 18–19 10 – 11 **II¹1342** V^E (149r[23]23) V^{WV^O cap. K 8, 4; PM cap. K 2, 5; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 81, 20}}}

II¹1340 (a) s. a. V^E (b) s. d. M (c) Tῆς αὐτῆς β' P **II¹1341** (a) V^{EVW} PM (b) πρα (sic) V^O **II¹1342** (a) V (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) s. a. M

3 ἀβεσαλῶμ P, ἀβεσαλῶμ V^{EVW} p. c. ισδραὴλ M 7 [ἐνώτιον] ἐνώπιον V^O, add. χρυσοῦν V^W e corr. M ύός] νίδις V^O M

II¹1343 / V cap. K 8, 5 (K cap. K 10)

<***>

Λύχνος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχνίας ἀγίας,
κάλλος προσώπου ἐπὶ ἡλικίᾳ στασίμη.

5

II¹1344 / V cap. K 8, 6 (K cap. K 10)

<***>

Κάλλος γυναικός ἵλαρύνει πρόσωπον αὐτῆς.

II¹1345 / V cap. K 8, 7 (K cap. K 10)*II²1736 /
R cap. K 4, 6

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς Ἐξαημέρου.

- 10 Ό σήμερον εὐθαλής τῷ σώματι, κατασεσαρκωμένος ὑπὸ τρυφῆς,
ἐπανθοῦσαν ἔχων τὴν εὔχροιαν ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκμῆς,

10 – 744, 2 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 37.6./44.6. (ed. Ihm, p. 698)

3 – 4 II¹1343 Sir. 26, 17^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 116) **7 II¹1344** Sir. 36, 27¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 145) **10 – 744, 2 II¹1345** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, V, 2 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 72, 14–17)

2 – 4 III¹1343 VE (149v23–24) VO cap. K 8, 5; VW cap. K 8, 5–6; PM cap. K 2, 4+6;
deest in K^(lac.) H¹ L^b; PG 96, 81, 21–22 **6 – 7 II¹1344** VE (149r25) VO cap. K 8, 6;
VW cap. K 8, 7; PM cap. K 2, 7; *deest in K^(lac.) H¹ L^b; PG 96, 81, 23* **9 – 744, 2**
III¹1345 VE (149r[25]26–29) VO cap. K 8, 7; VW cap. K 8, 8; PM cap. K 2, 8; *deest in K^(lac.) H¹ L^b; PG 96, 81, 24–27*

II¹1343 (a) VEVO (b) Σιράχ / Τοῦ αὐτοῦ PM (*cf. infra, app. crit. text.*) τοῦ σηράχ
M (c) s. a. / s. a. VW (*cf. infra, app. crit. text.*) **II¹1344** (a) s. a. V (b) Τοῦ αὐτοῦ P
(c) s. d. M **II¹1345** (a) M βασιλείου cod. (b) Βασιλείου, εἰς τὴν Ἐξαήμερον P (c)
Βασιλείου V

3 ἀγίας] add. οὕτως κάλλος ἐν σωφροσύνῃ M, *hic caesura in VW* PM **7** Κάλλος]
praem. καὶ M **10** κατεσαρκωμένος VO **11** ὑπανθοῦσαν M

σφριγῶν καὶ σύντονος καὶ ἀνυπόστατος τὴν ὄρμήν, αὕριον δὲ αὐτὸς οὗτος ἐλεεινὸς ἢ τῷ χρόνῳ μαρανθεὶς ἢ νόσῳ διαλυθείς.

II¹1346 / V cap. K 8, 8 (K cap. K 10)

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ξι' ἐπιστολῆς·

“Ωρα σώματος ἢ χρόνῳ ἢ νόσῳ ἀπομαραίνεται.”

5

II¹1347 / V cap. K 8, 9 (K cap. K 10)

Τοῦ Θεολόγου, εἰς ἑαυτόν·

Ἐὰν αἰσχρὸς τὸ φαινόμενον ἦς, ἔσο εὐφυὴς τὸ κρυπτόμενον, ὥσπερ ἐν κάλυκι ρόδον ἀνθηρόν.

⁵ **II¹1346** BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, CCLXXVII, 21–22 (ed. Courtonne, III, p. 150) **8 – 9 II¹1347** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In seipsum, cum rure redisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant (Orat. 26)*, 11, 13–14 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 252)

4 – 5 II¹1346 V^E (149r29) V^O cap. K 8, 8; V^W cap. K 8, 9; PM cap. K 2, 9; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 81, 28* **7 – 9 II¹1347** V^E (149r[29]29–30) V^O cap. K 8, 9; V^W cap. K 8, 10; PM cap. K 2, 10; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 81, 29–30*

II¹1346 (a) PM Τοῦ αὐτοῦ] *om. P* (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. d. V^EV^O* **II¹1347** εἰς ἑαυτόν] *om. V*

1 σύντονος] συντόνου P, *add. λίαν M* καὶ² – ὄρμήν] *om. V^EV^O* καὶ²] *om. M* ὁ] *om. V^EV^O* **2** ἦ² – διαλυθείς] *om. V^EV^O* νόσῳ] *praem. τῇ M* **5** “Ωρα – χρόνῳ] *om. V^EV^O*

<Τίτλος ια'> <Περὶ καπήλων.>

<***>

1 Titlos K^{pin}; *deest in K^{txt}*

1 Titlos Τίτλος ια'] *supplevi (secund. ser. K^{pin}), non liquent in K^{pin}, deest in K^{txt} (lac.)* Περὶ καπήλων] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)*

2 loci sub hoc titulo adlati desunt in K^(lac.)

<Τίτλος ιβ' Περὶ κτηνῶν καὶ προνοίας αὐτῶν. >

ς' Περὶ κτηνῶν καὶ προνοίας αὐτῶν.

η' Περὶ κτηνῶν καὶ προνοίας αὐτῶν.

<II¹suppl. 334 / V cap. K 6, 1V^W>

II¹1348 / V cap. K 6, 1 (K cap. K 12)

5

Λευτικοῦ·

Ἡ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἔστιν.

II¹1349 / V cap. K 6, 2 (K cap. K 12)

Παροιμιῶν·

Δίκαιος οἰκτείρει ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ.

10

4 II¹suppl. 334 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

7 II¹1348 Lev. 17, 11 10 II¹1349 Prov. 12, 10¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 62)

1 **Titlos (a)** K^{pin}; *deest in K*txt (lac.) 2 **Titlos (b)** V^E (148v33) V^WV^O A^Ipin; *deest in H^IA^I*txt 3 **Titlos (c)** PML^b pin; *deest in L^b*txt (lac.) 6 – 7 II¹1348 V^E (148v[33]34) V^O cap. K 6, 1; V^W cap. K 6, 2; PM cap. K 8, 1; *deest in K*txt (lac.) H^I L^b; PG 96, 80, 34
9 – 10 II¹1349 V^E (148v[34]34–35) V^O cap. K 6, 2; V^W cap. K 6, 3; PM cap. K 8, 2; *deest in K*txt (lac.) H^I L^b; PG 96, 80, 35

1 **Titlos (a)** Τίτλος – αὐτῶν] *supplevi e K*pin, *desunt in K*txt (lac.) 2 **Titlos (b)** ζ'] *prop. mg. resect. non liquet in A*^Ipin (ζ' *exspectav.*), *praem. τίτλος* V^Wtxt 3 **Titlos (c)** προνοίας] *praem. τῆς* M

II¹1348 *praem. τοῦ* M II¹1349 (a) V^W PM (b) πρα (*sic*) V^EV^O

7 αὐτῆς M

II¹1350 / V cap. K 6, 3 (K cap. K 12)

Σιράχ·

Κτήνη σοι εἰσίν; Ἐπισκέπτου αὐτά·
καὶ εἴ ἔστι σοι χρήσιμα, ἐμμενέτω σοι.

3 – 4 II¹1350 Sir. 7, 22^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 65)

2 – 4 II¹1350 V^E (148v[35]35–149r1) V^O cap. K 6, 3; V^W cap. K 6, 4; *deest in*
K^{txt (lac.)} H^I L^b; PM cap. K 8, 3; PG 96, 80, 36–37

II¹1350 σιραχ V^W, τοῦ σηραχ M

3 κτήνη σοι ἔστιν M

<Τίτλος ιγ'> <Περὶ κτισμάτων καὶ οἰκοδομημάτων.>

<***>

1 Titlos K^{pin}, *deest in K^{txt} (lac.)*

1 Titlos Τίτλος ιγ'] *supplevi (secund. ser. K^{pin}), non liquent in K^{pin}, deest in K^{txt} (lac.)* Περὶ – οἰκοδομημάτων] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.) κτισμάτων]* *scripsi, κτησμάτων K^{pin}*

2 loci sub hoc titulo adlati desunt in K^(lac.)

<Τίτλος ιδ'> <Περὶ καθαιρόντων ἐν πυρὶ καὶ οἰωνιζομένων καὶ κληδονιζομένων.>

II¹1351 / K cap. K 14, 1

- <***> τινὰ ώς φόβητρα καὶ μορμολύκια τῶν κατεχόντων δεινῶν,
 5 ώς κερδάναι μὲν τοὺς ἀνοήτως ἐνολισθήσαντας πλέον οὐδὲν ἢ τὴν κουφότητα, ἀδρῦν<αι> δὲ ἐκείνων τὰ βαλάντια τῇ προσδοκηθείσῃ θεραπείᾳ.

1 – 2 Περὶ – κληδονιζομένων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὰ E 5 et M 6 et T 3 **1** οἰωνιζομένων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ O 16

4 – 7 II¹1351 locus non repertus

1 – 2 **Titlos** K^{pin}, *deest in K^{txt (lac.)}* **4 – 7** II¹1351 K cap. K 14, 1 (191r20–191v1)

1 – 2 **Titlos** **1** Τίτλος ιδ'] *supplevi (secund. ser. K^{pin})*, *non liquent in K^{pin}, deest in K^{txt (lac.)}* **1 – 2** Περὶ – κληδονιζομένων] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt (lac.)}*

II¹1351 s. d. K

4 *initium huius loci deest in K^(lac.)* φόβητρα] *scripsi*, φόβετρα K **6** ἀδρῦναι] *scripsi*, ἀδρῦν K

*^{II²}/_{R cap. K 6} **Τίτλος ιε'** Περὶ κομπαζόντων καὶ φουμιζόντων.

θ' Περὶ κομπαζόντων καὶ φουμιζόντων.

γ' Περὶ κομπαζόντων καὶ φανταζομένων.

*^{II²1741}/_{R cap. K 6, 1}

II¹1352 / K cap. K 15, 1

Τῶν Παροιμιῶν.

5

Κρεῖσσον ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἔαυτῷ
ἢ τιμὴν ἔαυτῷ περιτιθεὶς καὶ προσδεόμενος ἄρτου.

*^{II²1742}/_{R cap. K 6, 2}

II¹1353 / K cap. K 15, 2

Τῶν αὐτῶν.

Εἰσὶν οἱ πλουτίζοντες ἔαυτούς, μηδὲν ἔχοντες.

10

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.6./5. (ed. Ihm, p. 665–666)

6 – 7 II¹1352 Prov. 12, 9^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 61–62) **10 II¹1353** Prov. 13, 7¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 66)

1 Titlos (a) K (191v1–2) **2 Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* **3 Titlos (c)** PML^{b pin} (*cf. *II² / R cap. K 6 titlos*); *deest in L^{b txt}* **5 – 7 II¹1352** K cap. K 15, 1 (191v[2]3–5); V cap. K 9, 1; PM cap. K 3, 1; *deest in H^I L^b; PG 96, 81, 32–33*
9 – 10 II¹1353 K cap. K 15, 2 (191v[5]6); V cap. K 9, 2; PM cap. K 3, 2; *deest in H^I L^b; PG 96, 81, 34*

2 Titlos (b) κομπαζόντων] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (θ' secund. ser.), praeim. τίτλος V^{W txt} φουμιζόντων] φημιζόντων V^{W pin}, φανταζομένων V^{W txt} **3 Titlos (c)** καὶ φανταζομένων] *om. M^{pin}**

II¹1352 (a) K V^W PM Τῶν] *om. V^W PM* (b) πρα (sic) V^{EVO} **II¹1353 (a)** K P (b) Τοῦ Σιράχ (σηράχ cod.) M (c) s. a. V

6 κρεισσων P 7 ḥ] *add. ó PM*

II¹1354 / K cap. K 15, 3

Τοῦ Σιράχ·

Μὴ γίνου πτωχὸς συμβολοκοπῶν ἐκ δανεισμοῦ,
καὶ οὐδέν σοι ἔστιν ἐν μαρσίππῳ.

5 ἔσῃ γὰρ ἐπίβουλος τῆς ἰδίας ζωῆς.

II¹1355 / K cap. K 15, 4

*II²1745 /
R cap. K 6, 5

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῶν εἰς τοὺς μακαρισμούς·

Τὸ ἐπὶ πλούτῳ κομπάζειν ἢ γένει σεμνύνεσθαι ἢ πρὸς δόξαν ὄρᾶν
ἢ τὸ δοκεῖν ύπερ τὸν πέλας εἶναι, δι’ ᾧν αἱ ἀνθρώπιναι πληροῦν-
10 ται τιμαί, ταῦτα πάντα καθαίρεσις τῆς ἀνθρωπίνης τιμῆς καὶ ὄνει-
δος γίνονται.

8 – 11 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.20./15. (ed. Ihm, p. 671)

3 – 5 II¹1354 Sir. 18, 33^{1–3} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97) **8 – 11** II¹1355 GREGORIUS
NYSSENUS, *De beatitudinibus*, II (ed. Callahan, p. 98, 9–13)

2 – 5 II¹1354 K cap. K 15, 3 (191v[6]7–9); V cap. K 9, 3; PM cap. K 3, 3; *deest in H^I L^b; PG 96, 81, 35–37* **7 – 11** II¹1355 K cap. K 15, 4 (191v[9]10–14); V cap. K 9, 4;
PM cap. K 3, 4; *deest in H^I L^b; PG 96, 81, 38–41*

II¹1354 (a) K V P σιραχ K (b) s. d. M II¹1355 (a) K (b) Τοῦ Νύσης, εἰς τοὺς μα-
καρισμούς PM νυστῆς M, νυστις P (c) Τοῦ Νύσης V Τοῦ] *om.* V^W

3 συμβολοκοπῶν] *scripti* (*LXX*), -βολοκοπον P, -βολοκόπος M, -βουλοκοπῶν K V
(cf. *LXX in app. crit.*) δανεισμον P, δανεῖς μοῦ M, δανισμον K, δανεισμάτων
V^{EVO} **4** μαρσίπω V^{EVO} M **8** Τὸ] τῶ M γένη V^{EVO}, γενέσει P **8 – 9** ἢ² –
εἶναι] *om.* V^{EVO} **9** τὸν] τῶν M ἀνθρώπινοι K **10** καθαίρεσης (*sic*) V^E, καθαι-
ρεσης P ἀνθρωπίνης] ψυχικῆς ed. τιμῆς] *praem.* ζωῆς καὶ V^{EVO} **11** γίνεται
(γι- M) V^E M

*II¹1744 /
R cap. K 6, 4

II¹1356 / K cap. K 15, 5

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Τίς χάρις, ἦν σὺ
πίθηκον ἔχης,
βροτοειδέα λώβην,

Χρυσίοισι βρόχοισι
δέρην περιγυρωθέντα;

Οὐ γὰρ κόσμος ἄμειψε
γελώϊον
εἶδος ἐλαφρόν.

Τίς δὲ χάρις
κάνθωνι
φέρειν χρυσοῖο
τάλαντα;

Κάνθων
καὶ πολύχρυσος ἐὼν
όγκηθμὸν ἀείδει·

Οὐδὲ χάρις μολίβοιο
τετυγμένα

Τίς χάρις, ἐὰν σὺ
πίθηκον ἔχης,
ἀνθρωπόμορφον ὅβριν,

χρυσοῖς σχοινίοις
τὸν τράχηλον περικυκλωθέντα;

Οὐ γὰρ ὁ καλλωπισμὸς ἥλλαξε
τὸ γέλωτος ἄξιον
εἶδος καὶ μωρόν.

Ποία δὲ χάρις
τῷ ὄνῳ
βαστάζειν χρυσοῦ
τάλαντα;

Ὥονος
καὶ πολύχρυσος ὑπάρχων
όγκασθαι ἀδειτ·

οὐδὲ χάρις ἀπὸ μολίβδου
κατεσκευασμένα

3 – 753, 8 II¹1356 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,2,4 (*Nicobuli filii ad patrem*), 173–180 (ed. Moroni, p. 86)

2 – 753, 8 II¹1356 K cap. K 15, 5 (191v[14]15–192r15) (*Versio primitiva et paraphasis*); V cap. K 9, 5; PM cap. K 3, 5; E cap. 159, 78 (*Versio primitiva deest in V* PM E); *deest in H¹ L^b*; PG 96, 81, 42 – 84, 2

II¹1356 (a) K PM [Γρηγορίου] *om.* PM [Ἐπῶν] ἐπιστολῶν M (b) Τοῦ θεολόγου V^EV^O (c) Θεολόγου V^WE

3 – 7 Τίς² – περικυκλωθέντα] *om.* E **3** ἐὰν σὺ] ἐν σοι M **4** πίθηκον²] πίθικον V^W, πειθίκον V^EV^O ἔχεις V^EV^O PM **8** Οὐ γὰρ²] οὐκ οἴδεν E ὁ] *om.* K ἥλλαξε] ἀλλάσσειν E **9** γέλωτος] γελωτῶν P, γένος M **10** εἶδος²] σχῆμα V^Ea.c. V^O, σχῆμα V^Ep.c. καὶ μωρόν] *om.* E **12** τῷ] *om.* V^W **13** βαστάζει V^O **15** ὄνος] *add.* γὰρ E **17** ὄγκηθμὸν] *scripti* (ed.), ὄγκηθμον K **18** τὸ γέλωτος] ὄγκασθαι ἀδειτ] *cruces apposui, sic* K, ὄγκασθαι ἀδει V P, ὄγκασθαι οἴδεν (*sic*) M (*cf. *II²*), οἴδεν ὄγκασθαι E **18 – 753, 8** οὐδὲ – κουφισθῇ] *om.* E **18** οὐδὲ] οὐδεν M χάρις²] *add.* καὶ P **19** τετυγμένα] *correxi* (ed.), τετευμένα K **20** κατασκευασμένα K V^WV^O P

φάσγανα κεύθειν	ξίφη κρύπτειν
Ἄργυρέοις κολεοῖσι, τὰ μὴ πολέμοισιν 5 δῆνειαρ.	ἀργυραῖς θήκαις, ἄπερ μὴ τοῖς πολέμοις ώφελεῖ.
Τοῖος γὰρ βροτός ἐστιν, ὅτ' ἔκτοθεν μοῦνον ἀερθῆ.	Τοιοῦτός ἐστιν ἄνθρωπος, ὅταν τοῖς ἔξωθεν μόνον ἐπαρθῇ καὶ κουφισθῇ.

1 ξίφει V^E 4 πολέμοις] *scripsi*, πολεμίοις K V PM 5 ὀφελεῖ K 6 Τοιοῦτός ἐστιν]
τοιοῦτος τις ἐστιν M 8 μόνον] *om.* V PM

Στοιχεῖον Λ

Τίτλος α' Περὶ λόγου καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ δυνάμεως.

II¹1357 / K cap. Λ 1, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Κηρία μέλιτος λόγοι καλοί,
γλυκασία δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς.

5

II¹1358 / K cap. Λ 1, 2

Τῶν αὐτῶν·

Τιμᾶν χρὴ λόγους ἐνδόξους.

II¹1359 / K cap. Λ 1, 3

10

Τῶν αὐτῶν·

Εἰσὶ λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα.

5 – 6 II¹1357 Prov. 16, 24^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 83) 9 II¹1358 Prov. 25, 27² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 127) 12 II¹1359 Prov., re vera Eccle. 6, 11¹ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 159)

1 Stoicheion K^{txt} (192r16) K^{pin} 2 Titlos K (192r16–17) 4 – 6 II¹1357 K cap. Λ 1, 1 (192r[17]18–19) 8 – 9 II¹1358 K cap. Λ 1, 2 (192r[19]20) 11 – 12 II¹1359 K cap. Λ 1, 3 (192r[20]21)

ΙΙ¹1360 / K cap. Λ 1, 4

Τῶν αὐτῶν·

Φοβερὸς λόγος ταράσσει καρδίαν ἀνδρὸς δικαίου.

ΙΙ¹1361 / K cap. Λ 1, 5

5 Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Λόγος λυπηρὸς ἐγείρει ὁργάς.

ΙΙ¹1362 / K cap. Λ 1, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Λόγοι σοφῶν ώς τὰ βούκεντρα

10 καὶ ώς ἥλοι πεπυρωμένοι.

ΙΙ¹1363 / K cap. Λ 1, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Πάντες οἱ λόγοι ἔγκοποι.

3 ΙΙ¹1360 Prov. 12, 25¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 64) **6** ΙΙ¹1361 Eccle., re vera
Prov. 15, 1³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 74) **9 – 10** ΙΙ¹1362 Eccle. 12, 11^{1–2} (Wahl,
Kohelet-Text, p. 174) **13** ΙΙ¹1363 Eccle. 1, 8¹ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 147)

2 – 3 ΙΙ¹1360 K cap. Λ 1, 4 (192r[21]22); L^c cap. A 27, 4 **5 – 6** ΙΙ¹1361 K cap. Λ 1,
5 (192r[22]23); L^c cap. A 27, 6 **8 – 10** ΙΙ¹1362 K cap. Λ 1, 6 (192r[23]24) **12 – 13**
ΙΙ¹1363 K cap. Λ 1, 7 (192r[24]192v1)

ΙΙ¹1360 (a) K (b) s. a. L^c ΙΙ¹1361 (a) K (b) s. a. L^c

3 ταράσσει] *post* καρδίαν *transpos.* L^c δικαίου] *om.* K **6** ὁργήν K

II¹1364 / K cap. Λ 1, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει εἰσακούονται
ύπερ κραυγὴν ἔξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύνῃ.

II¹1365 / K cap. Λ 1, 9

5

Τοῦ Σιράχ·

Κρείσσων λόγος ἥ δόσις·
οὐκ ἴδοὺ λόγος ύπερ δόματα ἀγαθόν;
Καὶ ἀμφότερα παρὰ ἀνδρὶ κεχαριτωμένῳ.

II¹1366 / K cap. Λ 1, 10

10

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐστι λέξις ἀντιπεριβεβλημένη θανάτῳ.

II¹1367 / K cap. Λ 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ.

Γεώργιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτοῦ,
οὕτως λόγος ἐνθυμήματος καρδίαν ἀνθρώπου.

15

3 – 4 II¹1364 Eccle. 9, 17^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 168) **7 – 9 II¹1365** Sir. 18, 16²–17² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 95–96) **12 II¹1366** Sir. 23, 12¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 110) **15 – 16 II¹1367** Sir. 27, 6^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 118)

2 – 4 II¹1364 K cap. Λ 1, 8 (192v[1]2–3); L^c cap. A 27, 12 **6 – 9 II¹1365** K cap. Λ 1, 9 (192v[3]4–6) **11 – 12 II¹1366** K cap. Λ 1, 10 (192v[6]7); L^c cap. A 27, 11 **14 – 16 II¹1367** K cap. Λ 1, 11 (192v[7]8–9); L^c cap. A 27, 20

II¹1364 (a) K (b) s. a. L^c II¹1366 (a) K (b) s. a. L^c II¹1367 (a) K (b) s. a. L^c

3 ἀκονθήσονται L^c **8** δόμα LXX ἀγαθόν] *correxī* (LXX), ἀγαθῶν K **9** ἀφότερα K^{a. c.} **12** ἀντιπεριβεβλημένῃ] *sic* K L^c (*cf. etiam* *II²1546 / T cap. E 46, 6), ἀντιπαραβεβλημένῃ LXX (*cf. autem app. crit.*) θάνατον K

II¹1368 / K cap. Λ 1, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄρχὴ παντὸς ἔργου λόγος ἀγαθὸς ἡγείσθω.

II¹1369 / K cap. Λ 1, 13

5 Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ ρκς'.

Λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶν ρῆμα ἀργὸν δὲ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν λόγον περὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου κατακριθήσῃ.

II¹1370 / K cap. Λ 1, 14

10 Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνάμενος χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ.

II¹1371 / K cap. Λ 1, 15

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ Πρόσεχε σεαυτῷ.

15 Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ὑμῖν δὲ κτίσας ἡμᾶς θεός, ἵνα τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν ἀλλήλοις ἀποκαλύπτωμεν, καὶ διὰ τὸ κοινω-

6 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 40.1./47.1. (ed. Ihm, p. 725)

3 II¹1368 Sir. 37, 16¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 147–148) 6 – 8 II¹1369 Matth. 12, 36–37 11 – 12 II¹1370 Iac. 3, 2 15 – 758, 14 II¹1371 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in illud: Attende tibi ipsi (Deut. 15, 9)*, 1 (ed. Rudberg, p. 23, 1–14)

2 – 3 II¹1368 K cap. Λ 1, 12 (192v[9]10) 5 – 8 II¹1369 K cap. Λ 1, 13 (192v [10, mg]11–14); L^c cap. A 27, 21 10 – 12 II¹1370 K cap. Λ 1, 14 (192v[14]15–16)
14 – 758, 14 II¹1371 K cap. Λ 1, 15 (192v[17]18–193r14)

II¹1369 (a) K (b) s. a. L^c

6 – 7 Λέγω – κρίσεως] om. L^c 7 ἀποδώσουσιν] *scripsi* (NT), ἀποδώσωσιν K γὰρ] om. L^c

νικὸν τῆς φύσεως ἔκαστος τῷ πλησίον μεταδιδῶμεν, ὥσπερ ἐκ τινῶν ταμιείων, τῶν κρυπτῶν τῆς καρδίας προσφέροντες τὰ βουλεύματα. Εἰ μὲν γὰρ γυμνῇ τῇ ψυχῇ ζῶμεν, εὐθὺς ἄν ἀπὸ τῶν νοημάτων ἀλλήλοις συνεγινόμεθα· ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ παραπετάσματι, τῇ σαρκὶ, καλυπτομένῃ ἡμῶν ἡ ψυχὴ τὰς ἐννοίας ἐργάζεται, ύρημάτων δεῖται καὶ ὀνομάτων πρὸς τὸ δημοσιεύειν τὰ ἐν τῷ βάθει κείμενα. Ἐπειδὰν οὖν ποτε λάβηται φωνῆς σημαντικῆς ἡ ἐννοία ἡμῶν, ὥσπερ πορθμ<ε>ίψι τινί, τῷ λόγῳ ἡμῶν ἐποχουμένη, διαπεράσασα τὸν ἀέρα, ἐκ τοῦ φθεγγομένου μεταβαίνει πρὸς τὸν ἀκούοντα· κἀν μὲν εὑρῇ βαθεῖαν γαλήνην καὶ ἡσυχίαν, ὥσπερ λιμέσιν εὐδίοις καὶ ἀχειμάστοις, ταῖς ἀκοαῖς τῶν μανθανόντων ὁ λόγος ἐγκαθορμίζεται· ἐὰν δὲ οἴόν τις ζάλη τραχεῖα ὁ παρὰ τῶν ἀκουόντων θόρυβος ἀντιπνεύσῃ, ἐν μέσῳ τοῦ ἀέρος διαλυθεὶς ἐναυάγησεν.

5

10

15

II¹1372 / K cap. Λ 1, 16

Ἐκ τοῦ λόγου τῆς Ἐξαημέρου γ'.

Ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ πρότερον ἀπὸ τῶν νοημάτων τύπος ἐγγίνεται τῇ νοήσει· ἐπειτα, μετὰ τὸ φαντασιωθῆναι, ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων τὰς οἰκείας καὶ προσφυεῖς ἔκάστου σημασίας ἐκλεγόμενος ἔξαγγέλλει· εἴτα τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν φωνητικῶν ὄργάνων παραδιδοὺς τὰ νοηθέντα, οὕτω διὰ τῆς τοῦ ἀέρος τυπώσεως κατὰ τὴν ἔναρθρον τῆς φωνῆς κίνησιν τὸ ἐν τῷ κρυπτῷ νόημα σαφηνίζει.

20

17 – 22 II¹1372 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, III, 2 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 39, 23 – 40, 5)

16 – 22 II¹1372 K cap. Λ 1, 16 (193r[14]15–23)

1 μεταδιδῶμεν] <i>scripsi</i> (ed.), μεταδίδωμεν K	2 προσφέροντες] προφέροντες ed.
4 συνεγινόμεθα] <i>correxi</i> (ed.), συνεγενώμεθα K	6 ὀνομάτων] <i>correxi</i> (ed.), νοημάτων K
8 πορθμείῳ] <i>scripsi</i> (ed.), πορθμίῳ K	12 ζάλη τραχεῖα] ζάλη τραχεῖαι K ^{p. c.}
17 πρότερον] ὅπότερον K ^{a. c. ut videtur}	20 παραδιδοὺς] παραδοὺς II ¹ 1217 / K cap. K 1, 18 (<i>et ed.</i>)
22 τὸ] τῷ K ^{a. c.}	

II¹1373 / K cap. Λ 1, 17

Ἐκ τῆς νγ' ἐπιστολῆς·

Οὐδεὶς τῷ ὄντι γραφεὺς χαρακτῆρα σώματος οὕτως ἀκριβῶς ἐ-κλαμβάνει, ὡς λόγος ἔξεικονίσαι τῆς ψυχῆς τὰ ἀπόρρητα δύναται.

5

II¹1374 / K cap. Λ 1, 18

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ πρὸς τὸν ἄρχοντα καὶ τοὺς πολιτευομένους·

“Οπέρ ἐστιν ἐν σώματι τροφή, τοῦτο ἐν ψυχῇ λόγος.

II¹1375 / K cap. Λ 1, 19

10 Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ <***> σχεδιασθέντος·

Σιτίοις μὲν σῶμα, λόγῳ δὲ ψυχὴ τρέφεται.

10 cf. Greg. Naz., *De dogmate et constitutione episcoporum* (*Orat. 20*), titulus (ed. Mossay/Lafontaine, p. 56 cum app. crit.)

3 – 4 II¹1373 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, CLXIII, 1–4 (ed. Courtonne, II, p. 96) **8 II¹1374** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Ad praefectum et cives Nazianzenos* (*Orat. 17*), 1 (PG 35, 965, 11–12) **11 II¹1375** GREGORIUS NAZIANZENUS, *re vera De theologia II* (*Orat. 28*), 22, 15–16 (ed. Gallay/Jourjon, p. 146)

2 – 4 II¹1373 K cap. Λ 1, 17 (193r[23]24–193v2) **6 – 8 II¹1374** K cap. Λ 1, 18 (193v[2–3]4) **10 – 11 II¹1375** K cap. Λ 1, 19 (193v[5]6)

II¹1375 *ante σχεδιασθέντος legendum videtur* περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπι-σκόπων

3 χαρακτῆρα σώματος] *correxī* (ed.), χαρακτήρ ἀσώματος K

II¹1376 / K cap. Λ 1, 20

Ἐκ τοῦ α' στηλιτευτικοῦ·

Ἡ τοῦ λόγου δύναμις τοῖς μὲν ἐπιεικέσιν ἀρετῆς ὅπλον, τοῖς δὲ μοχθηροτέροις κέντρον κακίας γίνεται.

II¹1377 / K cap. Λ 1, 21

5

Ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Λύχνος βίου σοι παντὸς ἡγείσθω λόγος.

II¹1378 / K cap. Λ 1, 22

Ἐκ τοῦ εὶς τὸν ἄγιον Κυπριανόν·

Οὐ μικρὸν δύναται λόγος εἰς ἀνδρείας προσθήκην τοῖς ἀποδυο- 10
μένοις πρὸς τὸ τῆς ἀρετῆς στάδιον.

II¹1379 / K cap. Λ 1, 23

Ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Φύσει μὲν ἄπας λόγος σαθρὸς καὶ εὐκίνητος καὶ διὰ τὸν ἀντιμα-
χόμενον λόγον ἐλευθερίαν οὐκ ἔχων.

15

3 – 4 II¹1376 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Contra Iulianum imperatorem I* (*Orat. 4*), 30, 2–4 (ed. Bernardi, p. 124–126) **7 II¹1377** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I, 2, 30 (*Versus iambici acrostichi*), 11 (PG 37, 909, 10) **10 – 11 II¹1378** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Cypriani* (*Orat. 24*), 14, 23–25 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 72) **14 – 15 II¹1379** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), 14, 14–16 (ed. Moreschini, p. 114)

2 – 4 II¹1376 K cap. Λ 1, 20 (193v[7]8–10) **6 – 7 II¹1377** K cap. Λ 1, 21 (193v[10]
11) **9 – 11 II¹1378** K cap. Λ 1, 22 (193v[11–12]13–15) **13 – 15 II¹1379** K cap. Λ
1, 23 (193v[15]16–18)

II¹1377 Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων K

II¹1380 / K cap. Α 1, 24

Ἐκ τοῦ παρὰ Νικοβούλου πρὸς τὸν υἱὸν κεφαλαίου, τῶν Ἐπῶν.

Τέκνον ἐμόν,	Ὦ τέκνον ἐμόν,
μύθους ποθέων,	λόγους φιλῶν,
5 ποθέεις τὰ φέριστα,	φιλεῖς τὰ βέλτιστα,
Ἄλλ' ἔμπης	ἀλλ' ὅμως
τίω γε λόγων	τιμῶ τῶν λόγων
κλέος ἔξοχον	τὴν δόξαν πλέον καὶ
ἄλλων.	ἐξαιρέτως τῶν ἄλλων.
10 Μῦθοι γὰρ βιότοιο	Οἱ λόγοι γὰρ τοῦ βίου
θεμείλιον,	θεμέλιος,
οἵ μ' ἀπὸ θηρίων	οἵτινές με ἀπὸ τῶν θηρίων
ἔσχισαν,	ἐμέρισαν,
15 Καὶ θεὸν ὑμνείω	καὶ τὸν θεὸν ὑμνῶ
μεγακυδέα,	μεγαλόδοξον,
οἴσιν ἀείρω	ἐν οἷς μεγαλύνω καὶ ὑψῶ
20 Τῆς φαενῆς	[καὶ] τῆς λαμπρᾶς
ἀρετῆς ὑψοῦ	ἀρετῆς εἰς ὕψος
κλέος, οἴσι	τὴν δόξαν, οἴστισιν
δαμάζω	ὑποτάσσω
Τῆ<ς> στυγερῆς	τῆς μισητῆς
κακίης πικρὸν	κακίας τὴν πικρὰν
σθένος.	δύναμιν.
Μῦθοι καὶ ζώοντι	Οἱ λόγοι τῷ ζῶντι

3 – 5 II¹1380 Τέκνον – φέριστα] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,2,5 (*Nicobuli patris ad filium*), 1 (ed. Moroni, p. 174) 6 – 23 Ἄλλ' – σθένος] IBID., 164 – 169 (p. 184) 24 – 762, 6 Μῦθοι – ὅμοιον] IBID., 178 – 179 (p. 186)

2 – 763, 5 II¹1380 K cap. Α 1, 24 (193v[18–19]19–194v24)

4 [μύθους] *correxi* (ed.), μύθον K 7 τίω] *scripsi* (ed.), τία K 11 θεμείλιον] *scripsi* (ed.), θεμέλιον K θεμέλιος] *scripsi*, θεμέλιος K 12 θηρίων¹] θηρῶν ed. 14 τὸν] s. l. K 15 μεγακυδέα] *correxi* (ed.), μετακύδεα K 17 καὶ] *seclusi* 18 ὑψοῦ] *scripsi* (ed.), ὑψου K 21 Τῆς στυγερῆς] *scripsi*, τῆστυγερῆς K

μόνω βίος οὐκ ἐπιδεής,	μόνω βίος ἀνενδεής,	
Καὶ λαμπρὸν πνείοντι μέγα στέφος, οὐδὲν ὅμοιον <***>.	καὶ τῷ λαμπρῷ ζῶντι μέγα στέμμα καὶ ἀσύγκριτον.	5
Μῦθοι καὶ παθέεστιν ἄκος μέγα· τοῖσι δαμάζω	Οἱ λόγοι καὶ τοῖς πάθεσιν θεραπείᾳ μεγάλῃ· οῖστισι ὑποτάσσω	
Θυμὸν ὑπερζείοντα, νόου νέφος· οῖσιν ἀνίας	ὅργὴν ὑπερζέουσαν, λογισμοῦ σκότωσιν· οῖστισι τὰς λύπας	10
Εὔνάζω, καὶ μέτρον ἐϋφροσύνησ<i> τίθημι.	καταπραῦνω, καὶ μέτρον τῇ εὐφροσύνῃ τίθημι.	
Μῦθος καὶ βασιλῆας ἄγει, καὶ δῆμον ἐφέλκει.	Λόγος καὶ τοὺς βασιλεῖς πείθει, καὶ τὸν δῆμον προτρέπεται·	
"Ἐν τ' ἀγορῆσι τέθηλε, καὶ ἐν θαλίησιν ἀνάσσει·	ἐν ταῖς ἀγοραῖς θάλλει καὶ λάμπει, καὶ ἐν εὐωχίαις βασιλεύει.	20
Καὶ μόθον αἰχμάζει, πρηῦν δέ τε φῶτα τίθησιν,	καὶ τὴν μάχην καταπολεμεῖ, πρᾶψιν δὲ τὸν ἄνδρα τίθησιν,	25
Μαλθάσσων ἀπαλοῖσι	τιθασσεύων τοῖς ἀπαλοῖς	

7 – 16 Μῦθοι – τίθημι^{1]}] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,2,5 (*Nicobuli patris ad filium*), 182–184 (ed. Moroni, p. 186) 17 – 763, 2 Μῦθος – λόγοισι] IBID., 188–191 (p. 186)

2 ἐπιδεής] ἐπιδευής ed. 6 post ὅμοιον *quaedam excidisse videntur* (ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν ἄμ’ ἡρ’ κειρομένοισι, / θνήσκουσιν δ’ ἄρ’ ἔπειτα πρὸ ἥματος ὀλλυμένοιο ed.), *in paraphrasi autem nihil deesse videtur* 15 ἐϋφροσύνησι] *correxi* (ed.), εὐφροσύνης K 24 αἰχμάζει] *correxi* (ed.), ἐκμάζει K

καὶ αἱμυλίοισι λόγοισι.	καὶ κολακευτικοῖς λόγοις.
Μῦθός τε γὰρ βροτοῖς αἰδοῖον 5 ἄνδρα τίθησιν.	Ο λόγος γὰρ τοῖς ἀνθρώποις αἰδέσιμον τὸν ἄνδρα ποιεῖ.

II¹1381 / K cap. Λ 1, 25

Τοῦ θαυματοποιοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Ὡριγένην προσφωνητικοῦ.

Δεινόν τε καὶ εὔστροφον χρῆμα λόγος ἀνθρώπων, ποικίλος τε
10 τοῖς σοφίσμασιν καὶ ὁξύς, εἰσδραμὼν εἰς τὰς ἀκοάς, τυπῶσαι τε τὸν νοῦν καὶ προθέσθαι, καὶ ἀναπείσας τοὺς ἅπαξ ἀρπαχθέντας,
ώς ἀληθῶς ἀγαπᾶσθαι καὶ μένειν ἔνδον, κἄν ψευδής κἄν ἀπατηλὸς ἦ, ὥσπερ τις γόης κρατῶν, ὑπέρμαχον ἔχων αὐτὸν τὸν ἡπατημένον.

15

II¹1382 / K cap. Λ 1, 26

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ γεωργίας.

Τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον, τρίδυμον ὄντα, τοὺς παλαιοὺς ἀγρῷ
φασὶν ἀπεικάσαι, τὸ μὲν φυσικὸν αὐτοῦ δένδροις καὶ φύλλοις
παραβάλλοντας, τὸ δὲ ἡθικὸν καρποῖς, τὸ δὲ λογικὸν φραγμῷ καὶ
20 περιβόλῳ.

17 – 20 cf. Chrysipp. Stoic., *Fragmenta logica et physica*, SVF II, 39 (ed. Arnim, p. 16, 10–14)

3 – 5 Μῦθός – τίθησιν] IBID., 207 (p. 188) 9 – 14 II¹1381 GREGORIUS THAU-MATURGUS, *In Origenem oratio panegyrica*, XIII, 29–35 (155) (ed. Crouzel, p. 160)
17 – 20 II¹1382 PHILO IUDAUS, *De agricultura*, 14 (ed. Wendland, p. 97, 24 – 98, 3)

7 – 14 II¹1381 K cap. Λ 1, 25 (195r[1]2–8) 16 – 20 II¹1382 K cap. Λ 1, 26 (195r [8]9–13)

17 κατὰ φιλοσοφίαν] *correxi* (ed.), καταφιλοσοφίας K 18 τὸ] *correxi* (ed.), τὸν K
19 παραβάλλοντας] *correxi* (ed.), παραβαλόντες K

II¹1383 / K cap. Λ 1, 27

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·

Λόγος πηγὴ φρονήσεως.

3 cf. Phil. Iud., *De specialibus legibus*, I, 277 (ed. Cohn, p. 67, 7)

3 II¹1383 PHILO IUDAEUS, *In Flaccum*, locus non repertus (deest apud Royse)

2 – 3 II¹1383 K cap. Λ 1, 27 (193r[13]14)

Τίτλος β' Περὶ λοιδορίας.

β' Περὶ λοιδορίας.

α' Περὶ λοιδορίας.

ΙΙ¹1384 / K cap. Λ 2, 1

5 Τῆς Ἐξόδου·

Ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν, καὶ ἔλεγον· Δὸς ἡμῖν ὕδωρ,
ἴνα πάμεν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μωϋσῆς· Τί λοιδορεῖσθέ μοι, καὶ τί
πειράζετε κύριον; Ἐδίψησεν δὲ ὁ λαὸς ὕδατι, καὶ ἐγόγγυζεν ἐκεῖ ὁ
λαὸς ἐπὶ Μωϋσῆν, λέγων· Ἰνατί τοῦτο ἀνεβίβασας ἡμᾶς ἐξ Αἰγύ-
10 πτου, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν τῇ δίψῃ;

ΙΙ¹1385 / K cap. Λ 2, 2

Ἀπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Οὐκ ἡνὶ ὕδωρ ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ συνηθροίσθησαν ἐπὶ Μωϋσῆν
καὶ Ἄραών. Καὶ ἐλοιδορεῖτο ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν, λέγοντες· Ὁ-
15 φελον ἀπολώμεθα ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἔναντι κυ-
ρίου· καὶ ἵνατι ἀνήγαγες τὴν συναγωγὴν κυρίου εἰς τὴν ἔρημον
ταύτην, ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν;

6 – 10 ΙΙ¹1384 Ex. 17, 2–3 13 – 17 ΙΙ¹1385 Num. 20, 2–4

1 Titlos (a) K (195r14) PML ^b pin; deest in L ^b txt	2 Titlos (b) V A ^I pin; deest in H ^I A ^I txt 5 – 10 ΙΙ ¹ 1384 K cap. Λ 2, 1 (195r[14]15–21); deest in V H ^I PML ^b 12 – 17 ΙΙ ¹ 1385 K cap. Λ 2, 2 (195r[21]22–195v3); deest in V H ^I PML ^b	3 Titlos (c)
---	--	---------------------

2 Titlos (b) τίτλος V ^W txt	β'] propt. mg. resect. non liquet in A ^I pin (β' secund. ser.), praem.
--	---

7 Τί] correxi (LXX), ὅτι K	τί] ὅτι K ^{a, c}	9 ἀνεβίβασας] correxi (LXX), ἀναβίβα- σας K
----------------------------	---------------------------	--

*II¹1863 /
R cap. Λ 1, 4

II¹1386 / K cap. Λ 2, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Οἱ ἐκφέροντες λοιδορίας ἀφρονέστατοί εἰσιν.

*II¹1864 /
R cap. Λ 1, 5

II¹1387 / K cap. Λ 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

5

Δόξα ἀνδρὸς ἀποστρέφεσθαι λοιδορίας,
πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.

II¹1388 / K cap. Λ 2, 5

Τῶν αὐτῶν·

Κρεῖττον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος
ἢ μετὰ γυναικὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῆ.

10

3 II¹1386 Prov. 10, 18² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 53) **6 – 7** II¹1387 Prov. 20, 3¹⁻² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 96–97) **10 – 11** II¹1388 Prov. 25, 24¹⁻² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 126)

2 – 3 II¹1386 K cap. Λ 2, 3 (195v[3]4); V cap. Λ 2, 1; PM cap. Λ 1, 1; *deest in H^I L^b*; PG 96, 93, 38–39 **5 – 7** II¹1387 K cap. Λ 2, 4 (195v[4]5–6); V cap. Λ 2, 2; PM cap. Λ 1, 2; *deest in H^I L^b*; PG 96, 93, 39–40 **9 – 11** II¹1388 K cap. Λ 2, 5 (195v[6]7–8); V cap. Λ 2, 3; PM cap. Λ 1, 3; *deest in H^I L^b*; PG 96, 93, 40–42

II¹1386 Τῶν] *om.* V PM II¹1387 (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) *s. a.* V II¹1388 (a) K V^W (b) *s. a.* V^{EV^O P (c) *s. d.* M}

3 ἀφρονέστατοί εἰσιν] ἀφρονέστατοι K **6** δόξαν V^O ἀποστρέφεσθε V^{EV^O **7** ἄφρον K τοιοῦτος P ἐμπλέκεται (*εμ-* P) V P **10** κρεῖσσον M γονείας V^{EV^O δόματος K V^{EV^O M}}}

ΙΙ¹1389 / K cap. Λ 2, 6

*ΙΙ²1865 /
R cap. Λ 1, 6

Τῶν αὐτῶν·

Ἐσχάρα ἄνθραξι καὶ ξύλα πυρί,
ἀνὴρ δὲ λοιδορος εἰς ταραχὴν μάχης.

5

ΙΙ¹1390 / K cap. Λ 2, 7

*ΙΙ²1866 /
R cap. Λ 1, 7

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Πρὸ πυρὸς ἀτμὶς καμίνου καὶ καπνός·
οὕτως πρὸ αἵματων λοιδορίαι.

<ΙΙ¹suppl. 335 / V cap. Λ 2, 5>

*ΙΙ²1867 /
R cap. Λ 1, 8

10

ΙΙ¹1391 / K cap. Λ 2, 8

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων·

Λοιδορία ἔστι πᾶν ρῆμα ἐκ διαθέσεως τοῦ ἀτιμάσαι λεγόμενον,
κἄν ἀγαθὸν ἢ μὴ ὑβριστικὸν εἶναι δοκῇ.

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 69.6./40.6. (ed. Ihm, p. 1012)
9 ΙΙ¹suppl. 335 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 ΙΙ¹1389 Prov. 26, 21^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 129) 7 – 8 ΙΙ¹1390 Sir. 22, 24^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 108) 12 – 13 ΙΙ¹1391 BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae brevius tractatae)*, XXIV (PG 31, 1100, 18–20)

2 – 4 ΙΙ¹1389 K cap. Λ 2, 6 (195v[8]9–10); *deest in V H¹ PML^b* 6 – 8 ΙΙ¹1390 K cap. Λ 2, 7 (195v[10]11–12); V cap. Λ 2, 4; PM cap. Λ 1, 4; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 93, 43–44 11 – 13 ΙΙ¹1391 K cap. Λ 2, 8 (195v[12]13–15); *deest in V H¹ PML^b*

ΙΙ¹1390 (a) K P (b) Σιράχ V M σιραχ V^w

7 καὶ καπνός] *om. K* καὶ] *om. M* 8 λοιδωρίν P 13 ḥ] *scripsi*, εἰ K, *deest in ed. (sed. cf. Bas. Caes., Asceticon magnum sive Quaestiones [regulae brevius tractatae], XXIII [PG 31, 1100, 3])* δοκῆ] *scripsi*, δοκεῖ K

II¹1392 / K cap. Λ 2, 9

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῶν περὶ Ἱερέων.

Οὐκ ἔστι λοιδορούμενον καὶ καταδικαζόμενον εἰκῇ μὴ ταράττεσθαι καὶ πάσχειν πρὸς τὴν ἀλογίαν.

*II¹1871/
R cap. Α 1, 12

II¹1393 / K cap. Λ 2, 10

5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς κδ' ὁμιλίας τοῦ κατὰ Ματθαῖον.

Κἄν τις βούληται κακηγορεῖν, μὴ τὸ κακῶς ἀκούειν ἀλγῶμεν, ἀλλὰ τὸ δικαίως ἀκούειν κακῶς. Ἄν μὲν γὰρ ἐν πονηρίᾳ ζῶμεν, κἄν μηδεὶς ὁ κακηγορῶν ἦ, πάντων ἐσμὲν ἀθλιώτεροι· ἂν δὲ ἀρετῆς ἐπιμελώμεθα, κἄν ἡ οἰκουμένη λέγῃ κακῶς, τότε μᾶλλον ἐσόμεθα ζηλωτότεροι.

3 – 4 **II¹1392** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De sacerdotio*, III, 14, 53–55 (ed. Malin-grey, p. 222) **7 – 11** **II¹1393** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Mattheum*, XV, 8 (PG 57, 234, 15–21)

2 – 4 **II¹1392** K cap. Λ 2, 9 (195v[15]16–17); *deest in V H^I PML^b* **6 – 11** **II¹1393** K cap. Λ 2, 10 (195v[17–18]19–24); V cap. Λ 2, 6; PM cap. Λ 1, 6; *deest in H^I L^b; PG 96, 93, 49 – 96, 4*

II¹1392 [ἱερέων] *sic* K^{p. c.}, [ἱερῶν] K^{a. c.} **II¹1393** (a) K [κδ'] *sic* K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον PM χρυσοστόμου M, χρυσοτόμου P εἰς τὸ] εκ τοῦ (*sic*) M (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V

3 – 4 *ταράττεσθαι*] *correxī* (ed.), *ταράγεσθε* K **7** κἄν τι V^W, καν τί P, κάν ὅτι M *βούλεται* V^{EVO} PM *κατηγορεῖν* V, *add.* ἡμᾶς K *ἀλγῶμεν*] *om.* V PM **8** *κακῶς*] *om.* V^{EVO} *ἐν]* *om.* V^{W a. c. s. l.} **9** [ό] *om.* V^{EVO} *κακηγορῶν*] *κατηγορῶν* K V^{WV^O [ή] ḥ V^W, εῖ P, καὶ V^{E a. c. ut videtur}, *om.* K M **10** ἀν] ἄν M **10** *ἐπιμελόμεθα* V^{EVO} *λέγει* V PM **10 – 11** *ἐσώμεθα* K V^{W a. c.}, *ἐσμὲν* PM **11** *ζηλοτότεροι* K, *ζηλωτώτεροι* V^W, *ζηλωτοτεροι* P^{p. c.}, *ζηλώτεροι* (-λω- P^{a. c.}) P^{a. c.} M}

II¹1394 / K cap. Λ 2, 11

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ γεωργίας·

Τῶν πάλαι τις κληθεὶς ἐπὶ λοιδορίας ἄμιλλαν, οὐκ ἀν εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα ἔφη παρελθεῖν, ἐν ᾧ χείρων ὁ νικῶν ἐστι τοῦ ἡττωμένου.

5

II¹1395 / K cap. Λ 2, 12

*II²1872 /
R cap. Λ 1, 13

Ιωάννου τοῦ χρυσοστόμου·

Εἰ οἱ παραδεχόμενοι ἀκοὴν ματαίαν οὐκ ἀν τύχοιεν συγγνώμης,
οἱ διαβάλλοντες καὶ λοιδοροῦντες ποίαν ἔξουσιν ἀπολογίαν;

<II¹suppl. 336–338 / V cap. Λ 2, 8–10>

*II²1873–1875 /
R cap. Λ 1,
14–16

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 10.14./14. (ed. Ihm, p. 245)
 9 II¹suppl. 336–338 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1394 PHILO IUDAUS, *De agricultura*, 110 (ed. Wendland, p. 117, 7–9)
 7 – 8 II¹1395 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De decem millium talentorum debitore*, 4
(PG 51, 23, 53–56)

2 – 4 II¹1394 K cap. Λ 2, 11 (195v[24–195br1]195br2–4); *deest in* V H¹ PML^b
 6 – 8 II¹1395 K cap. Λ 2, 12 (195br[4]5–7); V cap. Λ 2, 7; PM cap. Λ 1, 7; E cap.
159, 100; *deest in* H¹ L^b; PG 96, 96, 5–7

II¹1395 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ PM (c) s. a. V (d) Χρυσοστόμου E

^{*II²/}
R cap. Λ 3 **Τίτλος γ'** Περὶ λιμοῦ καὶ τοῦ σῖτου ἐν ἀνάγκῃ μὴ πωλοῦντος,
καὶ ὅτι ἡ τοῦ λιμοῦ ἀνάγκη πολλὰ ἄθεσμα ποιεῖ.

γ' Περὶ λιμοῦ καὶ τοῦ σῖτου ἐν ἀνάγκῃ μὴ πωλοῦντος, καὶ ὅτι
ἡ τοῦ λιμοῦ ἀνάγκη πολλὰ ἄθεσμα ποιεῖ.

β' Περὶ λιμοῦ καὶ τῆς ἐκ τούτου ἀνάγκης.

5

ΙΙ¹1396 / K cap. Λ 3, 1

Γενέσεως·

Σῖτος οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐνίσχυσε γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα· ἔξελι-
πεν δὲ ἡ γῆ Αἰγύπτου καὶ ἡ γῆ Χαναὰν ἀπὸ τοῦ λιμοῦ. Συνήγαγεν
δὲ Ἰωσὴφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χα- 10
ναὰν τοῦ σίτου, οὗ ἡγόραζον, καὶ ἐσιτομέτρει Ἰωσὴφ αὐτοῖς.

ΙΙ¹1397 / K cap. Λ 3, 2

Καὶ μετ' ὀλίγα·

Ἐξῆλθε τὸ ἔτος ἐκεῖνο, καὶ ἥλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευ-
τέρῳ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μήποτε ἐκτριβῶμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν· 15
εἰ γὰρ ἐκλέλοιπεν τὸ ἀργύριον ἡμῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ
κτήνη πρὸς σὲ τὸν κύριον ἡμῶν, καὶ οὐχ' ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναν-

1 – 2 Περὶ – ποιεῖ] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὰ A 8 et E 6

8 – 11 ΙΙ¹1396 Gen. 47, 13–14 14 – 771, 7 ΙΙ¹1397 Gen. 47, 18–20

1 – 2 **Titlos (a)** K (195br7–9) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{1 pin}; *deest in H¹A^{1 txt}* 5 **Titlos (c)** PML^b *pin* (cf. *II² / R cap. Λ 3 *titlos*); *deest in L^b txt* 7 – 11 ΙΙ¹1396 K cap. Λ 3, 1 (195br[9]10–15); *deest in V H¹ PML^b* 13 – 771, 7 ΙΙ¹1397 K cap. Λ 3, 2 (195br[15] 15–195bv4); *deest in V H¹ PML^b*

1 – 2 **Titlos (a)** 2 καὶ – ποιεῖ] *om. K^{pin}* ἡ] s. l. K^{txt} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 γ'] *praem. τίτλος V^W txt* καὶ¹ – πωλοῦντος] καὶ τῆς ἐκ τούτου ἀνάγκης V^W txt A^{1 pin} (cf. PML^b *titlos, infra, sub [c]*) τοῦ σῖτου] εἰ τὸν V^O txt πωλούντων V^E pin V^O pin 3 – 4 καὶ² – ποιεῖ] *om. V^E pin V^O pin A^{1 pin}* 4 ἡ – ποιεῖ] πολλὰ ἄθεσμα τοῦ λιμοῦ V^E txt V^O txt ἄθεσμα] *add. καὶ ἀποτὰ V^W txt* 5 **Titlos (c)** καὶ – ἀνάγκης] καὶ λιμοῦ M^{pin} (cf. II¹1411 / K cap. Λ 3, 16, lemma b), *sed cancellavit*

ΙΙ¹1396 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

τίον τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀλλ’ ἢ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν.^a Ἰνα
οὖν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῆ,
κτῆσαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων, καὶ ἐσόμεθα καὶ ἡμεῖς
καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες Φαραώ· δὸς ἡμῖν σπέρμα, ἵνα σπείρωμεν καὶ
ζήσωμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν, καὶ ἡ γῆ ἡμῶν οὐκ ἐρημωθήσεται.
Καὶ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν Αἰγυπτίων τῷ Φαραώ·
ἐπεκράτησε γὰρ αὐτῶν ὁ λιμός.

II¹1398 / K cap. Λ 3, 3

Βασιλειῶν γ'.

- 10 Εἶπεν Ἡλίας ὁ Θεοβίτης πρὸς Ἀχαάβ· Ζῆ κύριος, ὡς παρέστην
ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος ἢ ύνετός, εἰ μὴ διὰ
λόγου στόματός μου. Καὶ ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἡλίαν· Πο-
ρεύου ἐντεῦθεν κατὰ ἀνατολὰς καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ Χω-
ρὰθ τῷ ἐπὶ προσώπου τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου πίεσαι
ὕδωρ, καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι τοῦ διατρέφειν σε ἐκεῖ. Καὶ
15 ἐπορεύθη Ἡλίας κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, καὶ ἐκάθησεν ἐν τῷ χει-
μάρρῳ Χωρὰθ τῷ ἐπὶ προσώπου Ἰορδάνου, καὶ οἱ κόρακες ἔφερον
αὐτῷ ἄρτους καὶ κρέα τὸ δεῖλης. Καὶ μετ’ ὀλίγα ἐγένετο ῥῆμα
κυρίου πρὸς Ἡλίαν· Ἄναστηθι καὶ πορεύθητι εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σι-
20 δῶνος· ίδοὺ ἐντέλλομαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε. Καὶ
ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαρεπτὰ τῆς Σιδῶνος εἰς τὸν πυλῶνα
τῆς πόλεως. Καὶ ίδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεξε ξύλα· καὶ ἐβόήσεν
Ἡλίας ὅπισω αὐτῆς καὶ εἶπεν· Λάβε δή μοι ὄλιγον ὕδωρ εἰς ἄγγος,
καὶ πίομαι. Καὶ ἐβόήσε πάλιν ὅπισω αὐτῆς καὶ εἶπεν· Λήψῃ δή μοι
25 ψωμὸν ἄρτου ἐν τῇ χειρὶ σου, καὶ φάγομαι. Καὶ εἶπεν· Ζῆ κύριος ὁ
Θεός, εἰ ἔστιν μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ’ ἢ ὅσον δρὰξ ἀλεύρου ἐν τῇ ύ-
δρίᾳ, καὶ ὄλιγον ἔλαιον ἐν τῷ καμψάκῃ· καὶ ίδοὺ ἐγὼ συλλέγω

10 – 18 II¹1398 Εἶπεν – δεῖλης] III Reg. 17, 1–6 (Wahl, 3 *Könige-Text*, p. 109–110)
18 – 772, 2 Καὶ – ἀποθανούμεθα] Ibid. 17, 8–12 (Wahl, p. 110–111)

9 – 772, 2 II¹1198 K cap. Λ 3, 3 (195bv[mg]5–196r5); deest in V H¹ PML^b

3 ἐσόμεθα] *scripsi*, ἐσώμεθα K 7 ἐπεκράτησε] *correxi* (LXX), ἀπεκράτησε K 10
Θεοβίτης] *scripsi* (LXX), θεοβίτης K 14 πίεσαι] *correxi* (LXX), πιέσῃ K 16
ἐκάθισεν LXX 18 δεῖλης] *scripsi* (LXX), δήλης K 22 χήρᾳ] *scripsi*, χήρᾳ K
συνέλεξε] *scripsi* (LXX), συνηλεξε K 25 – 26 ὁ θεός] om. K (s. l. supplev. man. rec.)

δύο ξυλάρια, καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα καὶ ἀποθανούμεθα.

II¹1399 / K cap. Λ 3, 4

<Σχόλιον>

Καὶ τὰ ἔξης κεῖται ἡμῖν εἰς τὸν Περὶ εὐλογίας τίτλον.

5

*II¹1889 /
R cap. Λ 3, 1

II¹1400 / K cap. Λ 3, 5

Βασιλειῶν δ'.

Ἐγένετο λιμὸς ἐν Σαμαρείᾳ, ἥως τοῦ γενέσθαι κεφαλὴν ὄνου ἀργυρίου πεντήκοντα σικλῶν καὶ τέταρτον τοῦ κάβου <κόπρου> περιστερῶν πέντε σικλῶν ἀργυρίου. Καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ διαπορεύμενος ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ γυνὴ ἐβόησε πρὸς αὐτόν, λέγουσα· Σῶσον, κύριε βασιλεῦ. Καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μή σώσαι σε κύριος, πόθεν σε σώσω; Ἀπὸ τοῦ ἄλωνος ἡ ἀπὸ τοῦ ὑποληνίου; Καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς· Τί σοι ἔστι; Καὶ εἶπεν· Ἡ γυνὴ αὕτη

5 Περὶ εὐλογίας] cf. I / C cap. E 5, 22

5 II¹1399 Scholion 8 – 773, 6 II¹1400 IV Reg. 6, 25–30 (Wahl, 4 Könige-Text, p. 130–131)

4 – 5 II¹1399 K cap. Λ 3, 4 (196r5–6); *deest in V H¹ PML^b* 7 – 773, 6 II¹1400 K cap. Λ 3, 5 (196r[6]7–21); V cap. Λ 3, 1; PM cap. Λ 2, 1; *deest in H¹ L^b; PG 96, 96, 24–39*

II¹1399 Σχόλιον] *supplevi*, s. d. K II¹1400 δ'] α' V^W

8 αμαρεία K^a. c. ut videtur, σαμαρεία V^EV^O M 9 πεντήκοντα] ν' K V^W σίκλων V, σικλῶν P 9 – 10 καὶ – σικλῶν] *iterav. V^O 9 καὶ om. M τέταρτον*] τετάρτον τον P, τετάρτου M τοῦ om. M κάβου] καβ̄ K^p. ras., *non liquet in K^a. ras.* κόπρου] *supplevi* (LXX), *om. K V PM 10* σίκλων V 11 πορεύμενος M ἐπὶ] διὰ V^EV^O 12 Σῶσον] σωσον P, σῶσόν με K V^W p. c. (= LXX) βασιλεὺς V^W a. c. P, βασιλεύ V^W p. c., βασιλεὺς (*sic*) V^EV^O αὐτῇ] αὐτῇ ὁ βασιλεὺς (-εῦς V^O) V^EV^O, ὁ βασιλεὺς αὐτῇ M, *post αὐτῇ iterav.* καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς V^E (*sed eras.*) σώσαι σε] σῶσαί σε K V^W p. c., σώσει σε P, σώσῃ σε M, σώσαι V^EV^O 13 κύριος] *praem.* ὁ V^W πόθεν σε] πόθεν M τοῦ¹] τῆς M, *om. K* ἄλωνος K ὑπολινίου V^EV^O 14 εἶπεν²] *add.* αὐτῷ V^W αὐτῇ] αὐτῇ V^E, αὐτῇ V^O

εἶπεν· Δός μοι τὸν νίόν σου, καὶ φάγωμεν αὐτὸν σήμερον· καὶ τὸν νίόν μου φαγόμεθα αὔριον. Καὶ ἔψησα τὸν νίόν μου, καὶ ἐφάγομεν αὐτόν. Καὶ εἶπον αὐτῇ· Δός τὸν νίόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ, καὶ φαγόμεθα αὐτόν. Καὶ ἔκρυψεν αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ὡς
5 ἦκουσεν ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τῆς γυναικός, διέρρηξε τὰ ἴμάτια αὐτοῦ.

II¹1401 / K cap. Λ 3, 6

Τῶν Παροιμιῶν·

Ο τιμιούλκων σῖτον δημοκατάρατος.

10

II¹1402 / K cap. Λ 3, 7

*II²1891 /
R cap. Λ 3, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

Ο συνέχων σῖτον, ἀπολείποιτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν.

9 similiter ap. Bas. Caes., *Homilia in illud: Destruam horrea mea (Luc. 12, 18) et de avaritia*, III (ed. Courtonne, p. 23, 12–13 [cf. II¹1410 / K cap. Λ 3, 15]) atque Ioh. Chrys., *In epistulam I ad Corinthios*, XXXIX, 7 (PG 61, 343, 50; Field, II, p. 501)

9 II¹1401 Prov. 11, 26¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 59–60) et 11, 26² La
12 II¹1402 Prov. 11, 26¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 59–60)

8 – 9 II¹1401 K cap. Λ 3, 6 (196r[21]22); V cap. Λ 3, 2; PM cap. Λ 2, 2; *deest in H¹ L^b; PG 96, 96, 40*
11 – 12 II¹1402 K cap. Λ 3, 7 (196r[22]23); V cap. Λ 3, 3; PM cap. Λ 2, 3; *deest in H¹ L^b; PG 96, 96, 40–41*

II¹1401 Τῶν] *om.* V PM II¹1402 (a) K M (b) s. a. V P

1 Δός μοι] δός V^W (=LXX) φάγωμεν] *sic* M (*et *II²*), φάγομεν K V P, φαγόμεθα LXX 2 νίόν μου] νίόν σου V^O φαγόμεθα] φαγώμεθα M Καὶ] καγὼ V^W ἥψησα M 2 – 3 ἐφάγωμεν K 3 ἐν] *om.* V^EV^O 3 – 4 δευτέρᾳ] β' V^W 4 ἔκρυψαν V^Oa.c. ἐγένετο ὡς] *om.* V^EV^O 5 γυναικός] *add.* καὶ V^EV^O 9 τιμιούλκων V^W, -ουλκῶν P, -ολκῶν K σῖτον] σίντου V^O 12 ὑπολείποιτο M αὐτὸ V^O

*II¹1890 /
R cap. Λ 3, 2

II¹1403 / K cap. Λ 3, 8

Τῶν αὐτῶν·

Προηγεῖται τῆς ἐνδείας στάσις καὶ μάχη.

*II¹1892 /
R cap. Λ 3, 4

II¹1404 / K cap. Λ 3, 9

Ίωὴλ προφήτου·

5

Πενθεῖτε, ἵερεῖς οἱ λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ, ὅτι τεταλαιπώρηκε πεδία. Πενθείτω ἡ γῆ, ὅτι τεταλαιπώρηκεν ὁ σῖτος, ἐξηράνθη ὁ οἶνος, ὥλιγώθη ἔλαιον, κατησχύνθησαν γεωργοί. Θρηνεῖτε κτήματα ὑπὲρ πυροῦ καὶ κριθῆς· ἀπόλωλε τρυγητὸς ἐξ ἀγροῦ· ἡ ἄμπελος ἐξηράνθη, καὶ αἱ συκαὶ ὥλιγώθησαν· ρόα καὶ φοῖνιξ καὶ μῆλον καὶ πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐξηράνθησαν, ὅτι κατήσχυναν χήραν νίοι τῶν ἀνθρώπων.

10

*II¹1896 /
R cap. Λ 3, 8

II¹1405 / K cap. Λ 3, 10

Ίερεμίου προφήτου·

“Οτι οὐκ ἦν ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ἡσχύνθησαν γεωργοί, καὶ ἐπεκάλυ-

15

3 II¹1403 Prov. 17, 14² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 87) **6 – 12** II¹1404 Iοel 1, 9–12 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 213–215) **15 – 775, 4** II¹1405 Ier. 14, 4–6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 526–527)

2 – 3 II¹1403 K cap. Λ 3, 8 (196r[23]24); *deest in* V H^I PML^b **5 – 12** II¹1404 K cap. Λ 3, 9 (196r[24]196v1–9); V cap. Λ 3, 4; PM cap. Λ 2, 4; *deest in* H^I L^b; PG 96, 96, 42–50 **14 – 775, 4** II¹1405 K cap. Λ 3, 10 (196v[9]10–15); V cap. Λ 3, 8; PM cap. Λ 2, 8; *deest in* H^I L^b; PG 96, 97, 10–15

II¹1404 (a) K (b) Ίωὴλ V PM ὥωῃ P II¹1405 (a) K (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W PM

6 πενθήσατε V^W *ἱερεῖς*] *praem.* οἱ V^W θυσιαστήρια V^W PM, *praem.* τὸ V^E, *praem.* τῷ V^O **6 – 7** τεταλαιπόρηκεν (-κε V^O p. c.) V^EV^O p. c. P, τεταλεπόρηκε V^O a. c. **7** πεδία] παιδία V^EV^O P πενθήτω K V P τεταλαιπόρηκεν V^EV^O P, ἐταλαιπώρησεν V^W **8** ὥλιγώθη (ο- M) V^W PM, ὥλιγόθη V^EV^O **9** πύρου P, πυρροῦ V^W ἀπώλωλε (-εν PM) K V^W PM **10** αἰ̄ om. V PM *sic* V^W p. c., συκαὶ K V^EV^O P, σύκαι M, συκὰ V^W a. c. ὥλιγώθησαν (ό- V^EV^O) V P ροὰ P, ρώᾳ V^EV^O, ρώᾳ V^W M **11** τὰ] om. V^E a. c. M **12** χήραν] χαρὰν V PM νίοι] *praem.* οἱ M τῶν] om. M

ψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Καί γε ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ ἦν βοτάνη. Ὄναγροι ἔστησαν ἐπὶ νάπαις· εἴλκυσαν ἄνεμον ὡς δράκων, ἔξελιπον οἱ ὁφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν χόρτος.

5

II¹1406 / K cap. Λ 3, 11

*II²1893 /
R cap. Λ 3, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὁφθαλμοί μου, ἐταράχθη ἡ κοιλία μου,
ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δόξα μου ἐπὶ τὸ σύντριψα τῆς θυγατρὸς τοῦ
[λαοῦ μου,

10 ἐν τῷ ἐκλύεσθαι νήπια καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πόλεως.

Ταῖς μητράσιν αὐτῶν εἶπον· Ποῦ σίτος καὶ οἶνος;

ἐν τῷ ἐκλύεσθαι αὐτοὺς ὡσεὶ τραυματίας ἐν πλατείαις πόλεως,
ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχὰς αὐτῶν εἰς κόλπον μητέρων αὐτῶν.

7 – 13 II¹1406 Thren. 2, 11¹–12³ (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 600–601)

6 – 13 II¹1406 K cap. Λ 3, 11 (196v[15]16–23); V cap. Λ 3, 5; PM cap. Λ 2, 5; *deest in H¹ L^b; PG 96, 96, 51 – 97, 4*

II¹1406 (a) K (b) Ιερεμίου (*ἱηρε-* *cod.*) προφήτου P (c) Ιερεμίου V^W M ιερεμίου M (d) s. a. V^E (e) s. d. V^O

1 αυτῶν V^W a. c., ἔστων V^W p. c. Καί γε] καὶ αἱ V^W 1 – 2 ἐγκατέλειπον P 2 ὅνοι (ο- P) ἄγριοι (ἄ- P) V PM ἐπὶ νάπαις] ἐπηναπαις V^E p. c. V^O, ἐπηνάπες V^E a. c.
2 – 3 εἴλκυσαν V^E, ἥλκυσαν PM, εἴλασαν V^O 3 ἄνέμων V^O ἔξελειπον (ἔξε- M)
PM αὐτῶν] αὐτῶς V^O 7 ἔξελειπον M, ἔξελειπων P 8 σύντριψα (συν- M) V^O M
10 τῷ] *correxi* (LXX *in app. crit.*), ἐκδύεσθαι K, ἐκδύσασθαι (εκ- M) V PM καὶ]
om. V^W p. ras. θηλάζοντας V^E V^O πλατείαις PM 11 μητράσιν] μητράσιν V, μι-
τράσιν K Ποὺ] τοῦ K 12 ἐν¹ – πόλεως] om. V PM ἐκλύεσθαι] *correxi* (LXX), τραυματίαις K 13 κόλπον] κόλ-
πων P, κόλπους M, σκόπον V^W a. c., σκόλπον V^W p. c.

*II¹1894 /
R cap. Λ 3, 6

II¹1407 / K cap. Λ 3, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

”Ιδε, κύριε, καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἐπεφύλλισας οὕτως·

εἰ φάγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας αὐτῶν;

’Ἐπιφυλλίδα ἐποίησε μάγειρος· φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα
[μασθούς;

5

II¹1408 / K cap. Λ 3, 13

Τοῦ αὐτοῦ.

<***> ώς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ.

’Εκολλήθη γλῶσσα θηλάζοντος πρὸς τὸν λάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψῃ·
νήπια ἥτησαν ἄρτον, καὶ ὁ διακλῶν αὐτοῖς οὐκ ἦν.

10

Καλοὶ ἦσαν οἱ τραυματίαι μαχαίρας ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ.
λυποῦμαι ἐπὶ τοῖς κεκεντημένοις ἀπὸ γενημάτων ξύλου τοῦ
[δρυμοῦ.

3 – 6 II¹1407 Thren. 2, 20¹⁻³ (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 601) **9 – 11** II¹1408 ώς –
ἥν] Thren. 4, 3²–4² (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 605–606) **12 – 777, 1** Καλοὶ – δρυ-
μοῦ] Ibid. 4, 9¹⁻² (Wahl, p. 607)

2 – 6 II¹1407 K cap. Λ 3, 12 (196v[24]197r1–4); V cap. Λ 3, 6; PM cap. Λ 2, 6; *deest*
in H¹ L^b; PG 96, 97, 4–7 **8 – 14** II¹1408 K cap. Λ 3, 13 (197r[4]5–10); *deest in V*
PM

II¹1407 (a) K P (b) s. a. V (c) s. d. M

3 ”Ιδε] εἶδε V^EV^O ἐπεφύτησας (επ- M) V^EV^W M, ἐπεφοίτησας V^O P 4 εἰ] ἡ P,
om. M^{a. c.} 5 ἐπιφυλλίδα (-φύλιδα P) V^EV^W a. c. V^O P φονευθήσονται] *praem.* οὐ K
6 μαστούς V P 9 ante ώς *quaedam excidisse videntur*, θυγατέρες λαοῦ μου εἰς
ἀνίατον LXX 11 ἥτησαν] *correxi* (LXX), ἥτισαν K 12 τραυματίαι^{1]}] *scripsi*, τραυ-
ματίαι K τραυματίαι^{2]}] *scripsi*, τραυματεῖαι K 13 κεκεντημένοις] *correxi* (LXX
in app. crit.), ἐκκεντημένοις K

II¹1409 / K cap. Λ 3, 14

*II²1895 /
R cap. Λ 3, 7

<***>

Χεῖρες γυναικῶν οἰκτιρμόνων ἥψησαν τὰ παιδία ἑαυτῶν,
καὶ ἐγένοντο εἰς βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι θυγατρὸς
[λαοῦ μου.]

5

II¹1410 / K cap. Λ 3, 15

*II²1897 /
R cap. Λ 3, 9

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ κατὰ πλεονεξίας λόγου·

Μὴ ἀναμείνης, ἄνθρωπε, σιτοδείαν, ἵνα ἀνοίξῃς σιτοδοχεῖα· ὁ γὰρ
τιμιούλκῶν σῖτον δημοκατάρατος. Μὴ λιμὸν ἐκδέχου διὰ χρυσόν,
10 μὴ κοινὴν ἔνδειαν διὰ ἴδιαν εὐπορίαν. Μὴ γίνου κάπηλος συμφο-
ρῶν ἄνθρωπίνων· μὴ τὴν ὄργὴν τοῦ θεοῦ καιρὸν ποιήσῃς περιου-
σίας χρημάτων· μὴ ἐπιξάνης τραύματα κεκακωμένων ταῖς μάστι-
ξιν. Σὺ δὲ πρὸς μὲν τὸν χρυσὸν ἀποβλέπεις, τὸν δὲ ἀδελφὸν οὐ
προσβλέπεις, καὶ τοῦ μὲν νομίσματος ἐπιγινώσκεις τὸ χάραγμα,
15 καὶ τοῦ δοκίμου διακρίνεις τὸ κίβδηλον, τὸν δὲ φίλον παρὰ τὴν

8 – 9 Prov. 11, 26¹ (cf. II¹1401 / K cap. Λ 3, 6)

3 – 5 II¹1409 Thren. 4, 10^{1–2} (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 607–608) **8 – 778, 1**
II¹1410 Μὴ – ἀγνοεῖς] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in illud: Destruam horrea mea (Luc. 12, 18) et de avaritia*, III (ed. Courtonne, p. 23, 12–19)

2 – 5 II¹1409 K cap. Λ 3, 14 (197r10–13); V cap. Λ 3, 7; PM cap. Λ 2, 7; *deest in H¹ L^b; PG 96, 97, 8–9* **7 – 778, 24** II¹1410 K cap. Λ 3, 15 (197r[13]14–24); V cap. Λ 3, 9; PM cap. Λ 2, 9–10; *deest in H¹ L^b; PG 96, 97, 16–56*

II¹1409 s. d. K V PM **II¹1410 (a)** K (b) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ κατὰ πλεονεξί-
ας λόγου / Τοῦ αὐτοῦ PM (cf. *infra, app. crit. text.*) βασιλείου P ἐκ τοῦ] om. P
λόγου] om. P (c) Βασιλείου V βασιλείου V^W

3 οἰκτειρμόνων V^{W a. c.} PM, οἰκτιρμόνον V^E αὐτῶν M 4 καὶ] om. K έαυταῖς
Κ P, αὐτῶν M 4 – 5 ἐν – μοι] om. V PM 8 σιτοδείαν] *scripsi* (ed.), σιτοδίαν PM,
σιτωδίαν K V^W, σιτοδοσίαν V^E, σιτοδεσίαν V^O σιτοδοχία V^{W a. c.} P, σιτοδοχίαν K,
σιτοχία M 9 τιμιούλκῶν V^O P, τιμιούλκὸν M, τιμιούλκῶν K δημοκατάρατος] *hic
caesura in PM* **11** ἀνθρωπίνων] ἀλλοτρίων M ποιήσῃ V^EV^W P, ποιήσεις M,
ποιήσει V^O **12** ξάνης K κεκακωμένα M 13 μὲν] μὲν P τὸν²] το P **14**
προσβλέπεις] πρὸς βλέπεις V^EP. c. PM, πρὸς βλέπης V^{E a. c.}, προβλέπεις V^O **15** δο-
κήμου M, δοκιμίου V^W τὴν] τῇ V^O

χρείαν ὄντα, παντελῶς ἀγνοεῖς. Τί οὖν ποιεῖ ὁ ἐνδεής; Ἐπὶ τοὺς παιδας λοιπὸν ἄγει τὸν ὄφθαλμόν, ὡστε αὐτὸν ἀγαγὼν εἰς τὸ πρατήριον, ἐντεῦθεν εὑρᾶσθαι τοῦ θανάτου παραμυθίαν. Νόησον ἐνταῦθα μάχην ἀνάγκης λιμοῦ καὶ διαθέσεως πατρικῆς. Ἡ μὲν τὸν οἴκτιστον θάνατον ἀπειλεῖ, ἡ δὲ φύσις ἀνθέλκει, συναποθανεῖν τοῖς τέκνοις πείθουσα· καὶ πολλάκις ὄρμήσας καὶ πολλάκις ἀνακοπεῖς, τελευταῖον ἐκρατήθη, ὑπὸ τῆς ἀπαραιτήτου χρείας ἐκβι-ασθεῖς. Καὶ οīα βουλεύεται ὁ πατήρ. Τίνα πρῶτον ἀπεμπολήσω; Τίνα ἡδέως ὁ σιτοπώλης ὅψεται; Ἐπὶ τὸν πρεσβύτατον ἔλθω; Ἄλλὰ δυσωποῦμαι αὐτοῦ τὰ πρεσβεία. Ἄλλ' ἐπὶ τὸν νεώτατον; Ἄλλ' ἔλεω αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν, ἀναισθητοῦσαν τῶν συμφορῶν. Οὗτος ἐναργεῖς σώζει τῶν γονέων τοὺς χαρακτῆρας, ἐκεῖνος ἐπι-τηδείως ἔχει πρὸς τὰ μαθήματα. Φεῦ τῆς ἀμηχανίας. Τίς γένωμαι; Τίνι τούτων προσκρούσω; Ποίαν θηρίου ψυχὴν ἀναλάβω; Πῶς τῆς φύσεως ἐπιλάθωμαι; Ἐὰν πάντων ἀντίσχωμαι, πάντας ὅψομαι δαπανωμένους τῷ πάθει. Ἐὰν ἔνα προῶμαι, ποίοις ὄφθαλμοῖς τοὺς λοιποὺς προσίδω, ὑποπτος αὐτοῖς ἥδη γεγενημένος πρὸς ἀπιστίαν; Πῶς οἰκήσω τὴν οἰκίαν, ἐμαυτῷ κατασκευάσας τὴν ἀπαιδίαν; Πῶς ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔλθω, ἐκ τοιαύτης προφάσεως τὴν εὔπορίαν ἔχουσαν; Καὶ ὁ μὲν μετὰ μυρίων δακρύων τὸν φύλ-τατον τῶν παιδῶν ἀπεμπολήσων ἔρχεται, σὲ δὲ οὐ κάμπτει τὸ πάθος· οὐ λογισμὸν λαμβάνεις τῆς φύσεως. Ἄλλ' ὁ μὲν λιμὸς συ-νέχει τὸν ἄθλιον, σὺ δὲ ἀναβάλλῃ καὶ εἰρωνεύῃ, μακροτέραν αὐ-τοῦ κατασκευάζων τὴν συμφοράν.

1 – 24 Τί – συμφοράν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in illud: Destruam horrea mea (Luc. 12, 18) et de avaritia*, IV (ed. Courtonne, p. 25, 5–26)

1 ὄντα] *om. K* παντελῶς] παντὸς **K** **1 – 24** Τί – συμφοράν] *om. K V^W* **1** ὁ ἐνδεής] *om. PM* ἐνδεῖς **V^{EVO}** **2** εἰς] ἐπὶ (*sic*) **M** **3** εὑρᾶσθαι] *sic acc. V^{EVO}*, εὕρασθαι **PM** **4** πατρικῆς] πρακτικῆς **P** **4 – 8** Ἡ – πατήρ] *om. PM* **5** ἀπειλεῖ] ἀπηλεῖ **V^O**, ἀπειλὴ **V^E** **8** οīα βουλεύεται] οīαβουλεται **V^{E a.c.}**, οīα βούλεται **V^O** **9** ὁ] ή **V^{EVO}** σιτοπόλης **M**, σίτοπώλις **V^O**, σιτοπόλις **V^E** **10** πρέσβεια **V^O** **M**, πρε-σβεία **P** νεότατον **P**, νεώτερον **V^{E p.c.}** **V^O**, νεοντερος **V^{E a.c.}** *ut videtur* **11 – 13** ἀναισθητοῦσαν – μαθήματα] *om. PM* **12** σώζη **V^{E p.c.}** **V^{O p.c.}** **13** τὰ μαθήματα] σταθμήματα **V^O** **T**ίς γένωμαι] *om. PM* γένωμαι] *scripsi* (*ed.*), γένωμαι **V^{EVO}** **15** ἐπιλάθμαι **V^{EVO}** **M** ἀντίσχωμαι **P**, ἀντίσχω **V^{EVO}** **16** πρόωμαι **V^{EVO}**, πρό-μαι **M** **17 – 18** ὑποπτος – ἀπιστίαν] *om. PM* **17** ἥδη] *scripsi* (*ed.*), ἥδη **V^{EVO}** **18** οīκίσω **V^{EVO}** οīκείαν **PM** **20** ἐμπορίαν **M** **21** ἀπεμπωλήσων **P**, ἀπεμπολήσω **V^{EVO}** **21 – 22** σὲ – πάθος] σὺ δὲ οὐ κάμπτη τῷ πάθει **M** **23** ἀναβάλλει **V^{EVO}** ἡρωνεύη **M**, εἰρωνεύη **P**, εἰρονεύει **V^{EVO}**

II¹1411 / K cap. Λ 3, 16

*II²1898 /
R cap. Λ 3, 10

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ λιμοῦ καὶ αὐχμοῦ.

- Λιμὸς ἀνθρωπίνων συμφορῶν ὑπάρχει τὸ κεφάλαιον· πάντων θανάτων μοχθηρότερον τέλος οὗτος. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων κιν-
 5 δύνων, ἥξιφους ἀκμὴ τὴν τελευτὴν ὀξέως ἐφίστησιν, ἥ πυρὸς ὁρ-
 γῆ συντόμως τὸ ζῆν ἀποσβέννυσιν. Λιμὸς δὲ ἀργὸν ἔχει τὸ κακόν,
 παρέλκουσαν τὴν ἀλγηδόνα, ἐγκαθημένην τὴν νόσον καὶ ἐμφω-
 λεύουσαν, θάνατον ἀεὶ παρόντα καὶ ἀεὶ βραδύνοντα. Τὸ γὰρ τοῦ
 10 λιμοῦ πάθος κατηνάγκασεν πολλοὺς πολλάκις καὶ τοὺς ὅρους κι-
 νῆσαι τῆς φύσεως, καὶ ἄψασθαι μὲν ἀνθρωπίνων, τῶν ὁμοφύλων,
 σωμάτων, μητέρα δὲ παῖδα ὃν ἐκ τῆς γαστρὸς προήγαγε, πάλιν τῇ
 γαστρὶ κακῶς ὑποδέξασθαι. Καὶ τοῦτο τὸ δρᾶμα Ἰουδαϊκὴ ἐτρα-
 γώδησεν ἱστορία.

12 – 13 Καὶ – ἱστορία] cf. II¹1415 / K cap. Λ 3, 20

3 – 6 **II¹1411** Λιμὸς – ἀποσβέννυσιν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia dicta tem-
 pore famis et siccitatis*, 7 (PG 31, 321, 18–22) **6 – 8** Λιμὸς – βραδύνοντα] IBID.
 (PG 31, 321, 24–27) **8 – 13** Τὸ – ἱστορία] IBID. (PG 31, 321, 48 – 324, 5)

2 – 13 **II¹1411** K cap. Λ 3, 16 (197v[1]2–15); V cap. Λ 3, 10; PM cap. Λ 2, 11; *deest
 in H¹ L^b; PG 96, 100, 1–13*

II¹1411 (a) K (b) Περὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ PM λοιμοῦ] *add.* βασιλειῶν γ' M (c) Τοῦ
 αὐτοῦ V^EV^W (d) s. a. V^O

4 τέλος] τέλους K οὗτος] τοῦτο K, *om.* V^EV^W (*in mg. supplev. man. rec.*) V^O 5
 αικη̄ P^{P. c.}, αμη̄ P^{a. c.}, ἀκμὴν M ὀξέως] *om.* K 5 – 6 ὀργὴ] ὀρμὴ V^EV^O M 6 τὸ¹
 s. l. V^W ἀποσβαίννυσι V^W, ἀποσβέννυσιν V^O, σβέννυοισιν M 7 – 8 ἐμφολεύου-
 σαν K V^EV^O PM 9 τοὺς] τοῦ K ὅρους V PM 10 ἀνθρωπίνων] ἀνθρώπων
 V^EV^O, *praem.* τῶν M 11 σωμάτων] *om.* V^EV^O παῖδα ὃν] παῖδων ὃν M 12 τὸ]
om. K δρᾶμα K V^WV^{O a. c.} PM

*II¹1900 /
R cap. Λ 3, 12

II¹1412 / K cap. Λ 3, 17

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ τῆς χαλάζης·

Τί ἔροῦμεν, οἱ σιτῶναι καὶ σιτοκάπηλοι, οἱ τηροῦντες τὰς τῶν καιρῶν δυσκολίας, ἵν' εὐπορήσωμεν καὶ ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς ἐντρυφήσωμεν καὶ κτησώμεθα, μὴ ὡς Ἰωσῆφ τὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἐν οἰκονομίᾳ μείζονι – ἐκεῖνος γὰρ ἥδει καὶ συναγαγεῖν καὶ σιτοδοτῆσαι καλῶς, ὥσπερ καὶ προγνῶναι τὸν λιμὸν καὶ στῆναι πρὸς αὐτόν –, ἀλλ' ὡς παράνομοι τὰ τῶν ὁμοφύλων, οἱ λέγοντες· *Πότε διελεύσεται ὁ μῆν, καὶ ἐμπολήσομεν, καὶ τὰ σάββατα, καὶ ἀνοίξομεν θησαυρούς;*, οἱ τοῖς δισσοῖς μέτροις καὶ σταθμοῖς τὸ δίκαιον διαφθείροντες, καὶ τὸ μολιβοῦν μέτρον τῆς ἀνομίας ἐφ' ἐαυτοὺς κλίνοντες;

5 – 8 cf. Gen. 41, 25–36; 48–57 **9 – 10** Am. 8, 5

3 – 12 II¹1412 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De grandine, in patrem tacentem (Orat. 16)*, 19 (PG 35, 960, 24–36)

2 – 12 II¹1412 K cap. Λ 3, 17 (197v[15]16–198r1); V cap. Λ 3, 11; PM cap. Λ 2, 12; *deest in H¹ L^b; PG 96, 100, 14–24*

II¹1412 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, περὶ τῆς χαλάζης PM τῆς] *om.* M (c) Θεολόγου V^W (d) Τοῦ αὐτοῦ V^E (e) *s. a.* V^O

3 ἔροῦσιν (-ου- M) V PM σιτῶναι V^W, σιτοναι P, σατῶναι V^O, σίτωνες M σιτοκάπηλοι] *add.* καὶ M 4 [ἵν'] ίνα V PM εὐπορήσωμεν] *correxī* (*ed.*), ἐμπορήσωμεν (-πορη- M) V^EV^O PM, ἐμπορίσωμεν K, ἐμπορεύσωμεν V^W ταῖς] *om.* K 5 Ἰωσῆφ] ίωσῆφ V^E, ίωσῆφ P, ίωσῆφ M, σοφοὶ K^{a. c. ut videtur} 5 – 6 αἴγυπτίων V^E 6 ἐν] ἐπ e corr. V^W (*cf. ed.*), *om.* M ἥδει] *correxī* (*II²), ἥδη V^W, ηδῆ P, εἰδη V^EV^O M, ἔδει K 7 σιτοδῆσαι M 7 – 8 ὥσπερ – αὐτόν] *om.* K V^EV^W (*in mg. supplēv.*) V^O 7 στῆσαι V^W 9 διελεύσονται V^{O a. c.} ἐμπολήσομεν] *scripsi*, ἐμπωλήσομεν K, ἐμπωλήσωμεν (*εμ-* P) V^{W p. c.} P, εμπολήσωμεν (*sic*) M, ἐμπολίσωμεν V^EV^O, ἐμπλήσομεν V^{W a. c.} καὶ²] *om.* K V^W τὰ σάββατα] *om.* K V^W (*in mg. supplēv.*) 10 ἀνοίξωμεν V^W M οἱ] ἦ M μέτροις] σταθμοῖς K σταθμοῖς] μέτροις K 11 μόλιβδον (*sic*) M 11 – 12 ἔαυτοῖς K

II¹1413 / K cap. Λ 3, 18*II²1901 /
R cap. Λ 3, 13

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου.

Λιμὸς ἦν, καὶ τῶν ποτὲ μνημονευομένων χαλεπώτατος. Ἐκαμεν
 δὲ ἡ πόλις, ἐπικουρία δὲ ἦν οὐδαμόθεν, οὐδέ τι φάρμακον τῆς
 5 κακώσεως. Αἱ μὲν γὰρ παραλίαι τὰς τοιαύτας ἐνδείας οὐ χαλεπῶς
 φέρουσιν, διαδιδοῦσαι τὰ παρ’ ἔαυτῶν καὶ τὰ παρὰ τῆς θαλάσσης
 δεχόμεναι· τοῖς δὲ ἡπειρώτα<ι>ς ἡμῖν καὶ τὸ περιττὸν ἀνόνητον
 καὶ τὸ ἐνδέον ἀνεπινόητον, οὐκ ἔχουσιν ὅπως ἡ διαθώμεθα τι τῶν
 10 ὅντων ἢ τί τῶν οὐκ ὅντων εἰσκομισώμεθα. Καὶ χαλεπώτατόν ἐ-
 στιν ἐν τοῖς τοιούτοις ἢ τῶν ἔχόντων ἀναληγσία καὶ ἀπληστία.
 Τηροῦσι γὰρ τοὺς καιρούς, καὶ καταπραγματεύονται τὴν ἔνδειαν,
 καὶ γεωργοῦσι τὰς συμφοράς, οὕτε τῷ κυρίῳ δανείζειν τὸν ἐλεοῦν-
 τα πτωχοὺς ἀκούοντες, οὐδ’ ὅτι ὁ συνέχων σῖτον δημοκατάρατος,
 15 οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ἢ τοῖς φιλανθρώποις ἐπηγγελμένον ἢ τοῖς ἀπαν-
 θρώποις ἡπειλημένον, ἀλλ’ εἰσὶ τοῦ δέοντος ἀπληστότεροι, καὶ
 φρονοῦσι κακῶς, ἐκείνοις μὲν τὰ ἔαυτῶν, ἔαυτοῖς δὲ τὰ τοῦ θεοῦ
 σπλάγχνα κλείοντες, οὗ καὶ μᾶλλον χρήζοντες ἀγνοοῦσιν ἢ αὐ-
 20 τῶν ἔτεροι. Ταῦτα μὲν οἱ σιτῶναι καὶ σιτοκάπηλοι, καὶ μήτε τὸ

12 – 13 τῷ – πτωχοὺς] Prov. 19, 17¹
 II¹1401 / K cap. Λ 3, 6)

13 ὁ – δημοκατάρατος] Ibid. 11, 26¹ (cf.

3 – 782, 2 II¹1413 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (Orat. 43), 34, 14–33 (ed. Bernardi, p. 200–202)

2 – 782, 2 II¹1413 K cap. Λ 3, 18 (198r[2]3–198v1); V cap. Λ 3, 12; PM cap. Λ 2, 14; *deest in H¹ L^b; PG 96, 100, 25–38*

II¹1413 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς Βασίλειον PM Τοῦ αὐτοῦ] *om. P* βασιλειον P (c) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^W (d) *s. a. V^O*

3 – 9 Λιμὸς – Καὶ] *om. V* PM 6 διαδιδοῦσαι] *scripsi*, διαδίδουσαι K, διδοῦσαι *ed.*
 τὰ¹] *om. K* (*s. l. suppl. man. rec.*) παρ’ ἔαυτῶν] περὶ αὐτῶν K^{a.c.} 7 ἡπειρώταις]
scripsi, ἡπειρώτας K 9 ἢ τί] *scripsi*, ἡτί K, ἢ *ed.* 9 – 10 χαλεπώτατόν ἐστιν] χαλε-
 πώτατον K^{a.c.} 10 τοιούτοις] λιμοῖς V PM ἢ] *om. K* 12 οὕτε] οὐδὲ K 13 ὅτι]
om. K δημοκατάρατος P 14 οὐδὲ] οὐδ’ V^O ἄλλω P οὐδὲν ἢ] οὐδενὶ M
 ἐπηγγελμένων V^E, ἐπιγγελμένων V^O 15 ἡπηλημένον V^W, ἡπιλημένων P, ἡπιλη-
 μένων V^EV^O, ἡπειλήμενον M 16 ἐκείνοις V^O P, ἐκείνοις V^E ἔαυτοῖς] ἔαυτοὺς
 M 17 σπλάγχνα P οὐ] ὧν (*sic*) M 18 σιτόναι P, σιτωνες M σιτοκάπηλοι]
*praem. oī K καὶ²] *om. M**

συγγενὲς αἰδούμενοι, μήτε περὶ τὸ θεῖον εὐχάριστοι, παρ' οὗ τὸ
ἔχειν αὐτοῖς, ἄλλων πιεζομένων.

*II¹1902 /
R cap. Λ 3, 14

ΙΙ¹1414 / K cap. Λ 3, 19

Ίωσήπου, ἐκ τοῦ περὶ ἀλώσεως ζ' λογον·

Πάντα ὑπ' ὁδόντας ἥγεν ἡ ἀνάγκη, καὶ τὰ μὴ δὲ τοῖς ρυπαρωτάτοις τῶν ζώων πρόσφορα συλλέγοντες, ἐσθίειν ὑπέφερον. ζωστηρίων γοῦν καὶ ὑποδημάτων τοτελευταῖον οὐκ ἀπέσχοντο, καὶ τὰ δέρματα τῶν θυρεῶν ἀποδέροντες ἐμασσῶντο. 5

ΙΙ¹1415 / K cap. Λ 3, 20

Καὶ μετ' ὄλιγα. 10

Γυνή τις, τοῦ λιμοῦ διὰ τῶν σπλάγχνων καὶ μυελῶν παρεισδύνοντος, ἐπὶ τὴν φύσιν ἔχωρει, καὶ τὸ τέκνον – ἦν δὲ αὐτῇ παῖς ὑπομάστιος – ἀρπασαμένη, Βρέφος, εἶπεν, ἀθλιον, ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ καὶ στάσει τίνι σε τηρῶ; Ἰθι, γενοῦ μοι τροφὴ καὶ τοῖς στασι-

5 – 8 ΙΙ¹1414 FLAVIUS JOSEPHUS, *De bello Iudaico*, VI, 197 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 538, 16–19) **11 ΙΙ¹1415** Γυνή τις] FLAVIUS JOSEPHUS, *De bello Iudaico*, VI, 201 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 539, 8) **11 – 14** τοῦ – τηρῶ] IBID., VI, 204–205 (VI, p. 539, 19 – 540, 2) **14 – 783, 13** Ἰθι – μεινάτω] IBID., VI, 207–211 (VI, p. 540, 4–17)

4 – 8 ΙΙ¹1414 K cap. Λ 3, 19 (198v[2]3–8); V cap. Λ 3, 13; PM cap. Λ 2, 15; *deest in H¹ L^b; PG 96, 100, 39–43* **10 – 783, 13 ΙΙ¹1415** K cap. Λ 3, 20 (198v[8]8–199r5); V cap. Λ 3, 14; PM cap. Λ 2, 16; *deest in H¹ L^b; PG 96, 100, 44 – 101, 11*

ΙΙ¹1414 (a) K [Ίωσήπου] *scripsi*, ίωσίπου *cod.* ἀλώσεως] *scripsi*, ἀλώσεως K (b) Ίωσίπου, περὶ ἀλώσεως PM ίωσίπου M, ιωσηπου P (c) Ίωσήπου V^O, Ίωσίπου V^W (d) ώσιέ (*sic*) V^E **ΙΙ¹1415** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W PM (c) Ίωσήπου V^O (d) Τοῦ Χρυσοστόμου V^E

1 μήτε περὶ] μή περὶ τε (*sic*) P εὐχάριστον V^O 2 αὐτοὺς K ἄλλον V^E 5
Πάντα] πάντας V^W PM ὑπ' ὁδόντας] ὑποδόντας V^EV^W a. c. V^O P 6 προσφορὰ P,
συμφορὰ M 6 – 7 ζωστήριον K 7 ἀπόσχοντο K, ἀπεχόντο V^O 8 δέρματα] add.
τὰ K θυραιῶν V^EV^O M ἀπεκδέροντες *e corr.* V^W ἐμάσωντο K P 12 αὐτὴ
V^W παῖς] *post* ὑπομάστιος *transpos.* K 12 – 13 ὑπομάσθιος M, ὑπομάζιος V^EV^O
14 τίνι σε] τινησε P, τὴν εἰσσε M Ἰθι, γενοῦ μοι] εἴθ' ἐγένου μοι *e corr.* V^W Ἰθι]
ηθι P

ασταῖς ἐρινὺς καὶ τῷ βίῳ μῦθος, ὁ μόνος ἔλλείπων ταῖς Ἰουδαίων συμφοραῖς. Καὶ ταῦθ' ἄμα λέγουσα, κτείνει τὸν νίόν, ἔπειτα ὀπτήσασα τὸ μὲν ἥμισυ κατεσθίει, τὸ δὲ λοιπὸν κατακαλύψασα ἐφύλαττεν. Εὐθέως δὲ οἱ στασιασταὶ παρῆσαν, καὶ τῆς ἀθεμίτου κνίσης σπάσαντες, ἡπειλουν, εἰ μὴ δείξειν τὸ παρασκευασθέν, ἀποσφάξειν αὐτὴν ταχέως. Ἡ δὲ καὶ μοῖραν αὐτοῖς εἰποῦσα καλὴν τετηρηκέναι, τὰ λείψανα τοῦ τέκνου διεκάλυψε· τοὺς δὲ εὐθέως φρίκῃ καὶ φρενῶν ἔκστασις ἤρει, καὶ παρὰ τὴν ὄψιν ἐπεπήγεισαν. Ἡ δὲ Ἐμόν, ἔφη, τοῦτο τὸ τέκνον γνήσιον, καὶ τὸ ἔργον ἐμόν.

10 Φάγετε, καὶ γὰρ ἐγὼ βέβρωκα. Μή γίνεσθε μήτε μαλακώτεροι γυναικός, μήτε συμπαθέστεροι μητρός. Εἰ δὲ ὑμεῖς εὐσεβεῖς καὶ τὴν ἐμὴν ἀποστρέφεσθε θυσίαν, ἐγὼ μὲν ὑμῖν βέβρωκα, καὶ τὸ λοιπὸν ἐμοὶ μεινάτω.

II¹1416 / Κ cap. Λ 3, 21

15 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Τῶν δὲ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ φθειρομένων κατὰ τὴν πόλιν ἄπειρον μὲν ἔπιπτε τὸ πλῆθος, ἀδιήγητα δὲ συνέβαινε τὰ πάθη. Καθ' ἔκάστην γὰρ οἰκίαν, εἴ που τροφῆς παραφανείη σκιά, πόλεμος ἦν, καὶ διὰ χειρῶν ἐχώρουν οἱ φίλτατοι πρὸς ἀλλήλους, ἐξαρπάζοντες τὰ

16 – 784, 7 II¹1416 FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, VI, 193–196 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 538, 6–16)

15 – 784, 7 II¹1416 K cap. Λ 3, 21 (199r[5]6–19); V^EV^O cap. Λ 3, 15; PM cap. Λ 2, 17; *deest in V^W H^I L^b; PG 96, 101, 12–24*

II¹1416 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^O P (c) s. d. M

1 [ἐρινὺς] ἐρηνοῖς V^P μύθος V^E P ἔλλείπον M, ἐνλείπων V^Wa.c., ἐνλλείπων V^Wp.c. 2 ταῦτα V PM 2 – 3 ὀπτίσασα V^E, ὀπτείσασα V^O 3 ἥμισοι V^E κατακαλύψασα] κατὰ λείψασα M 4 παρῆσαν P, πάρεισαν K 5 σπασάμενοι K ἡπείλουν V^E P 5 – 6 ἀποσφάξιν P, -σφάξαι M, -σφάζειν V^O, -σφάττειν K 6 αὐτοῖς] αὐτῆς V^O, αὐτὴν V^W PM εἰπουσαν (*sic*) M 6 – 7 τετήρικεν P 7 τέκνου] νίοῦ K 8 ἥρει] *scripsi* (ed.), ἥρει V M, ᾥρει P, αἴρει K ἐπεπήγησαν (επεπη- M) V^EV^O PM, ἐπεπήγεσαν ed. 9 ἔφη ἐμὸν P, ἔφη ἐμοῦ M τὸ¹] om. K V^W τέκνον] om. K 11 εὐσεβῆς P 12 ἀποστρέφεται V^EV^O P ὑμῖν] om. M 16 κατὰ] ἀνὰ K 17 τὰ] om. V^O 18 εἴ που] εἰ που P, ἢ ποὺ M, εἴπον V^O τροφεῖς V^E παραφανεῖ ἢ M, παρεφάνη K 19 χειρῶν P, χειρὸς V^EV^O

ταλαίπωρα τῆς ψυχῆς ἐφόδια. Πίστις δὲ ἀπορίας οὐδὲ τοῖς θνήτοκουσιν ἦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμπνέοντας οἱ λησταὶ διηρεύνων, μή τις ὑποκόλπιον ἔχων τροφὴν σκήπτοιτο τὸν θάνατον αὐτῷ. Οἱ δὲ ὑπ’ ἐνδείας κεχηνότες, ὥσπερ λυσσῶντες κύνες ἐσφάλλοντο καὶ παρεφέροντο, ταῖς θύραις ἐνσειόμενοι, μεθυόντων τρόπον, καὶ ὑπ’ ἀμηχανίας εἰς τοὺς αὐτοὺς οἴκους εἰσεπήδων δις ἢ τρὶς ὥρᾳ μιᾶ.

1 ταλαίπορα (-αι- P) V^O P, παλαι παρὰ (*sic*) M 2 καὶ] *om.* K ἐμπνέοντας] ἐμπνεόντας P, πνέοντας M, ἐκπνέοντας *ed.* (*sed vide app. crit.*), *add.* ἥδη K οἱ λησταὶ] οἱ λισταὶ V^{EV^O}, ἀλησταὶ M διερευνων M, διηρεύνουν K 3 ὑποκόλπιος V^O, ὑποκολπιος M, ὑπὸ κόλπιος V^E P, ὑπὸ κόλπον *ed.* ἔχων] σχῶν PM σκήπτοιτο] *scripsi* (*ed.*), σκέπτοιτο K, σκέπτοιτο V^{EV^O} P, σκέπτῃ M αὐτῷ] *scripsi* (*ed.*), αὐτῷ K, αὐτῷ V^{EV^O} PM 4 ὑπ’] ὑπὸ P λυσσόντες V^{EV^O} ἐφάλλοντο P. p. c. M, ἐφάλοντο P. a. c., ἡσφάλοντο K 5 παρεφέροντω V^{EV^O}, παραφέρονται M ταῖς] ταῖς τε V^E a. ras. ut videtur V^O P (= *ed.*) ἐνσιόμενοι P, ἐνσιώμενοι M τρόπων P, τρόπω M 6 ὑπ’] ὑπὸ V^{EV^O} P, ὑπὸ M εἰς] *om.* V^{EV^O} PM εἰσεπήδουν (-πη- M) K M, *om.* V^O, εἰσπηδῶντες *ed.* δις – τρὶς] δεῖς (δεῖς V^O) ἢ τρεῖς V^{EV^O}, δῆς ἢ τρὶς P, δις ἢ τρεῖς M

Τίτλος δ' Περὶ λύπης.

*II²/R cap. Λ 4

ΙΙ¹1417 / K cap. Λ 4, 1

*II²1905 / R cap. Λ 4, 3

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ δῶς εἰς λύπην τὴν ψυχήν σου,
5 καὶ λύπην μακρὰν ἀπόστησον ἀπὸ σοῦ·
πολλοὺς γάρ ἀπώλεσεν ἡ λύπη,
καὶ οὐκ ἔστιν ὄφελος ἐν αὐτῇ.

ΙΙ¹1418 / K cap. Λ 4, 2

*II²1906 / R cap. Λ 4, 4

Τοῦ αὐτοῦ·

10 Ἄπὸ λύπης ἐκβαίνει θάνατος,
καὶ λύπη καρδίας κάμψει ἵσχύν.
Μὴ δῶς εἰς λύπην τὴν καρδίαν σου,
ἀπόστησον αὐτήν, μνησθεὶς τὰ ἔσχατα.

10 – 11 Ἄπὸ – ἵσχύν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 28.4./4. (ed. Ihm, p. 608–609)

4 ΙΙ¹1417 Μὴ – σου] Sir. 30, 21¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129) **5 – 7** καὶ – αὐτῇ]
Ibid. 30, 23^{2–4} (Wahl, p. 129) **10 – 11** ΙΙ¹1418 Ἄπὸ – ἵσχύν] Sir. 38, 18^{1–2} (Wahl,
Sirach-Text, p. 151) **12 – 13** Μὴ – ἔσχατα] Ibid. 38, 20^{1–2} (Wahl, p. 151)

1 Titlos K (199r19) **3 – 7** ΙΙ¹1417 K cap. Λ 4, 1 (199r[19]20–22); V^{EVO} cap. Θ 5,
55; V^W cap. Θ 5, 41; P cap. Θ 6, 55; M cap. Θ 6, 54; T cap. Θ 9, 45; R cap. Θ 9, 38;
PG 96, 24, 28–30 **9 – 13** ΙΙ¹1418 K cap. Λ 4, 2 (199r[22]23–199v1); V^{EVO} cap. Θ
5, 56–57; V^W cap. Θ 5, 42; P cap. Θ 6, 56–57; M cap. Θ 6, 55–56; T cap. Θ 9, 46–47;
R cap. Θ 9, 39–40; PG 96, 24, 31–33

ΙΙ¹1417 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M T R (c) s. a. V P **ΙΙ¹1418** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ
αὐτοῦ P (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) Τοῦ αὐτοῦ / s. d. M T (*cf. infra, app. crit. text.*)
(d) s. d. / Τοῦ αὐτοῦ R (*cf. infra, app. crit. text.*) (e) s. a. / s. d. V^{EVO} (*cf. infra, app.
crit. text.*) (f) s. a. V^W

4 δῶς εἰς] δὸς εἰς V^O, δώσεις P R^{P. c.}, δώσης (-ης M R^{a. c.}) K M R^{a. c.} τῇ ψυχῇ (-ῆ
R) σου K R **6** ἡ λύπη] om. M **11** ἵσχύν] *hic caesura in* V^{EVO} PM T R **12 – 13**
Μὴ – ἔσχατα] om. V^W **12** δῶς εἰς] δώσεις R, δώσης M δῶς] δῶς T, δὸς V^O
τῇ καρδίᾳ σου R

II¹1419 / K cap. Λ 4, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β'.

Ἐκρινα ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν· εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἔστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἔξ ἐμοῦ; Καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθώς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἔστιν. Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ' ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε, ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ, πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, ὥστε τούναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

*II¹1907 /
R cap. Λ 4, 5

II¹1420 / K cap. Λ 4, 4

15

Καὶ μετ' ὄλιγα·

Ἡ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

3 – 14 II¹1419 II Cor. 2, 1–8 **17 II¹1420** II Cor. 7, 10

2 – 14 II¹1419 K cap. Λ 4, 3 (199v[1]2–17); V^{EV}O cap. Θ 5, 60; V^W cap. Θ 5, 45; P cap. Θ 6, 60; M cap. Θ 6, 59; T cap. Θ 9, 50; R cap. Θ 9, 43; PG 96, 24, 41–45
16 – 17 II¹1420 K cap. Λ 4, 4 (199v[17]17–18)

II¹1419 (a) K P R Ἐκ τῆς] om. P R (b) Ἐκ τῆς β' V^{EV}O (c) β' ἐπιστολῆς V^W (d) Τοῦ αὐτοῦ M (e) Τῆς αὐτῆς T

3 Ἐκρινα] ἔκριναν V^O, add. δὲ M ἐμαυτὸν K M τοῦτο] τούτω M, τούτω T πάλιν] om. K (s. l. supplev. man. rec.) πρὸς ὑμᾶς] post ἐλθεῖν transpos. V^{EV}O M
4 ὑμᾶς V^O τίς ἔστιν] τίς V 4 – 5 λυπούμενος] post ἐμοῦ transpos. R 5 αὐτό] om. V PM T R ἔχω V P T R **6 – 14** πεποιθώς – ἀγάπην] om. V PM T R 7 ὑμῶν ἔστιν] sic acc. K

ΙΙ¹1421 / Κ cap. Λ 4, 5

Τοῦ ἀββᾶ Κασσιανοῦ, ἐκ τοῦ περὶ τῶν ὄκτω λογισμῶν.

Πέμπτος ἡμῖν ἀγῶν κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης, τοῦ ἐπισκοτοῦντος τὴν ψυχὴν ἀπὸ πάσης πνευματικῆς θεωρίας, καὶ κωλύοντος αὐτὴν ἀπὸ πάσης ἀγαθῆς ἔργασίας. Ὄταν γὰρ τὸ πονηρὸν τοῦτο πνεῦμα περιδράξηται τῆς ψυχῆς καὶ ὅλην αὐτὴν σκοτίσῃ, οὐκ εὐχὰς ἐκτελεῖν μετὰ προθυμίας συγχωρεῖ, οὐ τῶν Ἱερῶν ἀναγνωσμάτων τῇ ὥφελειᾳ ἐγκαρτερεῖν· πρᾶον καὶ εὐκατάμικτον πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τὸν ἀνθρωπὸν εἶναι οὐκ ἀνέχεται, καὶ πρὸς 10 πάντα τῶν ἔργων τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ πρὸς αὐτὴν τοῦ βίου τὴν ἐπαγγελίαν μίσος ἐμποιεῖ. Καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ σωτηριώδη βουλεύματα τῆς ψυχῆς ἡ λύπη συγχέασα, καὶ τὴν εὐτονίαν αὐτῆς καὶ καρτερίαν παραλύσασα, ὡς ἄφρονα ταύτην καὶ παραπλῆγα ἀπεργάζεται, τῷ τῆς ἀπογνώσεως ἐνδήσασα λογισμῷ.

15 Διατοῦτο εἰ σκοπὸς ἡμῖν ἐστιν ἀγωνίσασθαι τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα καὶ νικῆσαι σὺν θεῷ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας, πάσῃ φυλακῇ τηρήσωμεν τὴν ἑαυτῶν καρδίαν ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης. Ὡσπερ σὴς ἴματιον καὶ σκώληξ ἔχον, οὕτως ἡ λύπη τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν κατεσθίει, ἐκκλίνειν πειθούσα πᾶσαν ἀγαθὴν 20 συντυχίαν, καὶ οὐδὲ παρὰ τῶν γνησίων φίλων λόγον συμβουλίας δέχεσθαι συγχωροῦσα, οὐδὲ χρηστὴν ἀπόκρισιν ἢ εἰρηνικὴν ἐπιτρέπουσα μεταδοῦναι· ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ψυχὴν περιλαβοῦσα, πικρίας αὐτὴν καὶ ἀηδίας πληροῦ· καὶ λοιπὸν ὑποβάλλει αὐτῇ φεύ-

16 – 17 Prov. 4, 23¹ 18 Ὁσπερ – λύπη] cf. ibid. 25, 20a^{1–2}

3 – 789, 11 ΙΙ¹1421 *Versio K* JOHANNES CASSIANUS, *Ad Castorem de octo spiritibus nequitiae* (*Philokalia*, I, p. 74, 22 – 76, 5)

2 – 790, 4 ΙΙ¹1421 K cap. Λ 4, 5 (199v[18–19]20–201v6); V^EV^O cap. Θ 5, 71; V^W cap. Θ 5, 54; P cap. Θ 6, 71; M cap. Θ 6, 70; T cap. Θ 9, 61; R cap. Θ 9, 54; PG 86, 2084, 39 – 2085, 5 (*Versio K*); PG 96, 25, 34 – 28, 6 (*Versio V PM T R*)

ΙΙ¹1421 (a) K PM T R κασιανοῦ K M R ἐκ τοῦ] *om.* PM R τῶν] *om.* T ὄκτω] η' P T (b) Κασιανοῦ V^W (c) κασσα μοναχοῦ (*sic*) V^E (d) κασισα μτ (*sic*) V^O

3 – 789, 11 *Versio K* 4 τῇ ψυχῇ *ed.* 7 συγχωρῇ K^{a.c.} 11 μίσος] *sic acc.* K 13 παραπλῆγα] *correxi* (*ed.*), παράπληγα K 14 τῷ] *correxi* (*ed.*), τὸ K ἀπογνώσεως] *correxi* (*ed.*), ἀπογνωμόνωσεως K ἐνδήσασα] *correxi* (*ed.*), ἐνδήσασα K 15 εἰ σκοπὸς] *correxi* (*ed.*), εἴς, κόπος K 16 νικῆσαι] *correxi* (*ed.*), νικῆσεις K 18 σὴς] *scripsi* (*ed.*), σῆς K 23 ἀηδίας] *scripsi*, ἀηδείας K, ἀκηδίας *ed.*

γειν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς αἰτίους αὐτῇ τῆς ταραχῆς γινομένους. Καὶ οὐ συγχωρεῖ αὐτῇ ἐπιγνῶναι ὅτι οὐκ ἔξωθεν, ἀλλ' ἐνδον ἔχει ἐναποκειμένην τὴν νόσον, ἥτις τότε φανεροῦται, ὅταν οἱ πειρασμοὶ ἐπιστάντες διὰ τῆς γυμνασίας, εἰς τὸ ἐμφανὲς ταύτην προενέγκωσιν.

Οὐδέποτε γὰρ ὑπὸ ἄλλου βλαβήσεται ἀνθρωπος, εἰ μὴ ἐνδον ἐναποκειμένας ἔχει τὰς τῶν παθῶν αἰτίας. Καὶ τούτου χάριν ὁ πάντων δημιουργὸς καὶ ιατρὸς τῶν ψυχῶν θεὸς καὶ μόνος ἐπιστάμενος ἀκριβῶς τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς, οὐ τὰς τῶν ἀνθρώπων συνδιατριβὰς παραγγέλλει καταλιμπάνειν, ἀλλὰ τὰς ἐν ἡμῖν ἐκκόπτειν τῆς κακίας αἰτίας, γινώσκων τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς σου οὐκ ἐν χωρισμῷ τῶν ἀνθρωπίνων κατορθοῦσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ μετὰ τῶν ἐναρέτων διαγωγῇ καὶ γυμνασίᾳ.⁶ Όταν τοίνυν διά τινας εὐλόγους δῆθεν προφάσεις τοὺς ἀδελφοὺς καταλιμπάνωμεν, οὐ τὰς τῆς λύπης ἀφορμὰς ἔξεκόψαμεν, ἀλλὰ μόνον ἐνηλλάξαμεν αὐτάς, τῆς ἐναποκειμένης ἐνδον νόσου καὶ δι' ἑτέρων πραγμάτων ταύτας ἀνακινούσης. Διά τοι τοῦτο κατὰ τῶν ἐνδον παθῶν ἅπας ἡμῖν ἔστω ὁ πόλεμος. Τούτων γὰρ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ συνεργείας ἐκ τῆς καρδίας ἐκβληθέντων, οὐ λέγω μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων εὐκόλως συνδιατρίψομεν, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ μακάριον Ἰὼβ εἰρημένον· Θῆρες ἄγριοι εἰρηνεύσουσιν σοι.

Προηγουμένως τοίνυν ἀγωνιστέον κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης, τοῦ ἐμβάλλοντος τὴν ψυχὴν εἰς ἀπόγνωσιν, ὅπως ἀπελάσωμεν αὐτὸ τῆς ἡμετέρας καρδίας. Τοῦτο γὰρ τὸν Κάιν οὐ συνεχώρησεν μετὰ τὴν ἀδελφοκτονίαν μετανοῆσαι, οὕτε τὸν Ἰούδαν μετὰ τὴν τοῦ δεσπότου προδοσίαν. Ἐκείνην μόνην τὴν λύπην ἀσκήσωμεν, τὴν ἐπὶ μετανοίᾳ τῶν ἡμαρτημένων μετ' ἐλπίδος ἀγαθῆς γινομένην, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ κτήσει τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγαθῶν ἐπιτηδευομένην, περὶ ᾧς καὶ ὁ Ἀπόστολος εἶπεν ὅτι Ἡ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη, τῇ ἐλπίδι τῆς μετανοίας τρέφουσα τὴν ψυχὴν, χαρᾶ σύμμικτος ὑπάρχει. Οθεν καὶ πρόθυμον καὶ ὑπήκοον πρὸς πᾶσαν ἀγαθὴν ἐργασίαν παρασκευάζει τὸν ἀνθρωπὸν, εὐπρόσι-

21 Iob 5, 23 **29 – 30** II Cor. 7, 10

6 Οὐδέποτε] *correxi* (ed.), οὐδ' ὅπότε **K** **9** ψυχῆς, οὐ] *correxi* (ed.), ψυχῆς σου **K**
10 καταλιμπάνειν] *correxi* (ed.), παραλιμπάνειν **K** **20** συνδιατρίψομεν] *correxi* (ed.), συνδιατρίψωμεν **K** **22** τοίνυν] *correxi* (ed.), τοῦ νῦν **K** **24** Κάιν] *scripsi*, καὶν **K**

τον, ταπεινόν, πρᾶον, ἀνεξίκακον, πρὸς πάντα πόνον ἀγαθὸν καὶ συντριβὴν ὑπομονητικόν, οἷα δὴ κατὰ θεὸν τυγχάνουσα, ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν τοὺς καρποὺς τοῦ ἀγίου πνεύματος γνωρίζεσθαι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τούτεστι χαράν, εἰρήνην, μακροθυμίαν, ἀγαθότητα, πίστιν, ἔγκράτειαν. Ἐκ γὰρ τῆς ἐναντίας λύπης τοὺς καρποὺς ἐπιγινώσκομεν τοῦ πονηροῦ πνεύματος, οἵτινές εἰσιν ἀκηδία, ἀνυπομ<ο>νησία, θυμός, μίσος, ἀντιλογία, ἀπελπισμός, εὐχῆς ὁκνηρίᾳ· ἥντινα λύπην οὕτως ὀφείλομεν ἐκκλίνειν, ὡς τὴν πορνείαν καὶ φιλαργυρίαν καὶ τὸν θυμὸν καὶ τὰ λοιπὰ τῶν παθῶν. Αὕτη δὲ θεραπεύεται διὰ προσευχῆς καὶ τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος καὶ μελέτης τῶν θείων λογίων καὶ τῆς μετὰ ἀνθρώπων εὐλαβῶν διαγωγῆς.

Πέμπτος ἡμῖν ἀγὼν κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης, τοῦ ἐπισκοτοῦντος τὴν ψυχὴν ἀπὸ πάσης πνευματικῆς θεωρίας, καὶ κωλύοντος αὐτὴν ἀπὸ πάσης ἀγαθῆς ἐργασίας. Ὄταν γὰρ τὸ πονηρὸν τοῦτο πνεῦμα δράξηται τῆς ψυχῆς καὶ ὅλην αὐτὴν σκοτώσῃ, οὐκ εὐχάς ἐκτελεῖν μετὰ προθυμίας συγχωρεῖ, οὐ τῶν ιερατικῶν ἀναγνωσμάτων τῇ ὠφελείᾳ ἔγκαρτερεῖν· πρᾶον καὶ εὐκατάμικτον πρὸς τοὺς ἀδελφούς τὸν ἀνθρωπὸν εἶναι οὐκ ἀνέχεται, καὶ πρὸς αὐτὴν τοῦ βίου τὴν ἐπαγγελίαν μίσος ἐμποιεῖ.

Διατοῦτο εἰς σκοπὸς ἡμῖν ἔστιν, ἀγωνίσασθαι τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα, 20 καὶ πάσῃ φυλακῇ τηρήσωμεν τὴν ἑαυτῶν καρδίαν ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς λύπης. Ὡσπερ γὰρ σῆς ἴματιον καὶ σκώληξ ξύλον, οὕτως ἡ λύπη τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν κατεσθίει, ἐκκλίνειν πείθουσα πᾶσαν ἀγαθὴν συντυχίαν, καὶ οὐδὲ παρὰ τῶν γνησίων φίλων λόγον συμβουλίας δέχεσθαι συγχωροῦσα, οὐδὲ χρηστὴν ἀπόκρισιν καὶ εἰρηνικὴν ἐπιτρέπουσα μεταδοῦναι· ἀλλὰ 25 πᾶσαν τὴν ψυχὴν παραλαβοῦσα, πικρίας αὐτὴν καὶ ἀηδίας πληροῦ· καὶ λοι-

3 – 5 Gal. 5, 22–23 20 Prov. 4, 23¹ 21 [Οσπερ – λύπη] cf. ibid. 25, 20a^{1–2}

12 – 790, 4 II¹1421 Versio V PM T R 12 – 18 Πέμπτος – ἐμποιεῖ] IOHANNES CASSIANUS, *Ad Castorem de octo spiritibus nequitiae* (Philokalia, I, p. 74, 22–29)
19 – 790, 1 Διατοῦτο – αἰτίους] IBID. (Philokalia, I, p. 74, 32 – 75, 7)

3 τούτου] correxī (ed.), τοῦτο K 3 – 4 ἐν τῷ] correxī (ed.), ἐκ τοῦ K 6 – 7 ἀνυπομονησίᾳ] correxī (ed.), ἀνυπομονησίᾳ K 7 μῖσος K^{a.c.} 12 – 790, 4 Versio V PM T R 12 Πέμπτος] πολὺς R 13 καὶ] om. R 14 δράξηται] -ητ- e corr. V^W, δράξεται P T 14 – 15 τῆς ψυχῆς] τὴν ψυχὴν P T 15 σκοτώσει (σκω- M) V^W PM T ἐκτελεῖν] ἐκτενεῖς (-εῖς e corr.) V^W προθυμίας] add. ἐκτελεῖν V^W 16 οὐ τῶν] οὗτε (sic) M ίερῶν (ιε- PM), PM T R (= ed.) τὴν ὠφελείαν V^W p.c. P ἔγκαρτερε V^EV^O 17 εὐκατάνυκτον T (= ed.) εἶναι] om. M 19 – 790, 4 Διατοῦτο – λογίων] καὶ τὰ ἔξις P, om. M T R 21 σῆς] scripsi (ed.), σῆς V 25 παραλαβοῦσα] sic V καὶ ἀηδίας] om. V^W

πὸν ὑποβάλλει φεύγειν τοὺς ἀνθρώπους, ὡς αἰτίους.¹ Ήντινα λύπην οὕτως
διφείλομεν ἐκκλίνειν, ὡς τὴν πορνείαν καὶ φιλαργυρίαν καὶ τὸν θυμὸν καὶ
τὰ λοιπὰ τῶν παθῶν. Αὕτη δὲ θεραπεύεται διὰ προσευχῆς καὶ τῆς εἰς θεὸν
ἐλπίδος καὶ μελέτης τῶν θείων λογίων.

1 – 4 “Ηντινα – λογίων] IOHANNES CASSIANUS, *Ad Castorem de octo spiritibus nequitiae* (Philokalia, 1, 76, 2–5)

2 πορνείαν] πόρνην V^W

Τίτλος ε' Περὶ λαλιᾶς καὶ τοῦ μὴ ώς ἔτυχεν λαλεῖν.

ΙΙ¹1422 / K cap. Λ 5, 1

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐτοίμασον λόγον, καὶ οὕτως ἀκουσθήσῃ,
5 σύνδησον παιδείαν, καὶ οὕτως ἀποκρίθητι.

ΙΙ¹1423 / K cap. Λ 5, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Δόξα καὶ ἀτιμία ἐν λαλιᾷ.

ΙΙ¹1424 / K cap. Λ 5, 3

10 Ἡσαῖον·

Κύριος δίδωσίν μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γνῶναι ἡνίκα δεῖ εἰ-
πεῖν λόγον.

ΙΙ¹1425 / K cap. Λ 5, 4

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαῖς ἐπιστολῆς·

15 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἔξαγοραζόμενοι.

1 Περὶ – λαλεῖν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 19

4 – 5 ΙΙ¹1422 Sir. 36, 4^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 144) 8 ΙΙ¹1423 Sir. 5, 13¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58) 11 – 12 ΙΙ¹1424 Is. 50, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 423)
15 – 792, 2 ΙΙ¹1425 Col. 4, 5–6

1 Titlos K (201v6–7) 3 – 5 ΙΙ¹1422 K cap. Λ 5, 1 (201v[7]8–9) 7 – 8 ΙΙ¹1423 K
cap. Λ 5, 2 (201v[9]10) 10 – 12 ΙΙ¹1424 K cap. Λ 5, 3 (201v[10]11–12)
14 – 792, 2 ΙΙ¹1425 K cap. Λ 5, 4 (201v[12]13–16)

5 σύνδησον] *scripsi* (*LXX*), σύνδεσον K

Ο λόγος ύμῶν ἢ πάντοτε ἐν χάριτι, ἀλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ύμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

II¹1426 / K cap. Λ 5, 5

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ Ὑποθῆκαι παρθένοις, τῶν Ἐπῶν.

“Οσσα φέριστ’	“Οσα βέλτιστα	5
ἀἴων,	ἀκούων,	
καὶ φθέγγεο·	καὶ λάλει·	
ὅσσα δὲ βάζεις,	ὅσα δὲ λαλεῖς,	
Λεύσσοις	καὶ βλέποις χρηστὰ	
προφ<ρ>ονέως.	προθύμως πράττε.	10
‘Οψις	‘Η γὰρ θέα	
δ’ ἐπὶ ἔργον ἐλαύνει.	ἐπὶ ἔργον διώκει.	

II¹1427 / K cap. Λ 5, 6

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον ἀσκητ<ικ>ῆς ἐπιστολῆς·

15

Προεξετάσαντα ἐν αὐτῷ τὸ ρήθησόμενον, οὕτω δεῖ δημοσιεύειν τὸν λόγον.

5 – 12 II¹1426 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 274–275 (PG 37, 599, 11–13) 16 – 17 II¹1427 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, II, 5, 13–14 (ed. Courtonne, I, p. 10)

4 – 12 II¹1426 K cap. Λ 5, 5 (201v[16–17]18–202r1) 14 – 17 II¹1427 K cap. Λ 5, 6 (202r[2]3–4)

II¹1426 ‘Ὑποθῆκαι] *scripsi*, ὑποθῆκαι K II¹1427 ἀσκητικῆς] *scripsi*, ἀσκητὴν K

5 ‘Οσα] *scripsi*, ὄσσα K 10 προφρονέως] *scripsi* (ed.), προφονέως K 16 Προεξετάσαντα] *correxi* (ed.), προεξέτασαν τὰ K αὐτῷ] *scripsi*, αὐτῷ K, ἐαυτῷ ed.

ΙΙ¹1428 / K cap. Λ 5, 7

Σχόλιον.

Ἐπίσκεψαι τὸν Περὶ βραχυλόγων παράλληλον, καὶ Περὶ τῶν φυλαττόντων τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν.

3 Περὶ βραχυλόγων] cf. III / par. 37[38] A **3 – 4** Περὶ² – γλῶσσαν] cf. III / par. 38[39] A

3 – 4 ΙΙ¹1428 *Scholion*

2 – 4 ΙΙ¹1428 K cap. Λ 5, 7 (202r[4]4–6)

^{*II²/}
T cap. Δ 18 **Τίτλος ζ'** Περὶ λουππαίων καὶ ἐπαοιδῶν καὶ κο^{<τ>}τιστῶν, καὶ
ὅτι οὐ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν τοιούτων ἢ συγκροτήσεως ἀξι-
οῦν.

δ' Περὶ λουππαίων.

η' Περὶ διακινητῶν καὶ ἀργοτρόφων καὶ λουππαίων πεφαν- 5
τασμένων.

II¹1429 / K cap. Λ 6, 1

Τοῦ Σιράχ·

Τίς ἐλεήσει ἐπαοιδὸν ὄφιόδηκτον
<καὶ> πάντας τοὺς προσάγοντας θηρίοις;
Οὕτω τὸν προσπορευόμενον ἀνδρὶ ἀμαρτωλῷ
καὶ συμφυρόμενον ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ. 10

9 – 12 II¹1429 Sir. 12, 13¹–14² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81)

1 – 3 Titlos (a) K (202r7–9)	4 Titlos (b) V	5 – 6 Titlos (c) PML ^b
V ^W addit. I f. 99v(mg)mg–100rA1 H ^I txt A ^I (cf. *II ² / T cap. Δ 18 titlos); <i>deest in L^b pin</i>	H ^I pin (lac.)	H ^I pin (lac.)
8 – 12 II¹1429 K cap. Λ 6, 1 (202r[9]10–13); <i>deest in V PML^b</i>	V ^W addit. I f. 99v(mg)mg–100rA1 H ^I	V ^W addit. I f. 99v(mg)mg–100rA1 H ^I

1 – 3 Titlos (a) 1 λουππαίων] *correxi*, λουπέων K επαοιδῶν – κοττιστῶν]
ἀσωτευομένων K^{pin} κοττιστῶν] *scripsi*, κοτιστῶν K^{txt} 2 δεῖ] χρῆ K^{pin} 2 – 3 ἢ –
ἄξιον] *om.* K^{pin} 4 Titlos (b) δέ] *praem.* τίτλος V^W txt λουππέων V^{EVO} pin,
λουπέων V^W 5 – 6 Titlos (c) 5 η'] λδ' H^Itxt A^Itxt, *propt. mg. resect. non liquet in*
A^Ipin (λδ' secund. ser.), *om.* V^W addit. καὶ^{1]} *om.* H^Itxt A^I 5 – 6 λουππαίων π-
εφαντασμένων] *om.* M 5 λουππαίων L^b pin, V^W addit., λούπ H^Itxt A^I pin, λουπ' A^I txt
5 – 6 πεφαντασμένου H^Itxt A^I

10 καὶ] *supplevi* (*II²1584 / T cap. E 50, 6 et LXX), *om.* K (cf. II¹279 / K cap. A 10,
13) **12** συμφυρόμενον] *scripsi* (LXX), συμφυρώμενον K

ΙΙ¹1430 / K cap. Λ 6, 2

*ΙΙ²975 /
T cap. Δ 18, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Δὸς τῷ εὐσεβεῖ καὶ μὴ ἀντιλαβοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ.

Εὗ ποίησον ταπεινῷ καὶ μὴ δῶς ἀσεβεῖ.

- 5 ἐμπόδισον τὸν ἄρτον αὐτοῦ καὶ μὴ δῶς αὐτῷ.
 διπλάσια γὰρ κακὰ εὑρήσει σε
 ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς οἵς ἔὰν ποιήσῃς αὐτῷ,
 ὅτι καὶ ὁ ὑψιστος ἐμίσησεν ἀμαρτωλούς,
 καὶ τοῖς ἀσεβέσιν ἀποδώσει ἐκεῖ κρίσιν.

10

ΙΙ¹1431 / K cap. Λ 6, 3

*ΙΙ²978 /
T cap. Δ 18, 6

Διδύμου.

Μείζονα καὶ σπουδαιοτέραν τὴν ἐπιμέλειαν ποιοῦ εἰς τοὺς δι'
 ἀρετὴν καὶ θεοσέβειαν πτωχεύσαντας ἢ πενομένους, ἃλλως εἰς

3 Δὸς – ἀμαρτωλοῦ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.7./6. (ed. Ihm, p. 160) **12 – 796, 2** exstat ibid., 7.-./34a. et 12.32./31. (p. 176 et 294–295)

3 – 5 ΙΙ¹1430 Δὸς – αὐτῷ] Sir. 12, 4–5² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 80) **6 – 9** διπλάσια – κρίσιν] Ibid. 12, 5⁴–6² (Wahl, p. 80) **12 – 796, 2 ΙΙ¹1431** DIDYMUS ALEXANDRINUS, locus non repertus; Harris, p. 75

2 – 9 ΙΙ¹1430 K cap. Λ 6, 2 (202r[13]14–19); V cap. Λ 4, 1; PM cap. Δ 8, 1;
 VW addit. I f. 99v(mg)mg–100rA1; H^I cap. Δ 34, 1; *deest in L^b*; PG 96, 101, 26–32
11 – 796, 2 ΙΙ¹1431 K cap. Λ 6, 3 (202r[20]21–202v1); V cap. Λ 4, 2; PM cap. Δ 8,
 2; VW addit. I f. 100rA(9)9–16; H^I cap. Δ 34, 2; *deest in L^b*; PG 86, 2085, 7–12 (*falso sub titulo* Περὶ λαλιῶν); PG 96, 101, 33–37

ΙΙ¹1430 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM VW addit. H^I Τοῦ] *om.* V H^I σιραχ V^O M **ΙΙ¹1431
 (a) V PM VW addit. διδυμους M (b) Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν τῷ Λευϊτικῷ ζητημάτων K
 (c) s. a. H^I**

3 ἀσεβεῖ VW addit. τοῦ ἀμαρτωλοῦ] τῷ ἀμαρτωλῳ (*sic*) M 4 εὐποίησον K V^EV^O
 δῶς V^Oa. c., δὸς V^EV^WV^O p. c. VW addit., δος M ἀσεβῶν P 5 δὸς V^EV^WV^O p. c. P, δῶς
 V^Oa. c. 6 κακὰ] *om.* VW addit. εὐρήσει σε] εὐρήσει εἰς σε Pa. c., εὐρήσεις εἰς σε Pp. c.,
 εὐρήσει εἰς σὲ M VW addit. H^I 7 οἵς ἔὰν] σοῖς. ἀν M ποιησεις M, ποιεῖς V^EV^O,
 ποιῆς VW 8 ὁ] *om.* H^I 9 ἀπὸ δοσει (*sic*) P, ἐπιδόσει VW addit. ἐκεῖ κρίσιν] ἐκῆ
 κρίσιν V^O, κρίσιν K, ἐκδίκησιν LXX 13 καὶ] ἡ K, ἡ δι καὶ M πενωμενους M,
 ἐπαινουμενους VW ἃλλως] ἃλλ' ώς K V^O

τοὺς ἐκ νόσων ἢ συμπτωμάτων ἀποροῦντας παρὰ τοὺς ἐκ κακο-
πραγίας ἢ ἀσωτίας πτωχεύσαντας.

<II¹suppl. 339–340 / V cap. Λ 4, 3–4>

3 II¹suppl. 339–340 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

1 τοὺς¹] τὸ V^W ἢ] add. τῶν V^{EVO} τοὺς²] om. V^W addit. **2** ασωτίαν (*sic*) M
ὑπωχεύσαντας H^I

Στοιχεῖον Μ

Τίτλος α' Περὶ μεθυστῶν, <καὶ ὅτι οὐ χρὴ συμποσιάζειν αὐτοῖς>.
*II² /
R cap. M 1

ε' Περὶ μεθυόντων.

5 α' Περὶ μεθυστῶν καὶ ἀσώτων.

<γ'> Περὶ μεθυστῶν.

ΙΙ¹1432 / K cap. M 1, 1

*II²1911 /
R cap. M 1, 1

Τῆς Ἐξόδου·

10 Ἀκούσας Ἰησοῦς τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ κραζόντων, λέγει πρὸς Μωϋσῆν· Φωνὴ πολέμου ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ λέγει· Οὐκ ἔστι φωνὴ ἐξ ἀρχόντων κατ’ ἵσχυν, οὐδὲ φωνὴ ἐξ ἀρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴ<ν> ἐξ ἀρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω.

ΙΙ¹1433 / K cap. M 1, 2

Βασιλειῶν γ'·

15 Ἡλὰ νιὸς Βασιλεὺς ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ δύο ἔτη· καὶ συνεστρά-

9 – 12 ΙΙ¹1432 Ex. 32, 17–18 15 – 798, 4 ΙΙ¹1433 III Reg. 16, 8–10 (Wahl, 3 Kö-nige-Text, p. 109)

1 Stoicheion K^{txt} (202v1) K^{pin} 2 – 3 Titlos (a) K (202v2) 4 Titlos (b) V A^{pin}; deest in H^IA^Itxt 5 Titlos (c) P^{cap. M 1} ML^b pin (cf. *II² / R cap. M 1 titlos); deest in L^b txt 6 Titlos (d) P^{cap. Ω 3} 8 – 12 ΙΙ¹1432 K cap. M 1, 1 (202v[2]3–7); deest in V H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3} 14 – 798, 4 ΙΙ¹1433 K cap. M 1, 2 (202v[7]8–13); deest in V H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}

2 – 3 Titlos (a) 2 – 3 καὶ – αὐτοῖς] supplevi e K^{pin}, om. K^{txt} 4 Titlos (b) ε'] non liquet in A^I pin (ε' secund. ser.), praem. τίτλος V^W txt μεθυόντων] μεθυσκομένων V^W, add. καὶ ἀσώτων V^W txt 5 Titlos (c) μεθυόντων M^{txt} 6 Titlos (d) γ' – μεθυστῶν] om. P^{pin} γ'] supplevi, om. P^{cap. Ω 3} txt

12 φωνὴν] scripsi (LXX), φωνὴ K 15 Ἡλὰ] scripsi, ἡλᾶ K

φη ἐπ' αὐτὸν Ζαμβρί, ἄρχων τῆς ἡμίσους ἵππου, καὶ αὐτὸς ἐν Θαρσῷ πίνων καὶ μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ Ὁσᾶ, τοῦ οἰκονόμου ἐν Θαρσῷ. Καὶ εἰσῆλθε Ζαμβρὶ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἔθανάτωσεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ.

II¹1434 / K cap. M 1, 3

5

Τῆς αὐτῆς·

Υἱὸς Ἄδερ πίνων καὶ μεθύων ἐν Σοκχώθ, αὐτὸς καὶ οἱ βασιλεῖς, τριακονταδύο βασιλεῖς συμβοηθοὶ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθε τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις· καὶ ἔφυγε Συρία καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Ἰσραήλ.

10

Υἱὸς Ἄδερ πίνων καὶ μεθύων, αὐτὸς καὶ βασιλεῖς τριακονταδύο συμβοηθοὶ μετ' αὐτοῦ. Ἐξῆλθε τὰ παιδάρια τῶν χωρῶν καὶ ἔφυγε Συρία.

<II¹suppl. 341 / PML^b cap. M 1, 3>

13 II¹suppl. 341 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

7 – 10 II¹1434 *Versio K* 7 – 9 Υἱὸς – πρώτοις] III Reg. 21, 16–17 (Wahl, 3 *Könige-Text*, p. 117) 9 – 10 καὶ – Ἰσραὴλ] Ibid. 21, 20 (Wahl, p. 117) 11 – 12 II¹1434 *Versio V* P_{cap. M¹} M P_{cap. Ω³} 11 – 12 Υἱὸς – χωρῶν] III Reg. 21, 16–17 (Wahl, 3 *Könige-Text*, p. 117) 12 καὶ – Συρία] Ibid. 21, 20 (Wahl, p. 117)

6 – 12 II¹1434 K cap. M 1, 3 (202v[13]14–17); V^EV^O cap. M 5, 1; V^W cap. M 5, 1–2; PM cap. M 1, 1–2; P cap. Ω 3, 1; *deest in H^I L^b*; PG 96, 156, 53 – 157, 2

II¹1434 (a) K (b) Βασιλεῶν γ' V^EV^O P_{cap. Ω³} (c) Βασιλεῶν γ' / Τῆς αὐτῆς P_{cap. M¹} (cf. *infra, app. crit. text.*) (d) Βασιλεῶν α' / Τῶν αὐτῶν V^W (cf. *infra, app. crit. text.*) (e) Βασιλεῶν α' / Τοῦ αὐτοῦ M (cf. *infra, app. crit. text.*)

1 ἄρχων] *scripsi* (*LXX*), ἄρχον K ἡμίσους] *correxi* (*LXX*), ἡμίσου K (*signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre superscripto*) 11 – 12 *Versio V* P_{cap. M¹} M P_{cap. Ω³} 11 ἀδέρ P_{cap. M¹} M μεθύον P_{cap. M¹} P_{cap. Ω³} τριακονταδύο] λβ' V συμβοηθοὶ] *post* αὐτοῦ *transpos.* M 12 αὐτοῦ] *hic caesura in V^W* PM εἰσῆλθεν M, add. δὲ V^EV^O χώρων P_{cap. M¹}, χωρῶν (-ων P_{cap. Ω³}) V^EV^O P_{cap. Ω³}

II¹1435 / K cap. M 1, 4

*II²1912
et *II²1915 /
R cap. M 1, 2
et 5

Τῶν Παροιμιῶν.

Μὴ ἵσθι οἰνοπότης,
μὴ δὲ ἐκτείνου συμβολαῖς κρεῶν τε ἀγορασμοῖς.
5 πᾶς γάρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πτωχεύσει.

II¹1436 / K cap. M 1, 5

*II²1913 /
R cap. M 1, 3

Τῶν αὐτῶν.

Ος ἔστιν ἡδὺς ἐν οἶνων διατριβαῖς,
ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὁχυρώμασι καταλείψει ἀτιμίαν.

10

II¹1437 / K cap. M 1, 6

Τῶν αὐτῶν.

Τίνι οὐδαί; Τίνι θόρυβος; Τίνι κρίσις;

3 Μὴ – οἰνοπότης] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.4./4. (ed. Ihm, p. 626) **5** πᾶς – πτωχεύσει] exstat ibid., 30.4./4. (p. 626) **8 – 9** exstat ibid., 30.5./5. (626–627)

3 – 5 II¹1435 Prov. 23, 20¹–21¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 110) **8 – 9** II¹1436
Prov. 12, 11a^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 62) **12 – 800, 5** II¹1437 Prov. 23, 29¹–
30² (Wahl, *Proverbien-Text*, 111–112)

2 – 5 II¹1435 K cap. M 1, 4 (202v[mg]18–20); V^EV^O cap. M 5, 2; V^W cap. M 5, 4;
PM cap. M 1, 4; P cap. Ω 3, 3; *deest in H^I L^b*; PG 96, 157, 3–4 **7 – 9** II¹1436 K cap.
M 1, 5 (202v[20]21–22); V^EV^O cap. M 5, 3; V^W cap. M 5, 5; PM cap. M 1, 5; P cap.
Ω 3, 4; *deest in H^I L^b*; PG 96, 157, 5–6 **11 – 800, 5** II¹1437 K cap. M 1, 6 (202v[22]
23–203r3); V^EV^O cap. M 5, 4; V^W cap. M 5, 6; PM cap. M 1, 6; P cap. Ω 3, 5; *deest in*
H^I L^b; PG 96, 157, 7–10

II¹1435 Τῶν] *om.* V P^{cap. M 1} P^{cap. Ω 3} M **II¹1436** (a) K (b) *s. a.* V P^{cap. M 1} P^{cap. Ω 3} (c)
s. d. M II¹1437 (a) K M (b) Τῶν Παροιμιῶν V^W (c) *s. a.* V^EV^O P^{cap. M 1} P^{cap. Ω 3}

3 [ἴστι V^W, ἵσθη V^EV^O, ἵσθη P^{cap. M 1} P^{cap. Ω 3}] **4** μὴ – ἀγορασμοῖς] *om.* V P^{cap. M 1} M
P^{cap. Ω 3} συμβολαῖς] *correxi* (*II²), συμβουλεῦσαι K κρεῶν τε] *correxi* (*LXX*),
κρεῶν τοῖς K **5** γάρ] *om.* P^{cap. Ω 3} **8** οἶνω V^W a. c., οἶνου K **9** καταλήψει V^EV^O,
-λείψη P^{cap. Ω 3}, -λίψει *e corr.* K

Τίνι ἀηδίαι καὶ λέσχαι;
 Τίνι συντρίψματα διακενῆς;
 Τίνος πελιδνὸὶ οἱ ὄφθαλμοί;
 Οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις;
 Οὐ τῶν ἰχνευόντων ποῦ πότοι γίνονται;

5

II¹1438 / K cap. M 1, 7

Τῶν αὐτῶν.

Μὴ μεθύσκεσθε οἶνῳ, ἀλλ’ ὅμιλεῖτε ἀνθρώποις δικαίοις,
 ἐὰν γὰρ εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῷς τοὺς ὄφθαλμούς σου,
 ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος ύπαιθρου.

10

II¹1439 / K cap. M 1, 8

Ἄπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

Ἄγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἴκον πένθους
 ἢ πορευθῆναι εἰς οἴκον πότου.

13 – 14 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.3./3. (ed. Ihm, p. 626)

8 **II¹1438** Μὴ – δικαίοις] Prov. 23, 31¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 112) **9 – 10**
 ἐὰν – ύπαιθρον] Ibid. 23, 31^{3–4} (Wahl, p. 112) **13 – 14** **II¹1439** Eccle. 7, 2^{2–3}
 (Wahl, *Kohelet-Text*, 160)

7 – 10 **II¹1438** K cap. M 1, 7 (203r[3]4–7); V^EV^O cap. M 5, 5; PM cap. M 1, 7; *deest in* V^W H^I L^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 157, 10–13 **12 – 14** **II¹1439** K cap. M 1, 8 (203r[7]8–9); V^EV^O cap. M 5, 6; V^W cap. M 5, 7; PM cap. M 1, 8; *deest in* H^I L^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 157, 14–15

II¹1438 (a) K M (b) s. a. V^E P^{cap. M 1} (c) s. d. V^O **II¹1439** (a) K (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ V P^{cap. M 1} M Τοῦ] *om. V*

1 ἀϊδίαι V^EV^O, ἀϊδία K, ἀδικία V^W λέσχαι] -αι *non liquet in* V^W p. ras., λέσχη K **3**
 πελιδνὸὶ V^O **4** ἐνχρονιζόντων V^EV^O P^{cap. M 1} M, χρονιζόντων (-ζο- P^{cap. Ω 3}) K
 P^{cap. Ω 3} οἴνῳ (*sic!*) M, οινῷ P^{cap. Ω 3} **5** Οὐ – ἰχνευόντων] καὶ κατασκοπούντων
 P^{cap. Ω 3} Οὐ] οὐ V^O **8** μεθύσκεσθαι V^EV^O P^{cap. M 1} ὅμιλῆτε V^EV^O, ὅμιλεῖται M,
 ομιλεῖται P^{cap. M 1} **9** δὸς V^EV^O P^{cap. M 1} M **10** περιπατήσῃς K ύπεθρου V^EV^O
 M^{P. c.}, ύπεροῦ P^{cap. M 1}, ύπέρρου M^{a. c.}, ύπέρου LXX **14** πορευθῆναι] *om. P^{cap. M 1} M*

II¹1440 / K cap. M 1, 9

*II²1916 /
R cap. M 1, 6

Ίωὴλ προφήτου·

Ἐκνήψατε, οἱ μεθύοντες, ἀπὸ οἴνου αὐτῶν καὶ κλαύσατε· θρηνήσατε πάντες οἱ πίνοντες οἴνον εἰς μέθην, ὅτι ἔξῆρται ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά.

II¹1441 / K cap. M 1, 10

Ἡσαῖου προφήτου·

Οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ καὶ τὸ σίκερα διώκοντες, οἱ μένοντες τὸ ὄψε· ὁ γὰρ οἶνος αὐτοὺς συγκαύσει. Μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ 10 ψαλτηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πίνουσιν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ οὐκ ἐμβλέπουσιν.

8 – 9 Οὐαὶ – συγκαύσει] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 27.-./4d. (ed. Ihm, p. 589)

3 – 5 II¹1440 Iοel 1, 5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 213) **8 – 11 II¹1441** Is. 5, 11–12 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 304)

2 – 5 II¹1440 K cap. M 1, 9 (203r[9]10–13); V^{EVO} cap. M 5, 7; V^W cap. M 5, 8; PM cap. M 1, 9; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω³}*; PG 96, 157, 16–18 **7 – 11 II¹1441** K cap. M 1, 10 (203r[13]14–18); V^{EVO} cap. M 5, 8; V^W cap. M 5, 9; PM cap. M 1, 10; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω³}*; PG 96, 157, 19–23

II¹1440 (a) K (b) Ίωὴλ V^W P^{cap. M 1} M Ίωὴλ P^{cap. M 1} M (c) s. a. V^{EVO} **II¹1441** (a) K (b) Ἡσαῖου V P^{cap. M 1} M Ἡσαῖου P^{cap. M 1}, ησαῖου M

3 Ἐκνήψατε] ἐκνίψατε V^W, ἐκνήψαται P^{cap. M 1}, *praem.* εκνήψατε δικαιώς καὶ μὴ ἀμαρτάνετε (-αι M^{a. c.}) (= *I Cor. 15, 34*) M αὐτῶν] *scripsi* (*LXX*), αὐτῶν K^{a. c.}, *om.* V P^{cap. M 1} M **3 – 4** θρηνήσατε] *om.* V^{EVO} **4** ἔξῆρται P^{cap. M 1} M, ἔξῆρτηται V^W **8** τὸ¹] τῷ V^W **10** καὶ αὐλῶν] *om.* K πίνουσιν] *ποίουσιν* (*sic*) V^O **11** οὐ βλέπουσιν *e corr.* V^W

II¹1442 / K cap. M 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ.

Δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ οἰνοφλυγήσωμεν μέθη· καὶ ἔσται τοι-
αύτη ἡμέρα αὔριον μεγάλη περισσῶς σφόδρα.

^{*II¹1917 /}
R cap. M 1, 7

II¹1443 / K cap. M 1, 12

5

Τοῦ Σιράχ·

Ἐργάτης μέθυσος οὐ πλουτισθήσεται.

^{*II¹1918 /}
R cap. M 1, 8

II¹1444 / K cap. M 1, 13

10

Τοῦ αὐτοῦ.

Πικρία ψυχῆς οἶνος πινόμενος πολύς.

7 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 27.-./16c. (ed. Ihm, p. 598) 10
exstat ibid., 27.-./16d. (p. 598)

3 – 4 II¹1442 Is. 56, 11 app. crit. (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 444–445) 7 II¹1443
Sir. 19, 1¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97) 10 II¹1444 Sir. 34, 29¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p.
141)

2 – 4 II¹1442 K cap. M 1, 11 (203r[18]19–21); *deest in* V H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}
6 – 7 II¹1443 K cap. M 1, 12 (203r[21]22); V^{EVO} cap. M 5, 9; V^W cap. M 5, 10; PM
cap. M 1, 11; E cap. 160, 1; *deest in* H^I L^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 157, 24 9 – 10 II¹1444 K
cap. M 1, 13 (203r[22]23); V^{EVO} cap. M 5, 10; V^W cap. M 5, 11; PM cap. M 1, 12; E
cap. 160, 2; *deest in* H^I L^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 157, 25

II¹1443 Toῦ] om. V E II¹1444 (a) K V^W M (b) s. a. V^{EVO} P^{cap. M 1} E

10 πινόμενος P^{cap. M 1} πολλύς P^{cap. M 1} M

II¹1445 / K cap. M 1, 14

Τοῦ αὐτοῦ.

Πληθύνει μέθη θυμὸν ἄφρονος εἰς πρόσκομμα,
ἐλαττῶν ἰσχὺν καὶ ποιῶν τραύματα.

5

II¹1446 / K cap. M 1, 15

*II²1919 /
R cap. M 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ.

Όργὴ μεγάλη γυνὴ μέθυσος.

II¹1447 / K cap. M 1, 16

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ συθ'.

- 10 Προσέχετε ἑαυτοῖς, μήποτε βαρηθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραι-
πάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνιδίως ὑμῖν ἐπιστῆ

10 – 804, 1 Προσέχετε – ἐκείνῃ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.1./1. (ed. Ihm, p. 625)

3 – 4 II¹1445 Sir. 34, 30^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 141) **7 II¹1446** Sir. 26, 8¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 115–116) **10 – 804, 2 II¹1447** Luc. 21, 34–35

2 – 4 II¹1445 K cap. M 1, 14 (203r[23]24–203v1); V^{EVO} cap. M 5, 11; V^W cap. M 5, 12; PM cap. M 1, 13; E cap. 160, 3; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω 3}*; PG 96, 157, 25–27 **6 – 7 II¹1446** K cap. M 1, 15 (203v[1]2); V^{EVO} cap. M 5, 12; V^W cap. M 5, 13; PM cap. M 1, 14; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω 3}*; PG 96, 157, 28 **9 – 804, 2 II¹1447** K cap. M 1, 16 (203v[2]3–7); V^{EVO} cap. M 5, 13; V^W cap. M 5, 14; PM cap. M 1, 15; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω 3}*; PG 96, 157, 29–33

II¹1445 (a) K P^{cap. M 1} M (b) s. a. V E **II¹1446** (a) K V^W M (b) s. a. V^{EVO} P^{cap. M 1}
II¹1447 (a) K (b) Λουκᾶ, κεφαλαίου συθ' M (c) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκὰν Εὐαγγελίου,
κεφαλαίου συθ' P^{cap. M 1} (d) Εὐαγγελίου V^W (e) Λουκᾶ V^{EVO} λουκα V^E, λου V^O

3 πληθυνεῖ K **3 – 4** εἰς – τραύματα] om. E **4** ἐλαττῶν V^W P^{cap. M 1}, ἔλαττον K
τραύμα V^{EVO} **10** προσέχεται V^O a. c. P^{cap. M 1} βαρυνθῶσιν V^{EVO} M **10 – 11**
κρεπάλη V^{EVW} a. c. V^O M, κρεπάλῃ P^{cap. M 1} **11** καὶ³] om. K αἰφνιδίως] *scripsi*,
αἰφνιδίως K (αἱ- e corr.) V^W, ἔφνιδίως (εφ- M) P^{cap. M 1} M, ἔφνιδιος V^{EVO} p. c., ἔφνη-
διος V^O a. c.

ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς.

II¹1448 / K cap. M 1, 17

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς·

Ως ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, 5 μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις.

II¹1449 / K cap. M 1, 18

*II¹1920 /
R cap. M 1, 10

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας β' λόγου·

Φύγωμεν μέθην, τὴν πάνδημον πόρνην, τὴν ἀναισχυντίας μητέρα, τὴν φιλογέλωτα, τὴν μαινάδα, τὴν πρὸς πᾶσαν ἀσχημοσύνης ἰδέαν εὔκολον· οὐ γὰρ ἐγγίνεται τι τῶν ἀγαθῶν τῇ ὑπὸ μέθης ῥυπωθείσῃ ψυχῇ. 10

5 – 6 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.2./2. (ed. Ihm, p. 625 – 626)

5 – 6 II¹1448 I Cor., re vera Rom. 13, 13 9 – 12 II¹1449 BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieiunio homilia II*, 4 (PG 31, 189, 30–35)

4 – 6 II¹1448 K cap. M 1, 17 (203v[7]8–9); V^{EVO} cap. M 5, 14; V^W cap. M 5, 15; PM cap. M 1, 16; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω³}; PG 96, 157, 34–36* 8 – 12 II¹1449 K cap. M 1, 18 (203v[10]11–15); V^{EVO} cap. M 5, 15; V^W cap. M 5, 16; PM cap. M 1, 17; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω³}; PG 96, 157, 37–41*

II¹1448 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α' V^{EVO} P^{cap. M 1} M α'] *om.* V^{EVO} (c) Ἀποστόλου V^W II¹1449 (a) K P^{cap. M 1} M Τοῦ ἀγίου] *om.* M βασιλείου P^{cap. M 1} (b) Βασιλείου V

2 πρόσωπον] προσώπου K, *add.* πάσης M^{in mg. man. rec.} 5 εὐσχημόνος (*sic*) V^E, εὐσχημῶνος M περιπατήσομεν V^W 6 ἀσελγίαις K^{p. c. ut videtur} V^{EVO} PM 10 φιλόγελον V^{EVO}, φιλόγελω V^W p. ras., φιλόγελων *ed.* μενάδα K^{a. c. ut videtur} V^{EVO} p ἀσχημοσύνην V^W, αἰσχύνης M 11 ἰδέαν] εἰδέαν K V^{EVO} P, μητέρα M εὔκολον] *om.* M ἐνγίνεται τί (*sic*) P, γινεται τί M τῶν ἀγαθῶν] ἀγαθὸν PM ὑπομέθης M, ὑπομέθη V^{EVO} 11 – 12 ῥυπωθείσῃ] *scripti*, ῥυποθείσῃ K, ῥυπωθεῖσα V^W, ρυπωθησει P, σκοτισθείση V^{EVO}

ΙΙ¹1450 / Κ cap. M 1, 19

*ΙΙ²1921 /
R cap. M 1, 11

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

Μέθη, ὁ αὐθαίρετος δαιμων, ἔξ ήδονῆς ταῖς ψυχαῖς ἐντικτόμενος·
 μέθη, κακίας μήτηρ, ἀρετῆς ἐναντίωσις, τὸν ἀνδρεῖον δειλὸν ἀπο-
 5 δεικνύουσα, τὸν σώφρονα ἀσελγῆ· δικαιοσύνην οὐκ οἶδεν, φρό-
 νησιν ἀναιρεῖ, καὶ ὥσπερ ὕδωρ πολέμιον ἐστι πυρί, οὕτως ἀμετρία
 οἴνου λογισμὸν κατασβέννυσιν. Διόπερ ὕκνουν τι λέγειν κατὰ
 μέθης, οὐχ' ὡς περὶ τινὸς μικροῦ κακοῦ ἢ παροφθῆναι ἀξίου, ἀλλ'
 ὡς οὐδὲν ὄφελος παρεχομένου τοῦ λόγου. Εἰ γὰρ ὁ μεθύων παρα-
 10 φρονεῖ καὶ ἐσκότωται, εἰκῇ ῥαψωδεῖ ὁ ἐπιπλήσσων τῷ μὴ ἀκού-
 οντι. Τίσιν οὖν διαλεχθῶμεν, εἴπερ ὁ μὲν χρήζων τῆς παραινέσεως
 οὐκ ἀκούει τῶν λεγομένων, ὁ δὲ σώφρων καὶ νήφων οὐδὲν δεῖται
 τῆς ἐκ τοῦ λόγου βοηθείας, καθαρεύων τοῦ πάθους; Τί οὖν χρή-
 σωμαι τοῖς παροῦσιν, εἰ καὶ ὁ λόγος ἄχρηστος, καὶ ἡ σιωπὴ ἅπο-
 15 ρος; Παρίδωμεν τὴν ἐπιμέλειαν; Ἄλλ' ἐπικίνδυνος ἡ ἀμέλεια.
 Ἄλλὰ φθέγξομαι κατὰ τῶν μεθυόντων; Ἄλλ' εἰς νεκρὰς ἀκοὰς
 ἐνηχοῦμεν. Τίνι διενήνοχας τῶν ἀλόγων, ἄνθρωπε; Οὐ τῇ δωρεῇ
 τοῦ λόγου, ἦν λαβὼν παρὰ τοῦ κτίσαντός σε ἄρχων καὶ κύριος
 ἐγένου πάσης τῆς κτίσεως; Ό τοίνυν ἀφαιρούμενος ἔαυτοῦ τὴν

3 – 17 ΙΙ¹1450 Μέθη – ἐνηχοῦμεν] BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 2 (PG 31, 448, 7–25) **17 – 806, 13** Τίνι – συνήθεσιν] IBID., 3 (PG 31, 448, 33 – 449, 6)

2 – 806, 13 ΙΙ¹1450 Κ cap. M 1, 19 (203v[15]16–22); V^EV^O cap. M 5, 16 (*pars prima*); V^W cap. M 5, 17–18; PM cap. M 1, 18; E cap. 160, 4; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 157, 41 – 160, 23*

ΙΙ¹1450 (a) K M ἐκ τοῦ] *om.* M (b) Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ μεθυόντων P^{cap. M 1} (c) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^O (d) Τοῦ αὐτοῦ V^W / s. a. V^W (*cf. infra, app. crit. text.*) (e) Βασιλείου E

3 Μέθη] μέθηι καὶ K ὁ] *om.* V^W PM E αὐθέρετος (αὐθε- P) V^O PM τῆς ψυ-
 χῆς M ἐντικτάμενος V^EV^O, ἐντηκτόμενος P 4 μέθη] *om.* V^W δηλὸν V^EV^O
4 – 5 ἀποδείκνυσιν V^EV^O **6 – 806, 13** καὶ – συνήθεσιν] καὶ τὰ ἔξης PM E
7 – 806, 13 Διόπερ – συνήθεσιν] *om.* K 7 ὕκνουν τι] *correxi* (ed.), ὀκνοῦντι V^W,
 ὀκνοῦν τι μοι V^EV^O **8** ὡς περὶ] *correxi* (ed.), ὥσπερ V τινὸς μικροῦ] μικροῦ
 τινος V^W (= ed.) ἀξῖον V^O **9** παρεχομένω V^O, ἐρχομένου V^W **10** τῷ] τὸ V^O
10 – 11 ἀκούοντι] *hic caesura in* V^W **12** σώφρον V^E, σωφρονῶν ed. **13 – 806, 13**
 Τί – συνήθεσιν] καὶ τὰ ἔξης V^W **13 – 14** χρήσομαι V^O **15** παρείδωμεν V^O, πα-
 ρείδομεν V^E **16** νεκρᾶς V^EV^O a. c. ἀκοᾶς V^E **17** τῇ] *praem.* τῆς V^O **18** λόγον
 V^O ἦν] ἦν V^E κτίσαντός σε] *correxi* (ed.), κτήσαντός σε V^EV^O

φρόνησιν διὰ τῆς μέθης παρεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς. Μᾶλλον δὲ καὶ τῶν βοσκημάτων φαίνη ἄν
ᜑ γωγε ἀλογωτέρους εἶναι τοὺς ἐν τῇ μέθῃ, εἴπερ τὰ μὲν τετρά-
ποδα πάντα καὶ τὰ θηρία τεταγμένας ἔχει τὰς πρὸς τὰς μίξεις
ὄρμάς, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς μέθης τὴν ψυχὴν κατεχόμενοι, καὶ τὸ σῶμα
τῆς παρὰ φύσιν θερμότητος ἀναπλήσαντες, πάντα καιρὸν καὶ
πᾶσαν ὥραν πρὸς τὰς ἀκαθάρτους καὶ ἀσχήμονας συμπλοκὰς
συνελαύνονται. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον τὴν ἀλογίαν αὐτοῖς ἐμποιεῖ,
ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν αἰσθήσεων παρατροπῇ χείρονα παντὸς κτήνους
ἀποδείκνυσι τὸν μεθύοντα· ποῖον γὰρ βόσκημα οὕτω παραβλέπει
καὶ οὕτω παρακούει ὡς ὁ μεθύων; Οὐχὶ ἀγνοοῦσι μὲν τοὺς οἰκια-
κούς, προστρέχουσι δὲ πολλάκις τοῖς ἀλλοτρίοις ὡς τοῖς συνή-
θεσιν;

5

10

II¹1451 / K cap. M 1, 20

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

15

Ο δαιμονιῶν ἐλεεινός· ὁ δὲ μεθύων, τὰ αὐτὰ πάσχων, οὐδὲ τοῦ
ἐλεεῖσθαι ἄξιος, αὐθαιρέτω δαιμονι προσπαλαίων.

1 – 2 Ps. 48, 13²

16 – 17 II¹1451 BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 4 (PG 31, 452, 22–24)

15 – 17 II¹1451 K cap. M 1, 20 (203v[22]23–204r1); V^EV^O cap. M 5, 17; *deest in*
VW H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 160, 42–44

II¹1451 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^O

1 παρασυνεβλήθη V^EV^O a. c. 4 πρὸς τὰς] *om.* V^O μίξεις] *correxi* (*ed.*), μῆξεις V^E,
μῆξις V^O 5 ὄρμάς] *correxi* (*ed.*), ὄρμας V^EV^O 9 τῇ] ἡ *ed.* παρατροπή *ed.*

11 – 12 οἰκειοτάτους *ed.*

II¹1452 / K cap. M 1, 21

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ τὰς σκιάς διαπηδῶσιν πολλάκις ὡς ὄχετοὺς καὶ φάραγγας;
 Ἡχων δὲ αὐτοῖς καὶ ψόφων, οίονεὶ θαλάσσης κυμαινούσης, τὰ ὥ-
 5 τα πεπλήρωται. Ἡ δὲ γῆ πρὸς τὸ ὅρθιον διανίστασθαι δοκεῖ, καὶ
 τὰ ὅρη περιτρέχειν ἐν κύκλῳ. Οὗτοι ποτὲ μὲν γελῶσιν ἄπαυστα,
 ποτὲ δὲ ὀδυνῶνται καὶ κλαίουσιν ἀπαρηγόρητα. Καὶ νῦν μὲν θρα-
 σεῖς εἰσι καὶ ἀπτόητοι, νῦν δὲ κατάφοβοι καὶ δειλοί. Τούτοις μὲν
 10 ὑπνοὶ βαρεῖς καὶ δυσανάγωγοι καὶ πνιγώδεις καὶ τῷ ὅντι θανάτου
 γείτονες, αἱ δὲ ἐγρηγόρσεις τῶν ὑπνῶν ἀναισθητότεραι. Ἐνύπνιον
 γὰρ αὐτοῖς ἔστιν ὁ βίος, οἵ γε ἴματιον οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ τί φάγω-
 σιν εἰς τὴν αὔριον, βασιλεύουσι καὶ στρατοπέδων ἄρχουσιν ἐν τῇ
 μέθῃ, καὶ πόλεις οἰκοδομοῦσι, καὶ χρήματα διανέμουσιν. Τοιού-
 15 των φαντασιῶν καὶ ἀπάτης τοσαύτης περιζέων ὁ οἶνος τὰς καρ-
 δίας αὐτῶν πληροῖ. Ἔτεροι δὲ εἰς τὰ ἐναντία περιάγονται πάθη·
 δυσέλπιδές εἰσι καὶ κατηφεῖς καὶ ὀδυνηροὶ καὶ δακρυώδεις καὶ
 ψοφοδεεῖς καὶ εὐπτόητοι.

3 – 17 II¹1452 BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 3 (PG 31, 449, 6–24)

**2 – 17 II¹1452 K cap. M 1, 21 (204r[1]2–6); V^EV^O cap. M 5, 16 (*pars altera*); deest
in V^W H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 160, 23–42**

II¹1452 (a) K (b) s. d. V^EV^O

3 Οὐ] οὐ V^O, *om. K* πολλάκις] *add. οἱ μεθύοντες K* ὄχετοὺς] φάραγγας K φάραγγας] ὄχετούς K 4 Ἡχων] ἥχον V^EV^O ψόφων] ψόφον V^O 5 ὅρθιον] ὅρθιον V^O διανίστασθαι] διανήστασθαι V^EV^O **6 – 17** Οὗτοι – εὐπτόητοι] *om. K* 9 δυσανάγωγοι] δυσανάφοροι *ed.* 17 ψοφοδεεῖς] *correxī (ed.)*, φοβοδεεῖς V^EV^O εὐπτόητοι] *correxī (ed.)*, ἐπτόητοι V^EV^O

II¹1453 / K cap. M 1, 22

Καὶ μετ' ὀλίγα·

Τίνι οὐαί; Τίνι θόρυβος; Τίνι ἀηδίαι καὶ λέσχαι; Τίνι συντρίμματα διακενῆς; Τίνος πελιδνοὶ οἱ ὄφθαλμοι; Οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴνοις καὶ τῶν κατασκοπουμένων ποῦ πότοι γίνονται; Τὸ οὐαὶ θρηνῶδες ἔστιν ἐπίφθεγμα, θρήνου δὲ ἄξιοι οἱ μεθύοντες, διότι Μέθυσοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. Θόρυβος δὲ διὰ τὴν ἐκ τοῦ οἴνου ταραχὴν ἐγγινομένην τοῖς λογισμοῖς, καὶ ἀηδίαι διὰ τὰς πικρὰς ἐκ τῆς τοῦ πίνειν ὑδονῆς ἀναδόσεις. Τούτων γὰρ δεσμοῦνται μὲν οἱ πόδες, δεσμοῦνται δὲ χεῖρες ἐκ τῶν ἐπιπεμπομένων αὐτοῖς ἐκ τῆς μέθης ὢρευμάτων. Καὶ πρὸ τούτων τῶν παθῶν, παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν τοῦ πίνειν, τὰ τῶν φρενιτικῶν αὐτοῖς συνεισπίτει πάθη. Ὄταν γὰρ πλήρης αἱ μήνιγγες γίνωνται τῆς αἰθάλης, ἦν ὁ οἶνος ἔξατμιζόμενος ἀναφέρει, βάλλεται μὲν ὁδύναις ἀφορήτοις ἡ κεφαλή· μένειν δὲ ὥρθῃ ἐπὶ τῶν ὕμων μὴ δυναμένη, ἄλλοτε ἐπ' ἄλληλα καταπίπτει, τοῖς σπονδύλοις ἐνολισθαίνουσα.

3 – 5 Τίνι¹ – γίνονται] Prov. 23, 29¹–30² **6 – 7** I Cor. 6, 10

3 – 17 II¹1453 BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 4 (PG 31, 452, 46 – 453, 11)

2 – 17 II¹1453 K cap. M 1, 22 (204r[6]6–9); V^EV^O cap. M 5, 18 (*pars prima*); deest in V^W H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 160, 50 – 161, 8

II¹1453 (a) K (b) s. a. V^EV^O

3 – 14 Τίνι¹ – ἀναφέρει] om. K 7 τὴν ἐκ] om. V^O **9** ἐκ τῆς] correxi (ed.), τῆς ἐκ V^EV^O πίνειν] ποιεῖν V^O **10** δὲ] s. l. V^E **12** φρονιτικῶν V^O **13** γίνωνται] correxi, γίνονται K V^EV^O, γένωνται ed. **14** ἔθαλης V^EV^O p. c., ἐνθάλης V^O a. c. ἦν] ἦν V^E μὲν] add. τούτων K **14 – 15** ὁδύναις] post ἀφορήτοις transpos. K **15** ὥρθῃς V^EV^O **15 – 16** δυναμένης V^EV^O **16** καταπίπτειν V^O σφονδύλοις K

II¹1454 / K cap. M 1, 23

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Ἄλλὰ τίς εἴπη ταῦτα τοῖς οἰνοπλήκτοις; Καρηβαροῦσι γάρ ἐκ τῆς κραιπάλης, νυστάζουσιν, χασμῶνται, ἀχλὺν βλέπουσιν, ναυτιῶσιν. Διατοῦτο οὐκ ἀκούουσιν τῶν διδασκάλων, πολλαχόθεν αὐτοῖς ἐμβοώντων· *Mὴ μεθύσκεσθε οἶνῳ, ἐν ᾧ ἔστιν ἀσωτία.* Ἐντεῦθεν οἱ τρόμοι καὶ αἱ ἀσθένειαι, κοπτομένου αὐτοῖς τοῦ πνεύματος ὑπὸ τῆς ἀμετρίας τοῦ οἴνου, καὶ τῶν νεύρων λυομένων, ὁ κλόνος τῷ σύμπαντι ὅγκῳ τοῦ σώματος ἐπιγίνεται. Τί τὴν κατάραν τοῦ 10 Καίν ἐπὶ σεαυτὸν ἐπισπᾶσαι, *τρέμων* καὶ *περιφερόμενος* διὰ παντὸς τοῦ βίου;

II¹1455 / K cap. M 1, 24

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Μέχρι πότε οἶνος; Μέχρι τίνος μέθη; Κινδυνεύεις λοιπὸν βόρβορος εῖναι ἀντὶ ἀνθρώπου. Οὕτως ὅλως ἀνεμίχθης τῷ οἶνῷ καὶ συγκατεσάπης αὐτῷ ἐκ τῆς καθημερινῆς κραιπάλης, οἴνου ἀπόζων, καὶ τούτου διεφθαρμένου.

6 Eph. 5, 18 **10** Gen. 4, 12

3 – 6 II¹1454 Ἄλλὰ – ἀσωτία] BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 5 (PG 31, 453, 18–22) **6 – 11** Ἐντεῦθεν – βίου] IBID. (PG 31, 453, 39 – 456, 2) **14 – 17 II¹1455** BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 6 (PG 31, 456, 5–9)

2 – 11 II¹1454 K cap. M 1, 23 (204r[mg]10–14); V^EV^O cap. M 5, 18 (*pars altera*); *deest in* V^W H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 161, 8–19 **13 – 17 II¹1455** K cap. M 1, 24 (204r[14]15–16); V^EV^O cap. M 5, 19; *deest in* V^W H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 161, 19–23

II¹1454 (a) K (b) s. d. V^EV^O **II¹1455** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^O

3 Ἄλλὰ – οἰνοπλήκτοις] *om. K* καριβαροῦσιν (-σι V^E) K V^E γάρ] *om. K* **4** κρεπάλης V^EV^O **5** οὐκακούσι V^E, δύκακούσι V^O **6** μεθύσκεσθαι V^EV^O **6 – 11** Ἐντεῦθεν – βίου] *om. K* **7** ἀσθένειαι] *scripsi*, ἀσθενείαι K V^EV^O κοπτομένον V^O **15 – 17** Οὕτως – διεφθαρμένου] *om. K* **16** κραιπάλης] *correxi*, κρεπάλης V^E, κρεπαλῆς V^O **16 – 17** ἀπόζων] *correxi*, ἀπόζον V^O, ἀπόζόν (*sic*) V^E

II¹1456 / K cap. M 1, 25

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Οἱ ἀγωνιθετῶν αὐτοῖς διάβολος, καὶ ἄθλον τῆς νίκης ἀμαρτία.
 Ἐλεεινὸν θέαμα Χριστιανῶν ὁφθαλμοῖς ἀνὴρ ἀκμάζων καθ' ἡλικίαν,
 σφριγῶν τῷ σώματι, στρατιωτικοῖς καταλόγοις ἐμπρέπων,
 φοράδην οἴκαδε κομιζόμενος, μὴ δυνάμενος ὁρθοῦσθαι, μὴ δὲ
 τοῖς ἰδίοις ποσὶν ἐπιβαίνειν. Ἀνὴρ φοβερὸς ὀφειλων εἶναι τοῖς πο-
 λεμίοις, γέλωτός ἐστιν ἀφορμὴ τοῖς κατ' ἀγορὰν παιδίοις· ἀνευ
 σιδήρου καταβέβληται, ἀνευ πολεμίων πεφόνευται. Ἀνὴρ ὅπλι-
 της, αὐτὸς τῆς ἡλικίας ἄγων τὸ ἄνθος, οὗνος γέγονεν παρανάλωμα
 καὶ ἔτοιμος παθεῖν τοῖς ἔχθροῖς ὅσα βούλονται. Μέθη λογισμῶν
 ὅλεθρος, ἰσχύος διαφθορά, γῆρας ἄωρον, ὀλιγοχρόνιος θάνατος.
 Τί γάρ ἄλλο εἰσὶν οἱ μεθύοντες ἢ τὰ εἰδωλα τῶν ἐθνῶν; Ὁφθαλ-
 μοὺς ἔχουσι καὶ οὐ βλέπουσιν, ὡτα ἔχουσι καὶ οὐκ ἀκούουσιν· χεῖ-
 ρες παραλέλυνται, πόδες ἀπενεκρώθησαν.

Τίς ὁ ταῦτα ἐπιβουλεύσας; Τίς ὁ τούτων τῶν κακῶν αἴτιος; Τίς
 ὁ τῆς μανίας ὑμῖν τὸ φάρμακον ἐγκεράσας; Ἀνθρωπε, παράταξιν
 ἐποίησας τὸ συμπόσιον. Ἐκβάλλεις τοὺς νεανίσκους χειραγωγου-
 μένους ὡς τραυματίας ἀπὸ πολέμου· ἐνέκρωσας τὴν ἀκμὴν τῆς
 νεότητος ἀπὸ οἴνου, καὶ καλεῖς μὲν ὡς φίλον ἐπὶ τὸ δεῖπνον,
 ἐκβάλλεις δὲ νεκρόν, οἴνῳ τὴν ζωὴν αὐτοῦ κατασβέσας. Ὄταν
 γάρ νομισθῶσιν διακορεῖς εἶναι τοῦ οἴνου, τότε τοῦ πίνειν ἄρχον-

13 – 14 Ez. 12, 2

3 II¹1456 [Ο – ἀμαρτία] BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 6 (PG 31, 457, 6–7)

4 – 811, 6 [Ἐλεεινὸν – ἔτερον] IIBID., 7 (PG 31, 457, 18 – 460, 17)

2 – 813, 2 II¹1456 K cap. M 1, 25 (204r[16]17–204v5); V^EV^O cap. M 5, 23; *deest in*
 V^W H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 161, 39 – 165, 21

II¹1456 (a) K (b) s. a. V^E (c) s. d. V^O

3 [Ο – ἀμαρτία] *om.* V^EV^O αὐτοῖς] *correxi* (*ed.*), αὐτοὺς K ἄθλον] *sic acc.* K 5
 φριγῶν V^O τῷ τῷ V^E 7 ἐπιβῆναι V^EV^O 8 κατ' ἀγορὰν] *scripsi* (*ed.*), κατα-
 γορὰν V^EV^O, κατὰ ἀγορὰν K 8 – 9 ἀνευ – καταβέβληται] *om.* K 10 αὐτῷ] αὐτῷ
 K^{P. c. in mg.} V^E 11 καὶ] *om.* K (= *ed.*, *sed cf. app. crit.*) παθεῖν] *add.* παρὰ V^EV^O
 Μέθη] *add.* γάρ K λογισμῶν] λογισμῶν ἐστιν K 12 διαφορὰ (-ᾶ V^E) V^EV^O
 γῆρας ἄωρον] *om.* K 13 – 813, 2 Τί – πλοῦτος] *om.* K 18 – 19 χειραγωγούμενος
 V^O 20 τῷ τῷ V^O 21 – 22 τῇ – εἶναι] *om.* V^O 22 – 811, 1 ἄρχοντας V^O

ται, καὶ πίνουσι τῷ τῶν κτηνῶν τρόπῳ. Προϊόντος γὰρ ἥδη τοῦ πότου, ἐπεισέρχεται τις αὐτοῖς νεανίας, φιάλην φέρων εὐμεγέθη οἶνου κατεψυγμένου, καὶ στὰς εἰς τὸ μέσον, διὰ σκολιῶν σωλήνων ἵσον τοῖς συμπόταις διανέμει τὸν οἶνον, ἵνα κατ’ ἴσομοιρίαν 5 ἀλλήλοις συνασελγαίνωσιν, καὶ μηδένα ὑπερβάλλειν ἐν τῷ πίνειν τὸν ἔτερον.

Κατάκυψόν σου πρὸς τὴν ἀθλίαν γαστέρα καὶ κατάμαθε τοῦ ὑποδεχομένου ἄγγείου τὸ μέγεθος, ὅτι μιᾶς κοτύλης ἔχει κοιλότητα. Μὴ πρὸς τὴν οἰνοχόην ἀφόρα, πότε κενώσεις, ἀλλὰ πρὸς 10 τὴν σεαυτοῦ κοιλίαν, ὅτι πάλαι πεπλήρωσαι. Διατοῦτο· Οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωΐ καὶ τὸ σίκερα διώκοντες, οἱ μένοντες τὸ ὄψε, 15 καὶ διημερεύοντες ἐν τῇ μέθῃ· ὁ γὰρ οἶνος αὐτοὺς συγκαύσει, διότι τὸ ἐκ τοῦ οἴνου θερμόν, ἐγγινόμενον τῇ σαρκὶ, ἔξαμμα γίνεται τῶν πεπυρωμένων βελῶν τοῦ ἔχθροῦ. Τὸν μὲν γὰρ λογισμὸν καὶ 20 τὸν νοῦν ὁ οἶνος καταβαπτίζει, τὰ δὲ πάθη καὶ τὰς ἥδονὰς ὕσπερ τι σμῆνος μελισσῶν ἐπεγείρει. Ποῖον γὰρ ἄρμα πώλων οὕτως ἀτάκτως φέρεται, ἀποβαλὼν τὸν ἡνίοχον; Ποῖον δὲ πλοῖον ἀκυβέρνητον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὡς ἂν τύχοι, φερόμενον, οὐχὶ ἀσφαλέστερόν ἐστι τοῦ μεθύοντος; Απὸ τοιούτων κακῶν ἄνδρες καὶ 25 γυναῖκες, κοινοὺς συστησάμενοι χορούς, δαίμονι οἰνηρῷ τὰς ψυχὰς παραδόντες, ἀλλήλους ταῖς ἀκίσι τῶν παθῶν ἀντετίτρωσκον. Γέλωτες παρ’ ἀμφοτέρων, ἀσματα αἰσχρά, σχήματα πορνικά, ἐρεθίζοντα πρὸς ἀσέλγειαν.

Γελᾶς, εἰπέ μοι, δακρύειν δέον καὶ στένειν ἐπὶ τοῖς φθάσασιν; 25 Ἀσματα πόρνης φθέγγη, ἐκβαλὼν τοὺς ψαλμοὺς καὶ τοὺς ὕμνους οὓς ἐδιδάχθης; Κινεῖς πόδας καὶ ἔξαλλη ἐμμανῶς, καὶ χορεύεις ἀχόρευτα, δέον τὰ γόνατα κάμπτειν πρὸς τὰς προσκυνήσεις;

10 – 12 Is. 5, 11

7 – 12 Κατάκυψόν – μέθῃ] IBID. (PG 31, 460, 22–29) **12 – 812, 27** ὁ – φοβοῦμαι] IBID. 7–8 (PG 31, 460, 31 – 461, 34)

1 τῷ] τῶν V^{O a. c.} Προϊόντος] correxi (ed.), προϊόντως V^EV^O ἥδη] correxi (ed.), ἥδη V^EV^O **3 – 4** σωλήνων] correxi (ed.), σωλίνων V^EV^O **4** διανέμειν V^O κατ’ ἴσομοιρίαν] correxi (ed.), κατισομυρίαν V^EV^{O p. c.}, κατισομύριαν V^{O a. c.} **5** συνασελγαίνωσιν] correxi (ed.), συνασελγαίνουσιν V^EV^O ὑπερβαλλεῖν V^O **9** τὴν] om. V^O **10** πεπλήρωται V^O (= ed.) **11** τὸ σίκερα] correxi (ed.), τῷ σίκερα V^EV^O **16** ἄρμα] correxi (ed.), ἀσμα V^EV^O πώλων] ἀπόλων V^O **17** ἀποβαλὼν] correxi (ed.), ἀποβαλὼν V^EV^O **18** φερόμενον] correxi (ed.), φέρεται V^EV^O **21** ἀκίσι] correxi (ed.), ἀκήσι V^E, ἀσκήσιν V^O ἀντετίτρωσκων V^E **25** φθέγγη] om. V^O **26** κινεῖν V^E ἔξαλλη] correxi (ed.), ἔξαλλει V^EV^O

Τίνας ὁδυροῦμαι, τὰς κόρας τὰς ἀπειρογάμους ἢ τὰς ἐν τῷ ζυγῷ τοῦ γάμου κατεχομένας; Αἱ μὲν γάρ ἐπανῆλθον, τὴν παρθενίαν οὐκ ἔχουσαι, αἱ δὲ τὴν σωφροσύνην τοῖς ἀνδράσιν οὐκ ἐπανήγαγον. Εἰ γάρ που τινὲς καὶ σώματι τὴν ἀμαρτίαν διέφυγον, ἀλλὰ πάντως γε ταῖς ψυχαῖς τὴν φθορὰν ὑπεδέξαντο. Ταῦτα μοι καὶ περὶ τῶν ἀρρένων εἰρήσθω· εἶδεν κακῶς, ἐθεάθη κακῶς. Ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἥδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. <Εἰ> αἱ ἀπὸ ταύτομάτου συντυχίαι τοῖς περιέργως κατασκοποῦσιν τοσοῦτον ἔχουσι κίνδυνον, αἱ [δὲ] κατ’ ἐπιτήδευσιν ἀπαντήσεις, ὥστε ιδεῖν γυναικας ἀσχημονούσας ὑπὸ τῆς μέθης καὶ κατασχηματιζομένας πρὸς ἔκλυσιν καὶ μέλη τεθρυμμένα ἀδούσας, δυνάμενα καὶ μόνον ἀκουσθέντα πάντα οἴστρον ἡδονῆς ἐμποιῆσαι τοῖς ἀκολάστοις, τί ἐροῦσιν ἢ τί ἀπολογήσονται; Οὐχ’ ὡς διατοῦτο ἐμβλέψαντες, ἵνα τὰς ἐπιθυμίας ἐγείρωσιν; Οὐκοῦν ὑπόδικοι εἰσίν, κατὰ τὴν ἀπαραίτητον ἀπόφασιν τοῦ κυρίου, τῷ 15 κρίματι τῆς μοιχείας;

Πῶς ὑμᾶς ἡ Πεντηκοστὴ ὑποδέξηται, οὕτω τοῦ Πάσχα καθύβρισθέντος; Ἡ Πεντηκοστὴ τοῦ πνεύματος ἔσχε τοῦ ἀγίου τὴν ἐναργῆ καὶ πᾶσι γνωρίμην ἐπιδημίαν· σὺ δὲ προλαβὼν σεαυτὸν οἰκητήριον τοῦ ἀντικειμένου ἐποίησας πνεύματος, καὶ γέγονας ναὸς εἰδώλων ἀντὶ τοῦ γενέσθαι ναὸς θεοῦ διὰ τῆς ἐνοικήσεως τοῦ ἀγίου πνεύματος; Ἐπεσπάσω τὴν ἀρὰν τοῦ προφήτου, εἰπόντος ἐκ προσώπου τοῦ θεοῦ ὅτι Στρέψω τὰς ἔορτὰς αὐτῶν εἰς πένθος. Πῶς τῶν οἰκετῶν ἄρξετε οἱ δουλεύοντες ἐπιθυμίαις ἀνοήτοις καὶ βλαβεραῖς ὡς ἀνδράποδα; Πῶς τοὺς παῖδας νουθετεῖτε, ἀνουθέτητον ζωὴν καὶ ἀδιάτακτον ζῶντες; Τί οὖν; Ἐν τούτοις ὑμᾶς καταλείπω; Ἄλλὰ φοβοῦμαι· νηστεία τὴν μέθην θεραπευσάτω, ψαλμὸς τὴν αἰσχρὰν μελωδίαν, δάκρυον γενέσθω τοῦ γέλωτος ἴαμα, ἀντὶ τῆς ὀρχήσεως τὸ γόνυ κλινέσθω, ἀντὶ τοῦ κρότου τῶν χειρῶν τὸ στῆθος τυπτέσθω, ἀντὶ τοῦ κόσμου τῆς ἐσθῆτος ἡ 25

6 – 8 Matth. 5, 28 21 – 22 διὰ – πνεύματος] cf. Rom. 8, 11 23 – 24 Am. 8, 10

27 – 813, 2 νηστεία – πλοῦτος] BASILIUS CAESARIENSIS, *In ebriosos*, 8 (PG 31, 461, 38–44)

1 ὁδύρομαι (*sic*) V^O, ὁδύρωμαι *ed.* 2 κατεχομένους V^E 8 Εἰ] *supplevi* (*ed.*), *om.* V^EV^O 9 δὲ] *delevi* (*ed.*) 12 δυάμενα V^E οἴστρον] ὕστρον V^E 14 τὰς] τὰ V^O 17 ὑμᾶς V^O 19 προλαβὼν] *correxi* (*ed.*), πρὸς λαβὼν V^EV^O 20 πνεύματι V^O 24 ἄρξετε] *correxi* (*ed.*), ἄρξηται V^EV^O p. c., ἄρξεται V^O a. c. 25 – 26 ἀνουθέτητον V^O 27 καταλείπως V^O 29 γόνυ] γέννη V^O κρότου] κρίτου V^O

ταπείνωσις. Ἐπὶ πᾶσιν ἡ ἐλεημοσύνη ἔξαγοραζέτω σε ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας λύτρον γάρ ἀνδρός, ὁ ἕδιος πλοῦτος.

II¹1457 / K cap. M 1, 26

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας α'.

- 5 Μέθη ὑπνον ἐπάγει, ἀδελφὸν θανάτου, ἐγρήγορσιν δὲ ὄνείροις προσεοικυῖαν.

II¹1458 / K cap. M 1, 27

*II²1923 /
R cap. M 1, 13

<***>

- 10 Μέθη κύριον οὐχ' ὑποδέχεται, πνεῦμα ἄγιον ἀποδιώκει. Καπνὸς μὲν γὰρ φυγαδεύει μελίσσας, χαρίσματα δὲ πνευματικὰ ἀποδιώκει κραιπάλη.

<II¹suppl. 342–345 / V cap. M 5, 20–22; 26>

2 Prov. 13, 8¹ 9 – 11 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.9./9. (ed. Ihm, p. 628) 12 II¹suppl. 342–345 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

5 – 6 II¹1457 BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieunio homilia I*, 10 (PG 31, 184, 11–13)
9 – 11 II¹1458 BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieunio homilia I*, 11 (PG 31, 184, 19–22)

4 – 6 II¹1457 K cap. M 1, 26 (204v[5–6]7–8); *deest in* V H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}
8 – 11 II¹1458 K cap. M 1, 27 (204v8–11); V^EV^O cap. M 5, 24; V^W cap. M 5, 19; PM cap. M 1, 20; *deest in* H^I L^b P^{cap. Ω 3}; PG 96, 165, 22–24

II¹1458 (a) s. d. K (b) s. a. V^EV^W (c) Τοῦ αὐτοῦ, περὶ νηστείας M (d) Περὶ νηστείας, λόγου α' P^{cap. M 1} (e) Βασιλείου V^O

1 ταπείνωσιν V^E 9 οὐκύποδέχεται V^W P^{cap. M 1} 10 μελίττας M, μελισσα V^O δὲ add. κρεπάλη V^O (*sed cancellav.*) 11 κρεπάλει V^E, κρεπάλη V^W a. c. V^O M

*II¹1922 /
R cap. M 1, 12

II¹1459 / K cap. M 1, 28

Ἐκ τῶν εἰς τὸν Ἡσαῖαν.

Μέθη ἀθεότητος ἐστιν ἀρχή, σκότωσις οὖσα τοῦ ἡγεμονικοῦ, δι’ οὗ μάλιστα θεὸς ἐπιγινώσκεσθαι πέφυκεν.

*II¹1924 /
R cap. M 1, 14

II¹1460 / K cap. M 1, 29

5

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς καλάνδας.

Τοῖς ἐν μέθῃ καὶ ἀκολασίᾳ βιοῦσιν ἡ ἡμέρα πρὸς τὸ τῆς νυκτὸς μεταστρέφεται σκότος, οὐ τοῦ ἡλίου σβεννυμένου, ἀλλὰ τῆς ἐκείνων διανοίας σκοτιζομένης τῇ μέθῃ.

II¹1461 / K cap. M 1, 30

10

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος.

Σπανίως εἰς τὰς συμποτικὰς συνεστιάσεις ἀπαντητέον, πλὴν εἰ μὴ

7 – 9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.10./11. (ed. Ihm, p. 628 – 629)

3 – 4 II¹1459 (Ps.-)BASILIUS CAESARIENSIS, *Enarratio in prophetam Isaiam*, V, 157 (PG 30, 376, 21–23) 7 – 9 II¹1460 IOANNES CHRYSOSTOMUS, *In Kalendas*, 3 (PG 48, 956, 58–61) 12 – 815, 2 II¹1461 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VII. Cap. VII. 36, 4 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 28, 21–23)

2 – 4 II¹1459 K cap. M 1, 28 (204v[11]12–14); V^EV^O cap. M 5, 25; V^W cap. M 5, 20; PM cap. M 1, 19; E cap. 160, 5; PG 96, 165, 25–27 6 – 9 II¹1460 K cap. M 1, 29 (204v[14]15–18); V^EV^O cap. M 5, 27; V^W cap. M 5, 21; PM cap. M 1, 21; *deest in H^I L^b P cap. Ω³*; PG 96, 165, 41–44 11 – 815, 2 II¹1461 K cap. M 1, 30 (204v[18]19–22); *deest in V H^I P cap. M 1 ML^b P cap. Ω³*

II¹1459 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸν Ἡσαῖαν V^W P cap. M 1 M [Τοῦ αὐτοῦ] om. V^W P cap. M 1 Ἡσαῖαν P cap. M 1, ησαῖαν M (c) s. a. V^EV^O E II¹1460 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὰς καλάνδας P cap. M 1 M (c) s. a. V^EV^O

3 ἀθεότητος ἐστιν] ἀθεότητος ἐστιν V^W, ἀθεότητος P cap. M 1 M E σκότωσις οὖσα V^W, σκότωσις οὖσα P cap. M 1, σκότος εἰσίουσα M τῷ ἡγεμονικῷ (sic) M 4 μάλιστας K, μάλιστα ὁ ed. πέφοικεν M, πέφύκας V^O 7 Τοῖς] τοῖς μὲν V^W p. c. ut videtur, τοὺς μὲν M βιοῦντας M τὸ] om. V^O 8 σβενῦμένου V^O

τὸ φίλον καὶ ὁμονοητικὸν ἐπαγγελλόμενον ἡμῖν τὸ συμπόσιον ἀφικέσθαι προτρέψαιτο.

<II¹suppl. 346–348 / V cap. M 5, 28–30>

II¹1462 / K cap. M 1, 31

- 5 Φίλωνος, ἐκ τοῦ α' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων· Διττὸν τὸ μεθύειν· ἐν μὲν τὸ ληρεῖν παρ' οἶνον, ὅπέρ ἐστι φαύλου ἕδιον ἀμάρτημα, ἔτερον δὲ τὸ οίνοῦσθαι, ὅπερ εἰς σοφὸν πίπτει.

II¹1463 / K cap. M 1, 32

- Ἐκ τοῦ περὶ μέθης α'.
- 10 Τί γὰρ ἀπέστη τοῖς μεθύουσι κακόν; Φίλος μὲν τοῖς τοιούτοις οὐδεῖς, μυρίοι δὲ κόλακες γαστρός, ἥδονῶν ἀνδραποδωδέστατοι δοῦλοι, θηρίων τρόπον ἀποζῶντες, ἢ σαίνει μὲν τοὺς τρέφοντας, ὅταν δὲ ἐπιλίπῃ τὰ ἐπιτήδεια, τροφῇ τοῖς ἐπιμελουμένοις χρῆται.

3 II¹suppl. 346–348 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

6 – 7 II¹1462 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Genesim*, II. 68b (ed. Petit, p. 122)
10 – 13 II¹1463 PHILO IUDAUS, *De ebrietate II*, Fr. 1 (ed. Wendland, p. 22); Royse 177.85

5 – 7 II¹1462 K cap. M 1, 31 (204v[22]23–205r1); *deest in V H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}*, PG 86, 2085, 14–17; *deest in H^I L^b P^{cap. Ω 3}* 9 – 13 II¹1463 K cap. M 1, 32 (205r[1]2–7); *deest in V H^I P^{cap. M 1} ML^b P^{cap. Ω 3}*

II¹1463 α'] *sic* K

10 ἀπέστη] ἄπεστι *suspicatus est Heylbut* 11 ἀνδραποδωδέστατοι] *scrips. Wendland*, ἀνδραποδοδέστατοι K 12 τρόπον ἀποζῶντες] *correx. Wendland*, τρόποις ἀπόζοντες K ἢ σαίνει] *correx. Heylbut et Wendland*, ἀσεινεῖ K (ζ<ή>τ<ει> in mg.) 13 ἐπιτήδεια – τοῖς] *correx. Usener et Cohn et Wendland*, ἐπιτήδεια τροφῆς, τοῖς K χρῆται] *correx. Wendland*, χρῆνται K^{p. c.}, χρῆναι K^{a. c.}

II¹1464 / K cap. M 1, 33

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

“Ωσπερ τοὺς βίω νήφοντι συζῶντας ἀηδῆς ἄκρατος, οὕτως καὶ τοὺς χαίροντας μέθη νῆψις ἔξαπιναίως <***>.

II¹1465 / K cap. M 1, 34

5

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Τὰς ἐπηρείας καὶ ὕβρεις, ἃς οἶνος ἐργάζεται, ὥρδιον ἰδεῖν· ἐπιτειχίζει γάρ τὰ φαῦλα καὶ δοῦλα κατὰ τῶν ἀμεινόνων καὶ δεσποτῶν.
Ὑποβάλλει γάρ σώματι ψυχήν, διανοίᾳ αἴσθησιν, πάθεσιν ἀπάθειαν, φρόνησιν ἀφροσύνη, δικαιοσύνην ἀδικίᾳ, ἀσεβείᾳ ὁσιότητα,
καὶ συνόλως κακίαις ἀρετάς. Ὡν τί ἂν τις νοήσας εὗροι κακὸν μεῖζον;

II¹1466 / K cap. M 1, 35

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Ἐπίσταται μέθη μήκιστον καὶ βαθύτατον ὑπνον ἐπάγειν· ὁ δ' ἐστὶ τοῖς χρωμένοις ἀλυσιτελέστατος, νεκρῶν τρόπον ἐγκειμένοις εἰς ἐπήρειαν· ἐρριμένοι γάρ, οὐδὲ εἰ τομὰς ἢ σφαγὰς ἢ καύσεις ὑπομένοιεν, αἰσθάνεσθαι δύνανται.

3 – 4 II¹1464 PHILO IUDAЕUS, *De ebrietate II*, Fr. 2 (ed. Wendland, p. 22); Royse 179.121 7 – 12 II¹1465 PHILO IUDAЕUS, *De ebrietate II*, Fr. 3 (ed. Wendland, p. 22); Royse 177.81 15 – 18 II¹1466 PHILO IUDAЕUS, *De ebrietate II*, Fr. 4 (ed. Wendland, p. 23); Royse 175.29

2 – 4 II¹1464 K cap. M 1, 33 (205r[7]8–10); *deest in V H^I P cap. M 1 ML^b P cap. Ω 3*
6 – 12 II¹1465 K cap. M 1, 34 (205r[10]11–17); *deest in V H^I P cap. M 1 ML^b P cap. Ω 3*
14 – 18 II¹1466 K cap. M 1, 35 (205r[17]18–22); *deest in V H^I P cap. M 1 ML^b P cap. Ω 3*

3 post “Ωσπερ supplev. βλάπτει *Diels* ἀηδῆς *correx*. *Diels* 4 post ἔξαπιναίως *quaedam excidisse videntur* ἔξαπιναῖς *Diels* 8 κατὰ] *correx*. *Wendland*, καὶ K 10 ἀσεβείᾳ ὁσιότητα] *correx*, ἀσεβειαν ὁσιότητι K, εὐσέβειαν ἀνοσιότητι *correx*. *Diels* 11 Ὡν τί] *scrips*. *Wendland*, ὧν τι K 15 ὁ δ' ἐστὶ] *correx*. *Wendland*, ὁ δ' ἐστὶ K 16 ἐγκειμένοις] προκειμένοις *correx*. *Wendland* 17 οὐδὲ εἰ] *correx*. *Wendland*, οὐ δεῖ K

Τίτλος β' Περὶ ματαιοπονούντων.

*II² /
R cap. M 8

ιδ' Περὶ ματαιοπονούντων.

δ' Περὶ ματαιοπονούντων καὶ ματαιοφρονούντων.

ι' Περὶ ματαιοπονούντων.

5

ΙΙ¹1467 / K cap. M 2, 1

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Εἰς κενὰ καὶ μάταια ἐκοπίασε πλοῦτον, ἐξ οὗ οὐ γεύσεται.

ΙΙ¹1468 / K cap. M 2, 2

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ λη̄·

10 Πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν.

7 ΙΙ¹1467 Iob 20, 18¹ 10 ΙΙ¹1468 Ps. 38, 12³

1 Titlos (a) K (205r22–23) **2 Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* **3 Titlos (c)**
P cap. M 4 M cap. M 4 L^b cap. M 4 txt (*cf. *II² / R cap. M 8 titlos*); *deest in L^b cap. M 4 pin* 4
Titlos (d) P cap. M 10 M cap. M 11 L^b cap. M 10 txt; *deest in L^b cap. M 10 txt* 6 – 7 ΙΙ¹1467 K cap.
M 2, 1 (205r[23]24–205v1); V^{EVO} cap. M 14, 1; V^W cap. M 11, 1; PM cap. M 4, 1; P
cap. M 10, 1; M cap. M 11, 1; *deest in H^I L^b cap. M 4 L^b cap. M 10*; PG 96, 185, 2–3
9 – 10 ΙΙ¹1468 K cap. M 2, 2 (205v[1]2); V^{EVO} cap. M 14, 2; V^W cap. M 11, 2; PM
cap. M 4, 2; P cap. M 10, 2; M cap. M 11, 2; *deest in H^I L^b cap. M 4 L^b cap. M 10*; PG 96,
185, 4

2 Titlos (b) ιδ'] τίτλος ια' V^W txt, ια' V^W pin, *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin}*
(ιδ' secund. ser.) **3 Titlos (c)** ματαιοπονούντων] ματαιοποιοῦντων (*sic acc.*)
P cap. M 4 pin καὶ ματαιοφρονούντων] *om.* M cap. M 4 **4 Titlos (d)** ι'] ια' M cap. M 11

ΙΙ¹1467 (a) K M^{cap. M 4} Ἰώβ M^{cap. M 4} (b) Ἰώβ V P^{cap. M 4} P^{cap. M 10} M^{cap. M 11} Ἰώβ
P^{cap. M 4} P^{cap. M 10} M^{cap. M 11} **ΙΙ¹1468 (a)** K P^{cap. M 4} M^{cap. M 4} (b) Ψαλμοῦ λη̄'
P^{cap. M 10} M^{cap. M 11} ψαλμὸς M^{cap. M 11} (c) Δαυΐδ V^{EVW} (d) s. a. V^O

7 κενὰ] καινὰ V^O P^{cap. M 4} πλουτῶν K M^{cap. M 4} P^{cap. M 10} M^{cap. M 11} οὐ γεύσεται]
οὐ στήσεται P^{cap. M 10}, οὐκ εμπλησθήσεται M^{cap. M 11} **10** ταραττεται (*sic*) M^{cap. M 4}
ζῶν] *om.* K M^{cap. M 4}

*II¹1979 /
R cap. M 8, 5

II¹1469 / K cap. M 2, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Οἱ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν.

*II¹1978 /
R cap. M 8, 4

II¹1470 / K cap. M 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

5

Ο σπείρων φαῦλα θερίσει κακά,
ματαιότητα δ' ἔργων αὐτοῦ συντελέσει.

II¹1471 / K cap. M 2, 5

Ωσηὲ προφήτου·

Ἐφραὶμ πονηρὸν πνεῦμα ἐδίωξεν καύσωνα· ὅλην τὴν ἡμέραν κενὰ
καὶ μάταια ἐπλήθυνεν.

3 II¹1469 Prov. 12, 11² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 62) **6** II¹1470 [Ο – κακά] Prov. 22, 8¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104) 7 ματαιότητα – συντελέσει] Ibid. 22, 8a² (Wahl, p. 104–105) **10 – 11** II¹1471 Os. 12, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 172–173)

2 – 3 II¹1469 K cap. M 2, 3 (205v[2]3); V^EV^O cap. M 14, 4; V^W cap. M 11, 4; PM cap. M 4, 4; P cap. M 10, 4; M cap. M 11, 4; *deest in H^I L^b cap. M 4 L^b cap. M 10*; PG 96, 185, 7 **5 – 7** II¹1470 K cap. M 2, 4 (205v[3]4–5); V^EV^O cap. M 14, 3; V^W cap. M 11, 3; PM cap. M 4, 3; E cap. 160, 7; P cap. M 10, 3; M cap. M 11, 3; *deest in H^I L^b cap. M 4 L^b cap. M 10*; PG 96, 185, 5–6 **9 – 11** II¹1471 K cap. M 2, 5 (205v[5]6–7); *deest in V P cap. M 4 M cap. M 4 L^b cap. M 4 P cap. M 10 M cap. M 11 L^b cap. M 10*

II¹1469 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ M^{cap. M 4} (c) s. a. V P^{cap. M 4} P^{cap. M 10} (d) s. d. M^{cap. M 11}
II¹1470 (a) K (b) Παροιμῶν V^EV^O P^{cap. M 4} M^{cap. M 4} E (c) Τοῦ Σιράχ M^{cap. M 11}
σιραχ M^{cap. M 11} (d) s. a. V^W P^{cap. M 10} II¹1471 ωσὶ K

6 θερήσει (-η- P^{cap. M 4}) V^O P^{cap. M 4} 7 ματαιότητα – συντελέσει] om. E δ'] om.
V P^{cap. M 4} M^{cap. M 4} P^{cap. M 10} M^{cap. M 11} ἔργον P^{cap. M 10} συντελέση V^EV^O **10**
καύσωνα· ὅλην] *sic interpunx.* K

II¹1472 / K cap. M 2, 6

Ἡσαῖου προφήτου·

Ἐγὼ εἶπα· Κενῶς ἐκοπίασα, καὶ εἰς μάταιον καὶ εἰς οὐθὲν ἔδωκα τὴν ἴσχυν μου.

5

II¹1473 / K cap. M 2, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Μάτην κοπιάσουσιν Αἴγυπτοι πρὸς τὸν λαόν, ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν οὕτε εἰς ὡφέλειαν, ἀλλ' εἰς αἰσχύνην καὶ ὅνειδος.

10

II¹1474 / K cap. M 2, 8

*II²1980 /
R cap. M 8, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Πάντες μάταιοι, ποιοῦντες τὰ καταθύμια αὐτῶν, ἢ οὐκ ὠφελήσει αὐτούς.

3 – 4 II¹1472 Is. 49, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 419) **7 – 9** II¹1473 Is. 30, 5
(Wahl, *Prophetenzitate*, p. 364) **12 – 13** II¹1474 Is. 44, 9 (Wahl, *Prophetenzitate*,
p. 400)

2 – 4 II¹1472 K cap. M 2, 6 (205v[7]8–9); V^EV^O cap. M 14, 6; V^W cap. M 11, 6; PM cap. M 4, 6; P cap. M 10, 6; M cap. M 11, 6; *deest in H^I L^b cap. M 4 L^b cap. M 10*; PG 96, 185, 10–11 **6 – 9** II¹1473 K cap. M 2, 7 (205v[9]10–12); *deest in V P cap. M 4 M cap. M 4 L^b cap. M 4 P cap. M 10 M cap. M 11 L^b cap. M 10* **11 – 13** II¹1474 K cap. M 2, 8 (205v[12]13–14); V^EV^O cap. M 14, 5; V^W cap. M 11, 5; PM cap. M 4, 5; E cap. 160, 8; P cap. M 10, 5; M cap. M 11, 5; *deest in H^I L^b cap. M 4 L^b cap. M 10*; PG 96, 185, 8–9

II¹1472 (a) K (b) Ἡσαῖου (-iou *cod.*) P cap. M 4 (c) Τοῦ αὐτοῦ M cap. M 4 M cap. M 11 (d)
Σιράχ V^W P cap. M 10 σιραχ P cap. M 10 (e) s. a. V^EV^O **II¹1474** (a) K (b) Ἡσαῖου V^W
M cap. M 4 P cap. M 10 (c) s. a. V^E P cap. M 4 M cap. M 11 E (d) s. d. V^O

3 Ἐγὼ εἶπα] ἐγὼ εἶπον V^W P cap. M 4 M cap. M 4 P cap. M 10 M cap. M 11, *om. K* κενὸς (-ος
P cap. M 4) V^E a. c. ut videtur VO P cap. M 4 M cap. M 4 P cap. M 10 M cap. M 11 καὶ¹] *om. V* P cap. M 4
M cap. M 4 P cap. M 10 M cap. M 11 μάταια P cap. M 10 M cap. M 11 οὐθὲν] *scripsi* (LXX), οὐθὲν
ἐν K, οὐδὲν V P cap. M 4 M cap. M 4 P cap. M 10 M cap. M 11 **12** ποιοῦντες] *praem.* οἱ E τὰ]
om. V^EV^O ἄ] *om. P* cap. M 10 οὐκ ὀφελήσει K, οὐκοφελήσει P cap. M 10, οὐκ ὀφελε-
σει M cap. M 4, οὐκοφελεσει M cap. M 11, οὐκωφελήσει V^E P cap. M 4

*II¹1982 /
R cap. M 8, 8

II¹1475 / K cap. M 2, 9

Τοῦ αὐτοῦ.

Πεποίθασιν ἐπὶ ματαίοις, καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι πόνον καὶ τίκτουσι μάταια καὶ ίστὸν ἀράχνης ύφαίνουσι.

II¹1476 / K cap. M 2, 10

5

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Εἴς οἰκοδομῶν, καὶ εῖς καθαιρῶν·
τίς ὡφέλεια πλέον ἢ κόπου;
Εἴς εὐχόμενος, καὶ εῖς καταρώμενος·
τίνος φωνῆς εἰσακούσεται ὁ δεσπότης;

10

3 – 4 II¹1475 Is. 59, 4–5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 455)
28¹–29² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 134–135)

7 – 10 II¹1476 Sir. 31,

2 – 4 II¹1475 K cap. M 2, 9 (205v[14]15–17); V^{EVO} cap. M 14, 7; V^W cap. M 11, 7; PM cap. M 4, 7; P cap. M 10, 7; M cap. M 11, 7; *deest in H^I L^b cap. M⁴ L^b cap. M¹⁰*; PG 96, 185, 12–14 **6 – 10 II¹1476** K cap. M 2, 10 (205v[17]18–20); V^{EVO} cap. M 14, 9; V^W cap. M 11, 9–10; PM cap. M 4, 9–10; P cap. M 10, 9–10; M cap. M 11, 9–10; E cap. 161, 15; *deest in H^I L^b cap. M⁴ L^b cap. M¹⁰*; PG 96, 185, 16–18

II¹1475 (a) K P cap. M⁴ M cap. M⁴ (b) s. a. V P cap. M¹⁰ (c) s. d. M cap. M¹¹ **II¹1476** (a) K (b) s. a. V^E E (c) s. d. V^O (d) Σιράχ / s. a. P cap. M⁴ (*cf. infra, app. crit. text.*) (e) Τοῦ αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ M cap. M⁴ (*cf. infra, app. crit. text.*) (f) s. a. / s. a. V^W P cap. M¹⁰ M cap. M¹¹ (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 λαλωσιν M^{cap. M 4} κυοῦσιν V^{W a. c.} P^{cap. M 10} **4** ίστὸν ἀράχνης] εἰς τὸν ἄρχοντα V^{EVO} ύφενουσιν P^{cap. M 4} **7 – 8** Εἴς – κόπου] *om.* E **7** καθαιρῶν V^{W a. c.} P^{cap. M 4} M^{cap. M 4}, καταστρέφων (κατὰ- M^{cap. M 11}) P^{cap. M 10} M^{cap. M 11} **8** ωφελια P^{cap. M 10}, ὡφέλει V^O πλεῖον M^{cap. M 4} M^{cap. M 11} κόπου] κόπων M^{cap. M 11}, *hic caesura in* V^W P^{cap. M 4} M^{cap. M 4} P^{cap. M 10} M^{cap. M 11} **9** Εἴς – καταρώμενος] ἐνὸς εὐχόμενου καὶ ἐνὸς καταρωμένου E **10** φωνὴ εἰσακουσθήσεται E ὁ δεσπότης] *om.* E

II¹1477 / K cap. M 2, 11

Τοῦ αὐτοῦ.

Συγκολλῶν ὅστρακον ὁ διδάσκων μωρόν.

<II¹suppl. 349 / V cap. M 14, 10>

*II²1983 /
R cap. M 8, 9

5

<II¹suppl. 350 / PML^b cap. M 4, 12>

*II²1984 /
R cap. M 8, 10

4 – 5 II¹suppl. 349–350 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1477 Sir. 22, 9¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 106)

2 – 3 II¹1477 K cap. M 2, 11 (205v[20]21); V^EV^O cap. M 14, 8; V^W cap. M 11, 8;
PM cap. M 4, 8; P cap. M 10, 8; M cap. M 11, 8; *deest in H^l L^b cap. M 4 L^b cap. M 10*; PG
96, 185, 15

II¹1477 (a) K P^{cap. M 4} (b) Τοῦ Σιράχ M^{cap. M 4} (c) Τοῦ αὐτοῦ P^{cap. M 10} (d) *s. a.* V (e)
s. d. M^{cap. M 11}

3 συγκωλλῶν (-γκω- *e corr.*) V^W, συνκολλῶν M^{cap. M 4} P^{cap. M 10}, συνκωλῶν
M^{cap. M 11}, συγκολῶν V^O μωρῶ V^W

*II²/ R cap. M 4 <Τίτλος γ' Περὶ μυστηρίων καὶ περὶ τῶν ἐκφερομυθούντων μυστήρια.>

α' Περὶ μυστηρίων καὶ τῶν ἐκφερομυθούντων μυστήρια.

γ' Περὶ μυστηρίων, ὅτι προδοσία πρὸς θάνατον τὸ ἐκφερομυθεῖν τὰ φίλων μυστήρια.

5

*II²1950 / R cap. M 4, 1

II¹1478 / V cap. M 1, 1 (K cap. M 3)

Παροιμιῶν.

Ο ἀποκαλύπτων μυστήριον πορεύεται δόλω.

*II²1951 / R cap. M 4, 2

II¹1479 / V cap. M 1, 2 (K cap. M 3)

<***>

10

Ἀκήκοας λόγον; Συναποθανέτω σοι.

8 πορεύεται δόλῳ] cf. Lev. 19, 16; Ier. 9, 3

8 II¹1478 Prov., re vera Sir. 27, 16¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 119) 11 II¹1479 Sir. 19, 10¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 98)

1 – 2 **Titlos (a)** K^{pin}, *deest in K^{txt (lac.)}* 3 **Titlos (b)** V^E (154v1) V^{WV^O} A^{I pin}, *deest in H^IA^I_{txt}* 4 – 5 **Titlos (c)** PML^b pin (*cf. *II² / R cap. M 4 titlos*); *deest in L^b_{txt}* 7 – 8 II¹1478 V^E (154v[1]2) V^{WV^O} cap. M 1, 1; PM cap. M 3, 1; *deest in K^(lac.) H^I L^b*; PG 96, 104, 4 10 – 11 II¹1479 V^E (154v2–3) V^{WV^O} cap. M 1, 2; PM cap. M 3, 2; *deest in K^(lac.) H^I L^b*; PG 96, 104, 5

1 – 2 **Titlos (a)** Τίτλος – μυστήρια] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt (lac.)}* 1 περὶ] *an delendum?* 3 **Titlos (b)** α'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (α' secund. ser.), om. V^O_{txt} (α' secund. ser.), praem. τίτλος α' V^{E pin} V^{O pin}, praem. τίτλος V^W_{txt} καὶ – μυστήρια] ὅτι προδοσία πρὸς θάνατον τὸ ἐκφερομυθεῖν τὰ φίλων μυστήρια A^{I pin} (*cf. PML^b titlos, infra, sub [c]*) 4 – 5 γ' – μυστήρια] **Titlos (c)** 4 – 5 ὅτι – μυστήρια] *om. M^{pin}* 4 – 5 τὸ – μυστήρια] *om. M^{txt}**

II¹1478 add. γ' M II¹1479 (a) s. a. V (b) s. d. P (c) Tῶν αὐτῶν M

8 μυστήριον] μυστήρον M^{a, c}, μυστήρια V^W, add. μυστηρίου M δολίως M

II¹1480 / V cap. M 1, 3 (K cap. M 3)*II²1952 /
R cap. M 4, 3

<***>

Ἀνελεήμων ὁ μὴ συντηρῶν λόγους,
καὶ οὐ μὴ φείσεται περὶ κακώσεως καὶ δεσμῶν.

5 **II¹1481 / V cap. M 1, 4 (K cap. M 3)** *II²1953 /
R cap. M 4, 4

Σιράχ·

Ἐνώπιον ἀλλοτρίου μὴ ποιήσῃς κρυπτόν·
οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται.

II¹1482 / V cap. M 1, 5 (K cap. M 3)*II²1953 /
R cap. M 4, 4

10 <***>

Μὴ παντὶ ἀνθρώπῳ ἔκφαινε καρδίαν σου.

3 – 4 II¹1480 Sir. 13, 12^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 83) **7 – 8 II¹1481** Sir. 8, 18^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69) **11 II¹1482** Sir. 8, 19¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 69)

2 – 4 II¹1480 V^E (154v3–4) V^O cap. M 1, 3; V^W cap. M 1, 3–4; PM cap. M 3, 3;
deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 104, 6–7 **6 – 8 II¹1481** V^E (154v[4]4–5) V^O cap. M 1,
4; V^W cap. M 1, 5; PM cap. M 3, 4; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 104, 8–9* **10 – 11**
II¹1482 V^E (154v5–6) V^O cap. M 1, 5; V^W cap. M 1, 6; PM cap. M 3, 5; *deest in K^(lac.)*
H^I L^b; PG 96, 104, 9–10

II¹1480 (a) s. a. V^{EV^O} (b) Tῶν αὐτῶν PM (c) Σιράχ / Toῦ αὐτοῦ V^W (*cf. infra, app. crit. text.*) **II¹1481** (a) V^{EV^O} (b) Tῶν αὐτῶν PM (c) s. a. V^W **II¹1482** (a) s. a. V (b)
Tῶν αὐτῶν PM

3 λόγους] λόγον M, *hic caesura in V^W* **7** ἀλλωτρίου V<sup>EV^O p. c., ἀλλωτρίου V^O a. c.
ποιήσεις V^{EV^O P **11** καρδίαν σου] *praem.* τῆν PM}</sup>

*II²1957 /
R cap. M 4, 8

II¹1483 / V cap. M 1, 6 (K cap. M 3)

Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὴν ἀποδημίαν τοῦ ἐπισκόπου·

Ο κατέχων τὸν λόγον ἐν ἀσφαλείᾳ πολλῆ, μετὰ πολλῆς βιώσεται τῆς ἡδονῆς.

*II²1958 /
R cap. M 4, 9

II¹1484 / V cap. M 1, 7 (K cap. M 3)

5

<***>

Ἡκουσας λόγον; φησίν, Συναποθανέτω σοι· σβέσον αὐτόν, κατάχωσον, μή συγχωρήσῃς ἔξελθεῖν, μή δὲ κινηθῆναι παράπαν. Ἀπόκτεινον τὸ λεχθέν, λήθη παράδος, ἵνα τοῖς οὐκ ἀκούσασιν ὅμοιος γένη. 10

7 – 10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 20.11./11. (ed. Ihm, p. 485)
7 Sir. 19, 10¹

3 – 4 II¹1483 Iohannes Chrysostomus, *Ad populum Antiochenum*, III (*In profectionem episcopi Flaviani*), 5 (PG 49, 54, 62 – 55, 2) 7 – 8 II¹1484 Ἡκουσας – πατάραν] Iohannes Chrysostomus, *Ad populum Antiochenum*, III (*In profectionem episcopi Flaviani*), 5 (PG 49, 55, 3 – 6) 8 – 10 Ἀπόκτεινον – γένη] IBID. (PG 49, 55, 8 – 9)

2 – 4 II¹1483 V^E (154v[6]6 – 7) V^O cap. M 1, 6; V^W cap. M 1, 7; PM cap. M 3, 6; deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 104, 11 – 12 6 – 10 II¹1484 V^E (154v7 – 10) V^O cap. M 1, 7; V^W cap. M 1, 8; PM cap. M 3, 7; deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 104, 13 – 16

II¹1483 (a) PM (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V II¹1484 (a) s. d. V^EV^O (b) s. a. P (c) Τοῦ αὐτοῦ M (d) Τοῦ Χρυσοστόμου V^W

7 – 8 κατάχοσον V^E, καταχόσον V^O

II¹1485 / V cap. M 1, 8 (K cap. M 3)

*II²1959 /
R cap. M 4, 10

Φίλωνος·

Οι λάλοι τὰ ὄφείλοντα ἡσυχάζεσθαι ρηγνύντες τρόπον τινὰ ὑπὸ γλωσσαλγίας, προχέουσιν εἰς ᾧτα ἀκοῆς οὐκ ἄξια.

3 – 4 II¹1485 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Exodum*, II. 118 (ed. Petit, p. 278)

2 – 4 II¹1485 V^E (154v[10]10–12) V^O cap. M 1, 8; V^W cap. M 1, 9; PM cap. M 3, 8;
deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 104, 17–19

II¹1485 (a) V P φιλλ (sic) V^O (b) Τοῦ αὐτοῦ M

3 λάλοι] ἄλλοι P ρηγνῦντες V^EV^Wa.c. V^O, ριγνύντες P τρόπω τινὶ M 4 γλωσσαλγίας V, γλωσσαλγειας P

^{*II²/}
R cap. M 2 <Τίτλος δ' Περὶ μαθητευομένων, ὅτι χρὴ σπουδαίους εἶναι πρὸς τὰς μαθήσεις. >

ια' Περὶ μαθητευομένων, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐπιμελῶς καὶ σπουδαίως πρὸς τὰς μαθήσεις ἔρχεσθαι καὶ μὴ ἀποδιδράσκειν τὸ τῆς διδασκαλίας ἐπίπονον, ἀλλ' ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν παρὰ τῶν εἰδότων.

β' Περὶ μαθητευομένων, ὅτι χρὴ σπουδαίως ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν τὰ ψυχωφελῆ.

ζ' Περὶ μαθητευομένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐπιμελῶς καὶ σπουδαίως πρὸς τὰς μαθήσεις ἔρχεσθαι καὶ μὴ ἀποδιδράσκειν τὸ τῆς διδασκαλίας ἐπίπονον, ἀλλ' ἐρωτᾶν καὶ μανθάνειν παρὰ τῶν εἰδότων.

^{*II²1927 /}
R cap. M 2, 1

II¹1486 / V cap. M 11, 1 (K cap. M 4)

Δευτερονομίου.

Ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, καὶ ἀναγγελεῖ σοι,
τοὺς πρεσβυτέρους σου, καὶ ἐροῦσι σοι.

15 – 16 II¹1486 Deut. 32, 7^{3–4} (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 150)

1 – 2 **Titlos (a)** K^{pin}; *deest in K^{txt} (lac.)* 3 – 6 **Titlos (b)** V^E (175r24–25) V^{WV^O} A^I^{pin}; *deest in H^IA^I^{txt}* 7 – 8 **Titlos (c)** P^{cap. M 2} M^{cap. M 2} L^b cap. M² pin (*cf. *II² / R cap. M 2 titlos*); *deest in L^b cap. M² txt* 9 – 12 **Titlos (d)** P^{cap. M 7} pin M^{cap. M 8} L^b cap. M⁷ pin, *deest in P^{cap. M 7} txt L^b cap. M⁷ txt* 14 – 16 II¹1486 V^E (175r[25]26–27) V^{WV^O} cap. M 11, 1; PM cap. M 2, 1; M cap. M 8, 1; *deest in K^(lac.)* H^I L^b cap. M 2 P^{cap. M 7} L^b cap. M⁷; PG 96, 181, 41–42

1 – 2 **Titlos (a)** Τίτλος – μαθήσεις] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)* 3 – 6 **Titlos (b)** 3 [ια'] τίτλος η' V^W txt, η' V^W pin, *propt. mg. resect. non liquet in A^I pin* ([ια' se-
cund. ser.], *om. V^O txt* [ια' secund. ser.]) 3 – 6 καὶ¹ – εἰδότων] *om. V^W pin* 3 καὶ¹] *om. V^E pin V^O pin* 7 – 8 **Titlos (c)** 7 – 8 ὅτι – ψυχωφελῆ] *om. M^{cap. M 2}* 9 – 12 **Titlos (d)** 9 ζ'] η' M^{cap. M 8} (ζ' exspectav.) 9 – 12 ὅτι – εἰδότων] *om. M^{cap. M 8} txt* 10 καὶ] *om. P^{cap. M 7} pin*

II¹1486 Δευτερονομίου] *add. β' ωδ* (= δευτέρας ωδῆς) M^{cap. M 2}

16 πρεσβυτέρους σου] πρεσβυτέρους V^W καὶ ἐροῦσι σοι] *om. P^{cap. M 2}*

II¹1487 / V cap. M 11, 2 (K cap. M 4)

Παροιμιῶν·

Υἱέ, μή σε καταλάβῃ βουλὴ κακή,
ἡ ἀπολείπουσα διδασκαλίαν νεότητος.

5

II¹1488 / V cap. M 11, 3 (K cap. M 4)

<****>

Ἄνοήτω ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται.

II¹1489 / V cap. M 11, 4 (K cap. M 4)

<****>

- 10 Λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον,
καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίον δεδοκιμασμένον.

3 – 4 II¹1487 Prov. 2, 17^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 25) 7 II¹1488 Prov. 17, 28¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 89) 10 – 11 II¹1489 Prov. 8, 10^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 46–47)

2 – 4 II¹1487 VE (175r[27]27–28) VWVO cap. M 11, 2; PM cap. M 2, 2; M cap. M 8, 2; *deest in K^(lac.) H¹ L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M 7*; PG 96, 181, 43–44 6 – 7 II¹1488 VE (175r28–29) VWVO cap. M 11, 3; P cap. M 2, 3; M cap. M 8, 3; *deest in K^(lac.) H¹ ML^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M 7*; PG 96, 181, 45–46 9 – 11 II¹1489 VE (175r29–30) VWVO cap. M 11, 4; P cap. M 2, 4; M cap. M 2, 3; M cap. M 8, 4; *deest in K^(lac.) H¹ L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M 7*; PG 96, 181, 47–48

II¹1487 *praem.* τῶν M^{cap. M 2} II¹1488 (a) s. a. VEV^O P^{cap. M 2} (b) s. d. M^{cap. M 8} (c)
Τῶν αὐτῶν VW II¹1489 (a) s. a. V (b) s. d. M^{cap. M 8} (c) Tῶν αὐτῶν P^{cap. M 2} M^{cap. M 2}

3 βουλὴ κακή] βουλὴ κακή VE, κακὴ βουλὴ M^{cap. M 2} M^{cap. M 8} 4 ἡ] ἡ V^O ἀπολί-
πουσα VW, ἀπολείπουσα M^{cap. M 2} διδασκαλία V^O 7 σοφίαν] σοφία M^{cap. M 8}
σοφία] om. V^O 10 παιδίαν VEV^O P^{cap. M 2}

II¹1490 / V cap. M 11, 5 (K cap. M 4)

<***>

Κτῆσαι σοφίαν, κτῆσαι σύνεσιν, μὴ ἐπιλάθη,
ἴνα δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων.

II¹1491 / V cap. M 11, 6 (K cap. M 4)

5

<***>

Ποθήσατε καὶ παιδευθήσεσθε.

II¹1492 / V cap. M 11, 7 (K cap. M 4)

<***>

Υἱέ, δὸς εἰς παιδείαν καρδίαν σου.

10

3 **II¹1490** Κτῆσαι – ἐπιλάθη] Prov. 4, 5¹ app. crit. (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 31)
4 [ἴνα – χαρίτων] Ibid. 4, 9¹ (Wahl, p. 32) **7** **II¹1491** Sap. 6, 11² **10** **II¹1492** Prov. 23, 12¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 109)

2 – 4 **II¹1490** V^E (175r30–31) V^WV^O cap. M 11, 5; P cap. M 2, 5; M cap. M 2, 4; M cap. M 8, 5; *deest in K^(lac.)* H^I L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M⁷; PG 96, 181, 49–50 **6 – 7**
II¹1491 V^E (175r31) V^WV^O cap. M 11, 6; M cap. M 8, 6; *deest in K^(lac.)* H^I P cap. M 2 M cap. M 2 L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M⁷; PG 96, 181, 51 **9 – 10** **II¹1492** V^E (175r31–32) V^WV^O cap. M 11, 7; P cap. M 2, 6; M cap. M 2, 5; M cap. M 8, 7; *deest in K^(lac.)* H^I L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M⁷; PG 96, 184, 1

II¹1490 (a) s. a. V^EV^O P cap. M 2 (b) s. d. M cap. M 8 (c) Tῶν αὐτῶν V^W M cap. M 2 **II¹1491**
(a) s. a. V (b) s. d. M cap. M 8 **II¹1492** (a) s. a. V^EV^O (b) Tῶν αὐτῶν V^W P cap. M 2
M cap. M 2 M cap. M 8

4 [χαρίτων] *add.* στεφανω δε τρυφῆς ὑπερασπίσει σοι (= Prov. 4, 9²) M cap. M 8 **7**
Ποθήσατε] ποθήσασθε V^Oa. c., *add.* σοφίαν M cap. M 8 **10** πεδίαν V^E, παιδίαν V^O
P cap. M 2

II¹1493 / V cap. M 11, 8 (K cap. M 4)*II²1930 /
R cap. M 2, 4

Σιράχ·

- Τέκνον, ἐν νεότητί σου ἐπίλεξαι παιδείαν,
 καὶ ὡς ἀροτριῶν καὶ σπείρων πρόσελθε αὐτῇ,
 5 καὶ ἀνάμενε τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς αὐτῆς·
 ἐν γὰρ τῇ ἐργασίᾳ αὐτῆς ὀλίγον κοπιάσας,
 ταχὺ φάγεσαι τῶν γενημάτων αὐτῆς.

II¹1494 / V cap. M 11, 9 (K cap. M 4)*II²1931 /
R cap. M 2, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

- 10 Ὡς τραχεῖα ἔστι σοφία ἀπαιδεύτῳ,
 καὶ οὐκ ἐμμενεῖ ἐν αὐτῇ ἀκάρδιος·
 ἀνίχνευσον αὐτὴν καὶ γνωσθήσεται σοι,

3 – 4 Τέκνον – αὐτῇ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.5./5. (ed. Ihm, p. 397–398)

3 II¹1493 Τέκνον – παιδείαν] Sir. 6, 18¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 60) **4 – 7** καὶ¹ –
 αὐτῇ] Ibid. 6, 19^{1–4} (Wahl, p. 60–61) **10 – 11** **II¹1494** Ὡς – ἀκάρδιος] Sir. 6, 20^{1–2}
 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 61) **12 – 830, 6** ἀνίχνευσον – αὐτῆς] Ibid. 6, 27^{1–30}
 (Wahl, p. 61)

2 – 7 **II¹1493** VE (175r[32]33–35) VWVO cap. M 11, 8; P cap. M 2, 7; M cap. M 2, 6;
 M cap. M 8, 8; *deest in K^(lac.)* H^I L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M 7; PG 96, 184, 2–6
9 – 830, 8 **II¹1494** VE (175r35–175v1/175v1–6) VWVO cap. M 11, 9–10; P cap. M 2,
 8–9; M cap. M 2, 7–8; M cap. M 8, 9–10; *deest in K^(lac.)* H^I L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M 7;
 PG 96, 184, 6–15

II¹1493 (a) V P cap. M 2 M cap. M 2 *praem.* τοῦ P cap. M 2 (b) s. d. M cap. M 8 **II¹1494 (a)** Τοῦ
 αὐτοῦ / Τοῦ αὐτοῦ VW P cap. M 2 M cap. M 2 (*cf. infra, app. crit. text.*) (b) s. a. / s. a.
 VEVO (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) s. d. / s. d. M cap. M 8 (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 ἐκ νεοτητος σου M^{cap. M 8} παιδίαν VEVO P cap. M 2 **4** καὶ²] *om.* M^{cap. M 8} αὐτὴν
 M^{cap. M 8} **5** ἀνάμεναι VE, ἀνάβεναι VO, ἀναδεξαι M^{cap. M 8} ἀγαθοὺς] *om.* M^{cap. M 8}
6 – 7 ἐν – αὐτῇ] *om.* M^{cap. M 2} **6** εὐέργεσία (*sic!*) P cap. M 2 **7** φάγεσαι] τρυφήσῃ
 M^{cap. M 8} γεννημάτων VEVVW a. c. VO P cap. M 2 **10** ἀπεδεύτω VE, ἀπαιδευτοις
 M^{cap. M 8} **11** ἐμμενεῖ] *correxi* (LXX), ἐνμενεῖ ἐνεῖ VE, ἐνμενεῖ VO, ἐμμένει (*εμ-*
 M^{cap. M 2} M^{cap. M 8}) VW M^{cap. M 2} M^{cap. M 8}, ἐμμενεῖ P cap. M 2 ἀκάρδιος] *hic caesura in*
 VEVVVO P cap. M 2 M^{cap. M 2} M^{cap. M 8} **12** ἀνίχνευσον] *correxi* (*II²), ἐνίχνευσον
 (-ιχνευσον P cap. M 2) V P cap. M 2 M^{cap. M 2} M^{cap. M 8}, ἔξιχνευσον LXX

καὶ ἐγκρατῆς γενόμενος, μὴ ἀφῆς αὐτήν·
 ἐπ' ἐσχάτων γάρ εύρήσεις τὴν ἀνάπαυσιν αὐτῆς·
 καὶ στραφήσεται σοι εἰς εὐφροσύνην,
 καὶ ἔσονται σοι αἱ πέδαι αὐτῆς εἰς σκέπην καὶ βάσιν ἰσχύος,
 καὶ οἱ κλοιοὶ αὐτῆς εἰς στολὴν δόξης.
 κόσμος χρύσεός ἔστιν ἐπ' αὐτῆς.
 Ἐὰν θέλῃς, τέκνον, παιδευθήσῃ,
 καὶ ἔαν ἐπιδῶς τῇ ψυχῇ σου, συνετὸς ἔσῃ.

5

*II¹1934 /
R cap. M 2, 8

II¹1495 / V cap. M 11, 10 (K cap. M 4)

Φίλωνος·

10

Τὸ ζητεῖν καὶ πυνθάνεσθαι πρὸς διδασκαλίαν ἀνυσιμώτατον.

*II¹1935 /
R cap. M 2, 9

II¹1496 / V cap. M 11, 11 (K cap. M 4)

<***>

Ο πεινῶν καὶ διψῶν ἐπιστήμης καὶ τοῦ μαθεῖν ἀ μὴ οἶδεν, τὰς

7 – 8 Ἐὰν – ἔσῃ] Sir. 6, 32^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 61) 11 II¹1495 PHILo IUDAeUS, *De animalibus*, 6 (ed. Aucher, p. 125 [arm. et lat.]; Terian, *Alexander...*, p. 88–89 [lat. et gall.]; Terian, *Philonis...*, p. 69 [angl.]); Harris, p. 11 = Terian, frg. gr. 2 (*Alexander...*, p. 217; *Philonis...*, p. 263) 14 – 831, 2 II¹1496 PHILo IUDAeUS, *Quaestiones in Exodum*, II. 13b (ed. Petit, p. 248)

10 – 11 II¹1495 V^E (175v[6]7) VWVO cap. M 11, 11; P cap. M 2, 10; M cap. M 2, 9; M cap. M 8, 11; *deest in K^(lac.)* H^I L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M⁷; PG 96, 184, 16–17

13 – 831, 2 II¹1496 V^E (175v7–10) VWVO cap. M 11, 12; P cap. M 2, 11; M cap. M 2, 10; M cap. M 8, 12; *deest in K^(lac.)* H^I L^b cap. M 2 P cap. M 7 L^b cap. M⁷; PG 96, 184, 18–21

II¹1495 (a) V P cap. M 2 M cap. M 2 (b) s. d. M cap. M 8 II¹1496 (a) s. a. V P cap. M 2 M cap. M 8
 (b) Τοῦ αὐτοῦ M cap. M 2

1 ἐγκρατῆς V^E P cap. M 2, ἐνκρατῆς M cap. M 8, ἐγκατῆς V^O 2 γὰρ] om. M cap. M 8 3 στραφήσονται σοι V^EV^O 4 πέδαι] *correxī* (LXX), παῖδες (παί- P cap. M 2) P cap. M 2 M cap. M 8 VWVO, πέδες V^E M cap. M 2 εἰς σκέπην] εἰσκέπην V^E σκέπην] σκηνὴν M cap. M 8, *praem.* τὴν V^O βᾶσιν V, βασιν P cap. M 2 5 κλοιοὶ] -οι- e corr. VW, κλειοὶ V^O, κλονοὶ M cap. M 8 6 κόσμου V^E, κόσμοι V^O χρύσεώς ἔστιν VW, χρύσεως ἔστιν V^O 8 ἔαν] om. V^EV^O τὴν ψυχήν σου M cap. M 2 M cap. M 8 14 πινῶν VEVW a. c. V^O
 P cap. M 2 M cap. M 8 οἶδεν M cap. M 8
 οἶδεν M cap. M 8

ἄλλας μεθιέμενος φροντίδας, ἐπείγεται πρὸς ἀκρόασιν, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν θυρωρεῖ τὰς τῶν σοφῶν οἰκίας.

II¹1497 / V cap. M 11, 12 (K cap. M 4)

*II²1937 /
R cap. M 2, 11

Διδύμου·

- 5 Τὸ εἰδέναι τινὰ ὅτι ἀγνοεῖ, σοφίας ἐστίν, ώς καὶ τὸ εἰδέναι ὅτι ἡδικησε, δικαιοσύνης.

5 – 6 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.13./14. et 49.13./56.14. (ed. Ihm, p. 401–402 et 814)

5 – 6 II¹1497 DIDYMUS ALEXANDRINUS (?), locus non repertus; PHILO IUDAeus (?), locus non repertus; Mangey 651.11; Harris 80.5; Royse 177.94; Id., *Spurious Texts*, p. 39–40; Ps.-CLEMENS ALEXANDRINUS, locus non repertus, X. Unechte Fragmente, 80 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. XXXVI)

4 – 6 II¹1497 V^E (175v10–11) V^WV^O cap. M 11, 13; P cap. M 2, 12; M cap. M 2, 11; M cap. M 8, 13; *deest in K^(lac.) H^I L^b cap. M 2 P cap. M⁷ L^b cap. M⁷*; PG 96, 184, 22–23

II¹1497 (a) V^W P cap. M 2 M cap. M 2 M cap. M 8 (b) s. a. V^EV^O

1 ἐπήγεται P cap. M 2 M cap. M 2 M cap. M 8 2 θυρωρεῖ] *praem.* καὶ M cap. M 8 τὰς] *om.*
M cap. M 8 οἰκείας P cap. M 2 M cap. M 2 M cap. M 8 5 σοφίας] σοφία (-ια M cap. M 8)
M cap. M 2 M cap. M 8, *add.* σοφία P cap. M 2 ἐστίν] *om.* M cap. M 8 6 δικαιοσύνη V^W
P cap. M 2 M cap. M 8, δικαιοσύνην M cap. M 2

<Τίτλος ε' Περὶ μεταβαινόντων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. >

ιβ' Περὶ μεταβατῶν καὶ μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

η' Περὶ μεταβατῶν καὶ μετερχομένων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

II¹1498 / V cap. M 12, 1 (K cap. M 5)

Ζαχαρίου.

5

Τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ οὐκ ἔστιν εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως.

II¹1499 / V cap. M 12, 2 (K cap. M 5)

Σιράχ.

Ζωὴ πονηρὰ ἔξ οἰκίας εἰς οἰκίαν,
καὶ οὐ ἐὰν παροικήσει, οὐκ ἀνοίξει στόμα.

10

6 – 7 II¹1498 Zach. 8, 10 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 260) **10 – 11 II¹1499** Sir. 29, 24^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 127)

1 Titlos (a) K^{pin}, *deest in* K^{txt} (lac.) **2 Titlos (b)** V^E (175v12) V^{WV^O A^{I pin}, *deest in* H^IA^{I txt} **3 Titlos (c)** PML^{b pin}; *deest in* L^{b txt} **5 – 7 II¹1498** V^E (175v[12]13) V^{WV^O cap. M 12, 1; P cap. M 8, 1; M cap. M 9, 1; *deest in* K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 184, 26–27 **9 – 11 II¹1499** V^E (175v[14]14–15) V^{WV^O cap. M 12, 2; P cap. M 8, 2; M cap. M 9, 2; *deest in* K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 184, 28–29}}}

1 Titlos (a) Τίτλος – τόπον] *supplevi e* K^{pin}, *desunt in* K^{txt} (lac.) **2 Titlos (b)** ιβ'] τίτλος θ' V^{W txt}, θ' V^{W pin}, *propt. mg. resect. non liquet in* A^{I pin} (ιβ' secund. ser.) μεταβατῶν] τῶν μεταβαινόντων V^W καὶ μετερχομένων] *om.* V^W ἀπὸ] ἐκ V^E txt V^O txt A^{I pin} **3 Titlos (c)** η'] θ' M (η' *exspectav.*) καὶ – τόπον] *om.* M^{pin} καὶ] *om.* P^{txt} M^{txt} L^{b pin}

II¹1498 ζαχαρίου P, *add.* προφήτου M II¹1499 σιραχ M

6 τῷ] τὸ V^W P εἰσπορευομένων V^O **11** οὐ] οὐ P, οὐκ V^{W a. c.}, οὐ V^{W p. c.} ἐὰν] ἀν (sic) P παροικήσῃ V^W, παροικάσης M ἀνοίξεις M

II¹1500 / V cap. M 12, 3 (K cap. M 5)

Εὐαγρίου·

Φυτὸν μεταφερόμενον συνεχῶς οὐ ποιήσει καρπόν.

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 25.21./19. (ed. Ihm, p. 569)

3 II¹1500 EUAGRIUS PONTICUS, *De octo spiritibus malitiae*, XIII (PG 79, 1160, 3–4)

2 – 3 II¹1500 V^E (175v[15]15–16) V^WV^{Ph} cap. M 12, 3; P cap. M 8, 3; M cap. M 9, 2; *deest in K^(lac.) V^O H^I L^b*

II¹1500 εὐαγρίου P, εὐαγρίου M

3 μεταφερόμενον] μεταφυτευόμενον M

<Στοιχεῖον Ν>

Τίτλος α' Περὶ νοσούντων καὶ καμνόντων, καὶ ὅτι χρὴ ἐπισκέπτεσθαι αὐτούς.

β' Περὶ νοσούντων καὶ ἀσθενούντων, καὶ ὅτι χρὴ ἐπισκέπτεσθαι αὐτούς.

5

β' Περὶ νοσούντων καὶ ἀσθενούντων, ὅτι χρὴ ἐπισκέπτεσθαι αὐτούς.

ΙΙ¹1501 / V cap. N 2, 1 (K cap. N 1)

Παροιμιῶν.

Ος φράσσει τὰ ὡτα αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι ἀσθενοῦς,
καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων.

10

2 – 3 Περὶ – αὐτούς] cf. ΙΙ¹ / K^{pin} Παραπομπή A 9

10 – 11 ΙΙ¹1501 Prov. 21, 13^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 101)

1 Stoicheion K^{pin}, *deest in K^{txt} (lac.)* 2 – 3 Titlos (a) K^{pin}, *deest in K^{txt} (lac.)* 4 – 5
Titlos (b) VE (176v9) VWVO A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 6 – 7 Titlos (c) PML^{b pin} R;
deest in L^b^{txt} L^c (fenestra in L^c txt) 9 – 11 ΙΙ¹1501 VE (176v[9]10–11) VWVO cap. N
2, 1; PM cap. N 2, 1; L^c cap. N 5, 1; R cap. N 5, 1; *deest in K^(lac.) H^I L^b*; PG 96, 188,
23–25

1 Stoicheion Στοιχεῖον Ν] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)* 2 – 3 Titlos (a)
2 – 3 Τίτλος – αὐτούς] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)* 4 – 5 Titlos (b) 4 β']
prop. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (β' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt} καὶ
ἀσθενούντων] *om. V^{O pin}* καὶ^{2]} *om. V^W* ὅτι] *ώς V^{E pin} V^{O pin}* 5 αὐτούς] αὐτῶν
V^{O txt} 6 – 7 Titlos (c) 6 β'] *τίτλος ε' R^{txt}, ε' R^{pin} (L^c txt secund. ser.)* 6 – 7 καὶ –
αὐτούς] *om. M^{pin}* 6 – 7 ὅτι – αὐτούς] *om. M^{txt}*

10 τοῦ] *om. PM L^c R*

II¹1502 / V cap. N 2, 2 (K cap. N 1)

Σιράχ·

Μὴ ὄκνει ἐπισκέπτεσθαι ἀρρώστους·
ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἀγαπηθήσῃ.

5 **II¹1503 / V cap. N 2, 3 (K cap. N 1)**

<****>

Τέκνον, ἐν ἀρρωστίαις σου μὴ παραβλέπου,
ἀλλ’ εῦξαι κυρίω, καὶ αὐτὸς ιάσεται σε.

II¹1504 / V cap. N 2, 4 (K cap. N 1)

10 <****>

Κρεῖσσον θάνατος ὑπὲρ ζωὴν πικρὰν
ἢ ἀρρώστημα ἔμμονον.

3 – 4 II¹1502 Sir. 7, 35^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67) **7 – 8 II¹1503** Sir. 38, 9^{1–2}
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 150) **11 – 12 II¹1504** Sir. 30, 17^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p.
129)

2 – 4 II¹1502 V^E (176v[11]11–12) V^WV^O cap. N 2, 2; PM cap. N 2, 2; L^c cap. N 5, 3;
R cap. N 5, 2; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 188, 26–27* **6 – 8 II¹1503** V^E (176v12–
13) V^WV^O cap. N 2, 3; PM cap. N 2, 3; L^c cap. N 5, 7; R cap. N 5, 3; *deest in K^(lac.) H^I*
L^b; PG 96, 188, 28–29 **10 – 12 II¹1504** V^E (176v13–14) V^WV^O cap. N 2, 4; PM cap.
N 2, 4; L^c cap. N 5, 8; R cap. N 5, 4; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 188, 30–31*

II¹1502 *praem.* τοῦ PM **II¹1503** (a) *s. a.* V P (*ubi fenestra minio circumlita auroque*
illita, sed non inscripta) M L^c (b) Toῦ αὐτοῦ R **II¹1504** (a) *s. a.* V PM L^c (b) Toῦ
αὐτοῦ R

4 γὰρ] *om.* L^c ἀγαπηθήσει V^EV^O P **8** ιάσεται σε] εἰσακούσεται σου M **11**
κρείσσων R, κρεῖσσων V^EV^O, κρεισσον P

II¹1505 / V cap. N 2, 5 (K cap. N 1)

Ματθαίου, κεφαλαίου *co<γ'>*.

Ἡσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με.

II¹1506 / V cap. N 2, 6 (K cap. N 1)

Ἐκ τῆς Ἱακώβου ἐπιστολῆς.

5

Ἄσθενεῖ τίς ἐν ὑμῖν; Προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ, ἐν ὄνόματι τοῦ κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ.

3 II¹1505 Matth. 25, 36 6 – 9 II¹1506 Iac. 5, 14 – 15

2 – 3 II¹1505 V^E (176v[14]15) VWV^O cap. N 2, 5; PM cap. N 2, 5; L^c cap. N 5, 9; R cap. N 5, 5; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 188, 32 **5 – 9 II¹1506** V^E (176v[15]15 – 18) VWV^O cap. N 2, 6; PM cap. N 2, 6; L^c cap. N 5, 10; *deest in K^(lac.)* H^I L^b R; PG 96, 188, 33 – 37

II¹1505 (a) PM L^c Ματθαίου] *praem.* ἐκ τοῦ P *coy'*] *scripsi*, *co'* P, cζ' M, o' L^c (b) Ματθαίου V^EV^O (c) Εὐαγγελίου VW **II¹1506** (a) V^EV^O PM L^c Ἱακώβου (*sic*) P, Ιακώβου M ἐπιστολῆς] *om.* V^EV^O (b) Ιακώβου VW

3 ἐπεσκέψασθέ με] ἐπεσκέψασθαι με (επεσκεψ- P) V^E P^{P. c.}, ἐπισκέψασθαι με (επεσκεψ- P) V^O Pa. c. ut videtur, *praem.* οὐκ VW PM L^c R **6** ἡμῖν V^O **7** πρὸς εὐξασθωσαν (*sic*) M, πρὸς εὐξάσθω P αὐτὸν] ἐπαυτὸν M, αὐτῷ L^c, *om.* V^O P **8** ἔλαιον L^c a. c. ὄνόματι] ὅμοιώματι V^O, *praem.* τῷ M κύριον VW, *praem.* τοῦ VW in mg. man. rec. PM L^c σώζσει (*sic*) L^c **9** καὶ ἐγερεῖ] *om.* VW (*supplev. man. rec.*) P L^c, *add.* αὐτὸν ὁ κύριος M, *add.* αὐτὸν ὁ κύριος κάν ἀμαρτίας ἢ πεποιηκῶς ἀφεθήσεται αὐτῷ (= Iac. 5, 15) VW man. rec.

II¹1507 / V cap. N 2, 7 (K cap. N 1)

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας·

Ἄλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

5

II¹1508 / V cap. N 2, 8 (K cap. N 1)

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐβραίους·

Μιμνήσκεσθε τῶν ἀσθενούντων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

II¹1509 / V cap. N 2, 9 (K cap. N 1)

Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῆς ρλα' ἐπιστολῆς·

10 Κρείσσων εὐημερίας ἀχαλινώτου νόσος φιλόσοφος.

3 – 4 II¹1507 Gal. 6, 2 **7 II¹1508** Hebr. 13, 3 **10 II¹1509** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, XXXIV, 6 (ed. Gallay, I, p. 45)

2 – 4 II¹1507 V^E (176v[18]18–19) V^{WV^O cap. N 2, 7; P cap. N 2, 7; L^c cap. N 5, 11; *deest in K^(lac.) H^I ML^b R; PG 96, 188, 38–39* **6 – 7 II¹1508** V^E (176v19–20) V^{WV^O cap. N 2, 8; P cap. N 2, 8; M cap. N 2, 7; E cap. 162, 1; L^c cap. N 5, 12; R cap. N 5, 6; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 188, 40–41* **9 – 10 II¹1509** V^E (176v[20]21) V^{WV^O cap. N 2, 9; P cap. N 2, 9; M cap. N 2, 8; E cap. 162, 2; L^c cap. N 5, 13; R cap. N 5, 7; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 188, 42–43*}}}

II¹1507 (a) P L^c 'Ἐκ τῆς] *om. L^c* (b) Πρὸς Ἐβραίους (*ε-* *codd.*) V^{EV^O (c) *om. V^W* (*τοῦ ἀποστόλου supplev. man. rec.*) **II¹1508** (a) PM L^c R 'Ἐκ τῆς] *om. L^c* R, *praem.* τοῦ χρυσοστόμου M (b) Ἀποστόλου E (c) *s. a. V* **II¹1509** (a) PM L^c τῆς] τοῦ L^c ρλα'] ργ' P (b) Τοῦ Θεολόγου V E R Τοῦ] *om. V^W* E}

3 – 4 Ἀλλήλων – Χριστοῦ] *om. V^W* (*supplev. man. rec.*) **3** Ἀλλήλων] *post βαστάζετε transpos.* P **10** κρείσσον (κρει- PM) V^W PM E L^c

II¹1510 / V cap. N 2, 10 (K cap. N 1)

Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν πένητα ὅτι χρὴ εἰσφέρειν.

Κᾶν μηδὲν ἔχης εἰσενεγκεῖν τῷ κάμνοντι διὰ τὴν πενίαν, σεαυτὸν εἰσάγαγε, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ῥημάτων αὐτῷ παράκλησιν προσένεγκε. Οὕτω γάρ κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀκούσῃ· Ἀσθενῆς ἡμην καὶ ἐπεσκέψασθέ με. Οὐκ ἔχεις χρήματα; Ἄλλὰ πόδας ἔχεις καὶ στόμα καὶ ῥήματα· εἴσελθε οὖν, παρακάλεσον, διόρθωσον τὴν ἀθυμίαν, εὐθυμώτερον ποίησον καὶ καρτερικώτερον. Μή ἐπαισχυνθῆς, ἄνθρωπε, τοὺς σοὺς ἀδελφούς· αἱ γὰρ τοιαῦται ἐπισκέψεις καὶ παραδείσων καὶ λειμώνων καὶ πάσης ἔστιάσεως ἡδίους εἰσίν. Ἀπὸ μὲν γὰρ τῶν λειμώνων καὶ τῶν παραδείσων οὐδὲν οἴκαδε φέρομεν ἀγαθόν, ἀπὸ τῶν συμποσίων δὲ μέθην καὶ παραφροσύνην καὶ μυρία κακά, ἀπὸ δὲ τῶν τοιούτων ἐπισκέψεων χρηστὰς ἐλπίδας, τὴν

5 – 6 Matth. 25, 36

3 – 839, 3 II¹1510 JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In pauperem, quod necesse est inferre <eleemosynam>*, locus non repertus; Haidacher 185.53–54

2 – 839, 3 II¹1510 V^E (176v21–26[26]26–33) V^{WV^O} cap. N 2, 10–11; P cap. N 2, 10–11; M cap. N 2, 9; E cap. 162, 3; L^c cap. N 5, 14; R cap. N 5, 8; *deest in K^(lac.) H^I L^b; PG 96, 188, 44 – 189, 6*

II¹1510 (a) M L^c (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸν πένητα ὅτι χρὴ εἰσφέρειν / Τοῦ αὐτοῦ P (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) Τοῦ Χρυσοστόμου E R Τοῦ] *om.* E (d) Χρυσοστόμου / s. a. V^W (*cf. infra, app. crit. text.*) (e) s. a. / Τοῦ Χρυσοστόμου V^{EV^O} (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 Κᾶν] κὰν E, καν PM, ἔαν *rubicatoris vitio* L^c ἔχεις V P ἐνεγκεῖν P E L^c R, ενεγκεῖν P τὴν] *om.* M σαύτὸν E, σαυτὸν V^W L^c R, σαυτὸν PM 4 εἰσάγαγε] εἰσένεγκε M αὐτῷ] *om.* V^W παράκλησιν] *add.* αὐτῷ P 4 – 5 προσένεγκε] *hic caesura in P* 5 Οὕτω – ἀκούσῃ] *om.* V^{EV^O γὰρ] *om.* V^W PM L^c, *add.* καὶ R ἐκείνην] *add.* ἀκούσει V^W ἀκούσῃ] ἀκούσεις E, *om.* V^W PM L^c, *post* ἐπεσκέψασθέ με *transpos.* R ἡμην V^E, ἡμῖν P 6 ἐπεσκέψασθαί με V^E, ἐπεσκέψασθαί με P, ἐπεσκέψασθε E 6 – 839, 3 Οὐκ – κερδανοῦμεν] *om.* E 7 οὖν] *om.* V^{EV^O ἀθυμίαν] ὥσθυμίαν M^{p.c.} 8 καὶ καρτερικώτερον] τροφῆς ἡδίων V^W p. c., τροφῆς ιδίων V^W a. c. ut videtur, τροφῆς ιδίω L^c, τροφῆς ιδιω P, τροφῆς ιδείω M, *om.* R καρτερικώτερον] *hic caesura in V* 8 – 9 Μή – ἀδελφούς] *om.* R 8 – 9 ἄνθρωπε] ἀνθρώπους L^c V^W P 9 σοὺς] εἰς τοὺς V^W, εἰς τοὺς P, εἰς τοὺς εἰς L^c 10 – 11 λειμῶν – τῶν] *om.* V^O 10 ἔστιάσεως] ἐπιστάσεως M ἡδείους M, ιδίους V^E, ιδίους L^c a. c. ut videtur 11 οὐδὲν] οἶδεν (*sic*) P 12 ἀγαθῶν V^W P τῶν] δὲ V^W M L^c R, δε P δὲ] *om.* V^W PM L^c R 13 δὲ] *om.* L^c ἐπισκέψεων] καὶ M ἐλπίδας] *add.* καὶ L^c R τὴν] s. l. L^c}}

πρὸς θεὸν εὔνοιαν, τὴν ἄνωθεν παρρησίαν, τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιείκειαν, τὸ μηδενὶ τῶν συμπιπτόντων ἀλύειν, τὸ ῥαδίως ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρωπίνοις φιλοσοφεῖν κερδανοῦμεν.

II¹1511 / V cap. N 2, 11 (K cap. N 1)

5 Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἑκατόνταρχον·

Πολλοὶ τῶν πλουσίων παρὰ τῶν ὑγιαινόντων ἀπαιτοῦσι τὰς ὑπηρεσίας, καὶ ἀπαιτοῦσι δίχα συγγνώμης, νοσούντων δὲ οὐδεμίαν φροντίδα τίθενται· ἀλλὰ προσπεσούστης νόσου, κεῖται μὲν ἀνεπίσκεπτος ἡ παιδίσκη, χαμαὶ ἐρριψέμνη, οὐ προσέχει δεσπότης, οὐκ 10 ἐπισκέπτεται δέσποινα· κἄν ποτε δέῃ τὴν δέσποιναν παραβαλεῖν, οὐκ ἐπισκέπτεται ὡς ὁμογενῆ, ἀλλὰ βλοσυρῷ προσέχει τῷ βλέμματι, αὐστηρῷ προσδιαλέγεται ῥήματι, δι’ ὅγκον ὑπερηφανίας τὸ συγγενὲς ἀρνούμένη τῆς φύσεως. Οὐκ ἀναγινώσκετε τὰς Γραφάς; Οὐκ οἴδατε τί φησιν ὁ ἄγιος Δαυΐδ; Ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς 15 χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. Δυσωποῦ τὴν εἰκόνα, φοβήθητι τὰ γεγραμμένα, ἐπίκουρος

14 – 17 Ἰδοὺ – ἡμῶν²] Ps. 122, 2¹⁻³

6 – 840, 7 II¹1511 Ps.-IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In centurionem* (PG 61, 770, 29 – 50)

5 – 840, 7 II¹1511 V^E (176v[33]34–177r14) V^WV^O cap. N 2, 12; P cap. N 2, 12; M cap. N 2, 10; L^c cap. N 5, 15; R cap. N 5, 9; *deest in K^(lac.)* H^I L^b; PG 96, 189, 7–33

II¹1511 (a) L^c PM R Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ] *om.* PM L^c (b) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^O (c) *s. a.* V^W

1 θεὸν] *praem.* τὸν M εὔνοιαν] ἔννοιαν PM L^c R 2 ἀλλύειν (ἀλλυ- P) V^W P 3 ἀνθρωπίνοις φιλοσοφεῖν] ἄνωθεν πενης φιλοσοφῆς V^O ἀνθρωπίνοις] ἀνθρώποις M 6 ὑγιαινόντων] ὑγιεινῶν M 7 νοσούντων] τοῖς νοσοῦσι M οὐδεμίαν] *cor-rexi* (*ed.*), οὐδεμία V^EV^O, οὐδὲ μικρὰν V^W PM L^c R 8 τίθεται V^O, τιθέασι V^W M L^c R, τηθέασι P μὲν] *add.* οὖν V^O (*sed cancellav.*) 9 ἐριψένη V^EV^O, ἐρρημένη M, ρερημμενη P, ρερημμένη V^W προσέχῃ V^EV^O p. c., πρὸς ἔχῃ (*sic*) P, προσέχης V^O a. c. 10 καὶ ποτε M παραβαλεῖν] *add.* πρὸς τὴν δούλην R 11 ὁμογενῆς V^O a. c., ὁμογενοῦς (-οὺς P) V^W P L^c R, μονογενῆ M προσέχει] *om.* PM L^c R 11 – 12 βλέμματι] ὅμματι M 13 ἀρνούμένης V^O ἀναγινώσκεται V^EV^O, αναγινώσκεται (*sic*) P 14 ἄγιος] *om.* R 16 – 17 ἡμῶν²] *add.* ἔωσου (εωσοῦ M) οἰκτειρῆσαι ήμᾶς (= Ps. 122, 2⁴) L^c M 17 δυσωποῦμεν V^EV^O

τῆς ἀσθενούσης κατάστηθι. Ὁ σωτὴρ τὴν ἀρχὴν οὐκ ἄνθρωπος ἐγεννήθη, ἀλλὰ θεὸς ὁν μονογενής, ἀλλ’ ὅμως ὑπὲρ ἀνθρώπων ἄνθρωπος ἡνέσχετο γενέσθαι. Σὺ δέ, ἄνθρωπος ὁν, παραιτῇ τὸ δόμοφυλον ὡς οὐκ ἰσότιμον, παραιτῇ συμπαθεῖν περὶ τὴν συγγενῆ φύσιν; Καὶ ὅτε μὲν ἄλογον ζῶον χωλεύει, ἐπιμελεῖ διὰ χρείαν, ὅτε δὲ τὸ λογικὸν ζῶον, ὁ σὸς οἰκέτης, ἀρρωστεῖ, περιορᾶς καὶ οὐ προνοεῖ, ὅτι λογικόν ἔστιν;

5

<II¹suppl. 351 / PML^b cap. N 2, 12>

2 θεὸς – μονογενής] cf. Ioh. 1, 18 8 II¹suppl. 351 / PML^b cap. N 2, 12 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

1 τῆς L^c κατάστηθι] κατάβηθι L^c (= ed.) 2 ἐγενήθη V^{W a. c.} P ὥν] ὥν
(sic) PM, ἦν L^c R ἀλλ’] om. M 3 ἄνθρωπος^{1]}] post ἡνέσχετο *transpos.* M δέ] om. P L^c R παραιτῇ] παραιτεῖ V^{EVO} P 4 παραιτῇ] παραιτεῖ V^{EVW e corr.} V^O P συμπαθεῖν] add. ἡ L^c περὶ τὴν] τῇ M συνγενη P, ὄμογενεῖ V^{EVO} 5 χολεύει V^{EVO} PM, χωλεύοι R ἐπεὶ μελεῖ V^O, ἐπιμελεῖται V^W PM L^c, ἐπιμελῆσαι R 7 προνοεῖ V^{WV} PM, προνοῆ L^c R

<Τίτλος β' Περὶ νεογάμων. >

δ' Περὶ νεογάμων.

δ' Περὶ νεογάμων.

<II¹suppl. 352–353 / V cap. N 4, 1–2>

5

<II¹suppl. 354 / R cap. N 7, 3>

<II¹suppl. 355 / V cap. N 4, 3>

II¹1512 / K cap. N 2, 1

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν.

Μὴ σαρκὸς ἔχειν 10 ἀδάμαστον ἐρώήν,	Μὴ τοῦ σώματος ἔχειν ἀνυπότακτον ὄρμήν,
Μὴ δ' αἰεὶ λεχέεσσι χαρίζεο. Πείθε σύνευνον	μὴ δ' ἀεὶ τοῖς φίλτροις προσχαρίζου. Πείσον τὸν ἄνδρα σου
"Ημασι φέρειν 15 χάριν· ὡς γὰρ ἔοικεν	ταῖς ήμέραις χαρίζεσθαι τιμήν· οὕτως γὰρ πρέπει

4 – 6 II¹suppl. 352–355 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

9 – 842, 18 II¹1512 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,2,6 (*Ad Olympiadem*), 86–94 (ed. Bacci, p. 68)

1 Titlos (a) K^{pin}, deest in K^{txt} (lac.) 2 Titlos (b) V^EV^O; deest in V^W H^IA^I (*vide autem A^{II}pin cap. N 1*) 3 Titlos (c) PM R; deest in L^b L^c (*fenestra in L^ctxt*)

8 – 842, 18 II¹1512 K cap. N 2, 1 (206r[1]2–206v2); deest in V PML^b R L^c R

1 Titlos (a) Τίτλος – νεογάμων] *supplevi e K^{pin}, desunt in K^{txt} (lac.)* 2 Titlos (b) δ' – νεογάμων] *desunt in V^W, τίτλος δ' περὶ νεογάμων ἀκριβῆς διάτα (sic) V^W txt man. rec. in mg.* δ'] α' A^{II}pin 3 Titlos (c) δ'] ζ' R, β' L^ctxt secund. ser.

12 χαρίζεο] *correxi* (ed.), χαρίζετο K 14 "Ημασι] *correxi* (ed.), εἴμασι K 15 ὡς] *scripsi* (ed.), ως K

Εἰκόνα τὴν μεγάλοιο
θεοῦ θεσμοῖς
ύποείκειν,

Εἰ καὶ θεσμὸν
ἔδωκε γαμήλιον
νίὸς ἄσαρκος,

Ἡμετέρη γενεᾶ
καὶ πλάσματι
χειρὸς ἀρήγων,

Ὦς κεν ἀπερχομένοισι
καὶ ἐρχομένοισι
γενέθλη

Ἐλκηται μερόπων
τρεπτὸν γένος,
οἴα ρέεθρον,

Ἄστατον ἐκ θανάτοιο,
καὶ ἴστάμενον
τεκέεσσιν.

τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου
θεοῦ τοῖς νόμοις
ύποχωρεῖν,

εὶ καὶ νόμον
παρέσχε γαμικὸν
ό νίὸς ὁ ἀσώματος,

τῇ ἡμετέρᾳ γενεᾷ
καὶ τῷ πλάσματι
τῆς χειρὸς βοηθῶν,

ὅπως ἀν ταῖς ἀπερχομέναις
καὶ ἐρχομέναις
γενεαῖς

ἐλκηται τὸ ἀνθρώπων
τρεπτὸν γένος,
καθάπερ ρέῦμα,

ἄστατον ἐκ τοῦ θανάτου,
καὶ ἴστάμενον παγίως
ἐν τοῖς τικτομένοις τέκνοις.

5

10

15

10 ἀν] *om. K (s. l. supplev. man. rec.)* **10 – 12** ταῖς – γενεαῖς] *paraphrasis paulum a versione primitiva differt* **12** γενέθλη] *correxi (ed.), γενέθλην K* **18** τεκέεσσιν] *correxi (ed.), τακέεσσιν K*

Τίτλος γ' Περὶ τοῦ νήφειν καὶ φροντίζειν ἡμᾶς τῆς ἴδιας σωτηρίας.

*II²/
R cap. N 6

γ' Περὶ τοῦ νήφειν καὶ φροντίζειν ἡμᾶς τῆς ἴδιας σωτηρίας.

γ' Περὶ τοῦ νήφειν καὶ φροντίζειν ἡμᾶς τῆς ἴδιας σωτηρίας.

5

ΙΙ¹1513 / K cap. N 3, 1

Τῶν Παροιμῶν.

Ἐμπεσεῖται ἀνδρὶ νοήμονι μέριμνα.

ΙΙ¹1514 / K cap. N 3, 2

*II²2000 /
R cap. N 6, 4

10 Ἐκ τοῦ Ἑκκλησιαστοῦ.

Μὴ δῷς ὕπνον σοῖς ὅμμασι,
μὴ δὲ ἐπινυστάξῃς σοῖς βλεφάροις,

1 – 2 Περὶ – σωτηρίας] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 7

8 ΙΙ¹1513 Prov. 17, 12¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 86–87)
Eccle., re vera Prov. 6, 4¹–5² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 37)

11 – 844, 2 ΙΙ¹1514

1 – 2 **Titlos (a)** K (206v3–4) 3 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 4 **Titlos (c)**
PML^b pin; *deest in L^btxt L^c (fenestra in L^ctxt)* 7 – 8 ΙΙ¹1513 K cap. N 3, 1 (206v[4]5);
deest in V H^I PML^b L^c 10 – 844, 2 ΙΙ¹1514 K cap. N 3, 2 (206v[5]6–8); V cap. N 3,
1; PM cap. N 3, 1; L^c cap. N 4, 1; *deest in H^I L^b*; PG 96, 189, 36–38

1 – 2 **Titlos (a)** 1 ἡμᾶς] *om. K^{pin} ut videtur* iδίας] *οἰκείας K^{pin} ut videtur* 3 **Titlos (b)**
γ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (γ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt}* 4
Titlos (c) γ'] δ' L^ctxt *secund. ser.* τοῦ] *om. M^{txt}* καὶ – σωτηρίας] *om. M^{pin}*
τῆς – σωτηρίας] *om. M^{txt}*

ΙΙ¹1514 (a) K (b) Τοῦ Ἑκκλησιαστοῦ V^W PM Τοῦ] *om. V^W P* (c) Παροιμῶν
V^EV^O (d) *s. a. L^c*

11 ὅμμασι] ὁφθαλμοῖς (ό- P) V^W P L^c 12 ἐπινυστάξεις V^EV^O M, νυστάξης V^W P
L^c

ἴνα σώζῃ ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων
καὶ ὥσπερ ὅρνεον ἐκ παγίδος.

II¹1515 / K cap. N 3, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Φύλαξον τὸν πόδα σου, ἐνῷ ἀν πορεύσῃ εἰς οἶκον θεοῦ
καὶ ἐγγὺς τοῦ ἀκούειν.

5

II¹1516 / K cap. N 3, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

Καί γε οὐκ ἔγνω ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐτοῦ·
ώς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κακῶν,
καὶ ὡς ὅρνεα θηρευόμενα παγίδι,
ώσαύτως παγιδεύονται οἱ νίοι τῶν ἄνθρωπων
ἐν καιρῷ πονηρῷ,
ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ’ αὐτοὺς ἄφνω.

10

5 – 6 II¹1515 Eccle. 4, 17^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 155) **9 – 14 II¹1516** Eccle. 9, 12^{1–6} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 167–168)

4 – 6 II¹1515 K cap. N 3, 3 (206v[8]9–10); *deest in* V H¹ PML^b L^c **8 – 14 II¹1516**
K cap. N 3, 4 (206v[10]11–15); V cap. N 3, 2; PM cap. N 3, 2; L^c cap. N 4, 2; *deest in*
H¹ L^b; PG 96, 189, 39–42

II¹1516 (a) K (b) s. a. V (c) s. d. PM L^c

2 ὥσπερ] ὡς L^c **9** Καί – αὐτοῦ] *om.* V PM L^c **10** οἱ^{1]}] *om.* M ἐναμφιβλήστρῳ
(-βλη- P) V^E PM κακῶ M, *om.* V^EV^O **11** παγίδι] *praem.* ἐν M L^c **12** παγιδεύ-
ονται] παγίδαι V^W P, παγίδες L^c οἱ νίοι] οἱ νί- *desunt in* L^c (*fenestra*) οἱ^{1]} *om.* V
P **14** ἄφνωι K

II¹1517 / K cap. N 3, 5

*II²2001 /
R cap. N 6, 5

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Συντήρησον καὶ πρόσεχε σφοδρῶς,
ὅτι μετὰ τῆς πτώσεώς σου περιπατεῖς.

5

II¹1518 / K cap. N 3, 6

*II²2002 /
R cap. N 6, 6

Τοῦ αὐτοῦ·

Πρόσεχε μὴ ἀποπλανηθῆς τῇ διανοίᾳ σου,
γρηγόρησον πάσῃ ζωῇ σου,
ἀγάπα κύριον καὶ ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου.

10

II¹1519 / K cap. N 3, 7

*II²2003 /
R cap. N 6, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐμπέσῃς.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 49.5./56.5. (ed. Ihm, p. 811)

3 – 4 II¹1517 Sir. 13, 13^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 83) **7** II¹1518 Πρόσεχε – σου]
Sir. 13, 8¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 82–83) **8 – 9** γρηγόρησον – σου] Ibid. 13, 14^{1–3}
(Wahl, p. 83) **12** II¹1519 Sir. 29, 20² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 126)

2 – 4 II¹1517 K cap. N 3, 5 (206v[15]16–17); V cap. N 3, 3; PM cap. N 3, 3; L^c cap. N 4, 3; *deest in H¹ L^b; PG 96, 189, 43–44* **6 – 9** II¹1518 K cap. N 3, 6 (206v[17]18–20); V cap. N 3, 4; PM cap. N 3, 4; L^c cap. N 4, 4; *deest in H¹ L^b; PG 96, 189, 44–47*
11 – 12 II¹1519 K cap. N 3, 7 (206v[20]21); V cap. N 3, 5; PM cap. N 3, 5; L^c cap. N 4, 5; *deest in H¹ L^b; PG 96, 189, 48*

II¹1517 (a) K (b) Σιράχ V PM L^c II¹1518 (a) K (b) s. a. V L^c (c) s. d. PM L^c
II¹1519 (a) K (b) s. a. V (c) s. d. PM L^c

3 Συντήρησον] *add.* καιρὸν (-ον P) V PM L^c **7** διανοίᾳ σου] διανοίαι K **9** κύριον] *praem.* τὸν (τον P) PM L^c (= LXX) καὶ] *om.* L^c **12** σεαυτὸν V^w M

II¹1520 / K cap. N 3, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Κατάκεισαι ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης
καὶ ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι,
ἐρεῖς δέ· Τύπτουσίν με καὶ οὐκ ἐπόνησα,
ἐνέπαιξάν μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ ἤδειν.

5

*II²2005 /
R cap. N 9

II¹1521 / K cap. N 3, 9

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α'·

Ο δοκῶν ἔσταναι βλεπέτω μὴ πέσῃ.

II¹1522 / K cap. N 3, 10

10

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ώς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ώς
οὐκ ἀέρα δέρων, ἀλλ' ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή-
πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

3 – 6 II¹1520 Sir., re vera Prov. 23, 34¹–35² (deest apud Wahl, *Proverbien-Text*) **9**
II¹1521 I Cor. 10, 12 **12 – 14 II¹1522** I Cor. 9, 26–27

2 – 6 II¹1520 K cap. N 3, 8 (206v[21]22–207r1); *deest in V H¹ PML^b L^c* **8 – 9**
II¹1521 K cap. N 3, 9 (207r[1]2); V cap. N 3, 6; PM cap. N 3, 6; L^c cap. N 4, 6; *deest in H¹ L^b; PG 96, 189, 49* **11 – 14 II¹1522** K cap. N 3, 10 (207r[2]3–6); V cap. N 3, 7; PM cap. N 3, 7; L^c cap. N 4, 7; *deest in H¹ L^b; PG 96, 189, 50–53*

II¹1521 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α' V^EV^O PM L^c α'] *om.* V^EV^O M (c) Τοῦ Ἀπο-
στόλου V^W **II¹1522** (a) K (b) *s. a.* V^E P L^c (c) *s. d.* V^WV^O M

3 κατακείσῃ LXX **5** ἐπόνησα] *sic* K, ἐπόνεσα *ed.* **9** [Ο] *rubricatoris vitio deest in* L^c **13** ἀλλ' ὑποπιάζω μου] ἀλλ' ὑπωπιάζω μου L^c, ἀλυποπιάζων μου V^{O a. c.}, ἀλλ' ὑποπιάζων μου V^{O p. c.}, ἀλλυποπιάζο P **13 – 14** μήπω V^O **14** ἀδόκημος M, ἄκιμος V^O γένομαι V PM

II¹1523 / K cap. N 3, 11

Ἐκ τῆς Πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς·

Νήψατε, γρηγορήσατε, ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων
ἀρυόμενος περιπατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίῃ· ὃς ἀντίστητε στερεοὶ
5 τῇ πίστει.

II¹1524 / K cap. N 3, 12

*II²2007 /
R cap. N 6, 11

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β' ἐπιστολῆς·

Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ,
τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

10

II¹1525 / K cap. N 3, 13

Τοῦ ἀγίου Μεθοδίου, ἐκ τοῦ περὶ αὐτεξουσίου·

Δεῖ γενναίως ὥσπερ στρατιώτας ἀρίστους ἀντιπαρατάσσεσθαι
τοῖς ἐχθροῖς· ἐκεῖνοι γὰρ ἐπειδὴν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἰσθῶνται πο-
λιορκούμενοι, τοξ<ε>ίας οὐδὲν φροντίσαντες καὶ τῶν ἄλλων αὐ-

**3 – 5 II¹1523 I Petr. 5, 8–9 8 – 9 II¹1524 II Tim. 4, 5 12 – 848, 24 II¹1525 ME-
THODIUS OLYMPIUS, re vera *De resurrectione*, II, 4, 7 – 5, 2 (ed. Bonwetsch, p. 337,
10 – 338, 15) = EPIPHANIUS CONSTANTIENSIS, *Panarion*, 64, 58, 10 – 59, 3 (ed. Holl/
Dummer, p. 493, 14 – 494, 18); Holl, n° 425**

**2 – 5 II¹1523 K cap. N 3, 11 (207r[6]7–9); V cap. N 3, 8; PM cap. N 3, 8; L^c cap. N
4, 8; *deest in H¹ L^b; PG 96, 189, 54–56* 7 – 9 II¹1524 K cap. N 3, 12 (207r[9]10–
12); V cap. N 3, 9; PM cap. N 3, 9; L^c cap. N 4, 9; *deest in H¹ L^b; PG 96, 189, 57 –
192, 2* 11 – 848, 24 II¹1525 K cap. N 3, 13 (207r[12]13–208r1); *deest in V H¹*
PML^b L^c; PG 86, 2085, 19–53**

**II¹1523 (a) K (b) Πέτρου πρώτη ἐπιστολή L^c (c) Ἐκ τῆς Πέτρου α' P (d) Ἐκ τοῦ
Πέτρου V^E (e) Τῆς Πέτρου V^O (f) Πέτρου V^W (g) Ἐκ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου
(πετ- cod.) ἐπιστολῆς M II¹1524 (a) K (b) Πρὸς Τιμόθεον β' V^EV^O PM L^c β'] α' L^c,
add. ἐπιστολῆς M (c) Ἀποστόλου V^W**

**3 νίψατε V^W ὅτι] om. L^c ἡμῶν V^O 4 ὠρυόμενος] *scripsi* (NT), ὠρυόμενος K
V^E P, ὠρυόμενος V^W, ὠρυόμενος (-ομενος M) V^O M ζητῶν τίνα K V^W κατα-
πίῃ] -η ε corr. V^W, καταπίει M, κατὰ πιεῖν K 12 ἀντιπαρατάγεσθαι Kp. c. ut videtur
14 τοξείας] *scripsi* (ed.), τοξίας K**

τῶν ἀκοντισμάτων, ὑπὲρ τοῦ σῶσαι τὴν πόλιν προθύμως ἐπ' αὐτοὺς ἔενται, μηδὲν ἐλλείποντες σπουδῆς, ἔστ' ἀν τὸ στῖφος αὐτῶν εἰς φυγὴν ἀνατρέψαντες ἀπώσωνται τῶν ὅρων ἔξω. Ὁρᾶς γὰρ ὡς οἱ λογ<ισ>μοὶ διὰ τὴν ἐνοικοῦσαν ἀμαρτίαν ἐν ἡμῖν ἔξωθεν ἐπισυνίστανται, καθαπερεὶ κύνες λυσσῶντες ἢ ἄγριοι καὶ θρασεῖς λησταί, καθ' ἡμῶν ἀεὶ παρορμῶμενοι ὑπὸ τοῦ τυράννου καὶ ἄρχοντος τῆς ἀδικίας, δοκιμάζοντος ἡμᾶς εἰ ἀνθίστασθαι αὐτοῖς ἀρκοῦμεν καὶ ἀντιπαρατάσσεσθαι. Ἀγε οὖν μήποτε ὑπενδοῦσα, ὡς ψυχή, ἀρπασθῆς πρὸς αὐτῶν, καὶ οὐχ' ἔξομεν ὑπὲρ σοῦ δοῦναι λύτρα. Τί γὰρ ἀντικατάλλαγμα δώσει ἀνθρωπὸς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 10 Καλὸν μὲν οὖν ἦν αὐτοὺς ἀντιπαρατάσσοντας ἡμῖν καὶ μαχομένους ἐπέχεσθαι· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, καὶ δὲ θέλομεν οὐ δυνάμεθα, θέλομεν δὲ μὴ ἔχειν τοὺς ἔξέλκοντας εἰς πάθη – ἦν γὰρ ἀν <ἀν>ιδρωτὶ σωθῆναι –, καὶ δὲ θέλομεν, τοῦτο οὐ γίνεται, ἀλλ' ὁ μὴ θέλομεν (δεῖ γὰρ ἡμᾶς δοκιμάζεσθαι, ὡς ἔφην), μὴ ἐνδιδῶμεν, 15 ὡς ψυχή, μὴ ἐνδιδῶμεν τῷ πονηρῷ, ἀλλὰ ἀναλαβόντες τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ὑπερασπίζουσαν καὶ προαγωνίζομένην ἡμῶν, ἐνδυσώμεθα τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησώμεθα τὸν πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου, ἐν πᾶσι τε ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐνῷ δυνησόμεθα πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ 20 τὰ πεπυρωμένα σβέσαι, καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ἣ ἔστι ρήμα θεοῦ, εἰς τὸ δύνασθαι στῆναι πρὸς τὴν μεθοδείαν τοῦ διαβόλου, λογισμούς τε καθαιρεῖν καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ.

10 Matth. 16, 26 **16 – 22** Eph. 6, 13–17 **22 – 23** τὸ – διαβόλου] Ibid. 6, 11 **23 – 24** λογισμούς – θεοῦ] II Cor. 10, 4–5

2 ἔστ' ἀν] *correxi* (*ed.*), ἔσταν *K* στῖφος] *scripsi* (*ed.*), στῖφος *K* **4** λογισμοὶ] *correxi* (*ed.*), λογιμοὶ **K** **5** καθαπερεὶ] *correxi* (*ed.*), καθάπερ αἱ *K* **9** αὐτῶν] *correxi* (*ed.*), αὐτὸν *K* οὐχ' ἔξομεν] *correxi* (*ed.*), οὐκ ἔξομεν *K* **10** δώσει] *add.* φησίν *K* *in mg. man. rec.* **14** ἀνιδρωτὶ] *correxi* (*ed.*), ιδρωτὶ *K* **15** ἐνδιδῶμεν] *scripsi* (*ed.*), ἐνδιδῶμεν *K* **16** ἐνδιδῶμεν] *scripsi* (*ed.*), ἐνδίδωμεν *K*

II¹1526 / K cap. N 3, 14

*II²2009 /
R cap. N 6, 13

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν.

Καὶ κρυπτῶν παγίδων αἱεὶ
καθύπερθεν ὁδεύεις.	Τῶν κρυπτῶν παγίδων διαπαντὸς
ὑπεράνω βαδίζεις.
5 Μὴ δέ μοι ὑπνώοντι κακὸν
σπόρον ἔγκαταμίξῃ	Μὴ νυστάζοντι πικρὸν
σπόρον συμμίξῃ
Ζιζανίων ἀρότης τε κακῶν
καὶ βάσκανος ἔχθρός.	Ζιζανίων ὁ σπορεὺς τῶν κακῶν
καὶ φθονερὸς ἔχθρός.

II¹1527 / K cap. N 3, 15

- 10 Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Μὴ κλαπῆς, περισκόπει.
Ἄεὶ διώκῃ λαθρίοις παλαίσμασι,
Μήπως δεηθῆς ἐσχάτων καθαρσίων.

3 – 4 II¹1526 Καὶ – ὁδεύεις] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 370 (PG 37, 607, 10) **5 – 8** Μὴ¹ – ἔχθρός] IBID., 376–377 (PG 37, 608, 3–4) **11 – 13 II¹1527** GREGORIUS NAZIANZENUS, *re vera Carmina*, I,2,33 (*Te-trastichae sententiae*), 234–236 (PG 37, 945, 8–10)

2 – 8 II¹1526 K cap. N 3, 14 (208r[1–2]3–9) (*versio primitiva et paraphrasis*); V cap. N 3, 10; PM cap. N 3, 10; L^c cap. N 4, 10 (*versio primitiva deest in V PM L^c; deest in H^l L^b; PG 96, 192, 3–5*) **10 – 13 II¹1527** K cap. N 3, 15 (208r[10]11–12); V cap. N 3, 11; PM cap. N 3, 11; *deest in H^l L^b L^c; PG 96, 192, 6–8*

II¹1526 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν Ἐπῶν PM (c) Τοῦ Θεολόγου V L^c Τοῦ om. V^W **II¹1527** (a) K PM ἀπολογητικοῦ add. ιάμβοι K^{man. rec. in mg.} (b) s. a. V

4 βάδιζε (βα- P) V PM L^c **5** πικρὸς M **6** σπόρον συμμίξῃ] συμμίξει εἰς τὸν σπόρον M συμμίξῃ] -ηι e corr. V^W, συμμίξει V^EV^O, συμμίξαι P, *praem.* μὴ V^W P L^c **7** ἀρότης] *scripsi*, ἀρότις K ó] e corr. V^W, καὶ P **8** φθονηρος M, φθονερῶς V^{W a. c.}, φθονερως P **11** κλαπῆς V^O, κλαπῆσθε V^W, κλαπεισθε P περισκόπει] σκοπῶ V^W PM **12** Άεὶ διώκῃ] *correxi (ed.)*, άεὶ δίωκε K V^EV^O, ἀϊδιότητι (-οτητι P) V^W P, om. M λαθραίοις V^EV^O M, λάθροις V^W, λαθροὶ ὁ P **13** ἐσχάτων] ἐπεσχάτων V^E, ἐπ’ ἐσχατων (sic) V^O

Στοιχεῖον Ξ

*^{II²}/
PML^b cap. Ξ 1 **Τίτλος α'** Περὶ ξενιτείας, καὶ ὅτι ἀπαρρησίαστος ὁ ξένος.

γ' Περὶ ξενιτείας, καὶ ὅτι ἀπαρρησίαστος ὁ ξένος πάντῃ.

ΙΙ¹1528 / K cap. Ξ 1, 1

Γενέσεως.

5

Εἴπαν οἱ ἄνδρες πρὸς Λώτ· Εἰσῆλθες παροικεῖν, μὴ καὶ κρίσιν κρίνειν;

*^{II²2033} /
PML^b cap.
Ξ 1, 8

ΙΙ¹1529 / K cap. Ξ 1, 2

Τῶν Παροικιῶν·

“Οσπερ ὅρνεον ὅταν καταπετασθῇ ἀπὸ τῆς ἴδιας νοστιᾶς,
οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται, ὅταν ἀποξενωθῇ ἐκ τῶν ἴδιων
[τόπων.

10

6 ΙΙ¹1528 Εἶπαν – Λώτ] Gen. 19, 12 **6 – 7** Εἰσῆλθες – κρίνειν] Ibid. 19, 9
10 – 12 ΙΙ¹1529 Prov. 27, 8¹⁻² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131)

1 *Stoicheion* K^{txt} (208r13) K^{pin} **2** *Titlos (a)* K (208r13) **3** *Titlos (b)* V A^{I pin};
deest in H^IA^{I txt} (*vide autem A^{II pin} cap. Ξ 1*) **5 – 7** ΙΙ¹1528 K cap. Ξ 1, 1 (208r14–
15); V^{EVO} cap. Ξ 3, 1; V^W cap. Ξ 2, 1; PM cap. Ξ 1, 15; L^c cap. Ξ 3, 2; deest in H^IL^b;
PG 96, 208, 17–18 **9 – 12** ΙΙ¹1529 K cap. Ξ 1, 2 (208r[15]16–18); V^{EVO} cap. Ξ 3, 2;
V^W cap. Ξ 2, 2; deest in H^I; PG 96, 208, 19–21

2 *Titlos (a)* ὅτι – ξένος] ξενιτευόντων K^{pin} **3** *Titlos (b)* γ'] β' V^{W pin}, α'
A^{II pin}, non liquet in V^{W txt} (β' exspectav.), *praem.* τίτλος V^{W txt} πάντῃ V^W,
om. V^{E txt} V^{O txt}

ΙΙ¹1528 (a) V^{EVO} P L^c (b) Ἐκ τῆς Γενέσεως M (c) Κριτῶν V^W (d) s. a. K **ΙΙ¹1529**
(a) K V^{EVO} Tῶν] om. V^{EVO} (b) s. a. V^W

6 Εἶπαν] εἰπον (εἰ- *rubicratoris vitio*) L^c ἄνδρες] add. σοδόμων V^{EVO} λωτ PM
10 νοστιᾶς V^E, νοσιᾶς V^{O a. c.}, νοσίας V^W **11** ἄνθρωπος] *praem.* ὁ V^O ξενωθῆ^η
V^W

II¹1530 / K cap. Ξ 1, 3

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἄνὴρ ξενιτεύσας πεπλανημένος ἔγνω πολλά.

II¹1531 / K cap. Ξ 1, 4

5 Τοῦ αὐτοῦ·

Ο πεπλανημένος πληθυνεῖ πανουργίαν.
Πολλὰ ἐώρακα ἐν τῇ ἀποπλανήσει μου,
καὶ πλείονα τῶν λόγων μου σύνεσίς μου.

3 II¹1530 Sir. 31, 9¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 132–133) **6 – 8 II¹1531** Sir. 31, 11–12² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 133)

2 – 3 II¹1530 K cap. Ξ 1, 3 (208r[18]19); V^EV^O cap. Ξ 3, 3; V^W cap. Ξ 2, 3; PM cap. Ξ 1, 16; L^c cap. Ξ 3, 3; *deest in H^I L^b*; PG 96, 208, 22 **5 – 8 II¹1531** K cap. Ξ 1, 4 (208r[19]20–22); V^EV^O cap. Ξ 3, 4–5; V^W cap. Ξ 2, 4–5; PM cap. Ξ 1, 17; L^c cap. Ξ 3, 4; *deest in H^I L^b*; PG 96, 208, 22–25

II¹1530 (a) K (b) Σιράχ V^EV^O PM L^c σιραχ P, *praem.* τοῦ M (c) *s. a.* V^W **II¹1531** (a) K (b) Καὶ πάλιν PM L^c (c) Καὶ πάλιν / *s. a.* V (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 ξενιτεύσας M, ξενητεύσας P, *om.* K **6** Ό] *om.* P πληθύνει V^EV^O M L^c, πληθυνεῖ P πανουργίαν] *hic caesura in V* **7** ἀποπλανήσει μου] ἀποπλανήσει P **8** πλείονα] πλείο τὰ V^EV^O, πλεῖον M τῶν] *om.* K λόγων μου] λόγων M

Τίτλος β' Περὶ ξένων πραγμάτων καὶ τῶν σπανίως ἐν τισιν εὑρεθέντων.

α' Περὶ ξένων πραγμάτων καὶ τῶν σπανίως ἐν τισιν εὑρεθέντων.

β' Περὶ ξένων πραγμάτων καὶ τῶν σπανίως ἐν τισιν εὑρεθέντων. 5

II¹1532 / K cap. Ξ 2, 1

Ἄπὸ τῶν Κριτῶν·

Ἐκραξαν οἱ νίοι Ἰσραὴλ πρὸς κύριον, καὶ ἥγειρεν αὐτοῖς κύριος σωτῆρα τὸν Ἀώδ, νίὸν Γερᾶ τοῦ Ἱεμενί, ἄνδρα ἀμφοτεροδέξιον. 10

1 – 2 Περὶ – εὑρεθέντων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Θ 1

9 – 10 II¹1532 Iud. 3, 15 (Wahl, Richter-Text, p. 22)

1 – 2 **Titlos (a)** K^{txt} (208r22–23), *om.* K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{1 pin}, *deest in*
H¹A^{I txt} 5 – 6 **Titlos (c)** PML^{b pin}; *deest in* L^{b txt} L^c (*fenestra in* L^{c txt}) 8 – 10
II¹1532 K cap. Ξ 2, 1 (208r[mg]208v1–3); V cap. Ξ 1, 1; PM cap. Ξ 2, 1; L^c cap. Ξ 1,
1; *deest in* H¹ L^b; PG 96, 204, 26–28

3 – 4 **Titlos (b)** 3 α'[*propt. mg. resect. non liquet in* A^{1 pin} (*α' secund. ser.*), *praem.*
τίτλος α' V^{E pin} V^{O pin}, *praem.* τίτλος V^{W txt} ξένων] πρόξενον V^{O txt} 5 – 6 **Titlos (c)** 5 β'[*α' L^{c txt} secund. ser.* 5 – 6 καὶ – εὑρεθέντων] *om.* M 5 – 6 εὑρεθέντων]
εύρισκομένων L^{b pin a. c.}

II¹1532 (a) K (b) Κριτῶν V PM κρητῶν V^EV^O, *praem.* τῶν M (c) *s. a.* L^c

9 ἐκέκραξαν M οἱ] *s. l.* L^c, ὁ V^E, *om.* K V^W P ἔξήγειρεν K κύριος] *praem.* ὁ
K 10 αωδ P, ἀδωδ M, ναυῶδ K νιὸν – Ἱεμενί] *om.* V PM L^c Γερᾶ] *sic* K
Ἱεμενί] *sic* K^{a. c.}, ιεμενὶ K^{p. c.} *ut videtur*

II¹1533 / K cap. Ξ 2, 2

Τῶν αὐτῶν·

Μετὰ Ἀὼδ ἀνέστη Μεγάρ νίὸς Ναάθ, καὶ ἐπάταξε τοὺς ἀλλοφύλους ἔξακοσίους ἄνδρας ἐν τῷ ἀροτρόποδι τῶν βοῶν, καὶ ἔσωσε
5 καὶ γε αὐτὸς τὸν Ἰσραὴλ.

II¹1534 / K cap. Ξ 2, 3

Τῶν αὐτῶν·

Κατέβη Σαμψών καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς Θαμναθᾶ, καὶ ἦλθεν ἔως τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἵδου σκύμνος λέοντος
10 εἰς συνάντησιν· καὶ ἤλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὥσει ἔριφον αἰγῶν, καὶ οὐδὲν ἦν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἀπήγγειλε τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ὃ ἐποίησεν.

3 – 5 II¹1533 Iud. 3, 31 (Wahl, *Richter-Text*, p. 22)
(Wahl, *Richter-Text*, p. 33–34)

2 – 5 II¹1533 K cap. Ξ 2, 2 (208v[3]4–6); V cap. Ξ 1, 2; PM cap. Ξ 2, 2; L^c cap. Ξ 1, 2; *deest in H^I L^b; PG 96, 204, 28–30* **7 – 13 II¹1534** K cap. Ξ 2, 3 (208v[6]7–12); V cap. Ξ 1, 3; PM cap. Ξ 2, 3; L^c cap. Ξ 1, 3; *deest in H^I L^b; PG 96, 204, 31–37*

II¹1533 (a) K (b) s. d. V PM L^c **II¹1534** (a) K V^W P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) Βασιλεῖῶν κρητῶν (*sic*) V^E (d) s. a. V^O L^c

3 αωδ P, ἀδὼδ M, ὠδ (*sic*) L^c ἀνέστη Μεγάρ] ἀνέστημεν γὰρ L^c Μεγάρ] *sic* V PM, γὰρ K, Σαμεγάρ LXX νίὸς Ναάθ] *om.* V PM L^c Ναάθ] *sic* K, Αναθ LXX **4** ἄνδρας] *om.* K ἐν – ἀροτρόποδι] ἐκτὸς μόσχων (-ον V^W) V^W P, ἐκ τῶν μόσχων L^c, ἐκ τοῦ μόσχου M ἀροτρώ ποδὶ (-ι V^O) V^{EV^O, ἀρότρωι ποδὶ K **5** καὶ γε αὐτὸς] *om.* V PM L^c **8** σαμψών P, σαμψών L^c αὐτοῦ¹] αὐτῶν P **8 – 9** θαμναθά L^c, θάμναθα V^{E a. c.}, θαμνατά P, θαμνὰ K **9** καὶ¹ – ἀμπελῶνος] *om.* K ἦλθον V ἀμπελῶνος] κενῶς (-ως P) V^{W a. c.} P, κενός V^{W p. c.}, κινός M, μενώς L^c λέοντος] add. δόπισω K (*vox suspecta*, ὠρύσμενος LXX) **10** ἤλατο] *scripsi*, ἤλατο K^{a. c.}, ἤλατο (*sic*) V^{EV^O M, ἤλατο P L^c, εἴλατο K^{p. c. in mg.}, εἴλατο e corr. V^W, κλάτο (*sic*) V^O αὐτὸν V^O **10 – 11** διεπέστασεν (*sic*) M **11** ὧσει] ὧς V PM L^c **12** αὐτοῦ²] *om.* M}}

II¹1535 / K cap. Ξ 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

Ἐπορεύθη Σαμψών καὶ συνέλαβε τριακοσίας ἀλώπεκας, καὶ ἔλαβε λαμπάδας, καὶ ἔστρεψε κέρκον πρὸς κέρκον, καὶ ἔθηκε λαμπάδα μίαν ἀναμέσον τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἔδησεν· καὶ ἔξῆψε πῦρ ἐν ταῖς λαμπάσιν, καὶ ἔξαπέστειλεν ἐν τοῖς στάχυσι τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἐνεπύρισεν τοὺς στάχυας τῶν ἀλλοφύλων ἀπὸ ἀλωνοῦς ἕως σταχύων ὄρθων, καὶ ἕως ἀμπελῶνος καὶ ἐλαίας.

5

II¹1536 / K cap. Ξ 2, 5

Τῶν αὐτῶν·

10

Εἶπεν Σαμψών· Ἐν σιαγόνι ὅνου ἔξαλείφων ἔξήλειψα αὐτούς, ὅτι ἐν σιαγόνι ὅνου ἐπάταξα χλίους ἄνδρας. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο λαλῶν, ἔρριψε τὴν σιαγόνα ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσε τὸν τόπον ἐκεῖνον Ἀναίρεσις σιαγόνος. Καὶ ἐδίψησε σφόδρα, καὶ ἐβόησε πρὸς κύριον· Σὺ εὐώδωσας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ νῦν ἀποθνήσκω ἐν δίψει, καὶ ἐμπεσοῦμαι εἰς χεῖρας τῶν ἀπεριτμήτων. Καὶ ἥνοιξεν ὁ θεὸς τὸ

15

3 – 8 II¹1535 Iud. 15, 4–5 (Wahl, *Richter-Text*, p. 34) **11 – 855, 4 II¹1536** Iud. 15, 16–19 (Wahl, *Richter-Text*, p. 35–36)

2 – 8 II¹1535 K cap. Ξ 2, 4 (208v[12]13–20); V cap. Ξ 1, 4; PM cap. Ξ 2, 4; L^c cap. Ξ 1, 4; *deest in H¹ L^b; PG 96, 204, 38–43* **10 – 855, 4 II¹1536** K cap. Ξ 2, 5 (208v[20] 21–209r10); V cap. Ξ 1, 5; PM cap. Ξ 2, 5; L^c cap. Ξ 1, 5; *deest in H¹ L^b; PG 96, 204, 44–52*

II¹1535 (a) K (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W PM L^c **II¹1536** (a) K V^W P (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) s. a. V^EV^O L^c

3 Ἐπορεύθη] add. δὲ V^W PM L^c σαμψὼν P τριακοσίους V^EV^O 4 ἔθυκε V^O, εθικεν P, *post λαμπάδα transpos.* M 5 μίαν] om. M δύο κέρκων] κερκων τῶν δύο M ἐν – μέσῳ] om. PM L^c V^W 5 – 7 ἔξῆψε – καὶ] om. V^EV^O 5 ἔξῆψε] ἔξεκαυσε (ἔξε- M; -εν PM) PM L^c V^W 6 – 7 ἔξαπέστειλεν – καὶ] om. PM L^c V^W 7 ἐνεπύρησεν V^EV^O 7 – 8 ἄλωνος V^EV^O M, ἄλωνος (*sic*) P, ἄλλωνος V^W 8 στάχυων K, σταχνῶν P, ταχύων M 11 σαμψὼν P 12 ὅνου] om. L^c ἐπάταξα] ἐπάταξε V^O 12 – 14 Καὶ – σιαγόνος] om. V PM L^c 13 αὐτοῦ] *scripsi (LXX),* αὐτοῦ K 15 εὐώδοσας V 16 ταύτην] om. M ἀποθνήσκωι K δίψῃ K 17 ἐνπεσοῦμαι P ἀπεριτμήτων] add. τούτων K

τραῦμα τὸ ἐν τῇ σιαγόνι, καὶ ἔξηλθεν ἐξ αὐτοῦ ὕδατα, καὶ ἔπιεν,
καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἔζησεν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄ-
νομα αὐτῆς Πηγὴ τοῦ ἐπικαλεσαμένου, ᾧ ἐστιν ἐν Σιαγόνι μέχρι
τῆς ἡμέρας ταύτης.

5

II¹1537 / K cap. Ξ 2, 6

Τῶν αὐτῶν·

Ἐπορεύθη Σαμψὼν εἰς Γάζαν, καὶ εἶδεν ἐκεῖ γυναικα πόρνην καὶ
εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν. Καὶ ἀπηγγέλη τοῖς Γαζαίοις, λέγοντες· Ἡκει
Σαμψὼν ὥδε. Καὶ ἐκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν αὐτὸν ὅλην τὴν
10 νύκτα ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἐκώφευσαν ὅλην τὴν νύκτα,
λέγοντες· Ως διαφαύσει ὁ ὅρθρος, φονεύσωμεν αὐτόν. Καὶ ἐκοι-
μήθη Σαμψὼν ἔως μεσονυκτίου, καὶ ἀνέστη ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός,
καὶ ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως σὺν τοῖς δυσὶ
15 σταθμοῖς, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ
τοὺς ὄμους αὐτοῦ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄ-
ρους τοῦ ἐπὶ πρόσωπον Χεβρῶν, καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ.

7 – 16 II¹1537 Iud. 16, 1–3 (Wahl, Richter-Text, p. 36–37)

6 – 16 II¹1537 K cap. Ξ 2, 6 (209r[10]11–23); V cap. Ξ 1, 6; PM cap. Ξ 2, 6; L^c cap.
Ξ 1, 6; *deest in H¹ L^b; PG 96, 204, 53 – 205, 6*

II¹1537 (a) K P L^c Τῶν] ἐ (*rubricatoris vitio*) L^c (b) Τοῦ αὐτοῦ M (c) κρητῶν (*sic*)
V^EV^O (d) s. a. V^W

1 τῇ] *om.* K ὕδωρ M 2 ἐπέστρεψεν – καὶ³] *om.* K 2 – 4 καὶ³ – ταύτης] *om.* V
PM L^c 7 Ἐπορεύθη – Γάζαν] *om.* V^O σαμψὼν P γαζὰν K, γαζὰν M εἶδεν]
ἴδεν K V, ιδεν PM ἐκεῖ] *om.* M 8 απηγγελη P, ἀπηγγέλει V^EV^W, ἀἀπηγγέλει
(sic) V^O, ἀνηγγέλει M, *non liquet in L^c τοῖς Γαζαίοις*] τοῦ γαζάου L^c 9 σαμψὼν
P ὥδε V^W L^c, ὥδε P ὥδε V^EV^O ἐνήδρευσαν] -ῆ- *e corr.* V^W, ἐνέδρευσαν (ἐνε-
P) V^EV^O P, ἐνήδρευσαν L^c, ἐπέδησαν M 10 νύκτα¹] νύκταν M ἐκοφευσαν P,
ἐσκόπησαν K νύκτα²] νυκταν (*sic*) M 11 διαφαύσει ὁ] διαφαύσει τὸ (το) P V^W
P, διαφαύσοιτο L^c ὅρθος V^E φονεύσομεν V P 12 σαμψὼν P ημίσει M, ημη-
σει P, μέσω K 13 ἐπελαθετο P τῆς πύλης] *post* τῆς πόλεως *transpos.* M 14
στάθμοις K αὐτὰ V, αυτα P ἔθηκεν] *add.* αὐτὰ (αυ- PM; -τα P) V^W PM L^c 15
τοῦ ὄμου L^c, τοῦ σώματος M αὐτοῦ] *om.* V^EV^O 16 τοῦ – Χεβρῶν] *om.* V PM
L^c αὐτὰ] *om.* V^O

II¹1538 / K cap. Ξ 2, 7

Τῶν αὐτῶν·

...έπτακόσιοι ἄνδρες ἐκλεκτοὶ ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ ἀμφοτεροδέξιοι· πάντες οὗτοι σφενδονῆται ἐν λίθῳ πρὸς τρίχα, καὶ οὐκ ἔξαμαρτάνοντες.

5

II¹1539 / K cap. Ξ 2, 8

Βασιλειῶν α'

...καὶ οἱ μετὰ Δαυΐδ ἄνδρες ἵσχυροί, παρατάξεως πολέμου, αἴροντες θυρεοὺς καὶ δόρατα, καὶ πρόσωπον λέοντος τὸ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ κοῦφοι ὡς δορκάδες ἐπὶ τῶν ὄρέων τῷ τάχει.

10

II¹1540 / K cap. Ξ 2, 9

Βασιλειῶν β'·

Ἄσαὴλ κοῦφος τοῖς ποσίν, ὡσεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ.

3 – 5 II¹1538 Iud. 20, 15–16 (Wahl, *Richter-Text*, p. 42) **8 – 10 II¹1539** I Reg., re vera I Par. 12, 9 (deest apud Wahl, *1 Chronik-Text*) **13 II¹1540** II Reg. 2, 18 (Wahl, *2 Samuel-Text*, p. 82)

2 – 5 II¹1538 K cap. Ξ 2, 7 (209r[mg]209v1–3); V cap. Ξ 1, 7; P cap. Ξ 2, 7; L^c cap. Ξ 1, 7; *deest in H¹ ML^b; PG 96, 205, 7–9* **7 – 10 II¹1539** K cap. Ξ 2, 8 (209v[3]4–7); *deest in V H¹ PML^b L^c* **12 – 13 II¹1540** K cap. Ξ 2, 9 (209v[7]8–9); V cap. Ξ 1, 8; P cap. Ξ 2, 8; M cap. Ξ 2, 7; L^c cap. Ξ 1, 8; *deest in H¹ L^b; PG 96, 205, 10–11*

II¹1538 (a) K P L^c Τῶν] ἐ (*rubricatoris vitio*) L^c (b) βασιλὶ (*sic*) V^W (c) *s. a.* V^{EVO}
II¹1540 (a) K PM L^c (b) Βασιλειῶν α' V^{EVO} α'[om. V^W (c) Τῶν αὐτῶν V^W

3 – 4 ἀμφοτεροδέξιοι – οὗτοι] *post* οὗτοι *interpunx.* V^{EVO}, *post* πάντες V^W, *sine interpunctione* P **4** σφενδονίται V^W, σφενδονείται P, σφενδονισταὶ K L^c οὐκ] *iterav.* L^c **13** ασαὴλ P, ἴσαὴλ (*rubricatoris vitio*) L^c, *add.* ἡν K κουφος PM, κούφως V^{EVO} ὡσεὶ] ὡς ἢ M

II¹1541 / K cap. Ξ 2, 10

Τῆς αὐτῆς·

Κειρόμενος Ἀβεσσαλῶμ ἔστα τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διακοσίους σίκλους τῷ βασιλικῷ.

5

II¹1542 / K cap. Ξ 2, 11

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, τοῦ ε' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

Πάντα ἐν πᾶσι μέμικται· καὶ ἐν γῇ εύρήσεις ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ πῦρ, εἴτα ἐκ λίθων μὲν πῦρ ἔξαλλεται, ἐκ σιδήρου δέ, ὁ καὶ αὐτὸς ἔχει ἀπὸ γῆς τὴν γένεσιν, πῦρ ἄφθονον ἐν ταῖς παρατρίψεσιν πέντε φυκεν ἀπολάμπειν. Ὁ καὶ θαυμάσαι ἄξιον, πῶς ἐν μὲν τοῖς σώμασιν ὑπάρχον τὸ πῦρ, ἀβλαβῶς ἐμφωλεύει, προκληθὲν δὲ ἐπὶ τὰ ἔξω, δαπανητικόν ἔστι τῶν φυλασσόντων.

3 – 4 II¹1541 II Reg. 14, 26 (Wahl, 2 *Samuel-Text*, p. 89) **7 – 12 II¹1542** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, re vera I, 7 (ed. Mendiesta†/Rudberg, p. 13, 17 – 14, 2)

2 – 4 II¹1541 K cap. Ξ 2, 10 (209v[9]10–11); *deest in V H^I PM L^b L^c* **6 – 12 II¹1542** K cap. Ξ 2, 11 (209v[11]12–19); V cap. Ξ 1, 9; P cap. Ξ 2, 9; M cap. Ξ 2, 8; L^c cap. Ξ 1, 9; *deest in H^I L^b; PG 96, 205, 12–19*

II¹1542 (a) PM L^c [Τοῦ ἀγίου] *om.* L^c (b) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς Ἐξαημέρου K (c) Βασιλείου V^EV^W (d) Τοῦ αὐτοῦ V^O

3 – 4 διακοσίους] *correxī* (*LXX*), πέντε K (*ε' pro c' ut videtur*) **4** post σίκλους *hab.* ἐν τῷ σίκλῳ *LXX* 7 γῇ] ὁργῇ V^O **8** εἴτα] καὶ K, εἴγε *ed.* δέ] *om.* K (*s. l. supplev. man. rec.*), *ante* σιδήρου *transpos.* M δέ] ὅπερ M, *om.* V^W P L^c **9** ἀπὸ] ἐκ M ἄφθονον] ἀφανῶς PM V^W L^c **10** ἀπολάμπην V^EV^W a. c. *ut videtur* V^O θαυμάσαι V^W, θαύματος K μὲν] *post* σώμασιν *transpos.* M **11** ὑπάρχων V PM ἐμφολεύει V^EV^W p. c. V^O PM, ἐμφολεύων V^W a. c. προκληθὲν K, προσκλιθὲν V^EV^O **12** τῶν] *praem.* ἀπὸ L^c

II¹1543 / K cap. Ξ 2, 12

Ἐκ τοῦ ζ' λόγου.

Εἴποις δ' ἂν καὶ περὶ θαλάσσης αὐτῆς πῶς εἰς ἄλας τὸ ὕδωρ πήγνυται, πῶς ὁ πολυτίμητος λίθος, τὸ κοράλλιον, χλόη μέν ἐστι τῆς θαλάσσης, ἐπειδὰν δὲ εἰς τὸν ἀέρα ἔξενεχθῇ, πρὸς λίθου στερρότητα μεταπήγνυται, πόθεν τῷ εὐτελεστάτῳ ζώῳ, τῷ ὀστρέῳ, τὸν βαρύτιμον μαργαρίτην ἡ φύσις ἐνέθηκεν – ἀ γὰρ ἐπιθυμοῦσι θησαυροὶ βασιλέων, ταῦτα περὶ αἰγιαλοὺς καὶ ἀκτὰς καὶ τραχείας πέτρας διέριπται, τοῖς τῶν ὀστρέων σώμασιν ἐγκείμενα –, πόθεν τὸ χρυσοῦν ἔριον αἱ πίνναι τρέφουσιν, ὅπερ οὐδεὶς τῶν ἀνθοβάφων μέχρι νῦν ἐμιμήσατο, πόθεν αἱ κογχύλαι τοῖς βασιλεῦσιν τὴν ἀλουργίδα χαρίζονται, αἱ καὶ τὰ ἄνθη τῶν λειμώνων τῇ εὐχροίᾳ παρέδραμον.

5

10

3 – 13 II¹1543 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 6 (ed. Mendiesta†/Rudberg, p. 123, 3–12)

2 – 13 II¹1543 K cap. Ξ 2, 12 (209v[19]20–210r10); V cap. Ξ 1, 10; P cap. Ξ 2, 10; M cap. Ξ 2, 9; L^c cap. Ξ 1, 10; *deest in H^l L^b; PG 96, 205, 20–32*

II¹1543 (a) PM L^c ζ' λόγου] ζηλόγου L^c (b) Ἐκ τῆς αὐτῆς K (c) Τοῦ αὐτοῦ V

3 δ' ἀν] δὲ V^W PM L^c καὶ] om. V PM L^c 4 πολῦτμος L^c κοράλλιον K V^W, κουράλλιον L^c a. c., κουράλλιον L^c p. c., κοραάλλιον V^O a. c. χλοὴ M 5 τὸν] om. M ἔξενεχθεί M 6 τὸ ευτελεστατὸν M ζώῳ] ζῶον M, τῶν ζῶων K τῷ ὀστρέῳ] τὸ ὀστρέω V^EV^O, στρέω P 8 θησαυροῖ V^EV^O, θησαυροῖ P, θησαυροῖς K 9 διέριπται V^E, διέρρηκται M 10 αἱ] om. M πίναι V^EV^O M, πίναι e corr. K 10 – 11 ἀνθοβάφῶν V^EV^WV^O p. c., ανθοβάφων P, ἀνθοβατῶν V^O 11 μέχρι] add. τοῦ M πόθεν] add. δὲ (δε) P V^W P L^c κόγχαι (κο- P) V^W e corr. PM L^c, κόχλαι V^EV^O 11 – 12 τὴν ἀλουργίδα] τὰς ἀλουργίδας ed. 12 αἱ] ἦ K, ἔτι M καὶ] om. M λειμώνων (-μο- P) V^EV^O P 13 παρέδραμεν (παρε- M) K M

II¹1544 / K cap. Ξ 2, 13

Καὶ μετ' ὀλίγα.

Ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα. Οὐκ ἐπειδὴ καρίδος καὶ μαινίδος μείζονα, διατοῦτο μεγάλα εἴρηται, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῖς μεγίστοις ὕρεσι τῷ ὄγκῳ τοῦ σώματος παρεικάζονται, ἃ γε καὶ νήσων πολλάκις φαντασίαν παρέχεται, ἐπειδάν ποτε ἐπὶ τὴν ἄκραν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ἀνανήξεται. Ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ὅτι τὰ μέγιστα τῶν πλοιών, ἡ πλωμένοις ἴστιοις ἔξουρίας φερόμενα, τὸ μικρὸν ἰχθύδιον, ἡ ἔχενηīς, οὕτω ῥαδίως ἴστησιν, ὥστε ἀκίνητον ἐπὶ πλεῖστον φυλάττειν, ὥσπερ καταριζωθὲν ἐν αὐτῷ τῷ πελάγει, <***>.

<II¹suppl. 356 / V cap. Ξ 1, 12>

3 Gen. 1, 20 **11** II¹suppl. 356 / V cap. Ξ 1, 12 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 7 II¹1544 Ἐποίησεν – ἀνανήξεται] BASILII CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexameron*, VII, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 123, 17 – 124, 1) **7 – 10** Ἐὰν – πελάγει] IBID. (p. 124, 4–6)

2 – 10 II¹1544 K cap. Ξ 2, 13 (210r[mg]11–21); V cap. Ξ 1, 11; P cap. Ξ 2, 11; M cap. Ξ 2, 10; L^c cap. Ξ 1, 11; *deest in H^l L^b; PG 96, 205, 33–42*

II¹1544 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) s. a. V^O P L^c (d) s. d. V^E M

3 κήτη τὰ] *e corr.* V^W **3 – 4** μαινίδος] *correxi (ed.)*, μίνιδος K V^{EV^O, μήνιδος (μη-P) V^W PM **5** παρικάζονται V^{EV^O, παρίσαζονται L^c, παρίσαζονται (*sic*) M, παρεισάζονται P, παρισάζεται *ed.* ἃ γε] ἄγε V^{EV^O, ἄτε PM V^W L^c νήσου M, νήσων V^W, νησσων P **6** φαντασίαι πολλάκις L^c **6 – 7** ἐπειδάν – ἀνανήξεται] *om.* V PM L^c **7** ἀνανήξεται] *sic* K **8** ἡ πλωμένοις V^{EV^O, ἡ πωμενοι P **9** ἰχθύδιον] *om.* PM V^W L^c ἡ] *om.* K ἔχενιες V^E, εχενιεις V^O, ἔχεννις (-ις *e corr.*) V^W, εχενης P, ἔχινη M ἀκίνητα (-κι- P) L^c PM **9 – 10** ἐπὶ πλεῖστον] ἐπιπλεῖστων V^E, -πλείστων V^O, ἐπὶ πλείω, *quae ante* ἀκίνητον *transpos.* M **10** φυλάττει M καταριζωθέντα P, καταρριζωθέντα L^c, κατηνωθέντα M πελάγει] *finis sententiae deest (cf. ed.)*, *add.* τότε θαυμάσης τοῦ δημιουργοῦ τὴν ἰσχύν V^{EV^O}}}}}

II¹1545 / K cap. Ξ 2, 14

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης α'.

Τίς οὐκ οἶδεν ὅτι κριθαῖς μὲν ἔθνη τρέφεται μεγάλα, καθάπερ τὰ πολλὰ τῶν Λιβύην νεμομένων, ὀλύραις δὲ ἔτερα, καὶ τὸ πολυνανθρωπότατον Ἰνδῶν ὄρύζῃ, οἱ καὶ κατακερτομοῦσι τῶν σίτω χρωμένων, ὡς ῥυπῶσαν καὶ δουλοπρεπῆ τροφὴν ἀντὶ λευκοῦ πυροῦ τῆς ἐλευθέροις ἀρμοττούσης προ<σ>φερομένων; Τίς δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλαιουργεῖται μὲν σήσαμα, ἐλαιουργεῖται δὲ καὶ κνῆκος, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων, <ῶν> ἥκιστα ἀν τις προσεδόκησεν; Ἐπεὶ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ φασὶ ταῖς πρὸς Αἴθιοπίαν Θήβαις ἐκ ῥεφανίδων οὐκ ὄλιγον ἀποστάζει<ν> καὶ πάλιν ἐκ τοῦ λεγομένου συνίστασθαι κροτῶνος. Οὐ δὲ κροτῶν ἔστι μὲν σπέρμα ζωῶδες, καὶ σχῆμα καὶ μέγεθος καὶ τὰ ἄλλα ἔσικεν <κροτῶνι>, ἀφ' οὗ καὶ τῆς ἐπωνυμίας ἔτυχεν· δι μάλιστα τοῖς κυσὶν ἐγγίνεται, καθάπερ φθεῖρες ἀνθρώποις. Καὶ ταῦτα πάντα τῆς πάντα θαυματουργούσης ἐν ἐκάστοις ἐκάστοτε θείας σοφίας ἔργα, ἡμῖν μὲν ξένα καὶ παράδοξα φαινόμενα, αὐτῇ δὲ ῥάδια καὶ δυνατά.

3 – 17 II¹1545 PHILO IUDAUS, *De ebrietate II*, Fr. 5 (ed. Wendland, p. 23); Royse 177.87

2 – 17 II¹1545 K cap. Ξ 2, 14 (210r[21]22–210v17); *deest in V H¹ PML^b L^c*

II¹1545 α'] sic K

3 κριθαῖς] *scrips.* Wendland, κρίθαις K 7 προσφερομένων] *correx.* Wendland, προφερομένων K 8 σήσαμα] *scrips.* Wendland, σίσαμα K^{p. c.}, σίσασμα K^{a. c.} κνῆκος] *scrips.* Wendland, κνίκος K 9 ὕν] *supplevi, deest in K* 10 Αἰγύπτῳ] *scrips.* Wendland, αἰγύπτῳ K 10 – 11 ὄλιγον] *correx.* Wendland, ὄλιγων K 11 ἀποστάζειν] *correx.* Wendland, ἀποστάζει K 12 κροτῶν] *scripsi*, κροτῶν K 13 κροτῶν] *supplevi, deest in K* τῆς ἐπωνυμίας] *correx.* Wendland, τὴν ἐπ' ὄνυμίαν K 14 ἀνθρώποις] *correx.* Wendland, ἀνθρώπου K 17 αὐτῇ] *scrips.* Wendland, αὐτῇ K

Στοιχεῖον Ο

Τίτλος α' Περὶ ὁρφανῶν καὶ χηρῶν.

*II² /
PML^b cap. O 8

β' Περὶ ὁρφανῶν καὶ πτωχῶν καὶ χηρῶν.

ΙΙ¹1546 / K cap. Ο 1, 1

*II²111 /
PML^b cap.
O 8, 1

5 Τῆς Ἐξόδου·

Πᾶσαν χήραν καὶ ὁρφανὸν οὐ κακώσετε· ἐὰν δὲ κακίᾳ κακώσῃτε
αὐτούς, καὶ κράξαντες καταβοήσωσι πρός με, ἀκοῇ εἰσακούσομαι
τῆς βοῆς αὐτῶν, καὶ ὄργισθήσομαι θυμῷ, καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς ἐν
10 μαχαίρᾳ, καὶ ἔσονται αἱ γυναικες ὑμῶν χῆραι, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν
ὁρφανά.

ΙΙ¹1547 / K cap. Ο 1, 2

Τῆς αὐτῆς·

Οὐκ ἐνεχυριάσεις ἴματιον χήρας.

2 χηρῶν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 2

6 – 10 ΙΙ¹1546 Ex. 22, 22–24 13 ΙΙ¹1547 Ex., re vera Deut. 24, 17 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 143)

1 Stoicheion K^{txt} (210v17) K^{pin} 2 Titlos (a) K (210v17–18) 3 Titlos (b) V A^{I pin};
deest in H^IA^{I txt} 5 – 10 ΙΙ¹1546 K cap. Ο 1, 1 (210v[18]19–211r1); V cap. Ο 2, 1;
deest in H^I; PG 96, 208, 57 – 209, 4 12 – 13 ΙΙ¹1547 K cap. Ο 1, 2 (211r[1]2);
V^EV^O cap. Ο 2, 4; V^W cap. Ο 2, 3; deest in H^I; PG 96, 209, 7

3 Titlos (b) β'] propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (β' secund. ser.), praem.
τίτλος V^W txt καὶ πτωχῶν] om. V^E pin V^WV^O pin χηρῶν] add. καὶ ὅτι χρὴ τούτους
οἰκτείρειν (-ην V^E pin) V^E pin V^O pin

ΙΙ¹1546 Τῆς] om. V ΙΙ¹1547 (a) K (b) s. a. V

6 χῆραν K V^E a. c. V^O κακώσετε] κακώσητε K, κακώσεται V^EV^O κακώσητε]
κακώσεται V^EV^O 7 ἀκοῇ V εἰσακούσομαι] scripsi (*II²), εἰσακούσωμαι K, ἀκού-
σομαι V 8 ὄργισθήσωμαι K ἀποκτενῶ K ἐν] e corr. V^W 9 ὑμῶν¹] ἡμῶν V^W
10 ὁρφανᾶ V^EV^O

II¹1548 / K cap. O 1, 3

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ὀρφανῷ ὡς οὐκ ἦν βοηθός, ἐβοήθησα,
στόμα δὲ χήρας εὐλόγησέν με.

II¹1549 / K cap. O 1, 4

5

Τοῦ αὐτοῦ·

Χήρας τὸν ὀφθαλμὸν οὐκ ἔξετηξα.

II¹1550 / K cap. O 1, 5

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ξζ'.

...ό πατὴρ τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτὴς τῶν χηρῶν,
ό θεὸς ἐν τόπῳ ἀγίῳ αὐτοῦ...

10

3 II¹1548 [Ὀρφανῷ – ἐβοήθησα] Iob 29, 12² **4** στόμα – με] Ibid. 29, 13² **7**
II¹1549 Iob 31, 16² **10 – 11** II¹1550 Ps. 67, 6^{1–2}

2 – 4 II¹1548 K cap. O 1, 3 (211r[2]3–4); V^EV^O cap. O 2, 3+2; V^W cap. O 2, 4+2; P cap. O 8, 12; Q³ cap. O 8, 12; L^c cap. O 14, 12; *deest in H^I*; PG 96, 209, 5–6 **6 – 7**
II¹1549 K cap. O 1, 4 (211r[4]5); *deest in V H^I* **9 – 11** II¹1550 K cap. O 1, 5 (211r [5]6–7); V cap. O 2, 5; P cap. O 8, 13; Q³ cap. O 8, 13; L^c cap. O 14, 13; *deest in H^I*; PG 96, 209, 8–9

II¹1548 (a) K Q³ ἰώβ Q³ (b) ἰώβ P L^c (c) s. a. / Ἰώβ V (*cf. infra, app. crit. text.*) ἰώβ
V^E II¹1550 (a) K (b) Ψαλμοῦ ξζ' P Q³ L^c ψαλμὸς L^c (c) Δαυΐδ V^EV^O (d) s. a. V^W

3 ὡς s. l. Q³, δὲ V^EV^O βοηθός] βοήθεια Q³ V^W L^c, βοηθηα P ἐβοήθησα] *hic caesura in V* **4** στόμα – με] *om.* P Q³ L^c δὲ] *om.* V **10** ὁ πατὴρ] τοῦ πατρὸς P Q³ L^c κριτῆς V^EV^O, κριτοῦ P Q³ L^c **11** ὁ – αὐτοῦ] *om.* V P Q³ L^c

II¹1551 / K cap. O 1, 6

Ἐν ψαλμῷ πα'.

Κρίνατε ὁρφανῷ καὶ πτωχῷ,
ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλῶν ῥύσασθε αὐτούς.

5 <II¹suppl. 357 / PML^b cap. O 8, 14>

II¹1552 / K cap. O 1, 7

Ἐν ψαλμῷ ρμε'.

Ορφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται.

II¹1553 / K cap. O 1, 8

*II²2112 /
PML^b cap.
O 8, 2

10 Τῶν Παροιμιῶν.

Εἰς κτῆμα ὁρφανῶν μὴ εἰσέλθης·
ό γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύριος κραταιός ἐστι,
καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν μετὰ σοῦ.

5 II¹suppl. 357 / PML^b cap. O 8, 14 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1551 Κρίνατε – πτωχῷ] Ps. 81, 3¹ 4 ἐκ – αὐτούς] Ibid. 81, 4² 8 II¹1552 Ps. 145, 9² 11 – 13 II¹1553 Prov. 23, 10²–11² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 109)

2 – 4 II¹1551 K cap. O 1, 6 (211r[7]8–9); *deest in V H^I* 7 – 8 II¹1552 K cap. O 1, 7 (211r[9]10); *deest in V H^I* 10 – 13 II¹1553 K cap. O 1, 8 (211r[10]11–13); V cap. O 2, 6; *deest in H^I*; PG 96, 209, 10–12

II¹1553 (a) K V^EV^O Tῶν] *om. V^EV^O* (b) *s. a. V^W*

13 καὶ] *om. V^W* αὐτοῦ V^EV^O

*II²2113 /
PML^b cap.
O 8, 3

II¹1554 / K cap. O 1, 9

Τῶν αὐτῶν·

Ἄνθ' ὧν ἡδίκουν νηπίους, φονευθήσονται.

II¹1555 / K cap. O 1, 10

Ζαχαρίου προφήτου·

5

Χήραν καὶ ὄρφανὸν καὶ προσήλυτον καὶ πένητα μὴ καταδυνα-
στεύσητε.

*II²2114 /
PML^b cap.
O 8, 4

II¹1556 / K cap. O 1, 11

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Γίνου ὄρφανοῖς ὡς πατήρ,
καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῇ μητρὶ αὐτῶν·
καὶ ἔσῃ ὡς υἱὸς ὑψίστου.

10

3 II¹1554 Prov. 1, 32¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 23–24) **6 – 7** II¹1555 Zach. 7,
10 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 258–259) **10 – 12** II¹1556 Sir. 4, 10^{1–3} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 54)

2 – 3 II¹1554 K cap. O 1, 9 (211r[13]14); V cap. O 2, 7; *deest in H^l*; PG 96, 209, 13
5 – 7 II¹1555 K cap. O 1, 10 (211r[14]15–16); V cap. O 2, 8; P cap. O 8, 15; Q³ cap.
O 8, 15; L^c cap. O 14, 16; *deest in H^l*; PG 96, 209, 14–15 **9 – 12** II¹1556 K cap. O 1,
11 (211r[16]17–18); V cap. O 2, 9; *deest in H^l*; PG 96, 209, 16–17

II¹1554 (a) K (b) Βαρούχ V^W (c) s. a. V^EV^O II¹1555 (a) K P Q³ (b) Ζαχαρίου V L^c
II¹1556 (a) K (b) Σιράχ V

6 μὴ] *om.* V^EV^O **6 – 7** καταδυναστεύσηται V^Wa. c., -στεύεται V^EV^O P, -στεύετε
Q³, -στεύητε L^c **10** γενοῦ K a. c.

II¹1557 / K cap. O 1, 12

*II²2115 /
PML^b cap.
O 8, 5

Τοῦ αὐτοῦ.

Δέησιν ἀδικουμένου εἰσακούσεται·

οὐ μὴ ὑπερίδη ἵκεσίαν ὄρφανοῦ

5 καὶ χήρας, ἐὰν ἔκχέῃ λαλιάν.

II¹1558 / K cap. O 1, 13

*II²2116 /
PML^b cap.
O 8, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐχὶ δάκρυα χήρας ἐπὶ σιαγόνα καταβήσεται,
καὶ ἡ κατάβασις αὐτῶν ἐπὶ τῷ καταγαγόντι αὐτά;

10

II¹1559 / K cap. O 1, 14

*II²2117 /
PML^b cap.
O 8, 7

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α' ἐπιστολῆς.

Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. Εἰ δέ τις χήρα ἢ τέκνα ἢ ἔγγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὔσεβεῖν καὶ ἀμοιβάς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπόδεκτον ἐνώπιον 15 τοῦ θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἥλπικεν ἐπὶ θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ήμέρας, ἥ

3 – 5 II¹1557 Sir. 32, 16²–17² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 136) 8 – 9 II¹1558 Sir. 32, 18–19 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 136–137) 12 – 866, 2 II¹1559 I Tim. 5, 3–7

2 – 5 II¹1557 K cap. O 1, 12 (211r[18]19–21); V cap. O 2, 10; *deest in H¹; PG 96, 209, 18–19* 7 – 9 II¹1558 K cap. O 1, 13 (211r[21]22–23); V cap. O 2, 11; *deest in H¹; PG 96, 209, 19–21* 11 – 866, 2 II¹1559 K cap. O 1, 14 (211r[24]211v1–9); V^{EVO} cap. O 2, 12; V^W cap. O 2, 12–13; *deest in H¹; PG 96, 209, 22–30*

II¹1557 (a) K V^W (b) s. a. V^{EVO} II¹1558 (a) K (b) s. a. V II¹1559 (a) K (b) Πρὸς Τιμόθεον V^{EVO} (c) Ἀποστόλου / Πρὸς Τιμόθεον V^W (*cf. infra, app. crit. text.*)

4 ὑπερίδη] *scripti* (*II²), ὑπερίδει K, παρίδη V 9 κατάβασις] καταβόησις LXX αὐτῶν] *om.* V^EV^W (*in mg. suppluv. man. rec.*) V^O καταγαγόντι] κατάγοντι V^WV^O
12 τίμας V^O ὄντας V ἔκγονα V^W 12 – 13 ἔχειν V^O 14 ἀπόδεκτον] ἀποδε-
κτὸν V^Wp. c., ἀπόδεκτὸν K 15 θεοῦ] *hic caesura in V^W* δὲ ὄντως] ὄντως
V^Wp. ras., δεόντως V^{EVO} ἥλπισεν (*sic*) V^W θεόν] κύριον K V^E

δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκεν. Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπί-
ληπτοι ὕσιν.

*II²2118/
PML^b cap.
O 8, 8

II¹1560 / K cap. O 1, 15

Καὶ μετ' ὀλίγα·

Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνάσωσι τοῦ
Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν
ἡθέτησαν· ἄμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας,
οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ
μὴ δέοντα. 5

II¹1561 / K cap. O 1, 16

10

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐτα<ῖ>ς, καὶ μὴ βαρείσθω
<ή> ἐκκλησίᾳ, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

5 – 9 II¹1560 I Tim. 5, 11–13 **12 – 13 II¹1561** I Tim. 5, 16

4 – 9 II¹1560 K cap. O 1, 15 (211v[9]9–14); V^EV^O cap. O 2, 13; V^W cap. O 2, 14;
deest in H^I; PG 96, 209, 31–36 **11 – 13 II¹1561** K cap. O 1, 16 (211v[14]15–17);
deest in V H^I

II¹1560 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) s. a. V^EV^O

1 τέθηκεν V^O παράγγελε V^EV^O **5** χήρας K καταστρηνάσωσι V **6** ἐθέλουσιν
V^W κρίμα K **8** δὲ] om. V^EV^O **12** αὐταῖς] *scripsi* (NT), αὐτὰς K **13** ἡ] *supplevi*
(NT), om. K ἐπαρκέσῃ] *scripsi* (NT), ἐπαρκήσῃ K

II¹1562 / K cap. O 1, 17

*II²2120 /
PML^b cap.
O 8, 10

Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς [Τοῦ ἀγίου Βασιλείου ἐκ τοῦ η' λόγου τῆς Ἐξαημέρου].

Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρί, αὕτη ἐ-
5 στίν, ἐπισκέπτεσθαι χήρας καὶ ὁρφανούς ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν.

II¹1563 / K cap. O 1, 18

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ η' λόγου τῆς Ἐξαημέρου.

Τὴν τρυγόνα φασὶν διαζευχθεῖσαν ποτὲ τοῦ ὄμοζυγος μηκέτι τὴν πρὸς ἔτερον καταδέχεσθαι κοινωνίαν, ἀλλὰ μένειν ἀσυνδύαστον,
10 μνήμῃ τοῦ ποτὲ συζευχθέντος τὴν πρὸς ἔτερον κοινωνίαν ἀπαρνουμένην. Ἀκουέτωσαν αἱ γυναῖκες ὅπως τὸ σεμνὸν τῆς χηρείας καὶ παρὰ τοῖς ἀλόγοις τοῦ ἐν ταῖς πολυγαμίαις ἀπρεποῦς προτιμότερον.

4 – 5 II¹1562 lac. 1, 27 8 – 13 II¹1563 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexameron*, VIII, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 138, 6–10)

2 – 5 II¹1562 K cap. O 1, 17 (211v[17]19–21/211v[18]); V^EV^O cap. O 2, 14; V^W cap. O 2, 15; *deest in H^I*; PG 96, 209, 37–39 7 – 13 II¹1563 K cap. O 1, 18 (211v [21]22–212r5); V^EV^O cap. O 2, 15; V^W cap. O 2, 16; *deest in H^I*; PG 96, 209, 40–46

II¹1562 (a) K Τοῦ – Ἐξαημέρου] *delevi (loci sequentis lemma hic inepte insertum videtur)* (b) Ἰακώβου V^W (c) Ἐκ τῆς Ἰωάννου V^EV^O II¹1563 (a) K (*cf. lemma loci praecedentis*) (b) Βασιλείου V βασιλίου V^W

4 τῷ] *om.* K V^W 5 χῆρας K αὐτοῦ V^O 8 διεξευχθεῖσαν V^O, διαζευχθῆναν V^W a. c., διαζευχθῆσαν V^W p. c. ὁμοζύγου V^W 10 μνήμῃ] μήτε V^W 10 – 11 ἀπαρνουμένη K 11 σεμνότερον V^W p. c., σεμνώτερον V^W a. c. χηρείας] χηρίας K V^EV^W a. c. V^O 12 τοῖς] *add.* ἄλλοις V^E ἀπρεποὺς V^EV^O 12 – 13 προτιμώτερον V^WV^O

II¹1564 / K cap. O 1, 19

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν.

Πυνθάνομ' ώς πτερόεσσα τρυγών, τρυγόνος φιλίοιο	Ἄκούω ώς ἡ πτερωτὸς τρυγών, τοῦ τρυγόνος τοῦ φίλου	5
Χηρωθεῖσ', όμολεκτρον έδον ποθέουσα σαόφρων,	χηρεύσασα, τὸν κοινωνὸν καὶ σύγκλινον τὸν ἴδιον ἐπιποθοῦσα ἡ σώφρων,	10
Οὐ δέχεται πόσιν ἄλλον ἔης καθύπερθε καλιῆς.	οὐ δέχεται ἄνδρα ἔτερον τῆς ἰδίας ἐπάνωθεν καλιᾶς.	
Ὦρνι σοφή· μερόπεσσι δ' ἀγνὸς βίος, ὅσσον ἀρείων.	Ἡ ὄρνις ἡ σοφή· ἀνθρώποις δὲ καθαρὸς βίος, ὅσῳ κρείττων.	15
Οὐδὲ μὲν οὐ λακέρυζα μελάγχροος, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ	Ἄλλ' οὐδὲ ἡ κράκτρια ἡ μελανή, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ	20
Ζώει κουριδίοιο πόθου τμηθεῖσα κορώνη,	ἐν ζωῇ τοῦ ἐκ παρθενίας πόθου ἀνδρὸς [οὐ] στερηθεῖσα κορώνη,	
Πάντα πόσιν στυγέουσα,	πάντα γὰρ ἄνδρα μισοῦσα,	25

3 – 869, 2 II¹1564 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 536–542 (PG 37, 620, 13 – 621, 5)

2 – 869, 2 II¹1564 K cap. O 1, 19 (212r[5]6–212v7); *deest in V H¹*

7 Χηρωθεῖσ'] *scripsi* (ed.), χηρωσθεῖσ' K 11 πόσιν] *scripsi* (ed.), ποσὶν K 15 ἡ]
s. l. K 22 Ζώει] *correxi* (ed.), ζωῆι K κουριδίοιο] *scripsi* (ed.), κουρδίοις (*sic!*) K
ἐκ παρθενίας] *vide adnotationem ad v. 541* (PG 37, 621) 23 πόθου¹] *correxi* (ed.),
πόπου K οὐ] *delevi* 25 πόσιν] *scripsi* (ed.), ποσὶν K

ἐπήν φίλον
δρνιν ὀλέσῃ.

ἐπειδὰν φίλον
δρνιν ἀπολέσῃ.

II¹1565 / K cap. O 1, 20

*II²2121 /
PML^b cap.
O 8, 11

Φίλωνος, ἐκ τοῦ τελευταίου τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων.

- 5 Οὐδένα μὲν οὐδὲ τῶν ἄλλων, οὔτε ἄρρενα οὔτε θῆλειαν, ἀφίσιν
ἀδικεῖν ὁ νόμος· ἐξαιρέτου δὲ προνοίας μεταδίδωσι χήραις καὶ
όρφανοῖς, ἐπειδὴ τοὺς ἀναγκαίους βοηθούνς καὶ κηδεμόνας ἀφαι-
ροῦνται, χῆραι μὲν ἄνδρας, ὄρφανοὶ δὲ γονεῖς.

5 – 7 cf. Ex. 22, 21–22

5 – 8 II¹1565 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Exodum*, II. 3a (ed. Petit, p. 240)

4 – 8 II¹1565 K cap. O 1, 20 (212v[8]9–13); *deest in V H^l; PG 86, 2085, 55 – 2088, 4*

*^{II²}/_{L^c cap. O 13} **Τίτλος β'** Περὶ ὁρίων, ὅτι οὐ χρὴ ταῦτα μετάγειν.
γ' Περὶ ὁρίων, ὅτι οὐ χρὴ μετάγειν αὐτά.

II¹1566 / K cap. O 2, 1

*^{II²2094}/_{L^c cap. O 13, 1}

Τοῦ Δευτερονομίου·

Οὐ μετακινήσεις ὅρια τοῦ πλησίον σου, ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου. 5

II¹1567 / K cap. O 2, 2

*^{II²2095}/_{L^c cap. O 13, 2}

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐπικατάρατος ὁ μετατιθεὶς ὅρια τοῦ πλησίον. Καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός· Γένοιτο, γένοιτο. 10

II¹1568 / K cap. O 2, 3

*^{II²2097}/_{L^c cap. O 13, 4}

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἄσεβεῖς ὅριον ὑπερέβησαν.

5 – 6 II¹1566 Deut. 19, 14 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 133) **9 – 10 II¹1567**
 Deut. 27, 17 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 144) **13 II¹1568** Iob 24, 2¹

1 Titlos (a) K (212v13–14) **2 Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* **4 – 6 II¹1566** K
 cap. O 2, 1 (212v[14]15–16); V cap. O 3, 1; *deest in H^I*; PG 96, 209, 49–50 **8 – 10**
II¹1567 K cap. O 2, 2 (212v[16]17–18); V cap. O 3, 2; *deest in H^I*; PG 96, 209, 51–52
12 – 13 II¹1568 K cap. O 2, 3 (212v[18]19); V cap. O 3, 3; *deest in H^I*; PG 96, 209,
 53

1 Titlos (a) ὅτι] *praem.* καὶ K^{pin} **2 Titlos (b)** γ' [*propt. mg. resect. non liquet*
in A^{I pin} (*γ' secund. ser.*), *praem.* τίτλος V^{W txt} ὁρίων – αὐτά] ὄροθεσίων, καὶ ὅτι ὁ
(sic) χρὴ ταῦτα μετακινεῖν V^{W txt} μετάγειν αὐτά] αὐτὰ μετάγειν ἢ σαλεύειν V^{E pin}
 V^{O pin}, ταῦτα μετάγειν V^{W pin}

II¹1566 Τοῦ] *om.* V **II¹1567** (a) K (b) *s. a.* V **II¹1568** (a) K (b) Ἰώβ V^EV^O (c) *s. a.* V^W

13 ὅρια V^W

II¹1569 / K cap. O 2, 4

*II²2098 /
L^c cap. O 13, 5

Τῶν Παροιμιῶν.

Μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἀ ἔθεντο οἱ πατέρες σου.

II¹1570 / K cap. O 2, 5

5 Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ ζ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

"Ἐστι τινὰ τῶν ἰχθύων ἀ καὶ μιμεῖσθαι ἄξιον, πῶς τὰ γένη αὐτῶν,
ἐκαστα τὴν ἐπιτηδείαν αὐτοῖς διανειμάμενα χώραν, οὐκ ἐπεμβαί-
νει ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς οἰκείοις ὅροις ἐνδιατρίβει. Οὐδεὶς γεω-
μέτρης παρ' αὐτοῖς κατένειμεν τὰς οἰκήσεις· οὐ τείχεσι περιγέ-
10 γραπταὶ, οὐχ' ὁροθεσίοις διώρισται· αὐτομάτως ἐκάστω τὸ χρήσι-
μον ἀποτέτακται. Οὗτος μὲν γάρ ὁ κόλπος τάδε τὰ γένη τῶν Ἰ-
χθύων βόσκει, κάκεῖνος ἔτερα, καὶ τὰ ὡδε πληθύνοντα, ἅπορα
παρ' ἑτέροις. Οὐδὲν ὅρος ὀξείας κορυφαῖς ἀνατεταμένον διῆστη-
σιν, οὐ ποταμὸς τὴν διάβασιν ἀποτέμνεται, ἀλλὰ νόμος τίς ἐστι
15 φύσεως, ἵσως καὶ δικαίως κατὰ τὸ ἐκάστου χρειῶδες τὴν δίαιταν
πᾶσιν ἀποπληρῶν. Ἀλλ' οὐχ' ἡμεῖς τοιοῦτοι, ὅπότε μεταίρομεν
ὅρια αἰώνια ἀ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν. Παρατεμνόμεθα γῆν, συνά-

16 – 17 Prov. 22, 28 17 – 872, 2 συνάπτομεν – τί] Is. 5, 8

3 II¹1569 Prov. 22, 28 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 107) 6 – 872, 3 II¹1570 Ἐστι –
θάλασσαν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 3–4 (ed. Mendi-
eta†/Rudberg, p. 118, 19 – 119, 12)

2 – 3 II¹1569 K cap. O 2, 4 (212v[19]20); V^{EVO} cap. O 3, 4; V^W cap. O 3, 5; *deest in*
H^I; PG 96, 212, 1–2 5 – 872, 8 II¹1570 K cap. O 2, 5 (212v[21]22–213r24); V^{EVO}
cap. O 3, 5; V^W cap. O 3, 6; *deest in* H^I; PG 96, 212, 3–27

II¹1569 (a) K (b) s. a. V II¹1570 (a) K (b) Βασιλείου V βασιλίου V^W

3 μέταιρε] *scripsi*, μέτερε K V αἰώνια] *om.* V^W ἔθετο V^O 6 Ἐστι] εἰσὶ *e corr.*
V^W γένη] *om.* V^W 7 ἐκαστα] ἐκάστω V^W τὴν] *om.* K 8 – 9 γεωμέτρης V^W,
γεωμέτρος V^O 9 κατανέμει V^W 10 οὐκοροθεσίοις V^{EVO}, οὐχώροθεσίοις *e corr.*
V^W 10 – 11 αὐτομάτως – ἀποτέτακται] *om.* V^{EVO} 11 γένει V^{EVO} *e corr.* 12 βό-
σκειν V^O 13 ἑτέροι (*sic*) V^O οὐδὲ ἐν ὅρος V^{WVO}, οὐδὲ ἐν ὅρος V^E ἀναπετά-
μενον K 15 φύσεων K ἵσος V^W δίκαιως V^E, δίκαιος V^W 16 πᾶσιν] *om.* V^W
ἀποπληρῶν] ἀπονέμων V^W μεταίρομεν] *scripsi* (*ed.*), μετέρομεν K^{a. c.} V, μετέρω-
μεν K^{p. c. in mg.} 17 παρατεμνώμεθα V^W, -τέμνωμεν V^{EVO} 17 – 872, 1 συνάπτωμεν
V^W

πτομεν οἰκίαν πρὸς οἰκίαν καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρόν, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφελώμεθα τί. Οἶδε τὰ κήτη τὴν ἀφωρισμένην παρὰ τῆς φύσεως δίαιταν, τὴν ἔξω τῶν οἰκουμένων ὅρων κατεῖληφεν θάλασσαν, τοῖς μεγίστοις τῶν ὄρέων κατὰ τὸ μέγεθος ἐοικότα, ώς οἱ τεθεαμένοι φασί, καὶ μένουσιν ἐν τοῖς οἰκείοις ὅροις, μήτε ταῖς νήσοις μήτε ταῖς παραλίοις χώραις λυμαινόμενα. Οὕτω μὲν οὖν ἔκαστον γένος, ὥσπερ πόλεσιν ἢ κώμαις τισὶν ἢ πατρίσιν ἀρχαίαις, τοῖς ἀποτεταγμένοις αὐτοῖς τῆς θαλάσσης μέρεσιν αὐλίζεται.

4 – 8 τοῖς – αὐλίζεται] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 4 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 119, 15–19)

1 καὶ – ἀγρόν] *om. VEV^O* **2** ἀφορισμένην *VEV^O*, ἡφορισμένην *K* **3** κατεῖληφα *V^E a. c. ut videtur*, κατεῖληφθαι (*sic*) *V^E p. c. V^O*, κατηλεῖφθαι *V^W* **5** τὰς νήσους *K* **6** ταῖς] τὰς *K V^O* παράλοις *V^W*, παραλίας *K* χώρησι (*sic*) *V^W*, χώρας *K* λοιμαινόμενα *VEV^O*, λυμενόμενα *V^W a. c.* **7** ἀρχαίοις *V^O* **8** αὐλίζεται] αὐλίζονται *K*, *an legendum* ἐναυλίζεται (*ed.*)?

Τίτλος <γ'> Περὶ ὁδοῦ ἀγαθῆς καὶ πονηρᾶς, καὶ ὅτι χρὴ <τὰ σκολιὰ πράγματα καὶ> τὰς σκολιὰς ὁδοὺς ἐκκλίνειν, καὶ μετὰ τῆς εὐθείας πορεύεσθαι.

*II²/
R cap. O 3
et O 4

δ' Περὶ ὁδοῦ ἀγαθῆς καὶ πονηρᾶς, καὶ ὅτι χρὴ τὰ σκολιὰ πράγματα καὶ τὰς σκολιὰς ὁδούς ἐκκλίνειν, καὶ μετὰ τῆς εὐθείας πορεύεσθαι.

<II¹suppl. 358 / V cap. O 4, 1>

II¹1571 / K cap. O 3, 1

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

10 Οἱ ἐπιλανθανόμενοι ὁδὸν δικαίαν ἡσθένησαν ἐκ βροτῶν.

1 – 2 ὅτι – ἐκκλίνειν] cf. II¹ / K^{pin} ΠαραπομπὰI Π 12 et X 8 2 σκολιὰ πράγματα]
cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Σ 5 7 II¹suppl. 358 / V cap. O 4, 1 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

10 II¹1571 Iob 28, 4²

1 – 3 **Titlos (a)** K (213v1–3) 4 – 6 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^I txt* 9 – 10
II¹1571 K cap. O 3, 1 (213v[3]4–5); V cap. O 4, 2; P cap. O 3, 10; L^c cap. O 1, 10;
deest in H^I; PG 96, 212, 35–36

1 – 3 **Titlos (a)** 1 Τίτλος] *om. K^{pin}* γ'] *supplevi, om. K* 1 – 2 τὰ – καὶ¹] *supplevi e K^{pin}, om. K^{txt}* 4 – 6 **Titlos (b)** 4 δ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (δ' secund. ser.), om. V^{O txt} (δ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt}* χρὴ] *praem. οὐ V^{O pin}* 5 – 6 μετὰ – εὐθείας] τῇ εὐθείᾳ V^{E pin} V^{O pin} 6 πορεύεσθαι] *add. καὶ ἀγαθῆ καὶ δικαία ὁδῶ V^{E pin} V^{O pin}*

II¹1571 (a) K (b) Ἰώβ P L^c Ἰώβ P L^c (c) *s. a. V*

10 Οἱ] *om. L^c* δικαίων L^c βρωτῶν V

II¹1572 / K cap. O 3, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἄρχὴ ὁδοῦ ἀγαθῆς τὸ ποιεῖν τὰ δίκαια·
δεκταὶ δὲ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θυσιῶν αἷμα.

II¹1573 / K cap. O 3, 3

5

Τῶν αὐτῶν·

Οδοὺς τὰς ἐκ δεξιῶν οἴδεν ὁ θεός,
διεστραμμέναι δέ εἰσιν αἱ ἐξ ἀριστερῶν.

II¹1574 / K cap. O 3, 4

Τῶν αὐτῶν·

10

Ο φυλάσσων τὰς ἔαυτοῦ ὁδοὺς τηρεῖ τὴν ἔαυτοῦ ψυχήν.

II¹1575 / K cap. O 3, 5

Τῶν αὐτῶν·

Ἄσεβὴς ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης.

3 – 4 II¹1572 Prov. 16, 7^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 80) **7 – 8 II¹1573** Prov. 4, 27a^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 34) **11 II¹1574** Prov. 16, 17³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82) **14 II¹1575** Prov. 17, 23² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 89)

2 – 4 II¹1572 K cap. O 3, 2 (213v[5]6–7); V cap. O 4, 3; P cap. O 3, 11; L^c cap. O 1, 11; *deest in H^l*; PG 96, 212, 37–38 **6 – 8 II¹1573** K cap. O 3, 3 (213v[7]8–9); V cap. O 4, 4; *deest in H^l*; PG 96, 212, 39–40 **10 – 11 II¹1574** K cap. O 3, 4 (213v[9]10–11); *deest in V H^l* **13 – 14 II¹1575** K cap. O 3, 5 (213v[11]12); *deest in V H^l*

II¹1572 Τῶν] *om.* V P L^c **II¹1573** (a) K (b) *s. a.* V

3 τὸ] *om.* V P L^c **τὰ]** *om.* P L^c **4 δεκτὴ** L^c **δὲ]** *om.* K θυσιῶν αἷμα] θύειν θυσίας LXX (*sed cf.* Prov. 21, 3²) **7 θεός]** κύριος V

II¹1576 / K cap. O 3, 6

Τῶν αὐτῶν·

Ὥσα σκολιάζων τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἀτιμασθήσεται.

II¹1577 / K cap. O 3, 7

5 Τῶν αὐτῶν·

Πρὸς τοὺς σκολιοὺς σκολιὰς ὁδοὺς ἀποστέλλει ὁ θεός.

II¹1578 / K cap. O 3, 8

*II²2084 /
R cap. O 4, 3

Τῶν αὐτῶν·

10 Τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς,
ό δὲ φυλάσσων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται ἀπ' αὐτῶν.

<II¹suppl. 359 / V cap. O 4, 8>

11 II¹suppl. 359 / V cap. O 4, 8 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1576 Prov. 14, 2 ² (Wahl, <i>Proverbien-Text</i> , p. 70)	6 II¹1577 Prov. 21, 8 ¹
(Wahl, <i>Proverbien-Text</i> , p. 100–101)	9 – 10 II¹1578 Prov. 22, 5 ^{1–2} (Wahl, <i>Proverbien-Text</i> , p. 104)

2 – 3 II¹1576 K cap. O 3, 6 (213v[12]13); V cap. O 4, 5; P cap. O 4, 3; L ^c cap. O 2, 4; <i>deest in H^l; PG 96, 212, 42–43</i>	5 – 6 II¹1577 K cap. O 3, 7 (213v[13]14); V cap. O 4, 6; P cap. O 4, 4; L ^c cap. O 2, 5; <i>deest in H^l; PG 96, 212, 43–44</i>	8 – 10 II¹1578 K cap. O 3, 8 (213v[14]15–16); V cap. O 4, 7; <i>deest in H^l; PG 96, 212, 45–47</i>
---	--	---

II¹1576 (a) K (b) s. a. V P L^c **II¹1577** (a) K (b) s. a. V P L^c **II¹1578** (a) K (b) s. a. V

3 ασκωλιάζων (sic) L^c	ταῖς ὁδοῖς L^c	6 σκολιὰς] praem.	καὶ L^c	ἀποστελεῖ V
9 τρίβολος V^EV^O	παγίδαις K^{p. c. ut videtur} V^EV^O			

*II²2076 /
R cap. O 3, 4

II¹1579 / K cap. O 3, 9

Τῶν αὐτῶν·

Αἱ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπουσιν,
προπορεύονται καὶ φωτίζουσιν, ἔως κατορθώσῃ ἡ ἡμέρα.

*II²2086 /
R cap. O 4, 5

II¹1580 / K cap. O 3, 10

5

Τῶν αὐτῶν·

Ἐστιν ὁδὸς ἥ δοκεῖ ὄρθὴ εἶναι παρὰ ἀνθρώποις,
τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς πυθμένα Ἅδου.

II¹1581 / K cap. O 3, 11

Τῶν αὐτῶν·

10

Εἰ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθάς,
εῦροσαν ἂν τρίβους δικαιοσύνης λείους.

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 62.3./69.3. (ed. Ihm, p. 925)

3 – 4 II¹1579 Prov. 4, 18^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 33) 7 – 8 II¹1580 Prov. 14, 12^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 71) 11 – 12 II¹1581 Prov. 2, 20^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 25–26)

2 – 4 II¹1579 K cap. O 3, 9 (213v[mg]17–19); V cap. O 4, 9; *deest in H¹*; PG 96, 212, 49–51 6 – 8 II¹1580 K cap. O 3, 10 (213v[19]20–21); V cap. O 4, 10; P cap. O 3, 13; L^c cap. O 1, 13; *deest in H¹*; PG 96, 212, 52–53 10 – 12 II¹1581 K cap. O 3, 11 (213v[21]22–23); V cap. O 4, 11; P cap. O 3, 14; L^c cap. O 1, 14; *deest in H¹*; PG 96, 213, 1–2

II¹1579 (a) K (b) s. a. V^W (c) s. d. V^EV^O II¹1580 (a) K P (b) s. a. V L^c II¹1581 (a) K V^W P (b) s. a. V^EV^O L^c

4 κατορθώσει V^EV^O 7 ᾧ] ἡ P, ᾧ V^EV^O, ᾧ V^W ὄρθὴ] *post ἀνθρώποις transpos.* L^c εἶναι] *om.* K 8 ἄδου V^E 11 Ei] *rubricatoris vitio deest in L^c* 12 εῦρωσαν V^WV^O, εῦρωσαν V^E δικαιοσύνης] τὰς τῶν δικαίων V^EV^O λίους V, λείας K, λείας L^c

II¹1582 / K cap. O 3, 12

Τῶν αὐτῶν·

Τρίβοι ζωῆς ἐκκλίνουσιν ἀπὸ κακῶν.

II¹1583 / K cap. O 3, 13

*II²2083 /
R cap. O 4, 2

5 Τῶν αὐτῶν·

Εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ ἐνώπιον ἀνδρός,
καὶ οὐκ ἀγαπᾷ τοῦ ἀποστρέψαι ἀπ’ αὐτῶν·
ἀποστρέφειν δὲ δεῖ ἀπὸ ὁδοῦ σκολιᾶς καὶ κακῆς.

II¹1584 / K cap. O 3, 14

10 Τῶν αὐτῶν·

Ὥρθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς ποσίν,
μὴ ἐκκλίνης εἰς τὰ δεξιὰ μὴ δὲ εἰς τὰ ἀριστερά,
ἀπόστρεψον σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς.

3 II¹1582 Prov. 16, 17¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82) **6 – 8 II¹1583** Prov. 22, 14a^{1–3} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 106) **11 II¹1584** [Ὥρθὰς – ποσίν] Prov. 4, 26¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 34) **12 – 13** μὴ – κακῆς] Ibid. 4, 27^{1–2} (Wahl, p. 34)

2 – 3 II¹1582 K cap. O 3, 12 (213v[23]24); V cap. O 4, 12; P cap. O 3, 15; L^c cap. O 1, 15; *deest in H^l*; PG 96, 213, 3 **5 – 8 II¹1583** K cap. O 3, 13 (213v[24]214r1–3); *deest in V H^l* **10 – 13 II¹1584** K cap. O 3, 14 (214r[3]4–6); V cap. O 4, 13; P cap. O 3, 16; L^c cap. O 1, 16; *deest in H^l*; PG 96, 213, 4–5

II¹1582 (a) K V^W P (b) s. a. V^EV^O L^c **II¹1584** (a) K (b) s. a. V P (c) s. d. L^c

3 ἐκκλίνουσιν] ἐκκαινουσιν P **12** ἐκκληης P τὰ²] *om.* V^W **13** ἀπόστρεψον – κακῆς] *om.* V^EV^O L^c

II¹1585 / K cap. O 3, 15

Τῶν αὐτῶν·

”Ω οἱ ἐγκαταλιπόντες ὄδοὺς εὐθείας,
τοῦ πορευθῆναι ἐν ὄδοῖς σκότους,
οἱ εὐφραινόμενοι ἐπὶ κακοῖς
καὶ χαίροντες ἐπὶ δια<στροφῆ> κακῆ,
ὧν αἱ τρίβοι σκολιαὶ
καὶ καμπύλαι αἱ τροχιαὶ αὐτῶν,
τοῦ μακράν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὄδοῦ εὐθείας
καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης.

5

10

II¹1586 / K cap. O 3, 16

*II²2081 /
R cap. O 3, 9

Ιερεμίου προφήτου·

Τάδε λέγει κύριος· Στῆτε ἐπὶ ταῖς ὄδοῖς καὶ ἰδετε, καὶ ἐρωτήσατε
ὄδοὺς κυρίου, καὶ ἰδετε ποία ἔστιν ἡ ὄδος ἡ ἀγαθή, καὶ βαδίζετε
ἐν αὐτῇ.

15

<II¹suppl. 360 / V cap. O 4, 15>

16 II¹suppl. 360 / V cap. O 4, 15 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

<p>3 – 10 II¹1585 Prov. 2, 13¹–16² (Wahl, <i>Proverbien-Text</i>, p. 25) Ier. 6, 16 (Wahl, <i>Prophetenzitate</i>, p. 503–504)</p>	<p>13 – 15 II¹1586</p>
--	--

<p>2 – 10 II¹1585 K cap. O 3, 15 (214r[6]7–8); V^W cap. O 4, 14; L^C cap. O 2, 13; <i>deest in V^EV^O H^I</i></p>	<p>12 – 15 II¹1586 K cap. O 3, 16 (214r[8]9–11); V^EV^O cap. O 4, 14; V^W cap. O 4, 15; <i>deest in H^I; PG 96, 213, 6–8</i></p>
---	--

II¹1585 (a) K (b) s. a. V^W II¹1586 (a) K (b) Ιερεμίου V

3 ”Ω] ὢ V^W, *rubricatoris vitio deest in L^C* ἐγκαταλείποντες V^W 4 πορεύεσθαι V^W
 5 – 10 οἱ – γνώμης] *om. K* V^W 5 κακοῖς] *scripti* (*LXX et *II²962 / T cap. Δ 17, 10*),
 καιροῖς L^C 6 διαστροφῇ] *scripti* (*II²962 / T cap. Δ 17, 10 *et LXX*), διὰ ἡ (ἡ *manu
rubricatoris*) L^C 9 μακράν σε] *scripti* (*LXX et *II²962 / T cap. Δ 17, 10*), μακάριόν
 σε L^C 10 ἀλλότριον] *scripti* (*LXX et *II²962 / T cap. Δ 17, 10*), ἀλλοτρίαν L^C
 13 – 14 καὶ² – ἰδετε] *om. V^W* 14 εἰδετε K 14 – 15 καὶ² – αὐτῇ] *om. V^W*

II¹1587 / K cap. O 3, 17

Σοφία Σολομῶντος·

Μὴ ἐπισπᾶσθε ὅλεθρον ἐν ἔργοις χειρῶν ὑμῶν.

II¹1588 / K cap. O 3, 18

*II²2087 /
R cap. O 4, 6

5 Άπὸ τοῦ Σιράχ·

Μὴ λίκμα ἐν παντὶ ἀνέμῳ,
καὶ μὴ πορεύου ἐν πάσῃ ἀτραπῷ.

<II¹suppl. 361 / V cap. O 4, 18>**II¹1589 / K cap. O 3, 19**

*II²2088 /
R cap. O 4, 7

10 Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐαὶ τοῖς ἐκτεταμένοις εἰς ὄδοις σκολιάς·
καὶ τί ποιήσετε, ὅταν ἐπισκέπτηται ὁ κύριος;

<II¹suppl. 362 / V cap. O 4, 19>

8 II¹suppl. 361 / V cap. O 4, 18 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

13 II¹suppl. 362 / V cap. O 4, 19 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II ¹ 1587 Sap. 1, 12 ²	6 – 7 II ¹ 1588 Sir. 5, 9 ^{1–2} (Wahl, <i>Sirach-Text</i> , p. 57)	11
II ¹ 1589 Οὐαὶ – σκολιάς] Sir. 2, 16 La (2, 14 ¹ LXX; Wahl, <i>Sirach-Text</i> , p. 48)		12
καὶ – κύριος] Ibid. 2, 14 ² (Wahl, p. 48)		

2 – 3 II ¹ 1587 K cap. O 3, 17 (214r[11]12); V ^E V ^O cap. O 4, 16; V ^W cap. O 4, 17; <i>deest in H^I</i> ; PG 96, 213, 11–12	5 – 7 II ¹ 1588 K cap. O 3, 18 (214r[12]13–14); V ^E V ^O cap. O 4, 17; V ^W cap. O 4, 18; P cap. O 4, 6; L ^c cap. O 2, 8; <i>deest in H^I</i> ; PG 96, 213, 13–14	10 – 12 II ¹ 1589 K cap. O 3, 19 (214r[14]15–16); V ^W cap. O 4, 20; <i>deest in V^EV^O H^I</i>
---	---	--

II¹1587 (a) K (b) Σολομῶντος V II¹1588 (a) K (b) Σιράχ V^W P L^c (c) s. a. V^EV^O
II¹1589 (a) K (b) s. a. V^W

3 ἐν – χειρῶν] ἔργων χειρὸς K 7 πᾶσι V^EV^O

II¹1590 / K cap. O 3, 20

Ἐκ τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς α'.

Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

II¹1591 / K cap. O 3, 21

5

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ<ν> α' ψαλμόν·

Οἱ τὸ κακὸν φεύγοντες, οὐκ ἔὰν ἄπαξ που ἡ δεύτερον ἐκκλίνωσι τὴν ἀμαρτίαν, ἐπαινετοί, ἀλλ' ἔὰν δυνηθῶσι τοῦ κακοῦ τὴν πεῖραν εἰς τὸ παντελὲς διαδρᾶναι. Ἀρχὴ γὰρ πρὸς τὴν ἀνάληψιν τῶν καλῶν ἡ ἀναχώρησις τῶν κακῶν.¹⁰ Ἔκκλινον γάρ φησιν ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, σοφῶς καὶ ἐντέχνως εἰσάγων πρὸς ἀρετήν, τὴν ἀναχώρησιν τῆς κακίας ἀρχὴν ποιούμενος τῶν καλῶν.

II¹1592 / K cap. O 3, 22

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ Ὑποθῆκαι παρθένοις, τῶν Ἐπῶν·

15

Μήτ' αἰσχρῶν ποτε μηδέν, Μήτε τῶν αἰσχρῶν ποτὲ μηδέν,

10 – 11 Ps. 36, 27¹

3 – 4 **II¹1590** I Thess. 5, 21–22 **7 – 9** **II¹1591** Οἱ – διαδρᾶναι] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in Psalmum I*, 3 (PG 29, 217, 20–23) **9 – 12** Ἀρχὴ – καλῶν] IBID., 3–4 (PG 29, 217, 32–38) **16 – 881, 23** **II¹1592** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 45–50 (PG 37, 582, 1–6)

2 – 4 **II¹1590** K cap. O 3, 20 (214r[mg]17–18); V^EV^O cap. O 4, 20; V^W cap. O 4, 22; *deest in H^I*; PG 96, 213, 20–21 **6 – 12** **II¹1591** K cap. O 3, 21 (214r[18]19–214v3); V^EV^O cap. O 4, 21; V^W cap. O 4, 23; *deest in H^I*; PG 96, 213, 22–29 **14 – 881, 23** **II¹1592** K cap. O 3, 22 (214v[3–4]5–23); *deest in V H^I*

II¹1590 (a) K (b) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς V^EV^O (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^W **II¹1591** (a) K τὸν] *scripsi*, το *cod.* (b) Βασιλείου V βασιλίου V^W

3 δοκιμάσαντες V^EV^O κατέχεται V^EV^O **7** οὐκ ἔὰν] *scripsi* (ed.), οὐκ ἐ ἀν V^E, οὐκ ε ἀν V^O, οὐ καὶ ἀν V^W, οὐχ' ἐν K ἄπαξ ποῦ V^W, ἄπαξ (*sic*) V^EV^O ἐκκλίνουσι K **8** τῆς ἀμαρτίας K **10** γάρ φησιν] γὰρ V^W **11** πρὸς] εἰς V^EV^O

- δ πλείοσιν εῦαδε,
ρέξης,
- Μήτ' ἀγαθοῦ
λήξειας, ὅ κεν
5 στυγέουσι κάκιστοι.
- "Ἐρδειν δ' εὐκλείης μὲν
ἐπάξια." Ήν δ' ἀπέησιν,
- 10 Μή σέ γ' ἀνιάτω
ψεύστης λόγος,
- ἀλλ' ἵθι πρόφρων
- Τήνδ' ὁδόν.
- 15 Οἱ δ' ὑλάοιεν
- ἐτώσια·
οὐδὲν ἔρωτος
- 20 Θειοτέρου
βλάψουσιν.
Ο δὲ φθόνος
ὄμματα τήκοι.
- ὅ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκει,
πράξης,
- μήτε τοῦ καλοῦ
παύσῃ, ὅπερ ἂν
μισοῦσιν οἱ κακοί.
- Πράττειν δὲ δόξης μὲν
ἄξια. Εὰν δὲ μακρὰν ὑπάρχῃ,
- μή σε λυπείτω
ό ψευδῆς λόγος
(τουτέστιν ὁ μὴ γινόμενος ἐπὶ¹⁴
τῷ καλῷ ἔπαινος),
ἀλλὰ πράττε καὶ πορεύου
προθύμως
- ταύτην τὴν ὁδόν (τουτέστιν τὴν
καλήν).
- Οὗτοι δὲ ὑλακτοῖεν (τουτέστιν οἱ
κακοί),
μάταια·
οὐδὲ τὸν πόθον
- τὸν θεῖον
ἀδικήσουσιν.
Ο δὲ φθόνος αὐτῶν
τοὺς ὄφθαλμοὺς κατατήκοι.

1 εῦαδε] *scripsi* (ed.), εῦα δὲ K 7 ἀπέησιν] *scripsi* (ed.), ἀπεῆσιν K 10 – 11
τουτέστιν – ἔπαινος] *interpretatio esse videtur ab excerptore addita* 14 Τήνδ'
scripsi, τὴν δ' K, τὴν ed. 14 – 15 τουτέστιν – καλήν] *vide l. 10 – 11* 16 ὑλάοιεν]
scripsi (ed.), ὑλαοῖ ἐν K 16 – 17 τουτέστιν – κακοί] *vide l. 10 – 11*

II¹1593 / K cap. O 3, 23

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Σπινθήρ ἀνάπτει καὶ βραχὺς πολλὴν φλόγα,
Σπάραγμ' ἔχιδνης πολλάκις διώλεσεν.
Τοῦτ' οὖν ὄρῶν, ἔκκλινε καὶ μικρὸν βλάβος·
Μικρὸν μέν εστιν, εἰς δὲ μεῖζον ἔρχεται.

5

II¹1594 / K cap. O 3, 24

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ πονηρὸν κεφαλαίου·

Πηγὴ κακῶν, μὴ βλύζε, μὴ μάταια φρήν.
Εἰ δ' οὖν σύ, γλῶσσα, μὴ δέχου τὸν βόρβορον.
Εἰ δ' οὖν σύ, χείρ γε, μὴ δέχου τὰ χείρονα.
Οὕτως ἂν εἰκὼν ἡμῖν ἄφθαρτος μένοι.

10

II¹1595 / K cap. O 3, 25

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Δοιαὶ γὰρ Δύο γὰρ

15

3 – 6 II¹1593 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 49–52 (PG 37, 931, 13 – 932, 3) **9 – 12 II¹1594** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, re vera II,1,61 (*Lamentatio*), 5–8 (PG 37, 1405, 1–4) **15 – 883, 15 II¹1595** Δοιαὶ – κακίστοις^{1]} GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 33–37 (PG 37, 581, 3–7)

2 – 6 II¹1593 K cap. O 3, 23 (214v[24]215r1–4); V^{EVO} cap. O 4, 22; V^W cap. O 4, 24; *deest in H^I*; PG 96, 213, 30–33 **8 – 12 II¹1594** K cap. O 3, 24 (215r[4]5–8); V^{EVO} cap. O 4, 23; *deest in V^W H^I*; PG 96, 213, 34–37 **14 – 883, 18 II¹1595** K cap. O 3, 25 (215r[8]9–215v4); *deest in V H^I*

II¹1593 (a) K τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων *cod.* Γνωμῶν] *scripsi*, γνώμων *cod.* (b) Τοῦ Θεολόγου V^{EVO} (c) s. a. V^W **II¹1594** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^O (c) s. a. V^E

4 σπάραγμα V^W 5 τοῦτο V ἔκκλινον V 9 μάταια] *sic acc.* K V^{EVW}, ματαία *ed.* 11 χείρ γε] *correxi* (*ed.*), χείρ δὲ K, χείρ V^{EVO} δέχου] γράφε V^{EVO} 12 οὗτος V^{EVO} εἰκὼν] *post ἡμῖν transpos.* V^{EVO} 15 Δοιαὶ] *correxi* (*ed.*), δύαι K

- μερόπεσσιν ὁδοί,
καὶ δισσὸν ὄνειδος·
τοῖς ἀνθρώποις ὁδοί,
καὶ διπλοῦν ὄνειδος·
- ‘Η μὲν γὰρ κακὴ
καὶ εἰς τέλος
5 ἵσον ἄγουσα,
ἡ μὲν γὰρ κακὴ
καὶ εἰς τέλος
δύμοιον φέρουσα,
- ‘Η δ’ ἀγαθὴ
καὶ τῆσδε φίλον
τέλος, ὡς ἐπέοικεν.
ἡ δὲ ἀγαθὴ
καὶ ταύτη φίλον
καὶ αἴσιον τέλος, ὡς πρέπει.
- Μῶμος δ’ ἀμφοτέρησιν.
10 Εἶπεν γλώσσης
τί κεν ἦν
Μέμψις δὲ ταῖς δυσίν·
ἐπειδὴ τῆς γλώσσης
τί ἂν ὑπάρχοι
- Φέρτερον,
εἰ μούνοισιν
ἐπέχραε
15 τοῖσι κακίστοις;
βέλτιον,
εἰ μόνοις
ἐπεβάρει
τοῖς κακίστοις;
- Σὺ δέ μοι φράδμων
καὶ ἐπίσκοπος εἴναι
Σὺ δέ μοι περιεσκεμμένος
φύλαξ γενοῦ
τῶν δύο.
- Ἀμφοτέρων.

II¹1596 / K cap. O 3, 26

20 Ἐκ τῶν αὐτῶν.

- Πρόφρων μὲν
τρηχεῖαν
ἴθι τρίβον·
εἰ δ’ ἐπιβαίης,
Προθύμως μὲν
τὴν τραχεῖαν
πορεύου ὁδόν·
ἔὰν δὲ ἐπιβῆς,

16 – 18 Σὺ¹ – Ἀμφοτέρων] IBID., 39–40 (PG 37, 581, 9–10) 21 – 884, 10 II¹1596 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 62–65 (PG 37, 583, 5–8)

20 – 884, 10 II¹1596 K cap. O 3, 26 (215v[4]5–18); *deest in V H¹*

3 γὰρ¹] γάρ τε ed. 10 ἐπεὶ¹] *correxi* (ed.), ἐπὶ K ἐπεὶ²] *scripsi*, ἐπὶ K 14 ἐπεβά-
ρει] *scripsi*, ἐπιβαρεῖ K 17 εἴναι] *correxi* (ed.), ἐπεκόπος K^{a,c}, ἐπαικόπος K^b. c. in mg.
(ζ<ή>τ<ει> in mg.)

Σκέπτεο	λογίζου	
μή τις ὅλισθος,	μήπως τις ὅλισθος συμβῇ,	
ὅπως ἐπὶ τέρμα	ὅπως ἐπὶ τὸ τέλος	
πελάσ<σ>ης	προσεγγίσῃς	
Ἄπτωτος, στεινὸν δὲ	όρθος, στενὸν δὲ	5
διεξελάσῃς πυλῶνα,	διαπεράσῃς πυλῶνα,	
Ἐνθα φάος τε κλέος τε	ἐνθα καὶ φῶς καὶ δόξα	
κακῶν τε	καὶ κακῶν	
ἄ<μ>πνευσις	ἀπόπαυσις	
ἀπάντων.	ἀπάντων.	10

II¹1597 / K cap. O 3, 27

Ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν.

Νόει τὰ πάντα, πρᾶσσ' ἀ δὲ πράσσειν θέμις.

II¹1598 / K cap. O 3, 28

Τοῦ ἀγίου Ἰουστίνου, ἐκ τοῦ α' λόγου τῆς ἀπολογίας αὐτοῦ.

15

Οὐ μόνον μὴ ἔπεσθαι τοῖς ἀδίκως τί πράξασιν ἢ δογματίσασιν ὁ σώφρων λόγος ὑπαγορεύει, ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς τρόπου καὶ πρὸ τῆς αὐτοῦ ψυχῆς τὸν φιλαληθῆ, καν θάνατος ἀπειλῆται, τὰ δίκαια λέγειν τε καὶ πράττειν αἰρεῖσθαι.

13 II¹1597 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,30 (*Versus iambici acrostichi*), 13 (PG 37, 909, 12) 16 – 19 II¹1598 IUSTINUS MARTYR, *Apologia pro Christianis ad Antoninum imperatorem*, I, 2, 1 (3–7) (ed. Munier, p. 128)

12 – 13 II¹1597 K cap. O 3, 27 (215v[19]20); *deest in V H^I* 15 – 19 II¹1598 K cap. O 3, 28 (215v[21]22–216r2); *deest in V H^I*

II¹1598 α'] *sic* K

4 πελάσσῃς] *scripsi* (ed.), πελάσης K 6 πυλῶνα] πυλεῶνα *ed.* 8 κακῶν τε] κακῶν τ' *ed.* 9 ἄμπνευσις] *correxi* (ed.), ἄπνευσις K 13 πρᾶσσε δ' ἀ *ed.* 18 αὐτοῦ] *scripsi*, αὐτοῦ K, ἔαυτοῦ *ed.* φιλαληθῆ] *sic acc.* K

II¹1599 / K cap. Ο 3, 29

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως·

Ἐπιγνῶμεν τὰς παγίδας καὶ πόρρωθεν αὐτῶν βαδίζωμεν. Ἐπιγνῶμεν τοὺς κρημνοὺς καὶ μὴ δὲ ἐγγὺς γινώμεθα. Τοῦτο ἀσφαλείας
5 ἡμῖν ἔσται μεγίστης ὑπόθεσις, τὸ μὴ ἀμαρτήματα φεύγειν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀδιάφορα μὲν εἶναι δοκοῦντα, πρὸς δὲ τὰς ἀμαρτίας ἡμᾶς ὑποσκελίζοντα.

II¹1600 / K cap. Ο 3, 30

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α' Παιδαγωγοῦ·

10 Ἡ τῶν κακῶν ἀπαλλαγὴ σωτηρίας ἔστιν ἀρχή.

II¹1601 / K cap. Ο 3, 31

Ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Οὐ μὲν φρόνιμος τὰ χαλεπὰ καὶ πρὶν παθεῖν ἐφυλάξατο, ὁ δὲ ἐκ τῆς πείρας ἔαυτὸν ἐπανορθούμενος, οὐδὲ οὗτος ἄφρων· ἀλογώτατος
15 δὲ ὁ μὴ δὲ τὰ συμβαίνοντα τιθέμενος ἀναγκαῖα φυλάγματα.

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 1.31./28. (ed. Ihm, p. 17)

3 – 7 II¹1599 JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad populum Antiochenum*, XV (*In calamitatem civitatis Antiochiae*), 4 (PG 49, 158, 44–49) **10 II¹1600** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Paedagogus*, I. Cap. VI. 26, 3 (ed. Stählin/Treu, p. 106, 1–2) **13 – 15**

II¹1601 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VI, locus non repertus, Fr. 62 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 227, 30 – 228, 3); Holl, n° 301

2 – 7 II¹1599 K cap. Ο 3, 29 (216r[3]4–9); V^EV^O cap. Ο 4, 24; V^W cap. Ο 4, 25; *deest in H^I*; PG 96, 213, 38–43 **9 – 10 II¹1600** K cap. Ο 3, 30 (216r[9]10); V^EV^O cap. Ο 4, 25; V^W cap. Ο 4, 26; *deest in H^I*; PG 96, 213, 44 **12 – 15 II¹1601** K cap. Ο 3, 31 (216r[11]12–16); *deest in V H^I*

II¹1599 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] om. V^W **II¹1600 (a) K (b) Κλήμεντος V**

3 πόρρωθεν] πόρρω K βαδίζωμεν] *correxi* (ed.), βαδίζομεν V, βαδίσωμεν K 4 τοὺς] τὰς V^O γενώμεθα V 5 μεγίστη K φυγεῖν K μόνον] μὲν V^W 6 τὴν ἀμαρτίαν V^EV^O, τὰ ἀμαρτήματα K 7 σκελίζοντα V^EV^O

*II²/ L^c cap. O 10 Τίτλος δ' Περὶ ὄρκου, ὅτι τοῖς ἐπὶ κακῷ δεδομένοις ὄρκοις οὐ χρὴ ἐμμένειν.

α' Περὶ ὄρκου, καὶ ὅτι τοῖς ἐπὶ κακῷ καὶ ἀτόπῳ δεδομένοις ὄρκοις οὐ χρὴ ἐμμένειν.

II¹1602 / K cap. O 4, 1

*II²2101 / L^c cap. O 10, 2

5

Βασιλειῶν α'.

Εἶπεν Σαούλ πρὸς Ἰωνάθαν· Ἀπάγγειλον δή μοι τί ἐποίησας. Καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ Ἰωνάθαν, καὶ εἶπεν· Γευσάμενος ἐγευσάμην ἐπ' ἄκρου τοῦ σκήπτρου τοῦ ἐν τῇ χειρὶ μου βραχὺ μέλι, καὶ ἴδοὺ ἔγω ἀποθνήσκω. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Σαούλ· Τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεός, 10 καὶ τάδε προσθείη, ὅτι θανάτῳ ἀποθανῇ σήμερον. Καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς Σαούλ· Εἰ σήμερον θανατώθησεται ὁ ποιήσας τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐν Ἰσραὴλ; Ζῆ κύριος, εἰ πεσεῖται τῆς τριχὸς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, ὅτι ἔλεος τοῦ θεοῦ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Καὶ προσηνύξατο ὁ λαὸς περὶ Ἰωνάθαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί- 15 νῃ, καὶ οὐκ ἀπέθανεν.

1 – 2 ὅτι – ἐμμένειν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 21

7 – 16 II¹1602 I Reg. 14, 43–45 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 55–56)

1 – 2 **Titlos** (a) K (216r16–17); *loci ad titulum cap. O 4 pertinentes per errorem sub titulo cap. O 5 exhibentur* 3 – 4 **Titlos** (b) V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 6 – 16 II¹1602 K cap. O 4, 1 (216r21–216v9); V cap. O 1, 1; *deest in H^I*; PG 96, 208, 29–39

3 – 4 **Titlos** (b) 3 α'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin}* (α' secund. ser.), om. V^{O txt}, *praem. τίτλος α'* (*sic*) V^{E pin} V^{O pin}, *praem. τίτλος* V^{W txt} διδομένοις A^{I pin}, δεδεμένοις V^W

II¹1602 (a) V α'] om. V^W (b) s. a. K

7 Ἀπάγγειλον δή μοι ἀπάγγειλόν μοι V 8 Ἰωνάθαν] om. V 9 ἄκρω K V^W βραχὺ] βραχὺ τι K 10 ἀποθνήσκωι K αὐτῷ] τῶ V^W ποιήσει μοι V 11 ἀποθανεῖ V^EV^O 13 – 14 Ζῆ – γῆν] om. V^EV^O 13 τῆς] *praem.* ἀπὸ V^Ws. l. man. rec. 14 τριχὸς] *add.* τῆς κεφαλῆς V^W in mg. man. rec. ἐν] om. V^EV^Wa. c. V^O 15 – 16 τῇ – ἐκείνῃ] om. V

II¹1603 / K cap. O 4, 2

*II²2105 /
L^c cap. O 10, 6

Ἄπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

Μὴ στῆς ἐν λόγῳ πονηρῷ.

II¹1604 / K cap. O 4, 3

5 Ιερεμίου προφήτου·

Εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ιερεμίᾳ· Ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν Ἰουδαίων τῶν πεφευγότων πρὸς τοὺς Χαλδαίους, μὴ δώσειν με εἰς χεῖρας αὐτῶν καὶ καταμωκήσονται μου. Καὶ εἶπεν Ιερεμίας· Οὐ μὴ παραδώσουσίν σε· ἀκουσον τὸν λόγον κυρίου, ὃν ἐγὼ λέγω πρὸς σέ, καὶ βέλ-
10 τιον ἔσται σοι, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή σου.

II¹1605 / K cap. O 4, 4

Σχόλιον·

Οὗτος ἀπειθήσας τῷ προφήτῃ, καὶ τὸν ὑπ’ αὐτοῦ προπετῶς δο-
θέντα ὄρκον φυλάξαι σπουδάσας, αἰχμάλωτος γίνεται.

14 αἰχμάλωτος γίνεται] cf. Ier. 46, 3 app. crit.

3 II¹1603 Eccle. 8, 3² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 163) 6 – 10 II¹1604 Ier. 45, 19 – 20
(Wahl, *Prophetenzzitate*, p. 581) 13 – 14 II¹1605 *Scholion in Ier. 45, 19 – 20*

2 – 3 II¹1603 K cap. O 4, 2 (216v[9]10); *deest in V H^I* 5 – 10 II¹1604 K cap. O 4, 3
(216v[10]11 – 16); V^EV^O cap. O 1, 2; V^W cap. O 1, 3; *deest in H^I*; PG 96, 208, 40 – 45
12 – 14 II¹1605 K cap. O 4, 4 (216v[17]17 – 19); V^W cap. O 1, 4; *deest in V^EV^O H^I*;
PG 86, 2088, 6 – 8

II¹1604 (a) K (b) Ιερεμίου V^W (c) s. a. V^EV^O II¹1605 (a) K (b) s. a. V^W

7 πεφευγόντων K δώσιν με V^EV^O χεῖρας] *praem.* τὰς K 8 καταμωκίσωνται
μου V^EV^W 9 πρὸς σέ] *om.* V 14 φύλαξαι V^W

*II²2108 /
L^c cap. O 10, 9

II¹1606 / K cap. O 4, 5

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ ρμε'.

Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὡρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἥρεσε τῷ Ἡρώδῃ· ὅθεν μεθ' ὄρκου ὕμοσε δοῦναι αὐτῇ ὃ ἐὰν αἰτήσηται. Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν, ὡδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς, διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 10

*II²2109 /
L^c cap. O 10, 10

II¹1607 / K cap. O 4, 6

Σχόλιον·

Ἄμεινον ἦν τῷ Ἡρώδῃ τὸν ὑπ’ αὐτοῦ δοθέντα ὄρκον παραβῆναι ἢ τὸν προφήτην καὶ ἄγιον καρατομῆσαι.

*II²2107 /
L^c cap. O 10, 8

II¹1608 / K cap. O 4, 7

15

Ιωάννου, ἐν κεφαλαίῳ ριζ'.

Ἐρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σύ

3 – 10 II¹1606 Matth. 14, 6–11
17 – 889, 6 II¹1608 Ioh. 13, 6–9

13 – 14 II¹1607 Scholion in Matth. 14, 6–11

2 – 10 II¹1606 K cap. O 4, 5 (216v[19]20–217r6); V^{EVO} cap. O 1, 3; V^W cap. O 1, 5;
deest in H^I; PG 96, 208, 46–51 12 – 14 II¹1607 K cap. O 4, 6 (217r[7]7–9); V^{EVO}
cap. O 1, 4; V^W cap. O 1, 6; deest in H^I; PG 86, 2088, 9–11; PG 96, 208, 52–54
16 – 889, 6 II¹1608 K cap. O 4, 7 (217r[9]10–18); deest in V H^I

II¹1606 (a) K (b) Ματθαίου V^{EVO} (c) Τοῦ Εὐαγγελίου V^W II¹1608 ριζ'] sic K, re
vera pie'

3 δὲ] om. V ἡρώδου V^E 3 – 4 ἡρωδιᾶς V^W 4 ἐν – μέσῳ] om. V ἡρώδη
V^W μεθ' ὄρκου] scripsi, μεθόρκου V, μετ' ὄρκου K 5 αἰτήσεται V^O 6 μητρὸς
αὐτῆς] ιδίας μητρὸς K ὡδε] om. V 7 – 10 Καὶ – αὐτῆς] καὶ δέδωκεν αὐτῇ (–ην
V^O) V 13 ἡρώδη V^W, ἡρώδη V^E 14 καὶ ἄγιον] om. V^{EVO}, add. τοῦ θεοῦ V^W
καρατομῖσαι V^{EVO} p. c., κρατομῖσαι V^O a. c. 17 Σίμωνα] correxi, σίμονα K

μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ
οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Οὐ
μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ’ ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων
5 Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ
τὴν κεφαλήν.

II¹1609 / K cap. O 4, 8

Σχόλιον

Ἐπίσκεψαι ἐν τῷ Περὶ ὀργῆς παραλλήλῳ ἀνάγνωσμα τοῦ μακα-
10 ρίου Κυρίλλου θαυμαστόν.

9 Περὶ ὀργῆς] cf. III / par. 53[51] B; cf. etiam II¹ / K^{pin} Σχόλιον O 9

9 – 10 II¹1609 Scholion

8 – 10 II¹1609 K cap. O 4, 8 (217r[18]18–20); *deest in V H¹*

III/
par. 33[34] B **Τίτλος ε'** Περὶ ὀνόματος κακοῦ.

II¹1610 / K cap. O 5, 1

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ὦνομα πονηρὸν αἰσχύνην καὶ ὅνειδος κληρονομήσει.

II¹1611 / K cap. O 5, 2

5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἄνθρωπος ἄχαρις, μῆθος ἄκαιρος.

4 II¹1610 Sir. 6, 1² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58–59)

7 II¹1611 Sir. 20, 19¹ (Wahl,

Sirach-Text, p. 101)

1 Titlos K (216r20) *loci ad titulum cap. O 5 pertinentes per errorem sub titulo cap. O 4 exhibentur* **3 – 4 II¹1610** K cap. O 5, 1 (216r[17]18–19); V cap. O 5, 6; P cap. O 15, 6; E cap. 167, 4; L^c cap. O 9, 6; *deest in H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 216, 3–4* **6 – 7 II¹1611** K cap. O 5, 2 (216r[19]20); V cap. O 5, 7; P cap. O 15, 7; E cap. 167, 5; L^c cap. O 9, 7; *deest in H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 216, 5*

1 Titlos Τίτλος ε'] *om. K^{pin}*

II¹1610 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ P (c) *s. a.* V^EV^O E L^c (d) *s. d.* V^W **II¹1611** (a) K (b) *s. a.* V P E L^c

4 αἰσχύνη V^W, αἰσχυνεῖ P **7** ἀχαρῆς K P E L^c

Τίτλος ζ' Περὶ οἰήσεως καὶ δοκήσεως, καὶ ὅτι κρεῖττον τὸ εἶναι τοῦ δοκεῖν· ἐμπόδιον γὰρ τοῦτο πρὸς ἀρετὴν.

*II²/
PML^b cap. O 10

ζ' Περὶ οἰήσεως καὶ δοκήσεως, καὶ ὅτι κρεῖττον τὸ εἶναι τοῦ δοκεῖν· ἐμπόδιον γὰρ τοῦτο πρὸς ἀρετὴν.

5

II¹1612 / K cap. O 6, 1

Τῶν Παροιμιῶν.

<E>Ἴδον ἄνδρα δόξαντα παρ' ἔαυτῷ σοφὸν εἶναι,
ἔλπιδα μέντοι ἔσχε μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ.

II¹1613 / K cap. O 6, 2

10 Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

Εἴδον δίκαιον ἀπολλύμενον ἐν τῷ δικαιώματι αὐτοῦ.
καὶ γε τοῦτο ματαιότης.

1 δοκήσεως] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 4

7 – 8 II¹1612 Prov. 26, 12^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 128) 11 II¹1613 Εἴδον – αὐτοῦ] Eccle. 7, 15² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 161) 12 καὶ – ματαιότης] Ibid. 7, 6³ et pluribus aliis locis (Wahl, p. 161)

1 – 2 Titlos (a) K (217r20–23) 3 – 4 Titlos (b) V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 6 – 8 II¹1612 K cap. O 6, 1 (217r[23]24–217v1); *deest in V H^I* 10 – 12 II¹1613 K cap. O 6, 2 (217v[1]2–3); V cap. O 6, 1; P cap. O 10, 20; L^c cap. O 3, 20; *deest in H^I*; PG 96, 216, 9–10

1 – 2 Titlos (a) 1 ζ'] ε' K^{pin} (ζ' secund. ser.) καὶ δοκήσεως] om. K^{pin} 2 τοῦτο – ἀρετὴν] πρὸς ἀρετὴν ἡ ἀπὸ τῆς δοκήσεως πλάνη (*an recte?*) K^{pin} 3 – 4 Titlos (b) 3 ζ'] propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (ζ' secund. ser.), *praem.* τίτλος V^{W txt} οἰήσεως] εἰήσεως (*sic*) V^{O pin}, ποιήσεως V^{E txt} τὸ] τοῦ V^{E pin} V^WV^{O pin} τοῦ] τὸ V^{O pin}, τοῦ V^{E pin} 4 δοκεῖ V^{O txt} ἐμπόδιον] ἐν ποδὶ V^{E txt}

II¹1613 Τοῦ] *deest in V*

7 *scriptsi*, ἴδον K 8 ἄφρων αὐτοῦ] *correxī* (LXX), ἄφρονα αὐτοῦ K^{a. c. ut videtur}, ἄφρονα αὐτοῦ K^{p. c. ut videtur} 11 Εἴδον] ἴδον K, ὁδον (*rubricatoris vitio*) L^c ἀπολύμενον V^O

*II²2142 /
PML^b cap.
O 10, 7

II¹1614 / K cap. O 6, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α'.

Εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. Γέγραπται γάρ· Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, καὶ πάλιν· Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶ μάταιοι. Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις.

*II²2143 /
PML^b cap.
O 10, 8

II¹1615 / K cap. O 6, 4

Καὶ μετ' ὀλίγα.

10

Εἴς ύπερ τοῦ ἐνὸς μὴ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. Τίς γάρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

*II²2144 /
PML^b cap.
O 10, 9

II¹1616 / K cap. O 6, 5

Ἐκ τῆς αὐτῆς.

15

Εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὕπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι.

3 – 5 Εἴ – ἐστίν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.2./2. (ed. Ihm, p. 396) 5 – 6 Ὁ – αὐτῶν] cf. Iob 5, 12¹ et 13¹ 6 – 7 Ps. 93, 11 16 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 49.3./56.3. (ed. Ihm, p. 810)

3 – 8 II¹1614 I Cor. 3, 18–21 11 – 13 II¹1615 I Cor. 4, 6–7 16 II¹1616 I Cor. 8, 2

2 – 8 II¹1614 K cap. O 6, 3 (217v[3]4–10); V cap. O 6, 2; *deest in H^I*; PG 96, 216, 11–17 10 – 13 II¹1615 K cap. O 6, 4 (217v[10]11–13); V cap. O 6, 3; *deest in H^I*; PG 96, 216, 18–20 15 – 16 II¹1616 K cap. O 6, 5 (217v[13]14–15); *deest in V H^I*

II¹1614 (a) K (b) Ἀποστόλου V^W (c) s. a. V^EV^O II¹1615 (a) K (b) s. a. V

3 ἐν¹] παρ' V^EV^O 5 τῷ] om. V^EV^O τοὺς] om. V^W (*in mg. supplev. man. rec.*) 7 τῶν ἀνθρώπων] om. K (τῶν σοφῶν *in mg. supplev. man. rec.*) 11 φυσιοῦσθαι V^EV^O Τίς γάρ σε] τίς γαρ καὶ (*sic*) V^W 11 – 12 διακρίνη V^EV^O, διακρινεῖ V^W 12 καυχᾶσαι Kp. c. V^Ep. c.

II¹1617 / K cap. O 6, 6

*II²2145 /
PML^b cap.
O 10, 10

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας·

Εἴ δοκεῖ τις εἶναι τι, μηδὲν ὡν, φρεναπατᾶ ἔαυτόν· τὸ δὲ ἔργον
ἔαυτοῦ δοκιμαζέτω ἔκαστος, καὶ τότε εἰς ἔαυτὸν μόνον τὸ καύχη-
5 μα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἔτερον.

II¹1618 / K cap. O 6, 7

*II²2152 /
PML^b cap.
O 10, 17

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

Μή σοι τὸ εἶναι τῷ δοκεῖν ὑπεκρέοι.	Μὴ τῷ εἶναι σε [ἀληθινῶς καλὸν] οἴησις ἐνυπαρχέτω ὅτι πάντως εῖ.
“Ως τινες· οὐ γὰρ ἄνακτος ἐτήτυμον ἔδρακον ὕψος·	Οὕτως τινές· οὐδαμῶς γὰρ τοῦ θεοῦ ἀληθῶς <ε>ἶδον τὸ ὕψος·
Μικρὸν ἀναθρώσκοντες, 15 ἔχειν δοκέουσι πᾶν ὕψος.	δλίγον ἀναπηδῶντες, ἔχειν ὑπονοοῦσι πᾶν ὕψος.
Κρεῖσσον ἄριστον ἔόντα	Βέλτιον καλὸν ὅντα

3 – 5 II¹1617 Gal. 6, 3–4 8 – 9 II¹1618 Μή – ὑπεκρέοι] GREGORIUS NAZIAN-
ZENUS, *Carmina*, I,2,30 (*Versus iambici acrostichi*), 12 (PG 37, 909, 11) 11 – 16

“Ως – ὕψος¹] IBID., I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 25–26 (PG 37, 580, 6–7)
17 – 894, 12 Κρεῖσσον – τερπνοῖς] IBID., II,1,1 (*De rebus suis*), 514–517 (ed. Tui-
lier/Bady, p. 35)

2 – 5 II¹1617 K cap. O 6, 6 (217v[15]16–19); V cap. O 6, 4; *deest in H^l*; PG 96, 216,
21–24 7 – 894, 12 II¹1618 K cap. O 6, 7 (217v[19–20]21–218r18) (*Versio primi-
tiva et paraphrasis*); V cap. O 6, 5; P cap. O 10, 21; L^c cap. O 3, 21 (*Versio primi-
tiva deest in V P L^c*); *deest in H^l*; PG 96, 216, 25–29

II¹1617 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους V^EV^O (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W II¹1618 (a) K (b) Τοῦ
Θεολόγου, ἐκ τῶν Ἐπῶν P (c) Τοῦ Θεολόγου V L^c Τοῦ] *om. VW*

3 εἴ τις δοκεῖ V εἶναι τι] εἶναι K^a. c. s. l. 5 ἔξει] *scripsi* (NT), ἔξει V, ἔξει K οὐκ]
οὕτως V^W 8 – 16 Μή – ὕψος²] *om. V P L^c* 8 τῷ] *scripsi*, τὸ K 8 – 9 ἀληθινῶς
καλὸν] *secludenda puto* 9 ὑπεκρέοι] ὑπορρέοι *ed.* 13 εἶδον] *scripsi*, ἴδον K

δοκεῖν κακόν, ἡὲ κάκιστον,	νομίζειν κακόν, ἢπερ κάκιστον,
Κῦδος ἔχοντ' ἀγαθοῖ, τάφον ψεύστην μερόπεσσιν	δόξαν ἔχοντα ἀγαθοῦ, ώς τάφος πλαστὸς τοῖς ἀνθρώποις φαινόμενος
Ἐμμεναι, ὅς μυδόωσι νεκροῖς ἐντοσθεν ὁδωδώς,	καὶ ὑπάρχων, ὅστις σεσηπόσι νεκροῖς ἔσωθεν ὑπερόζων,
Ἐκτοθεν ἀπαστράπτει κονίῃ καὶ χρώμασι τερπνοῖς.	ἔξωθεν δὲ λάμπει ἀσβέστῳ καὶ ζωγραφίαις τερπναῖς.
	5
	10

II¹1619 / K cap. O 6, 8

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν.

Σπεῦδε μὲν εἶναι ἄριστος, <ἀ>φάνδανε δ' οῖσιν ἄριστον.	Σπούδαζε μὲν εἶναι καλός, ἀπάρεσκε δὲ οῖστισι βέλτιον.
Τὴν κακίην τέρπειν δυσκλεές ἐστι κλέος.	Τὴν κακίαν γὰρ τέρπειν κακόδοξός ἐστι δόξα.
Δόξαν δίωκε	Δόξαν πόθησον

15 – 20 II¹1619 Σπεῦδε – κλέος] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,31 (*Distichae sententiae*), 47–48 (PG 37, 914, 7–8) 21 – 895, 11 Δόξαν¹ – λέων¹] IBID., I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 93–96 (PG 37, 935, 1–4)

14 – 895, 11 II¹1619 K cap. O 6, 8 (218r[19]20–218v12) (*Versio primitiva et paraphasis*); V cap. O 6, 6 (*Versio primitiva deest in V*); *deest in H¹*; PG 96, 216, 30–34

II¹1619 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^O (c) s. a. V^EV^W

2 ηπερ P, εἰπερ V^EV^O, εἴπερ V^W, ὅπερ L^c 3 ἔχοντα] ἔχοντ' K 5 – 12 ὡς – τερπναῖς] *om.* P L^c 7 – 8 ὑπάρχων – ὅστις] ὑπάρχοντος ἐκ V^W 9 ὑπερόζων] ὑπὲρ ὅζων V^EV^O, ὑπερόζων K 11 ἀστράπτει *ed.* κονίῃ] *scripsi (ed.)*, κονίης K λάμπῃ V^E 15 – 20 Σπούδαζε – δόξα] *om.* V 17 ἀφάνδανε] *scripsi (ed.)*, φάνδανε K

<p>μήτε πᾶσαν
μήτ' ἄγαν·</p> <p>Κρεῖσσον γὰρ εῖναι
τοῦ δοκεῖν.</p> <p>5 Εἰ δ' ἄμετρος εἴ,</p> <p>Μὴ τὴν κενὴν θήρευε,
μὴ δὲ τὴν νέαν.</p> <p>10 Τί γὰρ πιθήκω
κέρδος, ἢν δοκῇ
λέων;</p> | <p>μήτε πᾶσαν
μήτε πάνυ·</p> <p>βέλτιον γὰρ τὸ εῖναι
τοῦ νομίζειν.</p> <p>Εἰ δὲ ἄπληστος εἴ (περὶ τούτου),</p> <p>μὴ τὴν ματαίαν ἀγρευε,
μὴ δὲ τὴν νεαρὰν (ἢ τὴν
κεχρωσμένην).</p> <p>Τίς γὰρ τῷ πιθήκῳ
ώφελεια ἐκ τοῦ ἀκούειν
καὶ καλεῖσθαι λέων;</p> |
|---|--|

II¹1620 / K cap. O 6, 9

Τῶν αὐτῶν·

Οὐδὲν τοῦ εῖναι διὰ τὸ δοκεῖν ἀφαιρήσωμεν.

15

II¹1621 / K cap. O 6, 10

Ἐκ τῶν αὐτῶν, διὰ ἱάμβων·

Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα
σκευάσας

Εἴ σοι πίθηκον εἰς λέοντα
μετασχηματίσας

14 II¹1620 GREGORIUS NAZIANZENUS, *re vera De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant* (*Orat. 36*), 8, 18–19 (ed. Moreschini, p. 260) **17 – 896, 20** Εἰ¹ – πλέον^{1]}] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I, 2, 27 (*In nobilem male moratum*), 1–8 (PG 37, 854, 6–13)

13 – 14 II¹1620 K cap. O 6, 9 (218v[12]13); *deest in V H¹* **16 – 897, 27 II¹1621** K cap. O 6, 10 (218v[14]15–219v9) (*Versio primitiva et paraphrasis*); V cap. O 6, 7 (*Versio primitiva deest in V*); *deest in H¹*; PG 96, 216, 35–40

II¹1621 (a) K (b) s. a. V H¹

3 τὸ] τοῦ V^W 5 δέ] δ' K περὶ τούτου] *interpretatio esse videtur ab excerptore addita* 7 – 8 ἢ – κεχρωσμένην] *vide l. 5 8 κεχρωσμένην*] κεχρυοσμένην V^W 9 τῷ] om. K 10 δοκῇ] *scripsi* (ed.), δουκὶ K 14 ἀφαιρήσωμεν] ἀφαιρήσομεν ed. 17 εἰς λέοντα^{2]}] *post μετασχηματίσας transpos.* V^EV^O 18 μετασχηματίσας K

Σπουδῇ προσῆγον, ἄρ' ἂν ἡδέσθης ἰδών;	σπουδῇ προσήνεγκα, ἄρα οὐκ ἂν ἡσχύνθης θεασάμενος;
Καὶ πῶς; Τί δ' εἴ σοι κύκνος ἡγωνίζετο	Καὶ ποιῷ τρόπῳ; Τί δέ, εἴ σοι ό κύκνος εἰς τέρψιν ἐθεατρίζετο;
Δοκεῖν ό πάντ' αἰσχιστος δρνίθων κόραξ,	Τί σοι ἐδόκει ό πάντων ἀτιμότατος τῶν δρνέων κόραξ,
Χρωσθεὶς τὸ λευκόν; "Η γελοῖος ἦν πλέον;	περιχρίσας ἔαυτὸν τῷ λευκῷ σχήματι; Οὐ καταγελαστότερος πολλῷ πλέον;
'Εμοὶ γὰρ φαίνεται. Εἰ δ' ὁ δυσγενὴς τρόπον	'Εμοί γε οὕτως φαίνεται. Εἰ δὲ καὶ ὁ κακοήθης τὸν τρόπον καὶ μοχθηρὸς
Φρυάσσετ' εὐγένειαν, αἰδεσθήσομαι;	ἐπαίρεται ὑπερηφανίαν ὡς εὐγενῆς, αἰσχυνθήσομαι;
Οὐδὲν γὰρ εἰκὼ τὴν γεγραμμένην πλέον <***>	Οὐδὲν γὰρ τῆς εἰκόνος καὶ σχήματος γραπτοῦ καὶ πλαστοῦ ἔχει πλέον.
Τί ταῦτα, καὶ τί πάσχετε, ὦ θνητῶν γένος;	Διατί ταῦτα, καὶ τί πάσχετε, ὦ ἀνθρώπων γένος;

21 – 897, 27 Τί – φέρειν] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,27 (*In nobilem male moratum*), 11–34 (PG 37, 855, 1 – 856, 11)

1 σπουδῇ] σπουδὴν V^E, σπουδὴν V^O, σπουδίας V^W προσήνεγκαν V^O 2 ἄν¹] cor-rexi (ed.), οὖν K ἄρα] ἄρα V^W αἰσχύνθης V^W, ισχύνθης V^EV^O 3 Καὶ² – τρόπῳ] om. V^EV^O δέ, εἴ σοι] δέ σοι V^W 4 ὁ] om. K ἐθεατρίζεν (-ζ- non liquet in V^E; -ε V^W) VEV^W e corr. V^O 5 Τί σοι] om. K 6 ἀτιμώτατος V 10 Οὐ] οὐ V^W 12 Ἐμοὶ γὰρ] Ἐμοιγε ed. φαίνετ' ed. 12 – 897, 7 Ἐμοί – τοῦτο] om. V 13 τὸν] s. l. K 14 μοχθηρὸς] scripsi, μόχθον K 18 Οὐδὲν¹] οὐ δή ed. 19 σχήματος] scripsi, σχῆμα τοῦ K 20 post πλέον quaedam excidisseevidentur (Τῆς τοῦ πνέοντος ἀνδρὸς [sic acc.], εἰ καὶ λάμπεται ed.) 22 πάσχετ' ed.

Ἴππος μὲν οὐδεὶς
ὅστις οὐχ' ἵππος φύσιν,

Οὐδ' ὅρνις ὅστις
οὐ πτερῷ κουφίζεται.

5

Βοῦν δὲ ἴδων τις,
εἶπε· Δελφῖς τοῦτό γε;

“Οπερ δ’ ἔκαστόν ἐστι, καὶ γνωρίζεται.
Δύο δὲ ταῦτα τῆς βίου κωμῳδίας.

- 10 Κατηστέρισται ζῶον ἐν γῇ κείμενον,
Καὶ γράμμα ποιεῖ τὸν κάκιστον εὐγενῆ.
“Ἴππόν τιν’ ὧνῃ τὸν καλόν τε καὶ ταχύν,
“Ἡ τὸν κακὸν μέν, ἐκ γένους δὲ γνωρίμου;
Τὸν καλόν, οἴδα. Τοὺς κύνας δ’, οὐ τοὺς ταχεῖς;
15 Οὕτω. Τί δ’; Οὐχ’ ἄπαντα τὸν αὐτὸν τρόπον;
Τὰ πάνθ’ ὁμοίως. Σὺ δέ μοι κάκιστος ὡν,
Καλεῖς σεαυτὸν εὐγενῆ; Ληρεῖς μάτην.
‘Ἡ σπάρτος ὀρθὸν δειξάτω, καὶ πείθομαι.
Σὺ δυσγενῆ με, κἄν ἐλεύθερον, καλεῖς.
20 Ἐγὼ γελῶ σου τὴν νόσον, εἰ κάκιστος ὡν,
Οἴει καλῦψαι τῷ γένει τὸ δύστροπον.
‘Ο πλοῦτος ἔκριν’ εὐγενεῖς, οὐχ’ ὁ τρόπος,
Τυχόν γε τοὺς ἀφ’ ὡν σύ. Θές καὶ τὸν τρόπον.
Τί τοῦτο πρὸς σὲ τὸν κάκιστον εὐγενῆ;
25 Τὸν εὐγενῆ μέν, δυσγενῆ δὲ τῷ τρόπῳ,
Νεκρὸν νομίζω τῶν καλῶν ὀδωδότα.
Μί’ εὐγένεια, τὸν τρόπον χρηστὸν φέρει<ν>.

Ἴππος μὲν γὰρ οὐδεὶς
ὅστις οὐχ' ἵππος τὴν φύσιν,

οὐδὲ ὅρνεον ὅστις
οὐ τῷ πτερῷ ὑψοῦται
καὶ κουφίζεται.

Βοῦν δὲ ἴδων τις,
εἶπεν ὅτι Δελφῖς ἐστιν τοῦτο;

“Οπερ δ’ ἔκαστόν ἐστι, καὶ γνωρίζεται.
Δύο δὲ ταῦτα τῆς βίου κωμῳδίας.

- 10 Κατηστέρισται ζῶον ἐν γῇ κείμενον,
Καὶ γράμμα ποιεῖ τὸν κάκιστον εὐγενῆ.
“Ἴππόν τιν’ ὧνῃ τὸν καλόν τε καὶ ταχύν,
“Ἡ τὸν κακὸν μέν, ἐκ γένους δὲ γνωρίμου;
Τὸν καλόν, οἴδα. Τοὺς κύνας δ’, οὐ τοὺς ταχεῖς;
15 Οὕτω. Τί δ’; Οὐχ’ ἄπαντα τὸν αὐτὸν τρόπον;
Τὰ πάνθ’ ὁμοίως. Σὺ δέ μοι κάκιστος ὡν,
Καλεῖς σεαυτὸν εὐγενῆ; Ληρεῖς μάτην.
‘Ἡ σπάρτος ὀρθὸν δειξάτω, καὶ πείθομαι.
Σὺ δυσγενῆ με, κἄν ἐλεύθερον, καλεῖς.
20 Ἐγὼ γελῶ σου τὴν νόσον, εἰ κάκιστος ὡν,
Οἴει καλῦψαι τῷ γένει τὸ δύστροπον.
‘Ο πλοῦτος ἔκριν’ εὐγενεῖς, οὐχ’ ὁ τρόπος,
Τυχόν γε τοὺς ἀφ’ ὡν σύ. Θές καὶ τὸν τρόπον.
Τί τοῦτο πρὸς σὲ τὸν κάκιστον εὐγενῆ;
25 Τὸν εὐγενῆ μέν, δυσγενῆ δὲ τῷ τρόπῳ,
Νεκρὸν νομίζω τῶν καλῶν ὀδωδότα.
Μί’ εὐγένεια, τὸν τρόπον χρηστὸν φέρει<ν>.

2 φύσιν] φύσει ed. 6 δὲ ἴδων τις] δ’ εἰσιδών τις ed. 7 Δελφῖς ἐστιν] *scripsi*,
δελφῖς ἐστιν K 8 “Οπερ] *abhinc versio primitiva tantum exstat* 10 Κατηστέρι-
σται] *correxi* (ed.), κατηστέρηται K 12 ὧνῃ τὸν] *correxi* (ed.), ὧνητὸν K 18 Ἡ]
correxi (ed.), ἦ K 19 καλεῖς] *scripsi* (ed.), καλῆις K 21 καλῦψαι] *sic acc.* K, καλύ-
ψειν ed. 23 τυχόν γε K^{p. c. ut videtur} τοὺς] *correxi* (ed.), τῶν K 27 φέρειν] *scripsi*
(ed.), φέρει K

*II²2146 /
PML^b cap.
O 10, 11

II¹1622 / K cap. O 6, 11

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ.

Εὗ οἶδα ὅτι τὸ οἰεσθαι τοῦ εἶναι πλεῖστον ἀφαιρεῖ.

*II²2147 /
PML^b cap.
O 10, 12

II¹1623 / K cap. O 6, 12

Ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κων- 5
σταντινουπόλεως·

Ῥᾶστον ἔαυτὸν ἀπατᾶν καὶ οἰεσθαι εἶναι τι, οὐδὲν ὅντα, ὑπὸ τῆς
κενῆς δόξης φυσώμενον.

II¹1624 / K cap. O 6, 13

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου.

10

Εἶναι, οὐ δοκεῖν χρή.

7 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.12./11. (ed. Ihm, p. 668)
7 εἶναι – ὅντα] Gal. 6, 3

3 II¹1622 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (*Orat. 2*), 51, 2–3 (ed. Bernardi,
p. 158) 7 – 8 II¹1623 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De seipso et ad eos qui ipsum
cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant* (*Orat. 36*), 1, 14–15 (ed. Mo-
reschini, p. 240–242) 11 II¹1624 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in
laudem Basili Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 60, 23 (ed. Ber-
nardi, p. 256)

2 – 3 II¹1622 K cap. O 6, 11 (219v[10]11–12); *deest in V H^l* 5 – 8 II¹1623 K cap.
O 6, 12 (219v[12–13]14–15); V cap. O 6, 8; *deest in H^l*; PG 96, 216, 41–42 10 – 11
II¹1624 K cap. O 6, 13 (219v[16]17); *deest in V H^l*

II¹1623 (a) K (b) s. a. V

8 φυσώμενον V

II¹1625 / K cap. Ο 6, 14

Τοῦ ἀγίου Εἰρηναίου, ἐκ τοῦ β' ἑλέγχου καὶ ἀνατροπῆς τῆς ψευδῶνύμου γνώσεως.

Οὐκ ἐν τῷ λέγειν, ἀλλ' ἐν τῷ εἶναι ὁ κρείττων δείκνυσθαι ὀφείλει.

5

II¹1626 / K cap. Ο 6, 15

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ια' λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ.

Ἄληθὲς εἰπεῖν ὡς ὁ κατοιόμενος καὶ καταφρονητής ἀνὴρ ἀλαζὼν
οὐδὲν μὴ περάνη, κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν· οἴησις γὰρ προκοπῆς ἐκκοπή, κατὰ τὸν κοινὸν καὶ ἐν στόματι τῶν πολλῶν ὅντα
10 λόγον.

II¹1627 / K cap. Ο 6, 16

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Οἴησις προκοπῆς ἐκκοπῆ. Τὸν μὲν γὰρ ὄμολογοῦντα τὴν ἄγνοιαν, ρᾶον ἢν τις ἐπιστήσειεν τοῖς οὕπῳ διεγνωσμένοις. Τόν γε μὴν
15 ἐν δοκήσει τοῦ εἰδέναι καὶ ληματίαν, ἀσοφόν τε καὶ ἀμαθῆ πάντη

7 – 8 Hab. 2, 5 13 Οἴησις – ἐκκοπῆ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 34.25./20. (ed. Ihm, p. 672–673)

4 II¹1625 IRENAEUS LUGDUNENSIS, *Adversus haereses*, II, 30, 36–38 (Fr. gr. 7) (ed. Rousseau/Doutreleau, p. 305); Holl, n° 142 7 – 10 II¹1626 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XI (?) (fr. 1, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 761)
13 – 900, 2 II¹1627 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XI (?) (fr. 2, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 761)

2 – 4 II¹1625 K cap. Ο 6, 14 (219v[17–18]19–20); *deest in V H¹* 6 – 10 II¹1626 K cap. Ο 6, 15 (219v[20–21]22–220r2); *deest in V H¹*; PG 86, 2088, 15–21
12 – 900, 2 II¹1627 K cap. Ο 6, 16 (220r[2]3–9); *deest in V H¹*; PG 86, 2088, 22–28

II¹1625 εἰρηνέου Κ

4 δείκνυσθαι] *correx. Holl*, δεικνῦσθαι Κ 8 περάνη] *correx. Aubert (LXX)*, πέραν ἢ Κ 14 Τόν γε] *tacite correx. Aubert*, τῷ γε Κ 15 ληματίαν] *scripsi*, ληματίαν Κ (in mg.), tacite delev. Mai

τε καὶ πάντως ἀποτελεῖ τὸ εἰδέναι δοκεῖν· οὐ γάρ τοι προσίεται τοὺς τῶν διδασκόντων λόγους.

II¹1628 / K cap. O 6, 17

Ἐκ τῶν αὐτῶν.

Εἰσὶ τινες – πλεῖστοι δὲ οὗτοι κατὰ τὸν βίον –, οἵ τὸ σφίσιν αὐτοῖς <δοκοῦν> εὖ ἔχειν ὑπειλημμένοι, ἀβασανίστως κρατύνουσιν, οἵονται δὲ ὅτι πάντη τε καὶ πάντως σοφὰ λαλοῦσι καὶ ἀναμφί-
βλητα. Πλὴν μέχρι τοσούτου τὴν τοῦ δοκεῖν εἶναι σοφοὶ καὶ ἀγχί-
νοοι κλέπτουσι δόξαν, ἄχρις ἂν αὐτοῖς ὁ πρὸς τῶν ἐτερογνω-
μονούντων ὑπαντήσῃ λόγος, γοργοτέροις ἐλέγχοις ἀντανιστά-
μενος.

II¹1629 / K cap. O 6, 18

Τοῦ ἀγίου Ἰουστίνου, ἐκ τῆς πρὸς Ζηνᾶ καὶ Σερῆνον ἐπιστολῆς.

Τῷ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φαντασίαν φρονίμῳ δόξαντι εἶναι, πολὺ τὸ
τῆς ἀτιμίας προ<σ>γραφήσεται.

15

5 – 11 II¹1628 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?) (quod attinet ad numerum libri, vide infra, II¹2213 / K cap. Φ 3, 16) (fr. 56, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 803) **14 – 15 II¹1629** PS.-IUSTINUS MARTYR, *Epistula ad Zenam et Serenum*, 8, 7–8 (ed. Otto, p. 80); Holl, n° 103

4 – 11 II¹1628 K cap. O 6, 17 (220r[9]10–18); *deest in V H¹*; PG 86, 2088, 30–37
13 – 15 II¹1629 K cap. O 6, 18 (220r[18–19]20–22); *deest in V H¹*

II¹1629 Σερῆνον] *scripsi*, σιρήνω K

6 δοκοῦν] *supplev. Aubert, om. K* ὑπειλημμένοι] *scrips. Mai*, ὑπειλημένοι K **15**
προσγραφήσεται] *scripsi (ed.)*, προγραφήσεται K

II¹1630 / K cap. O 6, 19

Ίσιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῆς ,αχλγ' ἐπιστολῆς·

Τὸ ἄδοξα πράττοντα ἔνδοξον δοκεῖν εἶναι, πολλοῖς μὲν εὐκταῖον,
σοφοῖς δὲ οὐκ ἔρασμιον. Ἡ γὰρ ἔξωθεν δόξα τὴν ἔνδοθεν ἀδοξίαν
5 νευροῖ, καὶ τὸ δοκεῖν ὑγιαίνειν, τοῦ ὄντως ὑγιαίνειν φαντασίαν
ἔμποιοῦν, οὐδὲ θεραπείαν προσίεσθαι συγχωρεῖ.

II¹1631 / K cap. O 6, 20

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γ' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Οἴησις, ώς ὁ τῶν ἀρχαίων λόγος, ἔστιν ἐκκοπὴ προκοπῆς· ὁ γὰρ
10 κατοιόμενος βελτίωσιν οὐκ ἀνέχεται.

II¹1632 / K cap. O 6, 21

Ἐκ τοῦ α' τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Οἴησις ἀκάθαρτον φύσει.

<II¹suppl. 363 / V cap. O 6, 11V^W>

14 II¹suppl. 363 / V^W cap. O 6, 11 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 6 II¹1630	ISIDORUS PELUSIOTA, <i>Epistulae</i> , 1633 (ed. Évieux, II, p. 368)	9 – 10
II¹1631	PHILO IUDAeus, <i>Quaestiones in Genesim</i> , III. 48 (ed. Petit, p. 143)	13
II¹1632	PHILO IUDAeus, <i>Legum allegoriae</i> , I, 52 (ed. Cohn, p. 74, 6)	

2 – 6 II¹1630	K cap. O 6, 19 (220r[22–23]24–220v5); <i>deest in V H^I</i>	8 – 10 II¹1631
K cap. O 6, 20 (220v[5–6]7–9); V cap. O 6, 9; <i>deest in H^I</i> ; PG 96, 216, 43–45		
12 – 13 II¹1632	K cap. O 6, 21 (220v[9]10); V cap. O 6, 10; <i>deest in H^I</i> ; PG 86, 2088, 38–39; PG 96, 216, 46	

II¹1631 (a) K (b) Φίλωνος V^W (c) s. a. V^{EVO} II¹1632 (a) K (b) s. a. V

3 εὐκταῖον] *correxi* (ed.), φευκταῖον K 4 ἔνδοθεν] *correxi* (ed. in app. crit.), ἔνδον ed., ἔνδοξον K 9 Οἴησις] *om.* V^W λόγος, ἔστιν] λόγος ἔστιν (-ι V^O) V^{EVO}, λόγος ἔστιν V^W 10 κατοιόμενος] κατοιμένως V^{EVO}, κατοιώμενος V^W 13 φύσει] φύσει ἔστιν V^{EVO}, φυσᾶ K

II¹1633 / K cap. O 6, 22

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Χαλεπόν, ὅταν μὴ μόνον ἀνεπιστημοσύνη τίς συνέχεται, ἀλλὰ καὶ
οἴεται εἰδέναι ἃ μηδαμῶς οἶδεν, δόξῃ ψευδεῖ σοφίας ἐπαιρόμενος.

3 – 4 II¹1633 PHILO IUDAeus, re vera *De ebrietate I*, 162 (ed. Wendland, p. 201, 10–11)

2 – 4 II¹1633 K cap. O 6, 22 (220v[10]11–13); *deest in V H¹*

3 ἀνεπιστημοσύνη] *scripsi* (ed.), ἀνεπιστημοσύνη K 4 οἶδεν] *correxī* (ed.), εἰδεν K

Τίτλος ζ' Περὶ ὀνόματος χρηστοῦ καὶ χάριν ἔχοντος.

III /
par. 33[34] A

ΙΙ¹1634 / K cap. Ο 7, 1

Γενέσεως.

Ἔν κύριος μετὰ Ἰωσὴφ καὶ κατέχεεν αὐτῷ ἔλεος καὶ χάριν ἔναντι
5 τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος.

ΙΙ¹1635 / K cap. Ο 7, 2

Τῶν Παροιμῶν.

Δύο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ,
μή ἀφέλης μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με·
10 μάταιον λόγον καὶ ψευδῆ μακρὰν ποίησον ἀπ' ἐμοῦ.

ΙΙ¹1636 / K cap. Ο 7, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἡ πλοῦτος πολύς,
ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή.

4 – 5 ΙΙ¹1634 Gen. 39, 21 8 – 10 ΙΙ¹1635 Prov. 30, 7¹–8¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 115–116) 13 – 14 ΙΙ¹1636 Prov. 22, 1¹–2 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104)

1 **Titlos** K (220v13–14) 3 – 5 **ΙΙ¹1634** K cap. Ο 7, 1 (220v[14]15–16) 7 – 10 **ΙΙ¹1635** K cap. Ο 7, 2 (220v[16]17–19) 12 – 14 **ΙΙ¹1636** K cap. Ο 7, 3 (220v[19]20–21); V cap. Ο 5, 1; P cap. Ο 15, 1; E cap. 167, 1; L^c cap. Ο 9, 1; *deest in H^I M^(lac.) L^b; PG 96, 213, 46–47*

1 **Titlos** ζ'] σ' K^{pin} (*ζ' secund. ser.*) χρηστοῦ] *scripti secund. K^{pin}, χριστοῦ K^{txt} καὶ – ἔχοντος]* om. K^{pin}

ΙΙ¹1634 Γενέσεως] *scripti*, κτίσεως K **ΙΙ¹1636** (a) K (b) Παροιμῶν V P E L^c

13 Αἱρετώτερον] *add. ἐστὶν V^{O a. c.}* 14 ὑπὲρ – ἀγαθή] *om. E*

II¹1637 / K cap. O 7, 4

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Ἄγαθὸν ὄνομα καλὸν ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν.

II¹1638 / K cap. O 7, 5

Τοῦ Σιράχ·

5

Φρόντισον περὶ ὄνόματος, αὐτὸ γάρ σοι παραμένει
ἢ χίλιοι μέταλλοι θησαυροῦ.

II¹1639 / K cap. O 7, 6

Καὶ πάλιν·

Χάρις ὡς παράδεισος ἐν εὐλογίαις.

10

3 **II¹1637** Eccle. 7, 1¹ (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 159–160) **6 – 7** **II¹1638** Sir. 41, 12^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 161) **10** **II¹1639** Sir. 40, 17¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 158)

2 – 3 **II¹1637** K cap. O 7, 4 (220v[mg]22); V cap. O 5, 2; P cap. O 15, 2; E cap. 167, 2; L^c cap. O 9, 2; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 213, 48 **5 – 7** **II¹1638** K cap. O 7, 5 (220v[22]23–24); V cap. O 5, 3; P cap. O 15, 3; E cap. 167, 3; L^c cap. O 9, 3; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 213, 49–50 **9 – 10** **II¹1639** K cap. O 7, 6 (220v[24]221r1); V cap. O 5, 4; P cap. O 15, 4; L^c cap. O 9, 4; *deest in H¹ M^(lac.) L^b* E; PG 96, 213, 51

II¹1637 Τοῦ] *om.* V E **II¹1638** (a) K (b) *s. a.* V^EV^O E (c) *s. d.* V^W P L^c **II¹1639** (a) K (b) *s. a.* V^EV^O (c) *s. d.* V^W P L^c

3 καλὸν] *om.* V P E L^c ἔλεον (ε- P) K V W e corr. P L^c ἀγαθόν] *add.* ἀγαθὸν ὄνομα εἰς τὸν αἰῶνα μένει (= Sir. 41, 13², cf. II¹1640 / K cap. O 7, 7) E **6** γάρ σοι] δέ σοι V^W L^c, δέ σοι P παραμένει] παραμενεῖ V^W E L^c **7** μέταλλοι V, μεγάλοι E θησαυροί E **10** ἐν] *om.* V^W P L^c

II¹1640 / K cap. O 7, 7

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄγαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν,
καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς τὸν αἰῶνα διαμένει.

3 – 4 II¹1640 Sir. 41, 13^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 161)

2 – 4 II¹1640 K cap. O 7, 7 (221r[1]2–3); V cap. O 5, 5; P cap. O 15, 5; L^c cap. O 9, 5; *deest in H^I M^(lac.) L^b E; PG 96, 216, 1–2*

II¹1640 (a) K R (b) s. a. V^EV^O L^c (c) s. d. V^W P

4 μένει V^W P L^c

*^{II²}/_{R cap. O 15} **Τίτλος η'** Περὶ ὄφθαλμοῦ.
η' Περὶ ὄφθαλμοῦ.

*^{II²2160}/_{R cap. O 15, 2} **II¹1641 / K cap. O 8, 1**

Τῶν Παροιμιῶν·

Θεωρῶν ὄφθαλμὸς καλά, εὐφραίνει καρδίαν.

5

*^{II²2159}/_{R cap. O 15, 1} **II¹1642 / K cap. O 8, 2**

Τῶν αὐτῶν·

Οἱ ὄφθαλμοί σου ὁρθὰ βλεπέτωσαν,
 τὰ δὲ βλέφαρά σου νευέτω δίκαια.

*^{II²2161}/_{R cap. O 15, 3} **II¹1643 / K cap. O 8, 3**

10

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Πονηρότερον ὄφθαλμοῦ τί ἔκτισται;
 Διατοῦτο ἀπὸ παντὸς προσώπου δακρύει.

5 II¹1641 Prov. 15, 30¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 80) **8 – 9 II¹1642** Prov. 4, 25^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 33–34) **12 – 13 II¹1643** Sir. 34, 13^{2–3} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 138–139)

1 Titlos (a) K (221r3–4) **2 Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* **4 – 5 II¹1641** K cap. O 8, 1 (221r[4]5); V cap. O 8, 1; *deest in H^I*; PG 96, 217, 20 **7 – 9 II¹1642** K cap. O 8, 2 (221r[5]6–7); V cap. O 8, 2; *deest in H^I*; PG 96, 217, 21–22 **11 – 13 II¹1643** K cap. O 8, 3 (221r[7]8–9); V cap. O 8, 3; *deest in H^I*; PG 96, 217, 23–24

1 Titlos (a) **Τίτλος η'**] *om. K^{pin}* (**η' secund. ser.**) **2 Titlos (b)** **η'] praem.** τίτλος V^Wtxt **ὄφθαλμοῦ]** ὄφθαλμῶν V^Etxt V^Otxt A^Ipin

II¹1641 Tῶν] *om. V* **II¹1642** (a) K (b) s. a. V **II¹1643** (a) K (b) Σιράχ V

8 βλεπέτω K **9** δὲ] *s. l. V^E* **12** ἔκτησται V^Wa. c., κέκτησται V^Wp. c. **13** δακρύσει V^EV^O

II¹1644 / K cap. O 8, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

Οφθαλμὸς πονηρὸς φθονερὸς ἐπ’ ἄρτῳ
καὶ ἐλλειπὴς ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτοῦ.

5

II¹1645 / K cap. O 8, 5

*II²2162 /
R cap. O 15, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

Κύριε, πάτερ καὶ θεὲ ζωῆς μου,
μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν μὴ δῷς μου.

II¹1646 / K cap. O 8, 6

10 Τοῦ αὐτοῦ.

Οπίσω ἀναιδῶν ὀφθαλμῶν φύλαξαι.

3 – 4 II¹1644 Sir. 14, 10^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **7 – 8 II¹1645** Sir. 23, 4^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 109) **11 II¹1646** Sir. 26, 11¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 116)

2 – 4 II¹1644 K cap. O 8, 4 (221r[9]10–11); V cap. O 8, 4; P cap. O 12, 5; L^c cap. O 18, 5; *deest in H¹; PG 96, 217, 25–26* **6 – 8 II¹1645** K cap. O 8, 5 (221r[11]12–13); V cap. O 8, 5; *deest in H¹; PG 96, 217, 27–28* **10 – 11 II¹1646** K cap. O 8, 6 (221r [13]14); V cap. O 8, 6; P cap. O 12, 7; L^c cap. O 18, 7; *deest in H¹; PG 96, 217, 29*

II¹1644 (a) K P (b) *s. a.* V L^c **II¹1645** (a) K (b) *s. a.* V **II¹1646** (a) K (b) *s. a.* V^W P L^c (c) *s. d.* V^EV^O

3 φθονειρος P 4 καὶ ἐλλειπῆς] *om.* V^W P L^c ἐλλειπῆς] *sic* K **7 – 8** Κύριε – ὀφθαλμῶν] *cum loco sequenti coniunguntur in V^EV^O* 7 πάτερ] παντοκράτορ K **8** ὀφθαλμοῦ K μὴ δῷς μου] μή μοι δῶς V^W, *om.* V^EV^O **11** Οπίσω – ὀφθαλμῶν] *om.* V^EV^O ἀναιδῶν] *post* ὀφθαλμῶν *transpos.* K φύλαξαι] φύλαξον V (*quod verbum cum loco praecedenti coniungitur*)

*II²161 /
R cap. O 15, 3

II¹1647 / K cap. O 8, 7

Τοῦ αὐτοῦ.

Μνήσθητι ὅτι κακὸν ὀφθαλμὸς πονηρός.

*II²163 /
R cap. O 15, 5

II¹1648 / K cap. O 8, 8

Ματθαίου εὐαγγελιστοῦ.

5

Ο λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἔστι, τὸ σκότος πόσον.

II¹1649 / K cap. O 8, 9

10

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου.

Οὕτε ὅψις ῥαδίως ἀναχωρεῖν φιλεῖ τῶν τερπνῶν θεαμάτων – κἄν γὰρ ἀφέλῃ τις βίᾳ, πρὸς αὐτὰ πάλιν φέρεται –, οὕτε λόγος τῶν ἡδίστων διηγημάτων.

3 II¹1647 Sir. 34, 13¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 138–139) 6 – 9 II¹1648 Matth. 6, 22–23 12 – 14 II¹1649 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 14, 22–25 (ed. Bernardi, p. 148)

2 – 3 II¹1647 K cap. O 8, 7 (221r[14]15); V cap. O 8, 7; P cap. O 12, 8; L^c cap. O 18, 8; *deest in H^I*; PG 96, 217, 29–30 5 – 9 II¹1648 K cap. O 8, 8 (221r[15]16–20); V cap. O 8, 8; *deest in H^I*; PG 96, 217, 31–34 11 – 14 II¹1649 K cap. O 8, 9 (221r[21] 22–221v1); *deest in V H^I*

II¹1647 (a) K P (b) s. a. V L^c II¹1648 (a) K (b) Ματθαίου V^EV^O (c) Εὐαγγελίου V^W

3 ὅτι] ὁ L^c 7 ḥ] εῖ V^W φωτεινὸν ἔσται] -τει- *e corr.* V^W, φωτινὸν ἔσται V^{E p. c.} V^O, φωτινόν ἔσται V^{E a. c.}, φωτεινόν ἔστιν K 8 – 9 Εἰ – πόσον] *om.* V 13 ἀφέλῃ] ἀφέλῃ K (*cf.* *II²700 / T cap. Γ 2, 12), ἀφέλκῃ *ed.* βίᾳ] *scripsi (ed.)*, βίᾳ K φέρεθαι *ed.*

II¹1650 / K cap. O 8, 10

*II²2164 /
R cap. O 15, 6

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Κυπριανὸν τὸν ἄγιον·

Ψαύουσιν ὁφθαλμοὶ λίχνοι καὶ τῶν ἀψαύστων, τὸ προχειρότατον
ὅργανον καὶ ἀπληστότατον.

5

II¹1651 / K cap. O 8, 11

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἐπίσκοπον Φλαβιανόν·

Τροφὴ ὁφθαλμῶν θεωρία.

II¹1652 / K cap. O 8, 12

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α' Στρώματος·

- 10 Πάντες μὲν ὅσοι ταῖς ὄψεσι κεχρήμεθα, θεωροῦμεν τὰ ὑποπίπτοντα αὐταῖς, ἄλλοι δὲ ἄλλων ἔνεκα.

II¹1653 / K cap. O 8, 13

Εὐσεβίου, ἐκ τοῦ δ' τῆς α' εἰσαγωγῆς·

- 15 "Ον τρόπον ἡ τῶν ὁφθαλμῶν φύσις ἔχει μὲν ἐν ἑαυτῇ τὴν ὄρατικὴν δύναμιν, οὐχ' ἵκανὴ δὲ καθ' ἑαυτὴν πέφυκεν πρὸς τὴν τῶν ὄρατικῶν κατάληψιν, μὴ οὐχὶ ἐτέρου τινὸς ἔξωθεν φωτίζοντος καὶ συνυπουργοῦντος τῇ τῶν ὁφθαλμῶν χρήσει καὶ τῷ συμβαλ-

3 – 4 II¹1650 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Cypriani* (*Orat. 24*), 9, 19–21 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 56) 7 II¹1651 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad populum Antiochenum*, III (*In profectionem episcopi Flaviani*), 4 (PG 49, 53, 24–25) 10 – 11 II¹1652 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, I. Cap. I. 17, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 12, 13–14) 14 – 910, 2 II¹1653 EUSEBIUS CAESARIENSIS, *Generalis elementaria introductio*, I, 4, locus non repertus; Holl, n° 471

2 – 4 II¹1650 K cap. O 8, 10 (221v[1]2–3); *deest in V H¹* 6 – 7 II¹1651 K cap. O 8, 11 (221v[4]5); *deest in V H¹* 9 – 11 II¹1652 K cap. O 8, 12 (221v[5]6–8); *deest in V H¹* 13 – 910, 2 II¹1653 K cap. O 8, 13 (221v[8]9–16); *deest in V H¹*; PG 86, 2076, 44–52

λοιμένω φωτὶ πρὸς τὴν τῶν αἰσθητῶν θέαν, οὕτως καὶ ἡ νοερὰ καὶ λογικὴ φύσις ἔχει πρὸς τὸν ἱερὸν τοῦ θεοῦ λόγον.

II¹1654 / K cap. O 8, 14

Φίλωνος, ἐκ τοῦ α' τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων.

Ὥρασις παρὰ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις καὶ ταύτη διαφέρει ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι τοῖς αἰσθητοῖς ἐγκαταμίγνυνται, οἷον ἡ γεῦσις ἀνακιρνᾶται τοῖς χυμοῖς, καὶ ἡ ὅσφρησις τοῖς ἐπαναδιδομένοις ἀτμοῖς, καὶ αἱ ἀκοαὶ ταῖς φωναῖς, εἰσδυομέναις εἰς τὰ ὥτα. Ἐπὶ δὲ τῆς ὁράσεως τὸ παραπλήσιον οὐ γίνεται· οὔτε γὰρ αὐτὴ διὰ τοῦ βάθους τῶν σωμάτων χωρεῖ, ψαύει δὲ τῶν ἐπιφανειῶν, <καὶ> αὐτὸ μόνον κα- 10 τὰ τὴν προσβολήν, οὔτε τὰ σώματα εἰς τὴν ὅψιν εἰσδύεται.

5 – 11 II¹1654 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 298–299.21); Royse 176.59

4 – 11 II¹1654 K cap. O 8, 14 (221v[17]18–222r3); *deest in V H¹; PG 86, 2100, 10 – 19*

5 αἱ] s. l. K 8 εἰσδυομέναις] *correxi (ut propos. Petit in app. crit.)*, ἐκδυομέναις (-δυο- e corr.) K 10 ἐπιφανειῶν] *scrips. Petit, ἐπιφανίων K καὶ] supplevi, om. K αὐτὸ] tacite delev. Mai*

Τίτλος θ' Περὶ οἴνου καὶ χρήσεως αὐτοῦ.

*II² /
R cap. O 12

ζ' Περὶ οἴνου καὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ.

ΙΙ¹1655 / K cap. O 9, 1

Τῆς Γενέσεως·

- 5 Ἡρξατο Νῶε ἀνθρωπος γεωργὸς γῆς, καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα.
Καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ.

ΙΙ¹1656 / K cap. O 9, 2

*II²122 /
R cap. O 12, 1

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ργ'·

- 10 Οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου.

ΙΙ¹1657 / K cap. O 9, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἀκόλαστον οἶνος καὶ ύβριστικὸν μέθη,
πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.

5 – 7 ΙΙ¹1655 Gen. 9, 20–21 10 ΙΙ¹1656 Ps. 103, 15¹ 13 ΙΙ¹1657 Ἀκόλαστον –
μέθη] Prov. 20, 1¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 96) 14 πᾶς – συμπλέκεται] Ibid. 20,
3² (Wahl, p. 97)

1 **Titlos (a)** K (222r3) 2 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 4 – 7 ΙΙ¹1655 K cap.
O 9, 1 (222r[mg]4–6); *deest in V H^I* 9 – 10 ΙΙ¹1656 K cap. O 9, 2 (222r[6]7); V
cap. O 7, 1; *deest in H^I*; PG 96, 216, 48 12 – 14 ΙΙ¹1657 K cap. O 9, 3 (222r[7]8–9);
V cap. O 7, 2; P cap. O 9, 11; E cap. 164, 4; L^c cap. O 7, 12; *deest in H^I*; PG 96, 216,
49–50

1 **Titlos (a)** Τίτλος – αὐτοῦ] *om. K^{pin}* 2 **Titlos (b)** ζ'] *propt. mg. resect. non
liquet in A^Ipin* (*ζ' secund. ser.*), *praem. τίτλος V^Wtxt* τῆς] *om. V^Etxt*

ΙΙ¹1655 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K ΙΙ¹1656 (a) K (b) Δαυΐδ V^EV^W (c) s. a. V^O
ΙΙ¹1657 (a) K V P L^c Tῶν] *om. V P L^c* (b) s. a. E

14 τούτοις E ἐμπλέκεται E L^c

*II²2123 /
R cap. O 12, 2

II¹1658 / K cap. O 9, 4

Τῶν αὐτῶν·

Δότε μέθην τοῖς ἐν λύπαις,
καὶ οἶνον πίνειν τοῖς ἐν ὁδύναις,
ἴνα ἐπιλάθωνται τῆς πενίας,
καὶ τῶν πόνων μὴ μνησθῶσιν ἔτι.

5

II¹1659 / K cap. O 9, 5

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Οἶνος εὐφραίνει ζῶντας.

II¹1660 / K cap. O 9, 6

10

Τοῦ Σιράχ·

Οἶνος καὶ γυναῖκες ἀποστήσουσι συνετούς.

12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 68.-./39.6d. (ed. Ihm, p. 995)

3 – 6 II¹1658 Prov. 31, 6¹–7² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 122) **9** II¹1659 Eccle. 10, 19² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 171) **12** II¹1660 Sir. 19, 2¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97)

2 – 6 II¹1658 K cap. O 9, 4 (222r[9]10–12); V cap. O 7, 3; *deest in H^l*; PG 96, 216, 51 – 217, 2 **8 – 9** II¹1659 K cap. O 9, 5 (222r[12]13); *deest in V H^l* **11 – 12** II¹1660 K cap. O 9, 6 (222r[13]14); V cap. O 7, 4; P cap. O 9, 12; E cap. 164, 5; L^c cap. O 7, 13; *deest in H^l*; PG 96, 217, 3

II¹1658 (a) K (b) s. a. V II¹1660 (a) K V^W P Τοῦ] *om.* V^W P (b) s. a. V^EV^O E L^c

3 μέθην] οἶνον V^EV^O 4 οἶνον πίνειν] *om.* V^EV^O ὁδύναις] *add.* οὖσι V^EV^O 5 ίνα] *add.* πιόντες K ἐπιλάθονται V^EV^O 6 τῶν] τῶν V^O μὴ] *praem.* οὐ K ἔτι] *om.* K 12 ἀποστήσουσιν ἀσυνετούς L^c

II¹1661 / K cap. O 9, 7

*II²2125 /
R cap. O 12, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζου·
πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ὁ οἶνος.

5

II¹1662 / K cap. O 9, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Οἶνος εἰς εὐφροσύνην καὶ οὐκ εἰς μέθην ἐκτίσθη ἀπ’ ἀρχῆς.

II¹1663 / K cap. O 9, 9

*II²2126 /
R cap. O 12, 5

Τοῦ αὐτοῦ.

10 Ἀγαλλίαμα καρδίας καὶ εὐφροσύνη ψυχῆς
οἶνος πινόμενος ἐν καιρῷ αὐτάρκης.

3 – 4 II¹1661 Sir. 34, 25^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 140) **7 II¹1662** Sir. 34, 27⁴
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 140) **10 – 11 II¹1663** Sir. 34, 28^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p.
140)

2 – 4 II¹1661 K cap. O 9, 7 (222r[14]15); V cap. O 7, 5; L^c cap. O 7, 1; *deest in H¹*; PG 96, 217, 4–5 **6 – 7 II¹1662** K cap. O 9, 8 (222r[15]16–17); V cap. O 7, 6; P cap. O 9, 13; L^c cap. O 7, 14; *deest in H¹*; PG 96, 217, 5–6 **9 – 11 II¹1663** K cap. O 9, 9 (222r[17]18–19); V cap. O 7, 7; P cap. O 9, 14; L^c cap. O 7, 15; *deest in H¹*; PG 96, 217, 6–7

II¹1661 (a) K (b) Σιράχ L^c (c) s. a. V **II¹1662** (a) K (b) Σιράχ L^c (c) s. a. V P
II¹1663 (a) K P (b) s. a. V L^c

4 γὰρ] *om.* V^W (*in mg. supplev. man. rec.*) ó] *om.* V^W 7 Οἶνος] *praem.* ó (*rubri-*
cator) L^c **10** Ἀγαλλίαμα – ψυχῆς] *cum loco sequenti coniunguntur in* V^W P L^c **11**
οἶνος – αὐτάρκης] *om.* V^W P L^c

*II²2127 /
R cap. O 12, 6

II¹1664 / K cap. O 9, 10

Τοῦ αὐτοῦ.

Πικρία ψυχῆς, οἶνος πινόμενος πολύς.

*II²suppl. 21 /
PML^b cap.
O 9, 4

II¹1665 / K cap. O 9, 11

Τοῦ αὐτοῦ.

5

Τίς ζωὴ ἐλαττουμένῳ οἴνοι;
Καὶ αὐτὸς ἔκτισται εἰς εὐφροσύνην ἀνθρώποις.

II¹1666 / K cap. O 9, 12

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ <μ'>.

Οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν οἶνον θέλει νέον. Λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρη- 10
στότερός ἐστιν.

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 27.-./16d. (ed. Ihm, p. 598)

3 II¹1664 Sir. 34, 29¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 141) 6 – 7 II¹1665 Sir. 34, 27^{3 – 4}
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 140) 10 – 11 II¹1666 Luc. 5, 39

2 – 3 II¹1664 K cap. O 9, 10 (222r[19]20); V cap. O 7, 8; P cap. O 9, 15; L^c cap. O 7,
16; *deest in H^I*; PG 96, 217, 7 5 – 7 II¹1665 K cap. O 9, 11 (222r[20]21–22); *deest in V H^I* 9 – 11 II¹1666 K cap. O 9, 12 (222r[22]23–24); *deest in V H^I*

II¹1664 (a) K (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^WP L^c II¹1666 μ'] *supplevi, om. K*

3 Πικρία ψυχῆς] *om. V^WP L^c* οἶνος – πολύς] *cum loco praecedenti coniunguntur in V^WP L^c* πινόμενος P πολοίς V^E, -οῖς V^O, μὴ πολὺς L^c 6 Τίς ζωὴ] *correxi (LXX), τῇ ζωῇ (sic) K*

II¹1667 / K cap. O 9, 13

*II²2129 /
R cap. O 12, 8

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς·
Μὴ μεθύσκεσθε οἶνῳ, ἐνῷ ἐστιν ἀσωτία.

II¹1668 / K cap. O 9, 14

*II²2130 /
R cap. O 12, 9

5 Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον·

Μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ’ οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν σου
καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

II¹1669 / K cap. O 9, 15

*II²2132 /
R cap. O 12, 11

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

10 ...οἵνος, τὸ παρὰ θεοῦ δῶρον εἰς παραμυθίαν τῆς ἀσθενείας δεδο-
μένον τοῖς σωφρονοῦσιν...

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 54.2./61.2. (ed. Ihm, p. 860)

3 II¹1667 Eph. 5, 18 6 – 7 II¹1668 I Tim. 5, 23 10 – 11 II¹1669 BASILIUS CAESA-
RIENSIS, *In ebriosos*, 1 (PG 31, 448, 5–6)

2 – 3 II¹1667 K cap. O 9, 13 (222r[24]222v1); V cap. O 7, 9; *deest in H^l*; PG 96, 217,
8 5 – 7 II¹1668 K cap. O 9, 14 (222v[1]2–3); V cap. O 7, 10; *deest in H^l*; PG 96,
217, 9–10 9 – 11 II¹1669 K cap. O 9, 15 (222v[4]5–6); V cap. O 7, 11; P cap. O 9,
16; L^c cap. O 7, 17; *deest in H^l*; PG 96, 217, 11–12

II¹1667 (a) K (b) Πρὸς Ἐφεσίους V^EV^O (c) Ἀποστόλου V^W II¹1668 (a) K (b)
Πρὸς Τιμόθεον V^EV^O (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W II¹1669 (a) K P (b) Βασιλείου V L^c βασι-
λίου V^W

3 μεθύσκεσθαι V^EV^O

*II²2133 /
R cap. O 12, 12

II¹1670 / K cap. O 9, 16

Ἐκ τοῦ περὶ νηστείας·

Μέτρον ἄριστον τῆς τοῦ οἴνου χρήσεως ἡ χρεία τοῦ σώματος.

II¹1671 / K cap. O 9, 17

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

5

Οἶνος παρθενικῆσι χόλου πλέον ἔστιν ὄνειδος.

*II²2134 /
R cap. O 12, 13

II¹1672 / K cap. O 9, 18

Εὐαγρίου·

Πώννυσι μὲν οἴνος τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν λόγος θεοῦ.

*II²2135 /
R cap. O 12, 14

<II¹suppl. 364 / V cap. O 7, 14>

10

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 30.8./8. (ed. Ihm, p. 627–628) 9
exstat ibid., 30.11./12. (p. 629) 10 II¹suppl. 364 / V cap. O 7, 14 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1670 BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieiunio homilia I*, 10 (PG 31, 184, 7–8) 6

II¹1671 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 297 (PG 37, 601, 9) 9 II¹1672 EUAGRIUS PONTICUS, *Capita paraenetica* (ed. Elter, p. LII.17)

2 – 3 II¹1670 K cap. O 9, 16 (222v[6]7–8); V cap. O 7, 12; P cap. O 9, 17; E cap. 164, 6; L^c cap. O 7, 18; *deest in H^l*; PG 96, 217, 13–14 5 – 6 II¹1671 K cap. O 9, 17 (222v[8]9); *deest in V H^l* 8 – 9 II¹1672 K cap. O 9, 18 (222v[mg]10); V cap. O 7, 13; P cap. O 9, 18; L^c cap. O 7, 19; *deest in H^l*; PG 96, 217, 15–16

II¹1670 (a) K P L^c Ἐκ τοῦ] *om.* L^c (b) Βασιλείου E (c) s. a. V II¹1671 (a) K V P (b) s. a. L^c

3 μέτριον L^c χρεῖα K, χρία V^EV^O P 9 τὸ] *om.* V P L^c λόγος] *praem.* o (sic) V^O

Τίτλος ι' Περὶ ὀνειδισμοῦ καὶ φαυλισμοῦ καὶ ψόγου, καὶ ὅτι οὐ δεῖ συμφορὰν ὀνειδίζειν. *II²/
R cap. O 2

θ' Περὶ ὀνειδισμοῦ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ συμφορὰν ὀνειδίζειν.

II¹1673 / K cap. O 10, 1

5 Ψαλμοῦ μγ'.

“Ολην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου κατενώπιόν μου ἔστι,
καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέν με
ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ καταλαλοῦντος,
ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος.

10

II¹1674 / K cap. O 10, 2

Ἐν ψαλμῷ νδ'.

Εἰ ὁ ἐχθρὸς ὠνείδισέν με, ὑπήνεγκα ἄν,
καὶ εἰ ὁ μισῶν με ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλορημόνησεν, ἐκρύβην ἄν
[ἀπ' αὐτοῦ.

1 φαυλισμοῦ] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Φ 3 1 – 2 ὅτι – ὀνειδίζειν] cf. II¹ / K^{pin}
Παραπομπὴ Χ 22

6 – 9 II¹1673 Ps. 43, 16^{1–17²} 12 – 14 II¹1674 Ps. 54, 13^{1–2}

1 – 2 **Titlos (a)** K (222v11–12) 3 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^I txt* 5 – 9
II¹1673 K cap. O 10, 1 (222v[12]13–17); *deest in V H^I* 11 – 14 II¹1674 K cap. O
10, 2 (222v[17]18–20); *deest in V H^I*

1 – 2 **Titlos (a)** 1 Τίτλος ι'] *om. K^{pin} (θ' secund. ser.)* καὶ ψόγου] *om. K^{pin}* 3
Titlos (b) θ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (θ' secund. ser.), praem. τίτλος*
V^W txt δεῖ] χρὴ V^E txt V^O txt A^{I pin} συμφορὰν] *om. V^E txt V^O txt A^{I pin}*

13 ἐμεγαλορημόνησεν] *sic K*

II¹1675 / K cap. O 10, 3

Ἐν ψαλμῷ ξη'.

Ἐγενήθην εἰς ὄνειδισμοὺς ἐμοί,
καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον
καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν.

5

*II²2056 /
R cap. O 2, 1

II¹1676 / K cap. O 10, 4

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίστους λόγους.

*II²2058 /
R cap. O 2, 3

II¹1677 / K cap. O 10, 5

Ἡσαῖου προφήτου·

10

Μὴ φοβεῖσθε ὄνειδισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ
ἡττᾶσθε· ὥσπερ γὰρ ἴμάτιον βρωθήσεται ἀπὸ χρόνου, καὶ ὡς ἐρέα
βρωθήσεται ἀπὸ σητός.

3 – 5 II¹1675 Ps. 68, 11²–12² 8 II¹1676 Prov. 27, 11² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 132) 11 – 13 II¹1677 Is. 51, 7–8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 426–427)

2 – 5 II¹1675 K cap. O 10, 3 (222v[20]21–23); *deest in V H^l* 7 – 8 II¹1676 K cap. O 10, 4 (222v[23]24); V cap. O 9, 1; *deest in H^l*; PG 96, 217, 37 10 – 13 II¹1677 K cap. O 10, 5 (223r[mg]1–4); V cap. O 9, 2; *deest in H^l*; PG 96, 217, 38–41

II¹1676 Τῶν] *om.* V II¹1677 (a) K ἡσαῖου *cod.* (b) Ἡσαῖου V^W (c) Ματθαίου V^EV^O

12 ἡττᾶσθαι V^E, ὑποτάσσεσθε K γὰρ] δὲ V^W ἐρέα] ἔρια V^W 13 ἀποσητός V^EV^O, ὑπὸ σητός *e corr.* V^W

II¹1678 / K cap. O 10, 6

*II²2060 /
R cap. O 2, 5

Toῦ αὐτοῦ.

Mὴ φοβοῦ ὅτι κατησχύνθης, μὴ δὲ ἐντραπῆς ὅτι ὠνειδίσθης, ὅτι
5 αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ καὶ ὄνειδος τῆς χηρείας σου οὐ μὴ μνη-
σθῆς ἔτι.

II¹1679 / K cap. O 10, 7

*II²suppl. 18 /
PML^b cap.
O 2, 13

Toῦ Σιράχ·

Mὴ βδελύξῃ ἄνθρωπον, καὶ μὴ ὄνειδίσῃς αὐτὸν ἐν ὄράσει αὐτοῦ.

II¹1680 / K cap. O 10, 8

*II²2062 /
R cap. O 2, 7

10 Toῦ αὐτοῦ.

‘Ο ὄνειδίζων φίλον διαλύσει φιλίαν.

3 – 5 II¹1678 Is. 54, 4 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 433) **8 II¹1679** Sir. 11, 2² (Wahl,
Sirach-Text, p. 75–76) **11 II¹1680** Sir. 22, 20² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 108)

2 – 5 II¹1678 K cap. O 10, 6 (223r[4]5–7); V cap. O 9, 3; *deest in H^I*; PG 96, 217,
42–44 **7 – 8 II¹1679** K cap. O 10, 7 (223r[mg]8–9); V cap. O 9, 4; *deest in H^I*; PG
96, 217, 45–46 **10 – 11 II¹1680** K cap. O 10, 8 (223r[9]10); V cap. O 9, 5; P cap. O
2, 5; L^c cap. O 8, 5; *deest in H^I*; PG 96, 220, 1

II¹1678 (a) K (b) Σιράχ V^EV^O (c) s. a. V^W **II¹1679** (a) K V^W Toῦ] *om.* V^W (b) s. a.
V^EV^O **II¹1680** (a) K (b) Σιράχ P L^c (c) s. a. V

3 μὴ δὲ] μήτε V^W ἐντραπεῖς V^EV^O ὄνειδίσθης K^{P. c.} V^W, ὄνειδί-
σθῆς V^O **4** τῆς χηρείας σου] *correxī* (*II² = LXX), τῆς χειρός σου K, *om.* V **4 – 5**
μνησθῆς ἔτι] μνησθήσεται K **11** 'Ο] *rubricatoris vittio deest in L^c*

II¹1681 / K cap. O 10, 9

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ ὀνειδίσῃς ἄνθρωπον ἀποστρέφοντα ἀπὸ ἀμαρτίας·
μνήσθητι ὅτι πάντες ἐσμὲν ἐν ἐπιτιμίοις,
καὶ ἐπίχαρμα οὐ θέλομεν γενέσθαι.

5

*II²2063 /
R cap. O 2, 8

II¹1682 / K cap. O 10, 10

Τοῦ αὐτοῦ.

Ονειδος τέκνων, μήτηρ ἐν ἀδοξίᾳ.

II¹1683 / K cap. O 10, 11

Τοῦ αὐτοῦ.

10

Μὴ καταγελάσῃς ἄνθρώπου ὅντος ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ·
ἔστι γὰρ ὁ ταπεινῶν καὶ ἀνυψῶν.

3 – 4 II¹1681 Μὴ – ἐπιτιμίοις] Sir. 8, 5^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67–68) 5 καὶ –
γενέσθαι] Ibid. 8, 8 La (post 8, 7² LXX; Wahl, p. 67–68) **8 II¹1682** Sir. 3, 11²
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 49) **11 – 12 II¹1683** Sir. 7, 11^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 64)

2 – 5 II¹1681 K cap. O 10, 9 (223r[10]11–13); V^EV^O cap. O 9, 6–7; V^W cap. O 9, 6;
P cap. O 2, 11; L^c cap. O 8, 11–12; *deest in H^I*; PG 96, 220, 2–4 **7 – 8 II¹1682** K
cap. O 10, 10 (223r[13]14); V^EV^O cap. O 9, 8; V^W cap. O 9, 7; P cap. O 2, 6; L^c cap.
O 8, 6; *deest in H^I*; PG 96, 220, 5 **10 – 12 II¹1683** K cap. O 10, 11 (223r[14]15–16);
V^EV^O cap. O 9, 9–10; V^W cap. O 9, 8; P cap. O 2, 7; L^c cap. O 8, 7; *deest in H^I*; PG
96, 220, 6–7

II¹1681 (a) K (b) s. a. V^W P (c) s. a. / s. a. V^EV^O L^c (*cf. infra, app. crit. text.*) **II¹1682**
(a) K P (b) s. a. V L^c **II¹1683** (a) K (b) s. a. V^W P L^c (c) s. a. / s. a. V^EV^O (*cf. infra,*
app. crit. text.)

3 ὠνειδίσης Κ^{a. c.}, ὀνειδήσης V^E a. c. ἐπιστρέφοντα (-στρε- P) P L^c ἀμαρτίας]
hic caesura in V^EV^O L^c **5** καὶ – γενέσθαι] *om.* V P L^c **11** ἄνθρωπον L^c ὅντως
V^EV^O, ὅντα L^c αὐτοῦ] *hic caesura in V^EV^O* **12** ὑψῶν V^EV^O

II¹1684 / K cap. O 10, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

Βαρέα ταῦτα ἀνθρώπῳ ἔχοντι φρόνησιν,
ἐπιτίμησις οἰκίας καὶ ὄνειδισμὸς δανειστοῦ.

5

II¹1685 / K cap. O 10, 13*II²2071 /
R cap. O 2, 16

Εὐαγρίου.

Ψέγειν τὸν ἀνεπίληπτον, εἰς θεὸν ἀμαρτία.

II¹1686 / K cap. O 10, 14*II²2069 /
R cap. O 2, 14

Τοῦ ἀγίου Εἰρηναίου, ἐκ τῶν διατάξεων.

- 10 Εὗ μὲν λέγοντες ἀεὶ τοὺς ἀξίους, κακῶς δὲ οὐδέποτε τοὺς ἀναξίους, τευξόμεθα καὶ ἡμεῖς τῆς τοῦ θεοῦ δόξης καὶ βασιλείας.

3 – 4 II¹1684 Sir. 29, 28¹⁻² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 127) **7 II¹1685** EUAGRIUS PONTICUS, *Capita paraenethica* (ed. Elter, p. LII.23) **10 – 11 II¹1686** (Ps.-)IRENAEUS LUGDUNENSIS, *Constitutiones*, locus non repertus (*Fragmenta varia graeca*, IX = XLI [ed. Harvey, p. 480 = 508]); Holl, n° 177

2 – 4 II¹1684 K cap. O 10, 12 (223r[16]17–18); V^EV^O cap. O 9, 11–12; V^W cap. O 9, 9; P cap. O 2, 8; L^c cap. O 8, 8; *deest in H^I*; PG 96, 220, 8–9 **6 – 7 II¹1685** K cap. O 10, 13 (223r[18]19); V^EV^O cap. O 9, 15; V^W cap. O 9, 12; *deest in H^I*; PG 86, 2088, 41–42; PG 96, 220, 15 **9 – 11 II¹1686** K cap. O 10, 14 (223r[19]20–22); V^EV^O cap. O 9, 14; V^W cap. O 9, 11; *deest in H^I*; PG 86, 2088, 43–46; PG 96, 220, 12–14

II¹1684 (a) K (b) s. a. V^W P L^c (c) s. a. / s. a. V^EV^O (*cf. infra, app. crit. text.*) **II¹1686** (a) K εἰρηνέου *cod.* (b) Εἰρηναίου V^EV^O (c) s. d. V^W

3 βαρεῖα (-ει- P) K V P φρόνησιν] *hic caesura in V^EV^O* **11** τευξόμεθα] εὔχεσθαι V^W

*II²2068 /
R cap. O 2, 13

II¹1687 / K cap. O 10, 15

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν.
Μι’ ἀσφάλεια, μὴ ὄνειδίζειν τύχας.

II¹1688 / K cap. O 10, 16

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ εἰς τὸ Ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ 5
τούτων τῶν ἐλαχίστων.

Γνῶθι τίς ὃν περὶ τίνων βουλεύῃ· ὅτι περὶ ἀνθρώπων ἀνθρωπος,
οὐδὲν ἴδιάζων ἐν ἑαυτῷ παρὰ τὴν κοινὴν κεκτημένος φύσιν. Μὴ
προαποφαίνου τοῦ μέλλοντος· ἐν ᾧ γὰρ καταψηφίζῃ τοῦ πάθους,
τέως ἐν ἀλλοτρίῳ σοι σώματι φαινομένου, ἀόριστον κατὰ τῆς φύ-
σεως <***> παραπλησίως τοῖς πᾶσιν. Οὐκοῦν ὡς <ύ>πὲρ κοινοῦ
τοῦ πράγματος ὁ λόγος ἔστω. 10

3 II¹1687 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 108
(PG 37, 936, 2) 7 – 12 II¹1688 GREGORIUS NYSSENUS, *In illud: Quatenus uni ex
his fecistis mihi fecistis (Matth. 25, 40; vulgo De pauperibus amandis II)* (ed. van
Heck, p. 115, 21–28)

2 – 3 II¹1687 K cap. O 10, 15 (223r[22–23]24); V^EV^O cap. O 9, 13; V^W cap. O 9, 10;
deest in H¹; PG 96, 220, 10–11 5 – 12 II¹1688 K cap. O 10, 16 (223r[24–223v2]
223v3–10); *deest in V H¹*

II¹1687 (a) K [τετραστίχων] *correxī*, μονοστίχων *cod.* (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ]
om. V^W

3 μία V τύχας] *add.* κοινὴ γὰρ ἡ τύχη· καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον (= *Isocrat.*, *Ad
Demon.* [*Orat. I*], 29; cf. *infra*, II¹1691 / K cap. O 10, 19) V^EV^O 8 οὐδὲν] *scripsi*
(ed.), οὐδὲνὶ K 9 καταψηφίζῃ] *scripsi* (ed.), καταψηφίζει K 10 φαινομένου]
scripsi (ed.), φαινόμενα K ἀόριστον] ὁριστὸν K^{p. c. in mg.} 10 – 11 *post* φύσεως
quaedam excidisse videntur (ἐκφέρεις ἀπόφασιν· μετέχεις δὲ καὶ σὺ τῆς φύσεως ed.)
11 ὡς ὑπὲρ] *scripsi* (ed.), ὥσπερ K

II¹1689 / K cap. Ο 10, 17

Καὶ μετ' ὀλίγα.

Μὴ ταῦτα, μή, ἀδελφοί· μὴ κυρωθήτω αὕτη κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἡ ψῆφος. Μνησθῆναι προσήκει, καθὰ ἔφαμεν, τίνες ὅντες περὶ 5 τίνων βουλευόμεθα. Μία πᾶσιν ἡ ἐπὶ τὸν βίον εἰσοδος, εἰς ὁ τῆς ζωῆς ἄπασιν τρόπος, βρῶσις καὶ πόσις ἡ τοῦ ζῆν ἐνέργεια, ὁμοιότροπος ἡ κατασκευή, πάντων μία καὶ ἡ καταστροφὴ τοῦ βίου, ἄπαν τὸ σύνθετον εἰς διάλυσιν ἔρχεται, οὐδὲν τῶν συνεστώτων παγίαν ἔχει τὴν σύστασιν, πομφόλυγος δίκην ἐπ' ὀλίγον ἡμῖν τῷ 10 πνεύματι περιταθέντος τοῦ σώματος, εἴτα ἀπέβημεν, οὐδὲν ἵχνος τοῦ προσκαίρου τούτου φυσήματος καταλιπόντες τῷ βίῳ.

II¹1690 / K cap. Ο 10, 18

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ πρὸς <Σ>ταγείριον β'.

15 "Οσῳ <τῶν ὑπὸ> τῶν ἐχθρῶν τὰ παρὰ τῶν φίλων ὀνείδη βαρύτερα, τοσούτῳ τούτων αὐτῶν τὰ παρὰ τῶν οἰκείων παίδων.

<II¹suppl. 365 / V cap. Ο 9, 14>

*II²2070 /
R cap. Ο 2, 15

5 cf. Sap. 7, 6 17 II¹suppl. 365 / V cap. Ο 9, 14 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 5 II¹1689 Μὴ – βουλευόμεθα] GREGORIUS NYSSENIUS, *In illud: Quatenus uni ex his fecistis mihi fecistis (Matth. 25, 40; vulgo De pauperibus amandis II)* (ed. van Heck, p. 120, 9–11) 5 – 11 Μία – βίῳ] IBID. (p. 120, 13–20) 15 – 16 II¹1690 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad Stagirium a daemone vexatum*, II, 5 (PG 47, 455, 52–54)

2 – 11 II¹1689 K cap. Ο 10, 17 (223v[10]10–23); *deest in V H^I* 13 – 16 II¹1690 K cap. Ο 10, 18 (223v[23–24]224r1–3); *deest in V H^I*

II¹1690 Σταγείριον] *scripsi*, ταγήριον K

5 τὸν βίον] *correxī* (ed.), τοῦ βίου K 5 – 7 εἰς – βίον] *sic interpusx.* K, ... τρόπος, βρῶσις καὶ πόσις· ἡ ... ὁμοιότροπος· ἡ ... ed. 15 τῶν ὑπὸ] *supplevi* (ed.), *om.* K

*II²2072 /
R cap. O 2, 17

II¹1691 / K cap. O 10, 19

Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν τῷ Λευΐτικῷ ζητημάτων, ὡς τὰποκράτητος†.

Μηδενὶ συμφορὰν ὄνειδίσῃς – κοινὴ γὰρ ἡ φύσις καὶ τὰ ἐπιόντα ἄδηλα –, μήποτε τοῖς αὐτοῖς ἀλούς, αὐτοκατάκριτος ἐν τῷ τοῦ συνειδότος εὑρεθῆς <δικαστηρίῳ>. 5

3 – 4 Μηδενὶ – ἄδηλα] Isocrat., *Ad Demon. (Orat. I)*, 29; cf. supra, II¹1687 / K cap. O 10, 15 app. crit.; exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 18.34./33. (ed. Ihm, p. 443) 4 – 5 αὐτοκατάκριτος – δικαστηρίῳ] cf. Phil. Iud., *In Flaccum*, 7 (ed. Reiter, p. 121, 26)

3 – 5 II¹1691 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Leviticum*, locus non repertus; Mangey 652.1; Harris, p. 98.5; Royse 176.51

2 – 5 II¹1691 K cap. O 10, 19 (224r[3–4]5–8); V^EV^O cap. O 9, 16; V^W cap. O 9, 13; P cap. O 2, 20; L^c cap. O 8, 21; *deest in H^I; PG 96, 220, 16–18*

II¹1691 (a) K ζητημάτων] ζημάτων K^{a. c.} τὰποκράτητος†] *cruces apposui, sic K, forsitan legendum* ἀπὸ Ἰσοκράτους (b) Φίλωνος V P L^c

3 ὄνειδίσεις V^W, ονειδεισης P φύσις] τύχη K (= ed.), ἡ φύσις ἐν ἀλλω K^{in mg.} 5 ἐν τῷ] ἐντὸς V^W e corr. L^c τοῦ συνειδότος] συνειδότι V^EV^O εὑρεθείς V^E a. c., εὑρεθείς V^E p. c. V^WV^O δικαστηρίῳ] *supplevi* (*II²), om. K V P L^c

Τίτλος ια' Περὶ ὀλιγοβίων καὶ ὀλιγοχρονίων.

*^a^{II²} /
PML^b cap. O 11

ι' Περὶ ὀλιγοβίων καὶ ὀλιγοχρονίων.

ΙΙ¹1692 / K cap. O 11, 1

*^a^{II²2155} /
PML^b cap.
O 11, 1

Απὸ τοῦ Ἰώβ.

- 5 Εὐλογημένος γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος.

ΙΙ¹1693 / K cap. O 11, 2

*^a^{II²2157} /
PML^b cap.
O 11, 3

Σοφία Σολομῶντος·

Ἡρπάγη, μὴ ἡ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ,
ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ.

- 10 Τελειωθεῖς ἐν ὀλίγῳ, ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς·
ἀρεστὴ γὰρ ἦν κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ·
διατούτῳ ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας.

5 ΙΙ¹1692 Iob 11, 2³ 8 – 9 ΙΙ¹1693 Ἡρπάγη – αὐτοῦ] Sap. 4, 11^{1–2} 10 – 12 Τελειωθεῖς – πονηρίας] Ibid. 4, 13–14²

1 Titlos (a) K (224r8–9) 2 Titlos (b) V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 4 – 5 ΙΙ¹1692 K cap. O 11, 1 (224r[9]10); V cap. O 10, 1; *deest in H^I*; PG 96, 220, 21 7 – 12 ΙΙ¹1693 K cap. O 11, 2 (224r[10]11–15); V cap. O 10, 2; *deest in H^I*; PG 96, 220, 22–26

1 Titlos (a) ια'] η' K^{pin} (ι' secund. ser.) 2 Titlos (b) ι'] *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (ι' secund. ser.), *praem. τίτλος* V^Wtxt

ΙΙ¹1692 (a) K (b) Ἰώβ V ΙΙ¹1693 (a) K (b) Σολομῶντος V

8 Ἡρπάγη] add. ἵνα V^EV^O ή] om. V^EV^O 9 ή] ή V^EV^O 10 Τελειωθεῖς] add. γὰρ V^E ὀλιγοὶς V^W 11 γὰρ] δὲ V^W ήν] ήν V^O, ἐν K V^W 12 ἔσπευσεν V^O

II¹1694 / K cap. O 11, 3

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ περὶ τῶν πρὸ ὥρας ἀρπαζομένων νηπίων.

Ἡ ἄωρος τελευτὴ τῶν νηπίων οὕτε ἐν ἀλγεινοῖς εἶναι τὸν οὕτω τοῦ ζῆν παυσάμενον ὑποτίθεται νοεῖν, οὕτε κατὰ τὸ ἵσον τοῖς διὰ πάσης ἀρετῆς κατὰ τὸν τῆδε βίον κεκαθαρμένοις γίνεται, προμηθείᾳ τοῦ θεοῦ, τὴν τῶν κακῶν ἀμετρίαν κωλύοντος ἐπὶ τῶν μελλόντων οὕτω βιώσεσθαι.

5

4 – 8 II¹1694 GREGORIUS NYSSENUS, *De infantibus praemature abreptis* (ed. Hörlner, p. 96, 16–21)

2 – 8 II¹1694 K cap. O 11, 3 (224r[15–16]17–23); *deest in V H¹*

4 τὸν οὕτω] *correxi* (ed.), τοῦνοῦτο **K 8** βιώσεσθαι] *correxi* (ed.), βιώσασθαι **K**

Τίτλος ιβ' Ὅτι ἡ τῶν φίλων καὶ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν ἐπιτίμησις λυσιτελεστέρα τῆς τῶν κακῶν καὶ τῶν ἔχθρῶν κολακείας ἔστιν.

II¹1695 / K cap. O 12, 1

5 Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ρμ'·

Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἑλέει καὶ ἑλέγξει με,
ἕλαιον δὲ ἀμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου.

II¹1696 / K cap. O 12, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

10 Ἄξιοπιστότερα τραύματα φίλου
ἢ ἐκούσια φιλήματα ἔχθροῦ.

II¹1697 / K cap. O 12, 3

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

15 Ἀγαθὸν ἀκοῦσαι ἐπιτίμησιν σοφοῦ
ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ἄσμα ἀφρόνων.

6 – 7 II¹1695 Ps. 140, 5^{1–2} 10 – 11 II¹1696 Prov. 27, 6^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131) 14 – 15 II¹1697 Eccle. 7, 5^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 160)

1 – 3 Titlos K (224r23–224v2) 5 – 7 II¹1695 K cap. O 12, 1 (224v[2]3–5) 9 – 11 II¹1696 K cap. O 12, 2 (224v[5]6–7) 13 – 15 II¹1697 K cap. O 12, 3 (224v[7]8–9)

1 – 3 Titlos 1 ιβ'] θ' K^{pin} (ια' secund. ser.) 1 – 2 φίλων – τῶν^{1]}] om. K^{pin} 2 – 3 καὶ – ἔστιν] θεραπείας K^{pin}

11 ἐκούσια] *correxī* (*LXX*), ἀκούσια K 15 ἄσμα] *sic acc.* K

II¹1698 / K cap. O 12, 4

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν.
 Πάβδος δικαίου κρεῖσσον ἢ τιμὴ κακοῦ.

II¹1699 / K cap. O 12, 5

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν. 5
 Εἰ τοῖς καλοῖς ἔποιο νουθετούμενος,
 οὐκ ἐντραπήσῃ τοῖς κακοῖς γελώμενος.

3 **II¹1698** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,30 (*Versus iambici acrostichi*), 17 (PG 37, 910, 3) **6 – 7** **II¹1699** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetraстichae sententiae*), 185–186 (PG 37, 941, 11–12)

2 – 3 **II¹1698** K cap. O 12, 4 (224v[9–10]11) **5 – 7** **II¹1699** K cap. O 12, 5 (224v [11]12–13)

II¹1699 τετραστίχων] *correxī, δυστίχων (sic)* K

Τίτλος ιγ' Ὁτι ἡ παραμονὴ ἔργον ἀνύει.

λς' Περὶ παραμονῆς, καὶ ὅτι ἡ παραμονὴ ἔργον ἀνύει.

ΙΙ¹1700 / K cap. O 13, 1

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

5 Πανὶς ἐνδελεχοῦσα κοιλαίνει πέτραν.

ΙΙ¹1701 / K cap. O 13, 2

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ ρκδ'.

Τίς ἔξ ὑμῶν ἔξει φίλον καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ ἐρεῖ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μοι

1 Ὁτι – ἀνύει] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ E 8; cf. etiam *II² / PML^b cap. Π 24 titlos et II¹ / K cap. Π 12 titlos 5 Πανὶς – πέτραν] cf. Ps.-Ioh. Chrys., *De paenitentia sermo I*, 7 (PG 60, 695, 43); Ioh. Chrys., *In illud*: Si esuriet inimicus tuus, ciba illum (*Rom. 12, 20*), 1 (PG 51, 173, 59 – 174, 1); Cyr. Alex., *Apologeticus ad Theodosium*, 9 (ed. Schwartz, p. 79, 3); Didym. Alex., *In Proverbia* (PG 39, 1621, 18); Phot. CP, *In I Cor. 15, 33* (ed. Staab, p. 579, 16); Apostol. Byzant., *Proverbia collecta*, XV. 19 (ed. Leutsch, p. 632, 13)

5 ΙΙ¹1700 Sir., locus non repertus (Wahl, *Sirach-Text*, p. 168.3; Auwers, p. 11.3); Proverbiis attribuitur in *II²1725 / R cap. K 3, 1 8 – 930, 6 ΙΙ¹1701 Luc. 11, 5–8

1 **Titlos (a)** K (224v13–14) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin} (*sub littera Π*); *deest in H^IA^{I txt}*
 4 – 5 ΙΙ¹1700 K cap. O 13, 1 (224v[14]15); V cap. Π 36, 1; P cap. Π 24, 8; E cap. 180, 7; L^c cap. Π 3, 10; *deest in H^I*; PG 96, 325, 7 – 930, 6 ΙΙ¹1701 K cap. O 13, 2 (224v[15]16–225r2); V cap. Π 36, 2; P cap. Π 24, 11; E cap. 180, 10; L^c cap. Π 3, 8; *deest in H^I*; PG 96, 325, 8–17

1 **Titlos (a)** ιγ'] i' K^{pin} (ιβ' secund. ser.) ἀνύει] *correxi secund. K^{pin}, ἀνοίει K^{txt}*
 2 **Titlos (b)** λς'] propt. mg. *resect. non liquet in A^{I pin} (λε' secund. ser.) ἀνοίει*
 V^{E pin} V^WV^{O pin}

ΙΙ¹1700 (a) K (b) Σιράχ V P E L^c του σιραχ P ΙΙ¹1701 (a) K ρκδ'] *correxi, ρκε' cod.*
 (b) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, κεφαλαίου ρκδ' P λουκάν *cod.* (c) Εὐαγγελίου Λουκᾶ E
 (d) Λουκᾶ V λουκά V^W, λουκα V^E (e) s. a. L^c

5 ἐνδελεχίζουσα K κυλαίνει V^EV^O P 8 – 930, 6 καὶ – ἐγερθεὶς] ἔως του P, ἔως
 ὅτου E, καὶ τὰ λοιπὰ ἔως τοῦ E πορεύεται V μεσονύκτιον K 9 αὐτὸν V^EV^O

παρεγένετο ἔξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω δὲ παραθήσω αὐτῷ· καὶ ἐκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη· Μή μοι κόπους πάρεχε· ἥδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ ἔστιν εἰς τὴν κοίτην· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναι σοι. Λέγω ύμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ 5 ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρήζει.

<II¹suppl. 366 / V cap. Π 36, 3>

7 II¹suppl. 366 / V cap. Π 36, 3 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

1 πρός με] *om.* V^EV^O 1 – 2 καὶ² – εἶπη] ἀποκριθεῖς (*sic*) δὲ ἔσωθεν εἶπη αὐτῷ V^EV^O, καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν V^W 2 ἥδη] *correxī* (*NT*), ἵδε K, ιδοὺ V^WV^O, ιδοῦ V^E 3 ἐν τῇ κοίτῃ V 4 εἰ] *s. l.* K 5 ἀναστὰς] *om.* V^EV^O διά γε] ἀλλ’ ἄγε (*sic*) διὰ V^EV^O 6 ἐγερθεὶς] ἀναστὰς V^EV^O ὅσων E L^c χρίζη V^EV^O

Στοιχεῖον Π

Τίτλος α' Περὶ πταιόντων καὶ βλασφημούντων ἐξ ἀνοίας εἰς τὸν θεόν, εἰ καὶ ώς εἰκὸς τὸν διάβολον αἴτιωμένων.

ιδ' Περὶ πταιόντων καὶ βλασφημούντων ἐξ ἀνοίας εἰς τὸν θεόν.
5

ΙΙ¹1702 / K cap. Π 1, 1

Ἄπὸ τῶν Παροιμιῶν.

Ἄφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς ὄδοὺς αὐτοῦ,
τὸν δὲ θεὸν αἴτιάται ἡ καρδία αὐτοῦ.

10

ΙΙ¹1703 / K cap. Π 1, 2

Ἄπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

"Οτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίρρησις
ἀπὸ τῶν ποιούντων τὸ πονηρὸν ταχύ,
διατοῦτο ἐπληροφορήθησαν αἱ καρδίαι νίῶν ἀνθρώπων
15 ἐν αὐτοῖς, τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν.

2 – 3 βλασφημούντων – θεόν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Β 1

8 – 9 ΙΙ¹1702 Prov. 19, 3^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 93) 12 – 15 ΙΙ¹1703 Eccle.
8, 11^{1–4} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 164)

1 Stoicheion K^{txt} (225r2) K^{pin} 2 – 3 Titlos (a) K (225r2–5) 4 – 5 Titlos (b) V
A^{1 pin}; *deest in H¹A^{1 txt}* 7 – 9 ΙΙ¹1702 K cap. Π 1, 1 (225r[5]6–7); V cap. Π 14, 1;
deest in H¹; PG 96, 264, 45–46 11 – 15 ΙΙ¹1703 K cap. Π 1, 2 (225r[7]8–11); *deest in V H¹*

2 – 3 Titlos (a) 3 εἰ – αἴτιωμένων] *om.* K^{pin} 4 – 5 Titlos (b) 4 ιδ'] *propt. mg.*
resect. non liquet in A^{1 pin} (ιδ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt} πταιόντων] πλε-
όντων V^{O pin} τὸν] *om.* V^{E pin} V^{O pin}

ΙΙ¹1702 (a) K (b) Παροιμιῶν V

9 δὲ] *post* θεὸν *transpos.* V^EV^O

II¹1704 / K cap. Π 1, 3

Σχόλιον·

Σημείωσαι ὅτι ἐκ τοῦ μὴ ἀντιλέγειν ἡμᾶς τοῖς πονηροῖς ἡμῶν λογισμοῖς πταίσμασι περιπίπτομεν.

II¹1705 / K cap. Π 1, 4

5

<***>

Ο βαλὼν λίθους εἰς ύψος, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἔαυτοῦ βαλεῖ.

II¹1706 / K cap. Π 1, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐν τῷ καταρᾶσθαι ἀσεβῆ τὸν διάβολον,
αὐτὸς καταρᾶται τὴν ἔαυτοῦ ψυχήν.

10

II¹1707 / K cap. Π 1, 6

Τοῦ θεολόγου ἄγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Τί πάντα τὸν δύστηγνον αἰτιώμεθα
Ἐχθρόν, διδόντες τῷ βιοῦν ἔξουσίαν;

15

3 – 4 II¹1704 *Scholion in Eccle. 8, 11^{1–2}* **7 II¹1705** Sir. 27, 25¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 120) **10 – 11 II¹1706** Sir. 21, 27^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 105) **14 – 933, 2 II¹1707** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 205–208 (PG 37, 943, 3–6)

2 – 4 II¹1704 K cap. Π 1, 3 (225r[11]11–13); *deest in V H^l*; PG 86, 2088, 49–51
6 – 7 II¹1705 K cap. Π 1, 4 (225r14–15); *deest in V H^l* **9 – 11 II¹1706** K cap. Π 1, 5 (225r[15]16–17); *deest in V H^l* **13 – 933, 2 II¹1707** K cap. Π 1, 6 (225r[17–18] 19–22); V cap. Π 14, 2; *deest in H^l*; PG 96, 264, 47–50

II¹1705 s. a. K II¹1707 (a) Κ τετραστίχων] *scripsi*, Δ' στίχων *cod.* (b) Θεολόγου V^W
(c) s. a. V^EV^O

7 λίθους] λίθοις K^{a. c. ut videtur}, λίθον LXX **15** τῷ] τὸ V^EV^W

Μέμφου σεαυτόν, ἥ τὸ πᾶν ἥ τὸ πλέον.
Τὸ πῦρ παρ' ἡμῶν, ἡ δὲ φλὸξ τοῦ πνεύματος.

II¹1708 / K cap. Π 1, 7

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ πρὸς <Σ>ταγείριον α'.

- 5 “Ολως εἰ χρὴ μετὰ ἀκριβείας τοῖς γινομένοις προσέχειν, οὐδὲ εἰς πάντα ἡμᾶς ὁ διάβολος ὡθεῖ, ἀλλὰ πολλὰ μὲν καὶ αὐτὸς ἐργάζεται κακά, πολλὰ δὲ καὶ ἡμεῖς ἑαυτοῖς ῥαθυμίᾳ καὶ καταφρονήσει.

5 – 7 II¹1708 JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad Stagirium a daemone vexatum*, I, 4 (PG 47, 434, 17–20)

4 – 7 II¹1708 K cap. Π 1, 7 (225r[22]23–225v3); V cap. Π 14, 3; *deest in H^l; PG 96, 265, 1–4*

II¹1708 (a) K [Σταγείριον] *scripsi*, ταγήριον *cod.* (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V [Τοῦ] *om.* V^W

1 Μέμφου σεαυτόν] *scripsi secund.* *II²606 / T cap. B 6, 20, μέμφους (*sic*) αὐτὸν V^EV^O, μεμφομένους αὐτὸν V^W, μέμφοντες αὐτὸν K [ἥ] om. V^EV^O 2 ἡμῖν V^W 5 οὐδὲ εἰς] οὐδεὶς V^EV^O, οὐδὲ εἰς V^W 6 ἄπαντα V^W_{a.c.}, ἀπατᾶ V^W_{p.c.} V^O, ἀπατᾶ V^E *post* ἡμᾶς *interpunx.* V^EV^O ὁ] *om.* V^W διάβολος] *add.* μὲν V^EV^O ὡθεῖ] *om.* V^W 7 ἑαυτοῖς] αὐτοῖς V^W_{a.c.}, ἑαυτοὺς (ἐαύ- V^E) V^EV^O, αὐτοὶ V^W_{p.c.} ῥαθυμίᾳ] διὰ (διὰ V^E) τῆς ῥαθυμίας V^EV^O καὶ καταφρονήσει] *om.* V^EV^O

*^{II²}/_{PML^b cap. II 4} Τίτλος β' Περὶ παρρησίας, καὶ πόθεν ἡμῖν περιγίνεται ἡ ταύτης πρὸς πάντας κτῆσις.

ις' Περὶ παρρησίας καὶ ἔξουσίας, καὶ πόθεν ἡμῖν ἡ τούτων περιγίνεται κτῆσις.

*^{II²2282}/_{PML^b cap. II 4, 2}

II¹1709 / K cap. ΙΙ 2, 1

5

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐξουσίαν δίδωσι λόγοις ἀρχῇ δικαιοσύνης.

*^{II²2284}/_{PML^b cap. II 4, 4}

II¹1710 / K cap. ΙΙ 2, 2

Ἐκ τῆς Ἰωάννου α' ἐπιστολῆς·

Ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

7 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 31.3./3. (ed. Ihm, p. 639)
10 – 12 exstat ibid., 31.2./2. (p. 638–639)

7 II¹1709 Prov. 17, 14¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 87) 10 – 12 II¹1710 I Ioh. 3, 21–22

1 – 2 **Titlos (a)** K (225v3–5) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 6 – 7
II¹1709 K cap. ΙΙ 2, 1 (225v[5]6); V cap. ΙΙ 16, 1; *deest in H^I*; PG 96, 273, 29 9 – 12
II¹1710 K cap. ΙΙ 2, 2 (225v[7]8–12); V cap. ΙΙ 16, 2; *deest in H^I*; PG 96, 273, 30–33

1 – 2 **Titlos (a)** 1 παραγίνεται K^{pin} 2 πάντα K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 [*ις'*] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin}* (*ις' secund. ser.*), *praem. τίτλος V^{W txt}* 6 – 7
[*post περιγίνεται transpos. V^{E pin} V^{O pin}*] 9 – 12
[*ἡ τούτων*]

II¹1709 Τῶν] *om.* V II¹1710 (a) K (b) Ἐκ τῆς Ἰωάννου V^{EVO} (c) Ἰωάννου V^W

10 καταγινώσκει V^{EVO} 11 [ἐὰν] ἀν V^W αἰτῶμεν] *scripsi* (NT), αἰτοῦμεν K V
λαμβάνωμεν K ἀπ'] παρ' V

ΙΙ¹1711 / K cap. Π 2, 3

*ΙΙ²2286 /
PML^b cap.
Π 4, 6

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν περὶ Ἱερωσύνης·

“Οταν αὐτός τις ἀνεπίληπτος ἄπασι γένηται, τότε δυνήσεται
μεθ’ ὅσης βούλεται ἔξουσίας καὶ κολάζειν καὶ ἀνιέναι τοὺς ὑπ’ αὐ-
τὸν ταττομένους ἄπαντας.

3 – 5 ΙΙ¹1711 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De sacerdotio*, V, 3, 13–16 (ed. Malin-grey, p. 286)

2 – 5 ΙΙ¹1711 K cap. Π 2, 3 (225v[12]13–16); V cap. Π 16, 3; *deest in H^l; PG 96, 273, 34–37*

ΙΙ¹1711 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] *om.* V^W

3 αὐτός τις] αὐτὸς V^EV^O 4 – 5 αὐτῷ V^EV^O, αὐτοῦ V^W

Τίτλος γ' Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας.

λβ' Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας.

μζ' Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας.

II¹1712 / K cap. Π 3, 1

Τοῦ Λευΐτικοῦ·

5

Ἐάν τις ἀποδῶται οἰκίᾳ<ν> ἐν πόλει τετειχισμένῃ, καὶ ἔσται λύτρωσις αὐτῆς· ἔως <***> ἂν πληρωθῇ αὐτῆς ὁ ἐνιαυτός, ὅλως κυρωθήσεται ἡ οἰκία ἡ οὖσα ἐν τῇ πόλει βεβαίως τῷ κτησαμένῳ αὐτὴν καὶ εἰς τὰς γενεὰς αὐτοῦ. Αἱ δὲ οἰκίαι ἐν ἐπαύλεσιν, αἵς οὐκ ἔστι τεῖχος κύκλῳ, πρὸς τὸν ἀγρὸν τῆς γῆς λογισθήσονται. 10 λυτρωταὶ διαπαντὸς ἔσονται.

1 ἀγορασίας] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ A 10

6 – 11 II¹1712 Lev. 25, 29–31

1 **Titlos (a)** K (225v16–17) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^Itxt* 3 **Titlos (c)** PM^{pin} L^b pin E R; *deest in M^{txt} (lac.) L^b txt* 5 – 11 II¹1712 K cap. Π 3, 1 (225v[17]18–226r1); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E R*

2 **Titlos (b)** λβ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (λα' secund. ser.), praem.*
τίτλος V^W txt 3 **Titlos (c)** μζ'] c' E, τίτλος ν' R^{txt}, ν' R^{pin} καὶ ἀγορασίας] *om.*
M^{pin}

6 ἀποδῶται] *scripsi* (LXX), ἀπόδωται K οἰκίαν] *correxi* (LXX), οἰκία K 7 *post*
ἔως *quaedam excidisse videntur*, πληρωθῇ ἐνιαυτὸς ἡμερῶν, ἔσται ἡ λύτρωσις
αὐτῆς· ἐὰν δὲ μὴ λυθρωθῇ ἔως LXX ἐνιαυτός, ὅλως] *ἐνιαυτὸς ὅλος* LXX

ΙΙ¹1713 / Κ cap. Π 3, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Φύλαξον τὰς ὁδούς σου εὐσυναλλάκτως.

ΙΙ¹1714 / Κ cap. Π 3, 3

5 Ἱεζεκιήλ·

Ο κτώμενος μὴ χαιρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ θρηνείτω, διότι ὁ κτώμενος πρὸς τὸν πωλοῦντα οὐ μὴ ἐπιστρέψῃ.

ΙΙ¹1715 / Κ cap. Π 3, 4

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

10 Ἀναμέσον πράσεως καὶ ἀγορασμοῦ συντριβήσεται ἀμαρτία.

3 ΙΙ¹1713 Prov. 25, 10a³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 124) **6 – 7** ΙΙ¹1714 Ez. 7, 12–13 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 616–617) **10** ΙΙ¹1715 Sir. 27, 2² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 117)

2 – 3 ΙΙ¹1713 Κ cap. Π 3, 2 (226r[1]2); V cap. Π 32, 1; P cap. Π 47, 1; E cap. 200, 1; R cap. Π 50, 1; *deest in H¹ M^(lac.)* L^b; PG 96, 312, 43 **5 – 7** ΙΙ¹1714 Κ cap. Π 3, 3 (226r[2]3–5); V cap. Π 32, 2; P cap. Π 47, 2; E cap. 200, 2; R cap. Π 50, 2; *deest in H¹ M^(lac.)* L^b; PG 96, 312, 44–46 **9 – 10** ΙΙ¹1715 Κ cap. Π 3, 4 (226r[5]6–7); V cap. Π 32, 3; P cap. Π 47, 3; E cap. 200, 3; R cap. Π 50, 3; *deest in H¹ M^(lac.)* L^b; PG 96, 312, 47–48

ΙΙ¹1713 Τῶν] *om.* V P E R ΙΙ¹1714 Ἱεζεκιήλ P, Ἱεζεκιήλ V^WV^O ΙΙ¹1715 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V^W P E R Τοῦ] *om.* V^W E R (c) *s. a.* V^EV^O

3 φύλαξαι (φυ- P) V^W P E R, φύλαξε V^EV^O ὁδούς σου] *add.* καὶ V^EV^O εὐσυναλάκτως V^W, εὐσυναλλάκτους K **6** πολῶν V^W, πολλῶν V^O **7** πολοῦντα V ἐπιστρέψῃ (-η V^W R) V^W E R **10** πράσεως] πράτου V^EV^O ἀγοραστοῦ V^EV^O, ἀγορασίας K

II¹1716 / K cap. Π 3, 5

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ ε' λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ.

Ἐπὶ τῶν πωλητηρίων πολλοῖς ἐνίστε φαύλοις ἀναμιγνύουσιν ὄλι-
γα χρηστά, διὰ τῶν ὄλιγων ἐπαγόμενοι καὶ πείθοντες τοῖς σπου-
δαίοις προσλαβεῖν τὰ φαῦλα. 5

4 – 6 **II¹1716** CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XV (?) (fr. 35, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 784)

2 – 6 **II¹1716** K cap. Π 3, 5 (226r[7]8–11); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E R*

II¹1716 ε'] *sic K, τε' coniec. Kinzig/Brüggemann*

4 φαύλοις] τοῖς φαύλοις *scrips. Mai*

Τίτλος δ' Περὶ πείρας καὶ ἀπειρίας.

ιβ' Περὶ πείρας καὶ ἀπειρίας.

λε' Περὶ πείρας καὶ ἀπειρίας.

II¹1717 / K cap. Π 4, 1

5 Βασιλειῶν α'.

Ἐνέδυσε Σαοὺλ τὸν Δαυΐδ μανδύαν καὶ περικεφαλαίαν χαλκῆν περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔζωσε τὸν Δαυΐδ τὴν ρόμφαιάν αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ μανδύου αὐτοῦ. Καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας ἄπαξ καὶ δίς, ὅτι ἀπειρος ἦν. Καὶ εἶπε Δαυΐδ πρὸς Σαούλ· Οὐ μὴ δυνή-
10 σομαι πορευθῆναι ἐν τούτοις, ὅτι οὐ πεπείραμαι.

II¹1718 / K cap. Π 4, 2

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ.

Ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφίᾳ,
ἐν δὲ μακρῷ βίῳ ἐπιστήμῃ.

1 ἀπειρίας] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Α 11

6 – 10 II¹1717 I Reg. 17, 38–39 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 65) 13 – 14 II¹1718 Iob 12, 12^{1–2}

1 **Titlos (a)** K (226r11–12) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 3 **Titlos (c)**
PM^{pin} L^{b pin} E R; *deest in M^{txt (lac.)}* L^{b txt} 5 – 10 II¹1717 K cap. Π 4, 1 (226r[12]13–19); V cap. Π 12, 1; P cap. Π 35, 1; *deest in H^I M^(lac.)* L^b R E; PG 96, 261, 15–20
12 – 14 II¹1718 K cap. Π 4, 2 (226r[19]20–21); V cap. Π 12, 2; P cap. Π 35, 2; E
cap. 189, 1; *deest in H^I M^(lac.)* L^b R; PG 96, 261, 21–22

2 **Titlos (b)** ιβ'] *praem.* τίτλος V^{W txt} 3 **Titlos (c)** λε'] ρπθ' E, τίτλος λθ' R^{txt},
λθ' R^{pin}

II¹1717 α'] *om.* V^W II¹1718 (a) K (b) Ἰώβ V P E ἰώβ V^E, ἰώβ P

6 σαονλ P 7 – 8 αὐτοῦ] *om.* P 8 αὐτοῦ] *om.* K 9 σαονλ P 14 μακρῷ βίῳ]
μακροβίῳ V^W

<II¹suppl. 367 / V cap. Π 12, 3>II¹1719 / K cap. Π 4, 3

Σοφία Σολομῶντος·

Εἰ πολυπειρίαν ποθεῖ τις,
οἵδε τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ μέλλοντα εἰκάζειν.

5

II¹1720 / K cap. Π 4, 4

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Στέφανος γερόντων, πολυπειρία.

II¹1721 / K cap. Π 4, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

10

Ἐν μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῷ μὴ ἀγνόει.

1 II¹suppl. 367 / V cap. Π 12, 3 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

4 – 5 II¹1719 Sap. 8, 8^{1–2} 8 II¹1720 Sir. 25, 6¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 113) 11
II¹1721 Sir. 5, 15 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58)

3 – 5 II¹1719 K cap. Π 4, 3 (226r[21]22–23); V cap. Π 12, 4; P cap. Π 35, 4; E cap. 189, 3; R cap. Π 39, 2; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 261, 25–26 7 – 8 II¹1720 K cap. Π 4, 4 (226r[23]24); V^{EVO} cap. Π 12, 5; V^W cap. Π 12, 7; P cap. Π 35, 6; E cap. 189, 5; *deest in H^I M^(lac.) L^b R*; PG 96, 261, 27 10 – 11 II¹1721 K cap. Π 4, 5 (226r[24] 226v1); V^{EVO} cap. Π 12, 6; P cap. Π 35, 5; R cap. Π 39, 4; E cap. 189, 4; *deest in V^W H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 261, 28

II¹1719 (a) K P E σοφίας E (b) Σολομῶντος V R II¹1720 (a) K (b) Σιράχ V^{EVO}
(c) s. a. V^W E (d) s. d. P II¹1721 (a) K (b) Σιράχ P E (c) Σολομῶντος R (d) s. a.
V^{EVO}

4 πολυπειρίαν] πολλοί (-οι V^O a. c.) πειρίαν V^{EVO} p. c., *praem.* ἐπι (sic) P 11 Ἐν] ἐπὶ R ἐν] om. P R E

ΙΙ¹1722 / K cap. Π 4, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Ο πολύπειρος ἐκδιηγήσεται σύνεσιν,
ὅς δὲ οὐκ ἐπειράσθη, ὀλίγα οἶδεν.

5

ΙΙ¹1723 / K cap. Π 4, 7

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄνηρ πεπλανημένος ἔγνω πολλά.

ΙΙ¹1724 / K cap. Π 4, 8

<****>

10 Ἀνθρωπος πολύπειρος αἰσχυνθήσεται ἀπὸ προσώπου.

3 – 4 ΙΙ¹1722 Sir. 31, 9²–10¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 132–133) **7 ΙΙ¹1723** Sir. 31, 9¹
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 132–133) **10 ΙΙ¹1724** Sir. 21, 22² (Wahl, *Sirach-Text*, p.
104)

2 – 4 ΙΙ¹1722 K cap. Π 4, 6 (226v[1]2–3); V^EV^O cap. Π 12, 7; V^W cap. Π 12, 5–6; P
cap. Π 35, 7–8; E cap. 189, 6–7; R cap. Π 39, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 261, 29–
30 **6 – 7 ΙΙ¹1723** K cap. Π 4, 7 (226v[3]4); V cap. Π 12, 9; P cap. Π 35, 10; E cap.
189, 8; *deest in H^I M^(lac.) L^b R*; PG 96, 261, 33 **9 – 10 ΙΙ¹1724** K cap. Π 4, 8 (226v5);
V cap. Π 12, 8; P cap. Π 35, 9; R cap. Π 39, 5; *deest in H^I M^(lac.) L^b E*; PG 96, 261, 31–
32

ΙΙ¹1722 (a) K (b) Σιράχ R (c) Σιράχ / s. a. V^W (*cf. infra, app. crit. text.*) (d) s. a. /
s. a. E (*cf. infra, app. crit. text.*) (e) s. a. V^EV^O (f) s. d. P **ΙΙ¹1723** (a) K (b) s. a. V P E
ΙΙ¹1724 (a) s. a. K V (b) s. d. P (c) Σιράχ R

3 [Ο – σύνεσιν] om. R 'Ο] om. V^W P E σύνεσιν] *hic caesura in V^W E* **4** δὲ] om.
P E V^W R ἐπειράθη V^O 7 πεπλανημένος] ξενιτεύσας (ξενητευ- P) V P E

II¹1725 / K cap. Π 4, 9

<***>

Ο πεπλανημένος πληθυνεῖ πανουργίαν.

II¹1726 / K cap. Π 4, 10

<***>

5

Πολλὰ ἑώρακα ἐν τῇ ἀποπλανήσει μου,
καὶ πλείονα τῶν λόγων μου σύνεσίς μου.

II¹1727 / K cap. Π 4, 11

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς·

Δι’ ὧν ἐπειράθη, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

10

II¹1728 / K cap. Π 4, 12

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον·

Ο τέχνην ἐκδιδαχθείς, καὶ παγίαν αὐτὴν διὰ τῆς χρονίας πείρας

3 II¹1725 Sir. 31, 11 (Wahl, *Sirach-Text*, p. 133) **6 – 7** II¹1726 Sir. 31, 12^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 133) **10** II¹1727 Hebr. 2, 18 **13 – 943, 3** II¹1728 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad Amphilochium (De Spiritu sancto)*, VIII, 20, 17–20 (ed. Pruche, p. 316–318)

2 – 3 II¹1725 K cap. Π 4, 9 (226v6); V cap. Π 12, 10; P cap. Π 35, 11; *deest in H¹ M^(lac.) L^b R E; PG 96, 261, 33–34* **5 – 7** II¹1726 K cap. Π 4, 10 (226v6–8); V cap. Π 12, 11; P cap. Π 35, 12; R cap. Π 39, 6; *deest in H¹ M^(lac.) L^b E; PG 96, 261, 34–36* **9 – 10** II¹1727 K cap. Π 4, 11 (226v[8]9–10); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E* **12 – 943, 3** II¹1728 K cap. Π 4, 12 (226v[10]11–15); V cap. Π 12, 12; P cap. Π 35, 13; R cap. Π 39, 7; *deest in H¹ M^(lac.) L^b E; PG 96, 261, 37–41*

II¹1725 (a) s. a. K V (b) s. d. P II¹1726 (a) s. a. K V (b) Τοῦ αὐτοῦ P R II¹1728 (a) K P R Τοῦ ἀγίου] *om.* P ἐκ τῶν] *om.* P R (b) Βασιλείου V

3 'Ο] add. δε (sic) P πληθύνει V^EV^O, πληθυνη P 7 τὸν λόγον μου V^W τῶν] *om.* K 13 'Ο] *om.* P αὐτῆν] add. καὶ (sic) P

καὶ μελέτης ἔχων, καὶ τὴν ἔξιν ἐνιδρυμένην, δύναται λοιπὸν κατὰ τοὺς ἐναποκειμένους αὐτῷ τῆς ἐπιστήμης λόγους καθ' ἑαυτὸν ἐνεργεῖν.

II¹1729 / K cap. Π 4, 13

5 Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·
Αἴσθησις παντὸς λόγου ἐναργεστέρα πρὸς πεῖραν.

II¹1730 / K cap. Π 4, 14

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τοὺς μονάζοντας·
Οὐ μακροτέρων δεῖ λόγων τοῖς πείρᾳ πεπαιδευμένοις.

10

II¹1731 / K cap. Π 4, 15

Ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον·
“Ο μή τις πέπονθεν, οὐδ’ ἂν ἐτέρῳ πιστεύσειεν· ὁ δὲ παθὼν εἰς συγκατάθεσιν ἐτοιμότερος.

6 II¹1729 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia exhortatoria ad S. baptisma*, 2 (PG 31, 425, 50 – 428, 1) **9** II¹1730 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliationem (Orat. 6)*, 9, 25–26 (ed. Calvet-Sebasti, p. 144) **12 – 13** II¹1731 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In seipsum, cum rure rediisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant (Orat. 26)*, 1, 10–12 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 224)

5 – 6 II¹1729 K cap. Π 4, 13 (226v[15]16); V cap. Π 12, 13; P cap. Π 35, 14; E cap. 189, 9; R cap. Π 39, 8; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 261, 42–43 **8 – 9** II¹1730 K cap. Π 4, 14 (226v[17]18–19); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E* **11 – 13** II¹1731 K cap. Π 4, 15 (226v[19]20–21); V cap. Π 12, 14; P cap. Π 35, 15; E cap. 189, 10; *deest in H¹ M^(lac.) L^b R*; PG 96, 261, 44–45

II¹1729 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W R (c) s. a. V^EV^O P (d) Βασιλείου E II¹1731 (a) K κατὰ] *sic cod., exspectaveris* τὰ κατὰ (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ βάπτισμα P (c) s. a. V E

6 ἐνεργεστέρα (-τερα P) K V^W P R E **9** δεῖ] *correxi* (ed.), δεῖται K **12** πιστεύειν P

II¹1732 / K cap. Π 4, 16

Ἐκ τῆς ρν' ἐπιστολῆς·

Πεῖρα μήτηρ συνέσεως.

II¹1733 / K cap. Π 4, 17

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Σακέρδωνα ἐπιστολῆς·

5

Οὐ δόκιμον τὸ ἀπείραστον· τὸ δὲ βασανισθὲν ἐν τοῖς πράγμασι δοκιμώτερον, ὡς ἐν καμίνῳ χρυσός.

II¹1734 / K cap. Π 4, 18

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τοῦ εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως·

10

Ἐκάστῳ ἡ πεῖρα διδάσκαλος ἀσφαλείας γίνεται.

3 **II¹1732** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, CCXVI, 2 (ed. Gallay, II, p. 106)

6 – 7 **II¹1733** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, CCXIV, 1 (ed. Gallay, II, p. 105)

11 **II¹1734** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Ad populum Antiochenum*, XV (*In calamitatem civitatis Antiochiae*), 3 (PG 49, 157, 46–47)

2 – 3 **II¹1732** K cap. Π 4, 16 (226v[22]23); V cap. Π 12, 15; P cap. Π 35, 16; E cap. 189, 11; R cap. Π 39, 9; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 261, 46 **5 – 7** **II¹1733** K cap. Π 4, 17 (226v[23–24]227r1–3); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E* **9 – 11** **II¹1734** K cap. Π 4, 18 (227r[3]4); V cap. Π 12, 16; P cap. Π 35, 17; E cap. 189, 12; R cap. Π 39, 10; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 261, 47–48

II¹1732 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ R (c) s. a. V^E a. c. E (d) s. d. V^W P (e) Τοῦ Χρυσοστόμου V^E p. c. V^O **II¹1733** Σακέρδωνα] *scripsi* (*cf. ed. in app. crit.*), σακέρδονα K

II¹1734 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^W P E R Τοῦ] *om.* V^W E (c) s. a. V^{EV}O

3 Πεῖρα] *add.* γὰρ V^W 11 ἀσφαλείας] ἀσφαλεῖς P, *om.* V^{EV}O

II¹1735 / K cap. II 4, 19

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ε' Στρώματος·

Παράκειται τῇ ἐπιστήμῃ ἡ τε ἐμπειρία καὶ ἡ εἰδησις, σύνεσίς τε καὶ νόησις καὶ γνῶσις.

5

II¹1736 / K cap. II 4, 20

Ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Καθάπερ τοῖς ἀπείροις τοῦ λυρίζειν λύρας οὐχ' ἀπτέον, οὐδὲ μὴν τοῖς ἀπείροις τοῦ αὐλεῖν αὐλῶν, οὕτως οὐδὲ πραγμάτων ἀπτέον τοῖς μὴ τὴν γνῶσιν εἰληφόσιν καὶ εἰδόσιν ὅπως αὐτοῖς παρ' ὄλον 10 τὸν βίον χρηστέον.

II¹1737 / K cap. II 4, 21

Ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Πᾶσα ἡ τοῦ ἐπιστήμονος καὶ ἐμπείρου πρᾶξις εὐπραγία, ἡ δὲ τοῦ

3 – 4 II¹1735 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, re vera II. Cap. XVII. 76, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 153, 1–2); Holl, n° 224 **7 – 10 II¹1736** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VI. Cap. XIV. 112, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 487, 31 – 488, 1); Holl, n° 257 **13 – 946, 3 II¹1737** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VII. Cap. X. 59, 5 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 43, 18–22); Holl, n° 269

2 – 4 II¹1735 K cap. II 4, 19 (227r[5]6–7); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E* **6 – 10 II¹1736** K cap. II 4, 20 (227r[7]8–12); V cap. II 12, 17; P cap. II 35, 18; R cap. II 39, 11; *deest in H¹ M^(lac.) L^b E*; PG 96, 261, 49 – 264, 2 **12 – 946, 3 II¹1737** K cap. II 4, 21 (227r[12]13–18); V cap. II 12, 18; P cap. II 35, 19; E cap. 189, 13; R cap. II 39, 12; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 264, 3–6

II¹1735 ε'] sic K II¹1736 (a) K (b) Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος P R ἐκ τοῦ ζ'] non liquent in P (c) Κλήμεντος V **II¹1737 (a) K P R [Ἐκ] *praem.* τοῦ αὐτοῦ P (b) Κλήμεντος E (c) s. a. V**

7 ἐμπείροις V^W οὐχαπτεον P, οὐχαπτεων V^EV^O, οὐ μεμπτέον V^W **8** οὗτος (οὗ- V^E) V^EV^O ἀπτέον] ἀπτέων V^EV^O **9** τοῖς] τοὺς K τὴν] om. P R εἰληφώσιν (εἰ- V^E; -φω- P) V^EV^W a. c. V^O P εἰδῶσιν (-δω- P) V^EV^W a. c. V^O P **10** χρηστέων V^EV^O **13** ἡ¹] om. P R E πρᾶξις K^{a. c.} P, πρᾶξεις V^EV^O ἡ²] εἰ V^W

ἀνεπιστήμονος, κακοπραγία, κἄν ἔνστασιν σώζῃ, ἐπεὶ μὴ ἐκ λογισμοῦ ἀγωνίζεται, μὴ δὲ ἐπί τι χρήσιμον τῶν ἐπ’ ἀρετὴν καὶ ἀπὸ ἀρετῆς καταστρεφόντων τὴν πρᾶξιν κατευθύνει.

II¹1738 / K cap. Π 4, 22

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

5

Οἱ ιδῶν καὶ ἀκούσας καὶ πειραθείς, γνοὺς τὸ συμφέρον, τὸ μὲν ἔλλομενος, τὸ δὲ ἐναντίον ἀποστραφεὶς ὡφελεῖται. Ἀγνοια δὲ [καὶ ἀπειρίᾳ] χαλεπωτέραν τῆς ἐν τῷ σώματι πίρωσιν ἐπιφέρουσα ψυχῇ, πάντων ἀμαρτημάτων αἰτία γίνεται, μηδὲν μήτε ἐκ τοῦ προϊδέσθαι μήτε ἐκ τοῦ ἀκοῦσαι δυναμένη λαβεῖν ἔξωθεν βοήθημα. διὰ γοῦν τὴν πολλὴν ἑρημίαν αὐτῆς, ἀφρούρητος καὶ ἀφύλακτος ἔαθεῖσα, καὶ πρὸς τῶν ἐπιτυχόντων ἀνθρώπων τε ὁμοῦ καὶ πραγμάτων ἐπιβούλεύεται.

10

II¹1739 / K cap. Π 4, 23

Ίωσήπου, ἐκ τῶν ἴστοριῶν·

15

Ἡ καθ’ ἡμέραν τριβὴ κατὰ μικρὸν ἔθρεψεν ἐμπειρίαν.

6 – 13 II¹1738 PHILO IUDAeus, *De ebrietate I*, 160 (ed. Wendland, p. 200, 24 – 201,
5) 16 II¹1739 FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, V, 359 (ed. Destinon/Niese,
VI, p. 483, 24–25)

5 – 13 II¹1738 K cap. Π 4, 22 (227r[18]19–227v5); *deest in* V H¹ PM^(lac.) L^b R E
15 – 16 II¹1739 K cap. Π 4, 23 (227v[5]6); V cap. Π 12, 19; P cap. Π 35, 20; E cap.
189, 14; R cap. Π 39, 13; *deest in* H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 264, 5–6

II¹1739 (a) K Ίωσήπου] *scripsi*, ίωσίππου *cod.* (b) Ίωσίππου V^EV^O (c) Ίωσήππου
V^W P R E

1 – 3 κἄν – κατευθύνει] *om.* V P R E 2 ἀγωνίζεται] *scripsi*, ἀγονίζεται K, ἀνδρίζεται II¹2059 / K cap. T 5, 7 *et ed.* 3 πράξιν K^{a, c.} 7 ὡφελεῖται] *scripsi*, ὀφελεῖται K, ὠφέληται *ed.* Ἀγνοια] *scripsi* (*ed.*), ἀγνοίαι K 7 – 8 καὶ ἀπειρίᾳ] καὶ ἀπειρίαι K, *delevi* (*ed.*) 8 ἐπιφέρουσα] *scripsi* (*ed.*), ἐπιφέρουσαν K 10 δυναμένη] *scripsi*, δυναμένη K 12 καὶ^{1]} *seclus.* Wendland 16 κατὰ μικρὸν] *om.* K

Τίτλος ε' Περὶ πιστοῦ ἀνδρός, καὶ ὅτι σπάνιον τὸ εὑρεῖν ἄνδρα πιστόν.

*II²/
PML^b cap. II 23

λξ' Περὶ πιστοῦ, ὅτι σπάνιον τὸ εὑρεῖν ἄνδρα πιστόν.

ΙΙ¹1740 / K cap. ΙΙ 5, 1

*II²2401 /
PML^b cap.
Π 23, 3

5 Τῶν Παροιμῶν·

Ἄνδρα πιστὸν ἔργον εύρεῖν.

ΙΙ¹1741 / K cap. ΙΙ 5, 2

*II²2399 /
PML^b cap.
Π 23, 1

Τῶν αὐτῶν·

Ἄνηρ ἀξιόπιστος πολλὰ εὐλογηθήσεται.

10

ΙΙ¹1742 / K cap. ΙΙ 5, 3

*II²2400 /
PML^b cap.
Π 23, 2

Τῶν αὐτῶν·

Τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων,
τοῦ δὲ ἀπίστου οὐδὲ ὁβολός.

1 – 2 Περὶ – πιστόν] cf. ΙΙ¹ / K^{pin} Παραπομπὴ A 12

6 ΙΙ¹1740 Prov. 20, 6² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 97) 9 ΙΙ¹1741 Prov. 28, 20¹
(Wahl, *Proverbien-Text*, p. 137) 12 – 13 ΙΙ¹1742 Prov. 17, 6a^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 86)

1 – 2 **Titlos (a)** K (227v7–8) 3 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 5 – 6 ΙΙ¹1740
K cap. ΙΙ 5, 1 (227v[8]9); V cap. ΙΙ 37, 1; *deest in H^I*; PG 96, 325, 34 8 – 9 ΙΙ¹1741
K cap. ΙΙ 5, 2 (227v[9]10); V cap. ΙΙ 37, 2; *deest in H^I*; PG 96, 325, 35 11 – 13
ΙΙ¹1742 K cap. ΙΙ 5, 3 (227v[10]11–12); *deest in V H^I*

3 **Titlos (b)** λξ'] τίτλος λξ' V^Wtxt, *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (λξ' se-*
cund. ser.)

ΙΙ¹1740 (a) K V^EV^O Τῶν] *om. V^EV^O* (b) *s. a. V^W* ΙΙ¹1741 (a) K (b) Διδύμου V^W
(c) *s. a. V^EV^O*

II¹1743 / K cap. II 5, 4

Tῶν αὐτῶν·

Πιστὸς πνοῆι κρύπτει πράγματα.

*II²2406 /
PML^b cap.
II 23, 8

<II¹suppl. 368 / V cap. II 37, 3>

4 II¹suppl. 368 / V cap. II 37, 3 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1743 Prov. 11, 13² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 57)

2 – 3 II¹1743 K cap. II 5, 4 (227v[12]13); *deest in V H¹*

Τίτλος σ' Περὶ πλήθους καὶ δήμου πόλεως, καὶ πῶς χρὴ τὰς ἀναστροφὰς μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι.

κς' Περὶ πλήθους καὶ δήμου πόλεως.

μδ' Περὶ πλήθους καὶ δήμου πόλεως.

5

ΙΙ¹1744 / K cap. Π 6, 1

Τῆς Ἐξόδου·

Οὐκ ἔσῃ μετὰ πλειόνων ἐπὶ κακίᾳ.

ΙΙ¹1745 / K cap. Π 6, 2

Τῆς αὐτῆς·

- 10 Οὐ προστεθήσῃ μετὰ πλήθους ἐκκλῖναι μετὰ πλειόνων, ὥστε ἐκκλῖναι κρίσιν.

1 δήμου] cf. ΙΙ¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 3

7 ΙΙ¹1744 Ex. 23, 2 10 – 11 ΙΙ¹1745 Ex. 23, 2

1 – 2 **Titlos (a)** K (227v13–15) 3 **Titlos (b)** V A¹pin; *deest in H¹A¹txt* 4 **Titlos (c)** PM^{pin} L^bpin E; *deest in M^{txt} (lac.) L^btxt* 6 – 7 ΙΙ¹1744 K cap. Π 6, 1 (227v[15]16); V cap. Π 26, 1; P cap. Π 44, 1; E cap. 197, 1; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 297, 11 9 – 11 ΙΙ¹1745 K cap. Π 6, 2 (227v[16]17–18); V cap. Π 26, 2; P cap. Π 44, 2; E cap. 197, 2; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 297, 11–12

1 – 2 **Titlos (a)** 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} 3 **Titlos (b)** κς'] *propt. mg. resect. non liquet in A¹pin* (κε' secund. ser.), *praem. τίτλος* V^Wtxt 4 **Titlos (c)** μδ'] μα' P^{txt} (μδ' *exspectav.*), *ροζ'* E καὶ – πόλεως] *om.* M^{pin}

ΙΙ¹1744 (a) K (b) Ἐξόδου V P E ΙΙ¹1745 (a) K (b) *s. a.* V P E

7 ἐπὶ] ἐν K V^Ea. c. ut videtur 10 προστεθείσῃ V^EV^O P πλήθους] πλειόνων V P E ἐκκλῖναι – ὥστε] *om.* V P E

II¹1746 / K cap. Π 6, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

Οὐ μὴ ὑπακούσῃς ἔθνει παρανόμω.

II¹1747 / K cap. Π 6, 4

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

5

Προσφιλῆ συναγωγὴν σεαυτῷ ποίει.

II¹1748 / K cap. Π 6, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ἀμάρτανε εἰς πλῆθος πόλεως,
καὶ μὴ καταβάλης σεαυτὸν ἐν ὅχλῳ.

10

3 **II¹1746** Prov. 28, 17a³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 137)
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 53) **9 – 10** **II¹1748** Sir. 7, 7^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 63)

6 **II¹1747** Sir. 4, 7¹

2 – 3 **II¹1746** K cap. Π 6, 3 (227v[18]19); V cap. Π 26, 3; P cap. Π 44, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b E*; PG 96, 297, 13 **5 – 6** **II¹1747** K cap. Π 6, 4 (227v[mg]20); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E* **8 – 10** **II¹1748** K cap. Π 6, 5 (227v[20]21–22); V cap. Π 26, 4; P cap. Π 44, 4; E cap. 197, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 297, 14–15

II¹1746 (a) K V^W P [Τῶν] *om.* V^W P (b) *s. a.* V^EV^O **II¹1748** (a) K (b) Σιράχ V^W (c) Παροιμιῶν V^EV^O E (d) *s. a.* P

3 ὑπακούσεις (-ou- P) V^O P, ὑπακούσῃ K παρανόμων K P **10** καταβάλλης V, καταβαλεῖς P σαυτὸν V^W, σαύτὸν (-ov P) P E, σεαυτῶν V^{O a. c.}, ἐαυτὸν K

ΙΙ¹1749 / K cap. Π 6, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄπὸ τριῶν εὐλαβήθη ἡ καρδία μου,
διαβολὴν πόλεως καὶ ἐκκλησίαν ὅχλου

5 καὶ καταψευσμόν· ὑπὲρ θάνατον πάντα μοχθηρά.

ΙΙ¹1750 / K cap. Π 6, 7

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ προσλογίζου σεαυτὸν ἐν πλήθει ἀμαρτωλῶν.

ΙΙ¹1751 / K cap. Π 6, 8

10 Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἄγιον Βασίλειον.
Ἐνὸς μὲν εὗ ἥ κακῶς πράττοντος, οὐδὲν τῷ κοινῷ τοῦτο ἐπισημαίνει· τοῦ κοινοῦ δὲ οὕτως ἥ ἐκείνως ἔχοντος, καὶ τὸν καθ' ἔκαστον ὁμοίως ἔχειν πᾶσαν εἶναι ἀνάγκην.

3 ΙΙ¹1749 Ἀπὸ – μου] Sir. 26, 5¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 115) 4 – 5 διαβολὴν – μοχθηρά] Ibid. 26, 5^{3–4} (Wahl, p. 115) 8 ΙΙ¹1750 Sir. 7, 16¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 64) 11 – 13 ΙΙ¹1751 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basillii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 42, 2–5 (ed. Bernardi, p. 216)

2 – 5 ΙΙ¹1749 K cap. Π 6, 6 (227v[22]23–228r2); V cap. Π 26, 5; P cap. Π 44, 5; *deest in H¹ M^(lac.) L^b E*; PG 96, 297, 16–18 7 – 8 ΙΙ¹1750 K cap. Π 6, 7 (228r[2]3); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b E* 10 – 13 ΙΙ¹1751 K cap. Π 6, 8 (228r[4]5–8); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b E*

ΙΙ¹1749 (a) K (b) Σιράχ V^EV^O (c) Τῶν αὐτῶν P (d) s. a. V^W

3 εὐλαβήθη V^EV^O, ηὐλαβήθη V^W P 5 μοχθηρά] λυπηρά V^EV^O

II¹1752 / K cap. Π 6, 9

Ἐκ τοῦ α' στηλιτευτικοῦ.

Τὰς μὲν καθ' ἔκαστον ἀρρωστίας συμβαίνει τῷ κοινῷ κρύπτεσθαι,
κρεῖσσον ἔχοντι· τῶν πλειόνων δὲ τὸ σαθρὸν ἔχόντων, τῷ παντὶ⁵
κίνδυνος.

II¹1753 / K cap. Π 6, 10

Τοῦ αὐτοῦ.

Φιλοῦσιν οἱ δῆμοι, κὰν πρὸς τὸ παρὸν κατάσχωσι τὰς ὄργας,
ῶσπερ πῦρ ἐμφωλεῦον ὕλαις ἢ ῥεῦμα βίᾳ κρατούμενον, εἰ καιροῦ
λάβοιντο, ἀνάπτεσθαι τε καὶ ἀναρρήγνυσθαι.¹⁰

II¹1754 / K cap. Π 6, 11

Ἀθηνοδώρου, ἐκ τοῦ περὶ Ἐβραϊσμοῦ.

Φύσει πᾶν ἔστι πλῆθος ἀνθρώπων δύσαρχόν τε καὶ δυσήνιον, καὶ
μάλιστα τὸ μηδέπω τοῖς ἥθεσι τοῖς καλοῖς προτυπωθὲν ἢ νόμοις
ὅρθοῖς εἰς ἀρίστην πολιτείαν ἐμβιβασθέν.¹⁵

3 – 5 II¹1752 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Contra Julianum imperatorem I* (Orat. 4),
75, 18–20 (ed. Bernardi, p. 194) 8 – 10 II¹1753 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Contra Julianum imperatorem I* (Orat. 4), 88, 12–15 (ed. Bernardi, p. 222) 13 – 15

II¹1754 ATHENODORUS (GREGORII THAUMATURGI FRATER), *De Hebraismo*, locus
non repertus; Holl, n° 410

2 – 5 II¹1752 K cap. Π 6, 9 (228r[8]9–12); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E* 7 – 10
II¹1753 K cap. Π 6, 10 (228r[12]13–16); V cap. Π 26, 6; P cap. Π 44, 6; E cap. 197,
4; *deest in H^I M^(lac.) L^b; PG 96, 297, 19–22* 12 – 15 II¹1754 K cap. Π 6, 11 (228r
[16–17]18–21); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E; PG 86, 2089, 2–6*

II¹1753 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ α' στηλιτευτικοῦ P (c) Θεολόγου V^W E
(d) s. a. V^EV^O

8 κἀν] κἀν E, καὶ P 9 ἐμφολεῦον V^EV^O E, ἐμφολεύων (-ευ- P) V^W P ἢ – κρα-
τούμενον] ἡρέμα βίου κρατούμενοι K 10 λάβοιντο] λάβοιτο K, λάβῃ, τὸ V^EV^O
ἀναρρηγνῦσθαι K, ἀναρριγνυσθαι P 13 δύσαρχόν τε] correx. Mai, δύσαρκόν τε K

II¹1755 / K cap. Π 6, 12

Φίλωνος, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·

Πρὸς ὅτι δ' ἂν ὄχλος ἀσύντακτος ἀφορμὴν λάβῃ τῶν ἀμαρτημάτων, οὐχ' ἵσταται, μέτεισι δὲ ἀφ' ἔτέρων εἰς ἔτερα, προσεπεργαζόμενος ἀεί τι νεώτερον.

II¹1756 / K cap. Π 6, 13

Εὐαγρίου·

Τοῖς ὄχλοις πειρώμενος ἀρέσκειν, τοῖς ὄχλοις ἔσο ὅμοιος.

3 – 5 II¹1755 PHILO IUDAeus, *In Flaccum*, 35 (ed. Reiter, p. 126, 22–24) **8 II¹1756**
EUAGRIUS PONTICUS, *Capita paraenetica* (ed. Elter, p. LII.19)

2 – 5 II¹1755 K cap. Π 6, 12 (228r[21]22–228v1); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E* **7 – 8**
II¹1756 K cap. Π 6, 13 (228v[1]2–3); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E; PG 86, 2089, 7–8*

5 ἀεί τι νεώτερον] *correxi (ed.)*, ἀεὶ τιμιώτερον K **8** ἔσῃ *ed.*

*^{II²}/_{PML^b cap. Π 20} **Τίτλος ζ'** Περὶ πόλεως ἀσεβείας πεπληρωμένης.
λα' Περὶ πόλεως ἀσεβείας πεπληρωμένης.

*^{II²2387}/_{PML^b cap. ΙΙ 20, 1}

II¹1757 / K cap. Π 7, 1

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ νδ'.

Εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει.

5

Ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς,
καὶ ἀνομία καὶ κόπος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἀδικίᾳ,
καὶ οὐκ ἔξελιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος.

II¹1758 / K cap. Π 7, 2

Τῶν Παροιμιῶν.

10

Ἐν τόποις ἀσεβῶν ἀλίσκονται ἄνθρωποι.

II¹1759 / K cap. Π 7, 3

Τῶν αὐτῶν.

Ἄνδρες ἀσεβεῖς ἔξεκαυσαν πόλιν.

5 – 8 II¹1757 Ps. 54, 10²–12 11 II¹1758 Prov. 28, 12² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 136) 14 II¹1759 Prov. 29, 8¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 140)

1 **Titlos (a)** K (228v3–4) 2 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 4 – 8 II¹1757 K cap. Π 7, 1 (228v[4]5–9); V cap. Π 31, 1; *deest in H^I; PG 96, 308, 40* 10 – 11 II¹1758 K cap. Π 7, 2 (228v[9]10); V cap. Π 31, 2; *deest in H^I; PG 96, 308, 41*
13 – 14 II¹1759 K cap. Π 7, 3 (228v[10]11); V cap. Π 31, 3; *deest in H^I; PG 96, 308, 42*

1 **Titlos (a)** Τίτλος] *om. K^{pin}* 2 **Titlos (b)** λα'] *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (*λ' secund. ser.*), *praem. τίτλος V^Wtxt* ἀσεβείας] *add. καὶ κακίας V^Epin*, καὶ ἀνομίας *V^Wtxt* πεπληρωμένης] *add. καὶ κακίας V^Opin*

II¹1757 (a) K (b) Δαυΐδ V II¹1758 (a) K V^EV^W Τῶν] *om. V^EV^W* (b) *s. a. V^O*
II¹1759 (a) K (b) *s. a. V*

5 ἴδον K 6 – 8 Ἡμέρας – δόλος] *om. V* 11 ἀλίσκονται *V^W*, ἀναλίσκονται *V^EV^O*

II¹1760 / K cap. II 7, 4

Τῶν αὐτῶν·

Οὐ μὴ ὑπάρξῃ ἔξηγητὴς ἔθνει παρανόμω.

II¹1761 / K cap. II 7, 5

*II²2388 /
PML^b cap.
II 20, 2

5 Όσηὲ προφήτου·

"Ω πόλις ἐργαζομένη μάταια.

II¹1762 / K cap. II 7, 6

Ναοὺμ προφήτου·

"Ω πόλις αίμάτων, ὄλη ψευδής, πλήρης ἀδικίας.

10

<II¹suppl. 369 / V cap. II 31, 8>

10 II¹suppl. 369 / V cap. II 31, 8 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1760 Prov. 29, 18¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 141) **6 II¹1761** Os. 6, 8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 161) **9 II¹1762** Nah. 3, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 231)

2 – 3 II¹1760 K cap. II 7, 4 (228v[11]12); V cap. II 31, 4; *deest in H^I*; PG 96, 308, 43
5 – 6 II¹1761 K cap. II 7, 5 (228v[12]13); V cap. II 31, 7; *deest in H^I*; PG 96, 309, 3
8 – 9 II¹1762 K cap. II 7, 6 (228v[13]14); V cap. II 31, 5; *deest in H^I*; PG 96, 308, 44–45

II¹1760 (a) K (b) s. a. V **II¹1761** (a) K ὡσὶὲ cod. (b) Όσηὲ (ὡσὶὲ cod.) V^W (c) s. a.
V^EV^O **II¹1762** (a) K (b) Ναούμ V

3 ὑπάρξει K V^EV^O **6** "Ω] ὁ V **9** "Ω] ὁ V^O, ὁ V^EV^W

II¹1763 / K cap. Π 7, 7

Ἡσαῖον·

Ἄσεβῶν πόλις εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ οἰκοδομηθῇ.

II¹1764 / K cap. Π 7, 8

Σοφονίου προφήτου·

5

”Ω πόλις ἡ φαυλίστρια, ἡ κατοικοῦσα ἐπ’ ἐλπίδι, ἡ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν μετ’ ἐμὲ ἔτι. Πῶς ἐγενήθη εἰς ἀφανισμόν, νομὴ θηρίων. Πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι’ αὐτῆς, συριεῖ καὶ κινήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

II¹1765 / K cap. Π 7, 9

10

Ἡσαῖον προφήτου·

Πῶς ἐγένετο πόρνη Σιών, πόλις πιστή, πλήρης κρίσεως, ἐν ᾧ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ φονευταί;

3 II¹1763 Is. 25, 2 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 344) **6 – 9** II¹1764 Soph. 3, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 244) **12 – 13** II¹1765 Is. 1, 21 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 288)

2 – 3 II¹1763 K cap. Π 7, 7 (228v[14]15–16); V cap. Π 31, 9; *deest in H^l*; PG 96, 309, 5–6 **5 – 9** II¹1764 K cap. Π 7, 8 (228v[16]17–21); V cap. Π 31, 6; *deest in H^l*; PG 96, 308, 46 – 309, 2 **11 – 13** II¹1765 K cap. Π 7, 9 (228v[21]22–24); V^EV^O cap. Π 31, 10; V^W cap. Π 31, 13; *deest in H^l*; PG 96, 309, 7–9

II¹1763 (a) K (b) s. a. V **II¹1764** (a) K (b) Σοφονίου V σοφονία V^E **II¹1765** (a) K (b) Ἡσαῖον V

3 εἰς] *om.* V^W οἰκοδομηθή V^W, -θῆς V^O, -θεῖ K^{P. c.} **6** ”Ω] ὦ V ή¹] *om.* V^W ἐπὶ ἐλπίδι K^{a. c. ut videtur}, ἐπελπίδι V^EV^O, ἐφελπίδι V^W **7** ἐγώ εἰμι V^O, ἐγώ εἰ μὴ V^E ἔσται V^EV^O, ἔστε V^W ἐγενήθης K **8** διὰ τῆς V^{O a. c.}, διὰ σοῦ K **12** Σιών] *post* πιστή *transpos.* V^EV^O **13** ἐν αὐτῇ] *om.* K νυνὶ K

ΙΙ¹1766 / K cap. Π 7, 10

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄκουε ταῦτα, ἡ τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν μετ' ἐμὲ ἔτι. Πῶς ἐγε-
5 νήθη εἰς ἀφανισμόν.

ΙΙ¹1767 / K cap. Π 7, 11

*ΙΙ²2389 /
PML^b cap.
Π 20, 3

Ιερεμίου προφήτου·

Ω πόλις ψευδής, ὅλη καταδυναστεία. Ως ψύχει λάκκος ὕδωρ, οὕ-
τως ψύχει ἡ κακία αὐτῆς· ἀσέβεια καὶ ταλαιπωρία αὐτῆς ἀκού-
10 σθήσεται ἐν αὐτῇ διαπαντός.

3 – 4 ΙΙ¹1766 Ἄκουε – ἔστιν] Is. 47, 8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 413) 3 – 5 ἡ –
ἀφανισμόν] Soph. 3, 1 (Wahl, p. 244) 8 – 10 ΙΙ¹1767 Ier. 6, 6–7 (Wahl, *Propheten-
zitate*, p. 500–501)

2 – 5 ΙΙ¹1766 K cap. Π 7, 10 (228v[24]229r1–4); V^{EVO} cap. Π 31, 11; V^W cap. Π 31,
14; *deest in H^I*; PG 96, 309, 10–13 7 – 10 ΙΙ¹1767 K cap. Π 7, 11 (229r[4]5–8);
V^{EVO} cap. Π 31, 12; V^W cap. Π 31, 10; *deest in H^I*; PG 96, 309, 14–17

ΙΙ¹1766 (a) K (b) s. a. V ΙΙ¹1767 (a) K (b) Ιερεμίου V^W (c) s. a. V^{EVO}

4 ἔσται V 4 – 5 ἐγενήθης K 8 "Ω] ὦ V^W καταδυναστείαι K ψύχει] ψυχὴ^a
V^{EVO} ὕδωρ] *in mg. add. αὐτοῦ V^W* 9 ψύχει] ψυχὴ V^{EVO}, ψύχη *e corr. V^W* ἡ]
om. V

II¹1768 / K cap. Π 7, 12

Ίεζεκιήλ προφήτου·

Πατέρα καὶ μητέρα ἐκακολόγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον ἀνεστρέφοντο ἐν ἀδικίαις ἐν σοί, ὅρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάστευον ἐν σοί, καὶ τὰ ἄγια μου ἔξουδένουν, ἀνόσια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου, ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἡνόμησαν, δῶρα ἐλάμβανον ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα, τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον ἐν σοί, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθοντο, λέγει κύριος.

5

II¹1769 / K cap. Π 7, 13

Τοῦ αὐτοῦ·

10

“Ω πόλις αἵματων, λέβης ἐν ᾧ ἐστιν ίὸς ἐν αὐτῇ, καὶ ίὸς οὐκ ἔξηλθεν ἐξ αὐτῆς.

II¹1770 / K cap. Π 7, 14

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ δ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

Εἰσὶ πόλεις παντοδαποῖς θεάμασι θαυματοποιῶν ἀπὸ βαθέος ὕρ-

15

3 – 6 **II¹1768** Πατέρα – σου] Ez. 22, 7–9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 642–643) **6 – 8** ἕκαστος – κύριος] Ibid. 22, 11–12 (Wahl, p. 643) **11 – 12** **II¹1769** Ez. 24, 6 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 650) **15 – 959, 16** **II¹1770** BASILIUS CAESARIENSIS, *Hymnia in Hexaemeron*, IV, 1 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 57, 1–16)

2 – 8 **II¹1768** K cap. Π 7, 12 (229r[8]9–16); V^{EVO} cap. Π 31, 13; V^W cap. Π 31, 11; *deest in H^I*; PG 96, 309, 18–25 **10 – 12** **II¹1769** K cap. Π 7, 13 (229r[16]17–18); V^W cap. Π 31, 12; *deest in V^{EVO} H^I* **14 – 959, 16** **II¹1770** K cap. Π 7, 14 (229r[18–19]20–229v18); V^{EVO} cap. Π 31, 14; V^W cap. Π 31, 15; *deest in H^I*; PG 96, 309, 26–46

II¹1768 (a) K (b) Ίεζεκιήλ (ιεζε- cod.) V^W (c) s. a. V^{EVO} **II¹1769** (a) K (b) s. a. V^W **II¹1770** (a) K (b) Βασιλείου V

4 ἐπιστρέφονται V^{EVO} ἐν σοί] om. V^{EVO} **5** τὸ ἀγίασμά μου K ἔξουδένωσαν V^{EVO} **6** ἕκαστος] add. εἰς V^{EVO} ἡνόμησαν V^{EVO}, ἡνόμησε K **7** ἐλάμβανων V^{EVO} p. c., ἐνλάμβανων V^{O a. c.}, ἐλαμβάνωσαν V^W **8** ἐλαμβάνωσαν V^W ἐμοῦ] ὅμοιος K ἐπελάθοντο] ἐπελάθοντό μου K **11** “Ω] ὦ V^W αὐτῷ V^W **15** πόλις V^{EVO} βαθέως V

θρου μέχρις ἑσπέρας αὐτῆς ἐστιῶσαι τὰς ὄψεις· καὶ μέντοι καὶ μελῶν τινῶν κεκλασμένων καὶ διεφθαρμένων παντάπασιν, πολλὴν ἀκολασίαν ταῖς ψυχαῖς ἐντικτόντων, [ῶν] ἐπὶ πλεῖστον ἀκούοντες οὐκ ἐμπίμπλανται. Καὶ τοὺς τοιούτους δήμους πολλοὶ μακαρίζουσιν, ὅτι τὰς κατ' ἀγορὰν ἐμπορίας ἢ τὰς ἐκ τῶν τεχνῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐπινοίας καταλιπόντες, διὰ ῥαθυμίας πάσης καὶ ἡδονῆς τὸν τεταγμένον αὐτοῖς τῆς ζωῆς χρόνον διαπερῶσιν, οὐκ εἰδότες ὅτι ὁρχήστρα εὐθηνουμένη θεάμασιν ἀκολάστοις κοινὸν καὶ δημόσιον διδασκαλεῖον ἀσελγείας τοῖς συγκαθημένοις ἐστί, καὶ τὰ παναρμόνια τῶν αὐλῶν μέλη καὶ ἄσματα πορνικά, ἐγκαθεζόμενα ταῖς τῶν ἀκούοντων ψυχαῖς, οὐδὲν ἔτερον ἢ πάντας ἀσχημονεῖν ἀναπειθεῖ, τὰ τῶν κιθαριστῶν ἢ τὰ τῶν αὐλητῶν κρούσματα μιμουμένους.” Ήδη δέ τινες τῶν ἵππομανούντων καὶ ὄναρ περὶ τῶν ἵππων μάχονται, ἄρματα μεταξευγγύντες καὶ ἡγιόχους μετατιθέντες, καὶ ὄλως τῆς μεθημερινῆς ἀφροσύνης οὐδὲν ἐν ταῖς καθ' ὕπνον φαντασίαις ἀφίστανται.

II¹1771 / K cap. II 7, 15

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

”Εστιν ἰδεῖν περὶ τὰς ἀντιθέτους ἵπποδρομίας τοὺς φιλίππους τε

19 – 960, 6 II¹1771 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 15, 15–23 (ed. Bernardi, p. 150–152)

18 – 960, 6 II¹1771 K cap. II 7, 15 (229v[18–19]20–230r5); V^{EVO} cap. II 31, 15; V^W cap. II 31, 16; V^W cap. Σ 11, 12; *deest in H^I*; PG 96, 309, 47 – 312, 2

II¹1771 (a) K (b) Τοῦ θεολόγου V^{EVW} cap. II 31 V^O Τοῦ] om. V^W (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W cap. Σ 11

2 κεκλασμένων] καὶ κλασμένων K διέφθαρμένων V^{EVO}, διαφθαρμένων K 3 ὕν] *delevi* (ed.) πλείστων V^{EVO} 4 ἐμπίπλανται] *scripsi* (ed.), ἐμπιπλᾶνται K, ἐμπίπλανται V 6 καταλειπόντες (*sic*) V 7 ὅτι] om. V^W 8 ὁρχήστρα] *scripsi*, ὁρχίστρα K V, *add.* μὲν K 9 συγκαταθεμένοις V^W τὰ] om. K 11 τῶν] om. V^E ἀσχημονῆν V^E, ἀσχημονῆν V^O 12 ἢ] om. V^W τὰ τῶν²] om. K αὐληστῶν V^E 12 – 13 μιμούμενος K 13 ”Ηδη δέ τινες] *scripsi* (ed.), εἴδη δέ τινες V^E, εἴδη τινες V^O, εἱ δὲ δή τινες K, εἱ δὲ δή τινες V^W ἵππομανούντων] φιλίππων K καὶ] om. K 13 – 14 περὶ – ἵππων] om. K 14 μεταξευγγύντες] *scripsi* (ed.), μεταξευγγύντες V, ζευγγύντες K 15 οὐδὲν] οὐδὲ V^E p. ras. ut videtur (= ed.) 19 ἵπποδρομίαις V^{EVO} φιλίππος τε K, φιλιππικούς τε V^W cap. Σ 11

καὶ φιλοθεάμονας· πηδῶσι, βιοῶσιν, οὐρανῷ πέμπουσι κόνιν, ἡνιοχοῦσι καθήμενοι, παίουσι τὸν ἀέρα, τοὺς ἵππους δὲ τοῖς δακτύλοις ὡς μάστιξιν, ζευγνύουσι, μεταζευγνύουσιν· οὐδενὸς ὅντες κύριοι, ἀντιδιδόασιν ἀλλήλοις ῥαδίως ἡνιόχους, ἵππους, ἵπποστασίας, στρατηγούς. Καὶ ταῦτα τίνες; Οἱ πένητες πολλάκις καὶ ἄποροι, 5 καὶ μὴ δ' ἂν εἰς μίαν ἡμέραν τροφῆς εὐπορήσοντες.

II¹1772 / K cap. II 7, 16

Ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως·

Ἐστιν αἰσχρὸν τὰ μὲν ἄλλα σωφρονεῖν, περὶ δὲ τοὺς ἵπποικοὺς καὶ 10 τὰ θέατρα καὶ τὰ στάδια καὶ τὰ κυνήγια τοσοῦτο<ν> μεμηνέναι, ὥστε ταῦτα ποιεῖσθαι βίον.

II¹1773 / K cap. II 7, 17

Τοῦ μακαρίου Ἀμφιλοχίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἰαμβικῆς ἐπιστολῆς·

15

Καὶ μὴν ἔκεινο σφόδρα σοι τηρητέον·
Μίσει θέατρα, θηρίων ἵπποδρόμων
Ἄσεμνον ὡδήν, δύσεριν κακῶν θέαν,
Βίου ματαιότητα, ὕδραν ἡδονῶν,
Ἀνδρῶν ἀσελγῶν ἀπρεπῆ μαθήματα,

20

10 – 12 II¹1772 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant* (*Orat. 36*), 12, 20–23 (ed. Moreschini, p. 268) **16 – 961, 1 II¹1773** Καὶ – σωφρονεῖν] AMPHILOCHIUS ICONIENSIS, *Iambi ad Seleucum*, 77–82 (ed. Oberg, p. 31 [= p. 80])

8 – 12 II¹1772 K cap. II 7, 16 (230r[5–7]8–11); *deest in V H^I* **14 – 961, 29 II¹1773** K cap. II 7, 17 (230r[11–12]13–230v17); *deest in V H^I*

1 πηδῶσι] *praeem.* οἱ V^W cap. Σ 11 **2** καθεζόμενοι K V^W cap. Π 31 τοὺς – δὲ] *om.* V^{EVO} **4** ἀντιδιδόασιν] *scripsi* (ed.), ἀντιδιδώασιν V^{EVO}, -διδοῦσιν V^W cap. Π 31 V^W cap. Σ 11, -διδόντες K **6** δ'] δὲ V^W cap. Π 31 ἄν] *om.* V^W cap. Π 31 τροφὴν K V^W cap. Π 31 V^W cap. Σ 11 εὐπορήσαντες K **11** κυνήγια] κυνηγέσια ed. τοσοῦτον] *scripsi*, τοσοῦτο K μεμηνέναι] *correxii* (ed.), μεμανῆναι K **18** δύσεριν] *scripsi* (ed.), δυσερὴν K^{a. c.}, δυσερεῖν K^{p. c.}

Οῖς οὐδέν ἐστιν αἰσχρὸν ἢ τὸ σωφρονεῖν.
 Μίμοι γελοίων κονδύλοις εἰθισμένοι,
 Αἰδῶ τεμόντες τοῖς ξυροῖς πρὸ τῶν τριχῶν,
 Ἀσελγὲς αἰσχρότητος ἐργαστήριον,
 5 Οἵς πάντα πάσχειν καὶ ποιεῖν [μὲν] ἀ μὴ θέμις,
 Ἐν ταῖς ἀπάντων ὄψεσι τέχνης μέρος.
 Ἄλλοι δ' ἔθνος ἐκείνων ἀθλιώτερον,
 Τῶν ἀρρένων τὴν δόξαν ἔξορχούμενοι,
 Μελῶν λυγισμοῖς συγκατακλῶντες φύσιν,
 10 Ἄνδρες γυναικες, ἄρσενες θηλυδρίαι,
 Οὐκ ἄνδρες, οὐ γυναικες ἀψευδεῖ λόγῳ.
 Τὸ μὲν γὰρ οὐ μένουσι, τὸ δ' οὐκ ἔφθασαν.
 Ὁ μὲν γάρ εἰσιν, οὐ μένουσι τῷ τρόπῳ,
 Ὁ δ' αὖτε κακῶς θέλουσιν, οὐκ εἰσὶν φύσει,
 15 Ἀσωτίας αἴνιγμα καὶ γρῖφος παθῶν,
 Ἄνδρες γυναιξὶ καὶ γυναικες ἀνδράσιν.
 Τί δ' ἂν λέγοι τις ἀσμάτων αἰσχρῶν νόσους,
 Μέλη τε θηλύνοντα καρδίας τόνον,
 Αὐλούς, χορείας πορνικῶν βακχευμάτων,
 20 Οἵς καὶ γέρα νέμουσιν οἱ τρισάθλοι;
 Ταῦτ' οὖν ἐπαίνων καὶ θέας καὶ τέρψεως,
 Ἡ δακρύων τε καὶ στεναγμῶν ἄξια;
 Γέλως τυραννεῖ καὶ φύσις μοιχεύεται
 Καὶ ποικίλη φλόξ ἡδονῶν ἀνάπτεται.
 25 Καὶ κτίζεται θέατρα ταῖς ἀτιμίαις,
 Ως μὴ δὲ λάθρα τὰς νόσους ἀσχημονεῖν,
 Άλλ' ἄθλα κεῖσθαι τῶν κακῶν μαθημάτων.
 Σὺ δὲ βδελύττου ταῦτα, μὴ χράνης κόρας,
 Φεύγων ἀπάσας ὄμμάτων διαφθοράς.

2 – 29 Μίμοι – διαφθοράς] IBID., 85–112 (p. 31–32 [= p. 82])

2 Μίμοι] *scripsi*, μήμοι K 3 Αἰδῶ] αἰδοῖ K^{p.c.} 5 Οἵς πάντα] *supplevi* (ed.), οἱ K πάσχειν] *correxi* (ed.), πασχέειν K μὲν] *seclusi* (ed.) 7 ἐκείνων ἔθνος ed. 9 Μελῶν λυγισμοῖς] *correxi* (ed.), μιελῶν λιγισμοῖς K 10 θηλυδρίαι] *scripsi*, θηλύδριαι K 12 Τὸ] *correxi* (ed.), τῷ K τὸ] *correxi* (ed.), τῷ K 27 ἄθλα] *sic acc.* K

II¹1774 / K cap. Π 7, 18

Καὶ μετ' ὀλίγα·

Τούτων κάθηνται τῶν παθῶν ἀγνώμονες

Ἄνδρες θεαταί. Κανὸν μὲν ἄνθρωπος φύγη

Θῆρα<ς>, στένουσιν ὡς πλέον τῶν θηρίων,

Παιχθέντες αὐτοὶ καὶ μάτην καθήμενοι.

Ἄνδρὸς δ' ἀλόντος καὶ στενὸν μυκωμένου,

Πικρὸν βοῶντος καὶ κόνιν ἀμωμένου,

Πάσης θεατῶν ὅψεως οἴκτος ἄπας

Ἐδραπέτευσε καὶ σὺν ἡδονῇ κρότος

Μέγιστος, ἥν ἰδωσιν αἰμάτων ρόας.

Χαίρουσι γὰρ βλέποντες ἂ θρηνεῖν ἔδει,

Καὶ θηρίοις νέμουσιν εὔνοίας ρόπήν,

Καὶ τοῖς ἐμοῦσιν ἐγκελεύονται πλέον,

Θήγοντες ὄργας ὕσπερ ἐμφορούμενοι,

Καὶ σάρκας ἀνδρῶν θηρσὶ συμμασώμενοι.

Χ' οἱ μὲν π<ρ>ατῆρες εἰσὶν οἰκείων μελῶν,

Τροφῆς τε δοῦλοι καὶ πάλιν θηρῶν τροφή·

Ζῶντες στυγητοὶ καὶ θανόντες ἀθλιοι

Τοιοῦτον ἔσχον τοῦ βίου πικρὸν τέλος.

Μελῶν δὲ τὰ μὲν ἐνθάπτεται θηρίοις,

Τὰ δ' ὑπ' ὁδοῦσι νηλεῶς δαρδάπτεται,

Ἡμισπάρακτα δ' ἄλλα ποικίλαις <σ>τροφαῖς

Ἄττει περισπαίροντα, καὶ φυγῆς ἔτι

Καιρὸν νομίζει καὶ δρόμον φαντάζεται.

Μὴ δὴ μιάνης ὅμμα σὸν θεαμάτων

Ωμοῖς μολυσμοῖς, μὴ δὲ γυμνάσης ὄρᾶν

Ἄνδρας θανόντας, θηρία πεπλησμένα,

3 – 963, 27 II¹1774 Τούτων – ξίφους] AMPHILOCHIUS ICONIENSIS, *Iambi ad Seleucum*, 123–175 (ed. Oberg, p. 32–34 [= p. 84–86])

2 – 964, 3 II¹1774 K cap. Π 7, 18 (230v[18]19–231v21); *deest in V H¹*

5 Θῆρας] *correxi* (ed.), Θῆρα K 11 ἥν] *correxi* (ed.), ἵν' K 14 ἐλοῦσιν ed. 15

Θήγοντες] *correxi*, Θήγοντες K 17 πρατῆρες] *scripsi* (ed.), πατῆρες K 21 ἐνθάπτεται] ἐντέθαπται ed. 22 Τὰ δ' ὑπ'] *correxi* (ed.), τὰ δ' ὑπ' ύπ' K^{ut videtur} ὁδοῦσι

νηλεῶς] *correxi* (ed.), ὁδοῦσιν ἀνιλεῶς K 23 στροφαῖς] *correxi* (ed.), τροφαῖς K

26 σῶν K^{a. c. in mg.}

Τάφους τρέχοντας, συγγενεῖς τε κειμένους.
 Καὶ μὴν τὸ πολλοῖς μᾶλλον ἡμερώτερον
 Δοκοῦν θέαμα πωλικῶν ἵπποδρόμων,
 Καὶ τοῦτο λοιμός ἔστι καὶ ψυχῶν νόσος.
 5 Πόλεις διασπᾶ, δῆμον εἰς στάσιν ἄγει,
 Μάχας διδάσκει, λοιδόρων θήγει στόμα,
 Τέμνει πολιτῶν φίλτρα, συγκρούει γένη,
 Καταισχύνει γέροντας, ἐκμαίνει νέους,
 Ἐχθρας ἀνάπτει φιλτάτων, πατεῖ νόμους.
 10 Κακῶν δὲ τούτων ἄλγιον τολμᾶ κακόν·
 Κινεῖ γόητας τοῖς μανεῖσι συμμάχους,
 Νίκης βοηθούς, καὶ τρέφει νόσον νόσῳ.
 Ἐπὰν γὰρ ἐκκαυθῶσιν εἰς θερμὴν ἔριν,
 Πρὸς τοὺς γόητας εὐθὺς αὐτοῖς ὁ δρόμος.
 15 Οἱ δ' αὖ καλοῦσι δαιμόνων πονηρίαν
 Συνεργὸν αὐτοῖς πτωμάτων, συντριμμάτων,
 Φόνων· κακοῖς γὰρ δαιμόνων χαίρει στρατός.
 Οὐκοῦν δὲ καὶ τὸ δόξαν ἡμερώτερον
 Ἐριστικὸν θέαμα τῶν ἵπποδρόμων
 20 Ψυχῶν ὅλεθρός ἔστι, σωμάτων μάχη,
 Καὶ πρός γε τούτοις χρημάτων σαφής βλάβη.
 Πόσους μὲν οἴκους ἀθρώως κατέσπασεν;
 Πόσους προσαιτεῖν πλουσίους ἡνάγκαζεν;
 Πόσας δὲ τὸ πρὶν εὔνο<μ>ουμένας πόλεις
 25 <Ἄρδην καθεῖλεν>; Ός γὰρ ἡβῶσα στάσις
 Φόνοις δυναστῶν ἔχρανεν δῆμου χέρας,
 Χήρωσεν ἀνδρῶν τὰς πόλεις νόμιμῷ ξίφους,
 Σφαγαῖς κολάζων τὰς σφαγάς, φόνοις φόνους.

28 – 964, 3 Σφαγαῖς – νόσους] IBID., 177–180 (p. 34 [= p. 86])

4 λυμός ἔστι K^{a. c. in mg.} 5 στάσεις φέρει ed. 8 ἐκμαίνει] *correxi* (ed.), ἐκμένει K
 10 κακῶν] *correxi* (ed.), κακῶν K 18 δὲ – ἡμερώτερον] ἐναργῶς καὶ τὸ δόξαν
 ἡμερον ed. τὸ] *signo super* τὸ *apposito*, κακῶν (*lege* κακὸν) τὸ μέτρον *in mg.*
scripsit K 23 – 24 Πόσους – πόλεις] *versuum ordinem restitui* (ed.), πόσας δὲ τὸ
 πρὶν εὐνοουμένας (*sic*) πόλεις: πόσους προσαιτεῖν πλουσίους ἡνάγκαζεν K 24
 εὐνομουμένας] *correxi* (ed.), εὐνοουμένας K 25 *Ἄρδην καθεῖλεν*] *supplevi* (ed.),
om. K *post* στάσις *fenestram reliquit* K (*ζ<ή>τ<ει>* *in mg.*, *sed eo loco nulla exci-*
disse *videntur*; *forsan olim pertinebat ad verba quae post πόλεις exciderunt*) 27
 Χήρωσεν] *scripsi* (ed.), χείρωσεν K

Τίς οὖν θεᾶσθαι σωφρονῶν ἀνέξεται
Γοητείας ἄμιλλαν, οὐχ' ἵππων τάχος,
Στάσιν φόνους τίκτουσαν, ἀστεων νόσους;

<II¹suppl. 370 / V cap. II 31, 17>

4 II¹suppl. 370 / V cap. II 31, 17 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

1 θεᾶσθαι] *correxi* (*ed.*), θεάσασθαι K σωφρόνων *ed.* 2 Γοητείας
K p. c. in mg. ἵππων] *scripsi* (*ed.*), ἵππον K

Τίτλος η' Περὶ προαιρέσεως καὶ διαθέσεως, καὶ ὅτι τὴν προαιρέσιν καὶ ἐπ' ἀγαθῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἔξετάζει ὁ θεός.

θ' Περὶ προαιρέσεως καὶ διαθέσεως, καὶ ὅτι τὴν προαιρέσιν καὶ ἐπ' ἀγαθῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἔξετάζει ὁ θεός.

5 μθ' Περὶ προαιρέσεως καὶ διαθέσεως, καὶ ὅτι τὴν προαιρέσιν καὶ ἐπ' ἀγαθῷ καὶ ἐπὶ κακῷ ἔξετάζει ὁ θεός.

II¹1775 / K cap. Π 8, 1

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς.

Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ
10 πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν.

1 διαθέσεως] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 5

9 – 10 II¹1775 Rom. 8, 28

1 – 2 Titlos (a) K (231v21–24) 3 – 4 Titlos (b) V A^{1 pin}; *deest in H¹A^{1 txt}* 5 – 6
Titlos (c) PM^{pin} L^{b pin} E A^{III pin} R; *deest in M^{txt} (lac.)* L^{b txt} H^{III}A^{III txt} 8 – 10 II¹1775 K
cap. Π 8, 1 (231v[24]232r1–2); V cap. Π 9, 1; P cap. Π 49, 1; E cap. 201, 1; R cap. Π
51, 1; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 240, 42–43

1 – 2 Titlos (a) 1 Τίτλος] *om. K^{pin}* καὶ διαθέσεως] *om. K^{pin}* 2 καὶ¹ – ἀγαθῷ]
ἐπ' ἀγαθῷ τε K^{pin} ἐπὶ] *om. K^{pin}* 3 – 4 Titlos (b) 3 θ'] *propt. mg. resect. non*
liquet in A^{1 pin} (θ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt} 4 καὶ¹ – κακῷ] ἐπὶ πᾶσιν V^{E txt}
V^{O txt} A^{1 pin} ἐπ'] ἐπὶ V^W 5 – 6 Titlos (c) 5 μθ'] ca' E, τίτλος να' R^{txt}, να' R^{pin},
propt. mg. resect. non liquet in A^{III pin} (κη' secund. ser.) 5 – 6 καὶ¹ – θεός] *om. M^{pin}*
6 ἐπ'] ἐπὶ R

II¹1775 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους V^EV^O P R (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^W E Τοῦ] *om. E*

9 ἀγαθόν] *praem. τὸ V^E*

II¹1776 / K cap. Π 8, 2

Μάρκου, ἐν κεφαλαίῳ <ρ>λζ'.

Καθίσας δὲ Ἰησοῦς ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἔθεώρει πῶς οἱ ὅχλοι βάλλουσι χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχή, ἔβαλε λεπτὰ δύο, δὲ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλέον πάντων ἔβαλε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

5

10

II¹1777 / K cap. Π 8, 3

Σχόλιον·

Σημείωσαι πῶς τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν ἀποδέχεται ὁ θεός.

II¹1778 / K cap. Π 8, 4

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ λζ'.

15

Ἡκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω

3 – 10 II¹1776 Marc. 12, 41–44

13 II¹1777 Scholion in Marc. 12, 41–44

16 – 967, 2 II¹1778 Matth. 5, 27–28

2 – 10 II¹1776 K cap. Π 8, 2 (232r[mg]3–11); V cap. Π 9, 2; P cap. Π 49, 2; R cap. Π 51, 2; *deest in H^I M^(lac.) L^b E; PG 96, 240, 44–54* **12 – 13 II¹1777** K cap. Π 8, 3 (232r[11]11–12); *deest in V PM^(lac.) L^b R E; PG 86, 2089, 10–11* **15 – 967, 2 II¹1778** K cap. Π 8, 4 (232r[12]13–16); V cap. Π 9, 3; P cap. Π 49, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b R E; PG 96, 240, 55 – 241, 3*

II¹1776 (a) K ρλζ'] *correxi*, λζ' K (b) Κατὰ Μάρκον, κεφαλαίου λζ' P (c) Μάρκου V^{EVO} R (d) Εὐαγγελίου V^W **II¹1778** (a) K (b) Κατὰ Ματθαῖον, κεφαλαίου λζ' P (c) Ματθαίου V^{EVO} (d) σέκστρου (*sic!*) V^W

3 πῶς οἱ] πόσοι K p. c. in mg. **4** τὸ γαζοφυλάκιον] τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ V^{EVO} **5 – 7** ἔβαλε – πτωχὴ] *om.* K **6 – 10** Καὶ – αὐτῆς^{2]}] καὶ τὰ ἔξῆς R **6** αὐτοῦ] add. ὁ Ἰησοῦς V^{EVO} **7** πλείω P **8** ἔβαλε] ἐλαβεν P **9** περισσεύματος V^{EVW p. c.}, περισσεύματος V^{W a. c.} V^O αὐτοῖς] αὐτῶν V^{EVO} αὕτῃ] αὐτὴ K, αὐτη P **10** πάντα – εἶχεν] *post* ἔβαλεν *transpos.* V^W

νῦμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναικα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἥδη
ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

II¹1779 / K cap. Π 8, 5

Σχόλιον·

- 5 Πρόσεχε ἀκριβῶς ὅτι καὶ ἐπ’ ἀγαθῷ καὶ κακῷ τὰ τῆς διαθέσεως
ἐξετάζεται κινήματα παρὰ τῷ θεῷ.

II¹1780 / K cap. Π 8, 6

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ β' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

- Παρὰ τῷ δικαίῳ κριτῇ, καὶ ὑπὲρ μόνου τοῦ προελέσθαι τὰ δέοντα
10 οὐκ εὐκαταφρόνητοι οἱ ἀφωρισμένοι μισθοί.

5 – 6 II¹1779 *Scholion in Matth. 5, 27–28* 9 – 10 II¹1780 BASILIUS CAESARIENSIS,
Homiliae in Hexaemeron, II, 1 (ed. Mendiesta†/Rudberg, p. 21, 9–10)

4 – 6 II¹1779 K cap. Π 8, 5 (232r[16]16–19); *deest* in V H^I PM^(lac.) L^b R E; PG 86,
2089, 11–13 8 – 10 II¹1780 K cap. Π 8, 6 (232r[19]20–22); V^EV^O cap. Π 9, 5; *deest*
in V^W H^I PM^(lac.) L^b E; PG 96, 241, 8–10

II¹1780 (a) K (b) Βασιλείου V^EV^O

1 ἐμβλέπων V^WV^O P, ἐμβλέψας V^E 9 ἐλέσθαι (*sic*) K 10 ἀφωρισμένοι] *scripsi*,
ἀφορισμένοι K V^EV^O

II¹1781 / K cap. Π 8, 7

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

Ἐπαινοῦμεν τοὺς κατὰ προαίρεσιν ἀγαθούς, οὐ τοὺς ὑπό τινος ἀνάγκης ἔξειργομένους. Ὄπου γὰρ προαίρεσις ἔτοιμη, τὸ κωλύον οὐδέν. Ἡ προθυμία ἐνυπαρχέτω καὶ τὸ ἐμποδίζον οὐκ ἔσται.

5

II¹1782 / K cap. Π 8, 8

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ Πρόσεχε σεαυτῷ·

Αἱ τοῦ σώματος πράξεις ὑπὸ πολλῶν διακόπτονται. Οἱ δὲ κατὰ πρόθεσιν ἀμαρτάνων, τῷ τάχει τῶν νοημάτων συναπαρτιζομένην ἔχει τὴν ἀμαρτίαν.

10

3 – 5 Ἐπαινοῦμεν – οὐδέν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 48.7./ 55.7. (ed. Ihm, p. 802)

3 – 4 II¹1781 Ἐπαινοῦμεν – ἔξειργομένους] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia exhortatoria ad S. baptismum*, 5 (PG 31, 436, 33–34) 4 – 5 Ὄπου – οὐδέν] IBID., 6 (PG 31, 437, 13) 5 Ἡ – ἔσται] IBID. (PG 31, 437, 15–16) 8 – 10 II¹1782 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in illud: Attende tibi ipsi (Deut. 15, 9)*, 1 (ed. Rudberg, p. 25, 2–4)

2 – 5 II¹1781 K cap. Π 8, 7 (232r[22]23–232v3); V^EV^O cap. Π 9, 4; V^W cap. Π 9, 5; P cap. Π 49, 5; E cap. 201, 3; R cap. Π 51, 4; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 241, 4–7
7 – 10 II¹1782 K cap. Π 8, 8 (232v[3]4–7); V cap. Π 9, 6; *deest in H^I PM^(lac.) L^b R E*; PG 96, 241, 11–13

II¹1781 (a) K (b) Βασιλείου, εἰς τὸ Πρόσεχε σεαυτῷ P (c) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου R (d) Βασιλείου V^W E (e) Ἐκ τῆς Πέτρου V^EV^O II¹1782 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) Θεοτίμου V^EV^O

3 – 5 οὐ – ἔσται] *om. E* 4 ἀναγκαστῶς V^W 4 – 5 ἔξειργομένους – ἔσται] εἰς τοῦτο ἥκοντας R, *om. V^W P*

ΙΙ¹1783 / K cap. Π 8, 9

Τοῦ ἀγίου Σέξτου Πώμης·

Θυσία τῷ θεῷ γνώμῃ ἀγαθή.

ΙΙ¹1784 / K cap. Π 8, 10

5 Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἔξισωτήν·

Τὸ κάλλιστον καὶ φιλανθρωπότατον, ὅτι μὴ τῇ ἀξίᾳ τοῦ διδομένου, τῇ δὲ δυνάμει καὶ τῇ διαθέσει τοῦ καρποφοροῦντος μετρεῖ θεὸς τὴν ἐπίδοσιν.

ΙΙ¹1785 / K cap. Π 8, 11

10 Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

Δῶρον θεῷ κάλλιστόν ἐστιν ὁ τρόπος.

Κᾶν πᾶν ἐνέγκης, οὐδὲν οἴσεις ἄξιον.

Ο καὶ πένης δίδωσι, τοῦτο προσφέρειν.

3 cf. Ps.-Sext. Rom., *Sententiae*, 46a, 46b, 47 (ed. Chadwick, p. 16) 11 – 13 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 8.10./10. (ed. Ihm, p. 188)

3 ΙΙ¹1783 PS.-SEXTUS ROMANUS, *Sententiae*, locus non repertus 6 – 8 ΙΙ¹1784 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Ad Iulianum tributorum exaequatorem* (*Orat. 19*), 8 (PG 35, 1052, 44 – 1053, 3) 11 – 13 ΙΙ¹1785 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 25–27 (PG 37, 930, 2–4)

2 – 3 ΙΙ¹1783 K cap. Π 8, 9 (232v[7]8); V^EV^O cap. Π 9, 9; V^W cap. Π 9, 4; P cap. Π 49, 4; E cap. 201, 2; R cap. Π 51, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 241, 19 5 – 8 ΙΙ¹1784 K cap. Π 8, 10 (232v[8]9–12); V^EV^O cap. Π 9, 7; *deest in V^W H^I PM^(lac.) L^b R E*; PG 96, 241, 14–16 10 – 13 ΙΙ¹1785 K cap. Π 8, 11 (232v[12]13–15); *deest in V^W H^I PM^(lac.) L^b R E*

ΙΙ¹1783 (a) K Σέξτου] *scripsi*, σεκιτου *cod.* (b) Σέξτου E (c) Σέκτρου (*sic*) Πώμης, ἐκ τῶν Γνωμῶν P (d) Σέξτρου (*sic*) Πώμης R (e) Σέκστρου (*sic*) V^EV^O (f) s. a. V^W ΙΙ¹1784 (a) K ἔξισωτήν] *scripsi*, ἔξιστην *cod.* (b) Τοῦ Θεολόγου V^EV^O ΙΙ¹1785 τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων K

12 οἴσεις] *scripsi* (*ed.*), οἴσηις K 13 πρόσφερε *ed.*

II¹1786 / K cap. Π 8, 12

Τοῦ θαυματοποιοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ὁριγένην προσφωνητικοῦ.

Οὐκ οἷμαι τῷ ποσῷ τῆς διδομένης ὅλης, οὕσης ἔξωθεν, ταῖς δὲ προσφερούσαις γνώμαις μᾶλλον καὶ προαιρέσει τὴν φιλοτιμίαν 5 καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ὁ ἰερὸς λόγος ἐσταθμήσατο.

II¹1787 / K cap. Π 8, 13

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ εἰς τοὺς μακαρισμούς·

‘Ο θελήσας τὸ ἀγαθὸν μόνον, κωλυθεὶς δὲ πρὸς τὸ καλὸν τῷ μὴ δύνασθαι, κατ’ οὐδὲν ἐλαττοῦται τῇ τῆς ψυχῆς διαθέσει τοῦ διὰ 10 τῶν ἔργων τὴν γνώμην δείξαντος.

II¹1788 / K cap. Π 8, 14

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ β' Στρώματος·

Οὐ τῷ τέλει μόνῳ παραμετρεῖται τὰ γινόμενα, ἀλλὰ καὶ τῇ ἑκάστου κρίνεται προαιρέσει.

15

4 – 6 II¹1786 GREGORIUS THAUMATURGUS, *In Origenem oratio panegyrica*, III, 32–36 (ed. Crouzel, p. 106) **9 – 11** II¹1787 GREGORIUS NYSSENUS, *De beatitudinibus*, V (ed. Callahan, p. 127, 13–16) **14 – 15** II¹1788 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, II. Cap. VI. 26, 5 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 127, 10–12); Holl, n° 217

2 – 6 II¹1786 K cap. Π 8, 12 (232v[15–16]17–20); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E*
8 – 11 II¹1787 K cap. Π 8, 13 (232v[21]22–233r1); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E*
13 – 15 II¹1788 K cap. Π 8, 14 (233r[1]2–3); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E*

9 τῷ] *correxi* (ed.), τὸ K **10** οὐδὲν] *correxi* (ed.), οὐδένα K

II¹1789 / K cap. II 8, 15

Ἐκ τοῦ δ' Στρώματος·

Πλουσίαν οὐ τὴν δόσιν, ἀλλὰ τὴν προαιρεσιν λογίζεται ὁ παιδεύων τὴν ψυχὴν κύριος.

5

II¹1790 / K cap. II 8, 16

Ἐκ τοῦ εἰς τὸ Τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος·

Τῆς αὐτῆς μεθέξουσι τιμῆς τοῖς δυνηθεῖσιν οἱ βεβουλημένοι τὸ καλόν, ὃν ἡ προαιρεσις ἵση, κἄν πλεονεκτῶσιν ἔτεροι τῇ περιουσίᾳ.

10

II¹1791 / K cap. II 8, 17

Φίλωνος, ἐκ τοῦ β' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Τοὺς ἄρξαντας εἴτε ἀγαθῶν εἴτε καὶ πονηρῶν βουλευμάτων, καὶ μάλιστα ὅταν ἐφαρμόσῃ τοῖς βουλεύμασι τὰ ἔργα, ἵσους ἡγητέον τοῖς καὶ τελειώσασιν αὐτά. Τοῦ μὲν γάρ μὴ φθάσαι πρὸς τὸ πέρας
15 ἐλθεῖν, ἔτερα καὶ πολλὰ αἴτια· ἡ δὲ γνώμη καὶ σπουδὴ τῶν προελομένων ἔφθακεν δυνάμει καὶ πρὸς τὸ πέρας.

6 Τίς – πλούσιος] cf. Marc. 10, 25–26 **7 – 9** Τῆς – δυνηθεῖσιν et ἔτεροι – περιουσίᾳ] exstant etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.-./34b. (ed. Ihm, p. 176)

3 – 4 **II¹1789** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, IV. Cap. VI. 35, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 263, 28–29); Holl, n° 238 **7 – 9** **II¹1790** CLEMENS ALEXANDRINUS, re vera *Stromata*, IV. Cap. VI. 38, 4 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 265, 22–24); Holl, n° 239, 3 **12 – 16** **II¹1791** PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 221.8); Royse 178.106

2 – 4 **II¹1789** K cap. II 8, 15 (233r[4]5–6); V^EV^O cap. II 9, 8; V^W cap. II 9, 7; P cap. II 49, 6; E cap. 201, 4; R cap. II 51, 5; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 241, 17–18 **6 – 9** **II¹1790** K cap. II 8, 16 (233r[6]7–9); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E* **11 – 16** **II¹1791** K cap. II 8, 17 (233r[10]11–17); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E*; PG 86, 2089, 14–20

II¹1789 (a) K (b) Κλήμεντος V P R E

3 πλούσιος V^W **7** βεβουλημένοι] *scripsi* (ed.), βεβουλομένοι K

*^{II²}/
PML^b cap. Π 22 **Τίτλος θ'** Περὶ παραθήκης, ὅτι χρὴ πιστῶς ποιεῖσθαι τὴν ταύτης φυλακήν, καὶ μηδαμῶς δόλον εἰς ἀποστέρησιν τοῦ παραθεμένου μηχανᾶσθαι.

κη' Περὶ παραθήκης, καὶ ὅτι χρὴ πιστῶς ποιεῖσθαι τὴν ταύτης φυλακήν, καὶ μηδαμῶς δόλον εἰς ἀποστέρησιν τοῦ παραθεμένου μηχανᾶσθαι. 5

*^{II²2397}/
PML^b cap.
Π 22, 1

II¹1792 / K cap. Π 9, 1

Τῆς Ἐξόδου.

Ἐάν τις δῷ τῷ πλησίον ἡ σκεύη φυλάξαι, καὶ κλαπῇ ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν εὐρεθῇ ὁ κλέψας, ἀποτίσει διπλοῦν· ἐὰν δὲ μὴ εὐρεθῇ ὁ κλέψας, προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ὀμεῖται ἢ μὴν μὴ αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παραθήκης τοῦ πλησίον. Κατὰ πᾶν ῥήτον ἀδίκημα περὶ τε μόσχου καὶ ὑποζυγίου καὶ προβάτου καὶ ἵματίου καὶ πάσης ἀπωλείας τῆς ἐγκαλουμένης, ὅτι ἂν ἢ <***>. 10 15

9 – 15 II¹1792 Ex. 22, 7–9

1 – 3 Titlos (a) K (233r17–20) **4 – 6 Titlos (b)** V A^I pin; deest in H^IA^I txt **8 – 15**
II¹1792 K cap. Π 9, 1 (233r[mg]21–233v6); V cap. Π 28, 1; deest in H^I; PG 96, 300,
28–32

1 – 3 Titlos (a) **1** Τίτλος] om. K^{pin} **2 – 3** καὶ – μηχανᾶσθαι] om. K^{pin} **4 – 6**
Titlos (b) **4** κη'] non liquet in A^I pin (κζ' secund. ser.), praem. τίτλος V^W txt **5** δόλον] δόλων V^E pin εἰς] ἢ V^E pin V^O pin

II¹1792 Τῆς] om. V

9 δῷ] θῶ V^E ἔκ] ἀπὸ K **10** ἀποτίσῃ K V^W **12** ὀμεῖται V^W, ὁμήτης V^E ut videtur
V^O **12 – 13** ἢ – ἀδίκημα] om. V **12** ἢ μὴν] correxi (*^{II²} = LXX), ὑμῖν K πεπονηρεῦσθαι] correxi (*^{II²} = LXX), πεπονήρευται K **14** περὶ τε] περὶ V μόσχου – καὶ⁴] om. V **15** τῆς – ἢ] om. V post ἢ quaedam exciderunt in K (vide *^{II²})

II¹1793 / K cap. Π 9, 2

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Ἐάν τις δῷ τῷ πλησίον ὑποζύγιον ἢ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ κτῆνος φυλάξαι, καὶ τελευτήσῃ ἢ συντριβῇ ἢ αἰχμάλωτον γένηται καὶ 5 μηδεὶς ἴδῃ, ὅρκος ἔσται τοῦ θεοῦ ἀναμέσον ἀμφοτέρων ἢ μὴν μὴ μετεσχηκέναι αὐτὸν καθόλου τῆς παραθήκης τοῦ πλησίον· καὶ οὕτως προσδέξεται ὁ κύριος αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποτίσει τῷ κυρίῳ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ κλαπῇ παρ' αὐτοῦ, ἀποτίσει τῷ κυρίῳ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ 10 θηριάλωτον γένηται, ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θήραν, καὶ οὐκ ἀποτίσει.

3 – 10 II¹1793 Ex. 22, 10–13

2 – 10 II¹1793 K cap. Π 9, 2 (233v[6]7–15); V cap. Π 28, 2; *deest in H^I; PG 96, 300, 33–40*

II¹1793 (a) K (b) s. a. V

4 τελευτήσει V συντριβῇ V^EV^O, συντριβεῖ V^W 5 – 6 ἢ – πλησίον] *om.* V 5 ἢ μὴν] *scripsi*, ἡμὴν K 7 οὕτως] *om.* V προσδέξηται V^EV^O ἀποτίσῃ V^W 7 – 8 τῷ – αὐτοῦ] *om.* V 8 – 9 κλαπῇ – δὲ] *om.* K 8 παρ'] ἀπ' V^EV^O 9 ἄξηι K 9 – 10 οὐκαποθήσει V^EV^O, οὐ μὴ ἀποτίσει K

Τίτλος ι' Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς σπουδαίως προ-
ΐστασθαι.

κ' Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς σπουδαίως προϊστα-
σθαι.

λθ' Περὶ προϊσταμένων, ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἐν σπουδῇ προϊστα- 5
σθαι.

II¹1794 / K cap. Π 10, 1

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Κρείσσων ἐναρχόμενος βοηθεῖν καρδίᾳ
τοῦ ἐπαγγελλομένου καὶ εἰς ἐλπίδα ἄγοντος.

10

II¹1795 / K cap. Π 10, 2

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

...ό προϊστάμενος ἐν σπουδῇ...

9 – 10 II¹1794 Sir., re vera Prover. 13, 12^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 67)

13

II¹1795 Rom. 12, 8

1 – 2 **Titlos (a)** K (233v16–17) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 5 – 6
Titlos (c) PM^{pin} L^bpin; *deest in M^{txt} (lac.) L^btxt* 8 – 10 II¹1794 K cap. Π 10, 1 (233v
[17]18–19); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b* 12 – 13 II¹1795 K cap. Π 10, 2 (233v[19–20]
21); V cap. Π 20, 1; P cap. Π 39, 1; *deest in H^I M^(lac.) L^b; PG 96, 284, 41*

1 – 2 **Titlos (a)** 1 Τίτλος] *om. K^{pin}* 3 – 4 **Titlos (b)** 3 κ'] *propt. mg. resect. non
liquet in A^Ipin (κ' secund. ser.), praem. τίτλος V^Wtxt* 3 τι] *praem. καὶ V^Wpin*

II¹1795 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους P (c) Ἀποστόλου V^W (d) s. a. V^EV^O

13 σπουδῇ] σπουδεῖ V^EV^O, *add.* ὁ ἐλεῶν ἐν Ἰλαρότητι· ἡ αγαπη (ααγαπη
P a. c. ut videtur) ἀνυποκρίτος (= Rom. 12, 8–9) P

ΙΙ¹1796 / K cap. Π 10, 3

Σχόλιον.

Δίελθε εἰς τὸν ἔξης τίτλον, τὸ τοῦ Θεολόγου ἀνάγνωσμα.

3 Δίελθε – ἀνάγνωσμα] cf. ΙΙ¹1799 / K cap. Π 11, 3

3 ΙΙ¹1796 *Scholion*

2 – 3 ΙΙ¹1796 K cap. Π 10, 3 (233v[21]21–22); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b*

Τίτλος ια' Περὶ προσφυγίου καὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἀσύλοις τόποις, καὶ ὅτι χρὴ τοῖς μὲν ἀνευθύνοις βοηθεῖν, τοὺς δὲ ἐνόχους ἀποπέμπεσθαι.

λ' Περὶ προσφυγίου καὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἱεροῖς τόποις, καὶ ὅτι χρὴ τοῖς μὲν ἀνευθύνοις βοηθεῖν, τοὺς δὲ ὑπαιτίους ἀποπέμπεσθαι. 5

μς' Περὶ προσφυγίου καὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἱεροῖς τόποις, ὅτι χρὴ τοῖς μὲν ἀνευθύνοις βοηθεῖν, τοὺς δὲ ὑπαιτίους ἀποπέμπεσθαι.

II¹1797 / K cap. Π 11, 1

10

Τῆς Ἐξόδου.

Ἐὰν ἐπιθῆταί τις τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλω, καὶ καταφύγῃ, ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήψῃ αὐτὸν θανατῶσαι.

1 – 2 ἀσύλοις τόποις] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Α 13

12 – 13 II¹1797 Ex. 21, 14

1 – 3 **Titlos (a)** K (233v23–234r2) 4 – 6 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 7 – 9
Titlos (c) PM^{pin} L^{b pin} E R; *deest in M^{I txt (lac.)}* L^{b txt} 11 – 13 II¹1797 K cap. Π 11, 1
(234r[2]3–5); V cap. Π 30, 1; P cap. Π 46, 1; E cap. 199, 1; R cap. Π 49, 1; *deest in H^I*
M^(lac.) L^b; PG 96, 305, 34–36

1 – 3 **Titlos (a)** 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} προσφυγόντων K^{pin} 2 – 3 καὶ –
ἀποπέμπεσθαι] *om.* K^{pin} 4 – 6 **Titlos (b)** 4 λ'] κθ' A^{I pin}, *praem.* τίτλος V^W txt
προσφυγόντων V^E pin V^O pin 5 τοῖς] τοὺς V^E txt V^O txt A^{I pin a. c.} ἀνευθύνους V^E txt
V^O txt A^{I pin a. c.}, εὐθύνοις V^W txt p. ras. 5 – 6 ἀποπέμπεσθαι] ἀποπέμπειν V^W, *add.* καὶ
ἐκδιώκειν V^E pin V^O pin 7 – 9 **Titlos (c)** 7 μς'] ρρθ' E, τίτλος μθ' R^{txt}, μθ' R^{pin}
προσφυγίων M^{pin} 7 – 9 καὶ – ἀποπέμπεσθαι] *om.* M^{pin} 8 εὐθύνοις P

II¹1797 (a) K R E (b) Ἐξόδου V P

12 ἐπίθεταί τις V^EV^O, ἐπιθῆ τίς e corr. V^W τῷ] τὸ V^W αὐτοῦ] *om.* K 13 κατα-
φύγῃ, ἀπὸ] καταφύγη (-ει V^W) ἀπὸ V, καταφύγῃ ἐπὶ K θυσιαστηρίου μου] *add.*
οὐ K V^EV^O R^{p. c.}

II¹1798 / K cap. II 11, 2

Τῶν Παροιμιῶν.

Μὴ παραδῷς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότου,
μήποτε καταράσηται σε καὶ ἀφανισθῆς.

5

II¹1799 / K cap. II 11, 3

Τοῦ θεολόγου ἄγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἐτυχεν γυναικά τινα τῶν ἐπιφανῶν ἐξ ἀνδρὸς οὐ πρὸ πολλοῦ τὸν
βίον ἀπολιπόντος χηρεῦσαι. Ό δὲ τοῦ δικαστοῦ σύνεδρος ἐβιάζε-
το, πρὸς γάμον ἔλκων ἀπαξιοῦσαν. Ἡ δὲ οὐκ ἔχουσα ὅπως διαφύ-
10 γῇ τὴν τυραννίδα, βουλὴν βουλεύεται οὐ τολμηρὰν μᾶλλον ἢ συ-
νετήν· τῇ ἵερᾳ τραπέζῃ προσφεύγει καὶ θεὸν ποιεῖται προστάτην
κατὰ τῆς ἐπηρείας. Τί οὖν ἔδει ποιεῖν, μὴ ὅτι τὸν μέγαν Βασίλειον
καὶ τῶν τοιούτων ἄπασι νομοθέτην, ἄλλον δέ τινα τῶν πολὺ μετ’
ἐκεῖνον, ιερέα δὲ ὅμως; Οὐκ ἀντιποιεῖσθαι ἔδει; Οὐ χεῖρα ὀρέγειν
15 θεοῦ φιλανθρωπία καὶ νόμῳ τετιμηκότι θυσιαστήρια; Οὐ πάντα
δρᾶσαι καὶ παθεῖν ἐθελῆσαι πρότερον ἢ τί βουλεύσασθαι κατ’ αὐ-

3 – 4 II¹1798 Prov. 30, 10^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 116) **7 – 12 II¹1799** "Ἐτυ-
χεν – ποιεῖν] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni
Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 56, 1–6 (ed. Bernardi, p. 242)
12 – 978, 7 μὴ – ἀτιμίαν] IBID., 56, 8–21 (p. 242–244)

2 – 4 II¹1798 K cap. II 11, 2 (234r[5]6–7); V cap. II 30, 2; P cap. II 46, 2; E cap.
199, 2; R cap. II 49, 2; *deest in H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 305, 37–38* **6 – 978, 10 II¹1799**
K cap. II 11, 3 (234r[8]9–234v11); V cap. II 30, 3; P cap. II 46, 3; E cap. 199, 3; R
cap. II 49, 3; *deest in H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 305, 39 – 308, 11*

II¹1798 (a) K (b) Παροιμιῶν V P E R **II¹1799** (a) K (b) Τοῦ θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς
Βασίλειον P R βασιλείου P (c) Τοῦ θεολόγου V E Τοῦ] *om. E*

3 δεσπότου] *add.* αὐτοῦ K **4** καταράσηται σοι R, καταράσεται σε (-σσ- VW) V E,
κατάρασέται σε (*sic*) P ἀφανισθείς V **8** ἀπολειπόντος (-οντος P) VEV^{W a. c.} V^O P
σύνεδρος] συνήγορος P R E **8 – 9** ἐξεβιάζετο E **9** ὅπως] ὅθεν R **10 – 11** συνετῇ
P **13** τῶν τοιούτων P, τὸν τοιούτων K^{P. c.}, τὸν τοιοῦτον VEV^O R ἄπασι] ἀπάν-
των K ἄλλον – τῶν²] ἄλλόν τινα K τῶν²] τὸν VW P R E πολὺν K **14** δὲ] δ'
K ἔδει; Οὐ] *om. VEV^O* ἔδει] *om. E* χεῖρας E **15** καὶ – θυσιαστήρια] *om. K*
16 πατηναιθελήσαι P, παθεῖν θελῆσαι VW κατὰ VW P E

τῆς ἀπάνθρωπον καὶ καθυβρίσαι μὲν τὴν ἵερὰν τράπεζαν, καθυβρίσαι δὲ τὴν πίστιν μεθ' ἡς ἱκέτευεν; Οὐ, φησὶν ὁ κενὸς δικαστής, ἀλλ᾽ ἡττᾶσθαι χρὴ πάντας τῆς ἐμῆς δυναστείας, καὶ προδότας γενέσθαι Χριστιανὸὺς τῶν οἰκείων νόμων. Ὁ μὲν ἔξητει τὴν ἱκέτιν· ὁ δὲ εἶχετο κατακράτος. Ὁ δ' ἔξεμαίνετο, καὶ τέλος πέμπει τινὰς τῶν ἐπ' ἔξουσίας τὸν τοῦ ἀγίου κοιτωνίσκον ἔξερευνήσοντας, οὐ κατὰ χρείαν μᾶλλον ἢ ἀτιμίαν. Καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν παρεῖναι καὶ ἀπολογεῖσθαι κελεύει ὡς ἔνα τῶν κατακρίτων. Ὁ δὲ ἡμέρως καὶ φιλανθρώπως παρῆν· ὁ δὲ προύκάθητο, γέμων θυμοῦ καὶ φρονήματος.

5

10

II¹1800 / K cap. Π 11, 4

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς Εὐτρόπιον·

Τίνος ἔνεκεν ἀγανακτεῖς, ἀγαπητέ; Ὄτι δή φησιν εἰς ἐκκλησίαν κατέφυγεν ὁ πολεμήσας αὐτὴν διηνεκῶς. Διατοῦτο μὲν οὖν μάλιστα δοξάζειν χρὴ τὸν θεόν, ὅτι ἦν αὐτὸς ἀπετείχισεν καὶ ἀπεκώλυσε καταφυγὴν γράμμασι καὶ νόμοις, αὐτὸς διὰ τῶν ἔργων ἐκύ-

15

7 – 10 Καὶ – φρονήματος] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 56, 22–26 (ed. Bernardi, p. 244) 13 – 15 II¹1800 Τίνος – θεόν] IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Eutropium*, 3 (PG 52, 393, 53–56) 15 – 979, 5 ὅτι – συμφορᾶς] IBID. (PG 52, 394, 27–34)

12 – 979, 5 II¹1800 K cap. Π 11, 4 (234v[12]13–23); V cap. Π 30, 4; P cap. Π 46, 4; E cap. 199, 4; R cap. Π 49, 4; deest in H^I M^(lac.) L^b; PG 96, 308, 12–22

II¹1800 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου, ἐκ τοῦ εἰς Εὐτρόπιον P R E Τοῦ] om. E ἐκ τοῦ] om. P E εὐτροπιον E (c) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ] om. V^W

1 ἀπάνθρωπον – καθυβρίσαι^{1]} ἀπάνθρωπον; καθυβρίσαι K 2 πιστὴν K μεθ' ἦν K, μεθῆν V^{EVO} ἱκέτευσεν K, ἱκετεύει R, ἱκετεύειν P 2 – 10 Οὐ – φρονήματος] καὶ τὰ λοιπά P R, om. E 2 Οὐ, φησὶν] ἱκέτευεν οὖν φησὶν V^W καὶνὸς V^W 3 ἀλλὰ K χρὴ] om. K πάντως K, πάντος V^W 4 ἔξαιτεī K, ἔξαιτη V^W, ἔξητεi ed. ἱκέτιν] *scripsi* (ed.), ἱκέτην K V^{WVO}, ἱκετήν V^E 5 δ'] δὲ K V^W ἔξεμαίνετο] *correxī* (ed.), ἔξεμῆντο K, -μένετο V^{EVO}, -μήναιτο V^W τέλος] *praem.* τὸ K προπέμπει V^{EVO} 8 κελεύει] κελεύειν V^{O a.c.}, om. K ἔνα τῶν] ἔνεκα K 9 ἡμέρως – φιλανθρώπως] om. V^{EVO} 10 φρονήματος] add. καὶ τὰ λοιπά V^{EVO}, καὶ τὰ ἔξῆς V^W 13 τίνες V^O Ὅτι δή φησιν] ὅτι δή V^{EVW} e corr. P R E, ἐπιδή V^O 15 ἦν] ἦν V^O, ἦν P 16 κατέφυγε K, καταφυγεῖν V^W e corr. P 16 – 979, 1 ἡκύρωσεν (ἡκυ- P, -ε E) V P E

ρωσεν, μαθὼν ὅπερ ἐποίησε. Καὶ τὸν νόμον ἔλυσεν πρῶτος αὐτὸς δι’ ὧν ἔπαθεν· καὶ γέγονε τῆς οἰκουμένης θέατρον, καὶ σιγῶν ἐντεῦθεν ἀφίσι φωνήν, ἄπασι παραιῶν καὶ λέγων· Μὴ ποιεῖτε τοι-
5 αῦτα, ἵνα μὴ πάθητε τοιαῦτα. Καὶ διδάσκαλος ἀνεφάνη διὰ τῆς συμφορᾶς.

II¹1801 / K cap. II 11, 5

Ἰωσήπου, ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας·

Εἰ ἄγαλμα νεκρόν τε καὶ ἄψυχον ἰκανὸν σώζειν τοὺς ἐπ’ αὐτὸν καταφεύγοντας δι’ ἣν ἔξεικόνισται καὶ κεχαρακτήρισται μορφήν,
10 πόσῳ καὶ πλέον ἴερὸν θεοῦ ἐνδιαίτημα περιέπειν καὶ σκέπειν ὁφείλει τοὺς ἐπ’ αὐτὸν καὶ τὴν ἔξι αὐτοῦ ἐπικουρίαν ἐνθέσμως προ-
σπεφευγότας; Οὐ γὰρ θέμις μετὰ θράσους καὶ τυραννικοῦ φρυσάγ-
ματος ἐπιβαίνειν κατατολμᾶν τοῖς ἀβάτοις, καὶ χειρὶ κραταιῷ καὶ
15 θρασείᾳ, καθάπερ ἐκ κόλπων καὶ χειρὸς κυρίου, ἀποσπᾶν βιάζε-
σθαι τοὺς ἐπὶ τὸ σέβας ὑπεκδύσαντας, ἀλλὰ πρῶτον μέν, καὶν αἴ-
ματος ἔνοχοι εἶεν οὗτοι, χρὴ τὴν τιμὴν νέμειν τῷ τιμητῷ, ἔπειτα

1 τὸν – ἔλυσεν] Matth. 5, 17 2 γέγονε – θέατρον] I Cor. 4, 9 13 Ex. 6, 1 (et multis aliis locis)

8 – 980, 3 II¹1801 FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, locus non repertus

7 – 980, 3 II¹1801 K cap. II 11, 5 (234v[24]235r1–13); V cap. II 30, 5; P cap. II 46, 5; E cap. 199, 5; R cap. II 49, 5; *deest in H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 308, 23–37*

II¹1801 (a) K P R Ἰωσήπου K, Ἰωσήπου (ἴω- P) P R ἐκ τῆς] εξ P (b) Ἰωσήπου E, Ἰωσήπου V^W, Ἰωσήπου V^EV^O

3 πᾶσι V ^E V ^O	ποιῆτε E, ποιοῖτε K ^a . c. ut videtur	4 ἐφάνη K	8 – 12 Eἰ – προ-
οσπεφευγότας] om. E	8 νεκρόν τε] νεκρὸν K	αὐτῶ K V, αυτῶ P	9
ἐξεικόνισται – κεχαρακτήρισται] ἔξεικονίζει K	10 πόσῳ – πλέον] πόσῳ γε		
μᾶλλον K	11 αὐτὸν] αὐτῷ K, αὐτῷ (αὐ- P) V ^E V ^O P	τὴν] τῆς V R, τῇ P	
ἐπικουρίας V P R	ἐνθέσμως] om. K	11 – 12 προσφεύγοντας V ^O R, πρὸς	
φεύγοντας V ^E	12 γὰρ] om. E	θράσους καὶ] om. V P R E	13
καταφεύγοντας K	14 καὶ – κυρίου] om. K	14 – 15	
βιάσασθαι K	15 ἐπὶ] εἰς K	πρῶτον μέν]	
15 – 16 αἱμάτων K	16 ἔνοχοι εἶεν] scripsi, ἔνοχοι ἦν K, μέτοχοι		
εἶεν V ^W R, E, μετέχοιεν V ^E V ^O , μέτοχος εἰν P			

δὲ πειρᾶσθαι ὁσίως καὶ δικαίως παραλαβεῖν τούτους, καὶ οὐ διὰ τῶν λειτουργῶν τοῦ θεοῦ χειρώσασθαι, ἀλλὰ μᾶλλον παρὰ τῶν εἰς τοῦτο διεσταλμένων νεωκόρων παραλαβεῖν.

1 δὲ] *om.* K ὁσίως – οὐ] *om.* K προσλαβεῖν R 1 – 2 διὰ τῶν] δι’ ἑαυτῶν V^W R E, δι’ εαυτῶν (*sic*) V^EV^O, διεαύτων P 2 λειτουργῶν – θεοῦ] *om.* V P R E χειρώσασθαι – τῶν²] καὶ K 3 νεωκόρων] νεοκόρων V, νηοκορων P, *om.* K παραλαβεῖν] *om.* V P R E

Τίτλος ιβ' Περὶ παραμονῆς καὶ παραμενόντων.

*^{II²}/_{PML^b} cap. II 24

ιθ' Περὶ παραμονῆς καὶ παραμενόντων, καὶ ὅτι δεῖ αὐτοὺς πίστιν καὶ εὔνοιαν σώζειν τοῖς προλαβοῦσιν.

II¹1802 / K cap. ΙΙ 12, 1

5 Άπὸ τοῦ Σιράχ.

Πίστιν κτῆσαι ἐν πτωχείᾳ μετὰ τοῦ πλησίου,
ἴνα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ εὐφρανθῆς·
ἐν καιρῷ θλίψεως διάμενε αὐτῷ,
ἴνα ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ συγκληρονομήσῃς.

10

II¹1803 / K cap. ΙΙ 12, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐνοίκισον ἀλλότριον, καὶ διαστρέψει σε ἐν ταραχῇ,
καὶ ἀπαλλοτριώσει σε τῶν ιδίων σου.

2 – 3 ὅτι – προλαβοῦσιν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 9

6 – 9 II¹1802 Sir. 22, 23¹⁻⁴ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 108) 12 – 13 II¹1803 Sir. 11, 34¹⁻² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79–80)

1 Titlos (a) K (235r13–14) 2 – 3 Titlos (b) V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 5 – 9
II¹1802 K cap. ΙΙ 12, 1 (235r[14]15–18); V cap. ΙΙ 19, 1; P cap. ΙΙ 24, 9; E cap. 180, 8; L^c cap. ΙΙ 3, 11; *deest in H^I*; PG 96, 284, 33–36 11 – 13 II¹1803 K cap. ΙΙ 12, 2 (235r[18]19–20); V cap. ΙΙ 19, 2; P cap. ΙΙ 24, 10; E cap. 180, 9; L^c cap. ΙΙ 3, 12; *deest in H^I*; PG 96, 284, 37–38

1 Titlos (a) Τίτλος ιβ'] ια' K^{pin} (ιβ' *exspectav.*) 2 – 3 Titlos (b) 2 ιθ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (ιθ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt}* καὶ^{2]} om.
V^{E pin} V^WV^{O pin} ὅτι] add. οὐ V^{O txt} 3 τοῖς] τοὺς V^O πρὸς λαβοῦσιν V^{E pin}

II¹1802 (a) K (b) Σιράχ V (c) Τοῦ αὐτοῦ P (d) s. a. E L^c II¹1803 (a) K (b) s. a. V P E L^c

6 πλησίου] πλησίουν σου K 8 διαμένει V^W 9 τῇ] om. K αὐτῶν (*sic*) P 12
ἐνοίκησον (-οι- P) V P, νοίκισον (*rubicicatoris vitio*) L^c

II¹1804 / K cap. Π 12, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Στέρξον τὸν πλησίον σου καὶ πιστώθητι μετ' αὐτοῦ·
ἐὰν δὲ ἀποκαλύψῃς τὰ κρύφια αὐτοῦ,
οὐ μὴ πορευθῆς ὁπίσω αὐτοῦ.

Καθὼς γὰρ ἀπώλεσεν ἄνθρωπος τὸν νεκρὸν αὐτοῦ,
οὕτως ὁ ἀπολέσας τὴν φιλίαν τοῦ πλησίον·
καὶ ὡς πετεινὸν ἐκ χειρός σου ἀπολύσας,
οὕτως ἀφῆκας τὸν πλησίον σου καὶ οὐ θηρεύσεις αὐτόν.

5

3 – 9 II¹1804 Sir. 27, 17¹–19² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 119–120)

2 – 9 II¹1804 K cap. Π 12, 3 (235r[20]21–235v3); *deest in V H¹*

8 ἀπολύσας] *scripsi* (*LXX in app. crit.*), ἀπόλυσας K

Τίτλος ιγ' Περὶ παιδοποιίας, καὶ ὅτι εὐλογία θεοῦ ἔστιν καὶ τιμία κατὰ τὸ ἀρχαῖον.

II¹1805 / K cap. ΙΙ 13, 1

Τῆς Γενέσεως·

- 5 Εἶπεν Σάρρα· Γέλωτά μοι ἐποίησε κύριος· ὃς γὰρ ἂν ἀκούσῃ, συγχαρεῖται μοι. Καὶ πάλιν εἶπεν Σάρρα· Τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραὰμ ὅτι παιδίον θηλάζει Σάρρα;

II¹1806 / K cap. ΙΙ 13, 2

Τῆς αὐτῆς·

- 10 Ἰδοῦσα δὲ Ραχὴλ ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακώβ, καὶ ἐζήλωσε Ραχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ· Δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. Ἐθυμώθη δὲ Ἰακὼβ τῇ Ραχὴλ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μή ἀντὶ θεοῦ ἐγώ εἰμι, ὃς ἐστέρησέν σε καρπῶν κοιλίας;

II¹1807 / K cap. ΙΙ 13, 3

- 15 Καὶ μετ' ὄλιγα·

Ἐμνήσθη ὁ θεὸς τῆς Ραχὴλ, καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός, καὶ ἤνεῳξεν αὐτῆς τὴν μήτραν, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν τῷ Ἰακώβ νιόν. Εἶπεν δὲ Ραχὴλ· Ἄφειλέν μου ὁ θεὸς τὸ ὄνειδος. Καὶ ἐκάλεσε τὸ

5 – 7 II¹1805 Gen. 21, 6–7 10 – 13 II¹1806 Gen. 30, 1–2 16 – 984, 2 II¹1807 Gen. 30, 22–24

1 – 2 **Titlos** K (235v3–5) 4 – 7 II¹1805 K cap. ΙΙ 13, 1 (235v[5]6–9) 9 – 13 II¹1806 K cap. ΙΙ 13, 2 (235v[9]10–15) 15 – 984, 2 II¹1807 K cap. ΙΙ 13, 3 (235v[15]16–21)

1 – 2 **Titlos 1** Τίτλος] *om.* K^{pin}

II¹1805 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

5 Γέλωτά μοι] *correxi* (*LXX*), γέλωτά με K 5 – 6 συγχαρῆται μοι K^{p. c. in mg.}

όνομα αὐτοῦ Ἰωσήφ, λέγουσα· Προσέθετο ὁ θεός μοι υἱὸν δεύτερον.

II¹1808 / K cap. Π 13, 4

Τῆς Ἐξόδου·

Οὐκ ἔσται ἄγονος οὐδὲ στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου.

5

II¹1809 / K cap. Π 13, 5

Βασιλειῶν α'·

Ἐγενήθη ἡμέρα, καὶ ἔθυσεν Ἐλκανᾶ καὶ ἔδωκεν τῇ Φεννάνᾳ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς νίοῖς αὐτῆς μερίδας, καὶ τῇ Ἀννῃ ἔδωκεν μερίδα μίαν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῇ παιδίον, πλὴν ὅτι τὴν Ἀνναν ἡγάπα Ἐλκανᾶ ὑπὲρ τὴν Φεννάναν, καὶ κύριος ἀπέκλεισε τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς. Καὶ παρώργιζεν αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς παροργισμῷ, διὰ τὸ ἔξουθενεῖν αὐτήν. Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῇ κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλίψιν αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ ἡθύμει διατοῦτο, ὅτι συνέκλεισε κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς, τοῦ μὴ δοῦναι αὐτῇ παιδίον.

10

15

II¹1810 / K cap. Π 13, 6

Βασιλειῶν δ'·

Εἶπεν Ἐλισσαὶ πρὸς Γιεζεί· Τί δεῖ ποιῆσαι τῇ γυναικὶ ταύτῃ; Καὶ εἶπεν Γιεζεὶ τὸ παιδάριον· Καὶ μάλα οὐκ ἔστιν αὐτῇ νίος, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πρεσβύτης. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαὶ· Κάλεσον αὐτήν. Καὶ ἐλθοῦσα ἔστη παρὰ τὴν θύραν τοῦ οἴκου. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαὶ πρὸς αὐτήν· Εἰς τὸ μαρτύριον τοῦτο, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥ-

20

5 II¹1808 Ex. 23, 26 8 – 16 II¹1809 I Reg. 1, 4–6 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 43)
19 – 985, 4 II¹1810 IV Reg. 4, 14–17 (Wahl, *4 Könige-Text*, p. 125–126)

4 – 5 II¹1808 K cap. Π 13, 4 (235v[21]22) 7 – 16 II¹1809 K cap. Π 13, 5 (235v[23]
24–236r11) 18 – 985, 4 II¹1810 K cap. Π 13, 6 (236r[mg]12–23)

19 Ἐλισσαὶ] *sic spir.* K

ρα αὕτη, ζῶσα σὺ καὶ περιειληφυῖα νίόν. Ἡ δὲ εἶπεν· Μή, κύριε, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, μὴ ἐγγελάσῃς τὴν δούλην σου. Καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν νίὸν εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, ὡς ἡ ὥρα αὕτη, ζῶσα, ὡς ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν Ἐλισσαιέ.

5

II¹1811 / K cap. Π 13, 7

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ρκς'.

Ίδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου νίοι.

II¹1812 / K cap. Π 13, 8

Ἐν ψαλμῷ ρκζ'.

- 10 Ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα
ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου·
οἱ νίοι σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν
κύκλῳ τῆς τραπέζης σου·
ἰδοὺ οὗτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον.

15

II¹1813 / K cap. Π 13, 9

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ γ'.

Τῆς Ἐλισάβετ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγένηται νησεν νίόν, καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

7 II¹1811 Ps. 126, 3¹ 10 – 14 II¹1812 Ps. 127, 3¹–4 17 – 19 II¹1813 Luc. 1, 57–58

6 – 7 II¹1811 K cap. Π 13, 7 (236r[23]24) 9 – 14 II¹1812 K cap. Π 13, 8 (236r[24]236v1–4) 16 – 19 II¹1813 K cap. Π 13, 9 (236v[4]5–8)

3 ἔτεκεν] *correxi* (*LXX*), ἔτεκες Κ 11 τοῖς] *correxi* (*LXX*), ταῖς Κ

II¹1814 / K cap. Π 13, 10

Τοῦ Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

Πῶς οὐκ ἔστιν ἀτοπώτατον γεηπόνους μέν, δόπταν πυροὺς ἢ κριθὰς μέλλοιεν εἰς τὰς ἀρούρας καταβαλέσθαι, νήφοντας ἐπὶ τὸν σπόρον χωρεῖν, προεξητακότας καιρῶν ἰδιότητας, χώρας ἐπιτηδειότητα, κατάστασιν ἀέρων, πνευμάτων διαφοράς, αὐξήσεις <τε καὶ> μειώσεις σελήνης – ἄπαντα γὰρ διερευνᾶν ἔθος οἵ τοῦ τελεσφορηθῆναι τὸν καρπὸν φροντὶς εἰσέρχεται –, τοὺς δὲ τὸ κάλλιστον οὐ φυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ζῶον, ἄνθρωπον, σπείρειν ἀξιοῦντας, ὀλιγωρίᾳ καὶ ῥαθυμίᾳ καὶ μέθῃ, κακίας συνεργάταις, κεχρῆσθαι; Οὓς ἐχρῆν ἐπὶ τὸν τοῦ θειοτάτου σπόρον ιόντας Τριπτολέμου δίκην, εἰ καὶ μὴ τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ ταῖς διανοίαις μετεωρίσαντας αὐτούς, ἀλογῆσαι μὲν ἡδονῶν, ἀγνεῦσαι δὲ τῶν περιγείων ἀπάντων, ἵνα τῷ ὅντι λογικῆς φύσεως ἐπάξιον τελεσθῇ τὸ δημιούργημα, ἐπειδὴ κακῶν δημιουργῶν ὑπαίτια ἔξ ἀνάγκης τὰ ἔργα.

II¹1815 / K cap. Π 13, 11

Ἐκ τοῦ β' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων.

Ἀγονίαν καὶ στείρωσιν ἐν κατάραις τάττων Μωϋσῆς, οὕ φησιν ἔσεσθαι παρὰ τοῖς τὰ δίκαια καὶ νόμιμα δρῶσιν. Ἀθλον γὰρ τοῖς τὸ ιερὸν γράμμα τοῦ νόμου φυλάττουσιν παρέχει τὸν ἀρχαιότε-

19 Ἀγονίαν – Μωϋσῆς] cf. Ex. 23, 26

3 – 16 II¹1814 PHILO IUDAUS, *De ebrietate II*, Fr. 6 (ed. Wendland, p. 23–24); Royse 177.75 **19 – 987, 2 II¹1815** PHILO IUDAUS, *re vera Quaestiones in Exodum*, II. 19 (ed. Petit, p. 255)

2 – 16 II¹1814 K cap. Π 13, 10 (236v[8–mg]9–237r2) **18 – 987, 2 II¹1815** K cap. Π 13, 11 (237r[3]4–10); PG 86, 2089, 22–28

3 γεηπόνους] *scripsi*, γηηπόνους K, γεωπόνους Wendland **5** προεξητακότας] *correx*. Wendland, προεξετακότας K **6 – 7** αὐξήσεις – μειώσεις] *correx*. Wendland, αὐξήσεις· σημειώσεις K **11 – 12** Τριπτολέμου] τριπτολαίμου K^{p. c. in mg.} **13** αὐτούς] *scripts*. Wendland, αὐτούς K **15** ἐπειδὴ] ἐπεὶ K^{a. c.} **19** Ἀγονίαν] *correx*. Harris, ἀγωνίαν K **20** νόμιμα] *scripts*. Mai, νόμημα K Ἀθλον] *sic acc.* K

ρον νόμον τῆς ἀθανάτου φύσεως, δις ἐπὶ σπορᾷ καὶ γενέσει τέκνων ἐτέθη πρὸς τὴν τοῦ γένους διαμονήν.

Τίτλος ιδ' Περὶ πρωτοτόκων, καὶ τί πλέον τῶν ἄλλων παίδων ἔχουσιν.

ΙΙ¹1816 / K cap. Π 14, 1

Τοῦ Δευτερονομίου·

Ἐὰν γένωνται ἀνθρώπῳ δύο γυναῖκες, μία αὐτῷ ἡγαπημένη καὶ 5 μία αὐτῷ μισουμένη, καὶ γένηται υἱὸς πρωτότοκος τῇ μισουμένῃ, καὶ ἔσται ἦ ἀν ἡμέρᾳ κατακληρονομήσῃ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, οὐ δυνήσεται πρωτοτοκεῦσαι τῷ υἱῷ τῆς ἡγαπημένης, ὑπεριδὼν τὸν υἱὸν τῆς μισουμένης τὸν πρωτότοκον, ἀλλ' ἦ 10 τὸν πρωτότοκον τῆς μισουμένης ἐπιγνώσεται δοῦναι αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων, ὃν ἢν εὑρεθῇ αὐτῷ, ὅτι οὗτός ἔστιν ἀρχὴ τέκνων αὐτοῦ, καὶ τούτῳ καθήκει τὰ πρωτοτόκια.

ΙΙ¹1817 / K cap. Π 14, 2

Φίλωνος, ἐκ τοῦ α' τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Τὸ μὲν πρωτότοκον πρὸς τὸ μητρῶον γένος· τίκτει γὰρ γυνή· τὸ 15 δὲ πρωτογενὲς πρὸς τὸ πατρῶον· γεννᾷ γὰρ ἄρρεν. Τὸ δὲ διανοίγον πᾶσαν μήτραν, ἵνα μή, γενομένης πρωτοτόκου θυγατρός, εἴθ' ὕστερον ἐπιγενομένου υἱοῦ, τὸν υἱὸν ἐν πρωτοτόκοις κατα-

15 – 17 Ex. 13, 1

5 – 12 ΙΙ¹1816 Deut. 21, 15–17 (deest apud Wahl, *Deuteronomium-Text*)
15 – 989, 2 ΙΙ¹1817 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Exodus*, locus non repertus
(ed. Petit, p. 299–300.22); Royse 178.97

1 – 2 Titlos K (237r10–11) 4 – 12 ΙΙ¹1816 K cap. Π 14, 1 (237r[mg]12–22)
14 – 989, 2 ΙΙ¹1817 K cap. Π 14, 2 (237r[23]24–237v8); PG 86, 2089, 30–38

1 – 2 Titlos 1 – 2 καὶ – ἔχουσιν] om. K^{pin}

ΙΙ¹1817 α')] scripsi, δ' K

7 κατακληρονομήσῃ] correxī (LXX), κατακληρονομήσει K 10 διπλᾶ] scripsi (LXX), διπλὰ K 18 – 989, 1 καταριθμήσῃ τις] scrips. Petit, καταριθμήσει τις K

ριθμήσῃ τις, ώς τῆς ἄρρενος ἀρχοντα γενεᾶς. Ὁ γὰρ νόμος φησίν.
Οὐ διοίγνυσι τὴν μήτραν ὁ τοιοῦτος τὴν εὐθὺς ἐκ παρθενίας.

II¹1818 / K cap. Π 14, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

- 5 Ἐν ταῖς συγγενείαις οἱ πρεσβύτατοι παῖδες διπλάσια τυγχάνουσιν,
ὅτι πρῶτοι τὸ πατρὸς καὶ μητρὸς ὄνομα τοῖς γονεῦσιν ἐφήμισαν.

5 – 6 II¹1818 PHILO IUDAeus, *Legatio ad Gaium*, 289 (ed. Reiter, p. 208, 8–10)

4 – 6 II¹1818 K cap. Π 14, 3 (237v[8]9–11)

2 διοίγνυσι] *scrips. Mai*, διήγνυσι K^{a. c.}, διῆγνυσι K^{p. c.} 6 τὸ] *correxī (ed.)*, τοῦ K

*^{II²}/_{R cap. Π 11} **Τίτλος ιε'** Περὶ πολέμου καὶ νόμου καὶ διαταγμάτων αὐτοῦ.

ΙΙ¹1819 / K cap. Π 15, 1

Ἄπὸ τοῦ Δευτερονομίου·

Λαλήσουσιν οἱ γραμματεῖς πρὸς τὸν λαόν, λέγοντες· Τίς ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καὶ οὐκ ἐνεκάινισεν αὐτήν; Πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἔτερος ἐγκαινιεῖ αὐτήν. Καὶ τίς ἄνθρωπος, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ οὐκ εὐφράνθη ἐξ αὐτοῦ; Πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἔτερος εὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ. Καὶ τίς ἄνθρωπος, ὅστις μεμνήστευται γυναῖκα, καὶ οὐκ ἔλαβεν αὐτήν; Πορευέσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, μὴ ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ ἄνθρωπος ἔτερος λήψεται αὐτήν. Καὶ προσθήσουσιν οἱ γραμματεῖς λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν, καὶ ἐροῦσιν· Τίς ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος καὶ δειλὸς τῇ καρδίᾳ; Πορεύεσθω καὶ ἀποστραφήτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὅνα μὴ δειλιάνη τὴν καρδίαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὥσπερ τὴν αὐτοῦ.

ΙΙ¹1820 / K cap. Π 15, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐὰν προσέλθῃ<ς> πρὸς πόλιν ἐκπολεμῆσαι αὐτήν, καὶ ἐκκαλέσῃ αὐτοὺς μετ' εἰρήνης, καὶ ἔσται ἐὰν μὲν εἰρηνικὰ ἀποκριθῶσίν σοι καὶ ἀνοίξωσίν σοι, ἔσται πᾶς ὁ λαὸς οἱ εὐρεθέντες ἐν τῇ πόλει ἔσονται σοι φορολόγητοι καὶ ύπηκοοί σοι. Ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσω-

1 Περὶ – αὐτοῦ] cf. ΙΙ¹ / K^{pin} Παραπομπὴ N 2

4 – 17 ΙΙ¹1819 Deut. 20, 5–8 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 134–135)
20 – 991, 3 ΙΙ¹1820 Deut. 20, 10–14 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 135)

1 *Titlos* K (237v11–12) **3 – 17** ΙΙ¹1819 K cap. Π 15, 1 (237v[12]13–238r7)
19 – 991, 3 ΙΙ¹1820 K cap. Π 15, 2 (238r[7]8–17)

1 *Titlos* Τίτλος] *om.* K^{pin} αὐτοῦ] *correxi secund.* K^{pin}, αὐτῶν K^{txt}

13 λήψεται] *scripsi* (*LXX*), λήψηται K **20** προσέλθῃς] *correxi* (*LXX*), προσέλθῃ K

σίν σοι, καὶ ποιήσωσι πρὸς σὲ πόλεμον, καὶ περικαθιεῖς αὐτήν, καὶ παραδώσει αὐτὴν κύριος εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ πατάξεις πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν φόνῳ μαχαίρας, πλὴν τῶν γυναικῶν.

II¹1821 / K cap. Π 15, 3

*II²2337 /
R cap. Π 11, 3

5 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Ἐὰν περικαθίσῃς πρὸς πόλιν ἡμέρας πλείους ἐκπολεμῆσαι αὐτὴν εἰς κατάληψιν αὐτῆς, οὐκ ἔξολοιθρεύσεις τὰ δένδρα αὐτῆς ἐπιβαλεῖν ἐπὶ αὐτὰ σίδηρον, ἀλλ’ ἀπ’ αὐτοῦ φαγῆ, αὐτὸ δὲ οὐκ ἐκκόψεις. Μὴ ἀφῆς τὸ ξύλον τὸ ἐν ἀγρῷ εἰσελθεῖν ἀπὸ προσώπου σου 10 εἰς τὸν χάρακα, ἀλλ’ ἡ ξύλον, δὲ ἐπίστασαι ὅτι οὐ καρπόβρωτόν ἔστι, τούτο ἔξολοιθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις, καὶ οἰκοδομήσεις χαράκωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἥτις ποιήσει πρὸς σὲ πόλεμον, ἔως ἂν παραδοθῇ.

II¹1822 / K cap. Π 15, 4

15 Τοῦ αὐτοῦ·

Ἐάν τις λάβῃ γυναικα προσφάτως, οὐκ ἔξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον.

6 – 13 II¹1821 Deut. 20, 19–20 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 135–136)
16 – 17 II¹1822 Deut. 24, 5 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 141)

5 – 13 II¹1821 K cap. Π 15, 3 (238r[17]18–238v3) 15 – 17 II¹1822 K cap. Π 15, 4 (238v[3]4–5)

1 περικαθιεῖς] *correxi* (*LXX*), περικαθιῆς Κ 2 παραδώσει] *correxi* (*LXX*), παραδώσῃ Κ πατάξεις] *correxi* (*LXX*), πατάξης Κ 7 ἔξολοιθρεύσεις] *correxi* (*LXX*), ἔξολοιθρεύσης Κ 8 φαγῆ] *sic acc.* Κ 8 – 9 ἐκκόψεις] *correxi* (*LXX*), ἐκκόψης Κ 9 ἀφῆς] ζ<ή>-τ<ει> *in mg.* Κ, ἀφῆς Κ^{a, c}, ἀνθρωπος *LXX* 11 ἔξολοιθρεύσεις] *correxi* (*LXX*), ἔξολοιθρεύσης Κ ἐκκόψεις] *correxi* (*LXX*), ἐκκόψης Κ οἰκοδομήσεις] *correxi* (*LXX*), οἰκοδομήσης Κ

*II²2338 /
R cap. II 11, 4

II¹1823 / K cap. Π 15, 5

Βασιλειῶν α'.

Εἶπεν Δαυΐδ· Κατὰ τὴν μερίδα τοῦ καταβαίνοντος εἰς τὸν πόλεμον, οὗτως ἔσται καὶ ἡ μερὶς τοῦ καθημένου εἰς τὰ σκεύη· καὶ μεριοῦνται κατὰ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαίωμα τῷ Ἰσραὴλ ἦως τῆς ἡμέρας ταύτης.

*II²2339 /
R cap. II 11, 5

II¹1824 / K cap. Π 15, 6

Τῶν Παροιμιῶν·

Μετὰ κυβερνήσεως γίνεται πόλεμος,
βοήθεια δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς.

10

II¹1825 / K cap. Π 15, 7

Τῶν αὐτῶν·

Ἔπιπος ἐτοιμάζεται ἐν ἡμέρᾳ πολέμου,
παρὰ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια.

15

II¹1826 / K cap. Π 15, 8

Τοῦ Σιράχ·

Πόλεσιν ὄχυραῖς ἐπέβη σοφός,
καὶ καθεῖλε τὸ ὄχυρωμα, ἐφ' ᾧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς.

3 – 7 II¹1823 I Reg. 30, 23–25 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 80) 10 – 11 II¹1824 Prov. 24, 6^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 113) 14 – 15 II¹1825 Prov. 21, 31^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104) 18 – 19 II¹1826 Sir., re vera Prov. 21, 22^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 103)

2 – 7 II¹1823 K cap. Π 15, 5 (238v[5]6–11) 9 – 11 II¹1824 K cap. Π 15, 6 (238v[11]12–13) 13 – 15 II¹1825 K cap. Π 15, 7 (238v[13]14–15) 17 – 19 II¹1826 K cap. Π 15, 8 (238v[15]16–17)

18 ἐπέβη] ἐπεβαίνει K^{a. c. ut videtur}

ΙΙ¹1827 / Κ cap. Π 15, 9

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἔξιστα τήν.
Πόλεμοι φόνων πατέρες.

ΙΙ¹1828 / Κ cap. Π 15, 10

5 <***> ἐκ τοῦ εἰς τὸν Μακκαβεῖς·

Στρατηγὸς δεινὸς τὰ πολέμια, πλησιάσας τῶν ἀντιπάλων ταῖς φά-
λαγξιν ἐνθουσιώσαις πρὸς πόλεμον, λόχον ἀφανῆ κατὰ τῶν φω-
νούντων ἀρτύει, καὶ προφανοῦς ὅψεως ἑαυτὸν ἀφελκύσας, ἐξ ἀ-
10 φανοῦς χωρίου τὴν ἀθρόον σοφίζεται συμπλοκήν, καὶ οὓς ἐξ αἱθε-
ρίου φαινόμενος οὐ φοβεῖ, τούτους ἀοράτοις ἐπιδρομαῖς κατα-
πλήττει.

ΙΙ¹1829 / Κ cap. Π 15, 11

Ίωσήπου, ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας·
Ἄνδρείως χρὴ φέρειν τὴν τοῦ πολέμου φύσιν, ἐννοοῦντας ὡς καὶ
15 οὐδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναιμωτὶ περιγίνεται.

7 – 8 λόχον ... ἀρτύει] cf. Hom., *Od.*, XIV, 469

3 ΙΙ¹1827 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Ad Iulianum tributorum exaequatorem* (*Orat. 19*), 14 (PG 35, 1061, 2–3) 6 – 11 ΙΙ¹1828 <GREGORIUS NAZIANZENUS?> *In Maccabaeos* (*Orat. 15*), locus non repertus; forsitan Flavio Iosepho attribuendus (vide *ΙΙ²2343 / R cap. Π 11, 9) 14 – 15 ΙΙ¹1829 FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, IV, 40 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 352, 7–9)

2 – 3 ΙΙ¹1827 K cap. Π 15, 9 (238v[18]19) 5 – 11 ΙΙ¹1828 K cap. Π 15, 10 (238v [19]20–239r4) 13 – 15 ΙΙ¹1829 K cap. Π 15, 11 (239r[4]5–7)

ΙΙ¹1827 ἔξιστα τήν] *scripsi*, ἔξηστην K ΙΙ¹1828 *excidit nomen auctoris* (vel Τοῦ αὐτοῦ) ΙΙ¹1829 Ίωσήπου] *scripsi*, ίωσίππου K

3 φόνων] φόρων ed. (sed vide app. crit., n. 33) 8 ἀρτύει] ζ<ή>τ<ει> *in mg.* K
ἀφελκύσας] *scripsi*, ἐφελκύσας K 15 ἀναιμωτὶ] *correxi* (ed.), ἀναίμοτε K
(ζ<ή>τ<ει> *in mg.*)

II¹1830 / K cap. Π 15, 12

Φίλωνος, ἐκ τοῦ α' τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Οὐχ' ἡττον τῆς κατὰ τῶν πολεμίων νίκης ἡ ὅψις τῆς ἐκείνων διαφθορᾶς ἡδονὴν ἐργάζεται.

3 – 4 **II¹1830** PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 300.23); Royse 177.67

2 – 4 **II¹1830** K cap. Π 15, 12 (239r[7]8–9); PG 86, 2089, 40–42

3 ἡττον] *tacite correx. Mai, ἡττονα coniec. Lewy, ἡττων K*

Τίτλος ις' Περὶ πλαστογράφων.

*^aΙΙ² /
PML^b cap. ΙΙ 19

ΙΙ¹1831 / K cap. ΙΙ 16, 1

*^aΙΙ²2385 /
PML^b cap.
ΙΙ 19, 1

‘Ησαῖου προφήτου·

Οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν· γράφοντες γάρ, πονηρίαν γράφου-
5 σιν.

ΙΙ¹1832 / K cap. ΙΙ 16, 2

Φίλωνος, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·

Προεστὼς ὁ Λάμπων τοῖς ἡγεμόσιν, ὅπότε δικάζοιντο, ὑπεμνημα-
τίζετο, τὰς δίκας εἰσάγων ὡς ἔχων τάξιν· εἴτα τὰ μὲν ἀπείληφεν ἢ
10 παρήιει ἐκών, τὰ δὲ οὐ λεχθέντα προσενέταττεν, ἔστι δὲ καὶ ὅτε
καὶ ὑπῆλλαττετο, μεταποιῶν καὶ μετατιθεὶς καὶ στρέφων ἄνω κά-
τω τὰ γράμματα, κατὰ συλλαβήν, μᾶλλον δὲ καὶ κεραίαν ἐκάστην
ἀργυρολογῶν ὁ γραμματοκύφων· ὃν πολλάκις ὁ δῆμος ἄπας ὁμο-
θυμαδὸν εὐθυβόλως καὶ εὐσκόπως καλαμοσφάκτην ἔξεκήρυξεν,
15 οἵς ἔγραφε μυρίους ἀνελόντα καὶ ἔωντας ἀθλιωτέρους τῶν ἀπο-
θανόντων ἀπεργασάμενον, οἵ δυνάμενοι νικᾶν καὶ περιουσιάζειν
ἡτταν ἀδικωτάτην ὑπέμειναν, ὧνησαμένων ἀμφότερα τῶν ἔχ-
θρῶν παρὰ τοῦ τὰς ἀλλοτρίας οὐσίας ἐπευωνίζοντος· ἐμπορία
γάρ αὐτῷ ἡ λήθη τῶν δικαστῶν ὑπῆρχεν.

4 – 5 ΙΙ¹1831 Is. 10, 1 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 322) 8 – 18 ΙΙ¹1832 Προεστῶς –
ἐπευωνίζοντος] PHILO IUDAUS, *In Flaccum*, 131–132 (ed. Reiter, p. 144, 6–16)
18 – 19 ἐμπορία – ὑπῆρχεν] cf. IBID., 134 (p. 144, 22)

1 Titlos K (239r10) 3 – 5 ΙΙ¹1831 K cap. ΙΙ 16, 1 (239r[10]11–12) 7 – 19
ΙΙ¹1832 K cap. ΙΙ 16, 2 (239r[12]13–239v6)

1 Titlos Τίτλος] *om.* K^{pin}

8 – 9 ὑπεμνηματίζετο] *scripsi* (ed.), ὑπομνηματίζετο K 9 ἀπήλειφεν ed. (*sed cf.*
app. crit.), παρείληφεν K a. c. ut videtur ἦ] *correxi* (ed.), εἰ K 10 παρήιει] *correxi* (*cf.*
ed.), παρείν K 12 κεραίαν] *scripsi* (ed.), κεραίαν K 14 εὐσκόπως] *scripsi* (ed.), εὐ-
σκόπος K 16 ἀπεργασάμενον] *correxi* (ed.), ἀπειργασάμενον K οὖ] *correxi* (ed.),
οἵ K 17 ὧνησαμένων] *correxi* (ed.), ὧν ίσαμένων K 19 ἡ λήθη] *scripsi* (cf. ed.),
πλήθη K

Τίτλος ιζ' Περὶ προσπαθείας καὶ μερίμνης βιωτικῆς, καὶ ὅτι χρὴ ἀπροσπαθῶς διακεῖσθαι περὶ τὰ πράγματα τοῦ βίου.

ε' Περὶ προσπαθείας καὶ περὶ μερίμνης, καὶ ὅτι χρὴ ἀπροσπαθῶς διακεῖσθαι περὶ τὰ πράγματα.

κθ' Περὶ προσπαθείας καὶ μερίμνης, καὶ ὅτι χρὴ ἀπροσπαθῶς διακεῖσθαι περὶ τὰ πράγματα. 5

<II¹suppl. 371 / V cap. II 5, 1>

II¹1833 / K cap. II 17, 1

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ.

Πρὸ καιροῦ ἄγει γῆρας μέριμνα.

10

<II¹suppl. 372 / V cap. II 5, 3>

1 μερίμνης βιωτικῆς] Luc. 21, 34; cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ M 7 7 II¹suppl. 371 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8) 11 II¹suppl. 372 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

10 II¹1833 Sir. 30, 24² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129–130)

1 – 2 **Titlos (a)** K (239v6–8) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{1 pin}; *deest in H¹A¹txt* 5 – 6
Titlos (c) PM^{pin} L^b^{pin} E R; *deest in M^{txt} (lac.) L^b txt* 9 – 10 II¹1833 K cap. II 17, 1
(239v[8]9); V cap. II 5, 2; P cap. II 29, 2; E cap. 185, 2; *deest in H¹ M^(lac.) L^b R*; PG
96, 236, 34

1 – 2 **Titlos (a)** 1 Τίτλος] *om.* K^{pin} 1 – 2 καὶ² – βίου] *om.* K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)**
3 ε'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{1 pin}* (ε' secund. ser.), *praem.* τίτλος V^W txt 4
περὶ] *om.* V^E pin V^W pin V^O pin 5 – 6 **Titlos (c)** 5 κθ'] ρπε' E, τίτλος λγ' R^{txt}, λγ' R^{pin}
5 – 6 καὶ¹ – πράγματα] *om.* M^{pin} 5 καὶ²] *om.* R ἀπροσπαθῶς] εὐπροσπαθῶς E

II¹1833 (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V^W P E Τοῦ] *om.* V^W E (c) *s. a.* V^EV^O

ΙΙ¹1834 / Κ cap. Π 17, 2

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α'.

Ο καιρὸς συνεσταλμένος ἐστὶ τὸ λοιπόν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὕσιν, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ 5 κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

ΙΙ¹1835 / Κ cap. Π 17, 3

Τοῦ θεολόγου ἄγιου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτόν.

10 Ἰὸς τῷ ἀνδρὶ μέριμνα.

ΙΙ¹1836 / Κ cap. Π 17, 4

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ η' Στρώματος.

Ἀπροσπαθῶς χρὴ διοικεῖν τὴν κτῆσιν, καί, ἐπισυμβαίνοντός τινος,

3 – 7 ΙΙ¹1834 I Cor. 7, 29–31 **10 ΙΙ¹1835** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II, 1, 19 (*Querela de suis calamitatibus*), 63; Paraphrasis A 3 (ed. Simelidis, p. 111; 251) **13 – 998, 3 ΙΙ¹1836** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VIII, re vera *Elogiae propheticæ*, 47 (ed. Nardi, p. 80, 1–5)

2 – 7 ΙΙ¹1834 K cap. Π 17, 2 (239v[9]10–15); V^EV^O cap. Π 5, 4; V^W addit. cap. Π 5, 5; P cap. Π 29, 5; *deest in H^I M^(lac.) L^b R E*; PG 96, 236, 42–48 **9 – 10 ΙΙ¹1835** K cap. Π 17, 3 (239v[15]16); V^W addit. cap. Π 5, 4; P cap. Π 29, 3; E cap. 185, 4; *deest in V^EV^O H^I M^(lac.) L^b R* **12 – 998, 3 ΙΙ¹1836** K cap. Π 17, 4 (239v[16]17–21); V^EV^O cap. Π 5, 6; V^W cap. Π 5, 7; P cap. Π 29, 7; E cap. 185, 6; R cap. Π 33, 4; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 237, 3–7

ΙΙ¹1834 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α' V^EV^O P α'] *om.* V^EV^O (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^W addit. **ΙΙ¹1835** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^W addit. P E Τοῦ] *om.* E **ΙΙ¹1836** (a) K (b) Κλήμεντος Στρωματέως P R κλημεντος στρωματαιως P (c) Κλήμεντος V E

3 – 7 Ὁ – τούτου] *om.* V^W (*in mg. add. man. rec.*) **3** τὸ] *om.* K **4** ὡς² – χαίροντες²] *iterav.* V^O (*sed cancellav.*) **5** καὶ – κατέχοντες] *om.* K **10** Ἰὸς] *praem.* ó K **13** κτῆσιν] -τῆ- *e corr.* V^W, κτίσιν P R

μὴ ἀγανακτεῖν, μὴ δὲ λυπεῖσθαι, μὴ δὲ ἐπιθυμεῖν κτήσασθαι· τῆς ἐμπαθοῦς γάρ κτήσεως κελεύει ὁ κύριος ἀφίστασθαι καὶ πάσης προσπαθείας.

II¹1837 / K cap. Π 17, 5

Νείλου ἀσκητοῦ.

5

Τελείας ψυχῆς ἔστι τὸ ἀμέριψνον, ἀσεβοῦς δὲ τὸ φροντίσιν καταβρίθεσθαι. Περὶ μὲν γὰρ τῆς τελείας ψυχῆς εἴρηται ὅτι *Κρίνον* ἔστιν ἐν μέσῳ ἀκανθῶν· τοῦτο δὲ τὴν ἄφροντιν δηλοῖ. Περὶ δὲ τῶν φροντίδα πολλὴν ἔχόντων εἰς τὰ βιωτικά, φησί· *Πᾶς ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι*. Καὶ γὰρ ὅντως ἔστιν ἀσεβὲς παντὶ τῷ βίῳ συμπαρεκτείνειν τὴν τῶν σωματικῶν φροντίδα.

10

II¹1838 / K cap. Π 17, 6

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ βίου θεωρητικοῦ.

Αἱ χρημάτων καὶ κτημάτων ἐπιμέλειαι τοὺς χρόνους ἀναλίσκουσιν, χρόνου δὲ φείδεσθαι καλόν.

15

7 – 8 Cant. 2, 21 **9 – 10** Iob 15, 20¹

6 – 8 II¹1837 Τελείας – δηλοῖ] NILUS ASCETA (ANCYRANUS?), *Liber de monastica exercitatione*, 67 (PG 79, 800, 47–51) **8 – 11** Περὶ – φροντίδα] IBID. (PG 79, 800, 54 – 801, 2) **14 – 15** II¹1838 PHILO IUDAUS, *De vita contemplativa*, 16 (ed. Cohn, p. 50, 9–11)

5 – 11 II¹1837 K cap. Π 17, 5 (239v[21]22–240r6); V^{EVO} cap. Π 5, 5; V^W cap. Π 5, 6; P cap. Π 29, 6; E cap. 185, 5; R cap. Π 33, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 236, 49 – 237, 2 **13 – 15** II¹1838 K cap. Π 17, 6 (240r[7]8–9); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E*

II¹1837 (a) K (b) Νείλου μοναχοῦ P R (c) Νείλου V E νίλου V^{EVO}

1 – 3 μὴ² – προσπαθείας] *om.* P R E **1** δὲ λυπεῖσθαι] διαλυπεῖσθαι K ἀθυμεῖν V^W **1 – 3** κτήσασθαι – προσπαθείας] *om.* V^W **6** ἀμέριψνον] *add.* εἶναι P R E, *praem.* εἶναι V^W **6 – 7** καταβρήθεσθαι V^W, κατατρίβεσθαι V^{EVO} E **7** κρίνον K^{a. c.} V^W, κρίνων P, κρίνων V^{EVO} **8** ἐν] s. I. K ἀφροντὴν P, ἀφροντὴ V^O, ἀφρόντιδα K, ἀφροντισίαν R **9** εἰς τὰ] *om.* R βιωτικά, φησί] βιωτικὴν φησί R, βιωτικὰ φύσει ε corr. K **10 – 11** Καὶ – φροντίδα] *om.* V P R E

Τίτλος ιη' Περὶ παρατηρήσεως, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ήμέρας ἢ και-
ροὺς παρατηρεῖσθαι. *II²/
L^c cap. II 4

κε' Περὶ παρατηρήσεως καὶ οἰωνισμοῦ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ήμᾶς
καιροὺς ἢ ἀνθρώπους παρατηρεῖσθαι.

5

II¹1839 / K cap. Π 18, 1

*II²2353 /
L^c cap. Π 4, 1

Ἄπὸ τοῦ Λευΐτικοῦ·

Ἀπαρατήρητος ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραήλ.

II¹1840 / K cap. Π 18, 2

Τῶν Ἀριθμῶν·

10 Οὐκ ἔσται οἰωνισμὸς οὐδὲ μαντ<ε>ία ἐν Ἰσραήλ.

II¹1841 / K cap. Π 18, 3

*II²2354 /
L^c cap. Π 4, 2

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ·

Τηρῶν ἄνεμον οὐ σπερεῖ,
καὶ βλέπων ἐν ταῖς νεφέλαις, οὐ θερίσει.

7 II¹1839 Lev., locus non repertus; Deuteronomio attributus in *Sacris* *II²2353 / L^c cap. Π 4, 1, Prophetiae Baruch in *Sacris* *II²2355 / L^c cap. Π 4, 3 (Wahl, *Propheten-zitate*, p. 700) 10 II¹1840 Num. 23, 23¹⁻² 13 – 14 II¹1841 Eccle. 11, 4¹⁻² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 172)

1 – 2 **Titlos (a)** K (240r10–11) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 6 – 7 II¹1839 K cap. Π 18, 1 (240r[11]12); *deest in V H^I* 9 – 10 II¹1840 K cap. Π 18, 2 (240r[12]13); *deest in V H^I* 12 – 14 II¹1841 K cap. Π 18, 3 (240r[13]14–15); V cap. Π 27, 1; *deest in H^I*; PG 96, 297, 26–27

3 – 4 **Titlos (b)** 3 κε'] κε' A^{I pin}, *praem.* τίτλος V^{W txt} 4 καιροὺς] *add.* ἢ ήμέρας V^W

II¹1841 Τοῦ] *om.* V

10 μαντεία] *scripsi*, μαντία K 14 θερίσει] *add.* ἐν οἷς οὐκ εστι γινώσκων τίς εἶδος (*sic*) τοῦ πνεύματος (= Eccle. 11, 5¹) V^W in mg. man. rec.

*II²2356 /
L^c cap. Π 4, 4

ΙΙ¹1842 / K cap. Π 18, 4

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς.

Ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς· φο-
βοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

*II²2358 /
L^c cap. Π 4, 6

ΙΙ¹1843 / K cap. Π 18, 5

5

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαῖς ἐπιστολῆς.

Μή τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει ἑօρτῃς ἢ ἐν
νεομηνίᾳ ἢ ἐν σαββάτῳ, ἢ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων.

*II²2357 /
L^c cap. Π 4, 5

ΙΙ¹1844 / K cap. Π 18, 6

10

Καὶ πάλιν·

Εἰ ἀπεθάνετε σὸν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς
ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε; Μὴ ἄψη, μὴ δὲ γεύσῃ, μὴ δὲ θί-
γης, ἢ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα
καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων, ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σο-
φίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος,
οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

15

*II²2359 /
L^c cap. Π 4, 7

<ΙΙ¹suppl. 373 / V cap. Π 27, 4>

13 – 14 Is. 29, 13 17 ΙΙ¹suppl. 373 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 4 ΙΙ¹1842 Gal. 4, 10–11 7 – 8 ΙΙ¹1843 Col. 2, 16–17 11 – 16 ΙΙ¹1844 Col. 2,
20–23

2 – 4 ΙΙ¹1842 K cap. Π 18, 4 (240r[15]16–18); V cap. Π 27, 2; *deest in H^I*; PG 96,
297, 28–30 6 – 8 ΙΙ¹1843 K cap. Π 18, 5 (240r[18]19–21); V cap. Π 27, 3; *deest in*
H^I; PG 96, 297, 31–33 10 – 16 ΙΙ¹1844 K cap. Π 18, 6 (240r[21]21–240v6); *deest in*
V H^I

ΙΙ¹1842 (a) K (b) Πρὸς Γαλάτας V^EV^O (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^W ΙΙ¹1843 (a) K (b)
Πρὸς Κολασσαῖς V^EV^O (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W

3 παρατηρεῖσθαι K V^EV^O 4 ὑμᾶς] *om.* V^EV^O κεκοπιάκαμεν V^W 8 ἐν] *om.* V

Τίτλος ιθ' Περὶ παρακαινόντων.

II¹1845 / K cap. Π 19, 1

Τῶν Παροιμιῶν.

Ἐν στόματι ἀσεβῶν παγὶς πολίταις.

4 II¹1845 Prov. 11, 9¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 56)

1 Titlos K (240v6–7) 3 – 4 II¹1845 K cap. Π 19, 1 (240v[7]8)

1 Titlos Τίτλος] om. K^{pin} παρακαινόντων] *scripsi*, παρακενόντων K, *an legendum* παραβαινόντων?

**Τίτλος κ' Περὶ πατρίδος, καὶ ὅτι ποθεινὴ καὶ ἐρασμία ἐκάστῳ
ἡ ἴδια πατρίς.**

II¹1846 / K cap. II 20, 1

Ἄπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

Εἶπεν Μωϋσῆς τῷ Ὁβάβῃ, υἱῷ Ραγουὴλ τῷ Μαδιανίτῃ, γαμβρῷ
Μωϋσέως· Ἐξαίρομεν ἡμεῖς εἰς τὸν τόπον, ὃν εἶπεν κύριος· Τοῦτον
δώσω ὑμῖν. Δεῦρο μεθ' ἡμῶν, καὶ εὗ σοι ποιήσομεν, ὅτι κύριος
ἐλάλησε καλὰ περὶ Ἰσραὴλ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Οὐ πορεύσο-
μαι, ἀλλ' εἰς τὴν γῆν μου καὶ εἰς τὴν γενεάν μου. Καὶ εἶπεν· Μὴ
ἐγκαταλίπης ἡμᾶς, οὗ εἴνεκεν ἥσθια μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ
ἔσῃ ἐν ἡμῖν πρεσβύτης· καὶ ἔσται ἐὰν πορεύσῃ μεθ' ἡμῶν, καὶ ἔ-
σται τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, ὅσα ἂν ἀγαθοποιήσῃ κύριος ἡμᾶς, καὶ εὗ
σοι ποιήσωμεν.

II¹1847 / K cap. II 20, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

“Ωσπερ ὅρνεον ὅταν καταπετασθῇ ἀπὸ τῆς ἴδιας νοσσιᾶς,
οὕτως ἄνθρωπος δουλοῦται, ὅταν ἀποξενωθῇ ἐκ τῶν ἴδιων
[τόπων.

5 – 13 II¹1846 Num. 10, 29–32 16 – 18 II¹1847 Prov. 27, 8^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131)

1 – 2 **Titlos** K (240v8–10) 4 – 13 **II¹1846** K cap. II 20, 1 (240v[10]11–21)
15 – 18 **II¹1847** K cap. II 20, 2 (240v[21]22–241r1)

1 – 2 **Titlos 1** Τίτλος] *om.* K^{pin}

5 Ὁβάβῃ] *sic spir.* K 6 κύριος] *praem.* ὁ K^{p. c. s. l.}

ΙΙ¹1848 / K cap. Π 20, 3

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Πᾶσιν ἀνθρώποις ἐμπέφυκεν ἔρως τῆς πατρίδος καὶ τῶν οἰκείων νόμων ἀποδοχή.

5

ΙΙ¹1849 / K cap. Π 20, 4

Σχόλιον·

Ἐπίσκεψαι ἐνταῦθα ἐν τῷ Ξ στοιχείῳ τὸν Περὶ ξενιτείας τίτλον.

7 Περὶ ξενιτείας] cf. ΙΙ¹ / K cap. Ξ 1

3 – 4 ΙΙ¹1848 PHILO IUDAUS, *Legatio ad Gaium*, 277 (ed. Reiter, p. 206, 4–6) 7
ΙΙ¹1849 *Scholion*

2 – 4 ΙΙ¹1848 K cap. Π 20, 3 (241r[1]2–3) 6 – 7 ΙΙ¹1849 K cap. Π 20, 4 (241r[3]3–4)

3 πατρίδος] *scripsi*, παστρίδος K

Στοιχεῖον Ρ

*II²/ R cap. P 2 **Τίτλος α'** Περὶ ρεμβομένων καὶ ἀστατούντων.

α' Περὶ ρεμβομένων.

II¹1850 / K cap. P 1, 1

Τοῦ Ἑκκλησιαστοῦ.

5

Καὶ γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύεται,
καρδία αὐτοῦ ὑστερήσει,
καὶ λογιεῖται· Πάντα ἀφροσύνης ἔστιν.

II¹1851 / K cap. P 1, 2

*II²suppl. 33 /
PML^b cap.
P 1, 11

Ἡσαῖου προφήτου.

10

"Ιδετε ὅτι πάντες ἐκτετύφλωνται, καὶ οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι· πάντες οὗτοι κύνεις ἐνεοί, οὐ δυνάμενοι ὑλακτεῖν, ἐνυπνιαζόμενοι κοίτῃ, φιλοῦντες νυσταγμόν. Καὶ οἱ κύνεις ἀναιδεῖς καὶ <οὐκ> εἰδότες πλησμονήν· καὶ εἰσὶ πονηροὶ καὶ οὐκ εἰδότες σύνεσιν,

6 – 8 II¹1850 Eccle. 10, 3^{1–3} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 169) **11 – 1005, 2 II¹1851** Is. 56, 10–11 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 443–444)

1 Stoicheion K^{txt} (241r5) K^{pin} **2 Titlos (a)** K (241r5) **3 Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^Itxt* **5 – 8 II¹1850** K cap. P 1, 1 (241r[5]6–8); *deest in V H^I* **10 – 1005, 2 II¹1851** K cap. P 1, 2 (241r[8]9–15); V cap. P 1, 1; P cap. P 2, 1; *deest in H^I*; PG 96, 328, 34–40

2 Titlos (a) καὶ ἀστατούντων] *om. K^{pin}* **3 Titlos (b)** α'] *om. V^{O txt} (α' secund. ser.), propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (α' secund. ser.), praem. τίτλος α' V^{E pin} V^{O pin}, praem. τίτλος V^{W txt} ρεμβομένων] *add. τῇ διανοίᾳ καὶ τοῖς ὄφθαλμοῖς V^{E pin} V^{O pin}**

II¹1851 (a) K (b) Ἡσαῖου V P

7 καρδία] *scripsi (LXX)*, καρδίαι K **8** ὑστερήσει] *scripsi (LXX)*, ὑστερήσῃ K **8** ἀφροσύνη LXX **11** φρονῆσαι] φρόνησιν V P **12** πάντες] *add. οὖν V^{EVO} ἐννεοὶ (-οι P) V^{EVO} P **13** οἱ] *scripsi (LXX)*, οἱ P, οὐ K V **οὐκ]** *supplevi (LXX)*, *om. K V P**

πάντες ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύθησαν, ἔκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ πλεονέκτημα.

II¹1852 / K cap. P 1, 3

Σοφία Σολομῶντος·

- 5 Ρεμβασμὸς ἐπιθυμίας μεταλλεύει νοῦν ἄκακον.

II¹1853 / K cap. P 1, 4

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Υἱὸς πλανώμενος αἰσχύνει μητέρα αὐτοῦ.

II¹1854 / K cap. P 1, 5

- 10 Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ Πρόσεχε σεαυτῷ·

Ἔιδον τοῦτο ἀρρώστημα ἀργῆς καὶ ράθυμου ψυχῆς, ἐνύπνια βλέπειν, ἐγρηγορότος τοῦ σώματος.

5 II¹1852 Sap. 4, 12² 8 II¹1853 Sir., re vera Prov. 29, 15² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 141) 11 – 12 II¹1854 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in illud: Attende tibi ipsi (Deut. 15, 9)*, 5 (ed. Rudberg, p. 31, 7–9)

4 – 5 II¹1852 K cap. P 1, 3 (241r[15]16); V cap. P 1, 2; P cap. P 1, 12; E cap. 203, 11; *deest in H¹*; PG 96, 328, 41–42 7 – 8 II¹1853 K cap. P 1, 4 (241r[16]17); V cap. P 1, 3; *deest in H¹*; PG 96, 328, 43 10 – 12 II¹1854 K cap. P 1, 5 (241r[17]18–19); V cap. P 1, 4; *deest in H¹*; PG 96, 328, 44–45

II¹1852 (a) K P E σολομωντος P (b) Σολομῶντος V II¹1853 (a) K (b) Σιράχ V^W
(c) s. a. V^EV^O II¹1854 (a) K (b) Βασιλείου V^EV^W (c) s. a. V^O

5 μεταλλεύει νοῦν] μεταλλεύει νοῦν V^EV^W, μεταλευεῖν οὖν V^O

Στοιχεῖον Σ

*II² /
PML^b cap. Σ 15 **Τίτλος α'** Περὶ συμμέτρου καταστάσεως, καὶ ὅτι χρὴ συμμέτρως καὶ μετὰ διακρίσεως πάντα ποιεῖν καὶ μηδὲν ἄγαν.
β' Περὶ συμμέτρου καταστάσεως καὶ τοῦ Μηδὲν ἄγαν.

ΙΙ¹1855 / K cap. Σ 1, 1

5

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐσθίειν μέλι πολὺ οὐ καλόν.

*II²2583 /
PML^b cap.
Σ 15, 2

ΙΙ¹1856 / K cap. Σ 1, 2

Τοῦ Ἑκκλησιαστοῦ·

Μὴ γίνου δίκαιος πολύ,
καὶ μὴ σοφίζου περισσά, μήποτε ἐκπλαγῆς,
καὶ μὴ ἀσεβήσης πολὺ καὶ μὴ γίνου σκληρός,
ἴνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν οὐ καιρῷ σου.

10

2 καταστάσεως] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ K 5 3 e. g. Plat., *Prot.*, 343b3 4 Ibid.

7 ΙΙ¹1855 Prov. 25, 27¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 127) 10 – 13 ΙΙ¹1856 Eccle. 7, 16¹–17² (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 161–162)

1 **Stoicheion** K^{txt} (241r20) K^{pin} 2 – 3 **Titlos (a)** K (241r20–22) 4 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^Itxt* 6 – 7 ΙΙ¹1855 K cap. Σ 1, 1 (241r[22]241v1); V cap. Σ 2, 1; *deest in H^I; PG 96, 329, 16* 9 – 13 ΙΙ¹1856 K cap. Σ 1, 2 (241v[1]2–5); V cap. Σ 2, 2; *deest in H^I; PG 96, 329, 17–20*

2 – 3 **Titlos (a)** 2 – 3 ὅτι – ἄγαν] τοῦ μηδὲν ἀγανακτεῖν K^{pin} 4 **Titlos (b)** β'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (β' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt}* καὶ – ἄγαν] καὶ τοῦ μηδένα λυπεῖν V^{E pin} V^{O pin}, *om. om.* V^{E txt} V^{O txt} A^{I pin}

ΙΙ¹1855 Τῶν] *om. V* ΙΙ¹1856 (a) K V^W Τοῦ] *om. V^W* (b) s. a. V^EV^O

11 ἐκπαγῆς V^E, ἐκπαγῆς V^O 12 καὶ¹] *om. K*^{a. c. ut videtur} ἀσεβήσεις V^EV^O e corr.

II¹1857 / K cap. Σ 1, 3

*II²2584 /
PML^b cap.
Σ 15, 3

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρης.

II¹1858 / K cap. Σ 1, 4

5 Ἐκ τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς·

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρῖμα ληψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταιόμεν ἄπαντες.

II¹1859 / K cap. Σ 1, 5

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ εὐχαριστίας λόγου·

10 Καὶ τὸ δακρύειν τῆς ἐκ τοῦ λόγου συμμετρίας προσδεῖται· ἐπὶ τίσι γίνεσθαι καὶ ἐπὶ πόσον καὶ πότε καὶ πῶς προσῆκεν.

3 II¹1857 Sir. 13, 2¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81–82)

6 – 7 II¹1858 Iac. 3, 1–2

10 – 11 II¹1859 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de gratiarum actione (In illud: Semper gaudete [I Thess. 5, 16])*, 5 (PG 31, 228, 22–25)

2 – 3 II¹1857 K cap. Σ 1, 3 (241v[5]6); V cap. Σ 2, 3; *deest in H^I*; PG 96, 329, 21

5 – 7 II¹1858 K cap. Σ 1, 4 (241v[6]7); V cap. Σ 2, 4; *deest in H^I*; PG 96, 329, 22–24

9 – 11 II¹1859 K cap. Σ 1, 5 (241v[8]9–11); *deest in V H^I*

II¹1857 (a) K (b) Σιράχ (-ραχ *cod.*) V^W (c) *s. a.* V^EV^O II¹1858 (a) K (b) Ἰακώβου V^W (c) Σιράχ V^EV^O

6 πολλοὶ] -λοι *e corr.* V^W, πολὺ V^EV^O a. c. ἀδελφοί μου] ἀδελφοὶ V 6 – 7 εἰδότες – ἄπαντες] *om.* K 6 μεῖζων V^EV^O 11 πόσον] *scripsi (ed.)*, πόσων K

II¹ 1860 / K cap. Σ 1, 6

Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Τοῦτο εἰδότες, ἀδελφοί, μήτε νωθεῖς ὅμεν πρὸς τὸ καλόν, ἀλλὰ τῷ πνεύματι ζέωμεν, μήποτε ὑπνώσωμεν κατ’ ὄλιγον εἰς θάνατον, ἢ καθεύδουσιν ἡμῖν ἐπισπείρη τὰ πονηρὰ σπέρματα ὁ ἔχθρός – νωθεῖς γὰρ ὑπνου σύζυγος –, μήτε δὲ διάπυροι σὺν ἀλογίᾳ καὶ φιλαυτίᾳ, ἵνα μὴ ἐκφερώμεθα, μὴ δὲ τῆς ὄδοῦ τῆς βασιλικῆς ἔξω πίπτωμεν, ἵν γε τι πάντως πταίοντες, ἢ κέντρων δεόμενοι διὰ τὴν νωθείαν, ἢ κρημνιζόμενοι διὰ τὴν θερμότητα. Ἀμφοτέρων δὲ ὅσον χρήσιμόν ἐστι λαβόντες, τῆς μὲν τὸ πρᾶον, τῆς δὲ τὸν ζῆλον, ἀμφοτέρων ὅσον ἐστὶ βλαβερὸν διαφύγωμεν, τῆς μὲν τὸν ὄκνον, τῆς δὲ τὸ θράσος, ἵνα μήτε τῷ ἐλλείποντι ὅμεν ἄκαρποι, μήτε τῷ περιττεύοντι κινδυνεύωμεν. Όμοιώς γὰρ ἄχρηστα καὶ νωθρότης ἄπρακτος καὶ θερμότης ἀπαίδευτος, ἢ μὲν οὐκ ἐγγίζουσα τῷ καλῷ, ἢ δὲ ὑπερπίπτουσα, καὶ τοῦ δεξιοῦ ποιουμένη τί δεξιώτερον.

5

10

15

4 τῷ – ζέωμεν] Rom. 12, 11 μήποτε – θάνατον] Ps. 12, 4² 5 καθεύδουσιν – ἔχθρός] Matth. 13, 25 7 ὄδοι – βασιλικῆς] Num. 20, 17 vel 21, 22

3 – 15 II¹ 1860 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), 6, 1–15 (ed. Moreschini, p. 96)

2 – 15 II¹ 1860 K cap. Σ 1, 6 (241v[11]12–242r8); V cap. Σ 2, 7; *deest in H^l*; PG 96, 329, 32–47

II¹ 1860 (a) K (b) s. a. V

3 Τοῦτο – ὅμεν] μήποτε νωθρήσωμεν K 4 μήποτε] μήτε K V^W 5 ἢ] μὴ K V^W ἐπισπείρει V ó] s. l. K 5 – 6 νωθεία] *scripsi*, νωθία V, νωθρία K 6 – 7 σὺν – ἐκφερώμεθα] *om. V^EV^O* 7 ἐκφερόμεθα V^W τῆς¹ – βασιλικῆς] τῆς βασιλικῆς ὄδοῦ V^EV^O 8 κέντρον K, κέντρου V^EV^O 9 νωθείαν] *scripsi*, νοθείαν V^EV^O, νωθίαν V^W, νωθρίαν K ἢ – θερμότητα] ἢ χαλινοῦ διὰ τὴν θερμότητα καὶ τοῦ μὴ (μη V^E) κρεμίζεσθαι (*sic*) V^EV^O 10 χρήσιμόν ἐστι] χρήσιμον V^W λαμβάνοντες V 14 ἐλλογίζουσα K 15 τί] *om. V^W p. ras.*

II¹1861 / K cap. Σ 1, 7

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Μηδεὶς ἔστω πλέον ἢ καλῶς ἔχει σοφός, μὴ δὲ τοῦ νόμου νομιμώτερος, μὴ δὲ τοῦ κανόνος εὐθύτερος, μὴ δὲ τῆς ἐντολῆς ὑψηλότερος.

II¹1862 / K cap. Σ 1, 8

*II²2594 /
P cap. Σ 15, 13

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Φεύγω δὲ ὅμως τὸ ἄμετρον καὶ κολάζω τὴν ἄμετρίαν· καὶ ἀργὸς εἶναι τοῦ δέοντος μᾶλλον ἢ περίεργος δέ<χ>ομαι, ἂν μὴ ἀμφότερα διαφυγεῖν ἐξῆ, καὶ τοῦ μετρίου τυγχάνειν, καὶ δειλότερος μᾶλλον τοῦ δέοντος ἢ θρασύτερος.

II¹1863 / K cap. Σ 1, 9

<Σχόλιον>

Ἐστιν καὶ εἰς τὸ Γ στοιχεῖον εἰς τὸν α'.

14 Locum praecedentem non repperi in II¹ / K cap. Γ 1, ubi autem locus sequens adfertur (cf. II¹561 / K cap. Γ 1, 16)

3 – 5 II¹1861 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), 7, 1–3 (ed. Moreschini, p. 98) **8 – 11** II¹1862 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), 20, 16–20 (ed. Moreschini, p. 128) **14** II¹1863 *Scholion*

2 – 5 II¹1861 K cap. Σ 1, 7 (242r[8]9–11); V cap. Σ 2, 5; *deest in H^I*; PG 96, 329, 25–27 **7 – 11** II¹1862 K cap. Σ 1, 8 (242r[11]12–16); *deest in V H^I* **13 – 14** II¹1863 K cap. Σ 1, 9 (242r17); *deest in V H^I*

II¹1861 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om. V^W* II¹1863 Σχόλιον] *supplevi, om. K*

3 ἢ] εἰ K^{p. c. in mg.} καλὸς V^W σοφῶς V^{EVO} **4** μὴ δὲ^{1]}] μήτε V μὴ δὲ^{2]}] μήτε V
9 δέχομαι] *correxi* (ed.), δέομαι K **10** ἐξῆ] *correxi* (ed.), ἐξῆν K τυγχάνειν] *correxi* (ed.), τυγχάνητι K **14** τὸν] *scripsi* (sc. τίτλον), τὴν K

II¹1864 / K cap. Σ 1, 10

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Σοφία καὶ τὸ γινώσκειν ἔαυτόν, ἀλλὰ μὴ ὑπεραίρεσθαι, μὴ δὲ ταύτὸν ταῖς φωναῖς πάσχειν, αἱ παντελῶς ἐκλείπουσιν, ἐὰν ὑπερφωνῶνται δι’ ἀμετρίαν.

5

II¹1865 / K cap. Σ 1, 11

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Κρεῖσσον τὸ κατὰ δύναμιν εἰσενεγκεῖν ἢ τὸ πᾶν ἐλλείπειν· οὐ γὰρ ὅ μη δυνηθεὶς τὰ τοιαῦτα ὑπεύθυνος, ἀλλ’ ὁ μὴ βουληθεὶς ὑπαίτιος, κἀν τοῖς θείοις ὄμοιώς κἀν τοῖς ἀνθρωπίνοις πράγμασιν.

10

*II²2596 /
PML^b cap.
Σ 15, 15

II¹1866 / K cap. Σ 1, 12

Ἐκ τοῦ εἰς τοὺς μονάζοντας.

Οὕτε νωθρότερον εἶναι τοῦ μετρίου καλόν, οὕτε θερμότερον, ώς ἡ δι’ εὐκολίαν πᾶσι συμφέρεσθαι, ἢ δι’ ἀταξίαν πάντων ἀποστα-

8 – 10 Κρεῖσσον – ὑπαίτιος] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 7.17./14. (ed. Ihm, p. 163–164)

3 – 5 **II¹1864** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), 21, 23–25 (ed. Moreschini, p. 130) **8 – 10** **II¹1865** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), 1, 6–9 (ed. Moreschini, p. 82) **13 – 1011, 2**

II¹1866 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace I ob monachorum reconciliationem* (*Orat. 6*), 20, 5–8 (ed. Calvet-Sebasti, p. 170–172)

2 – 5 **II¹1864** K cap. Σ 1, 10 (242r[17]18–21); V cap. Σ 2, 6; *deest in H¹*; PG 96, 329, 28–31 **7 – 10** **II¹1865** K cap. Σ 1, 11 (242r[21]22–242v2); V cap. Σ 2, 8; *deest in H¹*; PG 96, 329, 48 – 332, 2 **12 – 1011, 2** **II¹1866** K cap. Σ 1, 12 (242v[2]3–7); V cap. Σ 2, 9; *deest in H¹*; PG 96, 332, 3–6

II¹1864 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) s. a. V^EV^O **II¹1865** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) s. d. V^EV^O **II¹1866** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) s. a. V^EV^O

3 καὶ] *om. K* **4 – 5** ὑπὲρ φῶνται V^E, ὑπερφῶνται V^O **5** διάμετρίαν V^W, διαμετρίαν V^O, διὰ τὴν ἀμετρίαν K **8** ἐλλείπειν] ἐλληπεῖν V^EV^O **9** βουλεθῆς V^W **14** ἥ¹] εἰ K^{p. c. ut videtur V^W πάντων] add. τῶν V^O (*sed cancellav.*)}

τεῖν· ὁμοίως γὰρ καὶ τὸ νωθὲς ἄπρακτον, καὶ τὸ εὐκίνητον ἀκοινώνητον.

II¹1867 / K cap. Σ 1, 13

cf. *II²2593 /
PML^b cap.
Σ 15, 12

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου·

- 5 Καὶ θεῶ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν.

II¹1868 / K cap. Σ 1, 14

*II²2588 /
PML^b cap.
Σ 15, 7

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

10 Αἱρετώτερον ἐμοὶ ἐπὶ γῆς ἀνέχοντι ζῆν οὕτως <ἄν> δύνωμαι σὺν ὀλίγῃ καὶ μικρῷ τῇ μάζῃ, καὶ βίον ἔλκειν ἀσφαλῆ καὶ ἀκύ-
μαντον, ἢ μακρὸν ἀναρρίπτειν καὶ μέγαν ἐπὶ μεγάλοις κέρδεσι
κίνδυνον. Υψηλῷ μὲν γὰρ ζημίᾳ τὸ μὴ ἐγχειρεῖν μείζοσι, μὴ δὲ εἰς
πλείους διατείνειν τὴν ἀρετήν, ἀλλ’ ἐπὶ μικρῶν ἵστασθαι, οἷον
μεγάλῳ φωτὶ μικρὸν οἶκον αὐγάζοντα ἢ πανοπλίᾳ νεανικῇ σῶμα
παιδικὸν περισκέποντα· μικρῷ δὲ ἀσφάλεια, μικρὰ φορτίζεσθαι,
15 ἀλλὰ μὴ τοῖς ὑπὲρ δύναμιν ἔαυτὸν ὑποθέντα, γέλωτα ὄφλισκά-
νειν ὁμοῦ καὶ προστιθέναι τὸν κίνδυνον, ὕσπερ δὴ καὶ πύργον οἰ-
κοδομεῖν οὐκ ἀλλῷ τινὶ προσῆκεν ἢ ὅς ἔχει τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν ἡ-
κούσαμεν.

17 Luc. 14, 28

5 II¹1867 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio* (*Orat. 7*), 17, 2 (ed. Calvet-Sebasti, p. 220) 8 II¹1868 Αἱρετώτερον – ἀνέχοντι]
GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (*Orat. 2*), 100, 5 (ed. Bernardi, p. 220)
8 – 18 ζῆν – ἡκούσαμεν] IBID., 100, 7 – 101, 8 (p. 220)

4 – 5 II¹1867 K cap. Σ 1, 13 (242v[7]8); *deest in V H¹* 7 – 18 II¹1868 K cap. Σ 1,
14 (242v[8]9–23); *deest in V H¹*

1 τὸ^{1]}] τὸν V^O 8 ἀνέχοντι] *correxi* (ed.), νήχοντι K ἄν] *supplevi* (ed.), *om.* K
13 πανοπλίᾳ νεανικῇ] *correxi* (ed.), πανοπλίᾳ νεανικῇ K 14 περισκέποντα] *cor-
rexi* (ed.), περισκέπουσα K μικρῷ] *correxi* (ed.), μικρὰ K^{a.c.}, μικρά K^{p.c.} ἀσφά-
λεια] *correxi* (ed.), ἀσφαλεία K 17 προσῆκεν] *sic* K et codd. *plerique Gregorii*, προ-
σῆκον *coniec.* *Bernardi*

II¹1869 / K cap. Σ 1, 15

Ἐκ τοῦ εἰς τὰ Φῶτα·

Όμοίως ἔστι κακὸν καὶ ἄνεσις ἀσωφρόνιστος καὶ κατάγνωσις
ἀσυγχώρητος, ἡ μὲν ὅλην ἀφιεῖσα τὴν ἥνιαν, ἡ δὲ τῷ σφοδρῷ κα-
τάγχουσα.

5

*II²2595 /
PML^b cap.
Σ 15, 14

II¹1870 / K cap. Σ 1, 16

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν πατέρα·

Εὔσεβείας ἔστι καὶ ἀσφαλείας, μετρῆσαι τῇ δυνάμει τὴν λειτουρ-
γίαν, καὶ ὥσπερ τροφῆς τὴν μὲν κατὰ δύναμιν προ<σί>εσθαι, τὴν
δὲ ὑπὲρ δύναμιν ἀποπέμπεσθαι· οὕτω γὰρ σώματι μὲν εὐεξίᾳ, ψυ-
χῇ δὲ ἀσφάλεια τὸ μετριάζειν <ἐν> ἀμφοτέροις.

10

II¹1871 / K cap. Σ 1, 17

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ὀρῶν μὲν ὅτι τὸ μὲν ἀπαλὸν ἔκλυτον καὶ μαλακίζον, τὸ δὲ αὐ-
στηρὸν τραχὺ καὶ αὐθαδι<ά>ζον, ἀμφοτέροις βοηθεῖ δι’ ἀλλήλων,
ἐπιεικείᾳ μὲν τὸ ἀντίτυπές, αὐστηρότητι δὲ τὸ ἀπαλὸν κερασάμε-
νος.

15

3 – 5 **II¹1869** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. Lumina (Orat. 39)*, 18, 17–20 (ed. Moreschini, p. 190) 8 – 11 **II¹1870** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In seipsum et ad patrem (Orat. 12)*, 5, 8–12 (ed. Calvet-Sebasti, p. 358) 14 – 17 **II¹1871** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basillii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 40, 6–9 (ed. Bernardi, p. 212)

2 – 5 **II¹1869** K cap. Σ 1, 15 (242v[23]24–243r3); *deest in V H¹* 7 – 11 **II¹1870** K cap. Σ 1, 16 (243r[3]4–9); *deest in V H¹* 13 – 17 **II¹1871** K cap. Σ 1, 17 (243r[9]10–14); *deest in V H¹*

9 τροφῆς] *correxi* (ed.), τροφὴν K προσίεσθαι] *correxi* (ed.), πρόεσθαι (*sic*) K
10 – 11 ψυχῆς] *correxi* (ed.), ψυχῆς K 11 ἐν] *supplevi* (ed.), *om.* K 15 αὐθαδιά-
ζον] *correxi* (ed.), αὐθαδίζον K 16 τὸ¹] *s. l.* K

II¹1872 / K cap. Σ 1, 18

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Πᾶν μέτρον ἄριστον.

II¹1873 / K cap. Σ 1, 19

5 Ἐκ τοῦ πρὸς ἐπίγαμον παρθένον Ὄλυμπιάδα δι’ ἐπῶν κεφαλαίου·

Τοῦνεκεν	Τούτου χάριν
ἢ πτερύγε<σ>σιν	ἢ πτεροῖς
ἀείρεο πάμπαν	κουφίζου παντελῶς
ἐλαφροῖς,	συμμέτροις,
10 Ἡὲ κάτω μίμνων,	ἢ κάτω μένων,
ἀσφαλέως τροχάειν,	ἀσφαλῶς ὀδεύειν,
Μήπου βριθούσην	ἴνα μὴ τῷ βάρει
σεῖο πτερὸν	τὸν σὸν πτερὸν
ἐξ χθόνα νεύσῃ,	εἰς τὴν γῆν κλίνῃ,
15 Μὴ δὲ πέσῃς ἀρθεὶς	μὴ δὲ πέσῃς κουφισθεὶς
πτῶμ’ ἐλεεινότατον.	πτῶμα ἐλεεινόν.
Νηῦς ὄλι<γ>η	Ναῦς, πλοῖον μικρόν,
γόμφοισιν	σφηναρίοις
ἀρηραμένη	συνηρμοσμένη
20 πυκινοῖσι,	συνεχέσι,
Φόρτον ἄγει	γόμον βαστάζει

3 II¹1872 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basillii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 60, 4 (ed. Bernardi, p. 254) 6 – 1014, 2

II¹1873 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, re vera I,2,17 (*Variorum vitae generum beatitudines*), 49–54; Paraphrasis A 1 (ed. Simelidis, p. 106; 248)

2 – 3 II¹1872 K cap. Σ 1, 18 (243r[14]15); V cap. Σ 2, 10; *deest in H¹*; PG 96, 332, 7
 5 – 1014, 2 II¹1873 K cap. Σ 1, 19 (243r[15]16–243v11); *deest in V H¹*

II¹1872 (a) K (b) s. a. V^W (c) s. d. V^EV^O

7 πτερύγεσσιν] *scripsi* (ed.), πτερύγεσιν K 9 ἐλαφροῖς] *sic* K, ἐλαφραῖς ed. 17
 ὄλιγη] *scripsi* (ed.), ὄλιγη K 18 γόμφοισιν] *scripsi* (ed.), γομφοῖσιν K

μεγάλης πλείονα
τῆς ἀδέτου.

τῆς μεγάλης νηὸς πλείονα
τῆς ἀσυνδέτου.

II¹1874 / K cap. Σ 1, 20

Ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς ἀνθρωπ<ε>ίας δι’ ἐπῶν κεφαλαίου.

Αἱεί σοι τὸ βέλεμνον
ἐπὶ σκοπὸν
ἐν χειρὶ κείσθω.
Μηδὲν ὑπερπέμπειν
Χριστοῦ μεγάλοιο
ἐφετμῆς,

Μὴ δὲ μὲν
ἐντὸς ἄγειν·
ἀβλής <σ>κοπὸς
ἀμφοτέρωθεν.
Πολλάκι καὶ τὸ
περισσὸν [ὑπὲρ
παρὰ ἡττον]
ἀχρήιον.

Ἄει σοι τὸ βέλος
ἐπὶ τὸν σκοπὸν
ἐν χερσὶ κείσθω.
μηδὲν ὑπέρτερον πράττειν
ταῖς τοῦ Χριστοῦ τοῦ μεγάλου
ἐντολαῖς,

5

μὴ δὲ μὴν
ἐσώτερον φέρειν τοῦ
κανόνος καὶ ἀβλῆ τὸν σκοπὸν
ποιεῖν. Ἐκατέρωθε γάρ
πολλάκις καὶ τὸ ὑπὲρ
περισσόν,
καὶ τὸ παρὰ καὶ ἡττον
ἄχρηστον.

10

15

5 – 18 II¹1874 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,9 (*De virtute*), 121–124 (= *Carmen de virtute* Ib, 37–40 [ed. Palla, p. 94–95])

4 – 18 II¹1874 K cap. Σ 1, 20 (243v[12]13–244r2); *deest in V H¹*

II¹1874 ἀνθρωπείας] *scripsi*, ἀνθρωπίας K

1 πλείονα^{1]}] *correxi* (ed.), νηὸς K 7 χειρὶ] *sic* K et ed. in app. crit., χερὶ ed. 10
ἐφετμῆς] *correxi* (ed.), ἀφ’ ἔτμῆς K 13 ἀβλῆς σκοπὸς] *correxi* (ed.), ἀβλῆς κόπον
K ἀβλῆ] *correxi*, ἀβλῆς K 16 – 17 ὑπὲρ – ἡττον^{1]}] *delevi* (ed.) 18 ἀχρήιον]
scripsi (ed.), ἀχρῆιον K^{a. c.}, ἀχρῆιον K^{p. c.}

II¹1875 / K cap. Σ 1, 21

Ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν.

Mὴ θερμὸν ἄπτειν,
έμμενειν δ'
5 οἵς ἂν κρίνῃ<ς>.	Mὴ πάνυ σπουδαίως ὄρμᾶν,
έμμενειν δὲ
οἴστισιν ἐὰν δόξῃ σοι.
Κρεῖσσον προκόπτειν
ἢ τί κόπτειν τοῦ καλοῦ.	Βέλτιον προκόπτειν
ἢ τί ποτε ἀποκόψαι τοῦ καλοῦ.
Kαὶ γὰρ κακοὺς καλοῦμεν
οὐχὶ τοὺς κάτω,	Kαὶ γὰρ κακοὺς λέγομεν
οὐδαμῶς τοὺς κάτω,
10 Τοὺς δ' ὅταν ὑψωθῶσι,
πίπτοντας μέγα.	ἐκείνους δὲ οἴτινες, ὅταν
ἐπαρθῶσιν ὑπέρμετρον,
πίπτουσι μέγα.

II¹1876 / K cap. Σ 1, 22

Ἐκ τῶν <δι>στίχων Γνωμῶν.

15 Μήτε δικαιοσύνην
τιν' ἀκαμπέα,
μήτε φρόνησιν	Μήτε δικαιοσύνην
τινὰ ἔχε ἀκαμπῆ,
μήτε σύνεσιν
Αγκυλόεσσαν ἔχειν.
μέτρον ἄριστον
20 ἄπαν.	ἐπικαμπῆ κέκτησο.
τοῦτο μέτρον χρήσιμόν ἐστιν
εἰς ἄπαν.

3 – 12 II¹1875 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 45–48 (PG 37, 931, 9–12) 15 – 20 II¹1876 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,31 (*Distichae sententiae*), 41–42 (PG 37, 914, 1–2)

2 – 12 II¹1875 K cap. Σ 1, 21 (244r[3]4–12); *deest in V H^I* 14 – 20 II¹1876 K cap. Σ 1, 22 (244r[13]14–19); *deest in V H^I*

II¹1875 τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων Κ II¹1876 διστίχων] *scripsi*, στίχων Κ

5 κρίνῃς] *correxi* (*ed.*), κρίνηι Κ 10 ὅταν¹] ἡνίχ' *ed.*

II¹1877 / K cap. Σ 1, 23

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν.

Οὐκ ἄπληστοι περὶ τοῦ πάσχειν εὗ παρὰ τῶν φίλων ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ λίαν σύμμετροι, εἰ καὶ σὺ πρὸς τὸ ποιεῖν ἄφθονος.

II¹1878 / K cap. Σ 1, 24

5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ τομῶν†, δι' ἐπῶν·

Μέτρα φέρειν γὰρ ἄριστον, ἀμετρίη δὲ κάκιστον.

II¹1879 / K cap. Σ 1, 25

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἄγιον Βαβύλαν·

Τοιαύτη ἡ τοῦ Χριστοῦ σοφία, μήτε ἐλλειπῶς μήτε περιττῶς ἀγω- 10
νίζεσθαι συγχωροῦσα, πανταχοῦ δὲ τὴν συμμετρίαν φυλάττουσα.

3 – 4 **II¹1877** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, CCXXXVII, 1 (ed. Gallay, II, p. 127) **7** **II¹1878** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I, 1, 4 (*De mundo*), 86 (ed. Moreschini, p. 20) **10 – 11** **II¹1879** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De Babyla contra Julianum et gentiles*, 36, 1–3 (ed. Schatkin/Blanc/Grillet, p. 136)

2 – 4 **II¹1877** K cap. Σ 1, 23 (244r[20]21–23); *deest in V H^I* **6 – 7** **II¹1878** K cap. Σ 1, 24 (244r[23]24); *deest in V H^I* **9 – 11** **II¹1879** K cap. Σ 1, 25 (244v[1]2–4); V cap. Σ 2, 11; *deest in H^I*; PG 96, 332, 8–10

II¹1878 *†τομῶν†*] *cruces apposui, sic* K, κόσμου *ed.* **II¹1879** (a) K (b) Τοῦ Χρυσο-
στόμου V^EV^O (c) *s. a.* V^W

II¹1880 / K cap. Σ 1, 26

Τοῦ ἀγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ ιη' λόγου τῶν κατὰ
Ἰουλιανοῦ.

Ἐν τῷ Μηδὲν ἄγαν εἶναι τὸ εὗ ἔχον, ἐν δὲ τῷ περιττῷ τὰς δια-
5 βολάς...

II¹1881 / K cap. Σ 1, 27

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α' Στρώματος:

Ως ζῶα λογικὰ σφᾶς αὐτοὺς ἀρμοστέον εὐκράτως, τὸ αὐστηρὸν
τῆς σπουδῆς <ήμῶν καὶ> τὸ ύπερτονον ἀνιέντας καὶ διαχέοντας
10 ἐμμελῶς, καὶ οὐκ ἐκλύοντας ἐκμελῶς.

II¹1882 / K cap. Σ 1, 28

Ισιδώρου Πηλουσιώτου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

Σύμμετρος ἔστω τῆς ἀρετῆς ὁ πόνος, ἵνα μὴ ἄμετρος γένηται τῆς
μεταβολῆς ὁ τρόπος.

4 e. g. Plat., *Prot.*, 343b3

4 – 5 II¹1880 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?)
(fr. 57, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 804) 8 – 10 II¹1881 CLEMENS ALEXANDRINUS,
re vera *Paedagogus*, II. Cap. V. 46, 2 (ed. Stählin/Treu, p. 185, 25–27); Holl, n° 193
13 – 14 II¹1882 ISIDORUS PELUSIOTA, *Epistulae*, II, 45 (PG 78, 488, 4–5)

2 – 5 II¹1880 K cap. Σ 1, 26 (244v[4–5]6–7); *deest in V H^I*; PG 86, 2089, 44–47
7 – 10 II¹1881 K cap. Σ 1, 27 (244v[7]8–11); *deest in V H^I*; PG 86, 2089, 48–51
12 – 14 II¹1882 K cap. Σ 1, 28 (244v[11]12–13); V cap. Σ 2, 12; *deest in H^I*; PG 96,
332, 11–12

II¹1882 (a) K (b) Ισιδώρου V^EV^O ισηδω V^E, ισηδ V^O (c) Χρυσοστόμου V^W

8 αὐτοὺς] *scripsi* (ed.), αὐτοὺς K 9 ἡμῶν καὶ] *supplevi* (ed.), *om.* K

II¹1883 / K cap. Σ 1, 29

Φίλωνος, [ἐκ τοῦ] ἐκ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων.

Ἄξιον ἀποδέχεσθαι τὸ μηδενὸς ὄρεγεσθαι τῶν ὑπὲρ δύναμιν· πᾶν γὰρ τὸ συμμετρίαν ἔχον, ἐπαινετόν. Ἀναγκαῖον οὖν τῷ μὲν εὐφυεῖ πλείους εἴναι τὰς διδασκαλίας, ἐλάττους δὲ τῷ ἀφυεῖ, διὰ τὴν ἐν ταῖς ἀναλογίαις ἀρίστην ἴσοτητα. Καὶ τοῦτο γε ἐστι τὸ βιωφελέστατον ἴσον.

5

II¹1884 / K cap. Σ 1, 30

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ φυγῆς καὶ εὑρέσεως·

Πᾶν τὸ ὑπὲρ δύναμιν ἐπιτάσει σφοδρότητος ἀπορρυή^{<σε>}ται.

10

II¹1885 / K cap. Σ 1, 31

Ἐκ τοῦ περὶ μέθης·

Ωσπερ τῶν τελειοτάτων ἀγαθῶν αἴτιόν ἐστι ἡ συμμετρία, οὕτω τῶν μεγίστων κακῶν ἀμετρία, τὸν ὠφελιμώτατον λύουσα θεσμὸν ἴσοτητος.

15

3 – 4 Ἄξιον – ἐπαινετόν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 13.-./ 16a. (ed. Ihm, p. 334–335)

3 – 7 II¹1883 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Genesim*, IV. 102 (ed. Petit, p. 177)

10 II¹1884 PHILO IUDAUS, *De fuga et inventione*, 146 (ed. Wendland, p. 141, 17)

13 – 15 II¹1885 PHILO IUDAUS, *De ebrietate II*, Fr. 7 (ed. Wendland, p. 24); Royse 179.124

2 – 7 II¹1883 K cap. Σ 1, 29 (244v[13–14]15–20); *deest* in V H^I; PG 86, 2089, 52 – 2092, 5

9 – 10 II¹1884 K cap. Σ 1, 30 (244v[20–21]22–23); *deest* in V H^I 12 – 15

II¹1885 K cap. Σ 1, 31 (244v[23]24–245r2); *deest* in V H^I

II¹1883 ἐκ τοῦ] *delevi*

3 τῷ] τῷ K^{a. c. in mg.} 6 – 7 βιωφελέστατον] *scripts. Mai*, βιωφελέστατον K 10 ἀ- πορρυήσεται] *coniec. Mangey*, ἀπορρεύται K (*signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre super -εῖ- superscripto*), ἀπορρήττεται Wendland 14 ἀμετρία hab. ἡ ed. ὠφελιμώτατον] *scripts. Wendland*, ὠφελιμώτατον K

II¹1886 / K cap. Σ 1, 32

Ἐκ τοῦ α' τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων.

- Ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις ἀνισότητα ἐγέννησαν· ἀνισότης δέ, ἵνα αὐτὸς μυθικώτερον χρήσωμαι τοῖς ὀνόμασιν, μήτηρ ἀδικίας ἐστίν,
5 ώς ἔμπαλιν ἰσότης δικαιοσύνης. Ὑπερβολῆς δὲ καὶ ἐλλείψεως μέσον τὸ αὐταρκες, ἐν ᾧ τὸ ιερὸν γράμμα περιέχεται, τὸ Μηδὲν ἄγαν.

II¹1887 / K cap. Σ 1, 33

Ἐκ τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων.

- 10 Τὰ μέτρα πλεονάζοντα τὸν ὄρον ὑπερβαίνει, ώς γίνεσθαι τὴν μὲν ἄμετρον φρόνησιν πανουργίαν, τὴν δὲ σωφροσύνην φειδωλίαν, τὴν δὲ ἀνδρείαν θρασύτητα.

6 – 7 e. g. Plat., *Prot.*, 343b3

3 – 7 II¹1886 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Exodum*, I. 6 (ed. Petit, p. 235)
 10 – 12 II¹1887 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Exodum*, locus non repertus (ed. Petit, p. 301.24); Royse 177.79

2 – 7 II¹1886 K cap. Σ 1, 32 (245r[2]3–8); *deest in V H¹; PG 86, 2092, 6–12* 9 – 12
 II¹1887 K cap. Σ 1, 33 (245r[8]9–12); *deest in V H¹; PG 86, 2092, 13–17*

12 ἀνδρείαν] *scrips.* Petit, ἀνδρίαν K

Τίτλος β' Περὶ σοφίας κοσμικῆς.

θ' Περὶ σοφίας κοσμικῆς.

κγ' Περὶ σοφίας κοσμικῆς.

II¹1888 / K cap. Σ 2, 1

Ἡσαῖον προφήτου.

5

Ἄπολῶ σοφοὺς ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ, λέγει κύριος· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

II¹1889 / K cap. Σ 2, 2

Ιερεμίου προφήτου.

Ἡσχύνθησαν σοφοὶ καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἔάλωσαν, ὅτι λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν.

1 Περὶ – κοσμικῆς] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ K 6

6 ΙΙ¹1888 Ἀπολῶ – κύριος] Is., re vera Abd. 8 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 222)

6 – 7 ἀπολῶ – ἀθετήσω] Is. 29, 14 (Wahl, p. 359) 10 – 11 ΙΙ¹1889 Ier. 8, 9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 512–513)

1 **Titlos (a)** K (245r12) 2 **Titlos (b)** V A^I pin, *deest in H^IA^I txt* 3 **Titlos (c)** PM^{pin} L^b pin E R; *deest in M^{txt} (lac.)* L^b txt 5 – 7 ΙΙ¹1888 K cap. Σ 2, 1 (245r[mg]13–15); V^EV^O cap. Σ 9, 1; V^W cap. Σ 9, 1–2; P cap. Σ 23, 1–2; E cap. 225, 1–2; R cap. Σ 23, 1; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 340, 36–38 9 – 11 ΙΙ¹1889 K cap. Σ 2, 2 (245r[15]16–17); V^EV^O cap. Σ 9, 2; V^W cap. Σ 9, 3; P cap. Σ 23, 3; E cap. 225, 3; R cap. Σ 23, 2; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 340, 39–40

2 **Titlos (b)** θ'] η' V^E pin V^O pin (θ' *exspectav.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^I pin* (θ' *secund. ser.*), *praem. τίτλος* V^W txt 3 **Titlos (c)** κγ'] *ckε'* E, *praem. τίτλος* R^{txt} κοσμικῆς] *add.* ἡσαῖον προφήτου R^{pin}

ΙΙ¹1888 (a) K (b) Ἡσαῖον V^EV^O R (c) Ἡσαῖον / s. a. V^W P E (*cf. infra, app. crit. text.*) ἡσαῖον P ΙΙ¹1889 (a) K (b) Ιερεμίου V^EV^O P E R ἱερεμίου P (c) s. a. V^W

6 Ἀπολῶ – κύριος] *om.* R Ἰδουμαίᾳ] *Ιδουμαῖα* V^W, *ἴδουμαῖα* P κύριος] *hic caesura in V^W P E* 7 τῶν²] *add.* λέγει κύριος V^W p. ras. attributionis loci sequentis P R E 10 Ἡσχύνθησαν] ἡ- *e corr.* V^W, *ἰσχύνθησαν* V^E ἔάλωσαν V^EV^O, *εαλωσαν* P, *ἐλάλησαν* V^W

II¹1890 / K cap. Σ 2, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν καὶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν, πόθεν ὅμοιός σοι, κύριε; Καὶ εἰς ἄπαξ ἀσυνετισθήσονται καὶ
5 ἀνοητισθήσονται, καὶ παιδεία ματαιότητος ἐν αὐτοῖς.

II¹1891 / K cap. Σ 2, 4

Ἄπὸ τοῦ Βαρούχ·

Καὶ νιοὶ Ἀγαρ, ἐκζητοῦντες τὴν σύνεσιν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ μυθολόγοι καὶ ἐκζητηταὶ τῆς συνέσεως, ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν,
10 οὐδὲ ἐμνήσθησαν τῶν τρίβων αὐτῆς.

II¹1892 / K cap. Σ 2, 5

Σοφία Σολομῶντος·

Πλανῶνται,

θεὸν ζητοῦντες καὶ θέλοντες εύρεῖν·

15 ἐν γὰρ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀναστρεφόμενοι διερευνῶσι, καὶ πειθόνται τῇ ὄψει ὅτι καλὰ τὰ βλεπόμενα.

Πάλιν δὲ οὐδ' αὐτοὶ συγγνωστοί·

εὶ γὰρ τοσοῦτον ἵσχυσαν εἰδέναι

ἴνα δύνωνται στοχάσασθαι τὸν αἰῶνα,

3 – 5 II¹1890 Ier. 10, 7–8 app. crit. (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 520) 8 – 10 II¹1891 Bar. 3, 23 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 592) 13 – 1022, 2 II¹1892 Sap. 13, 6²–10¹

2 – 5 II¹1890 K cap. Σ 2, 3 (245r[17]18–21); *deest in* V H^I PM^(lac.) L^b R E 7 – 10 II¹1891 K cap. Σ 2, 4 (245r[mg]22–245v1); V^EV^O cap. Σ 9, 3; V^W cap. Σ 9, 4; P cap. Σ 23, 4; *deest in* H^I M^(lac.) L^b R E; PG 96, 340, 41–44 12 – 1022, 2 II¹1892 K cap. Σ 2, 5 (245v[1]2–9); V^EV^O cap. Σ 9, 4; V^W cap. Σ 9, 5; P cap. Σ 23, 5; *deest in* H^I M^(lac.) L^b R E; PG 96, 340, 45–51

II¹1891 (a) K (b) Βαρούχ V P βαράχ V^E II¹1892 (a) K (b) Σολομῶντος V P

8 ἀγαρ P 8 – 9 θυμολόγοι V^EV^O 9 ἐκζητητὲ V^EV^O, ἐκζητειτε P ἐπέγνωσαν K
10 αὐτῆς] *e corr.* P, αὐτῶν V^W 17 δὲ οὐδέ] οὐδέ V^EV^WV^O p. c. P, οὐδὲν V^O a. c.
σύγγνωστοι K, συγγνωστοι P, συγγνωστέοι V^EV^O

τὸν τούτου δεσπότην πῶς τάχιον οὐχ' εὗρον;
Ταλαίπωροι, καὶ ἐν νεκροῖς αἱ ἐλπίδες αὐτῶν.

II¹1893 / K cap. Σ 2, 6

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους <α’> ἐπιστολῆς.

Γέγραπται· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεύς; Ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰώνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, ηὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σᾶσαι τοὺς πιστεύοντας.

5

10

II¹1894 / K cap. Σ 2, 7

Ἐκ τῆς Ἱακώβου ἐπιστολῆς.

Εἰ ζῆλον πικρὸν καὶ ἐριθείαν ἔχετε ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ’ ἐπίγειος ψυχὴ καὶ δαιμονιώδης· ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον

15

5 – 6 Is. 29, 14

5 – 10 II¹1893 I Cor. 1, 19–21 13 – 1023, 4 II¹1894 Iac. 3, 14–18

4 – 10 II¹1893 K cap. Σ 2, 6 (245v[9]10–17); V^EV^O cap. Σ 9, 5; V^W cap. Σ 9, 6; P cap. Σ 23, 6; E cap. 225, 4; R cap. Σ 23, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 341, 1–8
12 – 1023, 4 II¹1894 K cap. Σ 2, 7 (245v[17]18–23); V^EV^O cap. Σ 9, 6; V^W cap. Σ 9, 7; P cap. Σ 23, 7; R cap. Σ 23, 4; *deest in H^I M^(lac.) L^b* E; PG 96, 341, 9–18

II¹1893 (a) K [α’] *supplevi, om.* K (b) Πρὸς Κορινθίους α’ V^EV^O P R α’] *om.* V^EV^O
(c) Τοῦ Ἀποστόλου V^W E Τοῦ] *om.* E II¹1894 (a) K P R Ἱακώβου P (b) Ἐκ τῆς Ἱακώβου V^EV^O (c) Ἱακώβου V^W

2 Ταλαίπωροι] *praem.* οἱ K 5 Γέγραπται] *add.* γὰρ (γαρ P) P R E 6 σοφῶς V^EV^O συζητητῆς V^E, σūζητῆς V^O 8 τούτου] *om.* V^E 9 ηὐδόκησεν P, εὐδόκησεν V^EV^O
13 ἐριθείαν] *scripsi* (NT), ἐριθίαν K P, ἐρίθιαν V^W, ἐρίθειαν R, ἐρήθειαν V^EV^O
13 – 14 κατακαυχᾶσθε] κατακαυχᾶσθαι (-χα- P) V^O a. c. P 14 ψεύδεσθαι V^EV^O
κατὰ – ἀληθείας] ἐν τῇ ἀληθείᾳ V^EV^O 14 – 15 αὕτη – σοφία] ἡ σοφία αὕτη K
15 ψυχὴ καὶ] ψυχικὴ (-η P) V^W P R 16 ἐριθεία] *scripsi* (NT), ἐριθία K, ἐρίθια V^W,
ἐρίθεια (ἐρι- P) P R, ἐρήθεια V^EV^O

πρᾶγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

II¹1895 / K cap. Σ 2, 8

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

‘Ρητορικὴ καὶ ποιητικὴ καὶ ἡ τῶν σοφισμάτων εὕρεσις πολλοὺς ἀπησχόλησεν, ὃν ὅλη τὸ ψεῦδος ἐστίν. Οὕτε γὰρ ποιητικὴ συστῆναι δύναται ἄνευ τοῦ μύθου, οὕτε ρήτορικὴ ἄνευ τῆς ἐν τῷ λέγειν 10 τέχνης, οὕτε σοφιστικὴ ἄνευ τῶν παραλογισμῶν.

II¹1896 / K cap. Σ 2, 9

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν ριε' ψαλμόν·

‘Ἐν τῇ τοῦ κόσμου σοφίᾳ ἔντεχνοί εἰσιν αἱ ἀποδείξεις· ἐν τῷ πιθανῷ ἔχουσι τὴν ἑλπίδα, καὶ οὐκ ἐν τῷ ἰσχυρῷ καὶ ἐναργεῖ τῆς τοῦ 15 πνεύματος ἀποκαλύψεως, ἥν διὰ τῶν ἐν ἀπλότητι καρδίας ἀπεριεργάστως πεποιθότων θεῷ σωτηρίας ἔνεκεν τῶν πολλῶν ἐπιδείκνυται.

7 – 10 II¹1895 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in principium Proverbiorum*, 6 (PG 31, 397, 22–27) 13 – 17 II¹1896 (Ps.-)BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in Psalmum CXV*, 1 (PG 30, 104, 34–39)

6 – 10 II¹1895 K cap. Σ 2, 8 (245v[24]246r1–6); V^{EVO} cap. Σ 9, 7; V^W cap. Σ 9, 8; P cap. Σ 23, 8; R cap. Σ 23, 5; *deest in H^I M^(lac.) L^b E*; PG 96, 341, 19–23 12 – 17

II¹1896 K cap. Σ 2, 9 (246r[6]7–12); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E*

II¹1895 (a) K P R ἐκ τοῦ] *om.* P (b) Βασιλείου V

1 – 4 [Ἡ – εἰρήνην] *om.* K 2 – 4 εὐπειθής – εἰρήνην] καὶ τὰ λοιπά V^W 2 – 3 ἀδιάκριτος] *add.* καὶ R 7 καὶ^[2] *om.* P R ᾧ] *s. l.* K, *om.* P R 8 ἀπεσχόλησεν (-σχο- P) V P 9 δύνατε V^{EVO} τῷ] τὸ P 16 – 17 ἐπιδείκνυται] *correxi (ed.)*, ἐπιδείκνυνται K

II¹1897 / K cap. Σ 2, 10

Ἐκ τοῦ α' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

Ἡ περιουσία τῆς τοῦ κόσμου σοφίας, προσθήκην αὐτοῖς οἴσει ποτὲ τῆς χαλεπῆς κατακρίσεως, ὅτι οὕτως ὁξὺ περὶ τὰ μάταια βλέποντες, ἐκόντες περὶ τὴν σύνεσιν τῆς ἀληθείας ἀπετυφλώθησαν.

5

II¹1898 / K cap. Σ 2, 11

Ἐκ τοῦ η' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

Ἐοίκασι τοῖς ὄμμασι τῆς γλαυκὸς οἱ περὶ τὴν ματαίαν σοφίαν ἡ-
σχολακότες· καὶ γὰρ ἐκείνης αἱ ὄψεις νυκτὸς μὲν ἔρρωνται, ἡλίου
δὲ λάμψαντος, ἀμαυροῦνται. Καὶ τούτων ἡ διάνοια ὀξυτάτη μέν
ἐστι πρὸς τὴν τῆς ματαιότητος θεωρίαν, πρὸς δὲ τὴν τοῦ ἀληθι-
νού φωτὸς κατανόησιν ἔξημαύρωται.

10

8 – 12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.7./7. (ed. Ihm, p. 398 – 399)

3 – 5 **II¹1897** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, I, 4 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 7, 11–13) **8 – 12** **II¹1898** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VIII, 7 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 141, 1–5)

2 – 5 **II¹1897** K cap. Σ 2, 10 (246r[12]13–17); V^EV^O cap. Σ 9, 8; V^W cap. Σ 9, 9; P cap. Σ 23, 9; E cap. 225, 5; R cap. Σ 23, 6; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 341, 24–27
7 – 12 **II¹1898** K cap. Σ 2, 11 (246r[17]18–24); V^EV^O cap. Σ 9, 9; V^W cap. Σ 9, 10; P cap. Σ 23, 10; E cap. 225, 6; R cap. Σ 23, 7; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 341, 28–33

II¹1897 (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W R (c) Βασιλείου E (d) s. a. V^EV^O **II¹1898** (a) K (b) Ἐκ τοῦ η' λόγου P (c) Τοῦ αὐτοῦ V^W R (d) s. a. V^EV^O E

3 – 4 ποτὲ] *om. V^EV^O* **4** ὅτι οὕτως] οἱ τοιούτοι (*sic*) V^EV^O **5** ἔκοντὶ K **8** Ἐοί-
κασι] *add.* δὲ K **8 – 9** ἡσχολακότες] ἡσχοληκότες (ἡ- V^E) V^EV^O R E, ἡσχολικότες
P, ἐσχολακότες *e corr.* V^W **9** ἔρρωνται] αἴρονται (αι- P) K P **12** ἔξημαύρωνται K
E, -μαύρονται (-μαυ- P) V^EV^OV^W a. ras. P, -μαύροται V^W p. ras.

II¹1899 / K cap. Σ 2, 12

Ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Καθάπερ φυτοῦ οἰκεία μὲν ἀρετὴ τὸ καρπὸν βρύειν ὡραῖον, φέρει δέ τινα κόσμον καὶ φύλλα τοῖς κλάδοις περισειόμενα, οὕτω δὲ καὶ 5 ψυχῆς προηγουμένως μὲν καρπὸς ἡ ἀλήθεια, οὐκ ἄχαρί γε μὴν οὐδὲ τὴν θύραθεν σοφίαν περιβεβλῆσθαι, οἵα τινα φύλλα σκέπην τε τῷ καρπῷ καὶ ὅψιν οὐκ ἄωρον παρεχόμενα.

<II¹suppl. 374–376 / V cap. Σ 9, 10–12>**II¹1900 / K cap. Σ 2, 13**

- 10 Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·
 ...Ἐλληνες, οἱ τῆς ἀληθείας ὀλίγα φροντίζοντες, τῷ δὲ κομψῷ τῶν πλασμάτων καὶ τῷ λίχνῳ τῶν λέξεων καὶ ἀκοήν καὶ ψυχὴν γοητεύοντες.

8 II¹suppl. 374–376 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 7 II¹1899 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, III, 2, 2–8 (ed. Naldini, p. 88) 11 – 13 II¹1900 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (*Orat. 2*), 104, 8–10 (ed. Bernardi, p. 224)

2 – 7 II¹1899 K cap. Σ 2, 12 (246r[24]246v1–7); *deest in* V H^I PM^(lac.) L^b R E
 10 – 13 II¹1900 K cap. Σ 2, 13 (246v[7–8]9–11); *deest in* V PM^(lac.) L^b R E

3 ὡραῖον] *scripsi*, ὡραίων K 5 ψυχῆς] *correxi* (ed.), ψυχὴ K οὐκ ἄχαρί γε] *correxi* (ed.), οὐκαχαρῆγε K 6 θύραθεν] *correxi* (ed.), θυραθήν K 7 τῷ καρπῷ] *correxi* (ed.), τῶν καρπῶν K ἄωρον] *scripsi* (ed.), ἄωρον K 12 λίχνῳ] *correxi* (ed.), λύχνῳ K

II¹1901 / K cap. Σ 2, 14

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου.

Παίδευσιν εἶναι ἡγοῦμαι οὐ μόνην τὴν πρώτην καὶ τῶν παρ’ ἡμῖν ἀγαθῶν μητέρα, ἥ τὸ ἐν τοῖς λόγοις κομψὸν καὶ φιλότιμον ἀτιμάζουσα, μόνης ἔχεται σωτηρίας καὶ τοῦ κάλλους τῶν νοούμενων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωθεν, ἥν οἱ πολλοὶ Χριστιανῶν διαπτύουσιν ὡς ἐπίβουλον καὶ σφαλεράν καὶ τοῦ θεοῦ πόρρω βάλλουσαν, κακῶς εἰδότες. Ὡσπερ γάρ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ ἀέρα καὶ ὅσα τούτων, οὐκ ἐπειδὴ κακῶς τινες ἔξειλήφασιν, ἀντὶ θεοῦ τὰ τοῦ θεοῦ σέβοντες, διατοῦτο περιφρονητέον, ἀλλ’ ὅσον χρήσιμον ἔξ αὐτῶν 10 καρπούμενοι πρός τε ζωὴν καὶ ἀπόλαυσιν, ὅσον ἐπικίνδυνον διαφύγωμεν.

II¹1902 / K cap. Σ 2, 15

<Καὶ> μετ’ ὀλίγα·

Ὦς δὲ καὶ πυρὸς καὶ τροφῆς καὶ σιδήρου καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν 15 καθ’ ἑαυτὸν χρησιμώτατον ἴσμεν ἢ βλαβερώτατον, ἀλλ’ ὅπως ἂν δοκῇ τοῖς χρωμένοις – ἥδη δὴ καὶ τῶν ἐρπηστικῶν θηρίων ἔστιν ᾧ τοῖς πρὸς σωτηρίαν φαρμάκοις συννεκεράσαμεν –, οὕτω καὶ τούτων τὸ μὲν ἔξεταστικόν τε καὶ θεωρητικὸν ἐδεξάμεθα, ὅσον δὲ εἰς δαίμονας φέρει καὶ πλάνην καὶ ἀπωλείας βυθόν, διεπτύσαμεν. 20 Οὔκουν ἀτιμαστέον τὴν παίδευσιν, ὅτι τοῦτο δοκεῖ τισίν, ἀλλὰ

3 – 12 II¹1901 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basiliī Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 11, 1–12 (ed. Bernardi, p. 136–138)
 15 – 20 II¹1902 [Ὀς – διεπτύσαμεν] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basiliī Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 11, 15–22 (ed. Bernardi, p. 138) 21 – 1027, 4 [Οὔκουν – διαδιδράσκωσιν] IBID., 11, 25–29 (p. 138–140)

2 – 12 II¹1901 K cap. Σ 2, 14 (246v[mg]12–23); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E*
 14 – 1027, 4 II¹1902 K cap. Σ 2, 15 (246v[mg]24–247r13); *deest in V H^I PM^(lac.) R E*

II¹1902 Καὶ] *supplevi, propt. mg. resect. non liquet in K*

4 ἥ] *correxi* (ed.), ἥ K 11 – 12 διαφύγωμεν] διαφεύγομεν ed. 16 ἂν] s. l. K 17 ἐρπηστικῶν] *scripsi* (ed.), ἐρπιστικῶν K 18 τοῖς] s. l. K 21 Οὔκουν] *correxi* (ed.), οὔκον] (*sic*) K ἀτιμαστέον] K^{p. c. in mg.} (ἀτιμαστέον ἐν ἄλλ<ψ>), ἀττέον K^{a. c.}

σκαιούς καὶ ἀπαιδεύτους ὑποληπτέον τοὺς οὕτως ἔχοντας, οἵ βιούλοιντ' ἄν ἄπαντας εἶναι καθ' ἑαυτούς, ἵν' ἐν τῷ κοινῷ τὰ κατ' αὐτὸὺς κρύπτηται, καὶ τοὺς τῆς ἀπαιδευσίας ἐλέγχους διαδι- δράσκωσιν.

5

II¹1903 / K cap. Σ 2, 16

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ περὶ τελειότητος βίου.

Ἐστι τί καὶ τῆς ἔξωθεν παιδεύσεως πρὸς συζυγίαν εἰς τεκνοποῖαν ἀρετῆς <οὐκ> ἀπόβλητον. Ή ἡμική τε καὶ φυσικὴ φιλοσοφία γένοιτο ἄν τῷ <ὑ>ψηλοτέρῳ <βίῳ> σύζυγός τε καὶ φίλη καὶ κοινω- 10 νὸς τῆς ζωῆς, μόνον εἰ τὰ ἐκ τούτων κυήματα μηδὲν ἐπαγάγοιτο ἀλλοφύλου μιάσματος.

II¹1904 / K cap. Σ 2, 17

Τοῦ μακαρίου Ἀμφιλοχίου, ἐκ τῆς πρὸς Σέλευκον ἰαμβικῆς ἐπι- στολῆς.

15 Τούτοις δὲ πᾶσιν ἐμφρόνως ἐντύγχανε,
Σοφῶς ἐκάστου συλλέγων τὸ χρήσιμον,
Φεύγων δ' ἐκάστου τὴν βλάβην κεκρυμμένως,
Σοφῆς μελίσσης ἔργον ἐκμιμούμενος,
“Ητις ἐφ’ ἄπασι μὲν ἀνθεσι καθιζάνει,
20 Τρυγῷ δ' ἐκάστου πανσόφως τὸ χρήσιμον,
Αὐτὴν ἔχουσα τὴν φύσιν διδάσκαλον.

7 – 11 II¹1903 GREGORIUS NYSSENIUS, *De perfectione vitae (De vita Moysis)*, II (ed. Musurillo, p. 43, 21–26) 15 – 1028, 17 II¹1904 AMPHILOCHIUS ICONIENSIS, *Iambi ad Seleucum*, 38–61 (ed. Oberg, p. 30 [= p. 78–80])

6 – 11 II¹1903 K cap. Σ 2, 16 (247r[13–14]15–20); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E*
13 – 1028, 17 II¹1904 K cap. Σ 2, 17 (247r[21]22–247v19); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E*

8 οὐκ] *supplevi* (ed.), *om. K* 9 ὑψηλοτέρῳ] *correxi* (ed.), ψηλοτέρῳ K βίῳ]
supplevi (ed.), *om. K* σύζυγός τε] *correxi* (ed.), σύζυγεστε K φίλῃ] *correxi* (ed.),
φίλον K 9 – 10 κοινωνὸς] *correxi* (ed.), κοινωνοὶ K 10 ζωῆς – τὰ] *correxi* (ed.),
ζωῆς μόνον· εἴτα K 15 ἐντύγχανε] *correxi* (ed.), ἐντυγχάνει K 17 κεκριμένως ed.
(*sed cf. app. crit.*) 18 μελίσσης] *scripsi*, μελλίσσης K 19 μὲν] *deest in ed.*

Σὺ δ' ἐκ λογισμοῦ τῶν μὲν ἀφθόνως δρέπου,
Τῶν συμφερόντων· εἰ δέ τι βλάβην φέρει,
Συνεῖς τὸ βλάπτον, ὡκέως ἀφίπτασο.

Ὦκύ^{<π>}τερος γάρ ἔστιν ἀνθρώποις ὁ νοῦς.
<^{Ωσθ'}> ὅσα μὲν αὐτοῖς εἰς ἀρετὴν ἐγκώμια
†^{Υμνεῖται}, ταῦτ' ἔγγραφε καὶ μὴν τοῦμπαλιν
Κακίαν ψέγουσιν, ταῦτα σὺν σπουδῇ μαθών,
Καὶ νοῦν φύλασσε καὶ χάριν τῆς λέξεως.
Ἄ δ' εἰς θεοὺς ἔγραψαν ἐν λήρῳ πλατεῖ,
Μύθους ἀσέμνους, δαιμόνων διδάγματα,
Μύθους γέλωτος ἀξίους καὶ δακρύων,
Ταῦθ' ὡς βρόχους τε καὶ πάγας ἀποστρέφου.
Ἄμφω δ' ἀναγνούς, τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς λόγους,
Θεοὺς γελοίους καὶ λόγους ἐρασμίους,
Καταφρόνει μὲν τῶν φιληδόνων θεῶν,
Λόγους δὲ τιμῶν, ὥσπερ ἔξ ἐνὸς φυτοῦ,
Καὶ τὰς ἀκάνθας φεῦγε καὶ ύδον δρέπου.

5

10

15

II¹1905 / K cap. Σ 2, 18

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τοῦ ιθ' λόγου τοῦ κατὰ
Ιουλιανοῦ.

20

Πολὺ λίαν παρὰ τοῖς ἔξω κεῖται τὸ τῆς εὐστομίας χρῆμα καὶ τὸ
λαμπρὸν τῆς λέξεως· ἔνι δὲ ὅμως τῶν ὀνησιφόρων οὐδέν. Τὸν
γάρ φύσει θεὸν καὶ δημιουργὸν οὐκ ἔγνωσαν, ἀναριθμήτους δὲ
θεοὺς τῷ βίᾳ κομίζουσι.

21 – 24 II¹1905 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XIX (?)
(fr. 66, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 809)

19 – 24 II¹1905 K cap. Σ 2, 18 (247v[19–20]21–248r2); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E; PG 86, 2092, 19–25*

II¹1905 [Ιουλιανοῦ] *scripsi*, ιουλιανόν K

1 τῶν] *correxi* (ed.), τὸ K 4 Ὦκύπτερος] *correxi* (ed.), ὠκύτερον K 5 "Ωσθ'" *supplevi* (ed.), *om.* K ἀρετὴν] *correxi* (ed.), ἀρετῆς K 6 †^{Υμνεῖται} – μὴν†] *cruces apposui*, *sic* K (*locus vix intelligibilis*), ὑμνοῦσιν αὐτὴν ἐγράφη καὶ *ed.* 9 εἰς θεοὺς] *om.* K (*in mg. supplev.*) 12 πάγας] *scripsi* (ed.), παγὰς K

II¹1906 / K cap. Σ 2, 19

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Οὐκ ἀφεκτέον τῆς φιλομαθίας ἀλόγων δίκην ζώων, πλείω δὲ ὡς
5 ἔνι μάλιστα βοηθήματα τοῖς ἐπιοῦσιν ἐρανιστέον. Πλὴν οὐδαμῶς
τούτοις ἐνδιατριπτέον, ἀλλ' εἰς μόνον τὸ ἀπ' αὐτῶν χρήσιμον, ὡς
λαβόντας τοῦτο καὶ κτησαμένους, ἀπιέναι οἴκαδε δύνασθαι ἐπὶ
τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, πεῖσμα τῇ ψυχῇ βέβαιον τὴν ἐκ πάντων
ἀσφάλειαν πεπορισμένους.

<II¹suppl. 377 / V cap. Σ 9, 13>

10

II¹1907 / K cap. Σ 2, 20

Φίλωνος, ἐκ τοῦ α' τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

Ἡ εὐφυΐα, πλεονάζουσα τῇ ρύμῃ τῆς φορᾶς, πρὸς πολλὰ καὶ τῶν
ἀλυσιτελῶν εἴωθε χωρεῖν· ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις οὐκ ἐλάττω τὰ
οὐκ ἀναγκαῖα τῶν ἀναγκαίων ἐστί. Διὸ προσήκει τὸν ἔφορον καὶ
15 ψυχῆς ὑφηγητήν, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθόν, τὰ παραβλαστάνοντα
περικόπτειν.

9 II¹suppl. 377 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 8 II¹1906 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VI. Cap. XI. 89, 3 (ed. Stählin/
Früchtel/Treu, p. 476, 21–26); Holl, n° 252 **12 – 16** II¹1907 PHILO IUDAeus,
Quaestiones in Exodum, locus non repertus (ed. Petit, p. 301–302.25); Royse 175.36

2 – 8 II¹1906 K cap. Σ 2, 19 (248r[2]3–10); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E* **11 – 16**
II¹1907 K cap. Σ 2, 20 (248r[11]12–17); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E*; PG 86, 2092,
26–32

6 ἀπιέναι] *correxī (ed.)*, ἀπεῖναι K

II¹1908 / K cap. Σ 2, 21

Ἐκ τοῦ περὶ μέθης β'.

Τοῖς ἀσκηταῖς σοφίας ἀνάγκη πρότερον ἐντυχεῖν τῇ νεωτέρᾳ παιδείᾳ, ἵνα τῆς τελειοτέρας αὐθίς ἀπόνασθαι δυνηθῶσι. Παρ’ ὅ καὶ μέχρι νῦν οἱ καλοκάγαθίας ἐρασταὶ οὐ πρότερον ἐπὶ τὰς τῆς πρεσβυτέρας ἀφικνοῦνται θύρας φιλοσοφίας, πρὶν ἡ ταῖς νεωτέραις ἐντυχεῖν.

5

II¹1909 / K cap. Σ 2, 22

Ἐκ τοῦ περὶ Μωσέως βίου.

Ἀμήχανον τὰ μεγάλα πρὸ τῶν μικρῶν παιδευθῆναι.

10

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 17.16./17. (ed. Ihm, p. 403)

3 – 7 II¹1908 PHILO IUDAUS, *De ebrietate I*, 48–49 (ed. Wendland, p. 179, 11–15)
10 II¹1909 PHILO IUDAUS, *De vita Mosis*, I, 62 (ed. Cohn, p. 134, 12–13)

2 – 7 II¹1908 K cap. Σ 2, 21 (248r[mg]18–24); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E* **9 – 10**
II¹1909 K cap. Σ 2, 22 (248r[24]248v1–2); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E*

II¹1908 β'] *sic* K

4 ἀπόνασθαι] *correxī* (*ed.*), ἀπωνᾶσθαι K

Τίτλος γ' Περὶ συνηθείας ἀγαθῆς καὶ κακῆς.
δ' Περὶ συνηθείας.

*II² /
PML^b cap. Σ 6

ΙΙ¹1910 / K cap. Σ 3, 1

*II²2493 /
PML^b cap.
Σ 6, 8

Σοφία Σολομῶντος·

5 Ἐν χρόνῳ κρατυνθὲν τὸ ἀσεβὲς ἔθος ὡς νόμος ἐφυλάχθη.

ΙΙ¹1911 / K cap. Σ 3, 2

*II²2489 /
PML^b cap.
Σ 6, 4

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἄνθρωπος συνηθιζόμενος λόγοις ὄνειδισμοῦ
ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ οὐ μὴ παιδευθῇ.

8 – 9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 69.7./40.7. (ed. Ihm, p. 1012–1013)

5 ΙΙ¹1910 Sap. 14, 16¹ 8 – 9 ΙΙ¹1911 Sir. 23, 15^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 110)

1 **Titlos (a)** K (248v2) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 4 – 5 ΙΙ¹1910 K cap. Σ 3, 1 (248v[2]3–4); V cap. Σ 4, 1; *deest in H^I*; PG 96, 332, 32–33 7 – 9 ΙΙ¹1911 K cap. Σ 3, 2 (248v[4]5–6); V cap. Σ 4, 2; *deest in H^I*; PG 96, 332, 34–35

1 **Titlos (a)** κακῆς] πονηρᾶς K^{pin} 2 **Titlos (b)** δ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin}* (δ' secund. ser.), *praem.* τίτλος V^{W txt} συνηθείας] συμπαθείας V^{E txt} V^{O txt}, add. πονηρᾶς V^{W txt}

ΙΙ¹1910 (a) K (b) Σολομῶντος V ΙΙ¹1911 (a) K (b) Σιράχ V^W (c) s. a. V^EV^O

5 Ἐν] *om.* V^W κρατηθὲν V^O τὸ] *om.* V^W ὡς] *om.* V^W 8 συνειθιζόμενος K, -εθιζόμενος LXX λόγοις] λόγους K, *praem.* ἐν V^EV^O

II¹1912 / K cap. Σ 3, 3

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Πολλοὶ ἀρχαίω ἔθει κεκρατημένοι, τὸ μυσαρὸν τῶν γινομένων οὐ διακρίνουσιν.

*II²2500 /
PML^b cap.
Σ 6, 15

II¹1913 / K cap. Σ 3, 4

5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὴν μακαρίαν Ἰουλίτταν·

Ἐθους χωρισμὸς καὶ τοῖς ἀλόγοις ἐστὶ δυσφορώτατος· καί ποτε εἴδον ἐγὼ βοῦν ἐπὶ φάτνης δακρύοντα, τοῦ συννόμου αὐτοῦ καὶ ὄμοζυγος τελευτήσαντος. Καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀλόγων σφοδρῶς τῆς συνηθείας ἐστιν ἰδεῖν ἀντεχόμενα.

10

*II²2499 /
PML^b cap.
Σ 6, 14

II¹1914 / K cap. Σ 3, 5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν α' ψαλμόν·

Τὸ φιλοπόνως προσδιατρίβειν ταῖς ἀμαρτίαις ἔξιν τινὰ δυσκίνητον ταῖς ψυχαῖς ἐμποιεῖ. Παλαιωθὲν γάρ ἔθος ψυχῆς καὶ κακοῦ μελέτη χρόνῳ βεβαιωθεῖσα, δυσίατός ἐστιν ἢ καὶ ἀνίατος παντελῶς, εἰς φύσιν ὡς τὰ πολλὰ τοῦ ἔθους μεθισταμένου.

15

3 – 4 II¹1912 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in principium Proverbiorum*, 8 (PG 31, 401, 53–54) **7 – 10 II¹1913** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in martyrem Iulitam*, 4 (PG 31, 248, 20–24) **13 – 16 II¹1914** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in Psalmum I*, 6 (PG 29, 224, 40–45)

2 – 4 II¹1912 K cap. Σ 3, 3 (248v[6–7]8–9); V cap. Σ 4, 3; *deest in H¹*; PG 96, 332, 36–37 **6 – 10 II¹1913** K cap. Σ 3, 4 (248v[9–10]11–15); V cap. Σ 4, 4; *deest in H¹*; PG 96, 332, 38–42 **12 – 16 II¹1914** K cap. Σ 3, 5 (248v[mg]16–21); V cap. Σ 4, 5; *deest in H¹*; PG 96, 332, 43–47

II¹1912 (a) K (b) Βασιλείου V **II¹1913** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^WV^O (c) s. a. V^E
II¹1914 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^W (c) s. a. V^O

3 ἀρχαίων V^O ἔθη V^EV^O κρατούμενοι K 7 χωρισμοὺς V^O καὶ ποτε] καὶ γάρ ποτε K 7 – 8 ἵδον V^W, ἴδων K 8 δακρύσαντα V^W 8 – 9 ὄμοζύγου V^W 10 ἔστιν] ἔστιν V^EV^O, *om. K* ἰδεῖν] *om. V^EV^O* 13 πρὸς διατρίβειν V^EV^O, ἐνδιατρίβειν K 15 ἀνίατος] *post* παντελῶς *transpos.* V^EV^O 16 μεθισταμένου] μεταπίπτοντος K

ΙΙ¹1915 / K cap. Σ 3, 6

*ΙΙ²2498 /
PML^b cap.
Σ 6, 13

Ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Ἡ πρὸς τοὺς φαύλους τῶν λόγων συνήθεια ὁδός ἐστιν ἐπὶ τὰ πράγματα.

5

ΙΙ¹1916 / K cap. Σ 3, 7

Ἐκ τῶν κανονικῶν διατάξεων·

Ἐθος διὰ μακροῦ χρόνου βεβαιωθὲν φύσεως ἴσχὺν λαμβάνει.

ΙΙ¹1917 / K cap. Σ 3, 8

Ἐκ τῆς μα' ἐπιστολῆς·

10 Τὰ χρόνῳ κρατυνθέντα πάθη χρόνου δεῖται πρὸς τὴν διόρθωσιν.

ΙΙ¹1918 / K cap. Σ 3, 9

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ θεολογίας·

Χρόνῳ τὸ ἔθος βεβαιωθὲν ἐνομίσθη νόμος.

3 – 4 ΙΙ¹1915 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, IV, 3, 1–3 (ed. Naldini, p. 90) **7 ΙΙ¹1916** BASILIUS CAESARIENSIS, *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, VI, 1 (PG 31, 925, 24–25) **10 ΙΙ¹1917** BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, CLVI, 1, 18–19 (ed. Courtonne, II, p. 82) **13 ΙΙ¹1918** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De theologia II (Orat. 28)*, 14, 13–14 (ed. Gallay/Jourjon, p. 130)

2 – 4 ΙΙ¹1915 K cap. Σ 3, 6 (248v[21]22–23); V cap. Σ 4, 6; *deest in H¹*; PG 96, 333, 1–2 **6 – 7 ΙΙ¹1916** K cap. Σ 3, 7 (248v[23–24]249r1–2); V cap. Σ 4, 7; *deest in H¹*; PG 96, 333, 3–4 **9 – 10 ΙΙ¹1917** K cap. Σ 3, 8 (249r[2]3–4); V cap. Σ 4, 8; *deest in H¹*; PG 96, 333, 5–6 **12 – 13 ΙΙ¹1918** K cap. Σ 3, 9 (249r[4]5); V cap. Σ 4, 9; *deest in H¹*; PG 96, 333, 7

ΙΙ¹1915 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* V^EV^O **ΙΙ¹1916** (a) K (b) *s. a.* V **ΙΙ¹1917** (a) K (b) *s. a.* V **ΙΙ¹1918** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^W

3 ἀλόγων V^W **4** προστάγματα V^W **10** πάθει V^EV^O, ἥθη K χρόνου] *add.* καὶ K

II¹1919 / K cap. Σ 3, 10

Ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν καὶ τὸν πατέρα·

Κλέπτει τὴν αἴσθησιν τῶν ἀλγεινῶν ἡ συνήθεια.

II¹1920 / K cap. Σ 3, 11

Ἐκ τοῦ περὶ πνεύματος ἄγίου·

5

Οὐ ράστη τῶν ἐν ἔθει καὶ τῷ μακρῷ χρόνῳ τετιμημένων ἡ μετά-
θεσις.

II¹1921 / K cap. Σ 3, 12

Ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Πᾶν ἀπ' ἀρχῆς μὴ ἐνδοῦναι κακίᾳ ἢ προϊοῦσαν διαφυγεῖν ἢ καὶ 10
προβαίνουσαν ἀνακόψαι καὶ φανῆναι ταύτης ἀνώτερον, ὥσπερ
καὶ πέτραν ἐρεῖσαι καὶ κατασχεῖν ἢ φερομένην ἀνώσασθαι.

10 – 11 Πᾶν – ἀνώτερον] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 55.8./62.7. (ed. Ihm, p. 869–870)

3 II¹1919 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In seipsum et ad patrem* (*Orat.* 12), 5, 21–22 (ed. Calvet-Sebasti, p. 358) **6 – 7** II¹1920 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De Spiritu sancto* (*Orat.* 31), 25, 20–21 (ed. Gallay/Jourjon, p. 324) **10 – 12** II¹1921 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat.* 32), 28, 6–9 (ed. Moreschini, p. 146)

2 – 3 II¹1919 K cap. Σ 3, 10 (249r[5]6); *deest in V H^I* **5 – 7** II¹1920 K cap. Σ 3, 11 (249r[6]7–8); V cap. Σ 4, 10; *deest in H^I*; PG 96, 333, 8–9 **9 – 12** II¹1921 K cap. Σ 3, 12 (249r[8]9–12); *deest in V H^I*

II¹1920 (a) K (b) s. a. V

6 τῷ] τῶν K **11** προβαίνουσαν] *correxī* (ed.), προσβαίνουσαν K

II¹1922 / K cap. Σ 3, 13

Ἐκ τοῦ β' εἰρηνικοῦ.

Εἴ τις ἐν ἔξει τινὸς καλοῦ γένοιτο καὶ ἀπ' αὐτοῦ ποιωθεί<η>, τὸ μεταπεσεῖν ἐργαδέστερον ἥ γενέσθαι ἀπ' ἀρχῆς ἀγαθόν, ἐπειδὴ
5 χρόνῳ καὶ λόγῳ βεβαιωθὲν ἄπαν καλόν, φύσις καθίσταται.

II¹1923 / K cap. Σ 3, 14

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ περὶ μετανοίας·

Ἡ συνήθεια τῶν ἀμαρτημάτων ἐπὶ τὸ χεῖρον ἄγει τὴν ἐμπεσοῦσαν ψυχήν.

10

II¹1924 / K cap. Σ 3, 15

Τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου·

Ἡ τῆς ψυχῆς προθυμία, πολὺν χρόνον ἐμμείνασα, ἔξιν ἀπαθῆ εἰρ-

γάζετο ἐν αὐτῷ.

3 – 5 II¹1922 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace II* (*Orat. 23*), 1, 15–18 (ed. Mossey/Lafontaine, p. 280–282) 8 – 9 II¹1923 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De paenitentia*, locus non repertus, re vera (Ps.-)IOHANNES IV IEIUNATOR, *Sermo de paenitentia et continentia et virginitate* (PG 88, 1940, 36–37) 12 – 13 II¹1924 ATHANASIUS ALEXANDRINUS, *Vita Antonii*, 7, 19–21 (ed. Bartelink, p. 150)

2 – 5 II¹1922 K cap. Σ 3, 13 (249r[12]13–16); *deest in V H^I* 7 – 9 II¹1923 K cap. Σ 3, 14 (249r[17]18–19); V cap. Σ 4, 11; *deest in H^I*; PG 96, 333, 10–11 11 – 13 II¹1924 K cap. Σ 3, 15 (249r[19]20–21); *deest in V H^I*

II¹1923 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V Τοῦ *om.* V^W

3 ἔξει – καλοῦ] *post ἔξει circiter quinque litteras erasit K ποιωθείη] correxi* (ed.), ποιωθεῖ K 12 – 13 ἀπαθῆ εἰργάζετο] ἀγαθὴν ἐνειργάζετο ed. 13 αὐτῷ] (sc. τῷ Ἀντωνίῳ), αὐτῇ K a. c. ut videtur

II¹1925 / K cap. Σ 3, 16

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ιγ' ἐπιστολῆς·

Οἵς ἔάν τις τὴν διάνοιαν ἀσκηθῆ, ἐν τούτοις λανθάνουσαν τὴν προθυμίαν πρὸς τὴν συνήθειαν ἔχει.

II¹1926 / K cap. Σ 3, 17

5

Νείλου ἀσκητοῦ·

Δεινὸν ἡ συνήθεια κατασχεῖν πρὸς ἑαυτὴν καὶ μὴ συγχωρῆσαι πάλιν ἐπὶ τὴν πρώτην ἔξιν διαναστῆναι τῆς ἀρετῆς.¹⁵ Εἴς μὲν γὰρ ἀπὸ συνηθείας, ἀπὸ δὲ ἔξεως φύσις ἐγγίνεται· φύσιν δὲ μετακινῆσαι καὶ μεταβαλεῖν χαλεπόν.

10

<II¹suppl. 378 / V cap. Σ 4, 13>**II¹1927 / K cap. Σ 3, 18**

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης α'·

Αἱ πάντων ἀθρόαι πρὸς τάναντία μεταβολὰ σφαλερώταται, καὶ μάλιστα ὅταν μήκει χρόνου αἱ ὑποῦσαι στηριχθῶσι δυνάμεις.

15

11 II¹suppl. 378 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 4 II¹1925 ATHANASIUS ALEXANDRINUS, *Epistulae festales*, XIII, 3 (ed. Cureton, p. 29, 12–13; Campani, p. 386) **7 – 10 II¹1926** NILUS ASCETA (ANCYRANUS?), *Liber de monastica exercitatione*, 54 (PG 79, 785, 29–33) **14 – 15 II¹1927** PHILO IUDAeus, *De ebrietate II*, Fr. 10 (ed. Wendland, p. 24); Royse 174.2

2 – 4 II¹1925 K cap. Σ 3, 16 (249r[21]22–23); *deest in V H^I* **6 – 10 II¹1926** K cap. Σ 3, 17 (249r[24]249v1–5); V cap. Σ 4, 12; *deest in H^I*; PG 96, 333, 12–16 **13 – 15 II¹1927** K cap. Σ 3, 18 (249v[5–6]7–9); V^{EVO} cap. Σ 4, 15; V^W cap. Σ 4, 14; *deest in H^I*; PG 96, 333, 21–23

II¹1926 (a) K (b) Νείλου V νίλου V^{EVO} **II¹1927** (a) K α'] *sic* K (b) Φίλωνος V

¹⁵ χρόνω V^W

II¹1928 / K cap. Σ 3, 19

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἄπαντες ἄνθρωποι φύλακες τῶν ἴδιων ἐθῶν εἰσιν.

II¹1929 / K cap. Σ 3, 20

5 Ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ἰωσήφ·

Δεινὸν τὸ ἔθος ἔξομοιῶσαι καὶ βιάσασθαι πρὸς φύσιν.

II¹1930 / K cap. Σ 3, 21

Εἰρηναίου·

Οὐκ εὐχερὲς ὑπὸ πλάνης κατεχομένην μεταπεῖσαι ψυχήν.

3 II¹1928 PHILO IUDAUS, *Legatio ad Gaium*, 210 (ed. Reiter, p. 194, 23–24) **6**

II¹1929 PHILO IUDAUS, *De Iosepho*, 83 (ed. Cohn, p. 79, 2–3) **9** **II¹1930** IRENAEUS LUGDUNENSIS, *Adversus haereses*, III, 2, 35–36 (Fr. gr. 2) (ed. Rousseau/Doutreleau, p. 28)

2 – 3 II¹1928 K cap. Σ 3, 19 (249v[9–mg]10); *deest in V H^I* **5 – 6** II¹1929 K cap. Σ 3, 20 (249v[11]12–13); *deest in V H^I* **8 – 9** II¹1930 K cap. Σ 3, 21 (249v[13]14–15); V^EV^O cap. Σ 4, 14; V^W cap. Σ 4, 15; *deest in H^I*; PG 86, 2092, 34–35; PG 96, 333, 19–20

II¹1930 (a) K V^W (b) s. a. V^EV^O

3 ἐθῶν] *correxī* (ed.), ἐθνῶν K

Τίτλος δ' Περὶ σοφῶν καὶ συνετῶν ἀνδρῶν, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἔτοίμους εἶναι εἰς ὡφέλειαν παντὶ πάντοτε.

γ' Περὶ σοφῶν καὶ συνετῶν ἀνδρῶν, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἔτοίμους εἶναι εἰς ὡφέλειαν παντὶ πάντοτε.

ιη' Περὶ σοφῶν καὶ συνετῶν ἀνδρῶν, καὶ ὅτι χρὴ αὐτοὺς ἔτοίμους εἶναι εἰς ὡφέλειαν πάντων. 5

II¹1931 / K cap. Σ 4, 1

Τῶν Παροιμῶν·

Όρατικὸν ἄνδρα καὶ ὁξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
βασιλεῦσι δεῖ παραστῆναι.

10

II¹1932 / K cap. Σ 4, 2

Σοφία Σολομῶντος·

Ἄδόλως ἔμαθον, ἀφθόνως μεταδίδωμι,
τὸν πλοῦτον αὐτῆς οὐκ ἀποκρύπτομαι.

9 – 10 II¹1931 Prov. 22, 29^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 107)
Sap. 7, 13^{1–2}

13 – 14 II¹1932

1 – 2 **Titlos (a)** K (249v15–17) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 5 – 6
Titlos (c) PM^{pin} L^{b pin} E R; *deest in M^{txt} (lac.) L^{b txt}* 8 – 10 II¹1931 K cap. Σ 4, 1 (249v [17]18–19); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b E R 12 – 14 II¹1932 K cap. Σ 4, 2 (249v[19] 20–21); V cap. Σ 3, 1; P cap. Σ 18, 1; E cap. 220, 1; R cap. Σ 19, 1; *deest in H^I M^(lac.) L^b; PG 96, 332, 16–17**

1 – 2 **Titlos (a)** 2 ἔτοίμους – πάντοτε] ὡφελεῖν τοὺς πλησίον K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 γ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (γ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt} 4 παντὶ] om. V^{E pin} V^{O pin} 5 – 6 **Titlos (c)** 5 ιη'] τίτλος ιθ' R^{txt}, ιθ' R^{pin}, cκ' E 5 – 6 καὶ¹ – πάντων] om. M^{pin} 5 καὶ²] om. P^{txt} R*

II¹1932 (a) K R σοφίας R (b) Σολομῶντος V P E

14 τὸν] τὸ V^O

ΙΙ¹1933 / K cap. Σ 4, 3

Τῆς αὐτῆς·

Πλῆθος σοφῶν σωτηρία κόσμου.

ΙΙ¹1934 / K cap. Σ 4, 4

5 Τοῦ Σιράχ·

Κρείσσων ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν μωρίαν αὐτοῦ
ἢ ἄνθρωπος ἀποκρύπτων τὴν σοφίαν αὐτοῦ.

ΙΙ¹1935 / K cap. Σ 4, 5

Τοῦ αὐτοῦ·

10 Σοφία κεκρυμμένη καὶ θησαυρὸς ἀφανής,
τίς ὡφέλεια ἐν ἀμφοτέροις;

10 – 11 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 20.5./5. (ed. Ihm, p. 483)

3 ΙΙ¹1933 Sap. 6, 24¹ **6 – 7** ΙΙ¹1934 Sir. 20, 31^{1–2} vel 41, 15^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 103 vel p. 161) **10 – 11** ΙΙ¹1935 Sir. 20, 30^{1–2} vel 41, 14^{2–3} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 102–103 vel p. 161)

2 – 3 ΙΙ¹1933 K cap. Σ 4, 3 (249v[21]22); V cap. Σ 3, 2; P cap. Σ 18, 2; E cap. 220, 2; R cap. Σ 19, 2; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 332, 18 **5 – 7** ΙΙ¹1934 K cap. Σ 4, 4 (249v[22]23–24); V cap. Σ 3, 3; P cap. Σ 18, 3; E cap. 220, 3; R cap. Σ 19, 3; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 332, 19–21 **9 – 11** ΙΙ¹1935 K cap. Σ 4, 5 (249v[24]250r1–2); V cap. Σ 3, 4; P cap. Σ 18, 4; E cap. 220, 4; R cap. Σ 19, 4; *deest in H^I M^(lac.) L^b*; PG 96, 332, 22–23

ΙΙ¹1933 (a) K P (b) Τοῦ αὐτοῦ R (c) s. a. V E ΙΙ¹1934 (a) K V R Τοῦ] *om.* V (b) s. a. P E ΙΙ¹1935 (a) K R (b) Σιράχ P E (c) s. a. V

6 κρείσσον V P E

II¹1936 / K cap. Σ 4, 6

Ματθαίου εὐαγγελιστοῦ·

Δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

II¹1937 / K cap. Σ 4, 7

Ἐκ τῆς Πέτρου α' ἐπιστολῆς·

5

...ἔτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραότητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν.

II¹1938 / K cap. Σ 4, 8

Σχόλιον·

10

Ἀνάγνωθι τὸν Περὶ σοφίας παράλληλον.

11 Περὶ σοφίας] cf. III / par. 35[36] A

3 II¹1936 Matth. 10, 8 **6 – 8 II¹1937** I Petr. 3, 15–16 **11 II¹1938** Scholion

2 – 3 II¹1936 K cap. Σ 4, 6 (250r[2]3); V cap. Σ 3, 5; P cap. Σ 18, 5; E cap. 220, 5; *deest in H¹ M^(lac.) L^b R*; PG 96, 332, 24 **5 – 8 II¹1937** K cap. Σ 4, 7 (250r[3]4–7); V cap. Σ 3, 6; P cap. Σ 18, 6; R cap. Σ 19, 5; E cap. 220, 6; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 332, 25–27 **10 – 11 II¹1938** K cap. Σ 4, 8 (250r[7]7); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b E R*

II¹1936 (a) K (b) Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαίου P (c) Ματθαίου V^{EVO} (d) Εὐαγγελίου V^W E **II¹1937** (a) K P R ἐπιστολῆς] *om. P* (b) Ἐκ τῆς Πέτρου V^{EVO} (c) Ἀποστόλου Πέτρου E (d) Πέτρου V^W

3 δῶτε V^{EVO} **6** ἀεὶ] *om. V P E R* **7** φόβου] *add. καὶ V P* **7 – 8** συνείδησιν – ἀγαθήν] καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς E

II¹1939 / K cap. Σ 4, 9

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς κε' ἐπιστολῆς·

Κίνδυνος προδοσίας ἐν τῷ μὴ προχείρως ἀποδιδόναι τὰς περὶ θεοῦ ἀποκρίσεις τοῖς ἀγαπῶσι τὸν κύριον.

5

II¹1940 / K cap. Σ 4, 10

Τοῦ ἀγίου Μεθοδίου, ἐκ τῶν περὶ ἀγνείας συμποσίων·

Ἄποραθυμεῖν πρὸς τὸ τὰ συμφέροντα διηγήσασθαι οὐ θέμις, ὡς ἄνδρες, ἀναμφισβητήτως πεπιστευκότας τῇ πολυποικίλῳ τοῦ θεοῦ σοφίᾳ, πλουσίως ἔχούσῃ διδόναι καὶ διαφόρως τοῖς βουλομένοις.

10

II¹1941 / K cap. Σ 4, 11

Ἐκ τῶν αὐτῶν·

Ὑπαίτιος ὅτῳ μέτεστι χάριτος, ἐὰν τὰ καλὰ μὴ κοσμῇ λόγοις εὐχαριστηρίοις πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πυθομένων.

8 – 9 cf. Eph. 3, 10

3 – 4 II¹1939 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, VII, 9–10 (ed. Courtonne, I, p. 22)
7 – 9 II¹1940 METHODIUS OLYMPIUS, *Symposia de castimonia (Convivium decem virginum)*, Λογος ζ', I, 2–5 (ed. Musurillo, p. 178) **12 – 13** II¹1941 METHODIUS OLYMPIUS, *Symposia de castimonia (Convivium decem virginum)*, Λογος δ', I, 8–9 (ed. Musurillo, p. 128)

2 – 4 II¹1939 K cap. Σ 4, 9 (250r[8]9–11); V cap. Σ 3, 7; P cap. Σ 18, 7; E cap. 220, 7; R cap. Σ 19, 6; *deest in H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 332, 28–30* **6 – 9** II¹1940 K cap. Σ 4, 10 (250r[11–12]13–17); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b E R* **11 – 13** II¹1941 K cap. Σ 4, 11 (250r[17]18–20); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b E R*

II¹1939 (a) K P R Τοῦ ἀγίου] *om.* P κε'] κ' P (b) Βασιλείου V E

3 προσοδίας P, προσωδίας E a. c. man. rec. 12 ὅτῳ] *correxi* (ed.), οὗτως K a. c., οὕτως K^{P. c.} μέτεστι] *correxi* (ed.), μετέστη K κοσμῇ] *correxi* (ed.), κοσμοῖ K

II¹1942 / K cap. Σ 4, 12

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν.

...οὐ στέγοντες τὴν ὡδῖνα τῆς εὐσεβείας, οὐδὲ τὸ μόνοι σώζεσθαι σωτηρίαν νομίζοντες, εἰ μὴ καὶ ἄλλοις τὸ καλὸν ὑπερβλύσειεν. 5

4 – 5 II¹1942 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Supremum vale coram centum quinquaginta episcopis* (*Orat. 42*), 14, 18–20 (ed. Bernardi, p. 80)

2 – 5 II¹1942 K cap. Σ 4, 12 (250r[20]21–23); *deest in V H^l PM^(lac.) L^b E R*

Τίτλος ε' Περὶ τοῦ συμπεριφέρεσθαι καὶ σχηματίζεσθαι ἐπ'
ἀφελείᾳ ψυχῶν τοῖς ἄρχουσιν καὶ διδασκάλοις δι' οἰκονομίαν
πραγμάτων.

κγ' Περὶ τοῦ συμπεριφέρεσθαι.

5

<II¹suppl. 379 / V cap. Σ 23, 2>

ΙΙ¹1943 / K cap. Σ 5, 1

Τῶν Πράξεων.

Μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας
πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἐλληνος, ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις
10 καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. Τοῦτον ἡθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἔξελ-
θεῖν, καὶ ἔλαβε καὶ περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς
ὅντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἥδεισαν γὰρ πάντες τὸν πατέρα
αὐτοῦ ὅτι Ἐλλην ὑπῆρχεν.

ΙΙ¹1944 / K cap. Σ 5, 2

15 Ἐκ τῶν αὐτῶν.

Εἶπαν τῷ Παύλῳ οἱ ἀδελφοί· Τοῦτο ποίησον ὃ λέγομέν σοι. Εἰσὶν

1 – 3 Περὶ – πραγμάτων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπαὶ Ο 18 et X 10 5 ΙΙ¹suppl. 379
cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

8 – 13 ΙΙ¹1943 Act. 16, 1–3 16 ΙΙ¹1944 Εἶπαν – ἀδελφοῖ] cf. Act. 21, 20
16 – 1044, 4 Τοῦτο – νόμον] Ibid. 21, 23–24

1 – 3 Titlos (a) K (250r23–250v1) 4 Titlos (b) V^{EVO} A^{I pin}; deest in V^W H^IA^{I txt}
7 – 13 ΙΙ¹1943 K cap. Σ 5, 1 (250v[1]2–9); deest in V H^I 15 – 1044, 4 ΙΙ¹1944 K
cap. Σ 5, 2 (250v[9]10–16); deest in V H^I

1 – 3 Titlos (a) 1 συμφέρεσθαι K^{pin} καὶ σχηματίζεσθαι] om. K^{pin} 2 – 3 τοῖς –
πραγμάτων] om. K^{pin} 4 Titlos (b) κγ'] κβ' V^{E pin} V^{O pin} (κγ' exspectav.), propt.
mg. resect. non liquet in A^{I pin} (κγ' secund. ser.)

9 Λύστροις] *scripsi* (NT), λυστροῖς K^{a. c.}, λυστροῖς K^{p. c. in mg.} 10 Ἰκονίῳ] *scripsi*,
ἰκονίῳ K

ήμιν ἄνδρες τέσσαρες ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν εὐχήν. Τούτους παραλαβών, ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτούς, ἵνα ξυρίσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσι πάντες ὅτι ὡν κατίχηνται περὶ σοῦ, οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον.

II¹1945 / K cap. Σ 5, 3

5

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α'.

Ἐλεύθερος ὧν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω, τοῖς ὑπὸ νόμου ὡς ὑπὸ νόμου, μὴ ὧν αὐτὸς ὑπὸ νόμου, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμου κερδήσω, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὧν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ' ἐννομος Χριστῷ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους. Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

10

II¹1946 / K cap. Σ 5, 4

15

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῆς μζ' ἐπιστολῆς·

Οὐχ' ἡγεῖτο χρῆναι ἀκριβολογεῖσθαι περὶ τὰ ρήματα, ἀλλ' ἐστιν ὅπῃ καὶ συνδιδόναι τῷ ἥθει τοῦ ἐναγομένου, ὡς ἂν μὴ ἀντιτείνοι πρὸς τὰ καίρια.

7 – 13 II¹1945 I Cor. 9, 19–22 16 – 18 II¹1946 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, CCX, 5, 16–19 (ed. Courtonne, II, p. 195)

6 – 13 II¹1945 K cap. Σ 5, 3 (250v[mg]17–251r2); V^EV^O cap. Σ 23, 1; *deest in V^W H^I; PG 96, 368, 10–18* 15 – 18 II¹1946 K cap. Σ 5, 4 (251r[2]3–6); *deest in V^W H^I*

II¹1945 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους V^EV^O

2 δαπάνησον] *scripsi*, δαμπάνισον K 2 – 3 ξυρίσωνται] *sic* K, ξυρήσονται NT 8 πλείονας] πάντας V^EV^O 9 Ἰουδαίους] *praem.* τοὺς K 9 – 10 μὴ – νόμον¹] *om.* V^EV^O 11 θεοῦ] θεῶ V^O, *om.* V^E χριστοῦ K κερδάνω] *scripsi* (NT), κερδανῶ K, κερδήσω V^EV^O τοὺς] *om.* V^EV^O 12 ἀσθενοῦσιν V^O 13 πάντα] *praem.* τὰ V^EV^O 16 ἡγεῖτο] *correxii* (ed.), ἡγεῖται τὸ K 17 ἔθει *ed.*

II¹1947 / K cap. Σ 5, 5

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς "Ηρωνα τὸν φιλόσοφον·

- Πανταχοῦ τῷ καθ' ἑαυτὸν καὶ τὸ κοινὸν συλλαμβάνειν, ψυχῆς
 5 ἔστι τελειοτάτης καὶ φιλοσοφωτάτης· οὐδὲ γάρ ἑαυτῷ γεγενῆσθαι
 μόνον ἔκαστον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν, ὅσοι τῆς αὐτῆς μετέχουσι
 φύσεως, καὶ παρὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς γεγόνασιν.

II¹1948 / K cap. Σ 5, 6

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ περὶ παρθενίας σ' κεφαλαίου·

- 10 Ό τὸν δόλον διόλου διὰ τῶν βαρυτέρων πλέκων λόγον, ἐπαχθής τέ
 ἔστι τῷ ἀκούοντι, καὶ πολλάκις ἀναγκάζει μετασκιρτῆσαι, μὴ φέροντα τῶν λεγομένων τὸ βάρος. Ό δὲ ποικίλλων αὐτὸν καὶ
 πλέ<κ>ων ἀπὸ τῶν ῥάστων, τὸ τοῦ πράγματος κλέπτει βαρύ, καὶ
 διαναπαύσας τὸν ἀκροατήν, οὕτω καὶ προσάγετα<*ι*> μᾶλλον.

15

II¹1949 / K cap. Σ 5, 7

Τοῦ ἀγίου Εὐσταθίου Ἀντιοχείας, ἐκ τοῦ περὶ Ἐβραϊσμοῦ·

Κατὰ τινὰ νομοθετικὴν ἐπίνοιαν καὶ μεταχείρισιν εἰς πειθὼ τῶν

4 – 7 II¹1947 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Heronis philosophi* (*Orat. 25*), 4, 27–32 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 166) 10 – 14 II¹1948 JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De virginitate*, XXVII, 44–50 (ed. Musurillo, p. 180) 17 – 1046, 2 II¹1949 EUSTATHIUS ANTIOCHENUS, *De Hebraismo*, locus non repertus, fragm. 120 (ed. Declerck, p. 181–182)

2 – 7 II¹1947 K cap. Σ 5, 5 (251r[6]7–11); *deest in V H^I* 9 – 14 II¹1948 K cap. Σ 5, 6 (251r[12]13–19); *deest in V H^I* 16 – 1046, 2 II¹1949 K cap. Σ 5, 7 (251r[19]20–24); *deest in V H^I*; PG 86, 2092, 37–42

4 τῷ] *correxi* (ed.), τὸ K 5 οὐδὲ] *correxi* (ed.), οὐδὲν K 6 ὅσοι] *correxi* (ed.), ὅσοις K 7 γεγόνασιν] *correxi* (ed.), γεγονόσιν K 11 – 12 μὴ φέροντα] τὴν ψυχὴν μὴ φέρουσαν ed. 12 αὐτὸν] *correxi* (ed.), αὐτὸν K 13 πλέκων] *scripsi*, πλέων K (*signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre super -ων superscripto*), πλείσιαν ed. (*quae post ῥάστων hab. ἢ τῶν δυσκόλων τιθεὶς τὴν μίξιν*) 14 προσάγεται] *correxi* (ed.), προσάγετα K 17 μεταχείρησιν K^{a. c.} πειθὼ] *scripsi* (ed.), πειθὼ K

προσταττομένων ὑπ' αὐτῶν καὶ τοῦ πολιτικοῦ συμφέροντος ἔνεκα, τῷ ψεύδει χρῶνται ἐν φαρμάκων εἴδει οἱ νομοθέται, δῆλον.

II¹1950 / K cap. Σ 5, 8

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Ο γνωστικὸς ἀληθῆ τε ἄμα φρονεῖ καὶ ἀληθεύει, πλὴν εἰ μήποτε ἐν θεραπείας μέρει, καθάπερ ίατρὸς <πρὸς> νοσοῦντας, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν καμνόντων ψεύσεται ἢ ψεῦδος ἐρεῖ, κατὰ τοὺς σοφιστάς. Αὐτίκα γοῦν Τιμόθεον ὁ γενναῖος περιέτεμεν Ἀπόστολος, κεκραγώς καὶ γράφων περιτομὴν τὴν χειροποίητον μηδὲν ὠφελεῖν.

II¹1951 / K cap. Σ 5, 9

10

Φίλωνος, ἐκ τοῦ δ' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Οὐ πάντα ἀληθῆ λεκτέον ἅπασιν· ὅθεν καὶ νῦν ὁ ἀστεῖος ὄλον οἰκονομεῖ τὸ πρᾶγμα μεταθέσει καὶ ἀπαλλαγῇ τῶν ὀνομάτων.

II¹1952 / K cap. Σ 5, 10

<***>

15

Τὸ δὲ Πάντα ἀλήθευσον ἀφιλοσόφου καὶ ἴδιώτου παράγγελμα. Εἰ

8 Αὐτίκα – Ἀπόστολος] cf. Act. 16, 3 **9** Eph. 2, 11 μηδὲν ὠφελεῖν] cf. Rom. 2, 25
16 Gen. 20, 16

5 – 9 II¹1950 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VII. Cap. IX. 53, 2–3 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 39, 14–18); Holl, n° 267 **12 – 13** II¹1951 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Genesim*, IV. 67 (ed. Petit, p. 165) **16 – 1047, 6** II¹1952 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Genesim*, IV. 69 (ed. Petit, p. 165–166)

4 – 9 II¹1950 K cap. Σ 5, 8 (251r[24]251v1–7); *deest in V H¹* **11 – 13** II¹1951 K cap. Σ 5, 9 (251v[7–8]9–11); *deest in V H¹*; PG 86, 2092, 43–46 **15 – 1047, 6** II¹1952 K cap. Σ 5, 10 (251v11–20); *deest in V H¹*; PG 86, 2092, 46–54

II¹1952 s. d. K

2 φαρμάκων] *correx. Mai*, φαρμάκωι K **6** πρὸς] *supplevi* (*ed.*), *om.* K **8** Αὐτίκα] *correxi* (*ed.*), αὐτίγα K

μὲν γὰρ ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος εὐώδει, μηδὲν παραδεχόμενος ψεῦδος, εἰκὸς ἦν ἐπὶ παντὶ πρὸς πάντας ἀληθεύειν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπόκρισις ὡς ἐν θεάτρῳ δυναστεύει, καὶ τὸ ψεῦδος παραπέτασμα τῆς ἀληθείας ἐστί, τέχνης δεῖ τῷ σοφῷ πολυτρόπου, καθ' ἓν ὥφελήσει,
5 μιμούμενος τοὺς ὑποκριτάς, οἵ ἄλλα λέγοντες ἔτερα δρῶσιν, ὅπως διασώσωσιν οὓς δύνανται.

II¹1953 / K cap. Σ 5, 11

Ἐκ τοῦ ζ' τῶν αὐτῶν.

"Ωσπερ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ὁ ἀστεῖος, οὗτως καὶ τὴν ἀνδρ<ε>ίαν
10 καθαρῶς ἐπιτετηδευκώς, ἐάν που ταύτην ἐπισκιάζῃ χάριν καιρῶν, οἰκονομίᾳ χρῆται, μένων μὲν ἐν ὁμοίῳ καὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσε-
ως οὐκ ἀναχωρῶν, διὰ δὲ τῶν ἀβουλήτων συντυχίας ἐναλλάττων,
ώσπερ ἐν θεάτρῳ, μορφὴν ἐτέραν ὑπὲρ ὥφελείας τῶν ὄρώντων.
Ιατρὸς γὰρ τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων ὁ ἀστεῖος, ὃς ἔνεκα
15 τῶν καιρῶν φρονίμως ἐνεργεῖ τὰ ἀφροσύνης, καὶ σωφρόνως τὰ ἀ-
κολασίας, καὶ τὰ δειλίας ἀνδρείως, καὶ δικαίως τὰ ἀδικίας. Καὶ
γὰρ ἐρεῖ ποτε τὰ ψευδῆ, οὐ ψευδόμενος, καὶ ὑβρίσει, μὴ ὃν ὑβρι-
στής.

II¹1954 / K cap. Σ 5, 12

20 <***>

Λεγέτω καὶ ὁ στρατηγὸς ἢ τὰ πολεμοποιοῦντα, εἰρήνην πραγμα-

9 – 18 II¹1953 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Genesim*, IV. 204 (ed. Petit, p. 206–207) **21 – 1048, 4** II¹1954 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Genesim*, IV. 206b (ed. Petit, p. 208)

8 – 18 II¹1953 K cap. Σ 5, 11 (251v[20]21–252r9); *deest in V H^l*; PG 86, 2092, 55 – 2093, 10 **20 – 1048, 4** II¹1954 K cap. Σ 5, 12 (252r9–15); *deest in V H^l*; PG 86, 2093, 10–16

II¹1954 s. d. K

4 δεῖ] δὲ K^a. c. 9 ἀνδρείαν] *scrips. Petit*, ἀνδρίαν K 10 καθαρῶς] *correx. Mai*, καθαρῶι K 12 συντυχίας] συντυχίῶν *coniec. Petit* 14 ὃς] *scrips. Mai*, ὡς K 16 τὰ¹] *scrips. Petit*, τὰς K τὰ²] *scrips. Petit*, τὰς K

τευόμενος, ἥ τὰ εἰρήνης, πολεμεῖν διανοούμενος. Ύποδυέσθω καὶ ὁ βασιλεὺς ἴδιωτον σχῆμα, εἴ μὴ δύναιτο ἐτέρως τὸ συμφέρον τῇ τε ἀρχῇ καὶ τοῖς ὑπηκόοις λαβεῖν· καὶ ὁ δεσπότης δούλου, εἴνεκα τοῦ μηδὲν ἀγνοήσαι τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν δρωμένων.

II¹1955 / K cap. Σ 5, 13

5

Ἐκ τοῦ περὶ τῶν γιγάντων.

Ἐπειδὴ καὶ ἀναγώγοις καὶ ἄφροσιν οἰκέταις φοβερὸς δεσπότης ὠφέλιμος· τὰς γὰρ ἐπαναστάσεις αὐτοῦ δεδιότες, ἀκοντες φόβῳ νο<ν>θετοῦνται. Μανθανέτωσαν πάντες οὗτοι τὰ οἰκονομικῶν ψεύδη, δι’ ᾧν ὡφεληθήσονται· καὶ γὰρ τοῖς τὰ σώματα κάμνουσιν ἐπισφαλῶς οἱ νομιμώτατοι τῶν ιατρῶν τάληθῇ λέγειν οὐκ ἀνέχονται.

10

II¹1956 / K cap. Σ 5, 14

Ἐκ τοῦ δ' τῆς νόμων ιερῶν ἀλληγορίας.

Προσήκει τὸν πολιτικὸν μὴ ἀπλῶς ὄμιλεῖν, ἀλλ' ἔχειν διττὸν λόγον, τὸν μὲν ἀληθείας καὶ τοῦ συμφέροντος, τὸν δὲ δόξης καὶ τοῦ ἡδέος. Ἀνάγκη γὰρ τῷ πολιτικῷ μὴ δσα φρονεῖ συμφέροντα καὶ ἡγεῖται, λέγειν ἀντικρυς, ἀλλ' ἔνια ἀποκρύπτεσθαι, διὰ τὸ πολλάκις τὸν ἀκροατήν, ἀλλοτρίως διακείμενον πρὸς τὸ ἀκολάκευτον καὶ εὐθύ, τοῦ ἀληθοῦς ἀφηνιάζειν, ὡς μηδὲν ἔτι τῶν εἰς ἐπανόρθωσιν προ<σ>τεσθαι, ἀεὶ δέ γε τοῖς σοφοῖς ἐοικέναι τῶν ιατρῶν, οἵ καίειν τε καὶ τέμνειν ἥ κενοῦν μέλλοντες, ἥ τί τῶν οὐχ' ἡδέων μέν, λυσιτελῶν δὲ τοῖς κάμνουσι ποιεῖν, οὐ προλέγουσι τὰς θερα-

15

20

7 – 12 II¹1955 PHILO IUDAUS, *Quod deus sit immutabilis*, 64–65 (ed. Wendland, p. 71, 2–7) 15 – 1049, 5 II¹1956 PHILO IUDAUS, *Legum allegoriae*, IV, locus non repertus; Harris 8.2; Royse 177.73

6 – 12 II¹1955 K cap. Σ 5, 13 (252r[15]16–22); *deest in V H¹* 14 – 1049, 5 II¹1956 K cap. Σ 5, 14 (252r[23]24–252v17); *deest in V H¹*; PG 86, 2093, 17–34

7 ἀναγώγοις] *scripsi* (ed.), ἀναγωγοῖς K 8 δεδιότες] *scripsi* (ed.), δεδειότες K 9 νουθετοῦνται] *scripsi* (ed.), νοθετοῦνται K οἰκονομικῶν] *scripsi*, οἰκονομικῶς K, *deest in ed.* 17 φρονεῖ] *scripsi*, φρονεῖν K 19 ἀκολάκευτον] *scrips*. Harris, ἀκολάστευτον K 21 προσīεσθαι] *scrips*. Mai, προīεσθαι K

πείας, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ πυνθανομένων ἀρνοῦνται, εἴτ' ἔξαίφνης,
οὐδὲν ἐλπισάντων τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ τάναντία προσδοκησάν-
των, τὴν θεραπείαν μάλα εὐτόνως ἐπιφέρουσι τῷ ψεύσασθαι, με-
τὰ τοῦ συμφέροντος κρεῖττον ἀληθείας ἀλυσιτελοῦς τὸ ψεῦδος ὕ-
5 πολαμβάνοντες.

3 τῷ] *scripsi*, τὸ K 4 τὸ ψεῦδος] *tacite delev. Mai et Harris*

Τίτλος ζ' Περὶ σωφρονισμοῦ, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς σωφρονίζεσθαι.

ζ' Περὶ σωφρονισμοῦ, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς διὰ τῶν ἀλλοτρίων κακῶν σωφρονίζεσθαι.

κα' Περὶ σωφρονισμοῦ, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς διὰ τῶν ἀλλοτρίων 5 κακῶν σωφρονίζεσθαι.

II¹1957 / K cap. Σ 6, 1

Τοῦ Δευτερονομίου·

Ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβήθησονται, καὶ οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν. 10

II¹1958 / K cap. Σ 6, 2

Τῶν Παροιμιῶν·

Λοιμοῦ μαστιγούμένου ἄφρων πανουργότερος ἔσται.

1 – 2 ὅτι – σωφρονίζεσθαι] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 11

9 – 11 II¹1957 Deut. 19, 19–20 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 134) 14 II¹1958
Prov. 19, 25¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 96)

1 – 2 **Titlos (a)** K (252v17–19) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{1 pin}; *deest in H¹A^{1 txt}* 5 – 6
Titlos (c) PM^{pin} L^{b pin} E R; *deest in M^{txt} (lac.) L^{b txt}* 8 – 11 II¹1957 K cap. Σ 6, 1 (252v [19]20–23); V cap. Σ 7, 1; P cap. Σ 21, 1; E cap. 223, 1; *deest in H¹ M^(lac.) L^b R*; PG 96, 337, 30–31 13 – 14 II¹1958 K cap. Σ 6, 2 (252v[23]24); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R* E

1 – 2 **Titlos (a)** 1 χρὴ ἡμᾶς] *post* συμφοραῖς *transpos.* K^{txt} 2 συμφοραῖς] *post* σωφρονίζεσθαι *transpos.* K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 ζ'] ζ' V^{E pin} V^{O pin} (*ζ' exspectav.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^{1 pin}* (*ζ' secund. ser.*), *praem. τίτλος* V^{W txt} 5 – 6
Titlos (c) 5 κα'] σκύ' E, τίτλος κ' R^{txt}, κ' R^{pin} 5 – 6 καὶ – σωφρονίζεσθαι] *om.* M^{pin}

II¹1957 Τοῦ] *om.* V P E

9 αὐτῶν] *add.* ἵνα V^W p. c. in mg. man. rec. 10 – 11 καὶ – ὑμῖν] *om.* V P E

II¹1959 / K cap. Σ 6, 3

Τῶν αὐτῶν·

Ζημιούμενου ἀκολάστου, πανουργότερος γίνεται ὁ κακός.

II¹1960 / K cap. Σ 6, 4

5 Τῶν αὐτῶν·

Πανούργος ἵδων πονηρὸν τιμωρούμενον, κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται.

II¹1961 / K cap. Σ 6, 5

Τῶν αὐτῶν·

10 Οἱ δίκαιοι, καταπιπτόντων ἀσεβῶν, ἔμφοβοι γίνονται.

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 61.3./68.3. (ed. Ihm, p. 918) **10**
similiter ap. Bas. Caes., *Epistulae*, XXII, 3, 33–34 (ed. Courtonne, I, p. 57)

3 II¹1959 Prov. 21, 11¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 101) **6 – 7 II¹1960** Prov. 22, 3¹
(Wahl, *Proverbien-Text*, p. 104) **10 II¹1961** Prov. 29, 16² (Wahl, *Proverbien-Text*,
p. 141)

2 – 3 II¹1959 K cap. Σ 6, 3 (252v[25]253r1–2); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E* **5 – 7**
II¹1960 K cap. Σ 6, 4 (253r[2]3–4); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E* **9 – 10 II¹1961** K
cap. Σ 6, 5 (253v[4]5–6); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R E*

10 Οἱ – γίνονται] Ἀσεβῶν κατὰπιπτόντων (*sic*). οἱ δίκαιοι ἔμφοβοι γίνονται
Kⁱⁿ mg. man. rec.

II¹1962 / K cap. Σ 6, 6

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ τῆς χαλάζης·

Νουθετεῖσθαι δεῖ τῇ τῶν πλησίων πληγῇ, καὶ διὰ τῶν ἀλλοτρίων
κακῶν τὰ οἰκεῖα εὗ τίθεσθαι.

II¹1963 / K cap. Σ 6, 7

5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου·

Ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις συμφοραῖς τὰ οἰκεῖα εὗ τίθεσθαι χρή.

II¹1964 / K cap. Σ 6, 8

<Σχόλιον>

Ἐστιν εἰς τὸν ε' τίτλον τοῦ Α στοιχείου.

10

10 cf. II¹227 / K cap. A 5, 11

3 – 4 II¹1962 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De grandine, in patrem tacentem (Orat. 16)*, 19 (PG 35, 961, 23–25) **7 II¹1963** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basilii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi (Orat. 43)*, 63, 29 (ed. Bernardi, p. 264) **10 II¹1964 Scholion**

2 – 4 II¹1962 K cap. Σ 6, 6 (253r[6]7–9); V cap. Σ 7, 2; P cap. Σ 21, 2; E cap. 223, 2; R cap. Σ 20, 1; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 337, 32–33 **6 – 7 II¹1963** K cap. Σ 6, 7 (253r[9]10–11); V cap. Σ 7, 3; P cap. Σ 21, 3; E cap. 223, 3; *deest in H¹ M^(lac.) L^b R*; PG 96, 337, 34–35 **9 – 10 II¹1964** K cap. Σ 6, 8 (253r11); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R E*

II¹1962 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον P R ἐκ τοῦ] *om. P* βασιλείου P (c) Θεολόγου V^W E (d) *s. a. V^{EV^O}* **II¹1963** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W P (c) *s. a. V^{EV^O}* E **II¹1964** Σχόλιον] *supplevi, om. K*

3 πλησίων] πλησίον (-σι R) V^W p. c R E, ἀλλοτρίων K 7 τίθεσθαι χρή] τίθεσθε E

II¹1965 / K cap. Σ 6, 9

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς πένητας λόγου·

Βελτίων ἔσῃ, σωφρονιζόμενος τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς.

II¹1966 / K cap. Σ 6, 10

5 Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ κατα<στάσεως> ἀρχόντων·

Καὶ τοῖς ἑτέρων πάθεσιν ἄνθρωποι διδάσκονται σωφρονεῖν.

II¹1967 / K cap. Σ 6, 11

Ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·

Χρήσιμον ἐν ταῖς ἑτέρων ἀτυχίαις σωφρονίζεσθαι.

3 cf. Ioh. Chrys., *Sermones in Genesim*, IX, 1 (PG 54, 621, 8–9)

3 II¹1965 JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In pauperes*, locus non repertus; Haidacher 186.55 6 II¹1966 PHILO IUDAeus, *De specialibus legibus*, IV, 223 (ed. Cohn, p. 261, 16 – 262, 1); de titulo vide IBID., IV, 1 (p. 243, 1) 9 II¹1967 PHILO IUDAeus, *In Flaccum*, 154 (ed. Reiter, p. 148, 18)

2 – 3 II¹1965 K cap. Σ 6, 9 (253r[12]13–14); V cap. Σ 7, 4; P cap. Σ 21, 4; E cap. 223, 4; R cap. Σ 20, 2; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 337, 36–37 5 – 6 II¹1966 K cap. Σ 6, 10 (253r[14]15–16); V cap. Σ 7, 5; P cap. Σ 21, 5; E cap. 223, 5; R cap. Σ 20, 3; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; *deest in PG 96* 8 – 9 II¹1967 K cap. Σ 6, 11 (253r[16]17–18); V cap. Σ 7, 6; P cap. Σ 21, 6; E cap. 223, 6; R cap. Σ 20, 4; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 337, 38–39

II¹1965 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^W P E R Τοῦ] om. V^W E (c) s. a. V^EV^O
II¹1966 (a) K καταστάσεως] *correxi* (ed.), κατὰ K (b) s. a. V^EV^O E (c) s. d. V^W P R
II¹1967 (a) K (b) Φίλωνος V^W P E R φιλωνος P (c) s. a. V^E (d) s. d. V^O

3 Βελτίων] βέλτιον V ἔσῃ] ἔσω V^EV^O 6 Καὶ] om. E, add. γὰρ R ἑτέρων – σωφρονεῖν] om. V^O (*qui verba Καὶ τοῖς loco sequenti adiunxit*) 9 Χρήσιμον – ταῖς] om. V^O (*qui reliqua verba loco praecedenti adiunxit*) ἐν] τὸ V^E, om. V^W P R E ἑτέρων] ἀλλοτρίαις K ἀτυχίαις] συμφοραῖς K

II¹1968 / K cap. Σ 6, 12

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Ἡ κόλασις νουθετεῖ καὶ σωφρονίζει πολλάκις μὲν καὶ τοὺς ἀμαρτάνοντας, εἰ δὲ μή, πάντως γοῦν τοὺς πλησιάζοντας. Αἱ γὰρ ἔτερων τιμωρίαι βελτιοῦσι τοὺς πολλούς, φόβῳ τοῦ μὴ παραπλήσια παθεῖν. 5

3 – 6 II¹1968 PHILO IUDAeus, *Legatio ad Gaium*, 7 (ed. Reiter, p. 156, 22–24)

2 – 6 II¹1968 K cap. Σ 6, 12 (253r[18]19–23); V cap. Σ 7, 7; P cap. Σ 21, 7; E cap. 223, 7; R cap. Σ 20, 5; *deest in H^I M^(lac.) L^b; PG 96, 337, 40–43*

II¹1968 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ R (c) *s. a.* V P E

3 σωφρονίζει καὶ νουθετεῖ K 4 – 6 Αἱ – παθεῖν] *om.* E

Τίτλος ζ' Περὶ σκανδάλων, ὅτι χρὴ φεύγειν τὰ σκάνδαλα.

*^{II²}/
PML^b cap. Σ 7

ι' Περὶ σκανδάλων, ὅτι χρὴ φεύγειν τὰ σκάνδαλα.

ΙΙ¹1969 / K cap. Σ 7, 1

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ μθ'.

- 5 Τὸ στόμα σου ἐπλεόνασε κακίαν,
καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε δολιότητας.
Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις,
καὶ κατὰ τοῦ νιοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον.

ΙΙ¹1970 / K cap. Σ 7, 2

10 Ἐν ψαλμῷ ρμ'.

Φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος, ἵς συνεστήσαντό μοι,
καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.

1 Περὶ – σκάνδαλα] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Π 13

5 – 8 ΙΙ¹1969 Ps. 49, 19¹–20² 11 – 12 ΙΙ¹1970 Ps. 140, 9¹–2

1 Titlos (a) K (253r23–24) 2 Titlos (b) V A^{I pin}; deest in H^IA^{I txt} 4 – 8 ΙΙ¹1969 K cap. Σ 7, 1 (253r[24]253v1–4); V cap. Σ 10, 1; deest in H^I; PG 96, 344, 24 10 – 12 ΙΙ¹1970 K cap. Σ 7, 2 (253v[4]5–7); V cap. Σ 10, 2; deest in H^I; PG 96, 344, 25–26

1 Titlos (a) Τίτλος] om. K^{pin} ὅτι] praem. καὶ K^{pin} φεύγειν] praem. ἥμᾶς K^{pin} 2 Titlos (b) ι'] θ' V^{E pin} V^{O pin} (ι' exspectav.), propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (ι' secund. ser.) ὅτι] praem. καὶ V^{E pin} V^{W pin} V^{W txt s.l.} V^{O pin}

ΙΙ¹1969 (a) K (b) Δαυΐδ V ΙΙ¹1970 (a) K (b) s. a. V

5 στόμα σου] στόμα μου V^O 6 καὶ – δολιότητας] om. V^EV^O 7 – 8 Καθήμενος – σκάνδαλον] om. V^W 7 – 8 κατὰ – σκάνδαλον] καὶ τὰ λοιπά V^EV^O 12 καὶ – ἀνομίαν] om. V^EV^O

*II²2510 /
PML^b cap.
Σ 7, 4

II¹1971 / K cap. Σ 7, 3

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ <ροζ'>.

Εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνος λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; Ἀπὸ τῶν υἱῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Λέγει ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἰνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν, βάλε ἀμφίβληστρον, καὶ τὸν ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθῦν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβών, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σου.

*II²2511 /
PML^b cap.
Σ 7, 5

II¹1972 / K cap. Σ 7, 4

5

Τοῦ αὐτοῦ, ἐν κεφαλαίῳ ροθ'.

Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι’ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν χωλὸν ἢ κυλλὸν ἢ δύο χειρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον· καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

15

3 – 9 II¹1971 Matth. 17, 25–27 **12 – 19 II¹1972** Matth. 18, 7–9

2 – 9 II¹1971 K cap. Σ 7, 3 (253v[7]8–17); *deest in V H^I* **11 – 19 II¹1972** K cap. Σ 7, 4 (253v[17]18–254r1); *V cap. Σ 10, 3; deest in H^I; PG 96, 344, 27–37*

II¹1971 ροζ'] supplevi, om. K **II¹1972 (a) K** **(b) Ματθαίου V^{EVO}** **(c) Εὐαγγελίου V^W**

6 Ἄρα γε] *scripsi*, ἄρα γε K **12** τῶν] *om. V^W* γάρ] γάρ ἐστιν K *V^W* **13** τὰ σκάνδαλα K **14** Εἰ] ἢ *V^{EVO}* σκανδαλίζῃ σε *V^{EVO} p. c.* **14 – 15** βάλε] βάλε *V^W* **15 – 18** καλόν – σοῦ] *om. K* **15 – 16** κυλὸν *V^W a. c.*, κοιλὸν *V^{EVO}* **16** δύο²] *om. V^W* **17 – 19** καὶ¹ – πυρός] *om. V^W* **17** σκανδαλίζει σε] *scripsi (NT)*, σκανδαλίζῃ σε *V^{EVO}* **18** καλόν σοι] καλὸν γάρ σοι K *V^W* μονόφθαλμον – ζωὴν] εἰς τὴν ζωὴν μετὰ ἐνὸς ὀφθαλμοῦ K

II¹1973 / K cap. Σ 7, 5

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ ροζ'.

Εἶπεν δὲ κύριος πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἄνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα, οὐαὶ δὲ δὶ οὐ ἔρχεται· λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος
5 δύνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.

II¹1974 / K cap. Σ 7, 6

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α'.

Βλέπετε μήπως ἡ ἔξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀ-
10 σθενέσιν.

II¹1975 / K cap. Σ 7, 7

*II²2514 /
PML^b cap.
Σ 7, 8

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

3 – 6 II¹1973 Luc. 17, 1–2 **9 – 10 II¹1974** I Cor. 8, 9 **13 – 14 II¹1975** I Cor. 8, 13

2 – 6 II¹1973 K cap. Σ 7, 5 (254r[1]2–6); V cap. Σ 10, 4; *deest in H^l; PG 96, 344, 38–43* **8 – 10 II¹1974** K cap. Σ 7, 6 (254r[mg]7–8); V cap. Σ 10, 5; *deest in H^l; PG 96, 344, 44–45* **12 – 14 II¹1975** K cap. Σ 7, 7 (254r[8]9–11); V cap. Σ 10, 6; *deest in H^l; PG 96, 344, 45–47*

II¹1973 (a) K ροζ'] *scripsi*, ροζ' *cod.* (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) *s. a.* V^{EVO} **II¹1974** (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους V^{EVO} (c) Ἀποστόλου V^W **II¹1975** (a) K (b) *s. a.* V^W (c) *s. d.* V^{EVO}

3 πρὸς – μαθητάς] *om.* K 3 – 4 εἰσελθεὶν (*sic*) V^O 4 ἔρχεται] *add.* καὶ τὸ γεγενημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμα ἐστί (= Ioh. 3, 6) V^W in mg. man. rec. εἰ] ἢ K V^W 9 – 10 ἀσθενέσιν] ἀσθενοῦσιν V^{EVO} 13 σκανδαλίζῃ V^W κρέας K

*II²2513 /
PML^b cap.
Σ 7, 7

II¹1976 / K cap. Σ 7, 8

Ἐκ τῆς αὐτῆς.

Ἄπρόσκοποι γίνεσθε Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, καθὼς κάγω πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἔμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κάγω Χριστοῦ.

*II²2515 /
PML^b cap.
Σ 7, 9

II¹1977 / K cap. Σ 7, 9

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ.

Καλὸν μήτε ἀμαρτάνοντα, μήτε ὑπονοούμενον τιθέναι πρόσκομμα τοῖς πολλοῖς εἰς σκάνδαλον, εἴπερ καὶ τοῖς ἔνα τῶν μικρῶν σκανδαλίσασιν ἵσμεν ὅπως ἀπαραίτητος καὶ βαρυτάτη παρὰ τοῦ ἀψευδοῦς ἡ τιμωρία.

II¹1978 / K cap. Σ 7, 10

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν περὶ ἱερωσύνης.

Τότε μόνον ἀπαλλαττόμεθα τῆς ἐπὶ τοῖς σκανδάλοις τιμωρίας.

9 – 10 τιθέναι – σκάνδαλον] Rom. 14, 13 **10 – 11** ἔνα – σκανδαλίσασιν] Matth. 18, 6

3 – 6 II¹1976 I Cor. 10, 32 – 11, 1 **9 – 12** II¹1977 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (Orat. 2), 2, 7–11 (ed. Bernardi, p. 88) **15 – 1059, 5** II¹1978 JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *re vera Contra eos qui subintroductas habent virgines*, 3, 24–31 (ed. Dumortier, p. 53)

2 – 6 II¹1976 K cap. Σ 7, 8 (254r[11]12–16); V^EV^O cap. Σ 10, 7; *deest in* V^W H^I; PG 96, 344, 48–52 **8 – 12** II¹1977 K cap. Σ 7, 9 (254r[16–17]18–22); V^EV^O cap. Σ 10, 8; V^W cap. Σ 10, 7; *deest in* H^I; PG 96, 345, 1–5 **14 – 1059, 5** II¹1978 K cap. Σ 7, 10 (254r[22–23]24–254v7); *deest in* V H^I

II¹1976 (a) K (b) s. a. V^EV^O II¹1977 (a) K (b) Θεολόγου V^W (c) s. a. V^EV^O

3 Ἰουδαίοις] Ἰουδαίοις τε Κ V^W **5** συμφέρον – ἵνα] *om.* V^O **6** ἐγώ Κ V^W **9** τιθέναι] *add.* σκάνδαλον ἢ V^EV^O **10** εἰς σκάνδαλον] ἢ σκάνδαλον V^W, *om.* V^EV^O **11** παρὰ] *add.* τὸ V^O **12** ἥ] *om.* V^O **15** μόνον ἀπαλλαττόμεθα] *correxī* (ed.), μᾶλλον ἀπατώμεθα Κ τῆς] *correxī* (ed.), τοῖς Κ

κειμένης, ὅταν ἐκ τοῦ σκανδάλου κέρδος ἔτερον τίκτηται, τῆς
 ἀπὸ τοῦ σκανδάλου βλάβης μεῖζον· ἔως δ' ἂν τοῦτο μὴ ᾖ, ἀλλ' ἐν
 μόνον συμβαίνῃ, τὸ σκανδαλίζεσθαι ἔτέρους, ἂν τε εὐλόγως ἂν τε
 ἀλόγως, τὸ αἷμα αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὴν ἡμετέραν καὶ ἐκ τῶν
 5 χειρῶν τῶν ἡμετέρων ὁ θεὸς ἐκζητεῖ.

4 τὸ – ἡμετέραν] cf. Matth. 27, 25 4 – 5 καὶ – ἐκζητεῖ] Ez. 3, 18

1 κειμένης] *correxi* (*ed.*), κειμένοις K τίκτηται] *scripsi* (*ed.*), τίκτεται K 5 ἐκζη-
 τεῖ] *scripsi* (*ed.*), ἐκζητῇ K

*^{II²}/_{PML^b cap. Σ 5} **Τίτλος η'** Περὶ σαρκικῶν ἀνθρώπων.
ια' Περὶ σαρκικῶν ἀνθρώπων.

*^{II²2473}/_{PML^b cap. Σ 5, 1}

ΙΙ¹1979 / K cap. Σ 8, 1

Τῆς Γενέσεως.

Εἶπεν κύριος ὁ θεός· Οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀν- 5
 θρώποις τούτοις, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας, ἔσονται δὲ αἱ ἡμέ-
 ραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη.

ΙΙ¹1980 / K cap. Σ 8, 2

Ίωάννου, ἐν κεφαλαίῳ κδ'.

Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἔστιν.

10

10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 56.1./63.1. (ed. Ihm, p. 877–878)

5 – 7 ΙΙ¹1979 Gen. 6, 3 10 ΙΙ¹1980 Ioh. 3, 6

1 **Titlos (a)** K (254v7–8) 2 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt (lac.)* 4 – 7 ΙΙ¹1979
 K cap. Σ 8, 1 (254v[8]9–10); V cap. Σ 11, 1; *deest in H^I*; PG 96, 345, 7–10 9 – 10
ΙΙ¹1980 K cap. Σ 8, 2 (254v[11]12); V cap. Σ 11, 2; *deest in H^I*; PG 96, 345, 11

1 **Titlos (a)** Τίτλος] *om. K^{pin}* 2 **Titlos (b)** ια'] i' V^E pin V^O pin (*ια' exspectav.*),
propτ. mg. resect. non liquet in A^Ipin (*ια' secund. ser.*), *praem. τίτλος* V^W txt

ΙΙ¹1979 (a) K Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως cod. (b) Γενέσεως V ΙΙ¹1980 (a) K (b)
 Ίωάννου V

6 – 7 ἔσονται – ἔτη] *om. K* 7 ἑκατὸν εἴκοσι] *ρκ' V^W* 10 γεγενημένον V^WV^O
 τῆς σαρκὸς] *add.* καὶ τὸ γεγενημένον ἐκ τοῦ πνεῦματος πνεῦμα ἔστι (= Ioh. 3, 6)
 V^W in mg. man. rec.

II¹1981 / K cap. Σ 8, 3

Τοῦ αὐτοῦ, ἐν κεφαλαίῳ κθ'.

Ο ὁν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ.

II¹1982 / K cap. Σ 8, 4

5 Πρὸς Γαλάτας·

Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα οὖν ἀλλήλοις ἀντίκεινται.

II¹1983 / K cap. Σ 8, 5

*II²2481 /
PML^b cap.
Σ 5, 9

10 Καὶ μετ' ὀλίγα·

Φανερά ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἄτινά ἐστι πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἢ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοι-
15 αῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

<II¹suppl. 380 / V cap. Σ 11, 6>

16 II¹suppl. 380 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹1981 Ioh. 3, 31 **6 – 8 II¹1982** Gal. 5, 16–17 **11 – 15 II¹1983** Gal. 5, 19–21

2 – 3 II¹1981 K cap. Σ 8, 3 (254v[12–13]14–15); V cap. Σ 11, 3; *deest in H^I*; PG 96, 345, 12–13 **5 – 8 II¹1982** K cap. Σ 8, 4 (254v[15]16–19); V cap. Σ 11, 4; *deest in H^I*; PG 96, 345, 14–16 **10 – 15 II¹1983** K cap. Σ 8, 5 (254v[19]19–255r2); V cap. Σ 11, 5; *deest in H^I*; PG 96, 345, 16–23

II¹1981 (a) K (b) s. a. V **II¹1982** (a) V^{EVO} (b) Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς K (c) Τοῦ Ἀποστόλου V^W **II¹1983** (a) K (b) s. d. V

8 ταῦτα – ἀντίκεινται] *om. V^{EVO}* **11** Φανερά – σαρκός] *om. V^{EVO}* **12 – 15** θυμοί – κληρονομήσουσιν] καὶ τὰ ἔξῆς V^W **13** φθόνοι] *om. V^{EVO}* **14** καθὼς] *om. V^{EVO}* καὶ] γὰρ K

*II²2478 /
PML^b cap.
Σ 5, 6

II¹1984 / K cap. Σ 8, 6

Ἐκ τῆς πρὸς Ἀρμαίους ἐπιστολῆς.

Οἱ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἵ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη, διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ' ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· οἵ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

*II²2483 /
PML^b cap.
Σ 5, 11

II¹1985 / K cap. Σ 8, 7

Τοῦ θεοφόρου ἀγίου Ἰγνατίου, ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς.

10

Οἱ σαρκικοὶ τὰ πνευματικὰ πράσσειν οὐ δύνανται, οὔτε οἱ πνευματικοὶ τὰ σαρκικά.

II¹1986 / K cap. Σ 8, 8

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ πρὸς Ἀμφιλόχιον.

Οἱ σαρκικὸς ἄνθρωπος, ἀγύμναστον ἔχων πρὸς θεωρίαν τὸν νοῦν, μᾶλλον δὲ ὥσπερ ἐν βορβόρῳ, τῷ φρονήματι τῆς σαρκὸς κατορθωρυγμένον φέρων, ἀδύνατός ἐστιν πρὸς τὸ πνευματικὸν φῶς τῆς ἀληθείας ἀναβλέψαι.

15

3 – 8 II¹1984 Rom. 8, 5–8 11 – 12 II¹1985 IGNATIUS ANTIOCHENUS, *Epistula ad Ephesios*, 8, 2 (ed. Fischer, p. 148, 6–7) 15 – 18 II¹1986 BASILIIUS CAESARIENSIS, *Ad Amphilochium (De Spiritu sancto)*, XXII, 53, 20–24 (ed. Pruche, p. 440–442)

2 – 8 II¹1984 K cap. Σ 8, 6 (255r[2]3–9); V cap. Σ 11, 7; *deest in H¹*; PG 96, 345, 27–32 10 – 12 II¹1985 K cap. Σ 8, 7 (255r[9]10–11); V cap. Σ 11, 8; *deest in H¹*; PG 96, 345, 33–34 14 – 18 II¹1986 K cap. Σ 8, 8 (255r[11]12–16); V cap. Σ 11, 9; *deest in H¹*; PG 96, 345, 35–39

II¹1984 (a) K (b) s. a. V II¹1985 (a) K (b) Ἰγνατίου V II¹1986 (a) K (b) Βασιλείου V

5 – 8 διότι – δύνανται] *om. V^W* 6 τῷ] τὸ V^{EVO} 7 οὐδὲ – δύνανται] *om. V^{EVO}*
ἐν] *om. K* 16 – 17 κατορυγμένον K 17 φέρον V^{EVO}

II¹1987 / K cap. Σ 8, 9

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὸν α' ψαλμόν·

Ἄμαθεῖς ἄνθρωποι καὶ φιλόκοσμοι, ἀγνοοῦντες τοῦ ἀγαθοῦ τὴν φύσιν, μακαρίζουσι τὰ μηδενὸς ἄξια, πλοῦτον, ὑγείαν, περιφάνει-
5 αν βίου, ὡν οὐδέν ἔστιν ἀγαθὸν τῇ ἑαυτοῦ φύσει, οὐ μόνον κα-
θότι ῥαδίαν τὴν πρὸς τὰ ἐναντία περιτροπὴν ἔχει, ἀλλ' ὅτι μὴ δὲ
ἀγαθοὺς δύναται τοὺς κεκτημένους ἀποτελεῖν. Τίς γὰρ δίκαιος
διὰ χρήματα; Τίς σώφρων δι' ὑγείαν; Τούναντίον μὲν οὖν καὶ ὑπη-
10 ρεσία πολλάκις πρὸς ἀμαρτίαν τοῖς κακῶς χρωμένοις τούτων ἔ-
καστον γίνεται.

II¹1988 / K cap. Σ 8, 10

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ·

Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανὸν τῶν ἐρριμμένων τῇ ἀμαρτίᾳ; Τίς
περικείμενος ἔτι τὸν κάτω ζόφον καὶ τῆς σαρκὸς τὴν παχύτητα,
15 ὅλῳ νοῦ καθαρῷ ἐποπτεύσει νοῦν ὅλον, καὶ μιγήσεται τοῖς ἐστῶσι
καὶ ἀοράτοις ἐν τοῖς οὐχ' ἐστῶσι καὶ ὄρωμένοις; Μόλις γὰρ ἂν τις
ἐνταῦθα τῶν σφόδρα κεκαθαρμένων εἴδωλον τοῦ καλοῦ θεωρή-
σειεν, ὕσπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐν τοῖς ὅδασιν.

3 – 10 II¹1987 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in Psalmum I*, 3 (PG 29, 216, 30–40) **13 – 18** II¹1988 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica (Orat. 2)*, 74, 4–10 (ed. Bernardi, p. 186)

2 – 10 II¹1987 K cap. Σ 8, 9 (255r[16]17–255v2); V cap. Σ 11, 10; *deest in H¹; PG 96, 345, 40–49* **12 – 18** II¹1988 K cap. Σ 8, 10 (255v[2–3]4–11); V cap. Σ 11, 11; *deest in H¹; PG 96, 345, 50 – 348, 4*

II¹1987 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) s. a. V^{EVO} II¹1988 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Toῦ] *om. V^W*

4 ἄξια] *add. oīov V^W in mg. man. rec.* πλοῦτον] *add. καὶ V^{EVO}* 6 τὰναντία K περιστροφὴν K 7 ἀποτελέσαι K 7 – 10 Τίς – γίνεται] *om. V^W* 8 σώφρων (*sic*) V^{EVO} 14 ἔτι] ἐπὶ V 15 ὅλῳ νοῖ] – ē e corr. V^W, ὅλωνοεῖ V^{EVO} 16 ἀοράτοις – καὶ²] *om. V^W* οὐχ' ἐστῶσι] *scripsi*, οὐκ ἐστῶσιν V^O, οὐκεστῶσι V^E, ἐστῶσι K, ἀστάτοις ed. γάρ ἂν τις] γάρ τις V 18 oī] *om. K*

<II¹suppl. 381–383 / V cap. Σ 11, 12V^W; 12–13>II¹1989 / K cap. Σ 8, 11

Φίλωνος, ἐκ τοῦ ζ' καὶ η' τῆς νόμων Ἱερῶν ἀλληγορίας·

Ἐν ἥ μὲν ψυχῇ τὸ ἔκτὸς αἰσθητὸν ὡς μέγιστον ἀγαθὸν τετίμηται,
ἐν ταύτῃ λόγος ἀστεῖος οὐχ' εύρισκεται· ἥ δὲ ἐμπεριπατεῖ ὁ θεός, 5
τὸ ἔκτὸς αἰσθητὸν ἀγαθὸν οὐχ' ὑπείληπται.

II¹1990 / K cap. Σ 8, 12

Ἐκ τοῦ περὶ μέθης β'·

Τοῦ φιλοπαθοῦς ἴδιον, λαμπρὰ τὰ γενητὰ καὶ φθαρτὰ ἡγεῖσθαι,
διὰ τὸ νυκτὶ καὶ σκότῳ κεχρῆσθαι βαθεῖ πρὸς τὴν τῶν ἀφθάρτων 10
ἐπιστήμην.

1 II¹suppl. 381–383 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) 5 Deut. 23, 15

4 – 6 II¹1989 PHILO IUDAUS, *Legum allegoriae*, VII et VIII (*Quod deterius potiori insidiari soleat*), 4 (ed. Cohn, p. 259, 4–6) 9 – 11 II¹1990 PHILO IUDAUS, *De ebrietate I*, 209 (ed. Wendland, p. 210, 18–20)

3 – 6 II¹1989 K cap. Σ 8, 11 (255v[11–12]13–16); *deest in V H¹*; PG 86, 2093, 36–41
8 – 11 II¹1990 K cap. Σ 8, 12 (255v[16]17–19); *deest in V H¹*

II¹1990 β'] *sic K*

4 ψυχῇ] *scripsi* (ed.), ψυχῇ K ἀγαθὸν] *scripsi* (ed.), ἀγαθῶν K 5 ᾧ] *correxi* (ed.), εἰ K 9 Τοῦ] *correxi* (ed.), τὸ K

Τίτλος θ' Περὶ συγγενῶν, ὅτι χρὴ ἀντιλαμβάνεσθαι αὐτῶν.

*II²/
PML^b cap. Σ 1

ΙΙ¹1991 / K cap. Σ 9, 1

Ἄπὸ τοῦ Λευϊτικοῦ·

- Ἐὰν πένηται ὁ ἀδελφός σου ὁ μετὰ σοῦ καὶ ἀποδώσεται ἀπὸ κα-
5 τασχέσεως αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ ὁ ἀγχιστεύων ὁ ἐγγίζων αὐτῷ, καὶ λυ-
τρώσεται τὴν πρᾶσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

ΙΙ¹1992 / K cap. Σ 9, 2

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

- Ἐὰν εὐπορηθῇ ἡ χεὶρ τοῦ προσηλύτου ἢ τοῦ παροίκου τοῦ παρὰ
10 σοί, καὶ ἀπορηθεὶς ὁ ἀδελφός σου πραθῇ τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ
παροίκῳ τῷ παρὰ σοί, μετὰ τὸ πραθῆναι αὐτόν, λύτρωσις ἔσται
αὐτοῦ· εἰς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν, ἀδελφὸς πα-
τρὸς ἢ νιὸς ἀδελφοῦ πατρὸς λυτρώσεται αὐτόν, ἢ ἀπὸ τῶν οἰ-
κείων τῶν σαρκῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν.

15

ΙΙ¹1993 / K cap. Σ 9, 3

*II²2431 /
PML^b cap.
Σ 1, 1

Ἡσαῖου προφήτου·

Ἄπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ' ὑπερόψῃ.

4 – 6 ΙΙ¹1991 Lev. 25, 25 9 – 14 ΙΙ¹1992 Lev. 25, 47–49 17 ΙΙ¹1993 Is. 58, 7
(Wahl, *Prophetenxitate*, p. 451–452)

1 Titlos K (255v20–21) 3 – 6 ΙΙ¹1991 K cap. Σ 9, 1 (255v[21]22–256r1) 8 – 14
ΙΙ¹1992 K cap. Σ 9, 2 (256r[1]2–9) 16 – 17 ΙΙ¹1993 K cap. Σ 9, 3 (256r[9]10)

1 Titlos Τίτλος] *om.* K^{pin}

9 εὐπορηθῇ] εὕρῃ LXX (*sed cf.* Lev. 25, 26)

II¹1994 / K cap. Σ 9, 4

Τοῦ Σιράχ·

Αἰσχύνεσθε ἀπὸ ἀποστροφῆς προσώπου συγγενοῦς.

II¹1995 / K cap. Σ 9, 5

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν.

5

Κακὸς δ' ἀκούων αἰσχύνον, μὴ δυσγενής.

Γένος γάρ εἰσιν οἱ πάλαι σεσηπότες.

Γένους προάρχειν κρεῖσσον ἢ λύειν γένος,

Ως καλὸν εἶναι ἢ καλῶν πεφυκέναι.

II¹1996 / K cap. Σ 9, 6

10

Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων.

Φίλων καὶ συγγενῶν ἔργον ἐπελαφρίζειν τὰ πταίσματα.

6 – 9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 56.8./63.8. (ed. Ihm, p. 880)

3 II¹1994 Αἰσχύνεσθε] Sir. 41, 17¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 161–162) ἀπὸ – συγγενοῦς] Ibid. 41, 21¹ (Wahl, p. 162) **6 – 9 II¹1995** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 141–144 (PG 37, 938, 8–11) **12 II¹1996** PHILO IUDAeus, re vera *De providentia II* (ed. Aucher, p. 54 [arm. et lat.]; Colson, frg. 2, 4, p. 460)

2 – 3 II¹1994 K cap. Σ 9, 4 (256r[mg]11) **5 – 9 II¹1995** K cap. Σ 9, 5 (256r[12]13–16) **11 – 12 II¹1996** K cap. Σ 9, 6 (256r[16]17–18); PG 86, 2093, 43–45

II¹1995 τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων K

6 Κακὸς] *scripsi* (ed.), κακῶς K **7** Γένος] *scripsi*, γένους K **9** καλῶν] *scripsi* (ed.), καλὸν K

Τίτλος ι' Περὶ σπάνης καὶ ἀφορίας χρηστῶν ἀνδρῶν.

*II² /
T cap. A 14

ιβ' Περὶ σπάνης καὶ ἀφορίας χρηστῶν ἀνδρῶν.

κ' Περὶ ἀφορίας χρηστῶν ἀνδρῶν, ὅτι ἐπικίνδυνος τῷ βίῳ.

ΙΙ¹1997 / K cap. Σ 10, 1

*II²⁵⁷ /
T cap. A 14, 3

- 5 Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ ια'.

Σῶσόν με, κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὄσιος,
ὅτι ὡλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν νίῶν τῶν ἀνθρώπων.

ΙΙ¹1998 / K cap. Σ 10, 2

*II²⁵⁸ /
T cap. A 14, 4

Ἐν ψαλμῷ ιγ'.

- 10 Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,
τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι συνιῶν ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.

1 ἀφορίας – ἀνδρῶν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Α 14

6 – 7 ΙΙ¹1997 Ps. 11, 2^{1–2} **10 – 1068, 2 ΙΙ¹1998** Ps. 13, 2^{1–3²} vel Ps. 52, 3^{1–4²}

1 **Titlos (a)** K (256r18) 2 **Titlos (b)** V A¹pin; *deest in H¹A¹txt* 3 **Titlos (c)** PML^b (*cf. *II² / T cap. A 14 titlos*) 5 – 7 **ΙΙ¹1997** K cap. Σ 10, 1 (256r[mg]19); V cap. Σ 12, 1; PML^b cap. A 20, 1; *deest in H¹; PG 96, 348, 21–22* **9 – 1068, 2 ΙΙ¹1998** K cap. Σ 10, 2 (256r[19]20–23); V cap. Σ 12, 2; PL^b cap. A 20, 2–3; M cap. A 20, 2; *deest in H¹; PG 96, 348, 23–25*

1 **Titlos (a)** Τίτλος] *om. K^{pin}* 2 **Titlos (b)** ιβ'] ια' V^E pin VO pin (*ιβ' exspectav.*, *praem. τίτλος V^W txt σπάνης*] σπαṇι (sic, ut videtur) A¹pin 3 **Titlos (c)** ὅτι – βίῳ] *om. M^{pin} ἐπικίνδυνος*] add. ἔστι L^bpin

ΙΙ¹1997 (a) K P (b) Ἐν ψαλμῷ ια' M (c) Ἐκ τοῦ ἐνδεκάτου ψαλμοῦ τοῦ Δαυΐδ L^b (d) Δαυΐδ V **ΙΙ¹1998** (a) K (b) Ἐκ τοῦ ιγ' ψαλμοῦ / Ψαλμοῦ νβ' L^b (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) Ψαλμοῦ ιγ' / Ψαλμοῦ νβ' P (*cf. infra, app. crit. text.*) (d) Ψαμλὸς νβ' M (e) Τοῦ αὐτοῦ V^W (f) s. a. V^EVO

6 ὄσιος] ὁ ὄσιος K, ὄσιως (sic) P 7 ὅτι – ἀνθρώπων] *om. K V^W ὀλιγώθησαν V^E, ολιγώθησαν V^O, ὀλιγῶθησαν P, ολιγωθεισαν M αἱ – ἀνθρώπων] *om. V^EV^O* **10 – 11** Κύριος – θεόν] *om. M* **10** ἀνθρώπων] *hic caesura in PL^b* **11** τοῦ – θεόν] *om. PL^b συνιῶν K V^Ea. c.* τὸν] *om. V^O**

Πάντες ἔξεκλιναν, ἄμα ἡχρειώθησαν,
οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἔως ἐνός.

<II¹suppl. 384 / V cap. Σ 12, 3>

*II²259 /
T cap. A 14, 5

II¹1999 / K cap. Σ 10, 3

Μιχαίου.

5

Οἴμμοι ψυχή, ὅτι ἀπόλωλεν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατορθῶν
ἐν ἀνθρώποις οὐχ' ὑπάρχει.

II¹2000 / K cap. Σ 10, 4

Ἡσαῖου προφήτου.

Οὐκ ἦν ὁ ἔξαιρούμενος ἄρπαγμα, οὐκ ἦν ὁ λέγων· Ἀπόδος.

10

3 II¹suppl. 384 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

6 – 7 II¹1999 Mich. 7, 1–2 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 207–209) **10** II¹2000 Is. 42, 22 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 393)

5 – 7 II¹1999 K cap. Σ 10, 3 (256r[23]24–256v1); V cap. Σ 12, 4; PL^b cap. A 20, 5; M cap. A 20, 4; *deest in H^I; PG 96, 348, 28–29* **9 – 10** II¹2000 K cap. Σ 10, 4 (256v [1]2–3); *deest in V H^I PML^b*

II¹1999 (a) V^EV^O PML^b μηχαίου V^O, *add.* προφήτου P (b) Ὦσηὲ (ώσιὲ cod.) προφήτου K (c) s. a. V^W

1 – 2 Πάντες – ἐνός] *om.* V^EV^O **1** Πάντες – ἡχρειώθησαν] *post* ἐνὸς *transpos.* PML^b, *om.* V^W **2** χρηστότητα] ἀγαθὸν (-ον M) V^W PM **6** οἴμμοι P, οῦμοι V L^b ψυχή] *om.* V PML^b ἀπώλολεν V^EV^O, ἀπωλωλεν (*sic*) M κατορθῶν] ὁ (ο M) κατορθῶν PML^b, ὁ κατορθῶν V **7** οὐχ' ὑπάρχει] οὐκ ἔστιν V^EV^O

II¹2001 / K cap. Σ 10, 5

*II²262 /
T cap. A 14, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐξήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὁρθῶς καὶ ἔστωτα ὁλοσχερῶς πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς <ὅρ>γῆς, τοῦ μὴ εἰς
5 τέλος ἔξαλεῖψαι αὐτήν, καὶ οὐχ' εὗρον.

II¹2002 / K cap. Σ 10, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου καὶ μνησθεὶς ἀντιλαβέσθαι σου.

10

II¹2003 / K cap. Σ 10, 7

Τοῦ αὐτοῦ.

<Ε>ἶδεν κύριος, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ· κατενόησε, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιληψόμενος.

3 – 5 II¹2001 Is., re vera Ez. 22, 30 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 648) 8 – 9 II¹2002
Is. 64, 7 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 466) 12 – 13 II¹2003 Is. 59, 16 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 458)

2 – 5 II¹2001 K cap. Σ 10, 5 (256v[3]4–7); *deest in V H¹ PML^b* 7 – 9 II¹2002 K
cap. Σ 10, 6 (256v[7]8–9); *deest in V H¹ PML^b* 11 – 13 II¹2003 K cap. Σ 10, 7
(256v[9]10–11); *deest in V H¹ PML^b*

4 ὡργῆς] *correxī* (*LXX*), γῆς K 12 Εἶδεν] *scripsi*, ἴδεν K

II¹2004 / K cap. Σ 10, 8

Ίερεμίου προφήτου·

Οὐκ ἔστι σοφία ἐν Θαιμάν, ἀπώλετο βουλὴ ἐκ συνετῶν, ὥχετο σοφία αὐτῶν, ἡπατήθη ὁ τόπος αὐτῶν.

*II²66 /
T cap. A 14, 12

II¹2005 / K cap. Σ 10, 9

5

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν Ἐπῶν·

...ἐσθλῶν

Πλεῖστον, ὅσον κακίους προφερέστεροί εἰσιν ἀριθμῷ.

*II²68 /
T cap. A 14, 14

II¹2006 / K cap. Σ 10, 10

10

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ μέθης β'.

Ἐσταλμένον καὶ σπάνιον τὸ ἀγαθόν.

3 – 4 II¹2004 Ier. 29, 8–9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 557) **7 – 8 II¹2005** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,1 (*In laudem virginitatis*), 468–469 (PG 37, 557, 11–12) **11 II¹2006** PHILO IUDAeus, *De ebrietate* I, 26 (ed. Wendland, p. 175, 4–5)

2 – 4 II¹2004 K cap. Σ 10, 8 (256v[11]12–14); V cap. Σ 12, 5; PL^b cap. A 20, 6; M cap. A 20, 5; *deest in H^l*; PG 96, 348, 30–31 **6 – 8 II¹2005** K cap. Σ 10, 9 (256v[14] 15–16); *deest in V H^l* PML^b **10 – 11 II¹2006** K cap. Σ 10, 10 (256v[16]17); V cap. Σ 12, 6; PL^b cap. A 20, 7; M cap. A 20, 6; *deest in H^l*; PG 96, 348, 32

II¹2004 (a) K P ἵηρεμίου P (b) Ίερεμίου V^EV^O ML^b ἵηρεμίου (*sic*) M (c) s. a. V^W
II¹2006 (a) K β'] *sic* K (b) Φίλωνος PML^b φιλωνος M (c) s. a. V^EV^O (d) s. d. V^W

3 ἐν] ἐκ L^b a. c. ut videtur Θαιμάν] *sic* K (*signo quo solebant scribae ad textum in mg. referre super -αι- superscripto*) L^b, θεμάν V^EV^O PM, θεμᾶν V^W **8** ἀριθμῷ] *correxī* (ed.), ἀριθμῶν K **11** Ἐσταλμένον] μενον V^W

II¹2007 / K cap. Σ 10, 11

Σχόλιον.

Ἀνάγνωθι εἰς τὸν Περὶ κακίας παράλληλον, τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου.

3 Περὶ κακίας] cf. III / par. 1[4] B; cf. etiam II¹ / K^{pin} Σχόλιον K 1

3 – 4 II¹2007 *Scholion*

2 – 4 II¹2007 K cap. Σ 10, 11 (256v[17]17–18); *deest in V H¹ PML^b*

Τίτλος ια' Περὶ <τῶν> συχναζόντων ἐν ἀλλοτρίοις οἴκοις.

κ' Περὶ τῶν συχναζόντων ἐν ἀλλοτρίοις οἴκοις.

II¹2008 / K cap. Σ 11, 1

Παροιμιῶν.

Πίθος τετριμένος ἔστιν ἀλλότριος οἶκος.

5

II¹2009 / K cap. Σ 11, 2

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ποὺς μωροῦ ταχὺς εἰς οἰκίαν,
ἄνθρωπος δὲ πολύπειρος αἰσχυνθήσεται ἀπὸ προσώπου.

II¹2010 / K cap. Σ 11, 3

10

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλθης ἀτυχῶν.

5 II¹2008 Prov. 23, 27¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 111) 8 – 9 II¹2009 Sir. 21, 22^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 104) 12 II¹2010 Sir., re vera Prov. 27, 10² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 132)

1 **Titlos (a)** K (256v19) 2 **Titlos (b)** V^EV^O A^Ipin; *deest in V^W H^IA^Itxt* 4 – 5
II¹2008 K cap. Σ 11, 1 (256v[mg]20); V^EV^O cap. Σ 20, 1; *deest in V^W H^I*; PG 96, 364, 30 7 – 9 II¹2009 K cap. Σ 11, 2 (256v[20]21–22); V^EV^O cap. Σ 20, 2; *deest in V^W H^I*; PG 96, 364, 31–32 11 – 12 II¹2010 K cap. Σ 11, 3 (256v[22]23); *deest in V^W H^I*

1 **Titlos (a)** Τίτλος] *om. K^{pin} τῶν] supplevi e K^{pin}, om. K^{txt}* 2 **Titlos (b)** κ'] ιθ' V^E pin V^O pin (κ' *exspectav.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (κ' *secund. ser.*) ἐν] τοῖς A^Ipin

II¹2008 (a) K (b) Σιράχ V^E (c) s. a. V^O II¹2009 (a) K (b) s. a. V^EV^O

5 πᾶθος K ἔστιν] *om. V^O*

Τίτλος ιβ' Περὶ συνεδρίου, ὅτι οὐ δεῖ ἐν συνεδρίῳ, ἀκροάσεως γινομένης, διαλέγεσθαι.

ιγ' Περὶ συνεδρίου, ὅτι οὐ χρὴ ἐν συνεδρίῳ, ἀκροάσεως γινομένης, διαλέγεσθαι.

II¹2011 / K cap. Σ 12, 1

Τῶν Παροιμιῶν.

Ἐκβαλε λοιμὸν ἐκ συνεδρίου, καὶ συνεξελεύσεται αὐτῷ νεῖκος· ὅταν γὰρ καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ, πάντας ἀτιμάζει.

II¹2012 / K cap. Σ 12, 2

10 Τῶν αὐτῶν·

Ὑπερτίθενται λογισμοὺς οἱ μὴ τιμῶντες συνέδρια,
ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μένει βουλή.
Οὐ μὴ ὑπακούσῃ ὁ κακὸς αὐτῇ,
οὐδὲ οὐ μὴ εἴπῃ καίριόν τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ.

7 – 8 II¹2011 Prov. 22, 10^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 105)
Prov. 15, 22^{1–23²} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 77)

11 – 14 II¹2012

1 – 2 Titlos (a) K (256v24–257r1) **3 – 4 Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* **6 – 8**
II¹2011 K cap. Σ 12, 1 (257r[1]2–4); V cap. Σ 13, 1; *deest in H^I*; PG 96, 348, 35–37
10 – 14 II¹2012 K cap. Σ 12, 2 (257r[4]5–8); V^{EVO} cap. Σ 13, 2; V^W cap. Σ 13, 2–3;
deest in H^I; PG 96, 348, 38–41

1 – 2 Titlos (a) 1 Τίτλος] *om. K^{pin}* οὐ δεῖ] χρὴ K^{pin} **3 – 4 Titlos (b)** 3 ιγ'] ιβ'
V^Epin V^Opin (ιγ' *expectav.*), *propt. mg. resect. non liquet in A^Ipin* (ιγ' *secund. ser.*),
praem. τίτλος V^Wtxt ὅτι] *praem. καὶ V^W* **3 – 4** γενομένης V^Etxt V^Otxt A^Ipin

II¹2011 Τῶν] *om. V* II¹2012 (a) K (b) s. a. V^{EVO} (c) s. a. / s. a. V^W (*cf. infra, app. crit. text.*)

7 συνεισελεύσεται V^W νεῖκος] -εῖ- *e corr. V^W*, νίκος V^{EVO} 8 καθήση V^{EVO},
κάθηται V^W ἀτιμάζῃ K 11 συνέδρια] *hic caesura in V^W* 12 καρδίαι K
βουλῆ V^{EVO} 13 Οὐ] *praem. καὶ K* ὑπακούσει K 14 καὶ] ἢ K

II¹2013 / K cap. Σ 12, 3

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἐτέρου λέγοντος, μὴ πολλὰ ἀδολέσχει.

II¹2014 / K cap. Σ 12, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

5

Οπου ἀκρόαμα, μὴ ἐκχέης λαλιάν.

II¹2015 / K cap. Σ 12, 5

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῆς ξ' ἐπιστολῆς·

Σιωπῶμεν τῷ λόγῳ, τὸ λαλεῖν ἂ χρὴ διδασκόμενοι.

9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 20.9./9. (ed. Ihm, p. 484)

3 II¹2013 Sir. 35, 9² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 142) **6** II¹2014 Sir. 35, 4¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 141–142) **9** II¹2015 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, CVIII (ed. Gallay, II, p. 5)

2 – 3 II¹2013 K cap. Σ 12, 3 (257r[8]9); V^EV^O cap. Σ 13, 3; V^W cap. Σ 13, 4; *deest in H^I; PG 96, 348, 42* **5 – 6** II¹2014 K cap. Σ 12, 4 (257r[9]10); V^EV^O cap. Σ 13, 4; V^W cap. Σ 13, 5; *deest in H^I; PG 96, 348, 42–43* **8 – 9** II¹2015 K cap. Σ 12, 5 (257v[10] 11–12); *deest in V H^I*

II¹2013 (a) K (b) Σιράχ V^EV^O (c) s. a. V^W II¹2014 (a) K (b) s. a. V

3 ἀδολέσχη V^EV^O **6** ἀκρόασμα K ἐκχέης] ἐκχέεις V^EV^O **9** ἄ] *correxī (ed.)*, ἄν K

Τίτλος ιγ' Περὶ τῶν συμβαινόντων ἡμῖν ἐκ ταύτομάτου ἢ κατὰ ἄκριτον τινὰ λόγον, ὃ φασὶν οἱ Ἑλληνες ἀπὸ τύχης.

ιδ' Περὶ τῶν συμβαινόντων καὶ ἐμπιπτόντων ἐκ παραλόγου.

κδ' Περὶ τῶν συμβαινόντων καὶ ἐμπιπτόντων ἐκ παραλόγου.

5

II¹2016 / K cap. Σ 13, 1

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

<Ε>ἰδον δούλους ἐφ' ἵππους
καὶ ἄρχοντας ώς δούλους περιπατοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

II¹2017 / K cap. Σ 13, 2

10 Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος,
καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος,
καὶ γε οὐ τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος,
καὶ γε οὐ τοῖς συνετοῖς ὁ πλοῦτος,
15 καὶ γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις,
ὅτι καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσει τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς.

7 – 8 II¹2016 Eccle. 10, 7^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 169) 11 – 16 II¹2017 Eccle. 9, 11^{2–7} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 167)

1 – 2 Titlos (a) K (257r12–14) **3 Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* **4 Titlos (c)** PM^{pin} L^bpin R; *deest in M^{txt}(lac.) L^btxt* **6 – 8 II¹2016** K cap. Σ 13, 1 (257r[14]15–16); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R* **10 – 16 II¹2017** K cap. Σ 13, 2 (257r[16]17–21); *deest in V H^I PM^(lac.) L^b R*

1 – 2 Titlos (a) **1** Τίτλος] *om.* K^{pin} τῶν] *s. l.* K^{txt} **1 – 2** ἡμῖν – λόγον] *om.* K^{pin}
3 Titlos (b) **ιδ'**] ιγ' V^Epin V^Opin (*ιδ' exspectav.*), *propt. mg. resect. non liquet in* A^Ipin (*ιδ' secund. ser.*), *praem. τίτλος* V^Wtxt συμπιπτόντων V^Etxt V^Otxt A^Ipin **4 Titlos (c)** **κδ'**] *praem. τίτλος* R^{txt} καὶ – παραλόγου] *om.* M^{pin} ἐκπιπτόντων PL^bpin

7 Εἶδον] *scripsi* (LXX), ἴδον K **16** ἀπάντημα] *scripsi* (LXX), ἀπάντημα K

II¹2018 / K cap. Σ 13, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

”Εστι ματαιότης ἥ γίνεται ἐπὶ τῆς γῆς,
ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς
ώς ποίημα τῶν ἀσεβῶν,
καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς, ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς
ώς ποίημα τῶν δικαίων.
Εἶπα· Καί γε τοῦτο ματαιότης.

5

II¹2019 / K cap. Σ 13, 4

Τοῦ Σιράχ.

10

”Εστιν εὐδοκία ἐν κακοῖς ἀνδρί,
καὶ ἔστιν εὕρεμα εἰς ἐλάττωσιν.
”Εστι δόσις ἥ οὐ λυσιτελήσει σοι,
καὶ ἔστιν ἐλάττωσις ἔνεκεν δόξης,
καὶ ἔστιν ὃς ἀπὸ ταπεινώσεως ἥρε κεφαλήν.
”Εστιν ἀγοράζων πολλὰ ὀλίγου
καὶ ἀποτιννύων αὐτὰ ἐπταπλάσια.

15

3 – 8 II¹2018 Eccle. 8, 14^{1–6} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 165) **11 – 13 II¹2019** ”Εστιν – σοι] Sir. 20, 9^{1–10¹} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 100–101) **14 – 17** καὶ – ἐπταπλάσια] Ibid. 20, 11^{1–12²} (Wahl, p. 101)

2 – 8 II¹2018 K cap. Σ 13, 3 (257r[21]22–257v2); *deest in V H¹ PM^(lac.) L^b R 10 – 17 II¹2019* K cap. Σ 13, 4 (257v[2]3–8); V cap. Σ 14, 1; P cap. Σ 24, 1–2; R cap. Σ 24, 1–2; *deest in H¹ M^(lac.) L^b; PG 96, 348, 46–50*

II¹2019 (a) K (b) Σιράχ V (c) Τοῦ Σιράχ / Τοῦ αὐτοῦ R (*cf. infra, app. crit. text.*)
(d) Σιράχ / s. a. P (*cf. infra, app. crit. text.*)

3 ἥ] *scripsi* (LXX), ἥ K **11** καλοῖς K **12** εὕρημα (εύ- P) V P R **13 – 14** δόσις – ἐλάττωσις] *om. V^O* **13** ἥ] ἥ V^EV^W, ἥ P **15** ὃς] ώς V^O κεφαλήν] *hic caesura in P*
R **16** ὀλίγῳ K **17** καὶ] *add. ἔστιν V^EV^O*

Τίτλος ιδ' Περὶ στρατιωτῶν.

ιε' Περὶ στρατιωτῶν.

κε' Περὶ στρατιωτῶν.

ΙΙ¹2020 / K cap. Σ 14, 1

5 Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ θ'.

Ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσωμεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδένα διασείσητε, μὴ δὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὄψωνίοις ὑμῶν.

ΙΙ¹2021 / K cap. Σ 14, 2

10 Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἔξιστον·

Ἀρκεῖσθε τοῖς ἰδίοις ὄψωνίοις, οἱ στρατιῶται, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὸ

6 – 8 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 9.1./1. (ed. Ihm, p. 208 –209)

11 Luc. 3, 14

6 – 8 ΙΙ¹2020 Luc. 3, 14 11 – 1078, 5 ΙΙ¹2021 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Ad Iulianum tributorum exaequatorem* (*Orat.* 19), 11 (PG 35, 1056, 1–8)

1 **Titlos (a)** K (257v8) 2 **Titlos (b)** V A¹pin; *deest in H¹A¹txt* 3 **Titlos (c)** PM^{pin} L^bpin E R; *deest in M^{txt} (lac.) L^b txt* 5 – 8 ΙΙ¹2020 K cap. Σ 14, 1 (257v[8]9–12); V cap. Σ 15, 1; P cap. Σ 25, 1; E cap. 226, 1; R cap. Σ 25, 1; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 349, 2–5 10 – 1078, 5 ΙΙ¹2021 K cap. Σ 14, 2 (257v[12–13]14–21); V cap. Σ 15, 2; P cap. Σ 25, 2; E cap. 226, 2; R cap. Σ 25, 2; *deest in H¹ M^(lac.) L^b*; PG 96, 349, 6–12

1 **Titlos (a)** Τίτλος] *om.* K^{pin} 2 **Titlos (b)** ιε'] ιδ' V^Epin V^Opin (ιε' *exspectav.*), *propt. mg. resect. non liquet in A¹pin* (ιε' *secund. ser.*), *praem.* τίτλος V^Wtxt 3 **Titlos (c)** κε'] *ckς'* E, *praem.* τίτλος R^{txt}

ΙΙ¹2020 (a) K (b) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, κεφαλαίου θ' P (c) Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου R (d) Ματθαίου V^EV^O (e) Εὐαγγελίου E (f) s. a. V^W ΙΙ¹2021 (a) K P R ἀγίου Γρηγορίου] *om.* P R ἐκ τοῦ] *om.* R ἔξιστον K, ἔξιστην P (b) Τοῦ Θεολόγου V E Τοῦ] *om.* V^W E

6 Ἐπηρώτων] *add.* δὲ V^W P R E οἱ] καὶ (καὶ P) P R E 6 – 7 ποιήσομεν V^EV^O R
8 ἀρκεῖσθαι (-ει- P) K P 11 ὑπὲρ] παρὰ V^W

διατεταγμένον ἀπαιτεῖτε. Ταῦτα ὑμῖν διακελεύεται μεθ' ἡμῶν Ἰωάννης, ὁ μέγας τῆς ἀληθείας κῆρυξ. Τί λέγων ὄψώνιον; Τὸ βασιλικὸν σιτηρέσιον, δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὰς ὑπαρχούσας ἐκ νόμου τοῖς ἀξιώμασι δωρεάς. Τὸ δὲ περισσόν, τίνος; Ἐγὼ μὲν ὀκνῶ λέγειν τὸ βλάσφημον· ὑμεῖς δὲ οἴδ’ ὅτι συνίετε.

5

II¹2022 / K cap. Σ 14, 3

Φίλωνος, ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·

Τὸν στρατιώτην οὐδὲν δεῖ ἔξω τῶν κατὰ τὴν στρατείαν περιεργάζεσθαι, ἀλλὰ μεμνῆσθαι ἀεὶ ὅτι τέτακται τὴν εἰρήνην φυλάττειν.

2 ὄψώνιον] Luc. 3, 14

8 – 9 II¹2022 PHILO IUDAeus, In Flaccum, 5 (ed. Reiter, p. 121, 16–18)

7 – 9 II¹2022 K cap. Σ 14, 3 (257v[21]22–24); V cap. Σ 15, 3; P cap. Σ 25, 3; E cap. 226, 3; R cap. Σ 25, 3; deest in H^I M^(lac.) L^b; PG 96, 349, 13–15

II¹2022 (a) K (b) Φίλωνος VW P E (c) Τοῦ αὐτοῦ R (d) s. a. V^EV^O

1 ἀπαιτήτε K^{P. c. in mg.} E, ἀπετεῖτε (-ει- P) VW P **1 – 2** ἰωάννης P **2** μέγας – κῆρυξ] πάνυ V^EV^O λέγομεν K **2 – 5** Τὸ – συνίετε] om. E **3** δὲ] om. V^EV^O (= ed.) τὰς] s. l. K^{man. rec. ut videtur} **4** δωρεᾶς V^EV^O P **5** οἶδα (οἴ- P) VW P R συνιεῖται P, συνιεῖτε R **8** τῷ στρατιώτῃ V P R E δεῖ] δὴ VW a. c. **9** ὅτι] ὁ V^Ea. c. s. l.

Τίτλος ιε' Περὶ συμπαθείας καὶ εὐσπλαγχνίας.

α' Περὶ συμπαθείας καὶ εὐσπλαγχνίας.

II¹2023 / K cap. Σ 15, 1

Τῶν Παροιμιῶν.

5 Ὁ σπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσεται.

II¹2024 / K cap. Σ 15, 2

Ιερεμίου προφήτου·

Ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς λαοῦ μου συνετρίβην· ἐσκοτίσθην ἀ-
πορίᾳ ἐγώ, κατίσχυσάν μου ὡδῖνες ὡς τικτούσης.

10

II¹2025 / K cap. Σ 15, 3

Καὶ πάλιν·

Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ τοῖς ὄφθαλμοῖς μου πηγὴν δα-

1 εὐσπλαγχνίας] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Ε 7

5 II¹2023 Prov. 17, 5³ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 85–86) 8 – 9 II¹2024 Ier. 8, 21
(Wahl, *Prophetenzeitate*, p. 515) 12 – 1080, 2 II¹2025 Ier. 9, 1 (Wahl, *Prophetenzen-
tate*, p. 151)

1 **Titlos (a)** K (257v24–258r1) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^I txt* 4 – 5

II¹2023 K cap. Σ 15, 1 (258r[1]2); V cap. Σ 1, 1; *deest in H^I*; PG 96, 328, 48 7 – 9

II¹2024 K cap. Σ 15, 2 (258r[2]3–5); *deest in V H^I* 11 – 1080, 2 II¹2025 K cap. Σ 15, 3 (258r[5]6–8); V cap. Σ 1, 2; *deest in H^I*; PG 96, 328, 49–52

1 **Titlos (a)** Τίτλος] *om.* K^{pin} 2 **Titlos (b)** α'] *om.* V^O *txt* (*α' secund. ser.*),
propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (*α' secund. ser.*), *praem. τίτλος α' (sic) V^{E pin}*
V^{O pin}, praem. τίτλος V^{W txt} συμπαθείας] εὐπαθείας V^{O pin a. c.}, *add.* καὶ ἐλεημοσύ-
νης V^{E pin} V^{O pin}

II¹2023 Τῶν] *om.* V II¹2025 (a) K (b) Ιερεμίου V

12 τῇ] ἐν K

κρύων, καὶ κλαύσομαι τὸν λαὸν τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου;

II¹2026 / K cap. Σ 15, 4

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ νε'.

Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.

5

II¹2027 / K cap. Σ 15, 5

Σχόλιον.

Ἀνάγνωθι ἐν τοῖς Παραλλήλοις τὸν Περὶ ἐλεημοσύνης παράλληλον καὶ τὸν Περὶ τῶν πλησίον, καὶ εὐρήσεις ἔκει ὅτι καλή ἐστιν ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἡ συμπάθεια. Δίελθε δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ Ν¹⁰ στοιχείῳ τὸν Περὶ νοσούντων τίτλον.

8 Περὶ ἐλεημοσύνης] cf. III / par. 48[46] A; cf. etiam II¹ / K^{pin} Σχόλιον Ε 8 **9** Περὶ – πλησίον] cf. III / par. 36[37] A; cf. etiam II¹ / K^{pin} Σχόλιον Π 9 **11** Περὶ νοσούντων] cf. II¹ / K cap. N 1

5 II¹2026 Luc. 6, 36 **8 – 11** II¹2027 Scholion

4 – 5 II¹2026 K cap. Σ 15, 4 (258r[8]9–10); V cap. Σ 1, 3; *deest in H^I*; PG 96, 329, 1–2 **7 – 11** II¹2027 K cap. Σ 15, 5 (258r[10]10–14); *deest in V H^I*; PG 86, 2093, 52–56

II¹2026 (a) K νε'] *sic cod., exspectaveris νς'* (b) Ματθαίου V^EV^O (c) Τοῦ Εὐαγγελίου V^W

1 ἡμέρας – νυκτός] νυκτὸς καὶ ἡμέρας V^E, ἡμέρας K V^W **5** καὶ] *om. K* ὑμῶν] ὑμῶν V^W, *add. ὁ οὐράνιος (cf. Matth. 5, 48)* K **9** τῶν K^{a.c.} εὐρήσεις] *scripsi*, εὐρήσης K

II¹2028 / K cap. Σ 15, 6

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ πίστεως ἐν συνάξει μαρτύρων·
Φέρει παραμυθίαν ὁδυνομένοις ἡ κοινωνία τῶν στεναγμῶν.

II¹2029 / K cap. Σ 15, 7

- 5 Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς Ἰουλίτταν τὴν μάρτυρα·

‘Ο ύπερ τῆς τοῦ πλησίον ἀμαρτίας θερμὸν ἀποστάξας δάκρυνον ἐ-
αυτὸν ἔξιάσατο, δι’ ὧν τὸν ἀδελφὸν ἀπωδύρατο.

II¹2030 / K cap. Σ 15, 8

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ φιλοπτωχίας·

- 10 Μέγα τῷ ἀτυχοῦντι φάρμακον ἔλεος ἀπὸ ψυχῆς εἰσφερόμενος,
καὶ τὸ συναλγεῖν γνησίως πολύ τι κουφίζει τῆς συμφορᾶς.

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 28.8./8. (ed. Ihm, p. 609–610)
6 – 7 exstat ibid., 28.7./7. (p. 609)

3 II¹2028 (Ps.-)BASILIUS CAESARIENSIS, *Adversus eos qui per calumniam dicunt dici a nobis tres deos*, 2 (PG 31, 1489, 16–18) **6 – 7 II¹2029** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in martyrem Iulittam*, 9 (PG 31, 257, 49 – 260, 1) **10 – 11 II¹2030** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pauperum amore* (*Orat. 14*), 28 (PG 35, 896, 22–24)

2 – 3 II¹2028 K cap. Σ 15, 6 (258r[15]16–17); V cap. Σ 1, 5; *deest in H¹*; PG 96, 329,
6 – 7 5 – 7 II¹2029 K cap. Σ 15, 7 (258r[17]18–20); V cap. Σ 1, 4; *deest in H¹*; PG 96,
329, 3–5 **9 – 11 II¹2030** K cap. Σ 15, 8 (258r[20]21–23); V cap. Σ 1, 6; *deest in H¹*;
PG 96, 329, 8–10

II¹2028 (a) K ἐκ τοῦ] s. l. K (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W **II¹2029** (a) K (b) Βασιλείου
V **II¹2030** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^W

3 ὁδυνομένοις] ὁδυνομέναις ψυχαῖς K **6** ἀμαρτίας] σωτηρίας V^EV^O **7** ὧν] ὅν
V^EV^O ἀπωδύρατο] *scripsi* (ed.), ἀποδύρατο K V^EV^O, ἀπωδύρατο V^W p. c., ἐποδύ-
ρατο V^W a. c. **11** τὸ] τοῦ K τῇ συμφορᾷ V^W

II¹2031 / K cap. Σ 15, 9

Τοῦ αὐτοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς τὸν ἀδελφὸν ἐπιταφίου.
Μέγα τὸ παρὰ τῶν συναλγούντων φάρμακον.

II¹2032 / K cap. Σ 15, 10

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς Σταγείριον ἐπιστολῆς
Τὸ συναλγεῖν ἵκανὸν εἰς παραμυθίαν.

5

<II¹suppl. 385 / V cap. Σ 1, 9>**II¹2033 / K cap. Σ 15, 11**

Φίλωνος, ἐκ τοῦ κατὰ Φλάκκον·
Μεμαθήκαμεν, ἄνθρωποι ὅντες, ἀνθρωποπαθεῖν.

10

7 II¹suppl. 385 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 II¹2031 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris in laudem Caesarii fratris oratio* (*Orat. 7*), 18, 2–3 (ed. Calvet-Sebasti, p. 224) 6 II¹2032 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, CLXV, 3 (ed. Gallay, II, p. 56) 10 II¹2033 PHILO IUDAeus, *In Flaccum*, 121 (ed. Reiter, p. 142, 14–15)

2 – 3 II¹2031 K cap. Σ 15, 9 (258r[23–24]25); V cap. Σ 1, 7; *deest in H¹*; PG 96, 329,
11 5 – 6 II¹2032 K cap. Σ 15, 10 (258v[1]2); V cap. Σ 1, 8; *deest in H¹*; PG 96, 329,
12 9 – 10 II¹2033 K cap. Σ 15, 11 (258v[2]3); V cap. Σ 1, 10; *deest in H¹*; PG 96,
329, 14

II¹2031 (a) K (b) s. a. V II¹2032 (a) K Σταγείριον] *scripsi*, ταγήριον *cod.* (b) s. a.
V^EV^O (c) s. d. V^W II¹2033 (a) K (b) Φίλωνος V^W (c) s. a. V^EV^O

6 παραμύθιον V^O

II¹2034 / K cap. Σ 15, 12

Ἐκ τοῦ δ' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων.

Ο εὐλαβέστερος τρόπος οὐχ' οὕτως ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς γέγηθεν ώς ἐπὶ τοῖς τοῦ πέλας κακοῖς ἀνιᾶται ἢ φοβεῖται· ἀνιᾶται μέν,
5 ὅταν ἀνάξιος ὃν ἀτυχῆ, φοβεῖται δέ, ὅταν ἐπιτηδείως κακοπαθῆ.

3 – 5 II¹2034 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 221.9); Royse 176.54

2 – 5 II¹2034 K cap. Σ 15, 12 (258v[4]5–9); *deest in V H¹; PG 86, 2093, 47–51*

5 ἐπιτηδείως] *signum quo solebant scribae ad textum in mg. referre super -ως hab.*
K

Στοιχεῖον Τ

Τίτλος α' Περὶ τελωνῶν.

β' Περὶ τελωνῶν.

II¹2035 / K cap. T 1, 1

Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ θ'.

5

Ἡλθον καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι ύπ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

II¹2036 / K cap. T 1, 2

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου, ἐκ τοῦ εἰς ὑπομονὴν διὰ 10 θεόν·

Τί ἔστι τελώνιον; Ἀρπαγὴ ἔννομος, βίᾳ πεπαρρησιασμένη, ἀδικίᾳ νόμον ἔχουσα συνήγορον.

6 – 8 II¹2035 Luc. 3, 12 12 – 13 II¹2036 (Ps.-)ΙΟΗΑΝΝΕΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, *De patientia propter Deum (De Chananaea)*, 2 (PG 52, 450, 45–47)

1 Stoicheion K^{txt} (258v9) K^{pin} 2 Titlos (a) K (258v9) 3 Titlos (b) V^{EVO} A^{I pin};
deest in V^W H^IA^{I txt} 5 – 8 II¹2035 K cap. T 1, 1 (258v[10]11–14); deest in V H^I
10 – 13 II¹2036 K cap. T 1, 2 (258v[14–15]16–17); V^{EVO} cap. T 2, 1; deest in V^W
H^I; PG 96, 369, 32–33

II¹2036 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^{EVO}

8 πράσσετε] *scripsi* (NT), πράσσητε K 12 Τί ἔστι] add. τὸ K ἀδικίᾳ] add. οὐ
V^{EVO}

II¹2037 / K cap. T 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Τί ἔστι τελώνιον; Ἀναίσχυντος ἀμαρτία, ἀρπαγὴ πρόφασιν οὐκ ἔχουσα, ληστείας χαλεπώτερον· ὁ ληστὴς κὰν αἰσχύνεται κλέπτων,
5 οὗτος καὶ παρρησιάζεται ἀρπάζων.

3 – 5 II¹2037 (Ps.-)ΙΟHANNES CHRYSOSTOMUS, *De patientia propter Deum (De Chananaea)*, 2 (PG 52, 451, 4–7)

2 – 5 II¹2037 K cap. T 1, 3 (258v[17]18–21); V^EV^O cap. T 2, 2; *deest in V^W H^I*; PG 96, 369, 33–36

II¹2037 (a) K (b) *s. a.* V^EV^O

4 κλέπτων] βλέπων V^O 5 οὕτως K

Τίτλος β' Περὶ ταραχοποιῶν καὶ τῶν λεγομένων δημεγερτῶν.

γ' Περὶ ταραχοποιῶν.

II¹2038 / K cap. T 2, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Διεστραμμένη καρδία τεκταίνεται κακά·
ἐν παντὶ καιρῷ ὁ τοιοῦτος ταραχὰς συνίστησι πόλει.
Διατοῦτο ἔξαπίνης ἔρχεται ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ,
ὅτι χαίρει πᾶσιν οὓς μισεῖ ὁ θεός.

5

II¹2039 / K cap. T 2, 2

Τῶν αὐτῶν·

10

Ἄνδρες ἀσεβεῖς ἐξέκαυσαν πόλιν.

1 δημεγερτῶν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Δ 6

5 – 7 II¹2038 Διεστραμμένη – αὐτοῦ] Prov. 6, 14¹–15¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 40)
40) 8 ὅτι – θεός] Ibid. 6, 16¹ (Wahl, p. 40) 11 II¹2039 Prov. 29, 8¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 140)

1 **Titlos (a)** K (258v21–22) 2 **Titlos (b)** V^EV^O A^I pin; *deest in VW H^IA^I txt* 4 – 8
II¹2038 K cap. T 2, 1 (258v[22]23–259r1); V^EV^O cap. T 3, 1; *deest in VW H^I*; PG 96,
369, 38–41 10 – 11 II¹2039 K cap. T 2, 2 (259r[1]2); V^EV^O cap. T 3, 2; *deest in VW*
H^I; PG 96, 369, 42

1 **Titlos (a)** καὶ – δημεγερτῶν] *om. K^{pin}* 2 **Titlos (b)** γ'] *propt. mg. resect.*
non liquet in A^I pin (γ' secund. ser.) ταραχοποιῶν] *add. καὶ τὰ σκάνδαλα ἐμποι-*
ούντων V^E pin VO pin

II¹2038 Τῶν] *om. V^EV^O* II¹2039 (a) K (b) s. a. V^EV^O

5 διαστραμμένη K τεκταίνεται] *scripsi* (*LXX*), τεκτείνεται K, τεκτένεται V^EV^O
7 ἦ] *om. K*

II¹2040 / K cap. T 2, 3

Ἄπὸ τῶν Πράξεων·

Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι ἄνδρας τινὰς τῶν ἀγοραίων πονηρούς, καὶ ὁχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν,
 5 καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσωνος, ἐζήτουν αὐτοὺς προσαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυραν Ἰάσωνα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βιοῦντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀ-
 10 ναστατώσαντες οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰά-
 σων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσ-
 σουσι, βασιλέα λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ
 τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, καὶ λαβόντες ἰκανὸν παρὰ
 τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

II¹2041 / K cap. T 2, 4

Τῶν αὐτῶν·

15 Δημήτριός τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρ-
 τέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν· οὓς συνα-
 θροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστα-
 σθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἔστι, καὶ θεωρεῖτε
 καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀ-
 20 σίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἰκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι
 οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυ-
 νεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγά-
 λης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐδὲν λογισθῆσται, μέλλειν τε κα-
 θαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἦν δὴ ἡ Ἀσία καὶ οἰκουμένη
 25 σέβεται.

3 – 12 II¹2040 Act. 17, 5–9 **15 – 25 II¹2041** Act. 19, 24–27

2 – 12 II¹2040 K cap. T 2, 3 (259r[2]3–15); *deest in V H¹* **14 – 25 II¹2041** K cap. T 2, 4 (259r[mg]16–259v5); *deest in V H¹*

5 αὐτοὺς] *correxi* (NT), αὐτὸν K προαγαγεῖν NT 11 ἀκούοντας] *correxi* (NT),
 ἀκούοντες K ἰκανὸν] *in mg. praem.* χρυσὸν K, τὸ ἰκανὸν NT 23 λογισθῆναι NT

II¹2042 / K cap. T 2, 5

Φίλωνος, ἐκ τῶν κατὰ Φλάκκον·

...ἄνθρωπος ὄχληρός, δημοκόπος, ταράττειν καὶ κυκᾶν πράγματα μεμελετηκώς, ἔχθρὸς εἰρήνης καὶ εὐσταθείας, στάσεις καὶ θορύβους κατασκευάσαι μὲν οὐκ ὅντας, γενομένους δὲ συγκροτῆσαι καὶ συναυξῆσαι δεινός, ὄχλον ἀσύντακτον καὶ πεφυρμένον ἐκ μιγάδων καὶ συγκλύδων ἡθροισμένον περὶ αὐτὸν ἔχειν ἐσπουδακώς.

5

3 – 8 II¹2042 PHILO IUDAeus, *In Flaccum*, 135 (ed. Reiter, p. 145, 2–7)

2 – 8 II¹2042 K cap. T 2, 5 (259v[5]6–12); *deest in V H¹*

3 κυκᾶν] *signum quo solebant scribae ad textum in mg. referre super κυ-* *habet* K,
συγχέειν ed. 6 δεινός] δεινῶς K^{p. c. in mg.} 7 συγκλύδων] *correxī* (ed.), συν κλύδωνι
(sic) K αὐτὸν] *correxī* (ed.), αὐτὸν K

Τίτλος γ' Περὶ τιμῆς, ὅτι χρὴ ἀλλήλους τιμᾶν.

*^{II²} /
PML^b cap. T 1

α' Περὶ τιμῆς, ὅτι χρὴ ἀλλήλους τιμᾶν.

ΙΙ¹2043 / K cap. T 3, 1

*^{II²2628} /
PML^b cap.
T 1, 2

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ.

- 5 Ἀσεβής, ὃς οὐκ ἡσχύνθη πρόσωπον ἐντίμου,
οὐδὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι τούτοις.

ΙΙ¹2044 / K cap. T 3, 2

Σχόλιον.

Ἀνάγνωθι ἐνταῦθα ἐν τῷ Φ στοιχείῳ τὸν Περὶ φατριᾶς τίτλον.

1 ὅτι – τιμᾶν] cf. ΙΙ¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 12 5 – 6 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 19.-./5b. (ed. Ihm, p. 460) 9 Περὶ φατριᾶς] hunc titulum nusquam repperi

5 ΙΙ¹2043 Ἀσεβής] Iob 34, 18¹ 5 – 6 ὃς – τούτοις] Ibid. 34, 19^{1–2} 9 ΙΙ¹2044
Scholion

1 **Titlos (a)** K (259v12–13) 2 **Titlos (b)** V^EV^O A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}; quod attinet ad V^W, vide *ΙΙ² / PML^b cap. T 1 titlos* 4 – 6 ΙΙ¹2043 K cap. T 3, 1 (259v[13]14–15); V^EV^O cap. T 1, 1; V^W cap. T 2, 2; *deest in H^I; PG 96, 369, 26–27* 8 – 9 ΙΙ¹2044 K cap. T 3, 2 (259v[mg]mg); *deest in V^EV^O H^I*

1 **Titlos (a)** ὅτι] *praem. καὶ K^{pin} ἀλλήλους τιμᾶν*] ἡμᾶς τιμᾶν ἀλλήλους K^{pin}
2 **Titlos (b)** α'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (α' secund. ser.), praem. τίτλος α' V^{E pin} V^{O pin}*

ΙΙ¹2043 (a) K (b) Ἰώβ V^EV^O

5 ἀσεβεῖς V^EV^O ὃς] *om. V^EV^O* 9 φατριᾶς] *sic* K

*II²2631 /
PML^b cap.
T 1, 5

II¹2045 / K cap. T 3, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Ἀρμαίους ἐπιστολῆς·

...τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἄλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἄλλήλους προηγούμενοι...

II¹2046 / K cap. T 3, 4

5

Ἐκ τῆς Πέτρου α' ἐπιστολῆς·

Ως θεοῦ δοῦλοι, πάντας τιμήσατε.

II¹2047 / K cap. T 3, 5

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ β' εἰρηνικοῦ.

Ο τῆς ὀφειλομένης ἀποστερῶν τιμῆς οὐ μᾶλλον τιμᾶς τῷ διδομέ- 10 νῷ ἡ ἀτιμάζει τῷ ἀφαιρουμένῳ, καν προσποίησιν ἔχῃ τιμῆς τὸ γι- νόμενον.

3 – 4 II¹2045 Rom. 12, 10 7 II¹2046 I Petr. 2, 16–17 10 – 12 II¹2047 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace II* (*Orat.* 23), 9, 11–14 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 300)

2 – 4 II¹2045 K cap. T 3, 3 (259v[15]16–17); V^EV^O cap. T 1, 2; *quod attinet ad V^W*, *vide* *II²2631 / PML^b cap. T 1, 5; *deest in H^I*; PG 96, 369, 28–29 6 – 7 II¹2046 K cap. T 3, 4 (259v[17]18); V^EV^O cap. T 1, 3; *deest in H^I*; PG 96, 369, 30 9 – 12 II¹2047 K cap. T 3, 5 (259v[18]19–22); *deest in V^EV^O H^I*

II¹2045 (a) K (b) Πρὸς Ἀρμαίους V^EV^O II¹2046 (a) K (b) *s. a.* V^EV^O

Τίτλος δ' Περὶ τυράννων, καὶ ὅτι οἱ τυραννοῦντες βασιλέα,
αὐτοὶ μόνοι ἀποθνήσκουσιν, οὐ μὴν καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν παῖδες.

II¹2048 / K cap. T 4, 1

Παραλειπομένων β'.

- 5 Ἐγένετο ὡς κατέστη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ Ἀμεσίου, ἐθανάτωσε τοὺς
παῖδας αὐτοῦ τοὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτοῦ· καὶ
τοὺς νιοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινε κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ νόμου
κυρίου, καὶ καθὼς γέγραπται, ὡς ἐνετείλατο κύριος, λέγων· Οὐκ
10 ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων, καὶ νιοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑ-
πὲρ πατέρων, ἀλλ᾽ ἡ ἔκαστος τῇ ἔαντοῦ ἀμαρτίᾳ ἀποθανεῖται.

II¹2049 / K cap. T 4, 2

Βασιλειῶν δ'.

- Διέρρηξε Γοθολία τὰ ἴματια αὐτῆς, καὶ ἐβόησε· Σύνδεσμος σύνδε-
σμος. Καὶ ἐνετείλατο Ἰωδαὶ ὁ ἵερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχοις καὶ τοῖς
15 ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐξαγάγετε αὐτὴν
ἔσωθεν, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐτῆς θανάτῳ θανατώσει
αὐτὴν ἐν ρόμφαιᾳ, ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς· Μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ κυ-
ρίου. Καὶ ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, καὶ εἰσῆλθεν ὁδὸν εἰσόδου τῶν
ἴππων οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ.

8 – 10 Deut. 24, 16

5 – 10 II¹2048 II Par. 25, 3–4 (Wahl, 2 *Chronik-Text*, p. 152)
IV Reg. 11, 14–16 (Wahl, 4 *Könige-Text*, p. 133)

13 – 19 II¹2049

1 – 2 Titlos K (259v22–24) 4 – 10 II¹2048 K cap. T 4, 1 (259v[24]260r1–8)
12 – 19 II¹2049 K cap. T 4, 2 (260r[8]9–17)

1 – 2 Titlos 1 βασιλέα] sic K, βασιλεῖς tacite scripts. Mai

5 Ἀμεσίου] correxi, ἀμεσίαι K

II¹2050 / K cap. T 4, 3

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Τοῦτο διαφέρει τύραννος βασιλέως, ὅτι ὁ μὲν τὸ ἔαυτοῦ πανταχόθεν σκοπεῖ, ὁ δὲ τὸ τοῖς ἀρχομένοις ὡφέλιμον πορίζει.

II¹2051 / K cap. T 4, 4

5

Φίλωνος, ἐκ τοῦ γ' τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας·

Βασιλεὺς ἔχθρὸν τυράννῳ, ὅτι ὁ μὲν νόμων, ὁ δὲ ἀνομίας ἐστὶν εἰσηγητής.

II¹2052 / K cap. T 4, 5

Ἐκ τῆς περὶ προνοίας α'.

10

Όνπερ τρόπον αἱ πόλεις ἐπ' ἀνδροφόνοις καὶ προδόταις καὶ θεοσύλαις δημίους ἀνατρέφουσιν, οὐ τὴν γνώμην ἀποδεχόμεναι τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ τὸ τῆς ὑπηρεσίας χρήσιμον ἔξετάζουσαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ τῆς μεγαλοπόλεως τοῦδε τοῦ κόσμου κηδεμῶν οἴα δημίους κοινοὺς ἐφίστησι τοὺς τυράννους πόλεσιν, ἐὰν αἱσθηται βίαν, ἀδικίαν, ἀσέβειαν, τὰ ἄλλα κακὰ πλημμυροῦντα, ὅπως ἥδη στάντα λωφήσῃ. Τηνικαῦτα μέντοι καὶ τοὺς αἰτίους, ἄτε οὐκ ἀπὸ γνώμης ὑγιοῦς, ἀλλ' ἐκ δυσκαθάρτου καὶ ἀνελεοῦς ψυχῆς ὑπηρετήσαντας, ἐφ' ἄπασιν, ὕσπερ τινας κορυφαίους, ἀξιοῖ μετέρχεσθαι. Καθάπερ γὰρ ἡ τοῦ πυρὸς δύναμις, ὅταν παραβληθεῖσα<ν>

15

20

3 – 4 II¹2050 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in principium Proverbiorum*, 2 (PG 31, 389, 29–30) **7 – 8 II¹2051** PHILO IUDAeus, *Legum allegoriae*, III, 79 (ed. Cohn, p. 130, 9–10) **11 – 1093, 4 II¹2052** PHILO IUDAeus, *De providentia, re vera* II (ed. Aucher, p. 70–71 [arm. et lat.]; Colson, frg. 2, 39–41, p. 484–486)

2 – 4 II¹2050 K cap. T 4, 3 (260r[17]18–20) **6 – 8 II¹2051** K cap. T 4, 4 (260r[20] 21–22); PG 86, 2096, 2–4 **10 – 1093, 4 II¹2052** K cap. T 4, 5 (260r[22]23–260v17)

II¹2052 α'] sic K

15 ἐὰν αἱσθηται] *scripsi*, ἐὰν αἱσθωνται K, ἐν αἷς ἀν αἱσθηται ed. 17 λωφήσῃ] *correxi* (ed.), λοφίσαι K 20 παραβληθεῖσαν] *correxi* (ed.), παραβληθεῖσα K

[εἰς] ὥλην ἀναλώσῃ, τελευταῖον καὶ αὐτὴν ἐπιλιχμᾶται, τοῦτον τὸν τρόπον καὶ οἱ ἐπὶ τοῖς πλήθεσι δυναστείαν εἰληφότες, ὅταν δαπανήσαντες τὰς πόλεις κενάς ἀνδρῶν ἐργάσωνται, τὰς ὑπὲρ ἀπάντων ἀποτίνοντες δίκας ἐπιδιαφθείρονται.

1 εἰς] *delevi* (*ed.*) αὐτὴν] *correxi* (*ed.*), αὐτὴ K ἐπιλιχμᾶται] *correxi*, ἐπιλικμᾶται K, ἐπινέμεται *ed.* 4 ἀποτίνοντες] *scripsi*, προτείναντας K, τίνοντες *ed.* ἐπιδιαφθείρονται] *scripsi* (*ed.*), ἐπιδιαφθείρωνται K

*^{II²}/_{PML^b cap. T 5} **Τίτλος ε'** Περὶ τεχνιτῶν, καὶ τίνες τέχνας ἐξεῦρον.
ζ' Περὶ τεχνῶν, καὶ τίνες τέχνας ἐξεῦρον.

*^{II²2653}/_{PML^b cap.}
T 5, 1

II¹2053 / K cap. T 5, 1

Τῆς Γενέσεως.

Ἐτεκεν Ἄδὰ τὸν Ἰωβέλ· οὗτος ἦν πατὴρ οἰκούντων ἐν σκηναῖς
 κτηνοτρόφων. Καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ἰουβάλ· οὗτος ἦν ὁ
 καταδείξας ψαλτήριον καὶ κιθάραν. Σελλὰ δὲ ἔτεκε καὶ αὐτὴ τὸν
 Θοβέλ· καὶ ἦν σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

<II¹suppl. 386–387 / V cap. T 6, 2–3>

*^{II²2655}/_{PML^b cap.}
T 5, 3

II¹2054 / K cap. T 5, 2

10

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ.

Ἐν χειρὶ τεχνιτῶν, ἔργον ἐπαινεθήσεται.

1 Περὶ – ἐξεῦρον] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ E 9
 Liber II. *Supplementum* (Band VIII/8)

9 II¹suppl. 386–387 cf. *Sacra.*

5 – 8 II¹2053 Gen. 4, 20–22 12 II¹2054 Sir. 9, 17¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 72)

1 **Titlos (a)** K (260v17–18) 2 **Titlos (b)** V^EV^O A^I^{pin}; *deest in H^IA^Itxt*; *quod attinet ad V^W*, *vide* *II² / PML^b cap. T 5 titlos 4 – 8 II¹2053 K cap. T 5, 1 (260v[18]19 – 24); V^EV^O cap. T 6, 1; *deest in H^I*; *quod attinet ad V^W*, *vide* *II²2653 / PML^b cap. T 5, 1; PG 96, 372, 26–31 11 – 12 II¹2054 K cap. T 5, 2 (260v[24]261r1); V^EV^{Ph} cap. T 6, 4; *deest in V^O H^I*; *quod attinet ad V^W*, *vide* *II²2655 / PML^b cap. T 5, 3

1 **Titlos (a)** τεχνητῶν K^{pin} τεχνην K^{pin} 2 **Titlos (b)** ἐξηρων V^E pin V^O pin

II¹2053 (a) K Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K (b) Γενέσεως V^EV^O II¹2054 (a) K (b) Σιράχ V^EV^{Ph}

5 ἀδα V^O, ἀδδᾶ K ἰωβήλ V^EV^O 6 ἰοβίάλ V^E, ἰοβιάλ V^O 7 Σελλὰ] *scripsi* (LXX), σελλᾶ K, σελᾶ V^EV^O αὐτῇ V^EV^O 8 ἰωβέλ K 12 τεχνητῶν] *scripsi* (LXX), τεχνητῶν V^E, τεχνίτου K

II¹2055 / K cap. T 5, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

- ...οἱ γλύφοντες γράμματα σφραγίδων,
καὶ ἡ ὑπομονὴ αὐτῶν ἀλλοιῶσαι ποικιλίαν·
- 5 καρδίαν αὐτοῦ δώσει ὁμοιῶσαι ζωγραφίαν,
καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ τέλεσις ἔργου.
Καὶ χαλκεὺς καθήμενος ἐγγὺς ἄκμονος
καὶ καταμανθάνων ἐργασίαν σιδήρου·
ἀτμὶς πυρὸς τήξει σάρκας αὐτοῦ,
- 10 καὶ ἐν θέρμῃ καμίνου διαμαχήσεται·
φωνὴ σφύρας καινιεῖ τὸ οὖς αὐτοῦ,
καὶ κατέναντι ὁμοιώματος σκεύους ὀφθαλμὸς αὐτοῦ·
καρδίαν αὐτοῦ δώσει εἰς συντέλειαν ἔργων,
καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ κοσμῆσαι ἐπὶ συντελείας.
- 15 Καὶ κεραμεὺς καθήμενος ἐν ἔργῳ αὐτοῦ,
καὶ συστρέφων ἐν ποσὶν αὐτοῦ τὸν τροχόν,
ὅς ἐν μερίμνῃ κεῖται διαπαντὸς ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ,
καὶ ἐν ἀριθμῷ πᾶσα ἡ ἐργασία αὐτοῦ·
ἐν βραχίονι αὐτοῦ τυπώσει πηλόν,
- 20 καὶ πρὸ ποδῶν αὐτοῦ κάμψει ἰσχὺν αὐτοῦ·
καρδίαν αὐτοῦ δώσει συντελέσαι τὸ χρίσμα,
καὶ ἡ ἀγρυπνία αὐτοῦ καθαρίσαι κάμινον.
Πάντες οὗτοι εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐπίστευσαν,
καὶ ἔκαστος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ σοφίζεται·
- 25 ἄνευ αὐτῶν οὐκ οἰκισθήσεται πόλις,
καὶ οὐ παροικήσουσιν οὐδὲ περιπατήσουσιν·
ἐν ἐκκλησίᾳ οὐχ' ὑπεραλοῦνται,

3 – 26 II¹2055 οἱ – περιπατήσουσιν] Sir. 38, 27³–32² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 152–153) 27 – 1096, 4 ἐν – εὑρεθήσονται] Ibid. 38, 33^{1–5} (Wahl, p. 153)

2 – 1096, 4 II¹2055 K cap. T 5, 3 (261r[1]2–261v2); VEV^{Ph} cap. T 6, 5; *deest in*
V^WV^O H^I

II¹2055 (a) K (b) s. a. VEV^{Ph}

4 ἡ] om. K αὐτοῦ LXX 6 τέλεσις] sic K 9 σάρκα K 11 φωνῇ K κενιεῖ
VEV^{Ph} 12 ἔναντι K ὀφθαλμῶν K 13 συντελείας VEV^{Ph} 16 συστρέφων – τὸν]
συστρέφουσιν αὐτῶι K 17 τῶν ἔργων K 20 αὐτοῦ] om. VEV^{Ph} 21 αὐτοῦ] om.
VEV^{Ph} 23 αὐτῶν K ἐπίστησαν V^{Ph}

έπι δίφρον δικαστοῦ οὐ καθιοῦνται,
καὶ διαθήκην κρίματος οὐ διανοηθήσονται.
Οὐδὲ μὴ ἐκφάνωσι παιδείαν καὶ κρίμα,
καὶ ἐν παραβολαῖς οὐχ' εύρεθήσονται.

*II²2658 /
PML^b cap.
T 5, 6

II¹2056 / K cap. T 5, 4

5

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον·

Ο τέχνην ἐκδιδαχθείς, καὶ παγίαν αὐτὴν διὰ τῆς χρονίας πείρας
καὶ μελέτης ἔχων, καὶ τὴν ἔξιν ἰδρυμένην, δύναται λοιπὸν κατὰ
τοὺς ἐναποκειμένους αὐτῷ τῆς ἐπιστήμης λόγους καθ' ἑαυτὸν ἐ-
νεργεῖν.

10

*II²2659 /
PML^b cap.
T 5, 7

II¹2057 / K cap. T 5, 5

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ β' Στρώματος·

Παράκειται τῇ ἐπιστήμῃ ἥ τε ἐμπειρία καὶ ἡ εἰδησις, σύνεσίς τε καὶ
νόησις καὶ γνῶσις.

7 – 10 II¹2056 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad Amphilochium (De Spiritu sancto)*, VIII, 20, 17–20 (ed. Pruche, p. 316–318) **13 – 14 II¹2057** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, II. Cap. XVII. 76, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 153, 1–2); Holl, n° 224

6 – 10 II¹2056 K cap. T 5, 4 (261v[2]3–7); V^EV^{Ph} cap. T 6, 6; *deest in V^O H^I; quod attinet ad V^W, vide *II²2658 / PML^b cap. T 5, 6 **12 – 14 II¹2057** K cap. T 5, 5 (261v [7]8–9); V^EV^{Ph} cap. T 6, 7; *deest in V^O H^I; quod attinet ad V^W, vide *II²2659 / PML^b cap. T 5, 7**

II¹2056 (a) K (b) Βασιλείου V^EV^{Ph} **II¹2057** (a) K (b) Κλήμεντος V^EV^{Ph}

2 διαθήκην] δίκην K **3** ἐκφαίνωσι K **7** ἐνδιδαχθεὶς V^E, *non liquet in V^{Ph}* **8** ἐνι-
δρυμένην V^EV^{Ph} **9** αὐτῷ] αὐτῶν V^E, *non liquet in V^{Ph}* **13** ἥ τε] εἴτε V^EV^{Ph}

II¹2058 / K cap. T 5, 6

<Σχόλιον·>

”Εστιν δὲ καὶ εἰς τὸ Π στοιχεῖον εἰς τὸν δ' <τίτλον>.

II¹2059 / K cap. T 5, 7

*II²2660 /
PML^b cap.
T 5, 8

5 Ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Πᾶσα ἡ τοῦ ἐπιστήμονος πρᾶξις εὐπραγία, ἡ δὲ τοῦ ἀνεπιστήμονος, κακοπραγία, κἄν ἔνστασιν σώζῃ, ἐπεὶ μὴ ἐκ λογισμοῦ ἀνδρίζεται, μὴ δὲ ἐπὶ τι χρήσιμον τῶν ἐπ' ἀρετῇ καὶ ἀπὸ ἀρετῆς καταστρεφόντων τὴν πρᾶξιν κατευθύνει.

10

II¹2060 / K cap. T 5, 8

Ἐκ τοῦ η' Στρώματος·

”Ιδιον ἐπιστήμης καθολικοῖς ἐπερείδεσθαι θεωρήμασι καὶ ὄρισμοῖς· ὅθεν τὰ καθέκαστα εἰς τὰ καθόλου ἀνάγεται.

3 cf. II¹1735 / K cap. Π 4, 19

3 II¹2058 *Scholion* 6 – 9 II¹2059 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VII. Cap. X. 59, 5 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 43, 18–22); Holl, n° 269 12 – 13 II¹2060 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VIII. Cap. VIII. 23, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 94, 14–16); Holl, n° 278

2 – 3 II¹2058 K cap. T 5, 6 (261v10); *deest in V H^I* 5 – 9 II¹2059 K cap. T 5, 7 (261v[10]11–15); *V^EV^{Ph}* cap. T 6, 8; *deest in V^O H^I*; *quod attinet ad V^W*, *vide* *II²2660 / PML^b cap. T 5, 8 11 – 13 II¹2060 K cap. T 5, 8 (261v[16]17–19); *deest in V H^I*

II¹2058 Σχόλιον] *supplevi, om.* K II¹2059 (a) K (b) *s. a.* *V^EV^{Ph}*

3 τίτλον] *supplevi, om.* K 7 – 9 κἄν – κατευθύνει] *om.* *V^EV^{Ph}* 7 κἄν] *correxi* (*ed.*), καὶ K σώζῃ] *correxi* (*ed.*), σώζει K

II¹2061 / K cap. T 5, 9

Διονυσίου, ἐκ τοῦ περὶ φύσεως α'.

Τοῖς ἀμαθέσι ἡστινοσοῦν τέχνης καὶ ἀτελεστέροις διὰ τὸ τῆς πείρας ἄηθες καὶ τὸ τῶν ἔργων ἀτριβὲς κάματος ἐγγίνεται ταῖς ἐπιχειρήσεσιν. Οἱ δὲ προκόπτοντες καὶ μᾶλλον ἔτι οἱ τέλειοι ραδίως ἀ μέτεισιν κατορθοῦντες γάνυνται. 5

*II²2661 /
PML^b cap.
T 5, 9

<II¹suppl. 388 / V cap. T 6, 9>**II¹2062 / K cap. T 5, 10**

Φίλωνος, ἐκ τοῦ ζ' καὶ η' τῆς νόμων ἱερῶν ἀλληγορίας.

Πάνυ εὐήθεις, οἵ πρὸς τὸ πέρας ἡστινοσοῦν ἐπιστήμης ἀφικέσθαι 10 διενοήθησαν· τὸ γὰρ ἐγγὺς εἶναι δόξαν μακρὰν ἄγαν τοῦ τέλους ἀφέστηκεν, ἐπεὶ τέλειος τῶν γεγονότων οὐδείς, πρὸς οὐδὲν μάθημα, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐνδεῖ, ὅσον κομιδῇ νήπιος παῖς, ἅρτι τοῦ μανθάνειν ἀρχόμενος, πρὸς πολιὸν ἥδη τὴν ἡλικίαν ἀμα καὶ τέχνην ὑφηγητήν. 15

7 II¹suppl. 388 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 6 II¹2061 DIONYSIUS ALEXANDRINUS, *De natura*, I, locus non repertus (ed. Feltoe, Γ. 9 [p. 156, 9–13]); Holl, n° 361 **10 – 15 II¹2062** PHILO IUDAeus, *Legum allegoriae*, VII et VIII (*De posteritate Caini*), 152 (ed. Wendland, p. 33, 25 – 34, 2)

2 – 6 II¹2061 K cap. T 5, 9 (261v[19]20–24); *deest in V H¹*; PG 86, 2096, 6–11
9 – 15 II¹2062 K cap. T 5, 10 (261v[24–262r1]262r2–9); *deest in V H¹*; PG 86, 2096, 12–20

3 ἀτελεστέροις] *correxi* (ed.), διατελεστέροις K **4** ἄηθες] *correxi* (ed.), ἀειθὲς K
10 εὐήθεις] *scripsi* (ed.), εὐηθεῖς K **11** οὗ] *scripsi*, οἱ K, ὅσοι ed. **13** τοῦ] *correxi* (ed.), τὸ K

II¹2063 / K cap. T 5, 11

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ <δ'> τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων.

Ἄμήχανον ὑπὸ φύσεως ἀνθρωπίνης εὑρεθῆναι τῆς οἰασοῦν ἐπι-
στήμης τὸ τέλος· οὐδὲν γὰρ ἄνθρωπος ἄκρως οἶδεν, ἀλλ' οἴεται
5 μόνον εἰδέναι. Τὸ δὲ τέλος τῆς γνώσεως ἀνάκειται μόνῳ θεῷ.

II¹2064 / K cap. T 5, 12

Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ὄνείρων.

Τὰ τέλη τῶν ἐπιστημῶν οὐ δυσεύρετα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνεύρετα
παντελῶς εἶναι συμβέβηκε· γραμματικώτερος ἔτερος ἐτέρου γίνε-
10 ται, τῷ τὰς ἐπιτάσεις καὶ παρανξήσεις ἀμήχανον εἶναι ὅροις περι-
γραφῆναι.

<II¹suppl. 389–398 / V cap. T 6, 10–19>

12 II¹suppl. 389–398 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 5 II¹2063 PHILO IUDAeus, *Quaestiones in Genesim*, IV. 9* (ed. Petit, p. 201)
8 – 11 II¹2064 PHILO IUDAeus, *De somniis*, I, 8–9 (ed. Wendland, p. 206, 13–16)

2 – 5 II¹2063 K cap. T 5, 11 (262r[9]10–13); *deest in V H^l; PG 86, 2096, 21–25*
7 – 11 II¹2064 K cap. T 5, 12 (262r[13]14–18); *deest in V H^l*

II¹2063 δ'] suppli (cf. ed.), *om. K*

8 δυσεύρετα] *scripsi* (ed.), δυσεύρητα K ἀνεύρετα] *scripsi* (ed.), ἀνεύρητα K

*^{II²}/_{PML^b cap. T 2} Τίτλος ζ' Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως, <καὶ> ὅτι χρὴ ταύτας πανταχοῦ φυλάττεσθαι.

δ' Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως καὶ ἀκολουθίας, καὶ ὅτι χρὴ ταύτας πανταχοῦ φυλάττεσθαι.

II¹2065 / K cap. T 6, 1

5

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς·

Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει ἥ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης, μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. Ό γὰρ ἐν κυριώ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθείς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. Τιμῆς ἡγοράσθητε· μή γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.

*^{II²2642} /
PML^b cap.
T 2, 9

II¹2066 / K cap. T 6, 2

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας·

Τάξις τῶν ὄντων ἐστὶ μήτηρ.

15

1 καταστάσεως] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ K 7 1 – 2 ὅτι – φυλάττεσθαι] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 13

7 – 12 II¹2065 I Cor. 7, 20–24 15 II¹2066 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (Orat. 32), 10, 1–2 (ed. Moreschini, p. 104)

1 – 2 Titlos (a) K (262r18–20) 3 – 4 Titlos (b) V^EV^O A^I_{pin}, *deest in H^IA^Itxt*; *quod attinet ad V^W*, vide *II² / PML^b cap. T 2 titlos 6 – 12 II¹2065 K cap. T 6, 1 (262r [20]21–262v5); V^EV^O cap. T 4, 1; PG 96, 369, 46–47 14 – 15 II¹2066 K cap. T 6, 2 (262v[5]6); V^EV^O cap. T 4, 2; *quod attinet ad V^W*, vide *II²2642 / PML^b cap. T 2, 9; PG 96, 369, 48

1 – 2 Titlos (a) 1 καὶ²] *supplevi e K^{pin}, om. K^{txt}* ταύτας] *scripsi secund. K^{pin}, ταύτην K^{txt}* 2 φυλάττεσθαι] *scripsi secund. K^{pin}, φυλάττειν K^{txt}*

II¹2065 (a) K (b) Πρὸς Ῥωμαίους V^EV^O Ῥωμαίους V^E II¹2066 (a) K (b) s. a. V^EV^O

7 τῇ – ἐκλήθη] ἥ ἐκλήθη (ἐκλη- V^O) τάξι V^EV^O 7 – 12 Δοῦλος – θεῷ] *om. V^EV^O* 11 ἀνθρώπων] *correxī (NT)*, ἀνθρώπου K 15 Τάξις] *add. ἡ K*

Στοιχεῖον Υ

Τίτλος α' Περὶ ὑποκρίσεως καὶ εἰρωνείας καὶ πλαστῆς εὐλα-
βείας καὶ τῶν ταῦτα νοσούντων.

*II² /
PML^b cap. Υ 2

δ' Περὶ ὑποκρίσεως καὶ εἰρωνείας καὶ πλαστῆς εὐλαβείας καὶ
5 τῶν ταῦτα νοσούντων.

ΙΙ¹2067 / K cap. Υ 1, 1

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ.

Ὑποκριταὶ καρδίᾳ τάξουσι θυμόν,
καὶ ἀποθάνοι ἐν νεότητι ἡ ψυχὴ αὐτῶν.

10

ΙΙ¹2068 / K cap. Υ 1, 2

*II²2668 /
PML^b cap.
Υ 2, 2

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ κζ'.

Μὴ συνελκύσῃς με μετὰ ἀμαρτωλῶν,
καὶ μετὰ ἔργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσῃς με,
τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον αὐτῶν,
15 κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

2 εἰρωνείας] cf. ΙΙ¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Ε 10 2 – 3 πλαστῆς εὐλαβείας] cf. ΙΙ¹ / K^{pin}
Παραπομπὴ Π 14

8 ΙΙ¹2067 [Ὑποκριταὶ – θυμόν] Iob 36, 13¹ 9 καὶ – αὐτῶν] Ibid. 36, 14¹ 12 – 15
ΙΙ¹2068 Ps. 27, 3^{1–4}

1 Stoicheion K^{txt} (262v6) K^{pin} 2 – 3 Titlos (a) K (262v6–8) 4 – 5 Titlos (b) V
A^{I pin}; deest in H^IA^{I txt} 7 – 9 ΙΙ¹2067 K cap. Υ 1, 1 (262v[8]9–10); V cap. Υ 4, 1;
deest in H^I; PG 96, 376, 36–37 11 – 15 ΙΙ¹2068 K cap. Υ 1, 2 (262v[10]11–14);
deest in V H^I

2 – 3 Titlos (a) 3 ταῦτα] *scripsi secund.* K^{pin}, ταύτην K^{txt} 4 – 5 Titlos (b) 4 δ']
prae*m.* τίτλος V^{W txt} 5 νοσούντων] ἐπινοούντων V^{E txt} A^{I pin}, ἐπὶ νοούντων V^{O txt}

ΙΙ¹2067 (a) K (b) Ἰώβ V ἰώβ V^E

9 ἡ] om. V^EV^O

<II¹suppl. 399–400 / V cap. Υ 4, 2–3>II¹2069 / K cap. Υ 1, 3

Τῶν Παροιμιῶν·

“Ος πλανᾷ εὐθεῖς ἐν ὁδῷ κακῆι,
εἰς διαφθορὰν αὐτὸς ἐμπεσεῖται.

5

II¹2070 / K cap. Υ 1, 4

Τῶν αὐτῶν·

Χείλεσι πάντα ἐπινεύει ἀποκλαιόμενος ὁ ἔχθρος,
ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ τεκταίνεται δόλους.

II¹2071 / K cap. Υ 1, 5

10

‘Ησαῖον προφήτου·

Ἐπλαγίασαν ἐν ἀδίκοις δίκαιον.

*II²2671 /
PML^b cap.
Υ 2, 5

<II¹suppl. 401 / V cap. Υ 4, 6>

1 II¹suppl. 399–400 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) **13** II¹suppl. 401 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

4 – 5 II¹2069 Prov. 28, 10^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 136) **8 – 9** II¹2070 Prov. 26, 24^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 130) **12** II¹2071 Is. 29, 21 (Wahl, *Propheten-zitate*, p. 361–362)

3 – 5 II¹2069 K cap. Υ 1, 3 (262v[14]15–16); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 4; *deest in V^O H^I*
7 – 9 II¹2070 K cap. Υ 1, 4 (262v[16]17–18); *deest in V H^I* **11 – 12** II¹2071 K cap. Υ 1, 5 (262v[18]19); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 5; *deest in V^O H^I*

II¹2069 Tῶν] *om.* V^EV^WV^{Ph} II¹2071 (a) K (b) ‘Ησαῖον V^EV^WV^{Ph}

9 τεκταίνεται] *scripsi* (*LXX*), τεκτείνεται K

II¹2072 / K cap. Υ 1, 6

*II²2674 /
PML^b cap.
Υ 2, 8

Τερεμίου·

Βολὶς τιτρώσκουσα ἡ γλῶσσα αὐτῶν, δόλια τὰ ρήματα τοῦ στόματος αὐτῶν· τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικά, καὶ ἐν ἑαυτῷ ἔχει 5 τὴν ἔχθραν. Μή ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι, λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῷ τῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου;

II¹2073 / K cap. Υ 1, 7

Σοφία Σολομῶντος·

Οὗτοι καταγέλαστον εὐλάβειαν ἐνόσουν.

10

II¹2074 / K cap. Υ 1, 8

Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Οὐ ποκρινόμενος σκανδαλισθήσεται ἐν ἑαυτῷ.

II¹2075 / K cap. Υ 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ·

15 Πᾶς σοφιζόμενος ἐν λόγοις μισητός.

3 – 6 II¹2072 Ier. 9, 8–9 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 517–518) 9 II¹2073 Sap. 17, 8²
12 II¹2074 Sir. 35, 15² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 143) 15 II¹2075 Sir. 37, 20¹ (Wahl,
Sirach-Text, p. 148)

2 – 6 II¹2072 K cap. Υ 1, 6 (262v[19]20–24); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 7; *deest in V^O H^I*
8 – 9 II¹2073 K cap. Υ 1, 7 (263r[mg]1); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 8; *deest in V^O H^I*
11 – 12 II¹2074 K cap. Υ 1, 8 (263r[1]2); *deest in V H^I* 14 – 15 II¹2075 K cap. Υ
1, 9 (263r[2]3); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 9; *deest in V^O H^I*

II¹2073 (a) K (b) Σολομῶντος V^EV^WV^{Ph} II¹2074 (a) K (b) Σιράχ V^W (c) s. a.
V^EV^{Ph}

3 δόλια] *post* αὐτῶν *transpos.* V^EV^{Ph} 5 ἐπισκέψῃ V^EV^{Ph} 6 λαῷ] ἔθνει V^W, ἔθνη
V^EV^{Ph} τῷ] *om.* V^EV^WV^{Ph}

II¹2076 / K cap. Υ 1, 10

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ ὑποκριθῆς ἐνώπιον ἀνθρώπων,
καὶ ἐν τοῖς χείλεσίν σου πρόσεχε.

II¹2077 / K cap. Υ 1, 11

5

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἐστι πορευόμενος συγκεκυφώς μελανίᾳ,
καὶ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ πλήρης δόλου πυρώδους.

II¹2078 / K cap. Υ 1, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

10

Ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ γλυκανεῖ ὁ ἔχθρος,
καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ βουλεύεται ἀναστρέψαι σε εἰς βόθρον.

3 – 4 II¹2076 Sir. 1, 29^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 45) **7 – 8 II¹2077** Sir. 19, 26^{1–2}
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 99) **11 – 12 II¹2078** Sir. 12, 16^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81)

2 – 4 II¹2076 K cap. Υ 1, 10 (263r[3]4–5); *deest in V H^I* **6 – 8 II¹2077** K cap. Υ 1,
11 (263r[5]6–7); *deest in V H^I* **10 – 12 II¹2078** K cap. Υ 1, 12 (263r[7]8–9);
V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 10; *deest in V^O H^I*

II¹2078 (a) K (b) s. a. V^EV^{Ph} (c) s. d. V^W

7 πορευόμενος] πονηρεύόμενος *II²1370 / T cap. E 10, 16 8 πλήρης] *scripsi*
(LXX), πλήρεις K **11** γλυκάνει V^W ó] *om.* V^EV^{Ph} **12** βουλεύεται K^{a. c.} V^{Ph},
βουλλεύεται V^E ἀναστρέψαι σε] ἀναστρέψαι V^EV^{Ph}

II¹2079 / K cap. Υ 1, 13

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίω κδ'.

“Οταν νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα.

5

<II¹suppl. 402 / V cap. Υ 4, 12>**II¹2080 / K cap. Υ 1, 14**

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἔστε ὑποκρίσεως καὶ πάσης ἀνομίας.

5 II¹suppl. 402 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 4 II¹2079 Matth. 6, 16 8 – 12 II¹2080 Matth. 23, 27–28

2 – 4 II¹2079 K cap. Υ 1, 13 (263r[mg]10–11); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 11; *deest in V^O*
H^I 7 – 12 II¹2080 K cap. Υ 1, 14 (263r[11]12–18); V^EV^{Ph} cap. Υ 4, 16; *deest in*
V^WV^O H^I

II¹2079 (a) K κδ'] *sic cod.*, *exspectaveris* με' (b) Ματθαίου V^EV^{Ph} (c) Τοῦ Εὐαγγελίου V^W II¹2080 (a) K (b) Ματθαίου V^EV^{Ph}

3 νηστεύεται V^E, νηστεύηται V^{Ph} γίνεσθαι V^EV^{Ph}, γένησθε K 3 – 4 ἀφανίζουσι – πρόσωπα] *om.* K V^W 8 Φαρισαῖοι] *add.* οἱ K 9 κεκονιαμένοις] καὶ κονιαμένοις V^E, *non liquet in V^{Ph}* 10 ὁστέα K

II¹2081 / K cap. Υ 1, 15

Ἐκ τῆς Πέτρου α' ἐπιστολῆς·

...ώς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ώς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν...

II¹2082 / K cap. Υ 1, 16

5

Ἐκ τῆς Ἰούδα ἐπιστολῆς·

Οὗτοί εἰσιν νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα, κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἀπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες πλανῆται, οἵς ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνας τετήρηται.

10

II¹2083 / K cap. Υ 1, 17

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον β'·

...ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρνημένοι.

3 – 4 II¹2081 I Petr. 2, 16 7 – 10 II¹2082 Iudee 12–13 13 II¹2083 II Tim. 3, 5

2 – 4 II¹2081 K cap. Υ 1, 15 (263r[18]19–20); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 14; *deest in* V^O H^I
6 – 10 II¹2082 K cap. Υ 1, 16 (263r[20]21–263v2); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 15; *deest in* V^O H^I
12 – 13 II¹2083 K cap. Υ 1, 17 (263v[2]3–4); V^EV^WV^{Ph} cap. Υ 4, 13; *deest in* V^O H^I

II¹2081 (a) K (b) Ἐκ τῆς Πέτρου V^EV^{Ph} (c) Πέτρου V^W **II¹2082** (a) K (b) Ἐκ τῆς Ἰούδα V^EV^{Ph} (c) Ἰούδα V^W **II¹2083** (a) K (b) Πρὸς Τιμόθεον V^EV^{Ph} (c) Ἀποστόλου V^W

7 Οὗτοί εἰσιν] *post* παραφερόμεναι *transpos.* V^EV^WV^{Ph} περιφερόμεναι K 8 φθινοπορινὰ V^W, φθινοπορηνά V^{Ph}, φθονοπορηνά V^E 10 τοῦ] *om.* V^EV^WV^{Ph} τετήρηται] *om.* V^EV^{Ph} 13 εὐσεβείας] εὐλαβείας K V^W ἡρνησάμενοι V^{Ph}

II¹2084 / K cap. Υ 1, 18

*II²2682 /
PML^b cap.
Υ 2, 16

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Τὸ λαμπρῶς εἰς μέσον ἐπαινεῖν τὴν ἀρετὴν καὶ μακροὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἀποτείνειν λόγους, ίδιᾳ δὲ τὸ ἡδὺ πρὸ τῆς σωφροσύνης καὶ τὸ πλέον ἔχειν πρὸ τοῦ δικαίου τιμᾶν, ἐοικέναι φαίνην ἂν ἐγὼ τοῖς ἐπὶ σκηνῆς ὑποκρινομένοις τὰ δράματα, οἵ βασιλέας πολλάκις καὶ δυνάστας ὑπέρχονται, οὕτε βασιλεῖς ὄντες οὕτε δυνάσται, οὐδὲ μὴν οὖν τυχὸν ἐλεύθεροι το<παρά>παν. Οὗτος δέ ἐστιν ἔσχατος τῆς ἀδικίας ὅρος, εἴ τι δεῖ Πλάτωνι πείθεσθαι, τὸ δοκεῖν δίκαιον εἶναι, μὴ ὄντα.

II¹2085 / K cap. Υ 1, 19

*II²2680 /
PML^b cap.
Υ 2, 14

Ἐκ τοῦ περὶ φθόνου·

Οὐχ' ὁρᾶς ἡλίκον κακὸν ἡ ὑπόκρισις; Καὶ αὐτὴ καρπός ἐστι τοῦ φθόνου· τὸ γὰρ διπλοῦν τοῦ ἥθους ἐκ φθόνου μάλιστα τοῖς πολλοῖς ἐγγίνεται, ὅταν τὸ μῆσος ἐν τῷ βάθει κατέχοντες, ἀγάπην δεικνύωσιν κατακεχρωσμένην τὴν ἐπιφάνειαν, κατὰ τὰς ὑφάλους πέτρας, αἱ βραχεῖ ὕδατι καλυπτόμεναι, κακὸν ἀπροόρατον τοῖς ἀφυλάκτοις γίνονται.

9 – 10 Plat., *Resp.* II, 361a4–5 13 – 15 Οὐχ' – ἐγγίνεται] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.9./54.9. (ed. Ihm, p. 785)

3 – 8 II¹2084 Τὸ – τοπαράπαν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, VI, 4, 1–8 (ed. Naldini, p. 102) 8 – 10 Οὕτος – ὄντα] IBID., VI, 7, 1–3 (p. 104) 13 – 18 II¹2085 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 6 (PG 31, 385, 19–25)

2 – 10 II¹2084 K cap. Υ 1, 18 (263v[4]5–14); *deest in V H^I* 12 – 18 II¹2085 K cap. Υ 1, 19 (263v[14, mg]15–22); V^E cap. Υ 4, 17; V^W cap. Υ 4, 16; V^O cap. Υ 4, 2; *deest in H^I; deest in PG 96*

II¹2085 (a) K (b) Βασιλείου V

4 ιδίᾳ] *scripsi* (ed.), ιδια K 6 σκηνῆς] *scripsi* (ed.), σκηναῖς K βασιλέας] ώς βασιλεῖς ed. 6 – 7 δυνάστας ὑπέρχονται] *scripsi*, δυνάστας ὑπήρχονται K, δυνάσται εἰσέρχονται ed. 7 ὄντες] s. l. K 8 τοπαράπαν] *correxi* (ed.), τὸ πᾶν K 13 κακὸν] κακὸν ἐστιν V^EV^O 14 τὸ] τοῦ V^O 16 δεικνύωσιν] δεικνύουσι K V^W, add. καὶ V^EV^O κατακεχρωσμένην V^W, κατεχρωσμένην K 17 ἀπροαίρετον K V^W

II¹2086 / K cap. Υ 1, 20

Ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας·

Οἱ ἄλλοι φαινόμενοι, ἄλλοι δὲ ὡν, στροφαῖς κέχρηται λόγων, ἀπατῶν τοὺς συνόντας, ὥσπερ τοὺς κύνας λαγῳὶ καὶ ἀλώπεκες, ἔτέραν δεικνύντες καὶ ἐτέραν τρεπόμενοι.

5

*II²2683 /
PML^b cap.
Υ 2, 17

II¹2087 / K cap. Υ 1, 21

Ἐκ τοῦ ε' τῆς Ἐξαημέρου·

Δεῖ κατὰ τὸν λόγον τῆς παροιμίας μὴ ύλομανεῖν, τουτέστι μὴ ἐπιδεικτικῶς πολιτεύεσθαι, μὴ δὲ τὸν παρὰ τῶν ἔξωθεν ἔπαινον θηρᾶσθαι, ἀλλ' ἔγκαρπον εἶναι, τῷ ἀληθινῷ γεωργῷ τὴν ἐπίδειξιν 10 τῶν ἔργων ταμιευόμενον.

II¹2088 / K cap. Υ 1, 22

Ἐκ τοῦ ζ' λόγου τῆς Ἐξαημέρου·

Οὐκ ἂν παρέλθοιμι τὸ τοῦ πολύποδος δολερὸν καὶ ἐπίπλοκον, ὃς ὅποιᾳ ποτὲ ἂν ἐκάστοτε πέτρᾳ περιπλακῇ, τὴν ἐκείνης ὑπέρχεται 15 χρόαν, ὥστε τοὺς πολλοὺς τῶν ἰχθύων ἀπροόπτως νηχομένους

3 – 5 II¹2086 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in principium Proverbiorum*, 7 (PG 31, 401, 5–9) **8 – 11 II¹2087** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, V, 6 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 80, 8–11) **14 – 1109, 11 II¹2088** BASILIUS CAESARIENSIS, *Homiliae in Hexaemeron*, VII, 3 (ed. Mendieta†/Rudberg, p. 118, 1–13)

2 – 5 II¹2086 K cap. Υ 1, 20 (263v[22]23–264r2); V^EV^{Ph} cap. Υ 4, 18; V^W cap. Υ 4, 17; *deest in V^O H^I* **7 – 11 II¹2087** K cap. Υ 1, 21 (264r[2]3–7); V^EV^{Ph} cap. Υ 4, 19; V^W cap. Υ 4, 18; *deest in V^O H^I* **13 – 1109, 11 II¹2088** K cap. Υ 1, 22 (264r[7]8–264v2); V^EV^{Ph} cap. Υ 4, 20; V^W cap. Υ 4, 19; *deest in V^O H^I*

II¹2086 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^EV^W, *non liquent in V^{Ph}* **II¹2087** (a) K (b) *s. a.* V^EV^WV^{Ph} **II¹2088** (a) K (b) *s. a.* V^EV^WV^{Ph}

3 ἄλλος^{1]} ἄλλως K ἄλλος^{2]} ἄλλως K **3 – 4** ἀπαιτῶν K **9** τὸν] τῶν Ka.c. τῶν] τὸν V^EV^W **11** τῶν ἔργων] *om. K* ταμιευομένωι K **14** Οὐκ ἂν] οὐκάν V^W, οὐκούν V^EV^{Ph} ἐπίπλοκον] *sic K*, ἐπίκλοπον *ed.* ὅς] ως V^W **15** ἀν ἐκάστοτε] ἐν ἐκάστοτε V^{Ph}, ἐν ἐκάστω τὲ V^W, *om. K* περιπλακεῖ K V^Ea.c. ut videtur V^WV^{Ph} ὑπήρχεται V^W **16** χροὰν V^W, χροὶὰν K

τῷ πολύποδι περιπίπτειν, τῇ πέτρᾳ δῆθεν, καὶ ἔτοιμον γίνεσθαι θήραμα τῷ πανούργῳ. Τοιοῦτοί εἰσι τὸ ἥθος οἱ τὰς ἀεὶ κρατούσας δυναστείας ὑπερχόμενοι, καὶ πρὸς τὰς ἐκάστοτε χρείας μεθαρμόζόμενοι, μὴ <ἐπὶ> τῆς αὐτῆς προαιρέσεως βεβηκότες, ἀλλὰ ἄλλοι 5 καὶ ἄλλοι ῥαδίως γινόμενοι, σωφροσύνην τιμῶντες μετὰ σωφρόνων, ἀκόλαστοι μετὰ ἀκολάστων, πρὸς τὴν ἐκάστου ἀρέσκειαν τὰς γνώμας μετατιθέμενοι· οὓς οὔτε ῥάδιον ἐκκλῖναι, οὐδὲ τὴν ἀπ’ αὐτῶν φυλάξασθαι βλάβην, διὰ τὸ ἐν τῷ προσχήματι τῆς φιλίας βαθέως κατεσκευασμένην τὴν πονηρίαν κατακερύφθαι. Τὰ 10 τοιαῦτα ἥθη λύκους ἄρπαγας ὄνομάζει ὁ κύριος, ἐν ἐνδύμασι προβάτων προφαινομένους.

II¹2089 / K cap. Y 1, 23

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας·

Μὴ ἀφανίσῃς τὸ πρόσωπόν σου ὡς οἱ ὑποκριταί. Ἀφανίζεται γὰρ 15 πρόσωπον, ὅταν ἡ ἔνδον διάθεσις ἐπιπλάστω σχῆματι τῷ ἔξωθεν ἐπισκοτήται, ὥσπερ ὑπὸ παραπετάσματι τῷ ψεύδει καλυπτομένη. Ὑποκριτής γάρ ἐστιν ὁ ἐν θεάτρῳ ἀλλότριον πρόσωπον ὑπελθών, δούλος ὃν πολλάκις <τὸ> τοῦ δεσπότου, ιδιώτης τὸ τοῦ βασιλέως. Οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, ὥσπερ ἐπ’ ὄρχήστρας τῆς ἑαυτῶν 20 ζωῆς, οἱ πολλοὶ θεατρίζουσιν, ἄλλα μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ φέροντες,

10 – 11 Matth. 7, 15

14 – 1110, 7 II¹2089 BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieiunio homilia I*, 2 (PG 31, 165, 14–31)

13 – 1110, 7 II¹2089 K cap. Y 1, 23 (264v[2]3–21); VEV^{Ph} cap. Y 4, 21; VW cap. Y 4, 20; *deest in V^O H^I*

II¹2089 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. VWV^{Ph}

1 τῷ] τὸ V^W περιπίπτειν] add. ὡς VEV^{Ph} γενέσθαι K **2 – 11** Τοιοῦτοί – προφαινομένους] om. VEVWV^{Ph} 3 ὑπερχόμενοι] *scripsi* (ed.), ὑπερεχόμενοι K **4** ἐπὶ] *supplevi* (ed.), om. K **9** κατακερύφθαι] *scripsi* (ed.), κατακερύφθαι K^{p. c. in mg.}, εκρύψθαι K^{a. c.} **14** οἱ] om. VEV^{Ph} **15** ἐπιπλάστως V^E τῷ] *correxi* (ed.), τὸ K VEVWV^{Ph} **16** ἐπισκοτήται] *scripsi* (ed.), ἐπισκοτεῖται K VEVWV^{Ph} ὑπὸ παραπετάσματος K **18** τὸ¹] *supplevi* (ed.), om. K VEVWV^{Ph} τοῦ¹] om. K τὸ²] om. K VEV^{Ph} **19** ἐπ’ ὄρχήστρας] *scripsi*, ἐπ’ ὄρχήστρας K VEV^{Ph}, ἐπορχήστρας VW, ἐπὶ ὄρχήστρας ed. **20** οἱ πολλοὶ] *post θεατρίζουσιν transpos.* VEV^{Ph}, om. VW ἄλλα] ἄλλα K^{a. c.} V^E a. c. ut videtur

ἄλλα δὲ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῖς ἀνθρώποις δεικνύντες. Μὴ ἀφανίσῃς οὖν τὸ πρόσωπόν σου. Οὗτος εἴ, τοιοῦτος φαίνου, μὴ κατασχηματίζων πρὸς τὸ σκυθρωπόν, τὴν ἐκ τοῦ δοκεῖν ἐγκρατῆς εἶναι δόξαν θηρώμενος. Οὔτε γὰρ εὐποίιας σαλπιζομένης ὄφελος, καὶ νηστείας δημοσιευμένης κέρδος οὐδέν. Τὰ γὰρ ἐπιδεικτικῶς γινόμενα οὐ πρὸς τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα τὸν καρπὸν ἐκτείνει, ἀλλ’ εἰς τὸν τῶν ἀνθρώπων ἔπαινον καταστρέφει.

5

II¹2090 / K cap. Υ 1, 24

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς ι' ἐπιστολῆς·

Ἐάν τις τὸ κακὸν ἐν προσχήματι τοῦ ἀγαθοῦ ποιῇ, διπλασίονος τιμωρίας ἐστὶν ἄξιος, διότι αὐτό τε τὸ οὐκ ἀγαθὸν ἐργάζεται καὶ κέχρηται εἰς τὸ τελέσαι τὴν ἀμαρτίαν, ὡς ἂν εἴποι τις, τῷ καλῷ συνεργῷ.

10

II¹2091 / K cap. Υ 1, 25

Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

15

Μηδὲν σοφίσῃ, μηδὲν τεχνάσῃ κατὰ τῆς σεαυτοῦ σωτηρίας· καν γὰρ τοὺς ἄλλους παραλογίζωμεθα, ήμας γε αὐτοὺς οὐ δυνησόμεθα, ὡς τό γε καθ' ἑαυτῶν παίζειν λίαν ἐπισφαλὲς καὶ ἀνόητον.

10 – 13 II¹2090 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, LIII, 1, 9–13 (ed. Courtonne, I, p. 138) **16 – 18 II¹2091** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. baptisma* (*Orat. 40*), 18, 27–30 (ed. Moreschini, p. 236)

9 – 13 II¹2090 K cap. Υ 1, 24 (264v[21]22–265r3); V^EV^{Ph} cap. Υ 4, 22; V^W cap. Υ 4, 21; *deest in V^O H^I* **15 – 18 II¹2091** K cap. Υ 1, 25 (265r[3]4–7); V^E cap. Υ 4, 23; V^W cap. Υ 4, 22; V^O cap. Υ 4, 3; *deest in H^I; deest in PG 96*

II¹2090 (a) K (b) s. a. V^EV^WV^{Ph} **II¹2091** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V Τοῦ] *om.* V^W

1 – 7 Μὴ – καταστρέφει] *om.* V^W **2** οὖν] s. l. K εἴ, τοιοῦτος] ἦτοι οὗτος V^E 5 ἐνδεικτικῶς K γενόμενα V^{Ph} **6** ἐκτίνει V^EV^{Ph} **11** αὐτός τε K ἐργάται K 12 εἰς] ἐπὶ K καλῷ] *add.* δὲ' ὑποκρίσεως K 16 μηδὲν] *scripsi*, μὴ δὲν V^EV^O, μὴ δὲ K V^W ἑαυτοῦ V^O, αὐτοῦ K^{p. c.}, αὐτοῦ K^{a. c.} V^W **17** παραλογίζομεθα V ήμας τε K V^W αὐτοὺς] αὐτοὺς K^{p. c.} **17 – 18** δυνησώμεθα K 18 ἑαυτὸν V^W λίαν] *add.* ἐστὶν V^EV^O

II¹2092 / K cap. Υ 1, 26

Ἐκ τοῦ περὶ τοῦ καθ' ἔαυτὸν βίου, τῶν Ἐπῶν·

Κρεῖσσον ἄριστον ἐόντα δοκεῖν κακόν, ἡὲ κάκιστον,

Κῦδος ἔχοντ' ἀγαθοῖο, τάφον ψεύστην μερόπεσσιν

5 Ἐμμεναι, ὃς μυδόωσι νεκροῖς ἔντοσθεν ὀδωδώς,

Ἐξωθεν ἀστράπτει κονίη καὶ χρώμασι τερπνοῖς.

II¹2093 / K cap. Υ 1, 27

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν πατέρα ἐπιταφίου·

Πᾶν ὁ ποιητόν, οὐδὲ μόνιμον· πρὸς ὀλίγον γὰρ τυπούμενον, τάχι-

10 στα διελέγχεται.

II¹2094 / K cap. Υ 1, 28

*II²2679 /
PML^b cap.
Υ 2, 13

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως·

Ο μὲν τινὸς ἔνεκε<ν> τὸ καλὸν ἐπιτηδεύων, οὐ βέβαιος εἰς ἀρετήν· ὅμοῦ τε γὰρ παρῆλθεν ἐκεῖνο, καὶ τοῦ καλοῦ στήσεται, ὥσπερ ὁ κέρδους ἔνεκεν πλέων.

3 – 6 II¹2092 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II,1,1 (*De rebus suis*), 514–517 (Tuilier/Bady, p. 35) **9 II¹2093** Πᾶν – μόνιμον] GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in patrem* (*Orat.* 18), 23 (PG 35, 1012, 26–27) **9 – 10** πρὸς – διελέγχεται] IBID. (PG 35, 1012, 25–26) **14 – 16 II¹2094** GREGORIUS NAZIANZENUS, *De seipso et ad eos qui ipsum cathedralam Constantinopolitanam affectare dicebant* (*Orat.* 36), 9, 1–4 (ed. Moreschini, p. 260)

2 – 6 II¹2092 K cap. Υ 1, 26 (265r[7]8–12); V^E cap. Υ 4, 24; V^O cap. Υ 4, 4; *deest in V^W H^I; deest in PG 96* **8 – 10 II¹2093** K cap. Υ 1, 27 (265r[12]13–14); V^EV^{Ph} cap. Υ 4, 25; V^W cap. Υ 4, 23; *deest in V^O H^I* **12 – 16 II¹2094** K cap. Υ 1, 28 (265r[14–15]16–19); *deest in V H^I*

II¹2092 (a) K (b) s. a. V^EV^O **II¹2093** (a) K (b) s. a. V^EV^WV^{Ph}

3 ἡ ἐκάκιστον V^EV^O **4** ἔχοντα V^EV^O **6** ἀπαστράπτει K **9** ὃ] ὅτι (*sic*) V^W **10** διελεγχθῆσται K **14** ἔνεκεν] *scripsi*, ἔνεκε K

II¹2095 / K cap. Υ 1, 29

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ις' τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ.

Ο τοῖς ἀνθρώποις ἀρέσκων τοὺς παρ' αὐτῶν ἐπαίνους ᾔχοι ἄν εἰκότως εἰς ἀντιμισθίας δύναμιν, λήψεται γε μὴν τῶν παρὰ τοῦ θεοῦ τὸ σύμπαν οὐδέν. Εὐανδρίας γάρ, τῆς ἐπὶ γῆς φημί, τὸ ἀγαθὸν οὐκ αὐτὸν ἐπόπτην ἐποίησε μᾶλλον, ἀλλὰ τῶν ὄρώντων τοὺς ὀφθαλμούς.

II¹2096 / K cap. Υ 1, 30

Τοῦ μακαρίου Διονυσίου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τῆς πρὸς Ἀφροδίσιον ἐπιστολῆς.

10

Τὸ μὲν ἐκ τῶν ὄντων αἰσχρῶν ὑγιεῖ κρίσει πρὸς τὰ ἀληθῆ καὶ σεμνὰ χωρεῖν, ἔπαινος· τὸ δέ, τοῖς οὐκ ὀρθῶς ὑπειληφόσι βουλόμενον ἀρέσκειν, ἀπὸ τῶν κρειττόνων ἐκκλίνειν πρὸς τὰ φαῦλα δι' ἔπαινον, ψόγος.

5

<II¹suppl. 403 / V cap. Υ 4, 27>

15

11 – 12 Phil. 4, 8 **15** II¹suppl. 403 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 7 II¹2095 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVI (?) (fr. 46, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 796) **11 – 14** II¹2096 DIONYSIUS ALEXANDRINUS, *Epistula ad Aphrodisium*, locus non repertus (ed. Feltoe, Z. V, 5 [p. 255, 11–15]); Holl, n° 373

2 – 7 II¹2095 K cap. Υ 1, 29 (265r[19]20–265v2); V^E cap. Υ 4, 26; V^W cap. Υ 4, 24; V^O cap. Υ 4, 5; *deest in H^I*; PG 86, 2084, 26–30 (Ο – οὐδέν *[sub titulo]* Περὶ κολάκων, cf. II¹1309 / K cap. K 6, 31]); PG 86, 2096, 30–32 (Εὐανδρίας – ὀφθαλμούς *[falso sub titulo]* Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως]); PG 96, 377, 1–3 **9 – 14** II¹2096 K cap. Υ 1, 30 (265v[2–3]4–8); *deest in V H^I*; PG 86, 2096, 33–38 (*falso sub titulo* Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως)

II¹2095 (a) K (b) Κυρίλλου V κυρίλου V^W

3 τοῖς] *om.* V αὐτὸν V^E 4 τοῦ] *om.* V 5 – 7 Εὐανδρίας – ὀφθαλμούς] *om.* V 5 Εὐανδρίας] ζ<ή>τ<ει> K^{in mg.} ἐπὶ γῆς] correx. Mai, ἐπεί γε K 11 ὄντων] *se- cund.* Feltoe *forsan* ὄντως *legendum* αἰσχρῶν] correx. Feltoe, αἰσχρὸν K

II¹2097 / K cap. Υ 1, 31

Φίλωνος, ἐκ τοῦ περὶ φυγῆς·

- Μυρίους ἔστιν ἵδειν τῶν φαύλων τὰ αὐτὰ δρῶντας ἔσθ' ὅτε τοῖς λίαν ἀγαθοῖς, οὐκ ἀπὸ διανοίας τῆς αὐτῆς, ἐπειδὴ τοῖς μὲν ἀλήθεια, τοῖς δὲ ὑπόκρισις ἀσκεῖται. Χαλεπὴ δὲ ἡ διάγνωσις ἀμφοῖν· πολλάκις γὰρ ὑπὸ τοῦ δοκεῖν παρευημερήθη τὸ εἶναι.

II¹2098 / K cap. Υ 1, 32

Ἐκ τοῦ α' τῶν ἐν Ἐξόδῳ ζητημάτων·

- Ο σοφιστικός, γνώμης ὣν ἑτέρας, λόγοις οὐ συνάδουσι χρῆται.
 10 Διέξεισι μὲν γὰρ ἀπνευστὶ τοὺς ἀρετῆς ἐκάστης ἐπαίνους, οἷα λόγῳ πολύς, ἐπὶ θήρᾳ τῶν ἀκουόντων· ὁ δὲ βίος ἔστιν αὐτοῦ πάντων ἀνάπλεως ἀμαρτημάτων. Καὶ μοι δοκεῖ τῶν ἐπὶ σκηναῖς ὑποκριτῶν διαφέρειν οὐδέν, οἱ πολλάκις ἡμελημένοι καὶ ἄφρονες, ἀνθρωποι διεφθαρμένοι, τινὲς δὲ καὶ θεράποντες, εἰς ἥρωας ἀσκούνται, μικρὸν δὲ ὕστερον ἀποθέμενοι τὴν σκευήν, τὰ τῆς ἴδιας ἀδόξίας ἀναφαίνουσι σημεῖα.

3 – 6 II¹2097 PHILO IUDAЕUS, *De fuga et inventione*, 156 (ed. Wendland, p. 143, 23–26) 9 – 16 II¹2098 PHILO IUDAЕUS, *Quaestiones in Exodus*, locus non reperitus (ed. Petit, p. 302.26); Royse 176.55

2 – 6 II¹2097 K cap. Υ 1, 31 (265v[8]9–14); *deest in V H¹* 8 – 16 II¹2098 K cap. Υ 1, 32 (265v[14]15–266r2); *deest in V H¹*; PG 86, 2096, 39–49 (*falso sub titulo Περὶ τάξεως καὶ καταστάσεως*)

10 ἀπνευστὶ] *scrips.* Harris, ἀπνευστεὶ K 11 πολύς] *correx.* Mai, πόλις K (ζ<ή>-τ<ει> *in mg.*) αὐτοῦ] *correxi* (ed.), αὐτῶν K 12 ἀνάπλεως] *scrips.* Mai, ἀνάπλεος K 13 οὖ] *scrips.* Mai, οἱ K 14 ἥρωας] ζ<ή>τ<ει> K^{in mg.}

^{*II²/}
PML^b cap. Y 6 **Τίτλος β' Περὶ ὑβριστοῦ.**
α' Περὶ ὑβριστοῦ.

II¹2099 / K cap. Y 2, 1

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Πάντα ὑβριστὴν ταπείνωσον.

5

II¹2100 / K cap. Y 2, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Τοὺς ὑβρει φερομένους ἐταπείνωσεν.

II¹2101 / K cap. Y 2, 3

Τοῦ αὐτοῦ·

10

Αἶνος αὐτῷ ὑβρις.

5 II¹2099 Iob 40, 11² 8 II¹2100 Iob 22, 12² 11 II¹2101 Iob 15, 27² (app. crit.)

1 **Titlos (a)** K (266r2) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 4 – 5 II¹2099 K cap. Y 2, 1 (266r[2]3); V cap. Y 1, 2; *deest in H^I*; PG 96, 373, 13 7 – 8 II¹2100 K cap. Y 2, 2 (266r[3]4); V^EV^O cap. Y 1, 1; V^W cap. Y 1, 3; *deest in H^I*; PG 96, 373, 12 10 – 11 II¹2101 K cap. Y 2, 3 (266r[4]5); V^W cap. Y 1, 1; *deest in V^EV^O H^I*

2 **Titlos (b)** α'] *om. V^O txt (α' secund. ser.), propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (α' secund. ser.), praem. τίτλος α' V^{E pin} V^{O pin}, praem. τίτλος V^W txt*

II¹2099 (a) K (b) s. a. V II¹2100 (a) K (b) Ἰώβ V^EV^O (c) s. a. V^W II¹2101 (a) K (b) Ἰώβ V^W

II¹2102 / K cap. Υ 2, 4

Τῶν Παροιμιῶν.

Κακὸς μετὰ ὑβρεως πράσσει κακά.

II¹2103 / K cap. Υ 2, 5

*II²2721 /
PML^b cap.
Υ 6, 4

5 Τῶν αὐτῶν·

Οφθαλμὸς ὑβριστοῦ, γλῶσσα ἄδικος.

II¹2104 / K cap. Υ 2, 6

Τῶν αὐτῶν·

Οἴκους ὑβριστῶν κατασπᾷ κύριος.

10

II¹2105 / K cap. Υ 2, 7

*II²2720 /
PML^b cap.
Υ 6, 3

Τῶν αὐτῶν·

Πρὸ συντριβῆς ἡγεῖται ὑβρις,
πρὸ δὲ πτώματος κακοφροσύνη.

3 II¹2102 Prov. 13, 10¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 67) **6** II¹2103 Prov. 6, 17¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 40) **9** II¹2104 Prov. 15, 25¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 78) **12 – 13** II¹2105 Prov. 16, 18^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82)

2 – 3 II¹2102 K cap. Υ 2, 4 (266r[5]6); V^{EVO} cap. Υ 1, 3; V^W cap. Υ 1, 4; *deest in H^I*; PG 96, 373, 14 **5 – 6** II¹2103 K cap. Υ 2, 5 (266r[6]7); V^{EVO} cap. Υ 1, 5; V^W cap. Υ 1, 6; *deest in H^I*; PG 96, 373, 16 **8 – 9** II¹2104 K cap. Υ 2, 6 (266r[7]8); V^{EVO} cap. Υ 1, 4; V^W cap. Υ 1, 5; *deest in H^I*; PG 96, 373, 15 **11 – 13** II¹2105 K cap. Υ 2, 7 (266r[8]9–10); *deest in V H^I*

II¹2102 Tῶν] *om.* V II¹2103 (a) K (b) *s. a.* V II¹2104 (a) K (b) *s. a.* V

3 Κακὸς] *praem.* ὁ V^{W man. rec.} ὑβρίσεως K **6** ὀφθαλμοῦ V^{EVO} **9** Οἴκους] *post* ὑβριστῶν *transpos.* V^{EVO}

*II²2722 /
PML^b cap.
Y 6, 5

II¹2106 / K cap. Y 2, 8

Τῶν αὐτῶν·

Οὐ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία.

II¹2107 / K cap. Y 2, 9

Τῶν αὐτῶν·

5

Κρείσσων πραῦθυμος μετὰ ταπεινώσεως
ἢ ὃς διαιρεῖται σκῦλα μετὰ ὕβρεως.

II¹2108 / K cap. Y 2, 10

Τῶν αὐτῶν·

“Υβρις ἄνδρα ταπεινοῖ.

10

II¹2109 / K cap. Y 2, 11

Ἡσαῖον προφήτου·

Οἱ ὑψηλοὶ τῇ ὕβρει συντριβήσονται καὶ ταπεινωθήσονται.

3 II¹2106 Prov. 11, 2¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 55) 6 – 7 II¹2107 Prov. 16, 19^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 82) 10 II¹2108 Prov. 29, 23¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 142) 13 II¹2109 Is. 10, 33 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 324–325)

2 – 3 II¹2106 K cap. Y 2, 8 (266r[10]11); V^EV^O cap. Y 1, 6; V^W cap. Y 1, 7; *deest in H^I*; PG 96, 373, 17 5 – 7 II¹2107 K cap. Y 2, 9 (266r[11]12–13); V^EV^O cap. Y 1, 7; V^W cap. Y 1, 8; *deest in H^I*; PG 96, 373, 13–14 9 – 10 II¹2108 K cap. Y 2, 10 (266r[13]14); *deest in V H^I* 12 – 13 II¹2109 K cap. Y 2, 11 (266r[14]15–16); V^EV^O cap. Y 1, 8; V^W cap. Y 1, 9; *deest in H^I*; PG 96, 373, 20–21

II¹2106 (a) K (b) s. a. V II¹2107 (a) K (b) s. a. V II¹2109 (a) K (b) Ἡσαῖον V

6 κρεῖσσον V 7 διαιρεῖ V^O 13 ὕβρει] add. πάντες K

II¹2110 / K cap. Υ 2, 12

Τοῦ αὐτοῦ.

Ματαία ἔσται ὕβρις τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

II¹2111 / K cap. Υ 2, 13

5 Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ ὄργης·

“Ωσπερ ἡ ἐν ταῖς ἑρήμοις ἡχώ πρὸς τὸν φθεγξάμενον αὗθις ἀκεραιά ὑποστρέφει, οὕτως αἱ ὕβρεις ἐπὶ τὸν λοιδόρον ἐπαναστρέφουσιν· μᾶλλον δέ, οἱ μὲν ἥχος <ό> αὐτὸς ἀπεδόθη, ἡ δὲ λοιδορία μετὰ προσθήκης ἐπάνεισιν.

10

II¹2112 / K cap. Υ 2, 14

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ πρὸς νέους·

Ἐχθρὸς μῆθος ὄπλιζει χεῖρα.

12 cf. Ps.-Eurip., *Rhes.*, 84

3 II¹2110 Is. 33, 11 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 373–374) **6 – 9** II¹2111 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia adversus eos qui irascuntur*, 3 (PG 31, 357, 37–41) **12** II¹2112 BASILIUS CAESARIENSIS, *Ad iuvenes (De legendis gentilium libris)*, VII, 5, 4–5 (ed. Naldini, p. 106)

2 – 3 II¹2110 K cap. Υ 2, 12 (266r[16]17); *deest in V H^I* **5 – 9** II¹2111 K cap. Υ 2, 13 (266r[17]18–22); V^EV^O cap. Υ 1, 9; V^W cap. Υ 1, 10; *deest in H^I*; PG 96, 373, 22–26 **11 – 12** II¹2112 K cap. Υ 2, 14 (266r[22]23); *deest in V H^I*

II¹2111 (a) K (b) Βασιλείου V

6 φεγξάμενον V^E **6 – 7** ἀκεραίᾳ] *scripsi*, ἀκεραία K V^W, ἀκαιρέα V^EV^O **7** τὸν] τῶν K, τῶν (*sic*) V^E λοιδωρον V^EV^W a. c. V^O, λοιδοριῶν K a. c., λοιδόρων K p. c. in mg. **8** δέ] μὲν V^W δέ] *supplevi* (*Π²1868 / R cap. Λ 1, 9), *om.* K V λοιδορίᾳ] *add.* καὶ ὕβρις K **12** Ἐχθρὸς μῆθος] ἐπ’ ἔχθροὺς θυμός *ed. Bas.*, ἐπ’ ἔχθροῖς μῆθος *ed. Ps.-Eurip.*

II¹2113 / K cap. Υ 2, 15

Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιβ' τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ.

Τὸ μὲν κακῶς ἀγορεύειν οὖς ἃν ἔλοιτό τις, εὔκολον οἶμαι παντὶ· δημῶδες ὅμως τοῦτο καὶ ἀγοραῖον.

II¹2114 / K cap. Υ 2, 16

5

Ἐκ τοῦ ις' τῶν αὐτῶν.

Πάναισχρον καὶ ἀκαλλèς καὶ τοῖς εὗ βιοῦν ἡρημένοις ἀνάρμοστον τὸ ὑβρίζειν ἐστί· καὶ οὐκ ἃν τίς εἴη τοιοῦτος τῶν ἐν ἐφέσει σεμνότητος καὶ ἐπιεικείας.

<II¹suppl. 404 / V cap. Υ 1, 11>

10

10 II¹suppl. 404 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 4 II¹2113 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XII (?) (fr. 17, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 773) **7 – 9** II¹2114 CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVI (?) (fr. 38, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 786)

2 – 4 II¹2113 K cap. Υ 2, 15 (266r[23]24–25); *deest in* V H¹; PG 86, 2096, 51–54
6 – 9 II¹2114 K cap. Υ 2, 16 (266r[25]–266v4); V^{EVO} cap. Υ 1, 10; V^W cap. Υ 1, 11; *deest in* H¹; PG 86, 2096, 55 – 2097, 3; PG 96, 373, 27–28

II¹2114 (a) K (b) Κυρίλλου V

3 οὖς] οὐκ *scripts. Mai* εὔκολον] εὐδῆλον *scripts. Mai* **4** ἀγοραῖον] *scripts. Mai*, ἀγορευραῖον K **7** Πάναισχρον] *correxī*, πᾶν αἰσχρὸν K V εὗ βιοῦν] εὐποιεῖν V^{EVO} ἡρημένοις] *scripts. Mai*, ἡρημένοις K, εἰρημένοις V **8 – 9** καὶ – ἐπιεικείας] *om. V*

Τίτλος γ' Περὶ ὑπνου καὶ ἀϋπνίας.

γ' Περὶ ὑπνου καὶ ἀϋπνίας.

ια' Περὶ ὑπνου καὶ ἀϋπνίας.

II¹2115 / K cap. Υ 3, 1

5 Άπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

Γλυκὺς ὁ ὑπνος τοῦ δούλου,
εἰ δὲ λίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται.

II¹2116 / K cap. Υ 3, 2

Τῶν Παροιμιῶν.

10 Ἐνδύεται διερρηγμένα καὶ ῥακώδῃ πᾶς ὑπνώδης.

1 ἀϋπνίας] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ A 15 10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 29.3./3. (ed. Ihm, p. 618–619)

6 – 7 II¹2115 Eccle. 5, 11^{1–2} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 157) 10 II¹2116 Prov. 23, 21² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 110–111)

1 **Titlos (a)** K (266v4) 2 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^Itxt* 3 **Titlos (c)** PML^{b pin} E R; *deest in L^btxt* 5 – 7 II¹2115 K cap. Υ 3, 1 (266v[4]5–6); V cap. Υ 3, 1; P cap. Υ 11, 1; *deest in H^I ML^b E R; PG 96, 373, 43–44* 9 – 10 II¹2116 K cap. Υ 3, 2 (266v [6]7); V cap. Υ 3, 5; P cap. Υ 11, 5; M cap. Υ 11, 3; E cap. 246, 3; *deest in H^I L^b R; PG 96, 376, 1–2*

1 **Titlos (a)** Τίτλος γ'] δγ' (*sic*) K^{pin} (γ' secund. ser.) 2 **Titlos (b)** γ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin} (γ' secund. ser.), praem. τίτλος V^{W txt}* 3 **Titlos (c)** ια'] cμς' E, *praem. τίτλος R^{txt}*

II¹2115 (a) K (b) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ V P Τοῦ] *om.* V II¹2116 Τῶν] *om.* V PM E

6 τῶ δούλω V^{W p. c.} 10 Ἐνδύεται] ἐνδύσεται (-δυ- M) PM E πᾶς ὑπνώδης] πᾶς υ E (*sed erasum videtur*)

II¹2117 / K cap. Υ 3, 3

<***>

“Υπνος ύγείας ἐπὶ ἐντέρῳ μετρίω.

II¹2118 / K cap. Υ 3, 4

Τῶν αὐτῶν.

5

Μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει νυσταγμόν.

II¹2119 / K cap. Υ 3, 5

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Θυγάτηρ πατρὶ ἀπόκρυφος ἀγρυπνία,
καὶ ἡ μέριμνα αὐτῆς ἀφιστᾶ ὑπνον.

10

3 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 13.5.*/5. (ed. Ihm, p. 328) **6** exstat ibid., 29.4./4. (p. 619)

3 **II¹2117** Sir. 34, 20¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 139–140) **6** **II¹2118** Prov., re vera Sir. 34, 2¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 137) **9 – 10** **II¹2119** Sir. 42, 9^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 164)

2 – 3 **II¹2117** K cap. Υ 3, 3 (266v8); V cap. Υ 3, 2; P cap. Υ 11, 2; *deest in H¹ ML^b E R; PG 96, 373, 45* **5 – 6** **II¹2118** K cap. Υ 3, 4 (266v[8]9); V cap. Υ 3, 3; P cap. Υ 11, 3; M cap. Υ 11, 1; E cap. 246, 1; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 373, 45–46* **8 – 10** **II¹2119** K cap. Υ 3, 5 (266v[9]10–11); V cap. Υ 3, 4; P cap. Υ 11, 4; M cap. Υ 11, 2; E cap. 246, 2; *deest in H¹ L^b R; PG 96, 373, 46–47*

II¹2117 (a) *s. a.* K V^EV^O (b) Σοφία Σολομῶντος (-μωντος *cod.*) P (c) σολομ (*sic*) V^W **II¹2118** (a) K (b) Σιράχ V^O (c) Ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ M (d) Ἐκκλησιαστοῦ E (e) *s. a.* V^EV^W P **II¹2119** (a) K (b) Τοῦ Σιράχ V PM E Τοῦ] *om.* V^E E σιραχ PM (c) *s. a.* V^WV^O

3 ύγεια V^EV^O **6** ἀπετίσει K, ἀπαιτει (*sic*) M **9** πατρὶ] *om.* K ἀγρυπνίας V^O

ΙΙ¹2120 / K cap. Υ 3, 6

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ εὐχαριστίας λόγου·

Εὐχαρίστει, ἄνθρωπε, τῷ ἀκουσίως ἡμᾶς διὰ τοῦ ὑπνου τῆς συνέχειας τῶν πόνων λύοντι καὶ ἐκ μικρᾶς ἀναπαύσεως πάλιν πρὸς
5 τὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεως ἐπανάγοντι.

ΙΙ¹2121 / K cap. Υ 3, 7

Ἐκ τῆς πρὸς Γρηγόριον ἀσκητικῆς ἐπιστολῆς·

Τὸ ἐν βαθεῖ κάρῳ κατακρατεῖσθαι, λυομένων αὐτοῦ τῶν μελῶν,
ῶστε σχολὴν ἀτόποις παρέχειν φαντασίαις, ἐν καθημερινῷ θανά-
10 τῷ ποιεῖ τοὺς οὕτω καθεύδοντας.

3 – 5 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 29.5./5. (ed. Ihm, p. 619)

3 ΙΙ¹2120 Εὐχαρίστει] BASILIUS CAESARIENSIS, re vera *Homilia in martyrem Iulitam*, 3 (PG 31, 244, 27) 3 – 5 τῷ – ἐπανάγοντι] IBID. (PG 31, 244, 37–40) 8 – 10 ΙΙ¹2121 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, II, 6, 42–45 (ed. Courtonne, I, p. 12–13)

2 – 5 ΙΙ¹2120 K cap. Υ 3, 6 (266v[11]12–15); V cap. Υ 3, 6; P cap. Υ 11, 6; M cap. Υ 11, 4; E cap. 246, 4; R cap. Υ 11, 1; *deest in H¹ L^b; PG 96, 376, 3–6* 7 – 10 ΙΙ¹2121 K cap. Υ 3, 7 (266v[15]16–19); V cap. Υ 3, 7; P cap. Υ 11, 7; M cap. Υ 11, 5; *deest in H¹ L^b E R; PG 96, 376, 7–10*

ΙΙ¹2120 (a) K (b) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, περὶ εὐχαριστίας PM Τοῦ ἀγίου] *om.* M βασιλείου M (c) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου R (d) Βασιλείου V E ΙΙ¹2121 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ P (c) *s. a.* V (d) *s. d.* M

4 τὸν πόνον (πο- M) M R 4 – 5 πάλιν – δυνάμεως] *om.* V^O 4 πάλιν] *om.* K πρὸς] ἐπὶ V^E 8 Τὸ] τῷ V, τὸν P ἐν] *om.* PM λυομενου M αὐτῷ V^W τῶν] *om.* V^W 9 σχολὴν M^{p.c.}, χολὴν (-ην M) K M^{a.c.} ἀτόποις] *atypic* M, *post* παρέχειν *transpos.* K φαντασίαις] *om.* K (*in mg. supplev.*)

II¹2122 / K cap. Υ 3, 8

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον θεωρίας.

“Υπνος τὸ σύντονον τῆς ἐγρηγόρσεως ὑπεχάλασεν, εἴτα ἐγρήγορσις τὸ ἀνειμένον ἐτόνωσε. Καὶ οὐθέτερον τούτων ἐν τῷ διηνεκεῖ συμμένει, ἀλλ’ ὑποχωρεῖ ταῖς παρουσίαις ἀλλήλων ἀμφότερα, οὕτω τῆς φύσεως ἔαυτὴν ταῖς ὑπαλλαγαῖς ἀνακαινιζούσης, ὡς ἐκατέρων ἐν μέρει μεταλαγχάνουσα<ν> <ἀδι>ασπάστως ἀπὸ τοῦ ἐτέρου μεταβαίνειν ἐπὶ τὸ ἔτερον. Τό τε γὰρ διαπαντὸς συντετᾶσθαι ταῖς ἐνεργείαις τὸ ζῶον ρῆξίν τινα καὶ διασπασμὸν τῶν ὑπερτεινομένων ποιεῖται μερῶν· ἢ τε διηνεκής τοῦ σώματος ἄνεσις 10 διάπτωσίν τινα τοῦ συνεστῶτος καὶ λύσιν ἐργάζεται. Τὸ δὲ κατὰ καιρὸν ἀμφοτέρων μετρίως ἐπιθιγγάνειν δύναμις πρὸς διαμονήν 15 ἔστι τῆς φύσεως, διὰ τῆς διηνεκοῦς πρὸς τὰ ἀντικείμενα μεταβάσεως ἐν ἐκατέροις ἔαυτὴν ἀπὸ τῶν ἐτέρων ἀναπαυούσης. Οὕτω τοίνυν τετονωμένον διὰ τῆς ἐγρηγόρσεως τὸ σῶμα λαβοῦσα, λύσιν ἐπινοεῖ διὰ τοῦ ὅπνου τῷ τόνῳ, τὰς αἰσθητικὰς δυνάμεις πρὸς καιρὸν ἐκ τῶν ἐνεργειῶν ἀναπαύσασα, οἶόν τινας πώλους μετὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀρμάτων ἐκλύουσα. Ἀναγκαία δὲ τῇ συστάσει τοῦ σώματος ἡ εὔκαιρος ἄνεσις.

3 – 19 II¹2122 GREGORIUS NYSSENUS, *Contemplatio hominis (De opificio hominis)*, 13, 2–3 (ed. Forbesius, p. 174, 9–27)

2 – 19 II¹2122 K cap. Υ 3, 8 (266v[19]20–267r17); V cap. Υ 3, 8; P cap. Υ 11, 8; deest in H¹ ML^b E R; PG 96, 376, 11–30

II¹2122 (a) K P ἀγίου Γρηγορίου] om. P τὸν] om. P (b) Τοῦ Νύσης V Τοῦ] om. V^w

3 – 4 ἐγρήγορσις] ἡ γρηγόρησις K 4 ἀνημένον V^E a. c., ἀμεινον V^W e corr. P 5 μένει K 6 – 7 ἐκατέροις K 7 μεταλαγχάνουσαν] correxi (ed.), μεταλαγχάνουσα (-λαγχα- P) K V^W P, καταλαγχάνουσα V^{EVO} ἀδιασπάστως] correxi (ed.), ἀσπάστως K V^W a. c. ut videtur, ἀσπασίως V^W p. c. P, ἀσπαστῶς V^{EVO} τοῦ] om. V^W (in mg. supplev. man. rec.) 8 μεταβαίνει V ἐπὶ] om. V^E τὸ] τὸν V^W a. ras. **8 – 9** συντετᾶσθαι] sic acc. K V P, συνετετᾶσθαι V^O a. c. **9** τὸ ζῶον] om. V^{EVO} τῶν] τὸν V^{EVO} **9 – 10** ὑπερτεινομένων] -ει- e corr. V^W, ὑπερτινομένων V^{EVO} P **12** καιρὸν] καιρῶν K^{a. c.} μετρίας V^{EVO} **15** τετονωμένον] τετονημένον V^W P, om. K ἐγρηγορήσεως K **16** ταῖς αἰσθητικαῖς V^W a. c., ταῖς (sic) αἰσθητικὰς V^W p. c. **16 – 17** πρόσκαιρον V^W **17** ἀναπαύουσα (-αυ- P) V^W p. c. P πόλους V^W p. c. V^O, πολλοὺς (-ους P) V^W a. c. P

II¹2123 / K cap. Y 3, 9

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου, ἐκ τῶν εἰς τὸν Σαοὺλ καὶ τὸν Δαυΐδ.

“Υπνος οὐδὲν ἔτερόν ἔστιν ἢ θάνατος πρόσκαιρος καὶ ἐφήμερος τελευτή.

5

II¹2124 / K cap. Y 3, 10

Τοῦ ἀγίου Εὐσταθίου, ἐκ τοῦ περὶ ψυχῆς λόγου·

Κοινὸν σώματος καὶ ψυχῆς πάθος, ὑπνος.

II¹2125 / K cap. Y 3, 11

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ δ' Στρώματος·

- 10 “Οσα περὶ ὕπνου λέγονται, τὰ αὐτὰ χρὴ καὶ περὶ θανάτου ἔξακούειν· ἐκάτερος γὰρ δηλοῖ τὴν ἀποστασίαν τῆς ψυχῆς, ὁ μὲν μᾶλλον, ὁ δὲ ἡττον.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 29.9./9. (ed. Ihm, p. 620–621) **10 – 12** exstat ibid., 29.12./12. (p. 622)

3 – 4 II¹2123 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *De Davide et Saule*, II, 2, 57–59 (ed. Barone, p. 34) **7** II¹2124 EUSTATHIUS ANTIOCHENUS, *Contra Ariomanitas et de anima*, locus non repertus, fragm. 8, 18 (ed. Declerck, p. 69) **10 – 12** II¹2125 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, IV. Cap. XXII. 141, 1 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 310, 18–20)

2 – 4 II¹2123 K cap. Y 3, 9 (267r[17–18]19–20); V cap. Y 3, 9; P cap. Y 11, 9; M cap. Y 11, 6; E cap. 246, 5; R cap. Y 11, 2; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 376, 31–32 **6 – 7** II¹2124 K cap. Y 3, 10 (267r[20]21); V^EV^WV^{Ph} cap. Y 3, 10; P cap. Y 11, 10; M cap. Y 11, 7; E cap. 246, 6; R cap. Y 11, 3; *deest in V^O H¹ L^b* **9 – 12** II¹2125 K cap. Y 3, 11 (267r[22]23–267v1); V^EV^WV^{Ph} cap. Y 3, 11; P cap. Y 11, 11; M cap. Y 11, 8; R cap. Y 11, 4; *deest in V^O H¹ L^b*; PG 86, 2097, 5–8

II¹2123 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V PM E R Τοῦ] *om.* V^W E **II¹2124** (a) K (b) Τοῦ ἀγίου Εὐσταθίου R (c) Εὐσταθίου V^EV^WV^{Ph} PM ευσταθίου PM (d) *s. a.* E **II¹2125** (a) K PM κλήμεντος M δ'] *scripsi*, α' K PM (b) Τοῦ ἀγίου Κλήμεντος Ἀλεξανδρείας R (c) Κλήμεντος V^EV^WV^{Ph}

3 οὐδὲν ἔτερόν ἔστιν] οὐδὲν ἔστιν E καὶ] *om.* K **10** τὰ αὐτὰ] ταύτα (*sic*) M

*II²/
PML^b cap. Y 1 **Τίτλος δ'** Περὶ ύγειας, καὶ ὅτι πάντων διαφέρει.
η' Περὶ ύγειας, καὶ ὅτι πάντων διαφέρει.

*II²2665 /
PML^b cap.
Y 1, 8 **II¹2126 / K cap. Y 4, 1**

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ.

Κρείσσων πτωχὸς ύγιης καὶ ἰσχύων τῇ ἔξει
ἡ πλούσιος μεμαστιγωμένος εἰς σῶμα αὐτοῦ.

*II²2662 /
PML^b cap.
Y 1, 5 **II¹2127 / K cap. Y 4, 2**

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὑγεία καὶ εὐεξία παντὸς χρυσίου βελτίων,
σῶμα εὔρωστον ἢ ὄλβιος ἄμετρος.

5

10

5 – 6 II¹2126 Sir. 30, 14^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128)
15^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128)

9 – 10 II¹2127 Sir. 30,

1 Titlos (a) K (267v2) **2 Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* **4 – 6 II¹2126** K cap.
Y 4, 1 (267v[2]3–4); V cap. Y 8, 1; *deest in H^I*; PG 96, 380, 23–24 **8 – 10 II¹2127** K
cap. Y 4, 2 (267v[4]5–6); V cap. Y 8, 2; *deest in H^I*; PG 96, 380, 25–26

1 Titlos (a) Τίτλος δ'] εδ' (*sic*) K^{pin} (δ' secund. ser.) **2 Titlos (b)** η'] *propt.*
mg. resect. non liquet in A^{I pin} (η' secund. ser.), *praem.* τίτλος V^{W txt} ύγειας V^{E pin}
V^{O pin} διαφέρειν V^{O pin}

II¹2126 (a) K (b) Σιράχ V **II¹2127 (a)** K (b) Βασιλείου V^EV^O (c) *s. a.* V^W

5 κρείσσον V^EV^{W p. c.} V^O, κρίσσον V^{W a. c.} καὶ – ἔξει] *om.* V^EV^O καὶ ἰσχύων]
om. V^W **6** μεμαστιγωμένος] *scripti* (LXX), μεμαστιγωμένος V^EV^O, μεμαστιγομέ-
νος V^W, ἐμμαστιγωμένος K **9** ύγεια K χρυσοῦ V^{W a. c.} βελτίων
e corr. V^W, βελτίω V^EV^O **10** σῶμα] *praem.* καὶ V^{W p. c.} ὄλβιος ἄμετρος] ὄβιολοὺς
(*sic*) ἄμέτρους K

II¹2128 / K cap. Υ 4, 3

*II²2663 /
PML^b cap.
Υ 1, 6

Τοῦ αὐτοῦ.

Οὐκ ἔστι πλοῦτος βελτίων ὑγείας σώματος.

II¹2129 / K cap. Υ 4, 4

5 Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ νηστείας α'.

‘Υγεία ποθεινοτέρα μετὰ τὴν πεῖραν τῶν ἐναντίων.

II¹2130 / K cap. Υ 4, 5

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ περὶ εὐταξίας.

‘Υγείας ἐπιλαβούσης, ἡ νόσος ἔξαφανίζεται.

3 II¹2128 Sir. 30, 16¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128–129) **6** II¹2129 BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieunio homilia I*, 8 (PG 31, 177, 1–2) **9** II¹2130 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), locus non repertus, re vera GREGORIUS NYSSENUS, *De beatitudinibus*, VII (ed. Callahan, p. 154, 15)

2 – 3 II¹2128 K cap. Υ 4, 3 (267v[6]7); VEVWVPh cap. Υ 8, 3; *deest in* V^O H^I **5 – 6**
II¹2129 K cap. Υ 4, 4 (267v[7]8–9); VEVW cap. Υ 8, 4; V^O cap. Υ 8, 3; PM cap. Υ 1, 1; E cap. 236, 1 et 6; *deest in* H^I; PG 96, 380, 27–28 **8 – 9** II¹2130 K cap. Υ 4, 5 (267v[9]10); VEVW cap. Υ 8, 6; V^O cap. Υ 8, 5; PM cap. Υ 1, 3; E cap. 236, 8; *deest in* H^I; PG 96, 380, 28–29

II¹2128 (a) K (b) Βασιλείου (*cf. locum sequentem*) VW (c) s. a. VEVPh **II¹2129** (a) K (b) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου PM βασιλείου M (c) Βασιλείου E^{cap. 236, 4} (d) Τοῦ Νύστης VEV^O (e) s. a. (*cf. lemma loci praecedentis*) VW (f) Σιράχ E^{cap. 236, 1} **II¹2130** (a) K (b) Τοῦ Νύστης PM E Τοῦ] *om.* E νυσῆς M (c) Χρυσοστόμου VW (d) s. a. VEV^O

3 πλοῦτος] *om.* K βέλτιον K ὑγίας K^{a. c.} ut videtur, ὑγείας K^{p. c.} VW **6** ‘Υγεία]
 ὑγεια PM, ὑγία V^{W a. c.}, ὑγιεῖα K, *add.* καὶ εὐεξία E^{cap. 236, 1} (*cf. II¹2127 / K cap. Υ 4, 2*)
 ποθεινοτέρα] ποθηνοτερα P, ποθηνοτερα ἔστι M **9** ὑγειας M, ὑγειας P, ὑγίας
 V^{W a. c.}, ὑγιείας K ἦ] *om.* V PM E

II¹2131 / K cap. Υ 4, 6

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τῶν εἰς τοὺς μακαρισμούς.
Κοινὸν δῶρον ὑγεία.

II¹2132 / K cap. Υ 4, 7

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ α' Παιδαγωγοῦ.

5

Ἄριστον μὲν ὑγιαίνειν ἀεί, καλὸν δὲ καὶ ἀνασφῆλαι μετὰ τὴν νόσου.

6 Plat., *Leg. II*, 661a5–6

3 **II¹2131** GREGORIUS NYSSENIUS, *De beatitudinibus*, locus non repertus, re vera GREGORIUS NAZIANZENUS, *De moderatione in disputando* (*Orat. 32*), 22, 16 (ed. Moreschini, p. 132) **6 – 7 II¹2132** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Paedagogus*, I. Cap. IX, 81, 3 (ed. Stählin/Treu, p. 138, 3–4); Holl, n° 187, 2–3

2 – 3 II¹2131 K cap. Υ 4, 6 (267v[11]12); V^EV^W cap. Υ 8, 5; V^O cap. Υ 8, 4; PM cap. Υ 1, 2; E cap. 236, 7; *deest in H^I*; PG 96, 380, 28 **5 – 7 II¹2132** K cap. Υ 4, 7 (267v [12]13–14); V^EV^W cap. Υ 8, 7; V^O cap. Υ 8, 6; PM cap. Υ 1, 4; E cap. 236, 9; *deest in H^I*; PG 96, 380, 30–31

II¹2131 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, περὶ εὐταξίας PM (c) Θεολόγου E (d) *s. a.* V^EV^W (e) *s. d.* V^O **II¹2132** (a) K PM κλημεντος M (b) Κλήμεντος V^EV^O E κλημεντος E (c) *s. a.* V^W

3 ὑγεία] ὕγεια P, ὕγεια M, ὑγία V^{W a. c.}, ὑγιεῖα K, *praem.* ἡ M E (-σφα- P) V^W P E, ἀνασφαιλαι M **6** ἀνασφάλαι

Τίτλος ε' Περὶ ὑπονοίας, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν τὰς ἀφορμὰς τὰς τικτούσας ὑπονοίας κακάς.

θ' Περὶ ὑπονοίας, καὶ ὅτι χρὴ φεύγειν τὰς ἀφορμὰς τὰς τικτούσας ὑπονοίας κακάς.

5 ιε' Περὶ ὑπονοίας, ὅτι χρὴ φεύγειν τὰς ἀφορμὰς τὰς τικτούσας ὑπονοίας κακάς.

II¹2133 / K cap. Υ 5, 1

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α' ἐπιστολῆς·

Μὴ δότε ἀφορμὴν τοῖς θέλουσιν ἀφορμήν.

1 ἀφορμὰς] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ A 16 9 similiter ap. Bas. Caes., *Asceticon magnum sive Quaestiones (regulae fusius tractatae)*, XV, 1 (PG 31, 952, 23); eund., *Epistulae*, CCXXIX, 2, 8–9 (ed. Courtonne, III, p. 35)

9 II¹2133 I Cor. re vera II Cor. 11, 12 (non ad verbum)

1 – 2 **Titlos (a)** K (267v14–16) 3 – 4 **Titlos (b)** V A^{I pin}; *deest in H^IA^{I txt}* 5 – 6
Titlos (c) PML^{b pin} E R; *deest in L^{b txt}* 8 – 9 II¹2133 K cap. Υ 5, 1 (267v[16]17); V cap. Υ 9, 1; PM cap. Υ 15, 1; E cap. 248, 1; R cap. Υ 15, 1; *deest in H^I L^b*; PG 96, 380, 35

1 – 2 **Titlos (a)** 1 Τίτλος ε'] *om.* K^{pin} (*ε' secund. ser.*) ὑπονοίας] *post κακὰς transpos.* K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 θ'] *propt. mg. resect. non liquet in A^{I pin}* (*θ' secund. ser.*), *praem. τίτλος V^{W txt}* καὶ] *om.* V^{E pin} V^{W txt} V^{O pin} τὰς²] *om.* V^{O txt}
5 – 6 Titlos (c) 5 ιε'] *cmη' E, praem. τίτλος R^{txt}* 5 – 6 ὅτι – κακάς] *om.* M^{pin}

II¹2133 (a) K (b) Πρὸς Κορινθίους α' V^EV^O PM R α'] *om.* V^EV^O M (c) Ἀποστόλου V^W E

9 δῶτε E R

II¹2134 / K cap. Y 5, 2

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ γ' Παιδαγωγοῦ·

Οὐ τὸ καθαρεύειν ἀπόχρη τοῖς σώφροσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ὑποκεῖ-
σθαι ψόγοις ἀσπαστέον, πᾶσαν ἀποκλείσαντας ὑπονοίας αἰτίαν.

II¹2135 / K cap. Y 5, 3

5

Τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου, ἐκ τῆς πρὸς <τοὺς ἐν> Τράλλεσιν ἐπιστολῆς·

Μηδεὶς ὑμῶν κατὰ τοῦ πλησίον ἔχετω τι. Μὴ ἀφορμὰς δίδοτε
τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα μὴ δι’ ὀλίγους ἄφρονας τὸ ἔνθεον πλῆθος βλα-
σφημῆται.

<II¹suppl. 405 / E cap. 248, 3>

10

10 II¹suppl. 405 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 4 **II¹2134** CLEMENS ALEXANDRINUS, *Paedagogus*, III. Cap. XI. 83, 2 (ed. Stählin/
Treu, p. 282, 3–5); Holl, n° 205 **7 – 9** **II¹2135** IGNATIUS ANTIOCHENUS, *Epistula
ad Trallianos*, 8, 2 (ed. Fischer, p. 176, 17–19)

2 – 4 **II¹2134** K cap. Y 5, 2 (267v[18]19–21); *deest in V H^I PML^b E R* **6 – 9**
II¹2135 K cap. Y 5, 3 (267v[22]23–268r3); V cap. Y 9, 2; PM cap. Y 15, 2; E cap.
248, 2; R cap. Y 15, 2; *deest in H^I L^b; PG 96, 380, 36–38*

II¹2135 (a) K τοὺς ἐν] *supplevi, om. cod.* (*cf. etiam II¹842 / K cap. E 4, 5*) τρα-
λέσσιν *cod.* (b) Τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου PM R ἰγνατίου PM (c) Ἰγνατίου V E ἰγνα-
τίου V^EV^O, ἰγνατίου V^W

3 καθαρεύειν] *correxi* (*ed.*), καθερεύειν K ἀπόχρη] *scripsi* (*ed.*), ἀποχρὴ K **3 – 4**
ὑποκεῖσθαι] *scripsi*, ὑπόκεισθαι K **7** Mὴ] *om. M* ἀφορμᾶς P, ἀφορμῆν M
δίδοται V^EV^W a. c. V^O **8 – 9** βλασφημῆται (-ειται M) V PM

Τίτλος ζ' Περὶ ὑδροποτούντων.

β' Περὶ ὑδροποτούντων.

ι' Περὶ ὑδροποτούντων.

II¹2136 / K cap. Υ 6, 1

5 Ἱεζεκιὴλ προφήτου·

Πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ, πάντες ἐδόθησαν εἰς θάνατον.

II¹2137 / K cap. Υ 6, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

...καὶ τὰ ἐκλεκτὰ τοῦ Λιβάνου, πάντα πίνοντα ὕδωρ· καὶ αὐτοὶ
10 κατέβησαν μετ' αὐτοῦ εἰς Ἀδην.

<II¹suppl. 406 / V cap. Υ 2, 3>

11 II¹suppl. 406 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

6 II¹2136 Ez. 31, 14 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 656) 9 – 10 II¹2137 Ez. 31, 16–17 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 657)

1 **Titlos (a)** K (268r3) 2 **Titlos (b)** V A^Ipin; *deest in H^IA^Itxt* 3 **Titlos (c)** PML^bpin E R; *deest in L^btxt* 5 – 6 II¹2136 K cap. Υ 6, 1 (268r[3]4–5); V cap. Υ 2, 1; PM cap. Υ 10, 1; E cap. 245, 1; R cap. Υ 10, 1; *deest in H^IL^b*; PG 96, 373, 30–31 8 – 10 II¹2137 K cap. Υ 6, 2 (268r[5]6–7); V cap. Υ 2, 2; PM cap. Υ 10, 2; E cap. 245, 2; R cap. Υ 10, 2; *deest in H^IL^b*; PG 96, 373, 31–33

1 **Titlos (a)** Τίτλος ζ'] om. K^{pin} (ζ' secund. ser.) 2 **Titlos (b)** β'] om. V^Otxt (β' secund. ser.), *praem.* τίτλος V^Wtxt 3 **Titlos (c)** ι'] cμε' E, *praem.* τίτλος R^{txt} ὑδροποτούντων] *praem.* τῶν L^bpin

II¹2136 (a) K P Ἱεζεκιὴλ P (b) Ἱεζεκιὴλ V E R Ἱεζεκιὴλ V R (c) Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ M II¹2137 (a) K (b) s. a. V^EV^O (c) s. d. V^W PM E R

6 πάντες] om. E ἐδέθησαν V^W 9 ἐλεκτα (sic) P τοῦ Λιβάνου] τουλυάνου V^W αὐτὰ E 10 ἄδην R, αδην M

II¹2138 / K cap. Υ 6, 3

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, περὶ νηστείας·

Οὐδεὶς ἐκραιπάλησεν ἀπὸ ὅδατος. Οὐδενὸς ὡδυνήθη κεφαλὴ πο-
τέ, ὅδατι βαρηθεῖσα. Οὐδεὶς ἀλλοτρίων ποδῶν ἐδεήθη, ὑδροποσίᾳ
συζῶν. Οὐδενὸς ἐδέθησαν πόδες, οὐδενὸς χεῖρες ἀπηχρειώθησαν.

5

II¹2139 / K cap. Υ 6, 4

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου·

Θέλεις πιεῖν; Βρύει σοι
“Υδωρ, κρατήρ ἀείρρους,
Ποτὸν μέθης ἄποιον,
Ἄκλήματον γάνυσμα.

10

3 – 5 **II¹2138** BASILIUS CAESARIENSIS, *De ieunio homilia I*, 9 (PG 31, 177, 16–20)
8 – 11 **II¹2139** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, II, 1, 88 (*Ad suam animam car-
men Anacreonticum*), 125–128 (PG 37, 1440, 7–11)

2 – 5 **II¹2138** K cap. Υ 6, 3 (268r[mg]8–12); V cap. Υ 2, 4; PM cap. Υ 10, 4; E cap.
245, 4; R cap. Υ 10, 4; *deest in H¹ L^b*; PG 96, 373, 36–39 **7 – 11** **II¹2139** K cap. Υ 6,
4 (268r[12]13–14); V cap. Υ 2, 5; PM cap. Υ 10, 5; E cap. 245, 5; *deest in H¹ L^b R*; PG
96, 373, 40–41

II¹2138 (a) PM βασιλείου M (b) Τοῦ ἀγίου Βασιλείου K R (c) Βασιλείου V E
II¹2139 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τῶν Ἐπῶν P (c) Τοῦ Θεολόγου V M E Τοῦ]
om. V^W E

3 ἐκρεπάλησεν (-πα- M) V^EV^O M, ἐκραπάλισεν V^WP. c., ἐκρεπάλισεν (-πα- P)
V^Wa. c. P ὁδυνήθη (ό- V^E, ο- P) K V P [κεφαλὴ] *post* ποτὲ *transpos.* PM E R **5**
Οὐδενὸς – ἀπηχρειώθησαν] *om.* E ἐδεήθησαν (ἐδεη- M) V^E M, οἰδέθησαν V^W,
οἱδαίθησαν K, οἴδησαν P R πόδες] *praem.* οἱ K ἀπηχρειώθησαν] -ηχ- *e corr.*
V^W, ἀπηχριώθησαν V^E P, ἀπηχρϊώθητί (*sic*) V^O **9** κρατήρ ἀείρους V^W, καρτῆρα
είρους E, καρατηρα είρους P **10** πότον K V^W, ποτον PM **11** ἀνυσμα M

Στοιχεῖον Φ

Τίτλος α' Περὶ φιλοξενίας.

α' Περὶ φιλοξενίας καὶ φιλαδελφίας.

II¹2140 / K cap. Φ 1, 1

5 Τῆς Γενέσεως.

”Ωφθη ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ πρὸς τῇ δρυῖ τῇ Μαμβρῇ, καθημένου
αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ μεσημβρίας. Ἀναβλέψας
δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν, καὶ ἵδοὺ τρεῖς ἄνδρες εἰστήκεισαν
ἐπάνω αὐτοῦ· καὶ ἴδων ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς
10 θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἴ-
πεν· Κύριε, εἰ ἄρα εὗρον χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθῃς τὸν
παῖδά σου· ληφθήτω δὴ ὕδωρ, καὶ νιψάτωσαν τοὺς πόδας ὑμῶν,
καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον. Καὶ λήψομαι ἄρτον, καὶ φάγε-
σθε, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, οὗ ἔνεκεν
15 ἔξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν.

6 – 15 II¹2140 Gen. 18, 1–5

1 Stoicheion K^{txt} (268r15) K^{pin} 2 Titlos (a) K (268r15) 3 Titlos (b) V; *deest in H^IA^I (lac. in A^I pin)* 5 – 15 II¹2140 K cap. Φ 1, 1 (268r[15]16–268v6); V cap. Φ 1, 1; *deest in H^I; PG 96, 388, 26–36*

3 Titlos (b) α'] *praem.* τίτλος α' V^E pin V^O pin, *praem.* τίτλος V^W txt φιλοξενίας]
φιλοξένων V^W txt φιλαδελφίας] φιλανθρωπίας καὶ ἐλεημοσύνης V^E pin V^O pin

II¹2140 (a) K Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K (b) Γενέσεως V^EV^O (c) s. a. VW

6 ἀβραὰμ V^W τῇ¹] τὴν V^O τῇ²] τὴν V^O μαβρὴ V^EV^O 8 ἵδεν K V^W ιστή-
κησαν V^EV^O, ιστίκισαν V^Wa. c. 9 – 10 ἀπὸ – αὐτοῦ] om. V 11 Κύριε] om. K 13
ὑπὸ] s. l. K τὸ] τῶν V^O 14 – 15 οὐ – ὑμῶν] om. V

II¹2141 / K cap. Φ 1, 2

Τῆς αὐτῆς·

Ὑλθον οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἐσπέρας· Λώτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πύλην Σοδόμων. Ἰδὼν δέ, Λώτ ἔξανέστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησε τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἶπεν· Ἰδού, κύριοι, ἐκκλίνατε εἰς τὸν οἴκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν, καὶ καταλύσατε καὶ νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν, καὶ ὀρθρίσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν. Καὶ εἶπον· Οὐχί, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν. Καὶ κατεβιάσατο αὐτούς, καὶ ἔξεκλιναν πρὸς αὐτόν.

5

II¹2142 / K cap. Φ 1, 3

10

Ἐκ τῆς αὐτῆς·

Ἀκούσας Λάβαν τὰ ρήματα τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἤλθε πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐστηκότος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν καμήλων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δεῦρο, εἰσελθε· εὐλογητὸς κύριος· ἵνατί ἔστηκας ἔξω;

II¹2143 / K cap. Φ 1, 4

15

Τῆς Ἐξόδου·

Προσήλυτον οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψητε αὐτόν· ἢτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῇ Αἰγύπτου.

3 – 9 II¹2141 Gen. 19, 1–3 **12 – 14** II¹2142 Gen. 24, 30–31 **17 – 18** II¹2143 Ex. 22, 21

2 – 9 II¹2141 K cap. Φ 1, 2 (268v[6]7–16); V cap. Φ 1, 2; *deest in H^I*; PG 96, 388, 37–45 **11 – 14** II¹2142 K cap. Φ 1, 3 (268v[16]17–20); V cap. Φ 1, 3; *deest in H^I*; PG 96, 388, 46–49 **16 – 18** II¹2143 K cap. Φ 1, 4 (268v[20]21–22); V cap. Φ 1, 4; *deest in H^I*; PG 96, 388, 50–51

II¹2141 (a) K V^W (b) *s. a. V^EV^O* **II¹2142** (a) K (b) *s. a. V* **II¹2143** (a) K (b) Ἐξόδου V

6 κύριε K V^W **7** νίψασθε] *scripsi* (LXX), νήψασθε K, νίψατε V **εἰς]** *om.* K **8**
ἀλλὰ V^W **13** γῆς] πηγῆς V^W **17** κακώσητε K, κακώσεται V^O **θλίψετε** V **18**
γῆ] τῇ V^EV^O αἰγύπτω V

II¹2144 / K cap. Φ 1, 5

Λευίτικοῦ·

Ἐάν τις προσέλθῃ ἐν ύμῖν προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ύμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν· ὡς αὐτόχθων ἔσται ἐν ύμῖν ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευό-
5 μενος πρὸς ύμᾶς, καὶ ἀγαπήσεις αὐτὸν ὡς σεαυτόν.

II¹2145 / K cap. Φ 1, 6

Ἄπὸ τῶν Κριτῶν·

Εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης· Ποῦ πορεύῃ καὶ πόθεν ἔρχη; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ Βηθλεὲμ τῆς Ἰούδα ἵως μερῶν
10 τοῦ ὄρους Ἐφραίμ, καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων με εἰς τὴν οἰ-
κίαν· καὶ γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν, καὶ
γε ἄρτοι καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου καὶ τῷ παιδαρίῳ,
καὶ οὐκ ἔστιν ὑστέρημα παντὸς πράγματος. Καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ
πρεσβύτης· Εἰρήνη σοι, πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ’ ἐμέ· πλὴν
15 ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσῃς. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγε τοὺς ὄνους, καὶ παρενέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις
αὐτοῦ χορτάσματα, καὶ ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔφαγον καὶ
ἔπιον.

3 – 5 II¹2144 Lev. 19, 33–34

8 – 18 II¹2145 Iud. 19, 17–21 (Wahl, Richter-Text,

p. 39–40)

2 – 5 II¹2144 K cap. Φ 1, 5 (268v[22]23–269r3); V cap. Φ 1, 5; *deest in H^I; PG 96, 388, 52–54*
7 – 18 II¹2145 K cap. Φ 1, 6 (269r[3]4–17); V cap. Φ 1, 6; *deest in H^I; PG 96, 389, 1–10*

II¹2144 (a) V (b) Τῆς αὐτῆς Κ II¹2145 (a) K (b) Κριτῶν V κρητῶν V^EV^W

4 – 5 ὁ¹ – σεαυτόν] *om.* V 8 ὁ¹] *om.* V^O πορεύει V^EV^O p. c. 9 ἐκ] ἐν Κ βιθλεὲμ V ιοῦδα V^W a. c. μερῶν] μηρῶν LXX 11 – 13 καὶ¹ – πράγματος] *om.* V 14 Εἰρήνη σοι] εἰρήνευσον V^O πλὴν¹] *om.* V 15 καταλύσεις Κ a. c. ut videtur V^EV^O 16 παρενέβαλλε V^W

II¹2146 / K cap. Φ 1, 7

Ἄπὸ τοῦ Ἰώβ·

Ἐξω οὐκ ηὐλίζετο ξένος,
ἡ θύρα μου παντὶ ἐλθόντι ἡνέωκτο.

II¹2147 / K cap. Φ 1, 8

5

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ φθ'.

Ο δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

II¹2148 / K cap. Φ 1, 9

10

Τῶν Πράξεων.

Διασωθέντες δὲ ἔγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυράν, προσανελάμβανον πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψύχος.

15

3 – 4 II¹2146 Iob 31, 32^{1–2} **7 – 9** II¹2147 Matth. 10, 41 **12 – 15** II¹2148 Act. 28, 1–2

2 – 4 II¹2146 K cap. Φ 1, 7 (269r[17]18–19); V cap. Φ 1, 7; *deest in H¹; PG 96, 389, 11–12* **6 – 9** II¹2147 K cap. Φ 1, 8 (269r[19]20–23); V cap. Φ 1, 8; *deest in H¹; PG 96, 389, 13–15* **11 – 15** II¹2148 K cap. Φ 1, 9 (269r[23]24–269v3); V cap. Φ 1, 9; *deest in H¹; PG 96, 389, 16–20*

II¹2146 (a) K (b) Ἰώβ V Ἰωβ VW **II¹2147** (a) K (b) Ματθαίου V^EV^O (c) s. a. VW
II¹2148 Tῶν] om. V

4 ἡ] s. l. VW **8** ὄνομα] *praem.* τὸ V^E **13** φιλανθρωπίαν] *om.* K ἡμῖν] *om.* V ἀψαντες K VW **14** γὰρ] δὲ K VW προσελάβοντω (*sic*) V^EV^O **15** καὶ] *om.* K ψύχος] ψῦχος VW

II¹2149 / K cap. Φ 1, 10

Καὶ μετ' ὀλίγα·

Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
νήσου, ὀνόματι Πουπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φι-
5 λοφρόνως ἔξενισεν.

II¹2150 / K cap. Φ 1, 11

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς·

Ἡ φιλαδελφία μενέτω. Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύ-
της γὰρ ἔλαθον τινὲς ξενίσαντες ἀγγέλους.

10

II¹2151 / K cap. Φ 1, 12

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τῶν διστίχων Γνωμῶν·

Ξείνων ἡμεδαπῶν περιφείδεο.

3 – 5 II¹2149 Act. 28, 7 **8 – 9 II¹2150** Hebr. 13, 1–2 **12 II¹2151** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina, I,2,31 (Distichae sententiae)*, 57 (PG 37, 915, 3)

2 – 5 II¹2149 K cap. Φ 1, 10 (269v[4]4–7); V cap. Φ 1, 10; *deest in H^I*; PG 96, 389,
20–23 **7 – 9 II¹2150** K cap. Φ 1, 11 (269v[7]8–10); V cap. Φ 1, 11; *deest in H^I*; PG
96, 389, 24–26 **11 – 12 II¹2151** K cap. Φ 1, 12 (269v[10]11); *deest in V H^I*

II¹2149 (a) K (b) *s. d.* V **II¹2150** (a) K (b) Πρὸς Ἐβραίους V^EV^O (c) *s. a.* V^W
II¹2151 διστίχων] *correxi*, Δ'στίχων K

4 νήσωι K **5** ἔξενησε V^E, ἔξενης V^O **8** ἐπιλανθάνεσθε] ἐπιλανθάνησθε K **12**
Ξείνων ἡμεδαπῶν] *correxi* (*ed.*), ξείνωι νεῖμε δ' ἀπῶν K

II¹2152 / K cap. Φ 1, 13

Ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Ξένον σεαυτὸν ἔσθι, καὶ τίμα ξένους.

II¹2153 / K cap. Φ 1, 14

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰς τὴν νέαν Κυριακήν.

5

Μὴ ἀτιμάσῃς τὸν ξένον, ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς ξένοι καὶ πάροικοι· γενώμεθα φιλάδελφοι μᾶλλον ἢ φίλαυτοι.

II¹2154 / K cap. Φ 1, 15

Ἐκ τοῦ εἰς τὸ βάπτισμα·

Ξένος προσέπεσεν, ἄοικος, παρεπίδημος· ὑπόδεξαι διὰ τούτου τὸν διὰ σὲ ξενιτεύσαντα, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς ἰδίοις.

6 Eph. 2, 19; cf. etiam Lev. 25, 23

3 **II¹2152** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,30 (*Versus iambici acrostichi*), 14 (PG 37, 909, 13) 6 **II¹2153** Μὴ – πάροικοι] GREGORIUS NAZIANZENUS, *In novam Dominicam* (*Orat. 44*), 7 (PG 36, 616, 3–5) 6 – 7 γενώμεθα – φίλαυτοι] ID., *re vera In Pentecosten* (*Orat. 41*), 7, 15 (ed. Moreschini, p. 330) 10 – 11 **II¹2154** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In S. baptismā* (*Orat. 40*), 31, 18–20 (ed. Moreschini, p. 268)

2 – 3 **II¹2152** K cap. Φ 1, 13 (269v[11]12); V cap. Φ 1, 12; *deest in H^l*; PG 96, 389, 27 5 – 7 **II¹2153** K cap. Φ 1, 14 (269v[12]13–15); V cap. Φ 1, 13–14; *deest in H^l*; PG 96, 389, 28–30 9 – 11 **II¹2154** K cap. Φ 1, 15 (269v[15]16–18); V cap. Φ 1, 15; *deest in H^l*; PG 96, 389, 31–33

II¹2152 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^EV^W (c) s. a. V^O **II¹2153** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ / s. a. V^W (*cf. infra, app. crit. text.*) (c) s. a. / s. a. V^EV^O (*cf. infra, app. crit. text.*) **II¹2154** (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^W (c) s. a. V^EV^O

6 πάροικοι] *hic caesura in V* 6 – 7 γενώμεθα] *scripsi* (*ed.*), γενόμεθα V^EV^W a. c. V^O, ἐγενόμεθα K, ἐγενόμεθα V^W p. c.

<II¹suppl. 407–408 / V cap. Φ 1, 16; 18>

II¹2155 / K cap. Φ 1, 16

Εὐαγρίου·

Ξένος καὶ πένης, θεοῦ κολλύριον· ὁ δε χόμενος αὐτούς, ταχέως ἀ-
5 ναβλέψει.

II¹2156 / K cap. Φ 1, 17

Συνεσίου·

Κοινὸν ἀμφοῖν ἀγαθὸν ἡ φιλαδελφία.

1 II¹suppl. 407–408 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

4 – 5 II¹2155 EUAGRIUS PONTICUS, *Spirituales sententiae per alphabeticum dispositae* (ed. Elter, p. LIII.38–39) 8 II¹2156 SYNESIUS PENTAPOLITANUS (CYRENENSIS), locus non repertus

3 – 5 II¹2155 K cap. Φ 1, 16 (269v[18]19–20); V cap. Φ 1, 17; *deest in H^I*; PG 96, 389, 41–42 7 – 8 II¹2156 K cap. Φ 1, 17 (269v[20]21); *deest in V H^I*

4 κουλούριον V^O

*^{II²}/_{PML^b cap. Φ 2} **Τίτλος β'** Περὶ φθόνου καὶ τῶν ὑπὸ τοιούτου πάθους κεκρατημένων.

ιβ' Περὶ φθόνου καὶ ζήλου.

*^{II²2741}/_{PML^b cap. Φ 2, 1}

II¹2157 / K cap. Φ 2, 1

Τῆς Γενέσεως.

5

Εἶπεν Ἀβιμέλεχ πρὸς Ἰσαάκ· Ἐπελθε ἀφ' ἡμῶν, ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένουν σφόδρα.

*^{II²2742}/_{PML^b cap. Φ 2, 2}

II¹2158 / K cap. Φ 2, 2

Τῆς αὐτῆς.

"Ηκουσεν Ἰακὼβ τὰ ρήματα τῶν νίῶν Λάβαν, λεγόντων· Εἴληφεν 10
Ἰακὼβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐποίησε πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην. Καὶ <ε>ἶδεν Ἰακὼβ τὸ πρόσωπον Λάβαν, καὶ ἴδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν καθὼς χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν.

1 – 2 Περὶ – κεκρατημένων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Z 1

6 – 7 II¹2157 Gen. 26, 16 **10 – 14** II¹2158 Gen. 31, 1–2

1 – 2 **Titlos (a)** K (269v21–23) **3** **Titlos (b)** V^EV^O; *deest in* V^W H^IA^I (*lac. in* A^{I pin})
5 – 7 II¹2157 K cap. Φ 2, 1 (269v[23]24–270r1); *deest in* V H^I **9 – 14** II¹2158 K cap. Φ 2, 2 (270r[1]2–7); *deest in* V H^I

II¹2157 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

6 Ἀβιμέλεχ] *scripsi* (LXX), ἀβιμελεχ K^{a.c.}, ἀβιμελὲχ K^{p.c.} **12** εἰδεν] *scripsi* (LXX), ἔδεν K

II¹2159 / K cap. Φ 2, 3

*II²2744 /
PML^b cap.
Φ 2, 4

Ἄπὸ τῶν Ἀριθμῶν.

Εἶπε Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ· Ζηλοῖς σύ μοι; Καὶ τίς δώῃ πάντα τὸν λαὸν κυρίου προφήτας, ὅταν δῷ κύριος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐπ’ αὐτούς;

II¹2160 / K cap. Φ 2, 4

Ἄπὸ τῶν Κριτῶν.

Εἶπε πρὸς Γεδεών ἀνὴρ Ἐφραίμ· Τί τὸ ρῆμα τοῦτο, ὃ ἐποίησας ἡμῖν, τοῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς, ὅτε ἐπορεύθης παρατάξασθαι ἐν τῇ Μαδιάμ; Καὶ διελέξα<ν>το πρὸς αὐτὸν ἴσχυρῶς. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί ἐποίησα νῦν καθὼς ὑμεῖς; "Ἡ οὐχὶ κρείττον ἐπιφυλλὶς Ἐφραὶμ ἢ τρυγητὸς Ἀβιέζερ; Ἐν χειρὶ ὑμῶν παρέδωκε κύριος τοὺς ἄρχοντας Μαδιάμ, τὸν Ὁρὴβ καὶ τὸν Ζήβ· καὶ τί ἡδυνήθην ποιῆσαι ὡς ὑμεῖς; Τότε ἀνῆκε τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ’ αὐτοῦ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν τὸν λόγον τοῦτον.

II¹2161 / K cap. Φ 2, 5

*II²2746 /
PML^b cap.
Φ 2, 6

Βασιλειῶν α'.

Ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς συνάντησιν Δαυΐδ, καὶ ἔλεγον· Ἐπάταξεν Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαυΐδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ρῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοὺλ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου, καὶ εἶπεν· Τῷ Δαυΐδ ἔδωκαν τὰς μυριάδας, κάμοὶ ἔδωκαν

3 – 5 II¹2159 Num. 11, 29 8 – 15 II¹2160 Iud. 8, 1–3 (Wahl, *Richter-Text*, p. 26–27) 18 – 1140, 2 II¹2161 I Reg. 18, 6–9 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 68)

2 – 5 II¹2159 K cap. Φ 2, 3 (270r[7]8–10); *deest in V H¹* 7 – 15 II¹2160 K cap. Φ 2, 4 (270r[10]11–21); *deest in V H¹* 17 – 1140, 2 II¹2161 K cap. Φ 2, 5 (270r[21]22–270v5); *V^EV^O cap. Φ 12, 1; deest in V^W H¹; PG 96, 412, 38–43*

9 τοῦ] *correxi* (*LXX*), τὸ K 10 διελέξαντο] *correxi* (*LXX*), διελέξατο K 11 ἐπιφυλλὶς] *correxi* (*LXX*), ἐπὶ φυλῆς K 12 ᾧ] *ζ<ή>τ<ει>* K^{in mg.} 20 – 21 ὑπὲρ – τούτου] *om.* V^EV^O 21 ἔδωκαν^{2]} *om.* V^EV^O

τὰς χιλιάδας. Καὶ ἦν Σαοὺλ ὑποβλεπόμενος τὸν Δαυΐδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα.

*II²2747 /
PML^b cap.
Φ 2, 7

II¹2162 / K cap. Φ 2, 6

Τῶν Παροιμιῶν·

Μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ,
μὴ δὲ ἐπιθυμήσῃς τῶν βρωμάτων αὐτοῦ·
ὅν τρόπον γάρ εἴ τις καταπίοι τρίχα,
οὕτως ἔσθιει καὶ πίνει.

5

II¹2163 / K cap. Φ 2, 7

Τῶν αὐτῶν·

10

Οὐδὲν ὑφίσταται ζηλῶν.

II¹2164 / K cap. Φ 2, 8

Τῶν αὐτῶν·

Σπεύδει πλουτεῖν ἀνὴρ βάσκανος,
καὶ οὐκ οἶδεν ὅτι ἐλεήμων κρατήσει αὐτοῦ.

15

5 – 6 Μὴ – αὐτοῦ] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.3./54.3. (ed. Ihm, p. 782–783)

5 – 8 II¹2162 Prov. 23, 6¹–7² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 108–109) 11 II¹2163
Prov. 27, 4² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 131) 14 – 15 II¹2164 Prov. 28, 22^{1–2}
(Wahl, *Proverbien-Text*, p. 138)

4 – 8 II¹2162 K cap. Φ 2, 6 (270v[5]6–8); V^EV^O cap. Φ 12, 2; *deest in V^W H^I*; PG 96, 412, 44–46 10 – 11 II¹2163 K cap. Φ 2, 7 (270v[8]9); *deest in V H^I* 13 – 15 II¹2164 K cap. Φ 2, 8 (270v[9]10–11); V^EV^O cap. Φ 12, 3; *deest in V^W H^I*; PG 96, 412, 47–48

II¹2162 Τῶν] *om. V^EV^O* II¹2164 (a) K (b) s. a. V^EV^O

2 καὶ ἐπέκεινα] *om. V^EV^O* 6 ἐπιθυμήσεις V^EV^O 7 καταπίει K 11 ζῆλος LXX

II¹2165 / K cap. Φ 2, 9

Τῶν Ἀσμάτων·

Σκληρὸς ώς Ἄδης ζῆλος.

II¹2166 / K cap. Φ 2, 10

5 Σοφία Σολομῶντος·

Φθόνῳ τετηκότι οὐ συνοδεύσω,
ὅτι οὗτος οὐ κοινωνεῖ σοφίᾳ.

II¹2167 / K cap. Φ 2, 11

*II²2748 /
PML^b cap.
Φ 2, 8

Τῆς αὐτῆς·

10 Βασκανία φαυλότητος ἀμαυροῦ τὰ καλά.

II¹2168 / K cap. Φ 2, 12

Τοῦ Σιράχ·

Ἄνθρωπῳ βασκάνῳ ἵνατί χρήματα;

3 II¹2165 Cant. 8, 6⁴ 6 – 7 II¹2166 Sap. 6, 23^{1–2} 10 II¹2167 Sap. 4, 12¹ 13
II¹2168 Sir. 14, 3² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 85)

2 – 3 II¹2165 K cap. Φ 2, 9 (270v[11]12); V^EV^O cap. Φ 12, 4; *deest in* V^W H^I; PG 96, 412, 49 5 – 7 II¹2166 K cap. Φ 2, 10 (270v[12]13–14); V^EV^O cap. Φ 12, 5; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 1–2 9 – 10 II¹2167 K cap. Φ 2, 11 (270v[14]15); V^EV^O cap. Φ 12, 6; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 3 12 – 13 II¹2168 K cap. Φ 2, 12 (270v[15]16); V^EV^O cap. Φ 12, 7; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 4

II¹2165 (a) K (b) *s. a.* V^EV^O II¹2166 (a) K (b) *s. a.* V^EV^O II¹2167 (a) K (b) *s. a.*
V^EV^O II¹2168 (a) K (b) *s. a.* V^EV^O

3 ἄδης V^O 7 οὗτος K

*II²2750 /
PML^b cap.
Φ 2, 10

II¹2169 / K cap. Φ 2, 13

Τοῦ αὐτοῦ.

Πονηρὸς ὁ βασκαίνων ὀφθαλμῷ,
ἀποστρέψων πρόσωπον καὶ ὑπερορῶν ψυχάς.

II¹2170 / K cap. Φ 2, 14

5

Τοῦ αὐτοῦ.

Ζῆλος καὶ θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας.

II¹2171 / K cap. Φ 2, 15

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄπὸ τῶν ζηλούντων ἔγκρυψον βουλήν σου.

10

*II²2749 /
PML^b cap.
Φ 2, 9

II¹2172 / K cap. Φ 2, 16

Τοῦ αὐτοῦ.

Τοῦ βασκαίνοντος ἑαυτὸν οὐκ ἔστι πονηρότερος,
καὶ τοῦτο ἀνταπόδομα τῆς κακίας αὐτοῦ.

3 – 4 II¹2169 Sir. 14, 8^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **7 II¹2170** Sir. 30, 24¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129–130) **10 II¹2171** Sir. 37, 10² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146)
13 – 1143, 2 II¹2172 Sir. 14, 6^{1–7²} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 85)

2 – 4 II¹2169 K cap. Φ 2, 13 (270v[16]17–18); *deest in V H^I* **6 – 7 II¹2170** K cap. Φ 2, 14 (270v[18]19); *V^EV^O cap. Φ 12, 8; deest in V^W H^I*; PG 96, 413, 5 **9 – 10 II¹2171** K cap. Φ 2, 15 (270v[19]20); *V^EV^O cap. Φ 12, 9; deest in V^W H^I*; PG 96, 413, 6 **12 – 1143, 2 II¹2172** K cap. Φ 2, 16 (270v[20]21–271r1); *V^EV^O cap. Φ 12, 10; deest in V^W H^I*; PG 96, 413, 7–10

II¹2170 (a) K (b) Σιράχ *V^EV^O* **II¹2171** (a) K (b) *s. a. V^EV^O* **II¹2172** (a) K (b) *s. a. V^EV^O*

10 ἔκκρυψον *V^E*, ἔκρυψον *V^O*

καὶ ἐὰν εὗ ποιήσῃ, ἐν λήθῃ, οὐχ' ἔκῶν ποιεῖ,
καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκφαίνει τὴν κακίαν αὐτοῦ.

II¹2173 / K cap. Φ 2, 17

Τοῦ αὐτοῦ.

- 5 Πᾶς ἀμαρτωλὸς φθονερὸς καὶ δίγλωσσος ἀτιμίαν ἔξει.

II¹2174 / K cap. Φ 2, 18

Τοῦ αὐτοῦ.

Ἄλγος καρδίας καὶ πένθος καρδίας γυνὴ ἀντίζηλος ἐπὶ γυναικί.

II¹2175 / K cap. Φ 2, 19

10 Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ βουλεύου μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε.

5 II¹2173 Πᾶς – δίγλωσσος] Sir. 6, 1 La (6, 1³ LXX; Wahl, *Sirach-Text*, p. 59) ἀτιμίαν ἔξει] Sir. 6, 1³ app. crit. (Wahl, *Sirach-Text*, p. 59) 8 II¹2174 Sir. 26, 6¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 115) 11 II¹2175 Sir. 37, 10¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 146)

4 – 5 II¹2173 K cap. Φ 2, 17 (271r[1]2–3); V^EV^O cap. Φ 12, 11; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 11–12 7 – 8 II¹2174 K cap. Φ 2, 18 (271r[3]4–5); V^EV^O cap. Φ 12, 12; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 13–14 10 – 11 II¹2175 K cap. Φ 2, 19 (271r[5]6); V^EV^O cap. Φ 12, 13; *deest in* V^W H^I; PG 96, 413, 15

II¹2173 (a) K (b) s. a. V^EV^O II¹2174 (a) K (b) s. a. V^EV^O II¹2175 (a) K (b) s. a. V^EV^O

1 εὗ ποιήσῃ] *scripsi*, εὑποιήσῃ K, εὑποιήσει (εὗ- V^E) V^EV^O οὐκ ἔκῶν V^EV^O ποιῆι K 2 ἐκφαίνεται V^EV^O 5 ἀμαρτωλὸς] add. καὶ V^EV^O 8 καρδίας¹] καρδία K^{a. c.}, καρδίαι K^{p. c.}

II¹2176 / K cap. Φ 2, 20

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ c'.

Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε. Θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί.”⁵ Η οὐκ ἔξεστίν μοι ποιῆσαι δὲ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς;⁶ Η ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἔστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

II¹2177 / K cap. Φ 2, 21

Ἐκ τῆς Ἱακώβου ἐπιστολῆς.

Οπου ζῆλος καὶ ἐριθ<ε>ία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

5

10

*II²2754 /
PML^b cap.
Φ 2, 14

II¹2178 / K cap. Φ 2, 22

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ φθόνου.

Φθόνου πάθος οὐδὲν ὀλεθριώτερον ψυχαῖς ἀνθρώπων ἐμφύεται· ὅς ἐλάχιστα λυπῶν τοὺς ἔξωθεν, πρῶτον κακὸν καὶ οἰκεῖόν ἔστι τῷ κεκτημένῳ. Ὡσπερ γὰρ ὁ ἴὸς σίδηρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν

15

9 – 10 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.2./54.2. (ed. Ihm, p. 782)

3 – 6 II¹2176 Matth. 20, 13–15 **9 – 10** II¹2177 Iac. 3, 16 **13 – 1145, 9** II¹2178
Versio K **13 – 1145, 4** Φθόνου – ἐπιλείπουσι] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 1 (PG 31, 372, 31 – 373, 8)

2 – 6 II¹2176 K cap. Φ 2, 20 (271r[6]7–11); V^EV^O cap. Φ 12, 14; *deest in VW H^I*; PG 96, 413, 16–17 **8 – 10** II¹2177 K cap. Φ 2, 21 (271r[11]12–13); V^EV^O cap. Φ 12, 15; *deest in VW H^I*; PG 96, 413, 18–19 **12 – 1146, 16** II¹2178 K cap. Φ 2, 22 (271r [13]14–271v6); V^EV^O cap. Φ 12, 16; *deest in VW H^I*; PG 96, 413, 20 – 416, 46

II¹2176 (a) K c'] *correxi*, q' cod. (b) Ματθαίου V^EV^O **II¹2177** (a) K (b) Βασιλείου V^E (c) s. a. V^O **II¹2178** (a) K (b) Βασιλείου V^O (c) s. a. V^E

3 δηναρίου] *correxi* (NT), διναρίω Κ^{a, c}, δηναρίωι Κ^{p, c}, δινάριον V^E, δυνάριον V^O συνεφώνησάς μοι] συνεφω V^E, συνεφώνη V^O **3 – 6** Ἄρον – εἰμι] om. V^EV^O **4** σοι] *correxi* (NT), σύ K **5** ^H] *correxi* (NT), εἰ K **9** ἐριθείᾳ] *scripsi* (NT), ἐριθείᾳ V^EV^O, ἐριθία K **13 – 1145, 9** Φθόνου – βούλοιτο] *Versio K* **14** ὃς] *correxi* (ed.), ώς K ἐλάχιστα] ζ<ή>τ<ει> K^{in mg.} λυπῶν] *correxi* (ed.), λοπὸν K

ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἔξαναλίσκει. Καὶ καθάπερ τὰς ἔχίδνας φασὶ τὴν κυήσασαν αὐτὰς γαστέρα διεσθιούσας ἀπογεννᾶσθαι, οὕτως καὶ ὁ φθόνος τὴν ὡδίνουσαν αὐτὸν ψυχὴν πέφυκε δαπανᾶν. Ἄνιαὶ γὰρ καὶ λύπαι τὸν βάσκανον οὐκ ἐπιλείπουσι. Τὸ δὲ χαλεπώτατον 5 τῆς νόσου, ἐρωτώμενος ἐρυθριᾱͅ εἰπεῖν τὴν συμφοράν, ὅτι Βάσκανός εἴμι καὶ πικρός· ἐπιτρίβει με τὰ τοῦ φίλου καλά, καὶ οὐ φέρω τὴν θέαν τῶν ἀλλοτρίων καλῶν, ἀλλὰ συμφορὰν ἥγοῦμαι τὴν τῶν πλησίον εὐημερίαν. Ταῦτα ἂν εἴποι, <εἰ> τάληθῇ λέγειν βούλοιτο.

10 Φυλαξώμεθα, ἀδελφοί, τὸ πάθος τοῦ φθόνου, μὴ κοινωνοὶ τῶν ἔργων τοῦ ἀντικειμένου γενώμεθα, καὶ εὐρέθῶμεν τῷ αὐτῷ συγκαταδικαζόμενοι κρίματι. Εἰ γὰρ ὁ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπίπτει τοῦ διαβόλου, πῶς ὁ φθονερὸς τὴν ἡτοιμασμένην τῷ διαβόλῳ τιμωρίαν ἐκφεύξεται; Φθόνου γὰρ πάθος οὐδὲν ὀλεθριώτερον ψυχαῖς ἀνθρώπων ἐμφυτεύεται. Ὡσπερ γὰρ ίὸς σιδήρον, οὕτως ὁ φθόνος τὴν ἔχουσαν αὐτὸν ψυχὴν ἔξαναλίσκει. Μᾶλλον δὲ ὕσπερ τὰς ἔχίδνας φασὶν τὴν κυήσασαν αὐτὰς γαστέρα διεσθιούσας ἀπογεννᾶσθαι, οὕτως καὶ ὁ φθόνος τὴν ὡδίνουσαν αὐτὸν ψυχὴν πέφυκε δαπανᾶν. Λύπη γάρ ἔστι τῆς τοῦ πλησίον εὐπραγίας ὁ φθόνος.

Διόπερ οὐδέποτε ἀνία οὐδὲ δυσθυμίαι τὸν βάσκανον ἐπιλείπουσι. Ήψόρησεν ἡ χώρα τοῦ πλησίον; Εὔθηνεῖται πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ὁ οἶκος; Θυμηδίαι τὸν ἄνδρα οὐκ ἐπιλείπουσιν; Ταῦτα πάντα τροφὴ τῆς νόσου καὶ προσθήκη τῆς ἀλγηδόνος ἔστιν τῷ βασκάνῳ. Ἀνδρεῖος τίς ἔστι καὶ εὐεκτεῖ; Ταῦτα πλήττει τὸν βάσκανον. "Ετερος χαριέστερος τῇ μορφῇ; Ἀλλη πληγὴ τῷ βασκάνῳ. Ο δεῖνα τοῖς τῆς ψυχῆς προτερήμασι τῶν πολλῶν ὑπερέχει; 25 Ἐπὶ φρονήσει καὶ δυνάμει λόγων ἀποβλέπεται καὶ ζηλοῦται; Ἀλλος πλουτεῖ καὶ φιλοτιμεῖται λαμπρῶς ἐν ἐπιδόσει καὶ κοινωνίᾳ τῇ πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, καὶ πολὺς αὐτῷ παρὰ τῶν εὐεργετουμένων ὁ ἔπαινος; Ταῦτα πάντα πληγαὶ καὶ τραύματα, μέσην αὐτοῦ τύπτοντα τὴν καρδίαν.

4 – 5 Τὸ – νόσου] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 1 (PG 31, 373, 23)
 5 – 9 ἐρωτώμενος – βούλοιτο] IBID. (PG 31, 373, 26–32) 10 – 1146, 16 II¹2178
 Versio V^EV^O 10 – 14 Φυλαξώμεθα – ἐμφυτεύεται] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 1 (PG 31, 372, 25–32) 14 – 22 Ὡσπερ – βασκάνῳ] IBID. (PG 31, 373, 1–12) 22 – 1146, 6 Ἀνδρεῖος – εὐημερίαν] IBID. (PG 31, 373, 14–31)

8 εἰ] *supplevi* (ed.), *om.* K 10 – 1146, 16 Φυλαξώμεθα – τεθνηκότι] Versio V^EV^O
 11 συγκαταδικαζόμενοι] *scripsi*, συνκαταδικαζόμενοι V^EV^O 19 – 20 ἡφόρησεν
 V^O 22 προσθήκης V^O 23 ἀλλ V^O a. c., ἀλλ’ ή V^O p. c. 24 τῷ] τῶν V^O 25 Ἀλλος]
correxi (ed.), ἀλλως V^EV^O

Καὶ τὸ χαλεπὸν τῆς νόσου, ὅτι οὐδὲ ἔξειπεῖν αὐτὴν δύναται, ἀλλὰ κύπτει μὲν καὶ κατηφής ἐστι καὶ συγκέχυται καὶ ποτνιάται καὶ ἀπόλωλεν ὑπὸ τοῦ κακοῦ. Ἐρωτώμενος δὲ τὸ πάθος, ἐρυθρίᾳ δημοσιεύσαι τὴν συμφοράν, ὅτι Βάσκανος εἰμὶ καὶ πικρός· ἐπιτρίβει με τὰ τοῦ φίλου καλά, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τὴν ἐπιθυμίαν ὀδύρομαι, καὶ οὐ φέρω τὴν θέαν τῶν ἀλλοτρίων καλῶν, ἀλλὰ συμφορὰν ποιοῦμαι τὴν τῶν πλησίον εὐημερίαν. Ἐν τῷ βάθει κατέχει τὴν νόσον, ὑποσύμχουσαν αὐτοῦ τὰ σπλάγχνα καὶ κατεσθίουσαν. Οὐκοῦν οὐχὶ ιατρὸν τῆς νόσου παραλαμβάνει, οὕτε τί φάρμακον ἔξευρεῖν δύναται τοῦ πάθους ἀλεξητήριον, ἀλλὰ μίαν ἀναμένει τοῦ κακοῦ ῥαστώνην, εἴ που τινὰ ἵδιοι καταπεσόντα τῶν φθονουμένων. Τότε σπένδεται καὶ φίλος ἐστίν, 10 ὅταν δακρύοντα ἵδη τὸν βασκανόμενον, ὅταν πενθοῦντα θεάσηται. Καὶ εὐθυμοῦντι μὲν οὐ συνευφραίνεται, ὁδυρομένων δὲ συνδακρύει. Τὸ παιδίον μετὰ τὸν θάνατον ἐπαινεῖ, καὶ μυρίοις ἐγκωμίοις ἀποσεμνύνει, ὡς μὲν καλὸν ἰδεῖν, ὡς δὲ συμπαθές, ὡς δὲ πρὸς πάντα εὐάρμοστον, οὐκ ἀν αὐτῷ περιόντι γλῶσσαν εὑφημον χαρισάμενος. Ἐὰν μέντοι πολλοὺς ἵδη συντρέχοντας τῷ ἐπαίνῳ, μεταβαλὼν πάλιν, βασκαίνει τῷ τεθνηκότι.

*II²2755 /
PMI^b cap.
Φ 2, 15

II¹2179 / K cap. Φ 2, 23

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Τί οὖν ἀν γένοιτο τῆς νόσου ταύτης ὄλεθριώτερον; Φθορὰ τῆς ζωῆς, λύμη τῆς φύσεως, ἔχθρα τῶν παρὰ θεοῦ δεδομένων ἡμῖν, 20 ἐναντίωσις πρὸς θεόν. Τί τὸν ἀρχέκακον δαίμονα εἰς τὸν κατὰ ἀνθρώπων ἔξεμηνε πόλεμον; Οὐχ' ὁ φθόνος, δι' οὗ καὶ θεομάχος

6 – 10 Ἐν – φθονουμένων] IBID., 1–2 (PG 31, 373, 33–39) **10 – 12** Τότε – συνδακρύει] IBID., 2 (PG 31, 373, 41–44) **12 – 16** Τὸ – τεθνηκότι] IBID. (PG 31, 373, 48–54) **19 – 1147, 1** II¹2179 Τί – ἀπηλέγγχθῃ] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376, 5–10)

18 – 1147, 6 II¹2179 K cap. Φ 2, 23 (271v[6]7–9); V^EV^O cap. Φ 12, 17; *deest in V^W H^I*

II¹2179 (a) K (b) s. d. V^EV^O

2 καὶ^{1]} om. V^O **4** πικρός] *scripsi secund. versionem* K, πικρῶς V^EV^O **6** πλησίον] *scripsi secund. versionem* K, πλησίων V^EV^O **8** οὐχὶ ιατρὸν] *scripsi*, οὐχὶ ιατρὸν V^E, οὐχὶ ιατρὸν V^O, οὕτε ιατρὸν ed. **14** συμπαθές] εὐμαθές ed. **15** ἵδη] *scripsi*, εἰδη V^EV^O **19** οὖν] om. K ὄλεθριώτερον] *scripsi* (ed.), ὄλεθριώτερον V^EV^O, ἀθλιώτερον K τῆς^{2]}] om. V^O a. c. **21 – 1147, 6** Τί – μετέπεσεν] om. K **22** ἔξεμηνε] *scripsi* (ed.), ἔξεμεινε V^EV^O

φανερῶς ἀπηλέγχθη; Τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ Κάϊν δείκνυται, ὁ πρῶτος μαθητὴς τοῦ διαβόλου, καὶ φθόνον καὶ φόνον παρ’ αὐτοῦ διδαχθείς. Τί οὖν ἐποίησεν; Εἶδεν τὴν παρὰ θεοῦ τιμήν, καὶ ἔξε-
καύθη πρὸς ζῆλον, καὶ ἀνεῖλεν τὸν τιμῆτάντα, ἵνα καθάψηται τοῦ
5 τιμήσαντος. Πρὸς γάρ τὴν θεομαχίαν ἀδυνατῶν, εἰς ἀδελφοκτο-
νίαν μετέπεσεν.

II¹2180 / K cap. Φ 2, 24

*II²2755 /
PML^b cap.
Φ 2, 15

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Φύγωμεν, ἀδελφοί, νόσον θεομαχίας διδάσκαλον, ἀνδροφονίας
10 μητέρα, σύγχυσιν φύσεως, οἰκειότητος ἄγνοιαν, συμφορὰν ἀλο-
γωτάτην. Οἱ κύνες τρεφόμενοι ἡμεροῦνται, οἱ λέοντες χειροήθεις
γίνονται θεραπεύομενοι, οἱ δὲ βάσκανοι ταῖς θεραπείαις πλέον
ἔξαγριαίνονται. Διατί οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τοῦ σωτῆρος ἐγένοντο;
Διατί ἐφθονεῖτο; Διὰ τὰ θαύματα. Τίνες δὲ ἥσαν αἱ θαυματοποῖαι;
15 Σωτηρία τῶν δεομένων· ἐτρέφοντο οἱ πεινῶντες, καὶ ὁ τρέφων
ἐπολεμεῖτο· ἥγείροντο οἱ νεκροί, καὶ ὁ ζωοποιῶν ἐβασκαίνετο·
δαίμονες ἀπηλαύνοντο, καὶ ὁ ἐπιτάσσων ἐπεβουλεύετο· λεπροὶ ἐ-
καθερίζοντο καὶ χωλοὶ περιεπάτοντο, κωφοὶ ἥκουν καὶ τυφλοὶ ἀνέ-
βλεπον, καὶ ὁ εὐεργέτης ἐφυγαδεύετο. Καὶ τοτελευταῖον θανάτῳ
20 παραδέδωκαν τὸν τὴν ζωὴν χαρισάμενον, καὶ ἐμαστίγουν τὸν ἐ-

16 – 19 Matth. 11, 5

1 – 3 Τὰ – διδαχθείς] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376,
12–14) 3 – 6 Τί – μετέπεσεν] IBID. (PG 31, 376, 16–20) 9 – 11 II¹2180 Φύγω-
μεν – ἀλογωτάτην] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376, 19–
21) 11 – 13 Οἱ – ἔξαγριαίνονται] IBID. (PG 31, 377, 7–10) 13 – 1148, 2 Διατί –
κόσμου] IBID., 4 (PG 31, 377, 32–42)

8 – 1148, 2 II¹2180 K cap. Φ 2, 24 (271v[mg]10–12); V^EV^O cap. Φ 12, 18; *deest in*
V^WH^I

II¹2180 (a) K (b) s. d. V^EV^O

1 ἀπηλέγχθη] *scripsi* (ed.), ἀπελέγχθη V^E, ἀπελέχθη V^O 3 – 4 ἔξεκαύθη] ἔξεβάθη
V^O 4 ἀνεῖλεν] *scripsi* (ed.), ἀνῆλεν V^EV^O 5 ἀδυνατῶν] *scripsi* (ed.), ἀδυνατῶν
V^EV^O 9 φύγομεν V^EV^O 10 – 11 ἀλγωτάτην V^O 11 – 1148, 2 Οἱ – κόσμου] *om.*
K 13 Διατί] *scripsi*, διότι V^EV^O οἱ Ἰουδαῖοι] ι οὐδαίοι (*sic*) V^E 14 ἐφθονεῖτο]
scripsi (ed.), ἐφθονεῖτω V^EV^O 15 ἐτρέφοντο] *scripsi* (ed.), ἐτρέφοντω V^E, ἐστρέ-
φοντω V^O 17 – 18 ἔκαθερίζοντο] *sic* V^EV^O (*cf. etiam* *II²1570)

λευθερωτὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ κατεδίκαζον τὸν κριτὴν τοῦ κόσμου.

II¹2181 / K cap. Φ 2, 25

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Οὐχὶ τῷ Αἰγυπτίῳ βασκαίνει ὁ Σκύθης, ἀλλὰ τῷ ὄμοεθνεῖ ἔκαστος· καὶ ἐν τῷ <όμο>εθνεῖ μέντοι οὐ τοῖς ἀγνοούμενοις φθονεῖ, ἀλλὰ τοῖς συνηθεστάτοις, τοῖς γείτοσι καὶ ὄμοτέχνοις καὶ τοῖς ἄλλως οἰκείοις, <κάν τούτοις> πάλιν ἡλικιώταις καὶ συγγενέσιν καὶ ἀδελφοῖς. Καὶ ὅλως, ὥσπερ ἡ ἐρυσίβη ἵδιόν ἐστι τοῦ σίτου νόσημα, οὕτως ὁ φθόνος φιλίας ἐστὶν ἀρρώστημα. Τίς λυπούμενος ἡλάττωσεν ποτὲ τὰ τοῦ πλησίον καλά; Ἐαυτὸν μέντοι προσανάλωσεν, ταῖς λύπαις κατατηκόμενος.

II¹2182 / K cap. Φ 2, 26

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ·

Τοὺς φθονεροὺς τινὲς οἴονται καὶ δι’ ὀφθαλμῶν μόνων τὴν βλάβην ἐμβαλεῖν· ὥστε τὰ αὐξητικὰ σώματα καὶ ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκμῆς εἰς τὴν ἄκραν ὥραν ὑπερανθήσαντα, τήκεσθαι παρ’

5 – 10 II¹2181 Οὐχὶ – ἀρρώστημα] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 4 (PG 31, 380, 7–14) **10 – 12** Τίς – κατατηκόμενος] IVID. (PG 31, 380, 21–24)
15 – 1149, 15 II¹2182 *Versio K* **15 – 1149, 9** Τοὺς – θελήματος] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 4 (PG 31, 380, 28–42)

4 – 12 II¹2181 K cap. Φ 2, 25 (271v[12]13–14); V^EV^O cap. Φ 12, 19; *deest in* V^W H^I; PG 96, 416, 47 – 417, 8 **14 – 1150, 6** II¹2182 K cap. Φ 2, 26 (271v[14]15–272r15); V^EV^O cap. Φ 12, 20–21; *deest in* V^W H^I; PG 96, 417, 12–24; 9–12

II¹2181 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^O **II¹2182** (a) K (b) s. a. / Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. / s. a. V^O

5 – 9 Οὐχὶ – ὅλως] *om. K* **6** ὄμοεθνεῖ] *correxi* (*ed.*), ἔθνη (ἔθ- V^E) V^EV^O **7** post συνηθεστάτοις *hab.* καὶ τῶν συνήθων *ed.* **8** κάν τούτοις] *supplevi* (*ed.*), *om. V*^EV^O
10 οὕτως – ἀρρώστημα] *om. V*^O **10 – 12** Τίς – κατατηκόμενος] *om. K* **11 – 12** προσανάλωσεν] *sic V*^EV^O **12** κατατηκόμενος] *scripsi* (*ed.*), κατατίκομενος V^O, κατατικόμενος V^E **15 – 1149, 15** Τοὺς – ἔχουσα] *Versio K* **15** μόνων] *scripsi* (*ed.*), μόνον K **16** ὥστε] *correxi* (*ed.*), ὥσπερ K αὐξητικὰ *ed.*

αὐτῶν καταβασκαινόμενα, καὶ ὅλον ἀθρόως συ<να>ναιρε<ῖ>σθαι τὸν ὄγκον, οἶν ρεύματος τινὸς ὀλεθροῦ<ί>ου ἐκ τῶν φθοροποιῶν ὀφθαλμῶν ἀπορρέοντος καὶ λυμαινομένου καὶ διαφθείροντος. Ἐγὼ δὲ τοῦτον μὲν τὸν λόγον ἀποπέμπομαι <ώς> δημώδῃ καὶ τῇ 5 γυναικωνίτιδι παρεισαχθέντα ὑπὸ γραῦδων· ἐκεῖνο δέ φημι, ὅτι οἱ μισόκαλοι δαίμονες, ἐπειδὰν οἰκείας ἔαυτοῖς εὔρωσι προαιρέσεις, παντοίως αὐταῖς πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀποκέχρηνται βούλημα, ὥστε καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν βασκάνων εἰς ὑπηρεσίαν κεχρῆσθαι τοῦ 10 ἰδίου θελήματος. Φύγωμεν οὖν κακὸν ἀφόρητον· ὅφεώς ἐστι δίδαγμα, δαιμόνων [τὸ] εὔρεμα, ἐχθροῦ ἐπισπορά, ἀρραβών κολάσεως, ἐμπόδιον εὐσεβείας, ὀδὸς ἐπὶ γέενναν, στέρησις βασιλείας. Δῆλοι δὲ καὶ αὐτῷ τῷ προσώπῳ τυγχάνουσιν οἱ φθονοῦντες· ὅμιμα τούτοις ξηρὸν καὶ ἀλαμπές, παρειὰ κατηφής, ὀφρὺς συμπεπτωκυῖα, ἡ ψυχὴ τῷ πάθει συγκεχυμένη, τὸ τῆς ἀληθείας δικαστήριον ἐπὶ τῶν πραγμάτων οὐκ ἔχουσα.

Φύγωμεν κακὸν ἀφόρητον· ὅφεώς ἐστι δίδαγμα, δαιμόνων εὔρεμα, ἐχθροῦ ἐπισπορά, ἀρραβών κολάσεως, ἐμπόδιον εὐσεβείας, ὀδὸς ἐπὶ γέενναν, στέρησις βασιλείας.

Τοὺς φθονεροὺς τινὲς οἰονται καὶ δι' ὀφθαλμῶν μόνων τὴν νόσον ἐμβάλλειν. Ἐγὼ δὲ τοῦτον μὲν τὸν λόγον ἀποπέμπομαι, ἐκεῖνο δέ φημι· οἱ μισόκαλοι δαίμονες, ἐπειδὰν οἰκείας ἔαυτοῖς εὔρωσι προαιρέσεις, παντοίως αὐ-

10 ἐχθροῦ ἐπισπορά] cf. Matth. 13, 25 **16 – 17** ἐχθροῦ ἐπισπορά] cf. ibid.

9 – 15 Φύγωμεν – ἔχουσα] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 5 (PG 31, 380, 46 – 381, 2) **16 – 18** II¹2182 *Versio V^EV^O* (cap. Φ 12, 20) BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 5 (PG 31, 380, 46 – 49) **19 – 1150, 6** II¹2182 *Versio V^EV^O* (cap. Φ 12, 21) **19 – 20** Τοὺς – ἐμβάλλειν] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 4 (PG 31, 380, 28 – 29) **20 – 1150, 2** Ἐγὼ – θελήματος] IBID. (PG 31, 380, 35 – 42)

1 συναναιρεῖσθαι] *correxi* (ed.), συναίρεσθαι K **2** ὀλεθρίου] *correxi* (ed.), ὀλέθρου K **3** φθοροποιῶν] *sic* K^{ut} *videtur*, φθονερῶν ed. **3** λυμαινομένου] *scripsi* (ed.), λοιμαινομένου K **4** ὡς] *supplevi* (ed.), *om.* K **5** γραῦδων] *scripsi*, γραῦδῶν K, γραῦδίων ed. **9** ὅφεώς ἐστι] *correxi secund. versionem V^EV^O* (cap. Φ 12, 18) (= ed.), οὐ φύσεώς ἐστι K **10** τὸ] *delevi secund. versionem V^EV^O* (cap. Φ 12, 18) (= ed.) **12** Δῆλοι] *scripsi secund. versionem V^EV^O* (cap. Φ 12, 19), δῆλοι K **14 – 15** δικαστήριον] *kritήριον* ed. **16 – 18** Φύγωμεν – βασιλείας] *Versio V^EV^O* (cap. Φ 12, 20) **17** ἀρραβών] *scripsi secund. versionem K*, ἀρραβών *V^EV^O* **18** στέρηστην *V^O* **19 – 1150, 6** Τοὺς – ἔχουσα] *Versio V^EV^O* (cap. Φ 12, 21) **19** μόνων] *scripsi* (ed.), μόνον *V^EV^O*

ταῖς πρὸς τὸ οἰκεῖον κέχρηνται βιούλημα, ὥστε καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν βασικάνων εἰς ὑπηρεσίαν κεχρῆσθαι τοῦ ἴδιου θελήματος. Φύγωμεν οὖν κακὸν ἀφόρητον, διφύσει ἐστὶ δίδαγμα δαιμόνων. Δῆλοι δέ πως καὶ αὐτῷ προσώπῳ καθεστήκασιν οἱ φθονοῦντες· ὅμμα τούτοις ξηρὸν καὶ ἀλαμπές, παρεὶὰ κατηφής, ὁφρὺς συμπεπτωκύia, ἡ ψυχὴ τῷ πάθει συγκεχυμένη, τὸ τῆς ἀληθείας δικαστήριον ἐπὶ τῶν πραγμάτων οὐκ ἔχουσα. 5

*II¹2756 /
PMI^b cap.
Φ 2, 16

<II¹suppl. 409 – 410 / V cap. Φ 12, 22–23>

II¹2183 / K cap. Φ 2, 27

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Δυσμεταχείριστον ἔχθρας εἶδος ὁ φθόνος. Τοὺς μὲν ἄλλους δυσμενεῖς ἡμερωτέρους ποιοῦσιν εὐποίαι, τὸν βάσκανον δὲ κακογηθεῖν τὸ καλῶς πάσχειν πλέον ἐρεθίζει· καὶ ὕσωπερ ἂν μειζόνων τύχῃ, μειζόνως ἀγανακτεῖ καὶ ἀνιᾶται καὶ δυσχεραίνει. Πλέον γὰρ ἄχθεται τῇ δυνάμει τοῦ εὐεργέτου ἡ χαίρει τοῖς εἰς αὐτὸν γινομένοις. 10 15

II¹2184 / K cap. Φ 2, 28

Ἐκ τῆς ιη' ἐπιστολῆς.

Κεκμήκαμεν ἀγωνιζόμενοι πρὸς τὸν φθόνον.

7 II¹suppl. 409 – 410 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

2 – 3 Φύγωμεν – δαιμόνων] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 5 (PG 31, 380, 46–47) 3 – 6 Δῆλοι – ἔχουσα] IBID. (PG 31, 380, 49 – 381, 2) 10 – 15

II¹2183 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia de invidia*, 3 (PG 31, 376, 52 – 377, 5) 18

II¹2184 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, LXXXVII, 3 (ed. Gallay, II, p. 108)

9 – 15 II¹2183 K cap. Φ 2, 27 (272r[15]16–24); *deest in V H^I* 17 – 18 II¹2184 K cap. Φ 2, 28 (272r[23]24); *deest in V H^I*

2 Φύγωμεν] *scripsi*, φύγομεν V^EV^O 3 ὁ – ἐστὶ] ὅφεώς ἐστι ed. 6 δικαστήριον] κριτήριον ed. 10 δυσμεταχειριστότατον ed. 13 ἀγανακτεῖ] *scripsi* (ed.), ἀγανακτῆται K δυσχεραίνει] *scripsi* (ed.), δυσχεραίνηται K

II¹2185 / K cap. Φ 2, 29

*II²2759 /
PML^b cap.
Φ 2, 19

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὸν ἐπιθυμεῖν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως.

- Ως ἀπόλοιτο ἔξ ἀνθρώπων ὁ φθόνος, ἡ δαπάνη τῶν ἔχοντων, ὁ
5 τῶν πασχόντων ἴος, τὸ μόνον τῶν παθῶν ἀδικώτατόν τε ὅμοῦ καὶ
δικαιότατον, τὸ μέν, ὅτι πᾶσι διοχλεῖ τοῖς καλοῖς, τὸ δέ, ὅτι τήκει
τοὺς ἔχοντας.

II¹2186 / K cap. Φ 2, 30

Ἐκ τῶν εἰς ἀγαπητούς·

- 10 <Μ>ῷμος φείδεται οὐδ' ὄσιων.

II¹2187 / K cap. Φ 2, 31

*II²2757 /
PML^b cap.
Φ 2, 17

Ἐκ τοῦ Ὑποθῆκαι παρθένοις, τῶν Ἐπῶν·

Χάρις φθονεῖσθαι, τὸ φθονεῖν δ' αἴσχος μέγα.

4 – 7 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 47.-./54.13. (ed. Ihm, p. 92)

4 – 7 II¹2185 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De seipso et ad eos qui ipsum cathedralm Constantinopolitanam affectare dicebant* (Orat. 36), 4, 13–17 (ed. Moreschini, p. 250) 10 II¹2186 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In dilectos*, locus non repertus 13

II¹2187 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, re vera I,2,30 (*Versus iambici acrostichi*), 22 (PG 37, 910, 8)

2 – 7 II¹2185 K cap. Φ 2, 29 (272v[1–2]3–7); *deest in V H^I* 9 – 10 II¹2186 K cap. Φ 2, 30 (272v[7]8); *deest in V H^I* 12 – 13 II¹2187 K cap. Φ 2, 31 (272v[8]9); V^EV^O
cap. Φ 12, 24; *deest in V^W H^I*; PG 96, 417, 44

II¹2187 (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου V^EV^O

10 Μῷμος] *conieci*, ὥμος K 13 φθονεῖσθω K δ'] δὲ V^EV^O

II¹2188 / K cap. Φ 2, 32

Ἐκ τῶν αὐτῶν.

Τὸ φθονέειν ἀγαθοῖσιν ἵσον στέργειν τε κακίστους.

II¹2189 / K cap. Φ 2, 33

Ἐκ τῶν αὐτῶν.

5

Ὑψοῦ βάδιζε, τὸν φθόνον δ' ἔα κάτω.

^aII¹2758 /
PML^b cap.
Φ 2, 18

II¹2190 / K cap. Φ 2, 34

Ἐκ τοῦ εἰς Βασίλειον ἐπιταφίου.

Ἄπτεται οὐ τῶν πολλῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀρίστων ὁ φθόνος.

9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 10.11./11. (ed. Ihm, p. 244)

3 II¹2188 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,2 (*Praecepta ad virgines*), 359 (PG 37, 606, 11) 6 II¹2189 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,6 (*De pudicitia*), 26 (PG 37, 645, 9) 9 II¹2190 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basillii Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 28, 6–7 (ed. Bernardi, p. 188)

2 – 3 II¹2188 K cap. Φ 2, 32 (272v[9]10); *deest in V H^I* 5 – 6 II¹2189 K cap. Φ 2, 33 (272v[mg]11); *V^EV^O cap. Φ 12, 25; deest in V^W H^I*; PG 96, 417, 45 8 – 9 II¹2190 K cap. Φ 2, 34 (272v[11]12–13); *deest in V H^I*

II¹2189 (a) K (b) s. a. V^EV^O

6 ὕψου Κ δὲ V^EV^O ἔα κάτω] *scripsi* (ed.), ἔα κάτω V^EV^O, ἔαι κάτωι Κ

II¹2191 / K cap. Φ 2, 35

Τοῦ ἀγίου Γρηγορίου Νύσης, ἐκ τοῦ ζ' λόγου τῶν μακαρισμῶν.

”Ω καινῶν ἀδικημάτων, ἔγκλημα ποιεῖσθαι τὸ μὴ δυστυχεῖν ἐκεῖνον, οὐ ταῖς εὐπραγίαις ἀλγύνεται.

5

II¹2192 / K cap. Φ 2, 36

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Τί περιστέλλεις τῇ ύποκρίσει τὴν νόσον;

II¹2193 / K cap. Φ 2, 37

Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐκ τοῦ εἰς τὰς καλάνδας·

- 10 Τί ἂν γένοιτο τῶν βασκάνων ἐλεσεινότερον; Ἐξὸν καὶ χαίρειν καὶ κερδαίνειν διὰ τὴν χαράν, οὔτοι καὶ λυπεῖσθαι αἱροῦνται μᾶλλον ἐπὶ ταῖς ἑτέρων εὐδοκιμήσεσιν, καὶ μετὰ τῆς λύπης ἔτι καὶ κόλασιν ἐπισπᾶσθαι παρὰ θεοῦ καὶ τιμωρίαν ἀφόρητον.

<II¹suppl. 411 / V cap. Φ 12, 27>

14 II¹suppl. 411 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 4 II¹2191 GREGORIUS NYSSENUS, *De beatitudinibus*, VII (ed. Callahan, p. 158, 6–8) **7 II¹2192** GREGORIUS NYSSENUS, *De beatitudinibus*, VII (ed. Callahan, p. 158, 26) **10 – 13 II¹2193** IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *In Kalendas*, 5 (PG 48, 960, 1–2)

2 – 4 II¹2191 K cap. Φ 2, 35 (272v[13]14–16); *deest in V H^I* **6 – 7 II¹2192** K cap. Φ 2, 36 (272v[16]17); *deest in V H^I* **9 – 13 II¹2193** K cap. Φ 2, 37 (272v[17–18] 19–24); *V^EV^O* cap. Φ 12, 26; *deest in V^W H^I*; PG 96, 417, 46 – 420, 2

II¹2193 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^EV^O

3 ”Ω] *scripsi* (ed.), ὡ K καινῶν] *scripsi* (ed.), κενῶν K **10** ἂν γένοιτο] ἂν γένοιταν V^EV^O, γένοιτ’ ἄν ed. ”Εξὸν] *correxī* (ed.), ἐξ ὡν (ῶν V^E) K V^EV^O **11** ἐροῦνται V^EV^O

II¹2194 / K cap. Φ 2, 38

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιη' λόγου τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ.

Τοῖς οὐκ ἔχουσι βίον τὸν ἐπιεικῆ καὶ τεθαυμασμένον, φορτικόν, ὡς ἔοικε, τὸ εὐδοκιμεῖν ἑτέρους εὐζωϊα καὶ ἀρετῇ. Ἔγκλημα γὰρ τῆς ἑαυτῶν φαυλότητος ποιοῦνται τὸ χρῆμα, καὶ ταῖς ἑτέρων εὐκλείαις ἐπη<χ>θισμένοι, τὴν τῆς βασκανίας ὠδίνουσι φλόγα. Καίτοι μᾶλλον ἔχρην ζηλοῦντας ἐλέσθαι τὸ ἄμεινον, καὶ πάντα σείοντας κάλων ἀμιλλᾶσθαι φιλεῖν τοῖς ὥδε λαμπροῖς, οὐ φιλοψογίας ποιήσασθαι πρόφασιν, ἢ κατορθοῦν οὐ δεδύνηνται.

*II²²⁷⁵³ /
PML^b cap.
Φ 2, 13

II¹2195 / K cap. Φ 2, 39

10

Τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, ἐκ τῶν περὶ εἰδώλων.

Ἄγαθῷ μάλιστα περὶ οὐδενὸς ἃν γένοιτο φθόνος.

II¹2196 / K cap. Φ 2, 40

Νείλου ἀσκητοῦ.

Ἀμήχανον ἐν εὐπραγίαις φθόνον διαφυγεῖν.

15

3 – 9 **II¹2194** CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?) (fr. 63, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 806) **12** **II¹2195** ATHANASIUS ALEXANDRINUS, *Contra idola (Contra gentes)*, 41, 14 (ed. Thomson, p. 114) **15** **II¹2196** NILUS ASCETA, locus non repertus, re vera FLAVIUS IOSEPHUS, *De bello Iudaico*, I, 208 (ed. Destinon/Niese, VI, p. 47, 7)

2 – 9 **II¹2194** K cap. Φ 2, 38 (272v[24]273r1–10); *deest in V H¹; PG 86, 2097, 10–20*
11 – 12 **II¹2195** K cap. Φ 2, 39 (273r[10]11); *deest in V H¹* **14 – 15** **II¹2196** K cap. Φ 2, 40 (273r[11]12); *V^EV^O cap. Φ 12, 28; deest in V^W H¹; PG 96, 420, 9*

II¹2196 (a) K (b) s. a. *V^EV^O*

5 τὸ χρῆμα] *coniec. Aubert*, χρήματα K **6** ἐπηχθισμένοι] *correx. Kinzig/Brüggemann*, ἐπειθισμένοι *K^{a, c, in mg,}* ἐπηθισμένοι *K^{a, c,}* ἐρηθισμένοι *Mai* **7 – 8** πάντα σείοντας] *correx. Aubert*, πάντας ιόντας K **8** κάλων] *scrips. Mai*, καλὸν K **15** ἐν] *om. V^EV^O* εὐπραγίαις] εὐπραγίαν K^{a, c}.

<II^lsuppl. 412–414 / V cap. Φ 12, 29–31>II^l2197 / K cap. Φ 2, 41

Φίλωνος, ἐκ τοῦ ζ' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων·

Οἱ βασκανίᾳ καὶ φθόνῳ ρήγνυμενοι τῆς περὶ ἑτέρους εὐπραγίας,
 5 ὀλιγωροῦσι καὶ τῆς αὐτῶν ἐξ ἐκείνων ὡφελείας, ἄμεινον ἥγούμενοι
 βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὑφ' ὃν οὐκ ἐθέλουσιν, εὐεργετεῖσθαι.
 Ζημίαν γὰρ ὑπολαμβάνουσι τὰς ὑπὸ τῶν βελτίστων προτεινομένας χάριτας.

1 II^lsuppl. 412–414 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

4 – 6 II^l2197 Οἱ – εὐεργετεῖσθαι] PHILO IUDAEUS, *Quaestiones in Genesim*, re vera IV. 191b (ed. Petit, p. 196) 7 – 8 Ζημίαν – χάριτας] IBID., IV. 191d (p. 197)

3 – 8 II^l2197 K cap. Φ 2, 41 (273r[12]13–18); *deest in V H^l; PG 86, 2097, 21–27*

II^l2197 ζ')] *sic* K

5 ὀλιγωροῦσι] *scrips. Mai*, ὀλιγοροῦσι K αὐτῶν] αὐτῶν K^{a. c.}

Τίτλος γ' Περὶ φιλαυτίας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ τινὰ ἔαυτὸν δικαιοῦν
ἢ ἐπαινεῖν.

ιγ' Περὶ φιλαυτίας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ τινὰ ἔαυτὸν δικαιοῦν ἢ ἐπαι-
νεῖν.

κς' Περὶ αὐταρέσκων καὶ ἔαυτοὺς συνιστώντων καὶ ἔαυτοὺς
ἀποδεχομένων. 5

II¹2198 / K cap. Φ 3, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

Πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἔαυτῷ δίκαιος.

II¹2199 / K cap. Φ 3, 2

10

Τῶν αὐτῶν·

Ἐγκωμιαζέτω σε ὁ πέλας, καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα,
ἀλλότριος, καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη.

5 II Cor. 10, 18 9 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.3./70.3. (ed. Ihm, p. 931) 12 – 13 exstat ibid., 63.4./70.4. (p. 931–932)

9 II¹2198 Prov. 21, 2¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 100) 12 – 13 II¹2199 Prov. 27, 2^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 130–131)

1 – 2 **Titlos (a)** K (273r18–20) 3 – 4 **Titlos (b)** V^EV^O; *deest in V^W H^IA^I (lac. in A^Ipin)* 5 – 6 **Titlos (c)** PML^b (*cf. *II² / T cap. A 23 titlos*) 8 – 9 II¹2198 K cap. Φ 3, 1 (273r[20]21); V^EV^O cap. Φ 13, 1; PML^b cap. A 26, 1; R cap. A 22, 3; *deest in V^W H^I; PG 96, 420, 22* 11 – 13 II¹2199 K cap. Φ 3, 2 (273r[21]22–23); V^EV^O cap. Φ 13, 2; PML^b cap. A 26, 2; E cap. 152, 246; *deest in V^W H^I; PG 96, 420, 23–24*

1 – 2 **Titlos (a)** 1 δικαιῶσαι K^{pin} 2 ἐπαινέσαι K^{pin} 3 – 4 **Titlos (b)** 3 δεῖ τινὰ]
δεῖ V^E pin V^O pin 3 – 4 ἐπαινοῦν V^O pin 5 – 6 **Titlos (c)** 5 κς'] ις' P^{txt} (κς' *exspec-tav.*) ἔαυτοὺς^{2]} om. L^b pin

II¹2198 (a) K V^EV^O PML^b Tῶν] V^EV^O P (b) Tῶν αὐτῶν R II¹2199 (a) K M (b)
s. a. V^EV^O P E (c) s. d. L^b

9 αὐτῶι K 12 σὸν στόμα] στόμα το σὸν M 13 ἀλλότρια E

II¹2200 / K cap. Φ 3, 3

Τῶν αὐτῶν·

Μὴ ἵσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ.

II¹2201 / K cap. Φ 3, 4

5 Τῶν αὐτῶν·

Οδοὶ ἀφρόνων ὁρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν.

II¹2202 / K cap. Φ 3, 5

Τῶν αὐτῶν·

Σοφὸς παρ' ἑαυτῷ ἀνὴρ πλούσιος.

3 II¹2200 Prov. 3, 7¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 27) **6** II¹2201 Prov. 12, 15¹
 (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 63) **9** II¹2202 Prov. 28, 11¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p.
 136)

2 – 3 II¹2200 K cap. Φ 3, 3 (273r[23]24); V^EV^O cap. Φ 13, 3; PML^b cap. A 26, 3; E
 cap. 152, 247; R cap. A 22, 4; *deest in* V^W H^I; PG 96, 420, 25 **5 – 6** II¹2201 K cap.
 Φ 3, 4 (273r[24]273v1); V^EV^O cap. Φ 13, 4; PL^b cap. A 26, 4; E cap. 152, 247; R cap.
 A 22, 5; *deest in* V^W H^I M; PG 96, 420, 26 **8 – 9** II¹2202 K cap. Φ 3, 5 (273v[1]2);
 PL^b cap. A 26, 5; M cap. A 26, 4; R cap. A 22, 6; *deest in* V H^I

II¹2200 (a) PML^b R (b) Τοῦ Σιράχ K (c) s. a. V^EV^O E II¹2201 (a) PL^b (b) Τοῦ
 αὐτοῦ K (c) s. a. V^EV^O R (d) s. d. E II¹2202 (a) PML^b R (b) Τοῦ αὐτοῦ K

3 ἵσθι] ἵσε (*sic*) M ἑαυτῷ K

II¹2203 / K cap. Φ 3, 6

Ἡσαῖον προφήτου·

Οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες, οἱ λέγοντες· Πόρρω ἀπ' ἐμοῦ, μὴ ἐγγίσης μοι, ὅτι καθαρός εἰμι· οὗτος καπνὸς τοῦ θυμοῦ μου, πῦρ καίεται ἐν αὐτοῖς πάσας τὰς ἡμέρας. 5
 Ἰδοὺ γέγραπται ἐναντίον μου· Οὐ μὴ σιωπήσω, ἔως ἂν ἀποδῷ καὶ ἀνταποδώσω εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν, λέγει κύριος.

II¹2204 / K cap. Φ 3, 7

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

10

Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς.

3 II¹2203 Οὐαὶ – ἐπιστήμονες] Is. 5, 21 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 307) **3 – 8** οἱ – κύριος] Ibid. 65, 5–7 (Wahl, p. 469–470) **11** II¹2204 Rom. 12, 16

2 – 8 II¹2203 K cap. Φ 3, 6 (273v[2]3–5); V^{EV}O cap. Φ 13, 5; PL^b cap. A 26, 6; M cap. A 26, 5; E cap. 152, 248; R cap. A 22, 12; *deest in V^W H^I*; PG 96, 420, 27–34
10 – 11 II¹2204 K cap. Φ 3, 7 (273v[5]6); V^{EV}O cap. Φ 13, 7; PL^b cap. A 26, 7; M cap. A 26, 6; *deest in V^W H^I*; PG 96, 420, 37

II¹2203 (a) K (b) Ἡσαῖον V PML^b E ἡσαῖον PM E (c) Τοῦ αὐτοῦ R II¹2204 (a) K PML^b ἐπιστολῆς] *om.* PM (b) *s. a.* V^{EV}O

3 ἐν] παρ' E, *om.* K (*s. l. supplev. man. rec.*) PML^b R αὐτῶν] αὐτὸν (*sic*) M, ἑαυτῶν (*ἐὰν-* P) V P **3 – 8** οἱ² – κύριος] *om.* E **3** οἱ²] ὁ V^O **4 – 8** οὗτος – κύριος] *om.* K **4** οὕτως V^{EV}O L^b R **5** αὐτῷ (*αὐ-* V^O) V^{EV}O **7 – 8** αὐτῶν¹ – πατέρων] *om.* L^b **11** γίνεσθαι (*γι-* M) V^O PM

II¹2205 / K cap. Φ 3, 8

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β'.

Οὐχ' ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνος δόκιμος, ἀλλ' ὁ κύριος συνίστησιν.

5

II¹2206 / K cap. Φ 3, 9

Τοῦ θεολόγου ἄγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον.

Φύσις αὕτη, πρὸς τὸ οἰκεῖον ἅπαν νεύειν καὶ εὑμενῶς ἔχειν, εἴτε κτῆμα, εἴτε γέννημα, εἴτε λόγον, καὶ δι' εύνοίας ἐκουσίου χειρούσθαι τοῖς ἑαυτοῦ προβλήμασιν.

II¹2207 / K cap. Φ 3, 10

Σχόλιον·

Ἀνάγνωθι ἐνταῦθα ἐν τῷ Ο στοιχείῳ, τὸν Περὶ οἰήσεως τίτλον.

3 – 4 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.2./70.2. (ed. Ihm, p. 931)
13 Περὶ οἰήσεως] cf. II¹ / K cap. Ο 6

3 – 4 II¹2205 II Cor. 10, 18 8 – 10 II¹2206 GREGORIUS NAZIANZENUS, re vera *De seipso et ad eos qui ipsum cathedram Constantinopolitanam affectare dicebant* (Orat. 36), 3, 10–13 (ed. Moreschini, p. 246) 13 II¹2207 Scholion

2 – 4 II¹2205 K cap. Φ 3, 8 (273v[6]7–8); V^EV^O cap. Φ 13, 6; PL^b cap. A 26, 8; M cap. A 26, 7; L^b cap. A 26, 8; *deest in V^W H^I; PG 96, 420, 35–36* 6 – 10 II¹2206 K cap. Φ 3, 9 (273v[8]9–12); *deest in V^{H^I}* PML^b 12 – 13 II¹2207 K cap. Φ 3, 10 (273v[mg]mg); *deest in V^{H^I}* PML^b

II¹2205 (a) K L^b Κορινθίους] add. ἐπιστολῆς L^b (b) Πρὸς Κορινθίους β' V^EV^O PM β'] om. V^EV^O II¹2206 κατὰ] sic K, *exspectaveris* τὰ κατὰ

3 οὐχὶ V^EV^O συνιστῶν M, συνιστάμενον V^EV^O ἐκεῖνος] om. K δόκιμος] add. ἔστιν V^EV^O

II¹2208 / K cap. Φ 3, 11

Ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ.

Ἡμῖν δὲ ἡ σύνεσις καὶ τὸ φίλαυτον καὶ τὸ νικᾶσθαι ῥαδίως μήτε εἰδέναι μήτε ἀνέχεσθαι, μέγιστον πρὸς τὴν ἀρετήν ἐστιν ἐμπόδιον, καὶ οἶόν τις παράταξις κατὰ τῶν συμμαχούντων γίνεται· καὶ ὅσην εἰσφέρειν ἔδει σπουδὴν γυμνοῦν τὴν νόσον τοῖς θεραπεύουσιν, τοσάύτην ὥστε τὴν θεραπείαν φυγεῖν εἰσφερόμεθα, καὶ ἐσμὲν ἀνδρεῖοι καθ' ἑαυτῶν καὶ κατὰ τῆς ύγιείας ἡμῶν ἐπιστήμονες.

5

II¹2209 / K cap. Φ 3, 12

<Σχόλιον>

10

Ἐστιν καὶ εἰς τὸ Κ στοιχεῖον, τίτλος γ'.

II¹2210 / K cap. Φ 3, 13

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Πάντες ἐσμὲν εὐσεβεῖς ἐξ ἑνός, τοῦ καταγινώσκειν ἀλλήλων ἀσέβειαν.

15

11 Locum praecedentem non repperi in II¹ / K cap. K 3, ubi autem locus sequens adfertur; cf. II¹1246 / K cap. K 3, 12 **14 – 15** exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.7./70.7. (ed. Ihm, p. 933)

3 – 8 II¹2208 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (*Orat. 2*), 19, 7–13 (ed. Bernardi, p. 114–116) **11 II¹2209** *Scholion* **14 – 15 II¹2210** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (*Orat. 2*), 79, 4–5 (ed. Bernardi, p. 192)

2 – 8 II¹2208 K cap. Φ 3, 11 (273v[12]13–21); *deest in V H¹ PML^b* **10 – 11 II¹2209** K cap. Φ 3, 12 (273v[mgl]); *deest in V H¹ PML^b* **13 – 15 II¹2210** K cap. Φ 3, 13 (273v[21]22–23); V^{EVO} cap. Φ 13, 8; PL^b cap. A 26, 9; M cap. A 26, 8; R cap. A 23, 9; *deest in V^W H¹; PG 96, 420, 38–39*

II¹2209 Σχόλιον] *supplevi, om.* K **II¹2210** (a) K (b) Τοῦ Θεολόγου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ PML^b (c) Τοῦ Θεολόγου V^{EVO} R

II¹2211 / K cap. Φ 3, 14

Ἐκ τοῦ β' εἰρηνικοῦ·

...οἱ τῶν μὲν ἴδιων πραεῖς κριταί, τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἀκριβεῖς ἔξετασταὶ...

5

II¹2212 / K cap. Φ 3, 15

Ἐκ τῆς ιη' ἐπιστολῆς·

Ικανὸν εἰς ἀπάτην τὸ βούλεσθαι.

II¹2213 / K cap. Φ 3, 16

Τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἐκ τοῦ ιη' τῶν κατὰ Ἰουλιανοῦ·

- 10 Εἰσί τινες – πλεῖστοι δὲ οὗτοι κατὰ τὸν βίον –, οἵ τὸ σφίσιν αὐτοῖς <δοκοῦν> εὖ ἔχειν ὑπολαμβάνουσιν· οἰονται δὲ ὅτι πάντη τε καὶ πάντως σοφὰ λαλοῦσι καὶ ἀναμφίβλητα. Πλὴν μέχρι τοσούτου τὴν τοῦ δοκεῖν εἶναι σοφοὶ καὶ ἀγχίνοι κλέπτουσι δόξαν <***>.

3 – 4 II¹2211 GREGORIUS NAZIANZENUS, *De pace II* (*Orat. 23*), 2, 13–14 (ed. Mossey/Lafontaine, p. 282) **7 II¹2212** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae*, CCXXXI, 2 (ed. Gallay, II, p. 122) **10 – 13 II¹2213** CYRILLUS ALEXANDRINUS, *Contra Iulianum imperatorem*, XVIII (?) (fr. 56, 3–7, ed. Kinzig/Brüggemann, p. 803)

2 – 4 II¹2211 K cap. Φ 3, 14 (273v[23]24–274r1); V^EV^O cap. Φ 13, 9; PL^b cap. A 26, 10; M cap. A 26, 9; R cap. A 23, 10; *deest in V^W H^I; PG 96, 420, 40–41* **6 – 7 II¹2212** K cap. Φ 3, 15 (274r[1]2); *deest in V H^I PML^b* **9 – 13 II¹2213** K cap. Φ 3, 16 (274r[2]3–7); *deest in V H^I PML^b; cf. PG 86, 2088, 30–36 (sub titulo Περὶ οἰήσεως)*

II¹2211 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ εἰρηνικοῦ PML^b [Τοῦ αὐτοῦ] *om. PM* (c) *s. a.* V^EV^O (d) *s. d.* R

3 οἱ] οἱ R, οἱ M, *om. K* μὲν] *om. K* πρᾶοι (πρᾶ- PM) V^EV^O PML^b R **11** δοκοῦν] *supplev. Aubert in Sacris II¹1628 / K cap. O 6, 17, om. K* πάντη τε] *correxi secund. II¹1628 / K cap. O 6, 17, πάντες K* **13** *finem huius sententiae invenies in Sacris II¹1628 / K cap. O 6, 17*

II¹2214 / K cap. Φ 3, 17

Κλήμεντος, ἐκ τοῦ ζ' Στρώματος·

Φιλαυτία πάντων ἀμαρτημάτων αἰτία ἐκάστοις ἐκάστοτε.

II¹2215 / K cap. Φ 3, 18

Τοῦ μακαρίου Διονυσίου, ἐκ τοῦ περὶ φύσεως·

5

Ἐπεὶ καὶ σύμβο<υ>λος ἀγαθὸς ὥφθη ξένοις ὁ πολλάκις ἐν οἰκείᾳ βουλῇ σφαλῶν· τυφλώτει μέν τις ἐπιπολὺ περὶ τὰ αὐτῷ προσήκοντα διὰ φιλαυτίαν, ἀπροσπαθῶς δὲ καὶ σχολαζούσῃ τῇ διανοίᾳ τοῖς ἐκτὸς προ<σ>ιών, ῥᾶον αὐτῶν εὐσύνοπτον ἴσχει καὶ καταφανῆ τὴν διάθεσιν. Εἴτα ἔκείνοις συγκροτηθεὶς καὶ διαδονισθείς, ἐντρεχέστερός τε νοεῖν γενόμενος, καὶ ἔαυτοῦ ποτε συναισθήσεται, εἴγε καὶ τῆς ἐν τοῖς περικειμένοις ἀληθείας ὀξυδερκής ἐπιγνώμων γένοιτο.

10

II¹2216 / K cap. Φ 3, 19

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ περὶ ἐπαγγελιῶν β'.

15

Συμβαίνει πολλάκις καὶ τῶν σοφῶν τινας παρορᾶν τινά, τῆς ἰδίας διανοίας κρίσει, μᾶλλον δὲ οἱήσει φιλαυτίας ῥέποντας.

3 II¹2214 CLEMENS ALEXANDRINUS, *Stromata*, VI. Cap. VII. 56, 2 (ed. Stählin/Früchtel/Treu, p. 460, 13–14); Holl, n° 250 **6 – 13** II¹2215 DIONYSIUS ALEXANDRINUS, *De natura*, locus non repertus (ed. Feltoe, Γ. 12 [p. 163, 14 – 164, 4]); Holl, n° 365 **16 – 17** II¹2216 DIONYSIUS ALEXANDRINUS, *De promissionibus*, II, locus non repertus (ed. Feltoe, B. 7 [p. 125, 14–16]); Holl, n° 368

2 – 3 II¹2214 K cap. Φ 3, 17 (274r[7]8–9); *deest in V H¹ PML^b* **5 – 13** II¹2215 K cap. Φ 3, 18 (274r[9]10–19); *deest in V H¹ PML^b*; PG 86, 2097, 29–38 **15 – 17** II¹2216 K cap. Φ 3, 19 (274r[19]20–22); *deest in V H¹ PML^b*; PG 86, 2097, 39–42

6 σύμβουλος] *scrips.* Routh, σύμβολος K **7** σφαλῶν] *scrips.* Holl, σφαλῶν K (*secundum Feltoe forsitan legendum σφαλεῖς [sic Feltoe]*) **αὐτῷ**] *scrips.* Feltoe, αὐτῶν K **9** προσών] *correxi* (*cf. Feltoe in app. crit.*), προών K **αὐτῶν**] *correx.* Routh, αὐτὸν K **10 – 11** ἐντρεχέστερός τε] *scripsi*, ἐντρεχέστερος τε (*sic*) Feltoe, ἐντρεχέστέρως τε K **11** συναισθήσεται] *scrips.* Feltoe, συνεισθήσεται K **16** τῆς] *sic* K (*male τὰς Feltoe*)

II¹2217 / K cap. Φ 3, 20

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ κα' κεφαλαίου.

- ...ἀλλὰ πέπεισται ώς ἀπάντων χαλεπώτατον αὐτὸν γινώσκειν καὶ θεραπεύειν, διὰ τὸ προσπεψυκέναι ἀνθρώποις τὸ φίλαυτον, καὶ
5 κλέπτειν τὴν τοῦ ἀληθοῦς κρίσιν ἔκαστον τῇ περὶ ἑαυτοῦ προσ-
παθείᾳ.

II¹2218 / K cap. Φ 3, 21

Φίλωνος, ἐκ τοῦ β' τῶν ἐν Γενέσει ζητημάτων.

- Οἱ ἑαυτῶν μόνον ἔνεκα πάντα πράττοντες, φιλαυτίαν, τὸ μέγι-
10 στον κακόν, ἐπιτηδεύουσιν, ὃ ποιεῖ τὸ ἄμικτον, τὸ ἀκοινώνητον,
τὸ ἄφιλον, τὸ ἄδικον, τὸ ἀσεβές. Τὸν γὰρ ἄνθρωπον ἡ φύσις κα-
τεσκεύασεν οὐχ' ώς τὰ μονωτικὰ θηρία, ἀλλ' ώς τὰ ἀγελαῖα καὶ
σύννομα, κοινωνικώτατον, ἵνα μὴ ἑαυτῷ μόνῳ ζῆ, ἀλλὰ καὶ πατρὶ
καὶ μητρὶ καὶ ἀδελφοῖς, καὶ γυναικὶ καὶ τέκνοις καὶ τοῖς ἄλλοις
15 συγγενέσι, καὶ φίλοις καὶ δημόταις καὶ φυλέταις καὶ πατρίδι καὶ

9 – 10 Οἱ – ἐπιτηδεύουσιν] exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 63.11./70.11. (ed. Ihm, p. 934)

3 – 6 II¹2217 DIONYSIUS ALEXANDRINUS, re vera (Ps.-)BASILIUS CAESARIENSIS, *Constitutiones asceticae*, XXII, 5 (PG 31, 1409, 38–42); Holl, n° 392 **9 – 1164, 4**
II¹2218 PHILO IUDAЕUS, *Quaestiones in Genesim*, locus non repertus (ed. Petit, p. 222–223.10); Royse 176.56

2 – 6 II¹2217 K cap. Φ 3, 20 (274r[22]23–274r2); *deest in V H^I PML^b; PG 86, 2097, 43–47* **8 – 1164, 4** II¹2218 K cap. Φ 3, 21 (274v[2–3]4–14); V^EV^O cap. Φ 13, 10; PL^b cap. A 26, 11; M cap. A 26, 10; R cap. A 23, 14; *deest in V^W H^I; PG 86, 2097, 48 – 2100, 2; PG 96, 420, 42 – 421, 5*

II¹2217 κα'] sic K II¹2218 (a) K (b) Φίλωνος PML^b φιλωνος M (c) Ἡσαῖου V^EV^O (d) Τοῦ αὐτοῦ R

3 πεπεῖσθαι ed. αὐτὸν] *spir. non liquet in K 5 ἔκαστον] scripsi (ed.)*, ἔκαστου K
9 αὐτῶν μόνων L^b τὸ] om. PML^b R **10** κακόν] τῶν κακῶν V^EV^O **12** τὰ (τα M)
μονοτικά PM, ταμονοτικά V^EV^O, τὰ μονητικὰ K τὰ²] om. V^EV^O PM R ἀγελαῖα
P, ἀγελαῖα M, ἀγελέα V^EV^O, ἀγέλεα K **13** κοινωνικῶτατον P, κοινωνικότατον
M, καὶ κοινωνικά V^EV^O μόνον ἑαυτῷ L^b, μόνον ἑαυτῷ M, μόνω ἑαυτῷ P R
πατρὶ] μητρὶ V^EV^O, πνεύματι K **14** μητρὶ] πατρὶ V^EV^O **15** συγγενέσι K, συνγε-
νεύσιν (-εν- M) PM φίλοις – καὶ⁴] om. K

όμοιφύλοις καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, ἔτι μέντοι καὶ τοῖς μέρεσι τοῦ παντός, καὶ τῷ ὅλῳ κόσμῳ, καὶ πολὺ πρότερον τῷ πατρὶ καὶ ποιητῇ. Δεῖ γὰρ εἶναι, εἴγε ὄντως ἐστὶν λογικός, κοινωνικόν, φιλόκοσμον, φιλόθεον, ἵνα γένηται καὶ θεοφιλής.

II¹2219 / K cap. Φ 3, 22

5

Ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Καλὰ ἑκάστοις τὰ οἰκεῖα φαίνεται, καὶ εἰ μὴ πρὸς ἀλήθειάν ἐστι· κρίνουσι γὰρ αὐτὰ οὐ συλλογισμῷ μᾶλλον ἢ τῷ τῆς εὐνοίας πάθει.

II¹2220 / K cap. Φ 3, 23

10

Εὐαγρίου·

”Ω ἀπὸ τῆς φιλαυτίας, τῆς πάντα μισούσης.

7 – 9 II¹2219 PHILO IUDAUS, *Legatio ad Gaium*, locus non repertus; Lewy, 81.18; Royse 176.41 **12** II¹2220 EUAGRIUS PONTICUS, *Spirituales sententiae per alphabeticum dispositae* (ed. Elter, p. LIII.48)

6 – 9 II¹2219 K cap. Φ 3, 22 (274v[14]15–17); *deest in V H^I PML^b* **11 – 12**
II¹2220 K cap. Φ 3, 23 (274v[17]18); V^EV^O cap. Φ 13, 11; PL^b cap. A 26, 12; *deest in V^W H^I M; PG 86, 2100, 3–4; PG 96, 421, 6*

II¹2220 (a) K V^EV^O P εναγρίου P (b) s. d. L^b

1 – 2 ἔτι – κόσμῳ] *om.* K **2** πατρὶ] θεῶ V^EV^O **3 – 4** Δεῖ – θεοφιλής] *om.* K **3** ὄντος (ο- M) PM, ὅλως V^EV^O **3 – 4** λογικός – ἵνα] κοινωνικός λογικός φιλοκοσμος· φιλοθεος ἵνα M **7** καὶ εἰ] εἰ καὶ *scrips.* Lewy **8** εὐνοίας] *sic* K (ἀνοίας *male* Lewy) **12** ”Ω] ὡ K^{a.c.}, ὡ K^{p.c.} V^E P ἀπὸ] *scripsi*, ἀπὸ P, ἀπὸ K V^EV^O L^b παντομῖσσουσης L^b

Τίτλος δ' Περὶ φήμης, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐκάστῳ πιστεύειν.

*^a^{II²} /
PML^b cap. Φ 7

δ' Περὶ φήμης, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐκάστῳ πιστεύειν.

ΙΙ¹2221 / K cap. Φ 4, 1

*^a^{II²2785} /
PML^b cap.
Φ 7, 1

Τῶν Παροιμιῶν.

5 Φήμη ἀγαθὴ πιαίνει ὁστᾶ.

ΙΙ¹2222 / K cap. Φ 4, 2

*^a^{II²2788} /
PML^b cap.
Φ 7, 4

Τοῦ Σιράχ.

Ο ταχὺ ἐμπιστεύων κοῦφος καρδία.

ΙΙ¹2223 / K cap. Φ 4, 3

10 <****>

Μὴ παντὶ λόγῳ πίστευε.

5 ΙΙ¹2221 Prov. 15, 30² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 80) 8 ΙΙ¹2222 Sir. 19, 4¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 97) 11 ΙΙ¹2223 Sir. 19, 15² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 98)

1 **Titlos (a)** K (274v19) 2 **Titlos (b)** V^EV^O; *deest in V^W H^IA^I (lac. in A^Ipin)* 4 – 5
ΙΙ¹2221 K cap. Φ 4, 1 (274v[20]); V^EV^O cap. Φ 4, 1; *deest in V^W H^I*; PG 96, 400, 22 7 – 8 ΙΙ¹2222 K cap. Φ 4, 2 (274v[20]21); V^EV^O cap. Φ 4, 2; *deest in V^W H^I*; PG 96, 400, 23 10 – 11 ΙΙ¹2223 K cap. Φ 4, 3 (274v[21]22); V^EV^{Ph} cap. Φ 4, 3; *deest in V^WV^O H^I*

2 **Titlos (b)** καὶ] *om.* V^E pin V^O pin πιστεύει V^O txt

ΙΙ¹2221 Τῶν] *om.* V^EV^O ΙΙ¹2222 (a) K (b) s. a. V^EV^O ΙΙ¹2223 (a) s. a. V^EV^{Ph} (b) ζ<ή>τ<ει> K

8 καρδίᾳ] καρδία V^EV^O, *add.* αὐτοῦ K^{a, c}, αύτοῦ K^{p, c}. 11 λόγῳ] λέγοντι K πι-
στεύετε V^EV^{Ph}

*II²2789 /
PML^b cap.
Φ 7, 5

II¹2224 / K cap. Φ 4, 4

Ἐκ τῆς Ἰωάννου α' ἐπιστολῆς·

Ἄγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε.

II¹2225 / K cap. Φ 4, 5

Τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Κωνσταντινούπολεως, ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουδαίων· 5

Οἶδε πολλάκις καὶ φήμη καθελεῖν καὶ ἀναστῆσαι ψυχήν, καὶ τὴν οὐκ οὖσαν προθυμίαν ἐμβαλεῖν, καὶ τὴν οὖσαν καταλῦσαι.

<II¹suppl. 416 / V cap. Φ 4, 6>

II¹2226 / K cap. Φ 4, 6

Εὔσεβίου, ἐκ τοῦ η' τῆς Παρασκευῆς· 10

Προσῆκεν ώς ἀληθῶς ἔκάστῳ τῶν φιλομαθῶν μὴ ἀπλῶς καὶ ώς ἔτυχε συγκατατίθεσθαι τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ἀκριβῆ ποιήσασθαι τὴν ἔξετασιν τῶν λόγων.

8 II¹suppl. 416 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8) **11 – 13** Eusebius hunc locum e tractatu *De materia*, Maximo cuidam adscripto, attulisse dicit **11 – 13** exstat etiam ap. Method. Olymp., *De libero arbitrio*, IX, 4 (ed. Bonwetsch, p. 170, 2–4; Vaillant, p. 767, 2–3); Holl, n° 434

3 II¹2224 I Ioh. 4, 1 **6 – 7** II¹2225 IOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Adversus Iudeos*, VIII, 5 (PG 48, 934, 30–32) **11 – 13** II¹2226 EUSEBIUS CAESARIENSIS, *Praeparatio evangelica*, re vera VII 22, 38 (ed. Mras, I, p. 411, 16–18); Holl, n° 464

2 – 3 II¹2224 K cap. Φ 4, 4 (274v[22]23); V^E cap. Φ 4, 4; V^O cap. Φ 4, 3; *deest in V^W H^I; PG 96, 400, 24* **5 – 7** II¹2225 K cap. Φ 4, 5 (274v[23–24]275r1–3); V^E cap. Φ 4, 5; V^O cap. Φ 4, 4; *deest in V^W H^I; PG 96, 400, 25–26* **10 – 13** II¹2226 K cap. Φ 4, 6 (275r[3]4–7); *deest in V H^I*

II¹2224 (a) K (b) Ἐκ τῆς Ἰωάννου V^EV^O II¹2225 (a) K (b) Τοῦ Χρυσοστόμου V^EV^O II¹2226 η'] sic K Παρασκευῆς] sic K

3 πιστεύητε K **6** καὶ^{1]} om. K **7** οὐκ οὖσαν] *scripsi* (ed.), οὐκοῦσαν V^EV^O, οἰκοῦσαν τῇ ψυχῇ K ἐκβαλεῖν K

II¹2227 / K cap. Φ 4, 7

Φίλωνος, ἐκ τῆς πρὸς Γάϊον πρεσβείας·

Φήμης οὐδὲν ὡκύτερον.

3 II¹2227 PHILO IUDAUS, *Legatio ad Gaium*, 18 (ed. Reiter, p. 159, 5–6)

2 – 3 II¹2227 K cap. Φ 4, 7 (275r[7]8); V^E cap. Φ 4, 7; V^O cap. Φ 4, 6; *deest in V^W*
H^I; PG 96, 400, 29

II¹2227 (a) K (b) Φίλωνος V^EV^O

*^{II²}/_{PML^b cap. Φ 3} **Τίτλος ε' Περὶ φονέων.**

*^{II²⁷⁶⁴}/<sub>PML^b cap.
Φ 3, 3</sub>

II¹2228 / K cap. Φ 5, 1

Τῆς Γενέσεως.

Ο ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται,
ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον.

5

*^{II²⁷⁶⁵}/<sub>PML^b cap.
Φ 3, 4</sub>

II¹2229 / K cap. Φ 5, 2

Τῆς Ἐξόδου.

Ἐὰν πατάξῃ τίς τινα, καὶ ἀποθάνῃ, θανάτῳ θανατούσθω· ὁ δὲ
οὐχ' ἐκών, ἀλλ' ὁ θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, δῶσω σοι
τόπον, οὗ φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας.

10

*^{II²⁷⁶⁶}/<sub>PML^b cap.
Φ 3, 5</sub>

II¹2230 / K cap. Φ 5, 3

Τῆς αὐτῆς.

Ἐὰν ἐπιθῆται τις τῷ πλησίον αὐτοῦ ἀποκτεῖναι αὐτὸν δόλῳ, καὶ
καταφύγῃ, ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήψῃ αὐτὸν θανατῶσαι.

II¹2231 / K cap. Φ 5, 4

15

Τῆς αὐτῆς.

Ἐὰν μάχωνται δύο ἄνδρες, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον αὐτοῦ
λίθῳ ἢ πυγμῇ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ, κατακλινέσθω δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην.

4 – 5 II¹2228 Gen. 9, 6 8 – 10 II¹2229 Ex. 21, 12–13 13 – 14 II¹2230 Ex. 21, 14
17 – 1169, 2 II¹2231 Ex. 21, 18–19

1 Titlos K (275r8) 3 – 5 II¹2228 K cap. Φ 5, 1 (275r[8]9–10) 7 – 10 II¹2229 K
cap. Φ 5, 2 (275r[10]11–14) 12 – 14 II¹2230 K cap. Φ 5, 3 (275r[14]15–17)
16 – 1169, 2 II¹2231 K cap. Φ 5, 4 (275r[17]18–23)

II¹2228 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

ἐὰν ἔξαναστὰς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ράβδῳ, λυτρωθήσεται ὁ πατάξας· πλὴν τῆς ἀργίας αὐτοῦ ἀποτείσει καὶ τὰ ἱατρεῖα.

II¹2232 / K cap. Φ 5, 5

*II²2767 /
PML^b cap.
Φ 3, 6

Ἄπὸ τῶν Ἀριθμῶν·

- 5 Πάντα πατάξαντα ψυχήν, διὰ μαρτύρων φονεύσεις τὸν φονεύσαντα, καὶ μάρτυς εἰς οὐ μαρτυρήσει ἐπὶ ψυχῇ ἀποθανεῖν. Καὶ οὐ λήψεσθε λύτρα περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ φονεύσαντος, τοῦ ἐνόχου ὅντος ἀναιρεθῆναι· θανάτῳ θανατώσετε αὐτόν. Καὶ οὐ μὴ φονοκτονήσετε τὴν γῆν, ἐφ' ἣς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς· τὸ γὰρ αἷμα
10 τοῦτο φονοκτονεῖ τὴν γῆν.

II¹2233 / K cap. Φ 5, 6

*II²2768 /
PML^b cap.
Φ 3, 7

Τοῦ Δευτερονομίου·

- 'Εὰν γένηται ἄνθρωπος μισῶν τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτόν, καὶ πατάξῃ ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ ἀποθάνῃ, οὐ φείσεται ὁ ὀδός φθαλμός σου ἐπ' αὐτόν, καὶ καθαριεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον, καὶ εὖ σοι ἔσται.

II¹2234 / K cap. Φ 5, 7

*II²2769 /
PML^b cap.
Φ 3, 8

Τῶν Παροιμῶν·

Οἱ φόνου μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακά.

5 – 8 II¹2232 Πάντα – αὐτόν] Num. 35, 30–31 8 – 10 Καὶ – γῆν] Ibid. 35, 33

13 – 14 II¹2233 Ἐὰν – ἀποθάνῃ] Deut. 19, 11 (Wahl, *Deuteronomium-Text*, p. 133)

14 – 16 οὐ – ἔσται] Ibid. 19, 13 (Wahl, p. 133) 19 II¹2234 Prov. 1, 18¹

(Wahl, *Proverbien-Text*, p. 22)

4 – 10 II¹2232 K cap. Φ 5, 5 (275r[23]24–275v7) 12 – 16 II¹2233 K cap. Φ 5, 6
(275v[7]8–12) 18 – 19 II¹2234 K cap. Φ 5, 7 (275v[12]13–14)

1 ἔξαναστὰς] *correxi* (LXX), ἔξαναστήτω Κ^a. c. ut videtur 2
ἀργίας] *scripsi*, ἀργείας Κ ἀποτείσει] *correxi* (LXX), ἀπαιτήσει Κ 8 θανατώσετε]
scripsi, θανατώσεται Κ

*II²2770 /
PML^b cap.
Φ 3, 9

II¹2235 / K cap. Φ 5, 8

Τῶν αὐτῶν·

Ἄνδρα τὸν ἐν αἰτίᾳ φόνου ὁ ἐγγυώμενος
φυγὰς ἔσται, καὶ οὐκ ἐν ἀσφαλείᾳ.

II¹2236 / K cap. Φ 5, 9

5

Ιεζεκιὴλ προφήτου·

Εἰς αἷμα ἥμαρτες, καὶ αἷμα διώξεται σε.

II¹2237 / K cap. Φ 5, 10

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ τῷ·

Πάντες οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται.

10

II¹2238 / K cap. Φ 5, 11

Ἐκ τῆς Ἰωάννου α' ἐπιστολῆς·

Πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν.

3 – 4 II¹2235 Prov. 28, 17^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 137) 7 II¹2236 Ez. 35, 6
(Wahl, *Prophetenzitate*, p. 663–664) 10 II¹2237 Matth. 26, 52 13 II¹2238 I Ioh.
3, 15

2 – 4 II¹2235 K cap. Φ 5, 8 (275v[14]15–16) 6 – 7 II¹2236 K cap. Φ 5, 9 (275v[16]
17) 9 – 10 II¹2237 K cap. Φ 5, 10 (275v[17]18–19) 12 – 13 II¹2238 K cap. Φ 5,
11 (275v[19]20–21)

3 ἐν αἰτίᾳ] *scripsi* (LXX), ἐναιτίᾳ K^{p. c.}, ἀναιτίᾳ K^{a. c.}
καινοῦσαν K 13 μένουσαν] *correxii* (NT),

Τίτλος σ' Περὶ φιλαρχίας, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπιπηδᾶν ώς ἔτυχεν *^{II²}/_{PML^b} cap. Φ 1
ταῖς ἀρχαῖς.

σ' Περὶ φιλαρχίας, ὅτι οὐ δεῖ ἀπροόπτως ἐπιπηδᾶν ταῖς ἀρχαῖς.

5

II¹2239 / K cap. Φ 6, 1

Τῶν Παροιμιῶν.

Μερὶς ἐπισπουδαζομένη ἐν πρώτοις,
ἐν τοῖς τελευταίοις οὐκ εὐλογηθήσεται.

II¹2240 / K cap. Φ 6, 2

10 Ἀπὸ τοῦ Σιράχ.

Μὴ ζήτει παρὰ κυρίου ἡγεμονίαν,
μὴ δὲ παρὰ βασιλέως καθέδραν δόξης.

11 – 12 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 9.6./6. (ed. Ihm, p. 210)

7 – 8 II¹2239 Prov. 20, 9b^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 98) 11 – 12 II¹2240 Sir. 7, 4^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 63)

1 – 2 **Titlos (a)** K (275v21) 3 – 4 **Titlos (b)** V; *deest in H^IA^I (lac. in A^Ipin)* 6 – 8
II¹2239 K cap. Φ 6, 1 (275v[22]23–24); V^{EVO} cap. Φ 6, 1; V^W cap. Φ 5, 1; PM cap.
Φ 1, 4; E cap. 251, 2; *deest in H^I*; PG 96, 404, 3–4 10 – 12 II¹2240 K cap. Φ 6, 2
(275v[24]–276r2); V^{EVO} cap. Φ 6, 2; V^W cap. Φ 5, 2; PM cap. Φ 1, 5; E cap. 251, 3;
deest in H^I; PG 96, 404, 5–6

1 – 2 **Titlos (a)** 1 – 2 φιλαρχίας – ἀρχαῖς] *scripsi secund.* K^{pin}, φιλαρχούντων K^{txt}
3 – 4 **Titlos (b)** 3 σ' *praem.* τίτλος V^W^{txt} φιλαρχίας] φιλαργύριας V^O^{txt} ὅτι]
praem. καὶ V^W δεῖ] χρὴ V^E^{txt} V^{WVO}^{txt} ἀπροόπτως] τρόπως (*sic*) V^E^{pin}, πρό-
πτως (*sic*) V^O^{pin} 3 – 4 ἀρχαῖς] *add.* καὶ τιμῆς καὶ δόξης ὁρέγεσθαι V^E^{pin} V^O^{pin}

II¹2239 Τῶν] *om.* V PM E II¹2240 (a) K (b) Σιράχ V PM E σιραχ V^W M

7 ἐπισπουδαζομένη] ἐπισκόπου (-σκο- M) δανειζομένη (-μεν- M) PM E, ἐπισκοπ
δανειζομένη e corr. V^W

II¹2241 / K cap. Φ 6, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Βάρος ὑπὲρ σὲ μὴ ἄρης.

II¹2242 / K cap. Φ 6, 4

Τοῦ αὐτοῦ.

5

Μὴ ζήτει γενέσθαι κριτής,
εἰ μὴ ἰσχύεις ἐξῆραι ἀδικίας,
μήποτε λάβης πρόσωπον δυνάστου,
καὶ θήσης σκάνδαλον ἐν εὐθύτητί σου.

II¹2243 / K cap. Φ 6, 5

10

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ.

Τὸ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρεῖν πρὶν αὐτοὺς ἱκανῶς παιδευθῆναι
καὶ ἐν πίθῳ τὴν κεραμ<ε>ίαν μανθάνειν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐν ταῖς
τῶν ἄλλων ψυχαῖς ἐκμελετᾶν τὴν εὐσέβειαν, λίαν μοι φαίνεται
εἶναι ἀνοήτων ἡ τολμηρῶν· ἀσυνέτων μέν, εἰ μὴ δὲ αἰσθάνονται
τῆς ἑαυτῶν ἀμαθίας, θρασέων δέ, εἰ συνιέντες κατατολμῶσιν τοῦ
πράγματος.

15

13 cf. Plat., *La.*, 187b3–4, *Grg.*, 514e6–7; *Zenobii Epitoma*, III, 65 (ed. Leutsch/
Schneidewin, *CParG*, I, p. 73, 6); *Diogeniani Epitoma*, II, 65 (ed. Leutsch, *CParG*, II,
p. 28, 7 – 29, 1)

3 II¹2241 Sir. 13, 2¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 81–82) **6 – 9 II¹2242** Sir. 7, 6^{1–4}
(Wahl, *Sirach-Text*, p. 63) **12 – 17 II¹2243** GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica*
(*Orat.* 2), 47, 9–15 (ed. Bernardi, p. 150–152)

2 – 3 II¹2241 K cap. Φ 6, 3 (276r[2]3); V^EV^O cap. Φ 6, 3; V^W cap. Φ 5, 3; PM cap.
Φ 1, 6; E cap. 251, 4; *deest in H^I*; PG 96, 404, 7 **5 – 9 II¹2242** K cap. Φ 6, 4 (276r[3]
4–6); *deest in V H^I* **11 – 17 II¹2243** K cap. Φ 6, 5 (276r[6–7]8–15); *deest in V H^I*

II¹2241 (a) K (b) s. a. V P (c) s. d. M E

8 λάβης πρόσωπον] *sic* K, εὐλαβηθῆς ἀπὸ προσώπου LXX **13** κεραμείαν] *scripsi*,
κεραμίαν K δῆ] *scripsi* (*ed.*), δὲ K **16** εἰ συνιέντες] *scripsi* (*ed.*), εἰσυνιέντες K

II¹2244 / K cap. Φ 6, 6

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

”Ισον κακὸν καὶ ὁμοίως ἄτακτον, πάντας τε ἄρχειν ἐθέλειν καὶ μηδένα ἄρχεσθαι, ὡς εἴγε πάντες φύγοιεν ταύτην <τὴν> εἴτε λει-
5 τουργίαν <***>.

II¹2245 / K cap. Φ 6, 7

<***>

”Ος πρότερον τὴν κώπην ἐγχειρίσας τῷ νῦν κυβερνήτῃ, κἀ-
κεῖθεν ἐπὶ τὴν πρώταν ἀγαγῶν καὶ πιστεύσας τὰ ἔμπροσθεν, οὐ-
10 τως ἐπὶ τῶν οἰάκων καθίζει μετὰ τὴν πολλὴν τυφθεῖσαν θάλασ-
σαν.

II¹2246 / K cap. Φ 6, 8

Φίλωνος, ἐκ τῶν ἐν τῷ νόμῳ ζητημάτων.

Ως δεινὸν παρὰ τὸ δέον παθεῖν, καὶ ἀρπάζειν τι παραδοθέν.

3 – 5 II¹2244 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Apologetica* (*Orat. 2*), 4, 7–9 (ed. Bernardi, p. 90) 8 – 11 II¹2245 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Funebris oratio in laudem Basiliī Magni Caesareae in Cappadocia episcopi* (*Orat. 43*), 26, 4–7 (ed. Bernardi, p. 184) 14 II¹2246 PHILO IUDAUS, *Quaestiones in Legem*, locus non repertus; Harris 75.5; Royse 178.120

2 – 5 II¹2244 K cap. Φ 6, 6 (276r[15]16–18); *deest in V H^I* 7 – 11 II¹2245 K cap. Φ 6, 7 (276v1–4); *deest in V H^I* 13 – 14 II¹2246 K cap. Φ 6, 8 (276v[4–5]6–7); *deest in V H^I; PG 86, 2100, 6–8 (falso sub titulo Περὶ φονέων)*

II¹2245 *incertum est utrum lemma attributionis fuerit necne (vide app. crit.)*

3 πάντας τε] *correxi* (ed.), πάντας τοῦ K 4 φύγοιεν] *scripsi* (ed. in app. crit.), φύ-
γειεν K τὴν] *supplevi* (ed.), *om. K* (cf. *II²235 / T cap. A 12, 16) 4 – 5 *post λει-*
τουργίαν quaedam excidisse videntur in K (ubi fenestra sex lineis accipiendis relicta)
8 *ante* ὃς *quaedam excidisse videntur in K (vide locum praecedentem)* ἐγχει-
ρίσας] *scripsi* (ed.), ἐγχειρήσας K

*^{II²}_{PML^b cap. Φ 6} Τίτλος ζ' Περὶ φιλαιτίου καὶ φιλεγκλήμονος <, ὅτι οἱ αἰτιώ-
μενοι ἄλλους καὶ τὰ αὐτὰ δρῶντες, ἔαυτοὺς κατακρίνουσιν>.

ια' Περὶ φιλαιτίου καὶ φιλεγκλήμονος.

*^{II²2776}_{PML^b cap. Φ 6, 1}

II¹2247 / K cap. Φ 7, 1

Τῶν Παροιμιῶν·

5

Ο ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται.

*^{II²2777}_{PML^b cap. Φ 6, 2}

II¹2248 / K cap. Φ 7, 2

Τῶν αὐτῶν·

Μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μάτην,
μή τι εἰς σὲ ἐργάσηται κακόν.

10

II¹2249 / K cap. Φ 7, 3

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς·

Ἀναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐνῷ γὰρ κρίνεις τὸν
έταῖρον, σεαυτὸν καταπονεῖς· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.
Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ ἐστιν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσ-

15

6 II¹2247 Prov. 19, 5² (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 93) 9 – 10 II¹2248 Prov. 3, 30^{1–2}
(Wahl, *Proverbien-Text*, p. 30) 13 – 1175, 2 II¹2249 Rom. 2, 1–3

1 – 2 **Titlos (a)** K (276v7–8) 3 **Titlos (b)** V^EV^O; *deest in V^W H^IA^I (lac. in A^Ipin)*
5 – 6 II¹2247 K cap. Φ 7, 1 (276v[8]9); V^EV^O cap. Φ 11, 1; *deest in V^W H^I; PG 96,
412, 34* 8 – 10 II¹2248 K cap. Φ 7, 2 (276v[9]10–11); V^EV^O cap. Φ 11, 2; *deest in
V^W H^I; PG 96, 412, 35–36* 12 – 1175, 2 II¹2249 K cap. Φ 7, 3 (276v[11]12–18);
deest in V H^I

1 – 2 **Titlos (a)** 1 – 2 ὅτι – κατακρίνουσιν] *supplevi e K^{pin}, om. K^{txt}*

II¹2247 Τῶν] *om. V^EV^O* II¹2248 (a) K (b) s. a. V^EV^O

9 φιλεχθράνης K 10 μή τι] μήποτε K 14 ἔταῖρον] *ἔτερον NT* καταπονεῖς]
κατακρίνεις *NT*

σοντας. Λογίζη δέ, ω̄ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσ-
σοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρῖμα τοῦ θεοῦ;

II¹2250 / K cap. Φ 7, 4

Τοῦ θεολόγου ἀγίου Γρηγορίου, ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον ἐπιστο-
5 λῆς·

Δέον ἢ μὴ ποιεῖν ὁ κατηγοροῦσιν ἢ μὴ κατηγορεῖν ἢ πράττουσιν
<***> [αὐτὸν τὸν] <ἀ>κολουθεῖν ἐγνώκεισαν.

II¹2251 / K cap. Φ 7, 5

Ισιδώρου, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν·

10 Ἡ μὴ πρᾶττε τοιαῦτα, ἢ μὴ κωμώδει τοὺς δρῶντας.

6 – 7 II¹2250 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Epistulae theologicae*, II (= *Ep. CII*), 29 (ed. Gallay/Jourjon, p. 84) 10 II¹2251 ISIDORUS PELUSIOTA, *Epistulae*, III, 290 (PG 78, 965, 12–13)

4 – 7 II¹2250 K cap. Φ 7, 4 (276v[18]19–21); *deest in V H¹* 9 – 10 II¹2251 K cap. Φ 7, 5 (276v[21]22); *deest in V H¹*

1 ω̄ ἄνθρωπε] *correxi* (*NT*), ω̄ σπερ (*sic*) K 6 – 7 *post πράττουσιν fenestra circiter quindecim litteris accipiendis relicta est in K* (ζ<ή>τ<ει> in *mg.*), εἴπερ ἔαυτοῖς γοῦν *ed.* 7 αὐτὸν τὸν] *delevi* (*ed.*) ἀκολουθεῖν] *scripsi* (*ed.*), κολουθεῖν K

Στοιχεῖον Χ

*^{II²} /
PML^b cap. X 3 **Τίτλος α'** Περὶ χαιρόντων καὶ εὐφραινομένων.

*^{II²} /
PML^b cap.
X 3, 2

II¹2252 / K cap. X 1, 1

Τῆς Γενέσεως.

Ἄνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα Ἰακώβ, τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Εἶπεν δὲ Ἰσ-
ραὴλ· Μέγα μοι ἔστιν, εἰ ἔτι ὁ νίος μου Ἰωσὴφ ζῇ· πορευθεὶς ὅψο-
μαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με. 5

II¹2253 / K cap. X 1, 2

Τῆς Ἐξόδου.

Λαβοῦσα δὲ Μαριάμ ἡ προφῆτις, ἡ ἀδελφὴ Ἀαρὼν, τὸ τύμπανον 10
ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, ἐξῆλθον πᾶσαι αἱ γυναῖκες ὅπίσω αὐτῆς μετὰ
τυμπάνων καὶ χορῶν, ἐξῆρχεν δὲ αὐταῖς Μαριάμ, λέγουσα· Ἄσω-
μεν τῷ κυρίῳ· ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

II¹2254 / K cap. X 1, 3

Βασιλειῶν α'.

15

Ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ ἐκ πασῶν πόλεων
Ἰσραὴλ, ἐν τυμπάνοις καὶ εὐφροσύνῃ καὶ ἐν κυμβάλοις, καὶ ἐξῆρ-

2 εὐφραινομένων] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Ε 11

5 – 7 II¹2252 Gen. 45, 27–28 10 – 13 II¹2253 Ex. 15, 20–21 16 – 1177, 2
II¹2254 I Reg. 18, 6–7 (Wahl, *1 Samuel-Text*, p. 68)

1 Stoicheion K^{txt} (276v23) K^{pin} 2 Titlos K (276v23–24) 4 – 7 II¹2252 K cap. X
1, 1 (276v[24]277r1–4) 9 – 13 II¹2253 K cap. X 1, 2 (277r[4]5–10) 15 – 1177, 2
II¹2254 K cap. X 1, 3 (277r[10]11–15)

II¹2252 Γενέσεως] *scripsi*, κτίσεως K

16 Σαοὺλ] *sic* K (cf. autem II¹2161 / K cap. Φ 2, 5)

χον αἱ χορεύουσαι καὶ ἔλεγον· Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ,
καὶ Δαυΐδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ.

II¹2255 / K cap. X 1, 4

Τῶν Παροιμιῶν·

5 Ἐν εὐφροσύνῃ οὐ προσμίγνυται λύπη.

II¹2256 / K cap. X 1, 5

Τῶν αὐτῶν·

Καρδία εὐφραινομένη εὐεκτεῖν ποieῖ.

II¹2257 / K cap. X 1, 6

10 Ἀπὸ τοῦ Σιράχ·

Ἔχνος καρδίας ἐν ἀγαθοῖς πρόσωπον ἵλαρόν.

II¹2258 / K cap. X 1, 7

Τοῦ αὐτοῦ·

Οὐκ ἔστιν εὐφροσύνη ὑπὲρ χαρὰν καρδίας.

5 II¹2255 Prov. 14, 13¹ (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 71) 8 II¹2256 Prov. 17, 22¹
(Wahl, *Proverbien-Text*, p. 88–89) 11 II¹2257 Sir. 13, 26¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p.
84) 14 II¹2258 Sir. 30, 16² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 128–129)

4 – 5 II¹2255 K cap. X 1, 4 (277r[15]16) 7 – 8 II¹2256 K cap. X 1, 5 (277r[16]17)
10 – 11 II¹2257 K cap. X 1, 6 (277r[17]18) 13 – 14 II¹2258 K cap. X 1, 7 (277r
[18]19)

5 προσμίγνυται] *sic* K

II¹2259 / K cap. X 1, 8

Τοῦ αὐτοῦ.

Εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπῳ,
καὶ ἀγαλλίαμα ἀνδρὸς μακροημέρευσις.

II¹2260 / K cap. X 1, 9

5

Ιωσήπου, ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας·

Δι’ ὑπερβολὴν ἡδονῆς εἰς δάκρυα προέπεσεν, φύσει τῆς μεγάλης
χαρᾶς πασχούσης καὶ τὰ τῶν λυπηρῶν σύμβολα.

3 – 4 II¹2259 Sir. 30, 22^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 129) **7 – 8 II¹2260** FLAVIUS IOSEPHUS, re vera *Antiquitates Iudaicae*, XII, 91 (ed. Niese, III, p. 88, 5–7)

2 – 4 II¹2259 K cap. X 1, 8 (277r[19]20–21) **6 – 8 II¹2260** K cap. X 1, 9 (277r[21]22–277v1)

II¹2260 [Ιωσήπου] *scripsi*, Ἰωσίππου K

Τίτλος β' Περὶ χνδαίων καὶ ἀλογίστων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ προσπαιίζειν ἀπαιδεύτοις.

II¹2261 / K cap. X 2, 1

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

5 Μὴ πρόσπαιζε ἀπαιδεύτοις.

II¹2262 / K cap. X 2, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Μὴ ὑποστρώσῃς ἀνθρώπῳ μωρῷ σεαυτόν.

5 II¹2261 Sir. 8, 4¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67) 8 II¹2262 Sir. 4, 27¹ (Wahl, *Sirach-Text*, p. 55)

1 – 2 Titlos K (277v1–3) 4 – 5 II¹2261 K cap. X 2, 1 (277v[3]4) 7 – 8 II¹2262 K cap. X 2, 2 (277v[4]5)

1 – 2 Titlos 1 δεῖ] χρὴ K^{pin} 2 ἀπαιδεύτοις] αὐτοῖς K^{pin}

^{*II²}/_{PML^b cap. X 2} **Τίτλος γ' Περὶ χρημάτων.**

II¹2263 / K cap. X 3, 1

Ἄπὸ τοῦ Σιράχ·

Χρήματα καὶ ἴσχὺς ἀνυψοῦσι καρδίαν,
καὶ ὑπὲρ ἀμφότερα φόβος κυρίου.

5

II¹2264 / K cap. X 3, 2

Τοῦ αὐτοῦ·

Πᾶς ὁ κόσμος δοῦλος τῶν χρημάτων.

4 – 5 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 24.5./5. (ed. Ihm, p. 547)

4 – 5 II¹2263 Sir. 40, 26^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 159) 8 II¹2264 Sir., locus non repertus (Wahl, *Sirach-Text*, p. 168.4; Auwers, p. 111.4)

1 **Titlos** K (277v5–6) 3 – 5 II¹2263 K cap. X 3, 1 (277v[6]7–8) 7 – 8 II¹2264 K cap. X 3, 2 (277v[8]9)

Στοιχεῖον Ψ

Τίτλος α' Περὶ ψιθυριστοῦ.

*II² /
PML^b cap. Ψ 3

β' Περὶ ψιθυριστῶν.

II¹2265 / K cap. Ψ 1, 1

*II²2867 /
PML^b cap.
Ψ 3, 1

5 Σιράχ.

Μολύνει τὴν ἔαυτοῦ ψυχὴν ὁ ψιθυρίζων,
καὶ οὗ ἐὰν παροικήσῃ, μισηθήσεται.

II¹2266 / K cap. Ψ 1, 2

*II²2868 /
PML^b cap.
Ψ 3, 2

Τοῦ αὐτοῦ.

10 Ψιθυρον καὶ δίγλωσσον καταρᾶσθε·
πολλοὺς γὰρ εἰρηγεύοντας ἀπώλεσεν.

6 – 7 II¹2265 Sir. 21, 28^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 105)
13^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 122–123)

10 – 11 II¹2266 Sir. 28,

1 Stoicheion K^{txt} (277v9), *deest in K^{pin}* 2 Titlos (a) K^{txt} (277v10), *om. K^{pin}* 3
Titlos (b) V^EV^O A^I^{pin}; *quod attinet ad V^W, vide *II² / PML^b cap. Ψ 3 titlos; deest in H^IA^I^{txt}*

5 – 7 II¹2265 K cap. Ψ 1, 1 (277v11–12); V^EV^O cap. Ψ 2, 1; *deest in H^I; PG 96, 436, 16–17* 9 – 11 II¹2266 K cap. Ψ 1, 2 (277v[12]13–14); V^EV^O cap. Ψ 2, 2; *deest in H^I; PG 96, 436, 18–19*

II¹2265 (a) V^EV^O (b) s. a. K II¹2266 (a) K (b) s. a. V^EV^O

6 [ἔαυτοῦ] ἐξ αὐτοῦ K 7 παροικήσει V^EV^O 10 καταράσσεσθε
V^E, καταράσσεσθαι V^O 11 ἀπώλεσαν V^EV^O

*II²2869 /
PML^b cap.
Ψ 3, 3

II¹2267 / K cap. Ψ 1, 3

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ κληθῆς ψίθυρος
καὶ τῇ γλώσσῃ σου μὴ ἐνέδρευε·
ἐπὶ γὰρ τῷ κλέπτῃ ἔστιν αἰσχύνη,
καὶ κατάγνωσις πονηρὰ ἐπὶ διγλώσσω. 5

3 – 6 II¹2267 Sir. 5, 14^{1–4} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 58)

2 – 6 II¹2267 K cap. Ψ 1, 3 (277v[14]15); V^EV^O cap. Ψ 2, 3; *deest in H^I; PG 96, 436,*
20–21

II¹2267 (a) K (b) s. a. V^EV^O

3 κληθεὶς V^EV^O 4 – 6 καὶ – διγλώσσω] ἐν K (*ubi fenestra duabus et dimidiae*
lineis accipiendis relicta est), ζ<ή>τ<ει> K^{in mg.} 4 ἐνεδρευθεῖς V^EV^O 5 – 6 ἐπὶ –
διγλώσσω] *om.* V^EV^O

Στοιχεῖον Ω

Τίτλος α' Περὶ ὥρας θανάτου καὶ τῆς ἐξόδου ἡμῶν, καὶ ὅτι ^{*II² /} ^{PML^b cap. Ω 1} χρὴ ἡμᾶς εὐτρεπίζεσθαι πρὸς αὐτήν.

5 α' Περὶ ὥρας καὶ ἡμέρας θανάτου καὶ τῆς ἐξόδου ἡμῶν, καὶ ὅτι χρὴ ἡμᾶς εὐτρεπίζεσθαι πρὸς αὐτήν, καὶ ἐν νῷ λαμβάνειν τὴν μετάστασιν.

ΙΙ¹2268 / K cap. Ω 1, 1

Δαυΐδ ἐν ψαλμῷ πη·

Τίς ἔστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὅψεται θάνατον;

10

ΙΙ¹2269 / K cap. Ω 1, 2

Ἐν ψαλμῷ ργ·

Ἄντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσιν καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.

2 Περὶ – θανάτου] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ Θ 2 2 – 3 καὶ² – αὐτήν] cf. II¹ / K^{pin} Παραπομπὴ X 14

9 ΙΙ¹2268 Ps. 88, 49¹ 12 – 13 ΙΙ¹2269 Ps. 103, 29^{2 – 3}

1 Stoicheion K^{txt} (277v18), *deest in K^{pin}* 2 – 3 Titlos (a) K^{txt} (277v18 – 20), *om.* K^{pin} 4 – 6 Titlos (b) V^{EVO} A^{I pin}; *quod attinet ad V^W, vide *II² / PML^b cap. Ω 1 titlos; deest in H^IA^{I txt} 8 – 9 ΙΙ¹2268 K cap. Ω 1, 1 (277v[20]21); V^{EVO} cap. Ω 1, 1; deest in H^I 11 – 13 ΙΙ¹2269 K cap. Ω 1, 2 (277v[mg]22 – 23); deest in V^{EVO} H^I*

4 – 6 Titlos (b) 4 α'] *om.* V^Etxt V^{O pin} (*α' secund. ser.*) A^{I pin} (*α' secund. ser.*)

ΙΙ¹2268 (a) K (b) Δαυΐδ V^{EVO}

II¹2270 / K cap. Ω 1, 3

Ἐν ψαλμῷ ριμε'.

Ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ.

*II²2874 /
PML^b cap.
Ω 1, 5

II¹2271 / K cap. Ω 1, 4

5

Τῶν Παροιμιῶν·

Ἐτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου,
καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἄγρον.

II¹2272 / K cap. Ω 1, 5

Τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ.

10

Καί γε οὐκ ἔγνω ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐτοῦ·
ώς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κακῷ,
καὶ ὡς ὅρνεα θηρευόμενα παγίδι,
ώσαύτως παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων
ἐν καιρῷ πονηρῷ,
ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω.

15

3 – 4 II¹2270 Ps. 145, 4^{1–2} **7 – 8** II¹2271 Prov. 24, 27^{1–2} (Wahl, *Proverbien-Text*, p. 117–118) **11 – 16** II¹2272 Eccle. 9, 12^{1–6} (Wahl, *Kohelet-Text*, p. 167–168)

2 – 4 II¹2270 K cap. Ω 1, 3 (277v[23]278r1–3); *deest in V^EV^O H^I* **6 – 8** II¹2271 K cap. Ω 1, 4 (277v[3]4–5); *V^EV^O cap. Ω 1, 2; quod attinet ad V^W, vide *II²2874 / PML^b cap. Ω 1, 5; *deest in H^I*; PG 96, 436, 29–30 **10 – 16** II¹2272 K cap. Ω 1, 5 (278r[5]6–10); *deest in V^EV^O H^I**

II¹2271 (a) K (b) s. a. V^EV^O

12 κακῷ LXX

II¹2273 / K cap. Ω 1, 6

Ἡσαῖου προφήτου·

Οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ προφῆται ποῦ εἰσίν; Μὴ τὸν αἰῶνα ζήσονται;

5

II¹2274 / K cap. Ω 1, 7

Σοφία Σολομῶντος·

Μία πάντων εἰσοδος εἰς τὸν κόσμον, ἔξοδός τε ἵση.

II¹2275 / K cap. Ω 1, 8

*II²2881 /
PML^b cap.
Ω 1, 12

Τοῦ Σιράχ·

- 10 Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου μιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου,
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἀμαρτήσῃς.

10 – 11 exstat etiam ap. Ps.-Max. Conf., *Loci communes*, 45.4./52.4. (ed. Ihm, p. 767–768)

3 – 4 II¹2273 Is., re vera Zach. 1, 5 (Wahl, *Prophetenzitate*, p. 250–251) 7 II¹2274
Sap. 7, 6 **10 – 11** II¹2275 Sir. 7, 36^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 67)

2 – 4 II¹2273 K cap. Ω 1, 6 (278r[10]11–12); V^EV^O cap. Ω 1, 3; *deest in H^I*; PG 96, 436, 39–40 **6 – 7** II¹2274 K cap. Ω 1, 7 (278r[12]13–14); V^EV^O cap. Ω 1, 4; *deest in H^I*; PG 96, 436, 41–42 **9 – 11** II¹2275 K cap. Ω 1, 8 (278r[14]15–16); V^EV^O cap. Ω 1, 5; *quod attinet ad V^W, vide *II²2881 / PML^b cap. Ω 1, 12; deest in H^I*; PG 96, 436, 43–44

II¹2273 (a) K (b) s. a. V^EV^O II¹2274 (a) K (b) s. a. V^EV^O II¹2275 Τοῦ] *om.* V^EV^O

3 ἡμῶν V^EV^O **10** τὰ ἔσχατά σου] τὰ σου V^O **11** οὐ – ἀμαρτήσῃς] οὐχ ἀμαρτήσεις K

II¹2276 / K cap. Ω 1, 9

Τοῦ αὐτοῦ.

Πρὸ κρίσεως ἔτοίμαζε σεαυτὸν κα<λ>λιεργεῖν,
καὶ ἐν ὥρᾳ ἐπισκοπῆς κυρίου εύρήσεις ἔξιλασμόν.

*II²suppl. 38 /
R cap. Ω 1, 14

II¹2277 / K cap. Ω 1, 10

5

Τοῦ αὐτοῦ.

Μνήσθητι ὅτι θάνατος οὐ χρονιεῖ
καὶ διαθήκη Ἄδου οὐκ ἀπεκαλύφθη σοι.

<II¹suppl. 418 / V cap. Ω 1, 7>

*II²2887 /
PML^b cap.
Ω 1, 18

II¹2278 / K cap. Ω 1, 11

10

Τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ εὐλαβοῦ κρῖμα θανάτου,
μνήσθητι προτέρων σου καὶ ἐσχάτων·
τοῦτο κρῖμα παρὰ κυρίου πάσῃ σαρκὶ,
καὶ τί ἀπαναίνῃ ἐν εὐδοκίᾳ ὑψίστου;

15

9 II¹suppl. 418 cf. Sacra. Liber II. Supplementum (Band VIII/8)

3 – 4 II¹2276 Sir. 18, 20^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 96) **7 – 8 II¹2277** Sir. 14, 12^{1–2} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 86) **12 – 1187, 2 II¹2278** Sir. 41, 3^{1–4} (Wahl, *Sirach-Text*, p. 160)

2 – 4 II¹2276 K cap. Ω 1, 9 (278r[16]17–18); *deest in V^EV^O H^I* **6 – 8 II¹2277** K cap. Ω 1, 10 (278r[18]19–20); *V^EV^O cap. Ω 1, 6; deest in H^I; PG 96, 436, 45–46*
11 – 1187, 2 II¹2278 K cap. Ω 1, 11 (278r[20]21–278v1); *V^EV^O cap. Ω 1, 8; quod attinet ad V^W, vide *II²2887 / PML^b cap. Ω 1, 18; deest in H^I; PG 96, 436, 49–53*

II¹2277 (a) K (b) s. a. V^EV^O II¹2278 (a) K (b) s. a. V^EV^O

3 καλλιεργεῖν] *scripsi* (*LXX*), καλιεργεῖν K **7** ὅτι] ὁ K **8** ἄδου V^EV^O **14** πᾶσι V^EV^O

Εἴτε δέκα, εἴτε ἑκατόν, εἴτε χίλια ἔτη,
οὐκ ἔστιν ἐν ᾧδη ἐλεγμὸς ζωῆς.

II¹2279 / K cap. Ω 1, 12

*II²2884 /
PML^b cap.
Ω 1, 15

Τοῦ αὐτοῦ.

5 Ἐν συντελείᾳ ἀνθρώπου, ἀποκάλυψις ἔργων αὐτοῦ.

II¹2280 / K cap. Ω 1, 13

Ματθαίου, ἐν κεφαλαίῳ cξθ'.

Γρηγορεῖτε, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

II¹2281 / K cap. Ω 1, 14

10 Λουκᾶ, ἐν κεφαλαίῳ ρνδ'.

Ἐστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·
καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἐαυτῶν,

5 II¹2279 Sir. 11, 27² (Wahl, *Sirach-Text*, p. 79)

8 II¹2280 Matth. 25, 13

11 – 1188, 10 II¹2281 Luc. 12, 35–40

4 – 5 II¹2279 K cap. Ω 1, 12 (278v[1]2); V^EV^O cap. Ω 1, 9; *quod attinet ad V^W*, *vide*
*II²2884 / PML^b cap. Ω 1, 15; *deest in H^I*; PG 96, 437, 1–2 7 – 8 II¹2280 K cap. Ω
1, 13 (278v[2, mg]3–4); V^EV^O cap. Ω 1, 10; PM cap. Ω 1, 29; V^W cap. Ω 1, 26; E cap.
272, 18; *deest in H^I*; PG 96, 437, 3–4 10 – 1188, 10 II¹2281 K cap. Ω 1, 14 (278v[4]
5–18); V^EV^O cap. Ω 1, 11–12; PM cap. Ω 1, 30; V^W cap. Ω 1, 27; E cap. 272, 19;
deest in H^I; PG 96, 437, 5–19

II¹2279 (a) K V^E (b) Ματθαίου V^O II¹2280 (a) K [cξθ'] *sic cod.*, cξη' NT (b) Κατὰ
Ματθαίου, κεφαλαίου cξε' P (c) Κεφαλαίου cξθ' ἐκ τοῦ Ματθαίου M (d) Ματθαί-
ου V^E (e) Εὐαγγελίου V^W E (f) s. a. V^O II¹2281 (a) K (b) Κατὰ Λουκᾶν, κεφαλαίου
ρνδ' P (c) Λουκᾶ (-κα *cod.*) ρνδ' M (d) s. a. V^W (e) s. a. / s. a. V^EV^O (*cf. infra, app.*
crit. text.)

2 οὐκ – ζωῆς] *om.* K ἄδη V^E 8 ἡμέραν] ὥραν PM V^W E οὐδὲ] ἢ V^W ὥραν]
ἡμέραν PM V^W E, *add.* ἐν ᾧ ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται (=Matth. 25, 13, *in app.*
crit.) V^EV^O 12 ημεῖς M ἐαυτὸν (*sic*) P, αὐτῶν K, ὑμῶν M

πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐὰν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὗρῃ οὕτως, μακάριοι εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἥδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἄν ἀφῆκεν διωρυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ύμεις οὖν γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ νίδος τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

5

10

II¹2282 / K cap. Ω 1, 15

Ἐκ τῆς Πέτρου β' ἐπιστολῆς·

Ποταποὺς δεῖ ἡμᾶς ὑπάρχειν ἐν ἀγναῖς ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβεία<ι>, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ κυρίου ἡμέρας.

15

II¹2283 / K cap. Ω 1, 16

Καὶ μετ' ὄλιγα·

Διό, ἀγαπητοί, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἄμωμοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ.

13 – 15 II¹2282 II Petr. 3, 11–12 18 – 19 II¹2283 II Petr. 3, 14

12 – 15 II¹2282 K cap. Ω 1, 15 (278v[19]20–22); *deest in VEV^O H^I*
II¹2283 K cap. Ω 1, 16 (278v[22–23]23–24); *deest in VEV^O H^I*

17 – 19

1 πότε – γάμων] *om. K* ἀναλύσει (-σσ- V^O) V 1 – 2 εὐθὺς (-υς M) V^W PM E
2 αὐτῶν M, αὐτόν VEV^O E, *hic caesura in VEV^O* 2 – 10 Μακάριοι – ἔρχεται] *om. E*
E 4 – 10 Καὶ – ἔρχεται] καὶ τὰ λοιπά V^W 5 ἐὰν] *om. VEV^O* PM τῇ²] s. I. K
φυλακῇ] *om. PM* 6 εὗρῃ] εὑρήσῃ K οὕτως] αὐτοὺς K 8 ἄν] *om. K* PM Καὶ]
om. M 9 οὖν] οὕτως K δοκεῖται VEV^O P^{a. c.}, κείται P^{a. c.} 10 ἔρχεται] *om. K*
(ζ<η>τ<ει> in mg.) 13 – 14 εὐσεβείας] *scripsi* (NT), εὐσεβείας K

II¹2284 / K cap. Ω 1, 17

*II²2898 /
PML^b cap.
Ω 1, 31

Τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐκ τοῦ περὶ βαπτίσματος.

Προσήκει τὸν ἀρχόμενον τοῦ βίου ἐν ὁφθαλμοῖς ἔχειν τὴν τελευτήν.

5

II¹2285 / K cap. Ω 1, 18

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ.

Μηδείς σε ἔξαπατάτω κενοῖς λόγοις. Ἐπιστήσεται γάρ σοι αἰφνίδιος ὄλεθρος, καὶ ἡ καταστροφὴ ὁμοίως καταιγίδι παρέσται, ἥνικα ἀν ἐπιλείπωσίν σε αἱ τοῦ ζῆν ἀφορμαί, ἀπορία δὲ ἢ πάντοθεν καὶ 10 θλίψις ἀπαραμύθητος, ἀπειρηκότων μὲν ιατρῶν, ἀπειρηκότων δὲ τῶν οἰκείων, ὅτε πυκνῷ ἀσθματὶ καὶ ξηρῷ συνεχόμενος, πυρετοῦ λάβρου διακαίοντος τὰ ἔνδον καὶ ὑποσμύχοντος, στενάξεις μὲν ἀπὸ μέσης καρδίας, τὸν δὲ συλλυπούμενον οὐχ' εύρήσεις. Καὶ φθέγξῃ μέν τι λεπτὸν καὶ ἀδρανές, ὁ δὲ ἀκούων οὐκ ἔσται· πᾶν δὲ

7 Eph. 5, 6

3 – 4 II¹2284 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia exhortatoria ad S. baptismum*, 5 (PG 31, 432, 45–46) 7 – 8 II¹2285 Μηδείς – παρέσται] BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia exhortatoria ad S. baptismum*, 8 (PG 31, 441, 46–48) 8 – 1190, 10 ἥνικα – δεδομένη] IBID., 7 (PG 31, 441, 27–45)

2 – 4 II¹2284 K cap. Ω 1, 17 (278v[24–279r1]279r2–3); V^EV^O cap. Ω 1, 13; E cap. 272, 20; *quod attinet ad V^W*, *vide* *II²2898 / PML^b cap. Ω 1, 31; *deest in H^I*; PG 96, 437, 20–21 6 – 1190, 10 II¹2285 K cap. Ω 1, 18 (279r[3]4–279v5); V^EV^O cap. Ω 1, 14; PM cap. Ω 1, 32; E cap. 272, 21; *deest in V^W H^I L^b*; PG 96, 437, 22–39

II¹2284 (a) K (b) Βασιλείου V^EV^O E II¹2285 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ P (c) s. a. V^EV^O E (d) s. d. M

3 ἔχει V^O 7 – 8 ἐφνίδιος (-νι- P) V^EV^O P, αιφνίδιως M 8 κατεγίδη P, καταιγίς V^EV^O 8 – 1190, 10 παρέσται – δεδομένη] *om.* E 8 παρέσται] *om.* PM ἥνικα] *non liquet in V^E* 9 ἀν] *om.* K PM αἱ] *om.* P ἢ] *om.* V^EV^O PM 10 θλίψεις (θλι- PM) V^O PM, *non liquet in V^E* ἀπαραμύθητος] *non liquet in V^E* 11 οἰκείων] ἰδιων M ὅτε] διτὶ M, ὁ τὸ V^O πυκνῷ ἀσθματὶ πυγμω ἀθεμήτω M πυρετοῦ] *add.* δὲ K 12 ὑποσμύχοντος] ὑποσμήχοντος V^O, ὑποσμοίχοντος P, *add.* καὶ V^EV^O PM 14 οὐκέστιν P, ουκεστιν M πᾶν] *om.* M

τὸ λαλούμενον παρὰ σοῦ ὡς παραφροσύνη καταφρονεῖται. Τίς δώσει τὸ βάπτισμα τότε; Τίς ὑπομνήσει κεκαρωμένον τῷ πάθει; Οἱ προσήκοντες ἀθυμοῦσιν, οἱ ἔξω τοῦ πάθους καταφρονοῦσιν, ὁ φίλος ὁκνεῖ τὴν ὑπόμνησιν ὡς ταραχὴν ἐμποιοῦσαν, ἢ που καὶ ἰατρὸς ἔξαπατᾶ, καὶ σεαυτὸν οὐκ ἀπογινώσκεις διὰ τὸ φύσει φιλόζων. Νὺξ καὶ ἐρημία τῶν βοηθούντων· εἰ δὲ βαπτίζων οὐ πάρεστιν, δὲ θάνατος παρέστηκεν, οἱ ἀπάγοντες κατεπείγουσιν. Τίς ὁ ἔξαιρούμενος; Θεός, δὲ καταφρονηθείς; Ἀλλ’ εἰσακούσεται τότε· σὺ γάρ αὐτοῦ νῦν εἰσακούεις. Προθεσμίαν δώσει· καλῶς γάρ ἐχρήσω τῇ δεδομένῃ.

5

10

II¹2286 / K cap. Ω 1, 19

Ἐκ τοῦ εἰς τὸν Λουκᾶν·

Νὺξ βαθεῖα, καὶ ἡ νόσος βαρεῖα, καὶ ὁ βοηθῶν οὐδαμοῦ· ὁ ἐφεδρεύων τῷ κλήρῳ ἔτοιμος, πάντα πρὸς τὸ αὐτοῦ χρήσιμον διοικούμενος, ἄπρακτά σου ποιῶν τὰ βουλεύματα. Εἴτα περιβλεψάμενος ὥδε καὶ ὥδε, καὶ ἴδων τὴν περιεστῶσάν σε ἐρημίαν, τότε αἰσθήσῃ τῆς ἀβουλίας, τότε στενάξεις τὴν ἄνοιαν, εἰς οἶον καιρὸν ἐταμιεύσω τὴν ἐντολήν, ὅτε ἡ μὲν γλῶσσα παρεῖται, ἡ δὲ χεὶρ ὑπότρομος, κλονουμένη ταῖς συνολκαῖς, ὡς μήτε φωνῇ μήτε γράμματι διασημάναι τὴν γνώμην.

15

20

13 – 20 II¹2286 BASILIUS CAESARIENSIS, re vera *Homilia in divites*, VIII (ed. Courtonne, p. 67, 19–26)

12 – 20 II¹2286 K cap. Ω 1, 19 (279v[5]6–15); V^EV^O cap. Ω 1, 15; PM cap. Ω 1, 33; *deest in V^W H^I; PG 96, 437, 40–49*

II¹2286 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ρήτον PM Τοῦ αὐτοῦ] *om.* P (c) Τοῦ αὐτοῦ V^E (d) *s. a.* V^O

1 παρὰ σοῦ] *om.* K PM παραφροσύνης P 1 – 5 Τίς – ἔξαπατᾶ] *om.* PM 1 – 4 Τίς – ἐμποιοῦσαν] *om.* V^EV^O 4 ἢ που] *scripsi* (ed.), εἰ που K, ἵσως V^EV^O 5 ἔξαπατᾶ] ὑπισχνεῖται ὥρας V^EV^O φύσει] *om.* M 6 – 7 Νὺξ – πάρεστιν] *om.* V^EV^O PM 7 ὁ^{1]}] *add.* δὲ V^EV^O PM ἀπάγοντες] ἀπαιτοντες P 8 εισακουσητε M 9 αὐτῶι K ἀκούεις K, οὐκ εἰσηκουσας M Προθεσμίαν] *add.* ἐτέραν P, ετεραν M δώσει] *s. l. add.* εἰ M 14 – 15 πάντα – διοικούμενος] *om.* K 15 ἄπρακτα σοι M, ἄπρακτος ὁ V^EV^O 16 περιεστῶσάν σε] περιεστῶσαν K P ἐρημίαν] ἡρεμίαν K 16 – 17 αἰσθήσει V^EV^O P, αἰσθησι M 17 στενάξεις] στενάξης V^EV^O, συναξεις M 20 διασημαινε M, σημάναι V^EV^O

II¹2287 / K cap. Ω 1, 20

*II²2899 /
PML^b cap.
Ω 1, 34

Ἐκ τοῦ εἰς τὰς Παροιμίας.

Διδάσκει ἡμᾶς ὁ κύριος μὴ καταμελεῖν τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ πρὸ
καιροῦ παρεσκευασμένους τῆς ζωῆς τὰ ἐφόδια, ἐν τῇ ἔτοιμασίᾳ
5 τῆς καρδίας ἀναμένειν τοῦ νυμφίου τὴν παρουσίαν. Αἱ φρόνιμοι
γάρ φησι παρθένοι διὰ τὸ ἔχειν ἐν ταῖς λαμπάσι τὸ ἔλαιον, συνει-
σῆλθον τῷ νυμφίῳ, αἱ δὲ μωραὶ διὰ τὸ ἀνέτοιμον αὐτῶν, τῆς χα-
ρᾶς τοῦ νυμφῶνος ἡλλοτριώθησαν.

<II¹suppl. 419 / V cap. Ω 1, 17>

*II²2900 /
PML^b cap.
Ω 1, 35

10

II¹2288 / K cap. Ω 1, 21

*II²2901 /
PML^b cap.
Ω 1, 36

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῆς οζ' ἐπιστολῆς.

Μακαρία ψυχὴ ἡ νυκτὸς καὶ ἡμέρας μηδεμίαν ἄλλην μέριμναν
τρέφουσα ἢ πῶς ἐπὶ τῆς μεγάλης ἡμέρας, καθ' ἣν πᾶσα ἡ κτίσις
περιστήσεται τὸν κριτήν, τὰς εὐθύνας τῶν πεπραγμένων ἀποδι-
15 δοῦσα <***>. Ο γὰρ ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν πρὸ ὁ-

5 – 8 cf. Matth. 25, 1–13 9 II¹suppl. 419 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

3 – 8 II¹2287 BASILIUS CAESARIENSIS, *Homilia in principium Proverbiorum*, 6 (PG 31, 400, 26–33) 12 – 1192, 6 II¹2288 BASILIUS CAESARIENSIS, *Epistulae*, CLXXIV, 12–23 (ed. Courtonne, II, p. 110)

2 – 8 II¹2287 K cap. Ω 1, 20 (279v[15]16–23); V^EV^O cap. Ω 1, 16; *quod attinet ad V^W*; vide *II²2899 / PML^b cap. Ω 1, 34; *deest in H^I*; PG 96, 437, 50 – 440, 2
11 – 1192, 6 II¹2288 K cap. Ω 1, 21 (279v[23]280r1–13); V^EV^O cap. Ω 1, 18; *quod attinet ad V^W*; vide *II²2901 / PML^b cap. Ω 1, 36; *deest in H^I*; PG 96, 440, 12–24

II¹2287 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^O II¹2288 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^O

4 παρεσκευασμένους] *correxi* (ed.), παρασκευασμένους K V^EV^O 13 τρέφουσα]
στρέφουσα V^E, στρέφουσαν V^Op. c., στέφουσαν V^Oa. c. 14 περιστήσεται] *correxi*
(ed.), παραστήσεται K V^EV^O τῷ κριτῇ K 14 – 15 *post ἀποδιοῦσα quaedam*
excidisse videntur (καὶ αὐτὴ δυνηθῇ κούφως ἀποθέσθαι τὸν λόγον τῶν βεβιωμένων
ed.) 15 – 1192, 1 ἐκείνην – τιθέμενος] ἐκείνος (*sic*) V^E 15 – 1192, 1 πρὸ –
τιθέμενος] προσδοκῶν K

φθαλμῶν τιθέμενος καὶ ἀεὶ μελετῶν τὴν ἐπὶ τοῦ ἀπαραλογίστου κριτηρίου ἀπολογίαν, ὁ τοιοῦτος ἢ οὐδὲν ἢ παντελῶς ἐλάχιστα ἀμαρτήσεται, διότι τὸ ἀμαρτάνειν ἡμῖν κατὰ ἀπουσίαν τοῦ θείου φόβου γίνεται. ΖΩ δ' ἄν ἐναργῆς παρῇ τῶν ἀπειλουμένων ἡ προσδοκία, οὐδένα καιρὸν δώσει τοῖς τοιούτοις ὁ σύνοικος φόβος εἰς 5 ἀβουλήτους πράξεις ἢ ἐνθυμήσεις ἐκπίπτειν.

*II²2902 /
PML^b cap.
Ω 1, 37

II¹2289 / K cap. Ω 1, 22

Τοῦ θεολόγου Γρηγορίου, ἐκ τοῦ εἰς Ἀθανάσιον.

Ἄνονητα μεταγινώσκει τις ἐπὶ ταῖς τελευταίαις ἀναπνοαῖς, ἡνίκα εὐγνώμων ἔκαστος τῶν ἑαυτοῦ κριτής, διὰ τὸ ἐκεῖ δικαστήριον. 10

*II²2893 /
PML^b cap.
Ω 1, 24

<II¹suppl. 420 / V cap. Ω 1, 20>

*II²2903 /
PML^b cap.
Ω 1, 38

II¹2290 / K cap. Ω 1, 23

Ἐκ τοῦ εἰς ἑαυτὸν μετὰ κατὰ Μάξιμον.

Ἐκδεξαι τὴν διάλυσιν ὥσπερ προθεσμίαν ἀναγκαίας ἐλευθερίας

11 II¹suppl. 420 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

9 – 10 II¹2289 GREGORIUS NAZIANZENUS, *In laudem Athanasii* (*Orat. 21*), 26, 18–20 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 164) **14 – 1193, 2 II¹2290** GREGORIUS NAZIANZENUS, *In seipsum, cum rure redisset, post ea quae a Maximo perpetrata fuerant* (*Orat. 26*), 11, 7–10 (ed. Mossay/Lafontaine, p. 252)

8 – 10 II¹2289 K cap. Ω 1, 22 (280r[13]14–16); V^EV^O cap. Ω 1, 19; *quod attinet ad V^W, vide *II²2902 / PML^b cap. Ω 1, 37; deest in H^I; PG 96, 440, 25–27* **13 – 1193, 2 II¹2290** K cap. Ω 1, 23 (280r[16]17–20); V^EV^O cap. Ω 1, 21; *quod attinet ad V^W, vide *II²2903 / PML^b cap. Ω 1, 38; deest in H^I; PG 96, 440, 40–43*

II¹2289 (a) K (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^O **II¹2290** (a) K κατὰ] *sic cod., exspectaveris* τὰ κατὰ (b) Τοῦ αὐτοῦ V^E (c) s. a. V^O

2 κριτηρίου] κριτοῦ **3** κατὰ ἀπουσίαν] καὶ τὰ απουσιάν V^E, κατὰ ἀ πουσίαν V^O **4** φόβος V^O [Ωι] ὁ V^E, εἰ K ἀν] om. K ἐναργεῖς V^EV^O ἀπειλουμένων] ἀπαιτουμένων V^EV^O **5** οὐδένα καιρὸν] *non liquet in V^E* **6** ἀβουλήτους πράξεις] *non liquent in V^E* **9** ἀνόητα K^{ut} videtur **14** προσθεσμίαν V^O

καὶ τοῦ ἥλεως πρὸς τὰ ἔξῆς μεταβήσεσθαι, ἐνθα οὐκ ἔστιν ἄωρος οὐδὲ πρεσβύτης, ἀλλὰ πάντες τὴν πνευματικὴν ἡλικίαν τέλειοι.

II¹2291 / K cap. Ω 1, 24

*II²2904 /
PML^b cap.
Ω 1, 39

Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν τετραστίχων Γνωμῶν·

- 5 Ἄει μὲν ἐργάζοιο τὴν σωτηρίαν·
Καιρὸς δὲ δὴ μάλιστα, ἡ βίου λύσις.
Τὸ γῆρας ἥλθεν, ἔξοδον κῆρυξ βοᾷ.
Πᾶς εὐτρεπίζου· πλησίον γὰρ ή κρίσις.

II¹2292 / K cap. Ω 1, 25

- 10 Τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν μονοστίχων Γνωμῶν·

Βίου τὸ κέρδος, ἐκβιοῦν καθ' ἡμέραν.

<II¹suppl. 421–422 / V cap. Ω 1, 24–25>

*II²2905–2906 /
PML^b
cap.
Ω 1, 40–41

12 II¹suppl. 421–422 cf. *Sacra. Liber II. Supplementum* (Band VIII/8)

5 – 8 II¹2291 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,33 (*Tetrastichae sententiae*), 229–232 (PG 37, 945, 3–6) 11 II¹2292 GREGORIUS NAZIANZENUS, *Carmina*, I,2,30 (*Versus iambici acrostichi*), 2 (PG 37, 909, 1)

4 – 8 II¹2291 K cap. Ω 1, 24 (280r[20]21–23); V^EV^O cap. Ω 1, 22; *quod attinet ad V^W*, *vide* *II²2904 / PML^b cap. Ω 1, 39; *deest in H^I*; PG 96, 440, 44–47 10 – 11 II¹2292 K cap. Ω 1, 25 (280v[1]2); V^EV^O cap. Ω 1, 23; *deest in H^I*; PG 96, 440, 48

II¹2291 (a) K τετραστίχων] *scripsi*, Δ'στίχων *cod.* (b) s. a. V^EV^O II¹2292 (a) K (b) s. a. V^EV^O

1 Ἰλεος (Ι- V^O) V^EV^O 5 ἐργάζεις V^O 6 δὴ] δεῖ K ή] *om. V^O* 7 ἔξοδος K

II¹2293 / K cap. Ω 1, 26

Τοῦ ἀγίου Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ <***>
λόγου τῆς ἀπολογίας·

Ἡμῖν δέδοκται καὶ μεμέληται ύγιαίνουσιν ἀποθνήσκειν.

4 II¹2293 IUSTINUS MARTYR, *Apologia pro Christianis ad Antoninum imperatorem*, locus non repertus; Holl, n° 117

2 – 4 II¹2293 K cap. Ω 1, 26 (280v[2–3]4–5); *deest in VEV^O H^I*

II¹2293 *ante λόγου numerus omissus videtur in K*